

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

Základní školy Jakuba Jana Ryby Rožmitál pod Třemšínem

„Klíč do života“

Předkladatel: ZŠ J.J. Ryby, Komenského 543, Rožmitál p. Tř., 262 42

Zřizovatel školy: Město Rožmitál p. Tř.

*Program vytvořil v r. 2021 kolektiv učitelů ZŠ J. J. Ryby Rožmitál p. Tř. podle RVP ZV
schválen 31. 8. 2021, projednán ve školské radě 31. 8. 2021, účinnost od 1. 9. 2021*

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

KLÍČ DO ŽIVOTA

Základní škola Jakuba Jana Ryby Rožmitál pod Třemšínem

Motto:

„Učit znamená vést od věci známé k neznámé a vést znamená činnost mírnou a ne násilnou, plnou lásky a nikoliv nenávisti. Když totiž někoho chci vést, nehoním ho, nestrkám ho, neválím s ním po zemi a necloumám jím, nýbrž vezmu ho jemně za ruku a jdu s ním nebo na volné cestě kráčím před ním a lákám ho, aby šel za mnou.“

J. A. Komenský

Obsah

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE.....	8
2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY	10
2.1 Úplnost a velikost školy	10
2.2 Vybavení školy.....	10
2.3 Charakteristika pedagogického sboru	10
2.4 Charakteristika žáků	11
2.5 Dlouhodobé projekty	11
2.6 Spolupráce se zřizovatelem, zákonnými zástupci žáků a jinými subjekty	11
2.7 Školská rada	12
2.8 Spolupráce s pedagogicko – psychologickou poradnou	12
3. CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU.....	12
3.1 Zásady stanovené pro zpracování školního vzdělávacího programu pro ZV	12
3.2 Cíle základního vzdělávání.....	12
3.3 Základy ŠVP Klíč do života	13
3.3.1 Co je klíčové v našem ŠVP:	13
3.4 Klíčové kompetence	14
3.5 Zaměření školy	17
3.6 Výchovné a vzdělávací strategie.....	18
3.6.1 Společné výchovné a vzdělávací strategie	18
3.6.2 Výchovné a vzdělávací strategie naplňování klíčových kompetencí.....	18
3.7 Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.....	20
3.7.1 Pojetí vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními	20
3.7.2 Systém péče o žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními ve škole.....	21
3.7.3 Podmínky vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními.....	24
3.8 Vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných.....	24
3.8.1 Pojetí péče o nadané a mimořádně nadané žáky ve škole	25
3.8.2 Systém péče o nadané a mimořádně nadané žáky ve škole.....	25
3.9 Prevence sociálně patologických jevů.....	26
3.10 Začlenění průřezových témat.....	26
3.10.1 Osobnostní a sociální výchova	27
3.10.2 Výchova demokratického občana	31
3.10.3 Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech	34
3.10.4 Multikulturní výchova	37
3.10.5 Environmentální výchova	41

3.10.6	Mediální výchova	45
4.	UČEBNÍ PLÁN	49
4.1	Tabulace učebního plánu.....	49
4.1.1	1. - 5. ročník základního vzdělávání	49
4.1.2	6. - 9. ročník základního vzdělávání	50
4.2	Poznámky k učebnímu plánu	51
5.	UČEBNÍ OSNOVY.....	53
5.1	Jazyk a jazyková komunikace.....	53
5.1.1	Český jazyk a literatura	54
5.1.2	Cizí jazyk.....	96
5.1.3	Další cizí jazyk.....	112
5.2	Matematika a její aplikace	118
5.2.1	Matematika a její aplikace	119
5.3	Informatika.....	148
5.3.1	Informatika.....	149
5.4	Člověk a jeho svět.....	165
5.4.1	Člověk a jeho svět	167
5.5	Člověk a společnost	185
5.5.1	Dějepis	186
5.5.2	Výchova k občanství.....	200
5.6	Člověk a příroda.....	212
5.6.1	Fyzika.....	213
5.6.2	Chemie	228
5.6.3	Přírodopis.....	236
5.6.4	Zeměpis (Geografie).....	249
5.7	Umění a kultura	262
5.7.1	Hudební výchova.....	264
5.7.2	Výtvarná výchova	278
5.8	Člověk a zdraví.....	290
5.8.1	Výchova ke zdraví.....	292
5.8.2	Tělesná výchova	299
5.9	Člověk a svět práce	321
5.9.1	Člověk a svět práce	322
5.10	Doplňující vzdělávací obory	341
5.11	Přehled volitelných předmětů zařazovaných podle zájmu žáků.....	341
5.12	Přehled nepovinných předmětů zařazovaných podle zájmu žáků.....	358
6.	HODNOCENÍ ŽÁKŮ A AUTOEVALUACE ŠKOLY.....	362
6.1	Hodnocení žáků.....	362

6.1.1	Pravidla pro hodnocení a klasifikaci žáků.....	362
6.1.2	Způsoby hodnocení žáka.....	362
6.1.2.1	Základní pravidla pro použití klasifikace	363
6.1.3	Kritéria hodnocení žáka	363
6.1.3.1	Kritéria pro hodnocení skupinové práce.....	364
6.1.3.2	Kritéria pro hodnocení referátu.....	364
6.1.3.3	Kritéria pro hodnocení projektů	364
6.2	Autoevaluace školy a její evaluační činnosti.....	365
6.2.1	Oblasti autoevaluace	365
6.2.2	Cíle, kritéria, nástroje autoevaluace a časové rozvržení evaluačních činností.....	366
6.3	Hodnocení v jednotlivých předmětech:.....	367
6.3.1	Český jazyk	367
6.3.2	Cizí jazyk - anglický, německý.....	369
6.3.3	Matematika	369
6.3.4	Informatika.....	371
6.3.5	Prvouka, přírodověda a vlastivěda.....	371
6.3.6	Dějepis	371
6.3.7	Výchova k občanství.....	372
6.3.8	Fyzika.....	372
6.3.9	Chemie	373
6.3.10	Přírodopis	373
6.3.11	Zeměpis	373
6.3.12	Hudební výchova	373
6.3.13	Výtvarná výchova	373
6.3.14	Výchova ke zdraví.....	374
6.3.15	Tělesná výchova	374
6.3.16	Praktické činnosti	374

1. Identifikační údaje

Název ŠVP:	Školní vzdělávací program - Klíč do života	
Údaje o škole:	Základní škola Jakuba Jana Ryby Rožmitál pod Třemšínem Komenského 543 262 42 Rožmitál pod Třemšínem IČO: 61904147 IZO: 114001987 RED-IZO: 600054616 tel.: 318 665 172 – kancelář školy, ústředna 318 665 173 – ředitel školy Mobil: +420 724 473 932 e – mail : zsjjryby@zsrozmital.cz www.zsrozmital.cz ředitel školy: PaedDr. Jana Bacíková e – mail: jbacikova@zsrozmital.cz autoři ŠVP: kolektiv pedagogů ZŠ koordinátor ŠVP: Mgr. Věra Bártlová e – mail: vbartlova@zsrozmital.cz	
Součásti školy:	základní škola: IZO: 114001987 školní družina: IZO: 114001995 školní klub: IZO: 162102097	kapacita: 600 žáků kapacita: 150 žáků kapacita: 55 žáků
Zřizovatel školy:	Město Rožmitál pod Třemšínem Náměstí 8 262 42 Rožmitál pod Třemšínem tel.: 311 241 019 – starosta 318 665 001 – ústředna	
Platnost ŠVP od:	1. 9. 2016 (zpracován podle RVP ZV, leden 2016)	

podpis ředitele:.....

razítko školy:

2. Charakteristika školy

2.1 Úplnost a velikost školy

Základní škola Jakuba Jana Ryby v Rožmitále pod Třemšínem je jedinou základní školou ve městě. Sdružuje základní školu, školní družinu a školní klub. Škola je úplná s prvním až devátým postupným ročníkem. Kapacita školy je 600 žáků, v současné době škola vzdělává přibližně 450 žáků. Průměrná naplněnost tříd je 25 žáků. Výuka probíhá převážně ve dvou paralelních třídách v každém ročníku, je-li v ročníku více než 60 žáků, jsou zpravidla vytvořeny tři paralelní třídy. Asi 1/3 z celkového počtu žáků dojíždí z okolních obcí.

Kapacita školní družiny je 150 dětí, kapacita školního klubu je 55 žáků.

2.2 Vybavení školy

Škola je umístěna na okraji města v těsné blízkosti sídliště a autobusového nádraží. Areál školy slouží ke vzdělávání žáků od roku 1964. V letech 2000 – 2003 proběhla rozsáhlá rekonstrukce všech budov. Nyní ke škole patří pavilony 1. stupně, 2. stupně, dvě tělocvičny a areál bývalé mateřské školy, kde jsou umístěny první třídy a čtyři až pět oddělení školní družiny. V areálu školy je naučná školní zahrada s venkovní učebnou a altánem, víceúčelová sportovní plocha s umělým povrchem, hřiště s umělým povrchem, běžecká dráha a sektory pro skok daleký a vrh koulí. Sportovní plocha i obě tělocvičny využívají jak žáci základní a speciální základní školy, tak i členové místní tělovýchovné jednoty a veřejnost.

Žáci školy využívají 35 učeben, z nichž je asi polovina odborných (učebny matematiky, českého jazyka, přírodopisu, výtvarné výchovy, hudební výchovy, zeměpisu, výchov, čtyři učebny anglického a německého jazyka, dvě učebny informatiky, dvě jazykové laboratoře s ICT technikou, technická pracovna, učebna přírodních věd, informační centrum s knihovnou, keramická dílna, kuchyňka s cvičným bytem, dílna). Všechny učebny jsou vybaveny interaktivní technikou. V případě potřeby prostorové uspořádání třídy a pracovního místa respektují nároky žáka se speciálními vzdělávacími potřebami. Ve škole je prostor pro školní poradenské pracoviště výchovného poradce a metodika prevence sociálně-patologických jevů. Pro kulturní akce většího rozsahu je možné využívat Společenské centrum města Rožmitál, výstavy žákovských prací pořádáme v galerii Podbrdského muzea.

Prostory školy jsou světlé, čisté a estetické. Na jejich výzdobě se podílejí především žáci a učitelé. V době přestávek využívají žáci prostorné chodby, hřiště, popř. tělocvičnu. Žáci i zaměstnanci docházejí na obědy do školní restaurace, kterou provozuje firma Eurest. Škola má bezbariérový přístup.

2.3 Charakteristika pedagogického sboru

Stav učitelského sboru se podle potřeb pohybuje přibližně kolem 26 učitelů, ve školní družině a školním klubu je 5 vychovatelek. Ve škole pracuje výchovný poradce, metodik prevence rizikového chování žáků, metodik a koordinátor ICT, koordinátor ŠVP a koordinátor EVVO, u některých žáků se speciálními vzdělávacími potřebami působí asistent pedagoga. Škola spolupracuje s pedagogicko-psychologickou poradnou a se speciálním pedagogickým centrem.

Všichni učitelé prošli základním školením počítačové gramotnosti. V současnosti se zaměřujeme na získání dovedností ovládat počítačovou techniku na podporu výuky. V rámci DVPP se každý učitel účastní školení podle svého výběru a v souladu s potřebami školy. Mezi priority dalšího vzdělávání učitelů patří cizí jazyky, čtenářská gramotnost, počítačová gramotnost, prevence soc. patologických jevů, finanční gramotnost, EVVO, výchovné poradenství a zvyšování profesionality vedení školy. Pro soustavné zkvalitňování výchovně-vzdělávací práce učitelů je nutno především rozvíjet ve škole kolegiální vztahy a týmovou spolupráci, zvyšovat aktivní podíl pracovníků školy na jejím řízení a na zlepšování práce školy.

2.4 Charakteristika žáků

Školu navštěvují žáci z Rožmitálu p. Tř. a okolních vesnic. Vzhledem k tomu, že část žáků do školy dojíždí autobusy, musí být rozvrh hodin i mimoškolní aktivity přizpůsobeny autobusovému spojení.

2.5 Dlouhodobé projekty

Škola se v období 2009 – 2016 aktivně zapojila do aktivit Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, v jehož rámci bylo možné čerpat finanční prostředky z Evropského sociálního fondu. Realizované projekty Efektivní výuka pro rozvoj potenciálu žáka, Inovace a zkvalitnění výuky, Moderní technologie ve výuce přináší užitek a radost, Rozvíjení jazykových kompetencí a Podpora technického vzdělávání žáků žáků podpořily zavádění moderních výukových metod, zvýšily čtenářskou gramotnost žáků, umožnily další vzdělávání učitelů a přispěly k lepšímu materiálnímu vybavení školy.

Od roku 2016 jsme zapojeni do Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání, který se zaměřuje na podporu rovnosti a kvality ve vzdělávání. V rámci tohoto programu jsme připravili projekty Kvalitní výuka při společném vzdělávání, Podpora společného vzdělávání a Podpora polytechnického vzdělávání, které podpořily zejména žáky s potřebou podpůrných opatření, umožnily ve větší míře využívat projektové vyučování a další efektivní výukové metody a formy.

V rámci podpory environmentální výchovy jsme se zapojili do mezinárodního programu Ekoškola. První mezinárodní titul Ekoškola jsme získali v červnu 2010 a ve stanovených intervalech titul obhajujeme.

2.6 Spolupráce se zřizovatelem, zákonnými zástupci žáků a jinými subjekty

Spolupráce s Městem Rožmitál p. Tř. jako zřizovatelem školy je na velmi dobré úrovni. Město se podílelo na celkové rekonstrukci školy a každý rok dává finanční prostředky na provoz, opravy a vybavení školy. Finančně podporuje i zájmové aktivity žáků, přispívá rovněž na lyžařský výcvik žáků.

Spolupráce s rodiči spočívá v pořádání třídních schůzek a konzultací k prospěchu a chování. Kromě toho mohou rodiče kdykoli během roku navštívit učitele po předchozí domluvě. Rodiče se mohou také přijít podívat do některých vyučovacích hodin v rámci dnů otevřených dveří. Pro rodiče jsou připravovány ukázky moderních vyučovacích metod, např. výuka v jazykových laboratořích, v technické pracovně či používání měřicího systému Pasco v přírodovědné laboratoři. Jsou zváni i na některé akce během roku jako je například vánoční trh, vánoční besídka, maškarní karneval, sportovní den, zahájení a zakončení školního roku, přijetí nejlepších žáků 9. ročníku u starosty města a různé soutěže. Nejdůležitější informace jsou rodičům zprostředkovány zápisy v žákovských knížkách (sešitech). Bohatým zdrojem informací o činnosti školy jsou především webové stránky školy. Zde zveřejňujeme dokumenty školy, výroční zprávy o činnosti školy a rozsáhlou fotogalerii z akcí školy. Prostřednictvím webové aplikace Bakaláři zpřístupňujeme informace o klasifikaci a docházce žáků, osobní rozvrh žáka a změny v něm, akce školy, domácí úkoly apod. Aplikace umožňuje komunikaci mezi vedením školy, učiteli, žáky a jejich rodiči.

Škola velmi dobře spolupracuje i s dalšími subjekty ve městě. Jedná se zejména o kulturní středisko, základní uměleckou školu, základní speciální školu, městskou knihovnu, muzeum, tělovýchovnou jednotu Spartak a Junák. Žáci připravují vystoupení např. pro mateřskou školu a pro obyvatele domova důchodců.

Pro školu je důležité být v kontaktu s okolními vzdělávacími institucemi. Spolupráce se základními školami v okolí má přínos zejména z hlediska výměny informací. Z výsledků soutěží získává škola zpětnou vazbu o kvalitě výchovně vzdělávacího procesu.

2.7 Školská rada

Školská rada byla zřízena rozhodnutím Zastupitelstva města Rožmitál p. Tř. dne 27. 9. 2005. Má devět členů, kteří pracují vždy v tříletém období. Tři zástupci jsou jmenováni zřizovatelem, tři voleni rodiči a tři voleni pedagogickými pracovníky.

2.8 Spolupráce s pedagogicko – psychologickou poradnou

Škola dlouhodobě spolupracuje s PPP Příbram a Rožtoky u Prahy. Velmi dobrá je spolupráce zejména v oblasti péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, a to jak v oblasti diagnostické činnosti, tak i v nápravě poruch včetně pomoci při tvorbě individuálního vzdělávacího plánu.

3. Charakteristika školního vzdělávacího programu

3.1 Zásady stanovené pro zpracování školního vzdělávacího programu pro ZV

ŠVP:

- je zpracováván v souladu s RVP ZV pro celé období základního vzdělávání nebo pro jeho část, tj. pro ročníky, ve kterých daná škola realizuje základní vzdělávání
- zajišťuje rovnoprávný přístup k základnímu vzdělávání pro všechny žáky s povinností školní docházky a přihlíží k jejich vzdělávacím potřebám a možnostem
- umožňuje realizaci diferencovaného a individualizovaného vyučování pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami i pro žáky nadané a mimořádně nadané, pokud to vzdělávání těchto žáků vyžaduje
- vytváří předpoklady pro realizaci vzdělávacího obsahu s ohledem na věkové zvláštnosti žáků a jejich individuální předpoklady, a tím pro postupné utváření a rozvíjení klíčových kompetencí
- vede k naplňování cílů základního vzdělávání stanovením výchovných a vzdělávacích strategií na úrovni školy a k naplňování cílového zaměření vzdělávacích oblastí stanovením výchovných a vzdělávacích strategií na úrovni vyučovacích předmětů
- je zpracován tak, aby umožňoval učitelům rozvíjet tvořivý styl práce a neomezoval je při uplatnění případných časových i metodických odlišností, které vycházejí ze zkušeností učitelů s efektivními způsoby výuky a z konkrétních potřeb žáků
- je vytvářen jako relativně stálý materiál, jehož případné změny v učebním plánu a v učebních osnovách nesmí zasáhnout negativně do vzdělávání žáků v určitém započatém „cyklu“
- dodržuje stanovenou strukturu

3.2 Cíle základního vzdělávání

Základní vzdělávání má žákům pomoci utvářet a postupně rozvíjet klíčové kompetence a poskytnout spolehlivý základ všeobecného vzdělání orientovaného zejména na situace blízké životu a na praktické jednání. V základním vzdělávání se proto usiluje o naplňování těchto cílů:

- umožnit žákům osvojit si strategie učení a motivovat je pro celoživotní učení;

- podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů;
- vést žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci;
- rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých;
- připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako svébytné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a plnili své povinnosti;
- vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací; rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí i k přírodě;
- učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně odpovědný;
- vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi;
- pomáhat žákům poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci;
- pomáhat žákům orientovat se v digitálním prostředí a vést je k bezpečnému, sebejistému, kritickému a tvořivému využívání digitálních technologií při práci, při učení, ve volném čase i při zapojování do společnosti a občanského života.

3.3 Základy ŠVP Klíč do života

Název ŠVP Klíč do života vyjadřuje základní myšlenku – všestranný rozvoj osobnosti žáka pro úspěšný a plnohodnotný život. Vychází z obecných vzdělávacích cílů a klíčových kompetencí RVP ZV, z koncepce školy a v neposlední řadě z požadavků rodičů. Posláním školy nemůže být pouhé zprostředkování sumy vědomostí a zkoušení žáků z faktografických přehledů. Snahou školy je vybavit žáka při zohledňování jeho možností vším, co mu umožní další rozvíjení talentu, schopností a tvořivého přístupu k práci, a to jak obsahem vzdělání, respektováním žáka jako osobnosti, diferencovaným přístupem, vztahy ve škole, společnými prožitky učitelů, rodičů a žáků, tak zapojením školy a jejich žáků do veřejného života.

Naším cílem je proměnit školu v prostředí, které žáky motivuje a podporuje k aktivnímu učení se. A to nikoli encyklopedickým vědomostem, ale pro život důležitým kompetencím učit se, řešit problémy a sociálním dovednostem. Charakter práce má v dětech mimo jiné podporovat pocit bezpečí, možnost pozitivního prožívání, získání zdravého sebevědomí, rozvíjení kritického myšlení a schopnost sebehodnocení. ŠVP umožňuje profesionální a promyšlenou práci učitele, který ve své práci využívá moderní vyučovací metody.

Vzhledem k tomu, že jsme jedinou školou ve městě, nemá ŠVP užší zaměření na určitou oblast, ale snaží se rovnoměrně pokrýt všechny důležité oblasti našeho života. Prioritou je výuka českého jazyka, cizích jazyků, matematiky, informatiky a výchova k zdravému životnímu stylu.

3.3.1 Co je klíčové v našem ŠVP:

Potřeba vzdělávat se

Aktivně zapojit žáky do procesu učení, vhodně motivovat, vzdělávat v souvislostech a s porozuměním a naučit žáky být zodpovědný za své učení. Výstupem je rozvoj znalostí, schopností, dovedností, návyků a postojů budovaných v předmětech a činnostech stanovených v našem ŠVP. Žák musí přijmout za svou potřebu vzdělávat se celý život.

Vychovat lidskou osobnost

Výchovně vzdělávací práce směřuje k výchově svébytné, svobodné a zodpovědné osobnosti, která tvořivě myslí, logicky uvažuje, řeší problémy, vede všestrannou komunikaci, spolupracuje, respektuje práci a úspěchy druhých, zná své reálné možnosti, uplatňuje svá práva a plní své

povinnosti, je tolerantní a ohleduplná k jiným lidem a jejich kulturám, ekologicky myslí, je zodpovědná za své zdraví.

Vytvořit příznivé školní klima

Velký význam pro úspěšnost školy má její atmosféra. Příznivé školní klima není dáno materiálně technickým vybavením, ale lidmi, kteří spolu ve škole pracují. Mezi žáky, učiteli a rodiči musí být partnerské vztahy, všichni musí směřovat ke společnému cíli, mít pocit sounáležitosti se svou školou, dokázat se vzájemně informovat, podporovat, respektovat, uvědomovat si spoluodpovědnost za chod školy. Být schopen spolupráce a práce v týmu, posuzovat a hodnotit práci svou i svých spolužáků.

Podpora výuky českého jazyka a cizích jazyků jako základních komunikačních prostředků

Prosazovat takové pojetí výuky českého jazyka, které při zachování znalosti pravopisu a dalších neopominutelných součástí výuky bude klást velký důraz na jeho komunikační složku. Podporovat vlastní četbu a dramatickou výchovu. Získat schopnost prezentovat, obhájit svůj názor, argumentovat, ale zároveň umět naslouchat a brát v úvahu názory druhých. Nové prvky do výuky českého jazyka přinese propojení s průřezovým tématem Mediální výchova. Vstupem do EU nastala nutnost hovořit nejméně jedním cizím jazykem. Výuku cizích jazyků chceme obohatit navázáním kontaktů se školami v Evropě i jinde ve světě.

Vytvořit podnětné informační prostředí

Efektivně pracovat s informacemi, dobře zvládnout čtenářské dovednosti, rozšiřovat komunikační dovednosti, pracovat s daty, zvažovat jejich zdroje a věrohodnost. Využívat ve svůj prospěch informační a komunikační technologie, navštěvovat školní knihovnu.

Zdravý životní styl, EVVO

Vytvořit ve škole prostředí, které pozitivně ovlivní vztah žáků k vlastnímu zdraví a přispěje k jejich tělesné, duševní a sociální pohodě. Zařazením různých aktivit formou programů či projektů vést žáky k vytváření kladných postojů k sobě i druhým lidem, k pozitivnímu citovému myšlení, k vytváření vztahů na základě důvěry, úcty, k dovednostem, jak řešit problémy, zvládat stres, dodržovat životosprávu. Podporovat rozvíjení pohybových dovedností žáků ve školních i mimoškolních sportovních aktivitách.

Nedílnou součástí zdravého životního stylu je i environmentální výchova. Motivovat žáky a poskytnout jim příležitost k dosažení znalostí, dovedností, postojů a návyků k ochraně a zlepšování životního prostředí, k utváření hierarchie životních hodnot slučitelných s udržitelným rozvojem, k smysluplnému jednání a tvořivosti ve prospěch životního prostředí, k udržitelnému způsobu života. Vytvořit u žáků pocit odpovědnosti za životní prostředí péčí o zeleň v okolí školy, udržováním pořádku, tříděním odpadu. Zapojit žáky k aktivní účasti na vytváření estetického prostředí ve škole, vychovávat je k estetickému cítění a vnímání okolního světa.

Zapojení školy do veřejného života

Podporovat aktivní podíl žáků a učitelů na kulturním životě našeho města. Pokračovat v kulturních vystoupeních pro obyvatele města, účastnit se akcí pořádaných městem, pravidelně pořádat výstavy žakovských prací v Podbrdském muzeu, spolupracovat s Centrem celoživotního vzdělávání a knihovnou v Rožmitále p. Tř., být v kontaktu s okolními vzdělávacími institucemi.

3.4 Klíčové kompetence

Klíčové kompetence představují souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti. Jejich výběr a pojetí vychází z hodnot obecně přijímaných ve společnosti a z obecně sdílených představ o tom, které kompetence jedince přispívají k jeho vzdělávání, spokojenému a úspěšnému životu a k posilování funkcí občanské společnosti.

Smyslem a cílem vzdělávání je vybavit všechny žáky souborem klíčových kompetencí na úrovni, která je pro ně dosažitelná, a připravit je tak na další vzdělávání a uplatnění ve společnosti. Osvojování klíčových kompetencí je proces dlouhodobý a složitý, který má svůj počátek v předškolním vzdělávání, pokračuje v základním a středním vzdělávání a postupně se dotváří v dalším průběhu života. Úroveň klíčových kompetencí, které žáci dosáhnou na konci základního vzdělávání, nelze ještě považovat za konečnou, ale získané klíčové kompetence tvoří důležitý základ pro celoživotní učení žáka, jeho vstup do života a do pracovního procesu.

Klíčové kompetence nestojí vedle sebe izolovaně, různými způsoby se prolínají, jsou multifunkční, mají nadpředmětovou podobu a lze je získat vždy jen jako výsledek celkového procesu vzdělávání. Proto k jejich utváření a rozvíjení musí směřovat a přispívat veškerý vzdělávací obsah i aktivity a činnosti, které ve škole probíhají.

Ve vzdělávacím obsahu RVP ZV je učivo chápáno jako prostředek k osvojení činnostně zaměřených očekávaných výstupů, které se postupně propojují a vytvářejí předpoklady k účinnému a komplexnímu využívání získaných schopností a dovedností na úrovni klíčových kompetencí.

V etapě základního vzdělávání jsou za klíčové považovány: kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, kompetence komunikativní, kompetence sociální a personální, kompetence občanské a kompetence pracovní, kompetence digitální.

Kompetence k učení

Na konci základního vzdělávání žák:

- vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení
- vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na matematické, přírodní, společenské a kulturní jevy
- samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti
- poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich

Kompetence k řešení problémů

Na konci základního vzdělávání žák:

- vnímá nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností
- vyhledá informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému
- samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení; užívá při řešení problémů logické, matematické a empirické postupy
- ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí

Kompetence komunikativní

Na konci základního vzdělávání žák:

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhájí svůj názor a vhodně argumentuje
- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

Kompetence sociální a personální

Na konci základního vzdělávání žák:

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty

Kompetence občanské

Na konci základního vzdělávání žák:

- respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu
- rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc a chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka
- respektuje, chrání a oceňuje naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit
- chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti

Kompetence pracovní

Na konci základního vzdělávání žák:

- používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky
- přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot
- využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření
- orientuje se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci, chápe podstatu, cíl a riziko podnikání, rozvíjí své podnikatelské myšlení

Kompetence digitální

Na konci základního vzdělávání žák:

- ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; samostatně rozhoduje, které technologie pro jakou činnost či řešení problém použít
- získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu
- vytváří a upravuje digitální obsah, kombinuje různé formáty, vyjadřuje se za pomoci digitálních prostředků
- využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce
- chápe význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamuje se s novými technologiemi, kriticky hodnotí jejich přínosy a reflektuje rizika jejich využívání
- předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních; při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jedná eticky

3.5 Zaměření školy

Základní škola má všeobecné zaměření. Naší prioritou je poskytovat žákům kvalitní vzdělávání, tedy cílené utváření a rozvoj klíčových kompetencí každého jednotlivce. Klademe důraz na individuální potřeby a možnosti žáků za použití moderních metod výuky.

Cílem základního vzdělávání je vzdělat a vychovat žáka, aby byl člověkem logicky uvažujícím, komunikativním, tvořivým, člověkem tolerantním, kulturním, ekologicky myslícím, se vstřípenými zásadami morálky a zdravého způsobu života.

Mezi přednostmi školy patří :

- poloha školy v klidné obytné zóně a její příznivé klima
- důraz na moderní metody a formy práce (využití digitálních technologií)
- kvalitní pedagogický sbor
- důraz na výuku českého jazyka a matematiky
- výuka cizích jazyků
- zohledňování vzdělávacích potřeb žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných

- nadstandardní vybavení školy včetně digitální infrastruktury
- nabídka volitelných předmětů a zájmových útvarů
- realizování vlastních celoškolních projektů
- pravidelné akce školy zaměřené na seberealizaci žáků
- výuka plavání a lyžařský výcvik
- důraz na získání znalostí a praktických dovedností v oblasti EVVO

3.6 Výchové a vzdělávací strategie

3.6.1 Společné výchové a vzdělávací strategie

Výchové a vzdělávací strategie představují společně uplatňované postupy, metody a formy práce, příležitosti, aktivity, které vedou k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků. Při stanovení těchto strategií jsme vycházeli z provedené analýzy požadavků a potřeb žáků a rodičů, vzdělávacích možností školy (materiálních, prostorových, personálních), silných a slabých stránek školy, příležitostí, které je možno využívat a hrozeb, které mohou komplikovat výchové vzdělávací proces. Stanovení vzdělávacích priorit se odrazilo v konkrétní skladbě vyučovacích předmětů a v jejich týdenních hodinových dotacích a v obsahu učebních osnov.

Celková vyučovací strategie školy směřuje ke splnění požadavku „naučit žáka učit se“. Žák má být připravován na rozvíjení a doplňování získaného základu vzdělávání a na samostatné celoživotní vzdělávání, a proto je nutné, aby sám aktivně k vlastnímu vzdělání přistupoval a aby byl schopen se hodnotit a motivovat se k dalšímu sebezdokonalování. Je tedy zřejmé, že žák nemůže být pouze pasivním příjemcem informací. Preferujeme aktivizační metody, jejichž cílem je vzbudit žákovu pozornost, probudit zájem o předmět a motivovat k další činnosti.

K zajištění rozvoje klíčových kompetencí žáků škola uplatňuje tyto společné postupy:

- Využívání nových vyučovacích metod a forem výuky, při nichž jsou vytvářeny vhodné příležitosti pro rozvoj klíčových kompetencí žáků (skupinová práce, projekty, integrace výukových oblastí, žákovské prezentace, ...)
- Pracovní, přátelské klima školy na základě partnerské komunikace mezi učiteli a žáky (týmová práce, tvůrčí prostředí, tolerance k odlišnostem)
- Podnětné informační prostředí, v němž žák pracuje s různými zdroji informací (tištěnými, elektronickými, apod.), má k dispozici školní knihovnu a může využít školní počítač s připojením na internet ve výuce i mimo výuku.
- Spolupráce s rodiči a dalšími institucemi (školská rada, okolní školy, pedagogicko-psychologická poradna, sportovní a dětské organizace, ...), aktivní účast žáků na veřejných odborných, kulturních i sportovních akcích.

3.6.2 Výchové a vzdělávací strategie naplňování klíčových kompetencí

Klíčové kompetence	Výchové a vzdělávací strategie
Kompetence k učení - umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení	• individuální přístup k žákům, motivace vlastními úspěchy, radost z práce • důraz na čtení s porozuměním, práci s textem, vyhledávání informací • rozvoj sebehodnocení žáků • práce s chybou • podpora vlastních nápadů a podněcování tvořivosti, samostatné organizování akcí pro spolužáky • tvorba vlastních prezentací a projektů na vybrané téma, jejich veřejné prezentace

	• zadávání zajímavých domácích úkolů • účast žáků v různých soutěžích, olympiádách
Kompetence k řešení problémů – podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů	• žák je veden k hledání různých řešení problémů a následně k jejich obhájení • řešení netradičních problémových úloh a problémových úloh z praktického života • učení je podáváno v souvislostech, úkoly jsou zadávány tak, aby žák využíval znalosti z více vzdělávacích oblastí • práce s informacemi z různých zdrojů (ústní, tištěné, elektronické), jejich vyhledání, třídění, uchování a využití při řešení úloh • žák řeší problémy na základě praktických pokusů a svých zkušeností • zapojení žáků do všech fází činností – plánování, příprava, realizace, hodnocení
Kompetence komunikativní – vést žáky k všestranné a účinné komunikaci	• důraz na rozvoj verbální i neverbální komunikace adekvátně věku žáka – se spolužákem, s dospělým člověkem nejen ve škole, ale i mimo školu • dávat žákům dostatečný prostor na obhajobu vlastního názoru, vhodnou argumentaci a zároveň je vést k naslouchání ostatních • skupinová práce s vlastním vyhodnocením • obhajoba vlastních prací, prezentace samostatných či skupinových projektů, úkolů • spolupráce a komunikace s jinými školami • komunikace v cizím jazyce se zahraničními školami • metoda CLIL doplnkově v některých předmětech • žakovské relace do školního rozhlasu • příprava akcí pro spolužáky a jejich moderování
Kompetence sociální a personální – rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci vlastní a druhých	• skupinová práce se střídáním rolí ve skupinách, spolupráce ve třídě, vzájemná pomoc při učení • vedeme žáky k respektování společně dohodnutých pravidel chování • zapojení žáků do organizace činnosti školy – žakovský parlament, třídní samospráva • prezentace práce, úspěchů, dovedností - posilování sebedůvěry
Kompetence občanské – připravovat žáky jako svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňující svá práva a plnící své povinnosti	• používání metod sebepoznávání • seznamování žáků s jejich právy, vést je k odpovědnosti a plnění povinností • stanovení společných pravidel chování ve třídách, ve škole • vést k zodpovědnému jednání ve škole i na akcích mimo školu • vést k respektování individuálních rozdílů (národnostní, kulturní, náboženské odlišnosti spolužáků) • důraz na environmentální výchovu, ekologické myšlení • vést žáky k třídění odpadu
Kompetence pracovní – pomáhat žákům poznávat a rozvíjet své schopnosti i reálné možnosti a uplatňovat získané vědomosti a dovednosti při profesní orientaci	• exkurze s cílem poznat různé pracovní provozy a usnadnit rozhodování o budoucí profesi • projekty, skupinová práce, individuální práce • hodnocení a sebehodnocení všech činností, které žáci provádějí • vést žáky k objektivnímu sebehodnocení a posouzení svých reálných možností při profesní orientaci • spolupráce žáků s třídním učitelem a výchovným poradcem při profesní orientaci

	• odpovědnost žáka za vhodný výběr volitelných předmětů pro další profesní orientaci • pestrá nabídka zájmových útvarů
Kompetence digitální	• využití digitálních technologií při nejrůznějších činnostech a při řešení problémů • rozpoznávat a formulovat problémy s ohledem na jejich řešitelnost a výslednou efektivitu • používání vhodných pracovních postupů (algoritmů) při efektivním řešení problémů a jejich automatizace • vést žáky k analýze a kritickému vyhodnocování a používání informací • on-line komunikace, sdílení, využití cloudových služeb • projekty, skupinová práce, individuální práce • vhodným způsobem informace i výsledky práce prezentovat • rozkládat systémy a procesy na části, odhalovat jejich vztahy a strukturu, modelovat situace • vést žáka, aby při práci dodržoval etická pravidla, zásady bezpečnosti a právní normy

3.7 Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami je žák, který k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpurných opatření. Tito žáci mají právo na bezplatné poskytování podpurných opatření. Podpurná opatření realizuje škola a školské zařízení.

Podpurná opatření se podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti člení do pěti stupňů. Podpurná opatření prvního stupně uplatňuje škola nebo školské zařízení i bez doporučení školského poradenského zařízení na základě plánu pedagogické podpory (PLPP). Podpurná opatření druhého až pátého stupně lze uplatnit pouze s doporučením ŠPZ. Začlenění podpurných opatření do jednotlivých stupňů stanoví Příloha č. 1 vyhlášky č. 27/2016 Sb.

3.7.1 Pojetí vzdělávání žáků s přiznanými podpurnými opatřeními

Žáci s přiznanými podpurnými opatřeními se ve svých individuálních vzdělávacích potřebách a možnostech liší. Účelem podpory vzdělávání těchto žáků je plné zapojení a maximální využití vzdělávacího potenciálu každého žáka s ohledem na jeho individuální možnosti a schopnosti. Pedagog tomu přizpůsobuje své vzdělávací strategie na základě stanovených podpurných opatření. Pravidla pro použití podpurných opatření školou a školským zařízením stanovuje vyhláška č. 27/2016 Sb.

Škola zpracovává **PLPP** pro žáky s přiznanými podpurnými opatřeními prvního stupně, **IVP** pro žáky s přiznanými podpurnými opatřeními od druhého stupně.

V souladu s vyhláškou č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, se výstupy minimální doporučené úrovně využijí v případě podpurných opatření od třetího stupně pouze u žáků s lehkým mentálním postižením. Výstupy, upravené v IVP žáků s lehkým mentálním postižením na základě minimální doporučené úrovně v rámci podpurných opatření, jsou na vyšší úrovni než očekávané výstupy stanovené v RVP ZŠ.

K úpravám očekávaných výstupů stanovených v ŠVP se využívá podpurné opatření IVP. To umožňuje u žáků s přiznanými podpurnými opatřeními, za podmínek stanovených školským zákonem a vyhláškou č. 27/2016 Sb., upravovat očekávané výstupy vzdělávání, případně je možné přizpůsobit i výběr učiva.

Náhrada části vzdělávacích obsahů některých vzdělávacích oborů jinými vzdělávacími obsahy nebo náhrada celého vzdělávacího obsahu některého vzdělávacího oboru jiným, který lépe vyhovuje vzdělávacím možnostem žáků, se využívá podpůrné opatření úprava obsahů a výstupů ze vzdělávání, prostřednictvím podpůrného opatření IVP u žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními, za podmínek stanovených školským zákonem a vyhláškou č. 27/2016 Sb. V IVP žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními lze v souvislosti s touto náhradou části nebo celého vzdělávacího obsahu vzdělávacích oborů, změnit minimální časové dotace vzdělávacích oblastí stanovené v kapitole 7 RVP ZV.

Pro žáky s jiným než mentálním postižením uvedené v § 16 odst. 9 školského zákona je možné ve školním vzdělávacím programu upravit očekávané výstupy nebo nahradit vzdělávací obsah, jehož realizaci objektivně neumožňuje jejich znevýhodnění, jiným vzdělávacím obsahem, pokud to vyžadují speciální vzdělávací potřeby žáků, a to pouze tehdy, pokud to vyplývá z doporučení školského poradenského zařízení.

Pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními spočívajícími v úpravě vzdělávacích obsahů může být v souladu s principy individualizace a diferenciací vzdělávání zařazována do IVP na doporučení ŠPZ **speciálně pedagogická a pedagogická intervence**. Počet vyučovacích hodin předmětů speciálně pedagogické péče je v závislosti na stupni podpory stanoven v Příloze č. 1 vyhlášky č. 27/2016 Sb. Při vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením zohledňujeme jejich specifika: problémy v učení – čtení, psaní, počítání; nepřesné vnímání času; obtížné rozlišování podstatného a podružného; neschopnost pracovat s abstrakcí; snížená možnost učit se na základě zkušenosti, pracovat se změnou; problémy s technikou učení; problémy s porozuměním významu slov; krátkodobá paměť neumožňující dobré fungování pracovní paměti, malá představivost; nedostatečná jazyková způsobilost, nižší schopnost číst a pamatovat si čtené, řešit problémy a vnímat souvislosti.

Kromě běžných pedagogických opatření se ve vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením osvědčují podpůrná opatření jako například posilování kognitivních schopností s využitím dynamických a tréninkových postupů, intervence s využitím specifických, speciálně pedagogických metodik a rozvojových materiálů; pravidelné a systematické doučování ve škole, podpora přípravy na školu v rodině, podpora osvojování jazykových dovedností, podpora poskytovaná v součinnosti asistenta pedagoga.

3.7.2 Systém péče o žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními ve škole

- ***Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení plánu pedagogické podpory (PLPP) žáka se SVP***

Plán pedagogické podpory zpracovává škola, nepostačuje-li samotné zohlednění individuálních vzdělávacích potřeb žáka při vzdělávání, a to za podmínek stanovených v příloze č. 1 k této vyhlášce. PLPP sestavuje třídní učitel nebo učitel konkrétního vyučovacího předmětu za pomoci výchovného poradce. PLPP má písemnou podobu. Zahrnuje zejména popis obtíží a speciálních vzdělávacích potřeb žáka, podpůrná opatření prvního stupně, stanovení cílů podpory a způsobu vyhodnocování naplňování plánu. Před jeho zpracováním budou probíhat rozhovory s jednotlivými vyučujícími, s cílem stanovení např. metod práce s žákem, způsobů kontroly osvojení znalostí a dovedností. Výchovný poradce stanoví termín přípravy PLPP a organizuje společné schůzky s rodiči, pedagogy, vedením školy i žákem samotným. PLPP škola průběžně aktualizuje v souladu s vývojem speciálních vzdělávacích potřeb žáka. Nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování podpůrných opatření poskytovaných na základě PLPP škola vyhodnotí, zda podpůrná opatření vedou k naplnění stanovených cílů. Není-li tomu tak, doporučí škola zákonnému zástupci žáka využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení.

- ***Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení individuálního vzdělávacího plánu (IVP) žáka se SVP***

IVP jako podpůrné opatření druhého až pátého stupně navrhuje školské poradenské zařízení a zpracovává ho škola nejpozději do 1 měsíce ode dne, kdy škola obdržela doporučení a žádost zákonného zástupce žáka. Je součástí dokumentace žáka ve školní matrice, vychází ze ŠVP a vyhovuje vzdělávacím potřebám žáka. IVP sestavuje třídní učitel nebo učitel konkrétního vyučovacího předmětu za pomoci výchovného poradce. Při tvorbě IVP bude také využíváno metodické podpory školského poradenského zařízení a metodická podpora na Metodickém portále rvp.cz. IVP má písemnou

podobu, obsahuje údaje o skladbě druhů a stupňů podpůrných opatření poskytovaných v kombinaci s tímto plánem, identifikační údaje žáka a údaje o pedagogických pracovnících podílejících se na vzdělávání žáka. V IVP jsou dále uvedeny zejména informace o

- a) úpravách obsahu vzdělávání žáka,
- b) časovém a obsahovém rozvržení vzdělávání,
- c) úpravách metod a forem výuky a hodnocení žáka,
- d) případné úpravě výstupů ve vzdělávání žáka,
- e) využití speciálních a kompenzačních pomůcek.

IVP v případě potřeby zahrnuje předměty speciálně pedagogické péče a pedagogickou intervenci, pokud je třeba podpořit vzdělávání žáka, včetně možnosti podpory školským poradenským zařízením nebo školním psychologem či speciálním pedagogem. Zahrnuje možnosti podpory pedagogického pracovníka při vzdělávání žáka asistentem pedagoga (pokud je to nezbytné); rozsah výuky je stanovován ve spolupráci se školským poradenským zařízením. Pedagogická intervence se poskytuje jako podpůrné opatření prvního stupně.

IVP může být během roku upravován podle potřeb žáka. Školské poradenské zařízení ve spolupráci se školou sleduje a nejpozději jednou ročně vyhodnocuje naplňování IVP a poskytuje žákovi, zákonnému zástupci a škole poradenskou podporu.

V případě podpůrného opatření (spočívajícího v úpravě očekávaných výstupů) pro žáky s LMP od třetího stupně podpory, bude pro tvorbu IVP využívána minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů. Minimální doporučená úroveň, která je stanovena v RVP ZV pro 3., 5. a 9. ročník, bude na základě doporučení školského poradenského zařízení rozpracována pro konkrétní ročník v IVP žáka s přiznaným podpůrným opatřením. Postup tvorby, realizace a vyhodnocování IVP je stejný jako v případě IVP ostatních žáků. IVP může být během roku upravován podle potřeb žáka. Při tvorbě IVP bude rovněž využíváno metodické podpory školního poradenského pracoviště a metodická podpora na Metodickém portále RVP.CZ.

Škola seznámí s individuálním vzdělávacím plánem všechny vyučující žáka a současně žáka a zákonného zástupce žáka, který tuto skutečnost potvrdí svým podpisem.

- ***Zapojení dalších subjektů do systému vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami***

Základní vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami vyžaduje odbornou připravenost pedagogických pracovníků, podnětné a vstřícné prostředí, které za přispění všech doporučených podpůrných opatření vede k naplnění jeho vzdělávacích možností. Klíčové je komplexní působení školy a rodiny. Rodičům se musí poskytnout informace a rady, popř. nabídnout odbornou pomoc. Práci v této oblasti koordinuje výchovná poradkyně ve spolupráci s třídními učiteli. Škola dlouhodobě spolupracuje s PPP Příbram a Roztoky. Pracovníci obou institucí poskytují konzultace podle potřeby, jednou ročně provádějí hospitační činnost ve třídách se žáky se SVP s následnými pohovory s vyučujícími za účelem sledování a naplňování IVP. V případě potřeby dále škola spolupracuje s SPC Příbram a SPC pro děti a mládež s tělesným postižením – Jedličkův ústav, registrujícím praktickým lékařem pro děti a dorost nebo odborným lékařem z oboru klinické psychologie a s Národním ústavem pro autismus, z.ú.

- ***Zodpovědné osoby a jejich role v systému péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami***

Školní poradenské pracoviště naší školy je zatím tvořeno jen výchovným radcem, který je pedagogickým pracovníkem a který je pověřen spoluprací s PPP, SPC a dalšími subjekty zapojených do systému vzdělávání žáků se SVP, a metodikem prevence sociálně patologických jevů. Na základě doporučení ŠPZ může školní poradenské pracoviště dále tvořit např. speciální pedagog a školní psycholog.

Výchovný poradce vede evidenci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Významnou skupinu mezi nimi tvoří ve škole především žáci se specifickými poruchami učení - nejčastěji dyslexie, dysortografie, dysgrafie, dyskalkulie. Ve škole dále poskytujeme podpůrná opatření pro žáky s vysoce funkčním autismem. Výuka u nich zpravidla probíhá ve třídě za pomoci asistenta pedagoga a podle IVP. Žákům s poruchami chování je poskytována individuální pomoc podle jejich potřeb a schopností. Výuka probíhá podle IVP vypracovaného ve spolupráci s PPP nebo SPC. Podle závažnosti

poruchy je ve třídě asistent pedagoga. Ve škole poskytujeme podpůrná opatření pro žáky z kulturně odlišného a sociálně znevýhodňujícího prostředí.

- ***Specifikace provádění podpůrných opatření a úprav vzdělávacího procesu žáků se speciálními vzdělávacími potřebami***

Jako podpůrná opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou v naší škole využívána podle doporučení školského poradenského zařízení a přiznaného stupně podpory zejména:

a) v oblasti metod výuky:

- respektování odlišných stylů učení jednotlivých žáků
- metody a formy práce, které umožní častější kontrolu a poskytování zpětné vazby žákovi
- důraz na logickou provázanost a smysluplnost vzdělávacího obsahu
- respektování pracovního tempa žáků a poskytování dostatečného času k zvládnutí úkolů

b) v oblasti organizace výuky:

- střídání forem a činností během výuky
- u mladších žáků využívání skupinové výuky
- postupný přechod k systému kooperativní výuky
- v případě doporučení může být pro žáka vložena do vyučovací hodiny krátká přestávka
- dělení a spojování hodin
- odlišná délka vyučovacích hodin
- prodloužení základního vzdělávání na 10 let

c) v oblasti úpravy obsahu a výstupů vzdělávání:

- posílení vzdělávání žáka v oblastech, kde nedosahuje uspokojivých výsledků
- zařazují se předměty speciálně pedagogické péče
- uplatňuje se individuální plán
- posilování výuky v předmětech, ve kterých žák selhává
- využití pedagogické intervence
- posílení přípravy na školní práci
- snaha využívat maximálně potenciál ke vzdělávání žáka při zachování pozitivní motivace ke vzdělávání, s cílem přípravy na život
- vzdělávání podle upraveného vzdělávacího programu
- podpora samostatnosti žáka a jeho přípravy na budoucí uplatnění v profesním životě
- redukce a modifikace vzdělávacích obsahů

d) zařazení předmětů speciálně pedagogické péče

Předměty speciálně pedagogické péče jsou jako podpůrná opatření pro žáky se SVP zařazována v naší škole aktuálně podle doporučení školského poradenského zařízení a přiznaného stupně podpory, vychází z konkrétních obtíží žáka. Předmět speciálně pedagogické péče je zajišťován pedagogickými pracovníky školy s rozšířenou kompetencí pro oblast speciální pedagogiky a speciálními pedagogy školy při dodržení nejvyššího počtu povinných vyučovacích hodin. PSPP jako další péče o žáka ve škole (druh intervence), který přispívá ke zlepšení aktuálních obtíží žáka, může být zajišťován i příslušným oborovým pedagogem.

Významnou skupinu mezi žáky se speciálními vzdělávacími potřebami tvoří ve škole především **žáci se specifickými poruchami učení** - nejčastěji dyslexie, dysortografie, dysgrafie, dyskalkulie. Svým obsahem se vzdělávací proces u žáků s SPU zásadně neodlišuje od vzdělávání ostatních žáků. Klíčové je předcházet rozvoji projevů SPU, respektive zachytit potíže v počáteční fázi a včas využít podpůrného opatření v podobě individuálního vzdělávacího plánu. Ve výuce se uplatňuje individuální přístup ke vzdělávacím potřebám žáka, upravuje se organizace a metody výuky, upravuje se hodnocení žáka, stanoví se postup i formy nápravy. Doplnujeme vybavení školy kompenzačními pomůckami a vhodnými výukovými programy.

e) v oblasti hodnocení:

- využívání různých forem hodnocení

- práce s kritérii hodnocení
 - sebehodnocení
 - slovní hodnocení
 - formativní hodnocení
 - sumativní hodnocení
- f) v oblasti intervence školy:**
- přímá podpora žáka ve výuce učitelem nebo jiným pedagogickým pracovníkem
 - plán pedagogické podpory
 - metodická a konzultační podpora pedagogickým pracovníkům, žákovi a zákonným zástupcům žáka
 - spolupráce uvnitř školy
 - poradenská pomoc školy, školního psychologa, speciálního pedagoga, ŠPZ
 - zajištění předmětu speciálně pedagogické péče
 - pedagogická intervence (individuální nebo skupinová práce se žákem)
- g) v oblasti pomůcek:**
- speciální učebnice
 - speciální kompenzační a didaktické pomůcky (např. pro reedukaci specifických poruch učení – bzučák, logico....)
 - speciální hry pro reedukaci specifických poruch učení
 - počítačové výukové programy a hry
 - speciální kontejnery a skříňky na pomůcky
 - kopírovaný materiál, obrazový materiál, pracovní listy, zalaminované kartičky
 - speciální nástěnné lišty pro vizualizaci denního programu, piktogramy

3.7.3 Podmínky vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními

Pro úspěšné vzdělávání těchto žáků je potřebné zabezpečit (případně umožnit):

- uplatňování principu diferenciací a individualizace vzdělávacího procesu při organizaci činností a při stanovování obsahu, forem i metod výuky;
- všechna stanovená podpůrná opatření při vzdělávání žáků;
- v odůvodněných případech odlišnou délku vyučovacích hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami nebo dělení a spojování vyučovacích hodin;
- pro žáky uvedené v § 16 odst. 9 školského zákona případné prodloužení základního vzdělávání na deset ročníků;
- formativní hodnocení vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami;
- spolupráci se zákonnými zástupci žáka, školskými poradenskými zařízeními a odbornými pracovníky školního poradenského pracoviště, v případě potřeby spolupráci s odborníky mimo oblast školství (zejména při tvorbě IVP); spolupráci s ostatními školami.

3.8 Vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných

Nadaným žákem se rozumí jedinec, který při adekvátní stimulaci vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, intelektových činností nebo v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.

Za mimořádně nadaného žáka se v souladu s vyhláškou č. 27/2016 Sb. považuje žák, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.

3.8.1 Pojetí péče o nadané a mimořádně nadané žáky ve škole

Škola vytváří při realizaci školního vzdělávacího programu podmínky k co největšímu využití potenciálu každého žáka s ohledem na jeho individuální možnosti. To platí v plné míře i pro vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných.

Výuka žáků probíhá takovým způsobem, aby byl stimulován rozvoj jejich potenciálu včetně různých druhů nadání a aby se tato nadání mohla ve škole projevit a pokud možno i uplatnit a dále rozvíjet.

Škola využívá pro podporu nadání a mimořádného nadání podpůrných opatření podle individuálních vzdělávacích potřeb žáků v rozsahu prvního až čtvrtého stupně podpory.

Při vyhledávání nadaných a mimořádně nadaných žáků je třeba věnovat pozornost i žákům se speciálními vzdělávacími potřebami.

3.8.2 Systém péče o nadané a mimořádně nadané žáky ve škole

Při vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků vychází způsob jejich vzdělávání důsledně z principu nejlepšího zájmu žáka.

- ***Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení plánu pedagogické podpory nadaného a mimořádně nadaného žáka (PLPP)***

Plán pedagogické podpory se týká nadaných žáků s podpůrnými opatřeními prvního stupně, tedy žáků s mírnými úpravami ve vzdělávání, které mohou být krátkodobé povahy, ale mohou trvat i po celou dobu jeho vzdělávání. PLPP sestavuje třídní učitel nebo učitel konkrétního vyučovacího předmětu za pomoci výchovného poradce. PLPP má písemnou podobu. Před jeho zpracováním budou probíhat rozhovory s jednotlivými vyučujícími, s cílem stanovení např. metod práce s žákem, učebních strategií, obohacování učiva nad rámec školního vzdělávacího programu. Cílem tohoto postupu je učivo prohloubit, rozšířit a obohatit o další informace, stimulovat procesy objevování a vyhledávání dalších souvislostí a vazeb, které dané téma vzdělávání nabízí. Výchovný poradce stanoví termín přípravy PLPP a organizuje společné schůzky s rodiči, pedagogy, vedením školy i žákem samotným. PLPP škola průběžně aktualizuje v souladu s vývojem školních dovedností žáka. Nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování podpůrných opatření poskytovaných na základě PLPP škola vyhodnotí, zda podpůrná opatření vedou k naplnění stanovených cílů.

- ***Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení individuálního vzdělávacího plánu (IVP) mimořádně nadaného žáka***

Individuální vzdělávací plán mimořádně nadaného žáka sestavuje třídní učitel ve spolupráci s učiteli vyučovacích předmětů, ve kterých se projevuje mimořádné nadání žáka, s výchovným poradcem a školským poradenským zařízením. IVP mimořádně nadaného žáka má písemnou podobu a při jeho sestavování spolupracuje třídní učitel s rodiči mimořádně nadaného žáka. Při sestavování IVP vycházíme z obsahu IVP stanoveného v § 28 vyhlášky č. 27/2016 Sb. IVP je zpracován nejpozději do 1 měsíce ode dne, kdy škola obdržela doporučení školského poradenského zařízení. Součástí IVP je termín vyhodnocení naplňování IVP a může též obsahovat i termín průběžného hodnocení IVP, je-li to účelné. IVP může být zpracován i pro kratší období než je školní rok. IVP může být doplňován a upravován v průběhu školního roku.

Výchovný poradce zajistí písemný informovaný souhlas zákonného zástupce žáka, bez kterého nemůže být IVP prováděn. Výchovný poradce po podpisu IVP zákonným zástupcem žáka a získání písemného informovaného souhlasu zákonného zástupce žáka předá informace o zahájení poskytování podpůrných opatření podle IVP řediteli školy, a zaznamená je do školní matriky.

- ***Zodpovědné osoby a jejich role v systému péče o nadané a mimořádně nadané žáky***

Školní poradenské pracoviště naší školy je tvořeno výchovným poradcem, který je pedagogickým pracovníkem a který je pověřen spoluprací se školským poradenským zařízením. Podle potřeby poskytuje konzultace zákonným zástupcům žáka. Výchovný poradce povede evidenci nadaných a mimořádně nadaných žáků.

- **Specifikace provádění podpůrných opatření a úprav vzdělávacího procesu nadaných a mimořádně nadaných žáků**
 - předčasný nástup dítěte ke školní docházce;
 - vzdělávání skupiny mimořádně nadaných žáků v jednom či více vyučovacích předmětech;
 - specializované třídy pro vzdělávání mimořádně nadaných žáků;
 - účast žáka na výuce jednoho nebo více vyučovacích předmětů ve vyšších ročnících školy nebo v jiné škole;
 - občasné (dočasné) vytváření skupin pro vybrané předměty s otevřenou možností volby na straně žáka;
 - obohacování vzdělávacího obsahu;
 - příprava a účast na soutěžích včetně celostátních a mezinárodních kol;
 - nabídka volitelných vyučovacích předmětů a zájmových aktivit.

3.9 Prevence sociálně patologických jevů

Metodik prevence rizikového chování vytváří ve spolupráci s pedagogickým týmem Minimální preventivní program a Program proti šikanování pro daný školní rok. Koordinuje jeho realizaci. Součástí prevence jsou metody výuky - otevřený dialog a vstřícný vztah učitele a žáka, intenzivní komunikace s rodiči atd. Prevence probíhá v rámci výuky jednotlivých vzdělávacích oblastí i při realizaci průřezových témat.

Metodik a výchovný poradce jsou v kontaktu s oddělením péče o dítě příslušných úřadů. Škola monitoruje rizika sociálně patologických jevů a při varovných signálech metodik koordinuje postup, svolává setkání s rodiči, konzultace s žáky a nabízí podporu a poradenství. Škola spolupracuje v oblasti prevence soc. pat. jevů s dalšími organizacemi, využívá vybrané programy. Do oblasti prevence jsou zapojeni žáci také prostřednictvím žakovského školního parlamentu.

3.10 Začlenění průřezových témat

Průřezová témata reprezentují v RVP ZV okruhy aktuálních problémů současného světa a stávají se významnou a nedílnou součástí základního vzdělávání. Jsou důležitým formativním prvkem základního vzdělávání, vytvářejí příležitosti pro individuální uplatnění žáků i pro jejich vzájemnou spolupráci a pomáhají rozvíjet osobnost žáka především v oblasti postojů a hodnot.

Všechna průřezová témata mají jednotné zpracování. Obsahují **Charakteristiku průřezového tématu**, v níž je zdůrazněn význam a postavení průřezového tématu v základním vzdělávání. Dále je vyjádřen vztah ke vzdělávací oblasti a **přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka** jak v oblasti vědomostí, dovedností a schopností, tak v oblasti postojů a hodnot. Obsah průřezových témat doporučený pro základní vzdělávání je rozpracován do **tematických okruhů** (v textu tučným písmem). Každý tematický okruh obsahuje nabídku **témat** (činností, námětů). Výběr témat a způsob jejich zpracování v učebních osnovách je v kompetenci školy.

Tematické okruhy průřezových témat procházejí napříč vzdělávacími oblastmi a umožňují propojení vzdělávacích obsahů oborů. Tím přispívají ke komplexnosti vzdělávání žáků a pozitivně ovlivňují proces utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků. Žáci dostávají možnost utvářet si integrovaný pohled na danou problematiku a uplatňovat širší spektrum dovedností.

Průřezová témata tvoří povinnou součást základního vzdělávání. Škola musí do vzdělávání na 1. stupni i na 2. stupni zařadit všechna průřezová témata uvedená v RVP ZV. Všechna průřezová témata však nemusí být zastoupena v každém ročníku. V průběhu základního vzdělávání je povinností školy nabídnout žákům postupně všechny tematické okruhy jednotlivých průřezových témat, jejich rozsah a způsob realizace stanovuje ŠVP. Průřezová témata je možné využít jako integrativní součást vzdělávacího obsahu vyučovacích předmětů nebo v podobě samostatných předmětů, projektů, seminářů, kurzů apod.

Podmínkou účinnosti průřezových témat je jejich propojenost se vzdělávacím obsahem konkrétních vyučovacích předmětů a s obsahem dalších činností žáků realizovaných ve škole i mimo školu.

V etapě základního vzdělávání jsou vymezena tato průřezová témata:

- **Osobnostní a sociální výchova**
- **Výchova demokratického občana**
- **Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech**
- **Multikulturní výchova**
- **Environmentální výchova**
- **Mediální výchova**

3.10.1 Osobnostní a sociální výchova

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma **Osobnostní a sociální výchova** v základním vzdělávání akcentuje formativní prvky, orientuje se na subjekt i objekt, je praktické a má každodenní využití v běžném životě. Reflektuje osobnost žáka, jeho individuální potřeby i zvláštnosti. Jeho smyslem je pomáhat každému žákovi utvářet praktické životní dovednosti.

Specifikou Osobnostní a sociální výchovy je, že se učivem stává sám žák, stává se jím konkrétní žakovská skupina a stávají se jím více či méně běžné situace každodenního života. Jejím smyslem je pomáhat každému žákovi hledat vlastní cestu k životní spokojenosti založené na dobrých vztazích k sobě samému i k dalším lidem a světu.

Vztah osobnostní a sociální výchovy ke vzdělávací oblasti **Jazyk a jazyková komunikace** je založen na samotném faktu komunikační podstaty jazyka s tím, že se zaměřuje na každodenní verbální komunikaci jako na klíčový nástroj jednání v různých životních situacích. Prohlubuje vztah mezi verbální a neverbální složkou komunikace a rozšiřuje specifické aplikace jazyka o sociální dovednosti. Vzdělávací oblast **Člověk a jeho svět** lze naplňovat prostřednictvím témat směřujících k sebepoznání, zdravému sebepojetí, seberegulaci a k udržení psychického zdraví - psychohygieně, komunikaci, mezilidským vztahům. Úzká je vazba ke vzdělávací oblasti **Člověk a společnost**, a to k Výchově k občanství a k jejím částem Člověk ve společnosti, Člověk jako jedinec. Konkrétně k tématům lidská setkání, vztahy mezi lidmi, zásady lidského soužití (Člověk ve společnosti) a podobnost a odlišnost lidí, vnitřní svět člověka, osobní rozvoj (Člověk jako jedinec). Všechna tato témata jsou v Osobnostní a sociální výchově vnímána jako samostatná. Osobnostní a sociální výchova klade důraz na získávání praktických dovedností spjatých s uvedenými tématy. Vazba ke vzdělávací oblasti **Člověk a příroda** se týká evoluce lidského chování, zvířecí a lidské komunikace a seberegulačního jednání jako základního ekologického principu. Nabízí též možnosti rozvoje emocionálních vztahů, osobních postojů a praktických dovedností ve vztahu k přírodnímu prostředí. Vazba na vzdělávací oblast **Umění a kultura** se týká především společného zaměření na rozvoj smyslového vnímání, kreativity, vnímání a utváření mimouměleckého estetického - jako např. estetiky chování a mezilidských vztahů a chápání umění jako prostředku komunikace a osvojování si světa. Propojení se vzdělávací oblastí **Člověk a zdraví** je vhodné v tématech reflektujících fyzickou stránku člověka, sociální vztahy, komunikaci a rozhodování v běžných i vypjatých situacích. Osobnostní a sociální výchova tak může napomoci k získání dovedností vztahujících se k zdravému duševnímu a sociálnímu životu. Rovněž přispívá k realizaci vzdělávací oblasti **Člověk a svět práce**, zejména zdokonalováním dovedností týkajících se spolupráce a komunikace v týmu a v různých pracovních situacích.

Realizace průřezového tématu Osobnostní a sociální výchova bude v případě žáků s lehkým mentálním postižením zaměřena především:

- na utváření pozitivních (nezraňujících) postojů k sobě samému i k druhým;
- rozvoj zvládání vlastního chování;
- na podporu akceptace různých typů lidí, názorů, přístupů k řešení problémů;

- na uvědomování si hodnoty spolupráce a pomoci;
- na rozvoj dovedností potřebných pro komunikaci a spolupráci;
- na uvědomování si mravních rozměrů různých způsobů lidského chování.

Výuka uvedeného průřezového tématu bude napomáhat primární prevenci sociálně patologických jevů. Utváření znalostí a dovedností těchto žáků bude zohledňovat jejich individuální možnosti.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- vede k porozumění sobě samému a druhým
- napomáhá k zvládnutí vlastního chování
- přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů ve třídě i mimo ni
- rozvíjí základní dovednosti dobré komunikace a k tomu příslušné vědomosti
- utváří a rozvíjí základní dovednosti pro spolupráci
- umožňuje získat základní sociální dovednosti pro řešení složitých situací (např. konfliktů)
- formuje studijní dovednosti
- podporuje dovednosti a přináší vědomosti týkající se duševní hygieny

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- pomáhá k utváření pozitivního (nezraňujícího) postoje k sobě samému a k druhým
- vede k uvědomování si hodnoty spolupráce a pomoci
- vede k uvědomování si hodnoty různosti lidí, názorů, přístupů k řešení problémů
- přispívá k uvědomování si mravních rozměrů různých způsobů lidského chování
- napomáhá primární prevenci sociálně patologických jevů a škodlivých způsobů chování

Tematické okruhy průřezového tématu

Tematické okruhy Osobnostní a sociální výchovy jsou členěny do tří částí, které jsou zaměřeny na osobnostní, sociální a mravní rozvoj. Pro jejich realizaci je užitečné zařazovat do výuky ta témata, která reflektují aktuální potřeby žáků, popřípadě vycházejí ze vzájemné domluvy s nimi. Všechna uvedená témata se uskutečňují prakticky, prostřednictvím vhodných her, cvičení, modelových situací a příslušných diskusí.

Vzhledem k tomu, že se jedná o živá setkání dotýkající se osobní existence, je třeba počítat s tím, že na různé věci budou mít žáci různé názory, že se může objevit odmítání témat či technik, ostych, případně že některé hry nebudou mít požadovaný efekt. Právě tyto okamžiky však bývají v Osobnostní a sociální výchově velmi užitečné, neboť nabízejí příležitost k přemýšlení o tom, co se děje.

Osobnostní rozvoj

- **Rozvoj schopností poznávání** - cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů; dovednosti pro učení a studium
- **Sebepoznání a sebepojetí** - já jako zdroj informací o sobě; druhí jako zdroj informací o mně; moje tělo, moje psychika (temperament, postoje, hodnoty); co o sobě vím a co ne; jak se promítá mé já v mém chování; můj vztah ke mně samému; moje učení; moje vztahy k druhým lidem; zdravé a vyrovnané sebepojetí
- **Seberegulace a sebeorganizace** - cvičení sebekontroly, sebeovládání - regulace vlastního jednání i prožívání, vůle; organizace vlastního času, plánování učení a studia; stanovování osobních cílů a kroků k jejich dosažení
- **Psychohygienu** - dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; sociální dovednosti pro předcházení stresům v mezilidských vztazích; dobrá organizace času; dovednosti zvládnutí stresových situací (rozumové zpracování problému, uvolnění/relaxace, efektivní komunikace atd.); hledání pomoci při potížích

- **Kreativita** - cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, schopnosti vidět věci jinak, citlivosti, schopnosti dotahovat nápady do reality), tvořivost v mezilidských vztazích

Sociální rozvoj

- **Poznávání lidí** - vzájemné poznávání se ve skupině/třídě; rozvoj pozornosti vůči odlišnostem a hledání výhod v odlišnostech; chyby při poznávání lidí
- **Mezilidské vztahy** - péče o dobré vztahy; chování podporující dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc; lidská práva jako regulativ vztahů; vztahy a naše skupina/třída (práce s přirozenou dynamikou dané třídy jako sociální skupiny)
- **Komunikace** - řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků; cvičení pozorování a empatického a aktivního naslouchání; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování); specifické komunikační dovednosti (monologické formy - vstup do tématu „rétorika“); dialog (vedení dialogu, jeho pravidla a řízení, typy dialogů); komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přesvědčování, řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování, žádost apod.); efektivní strategie: asertivní komunikace, dovednosti komunikační obrany proti agresi a manipulaci, otevřená a pozitivní komunikace; pravda, lež a předstírání v komunikaci
- **Kooperace a kompetice** - rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci (seberegulace v situaci nesouhlasu, odporu apod., dovednost odstoupit od vlastního nápadu, dovednost navazovat na druhé a rozvíjet vlastní linku jejich myšlenky, pozitivní myšlení apod.); rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se, vedení a organizování práce skupiny); rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro etické zvládání situací soutěže, konkurence

Morální rozvoj

- **Řešení problémů a rozhodovací dovednosti** - dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů a sociálních rolí - problémy v mezilidských vztazích, zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětů, problémy v seberegulaci
- **Hodnoty, postoje, praktická etika** - analýzy vlastních i cizích postojů a hodnot a jejich projevů v chování lidí; vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování atd.; pomáhající a prosociální chování (člověk neočekává protislužbu); dovednosti rozhodování v eticky problematických situacích všedního dne

Osobnostní a sociální výchova

Zařazení do jednotlivých ročníků a jednotlivých předmětů

Název tématického okruhu :	1. stupeň					2. stupeň			
	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
<i>Osobnostní rozvoj</i>	INT/Hv; Vv; Pč; Čj; Tv; Prv	INT/Vv; Pč; Čj; Tv; Prv	INT/Vv; Pč; Čj; Tv; Prv; Aj	INT/Vv; Pč; Čj; Tv; Př; Vl; Aj	INT/Vv; Pč; Čj; Tv; Př; Vl; Aj	INT/Čj- mluvnice,Lv; Vo; Tv; F; Pč; Hv; Vv; Aj;	INT/Čj- mluvnice,sloh; Vo; Tv; F; Pč; Hv; Vv; Nj;	INT/Čj- mluvnice,sloh,Lv; Vo; Tv; F; Př; Pč; Hv; Vv; Aj, Nj	INT/Čj- sloh; Tv; F; Př; Pč; Hv; Vv; Aj, Nj;
<i>Sociální rozvoj</i>	INT/Vv; Pč; Čj; Prv	INT/Vv; Pč; Čj; Tv; Prv	INT/Hv; Vv; Pč; Čj; Tv; Prv; Aj	INT/Hv; Vv; Pč; Čj; Tv; Př; Vl; Aj	INT/Vv; Pč; Čj; Tv; Př; Vl; Aj	INT/Čj- sloh,Lv; Vo; Tv; Pč; Aj;	INT/Čj-sloh; Vo; Tv; Pč; Aj, Nj;	INT/Čj-sloh; Vo; Tv; F; Pč; Rj, Nj	INT/Čj- sloh,Lv; Tv; F; Pč; Nj;
<i>Morální rozvoj</i>	INT/Vv; Čj; Prv	INT/Vv; Čj; Prv	INT/Vv; Čj; Prv	INT/Vv; Čj; Př; Vl	INT/Vv; Čj; Př; Vl; Aj	INT/Čj-Lv; Vo; Tv; F; Pč;	INT/Čj-sloh; Vo; Tv; F; Pč;	INT/Čj-sloh; Vo; Tv; F; Pč	INT/Čj- sloh,Lv; Tv; F; Pč;

Průřezové téma lze např. na 1. stupni realizovat formou praktických činností (několikadenní pobyt mimo školu).

Vysvětlivky: INT – integrace do předmětů

3.10.2 Výchova demokratického občana

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma **Výchova demokratického občana** má mezioborový a multikulturní charakter. V obecné rovině představuje syntézu hodnot, a to spravedlnosti, tolerance a odpovědnosti, v konkrétní rovině pak především rozvoj kritického myšlení, vědomí svých práv a povinností a porozumění demokratickému uspořádání společnosti a demokratickým způsobům řešení konfliktů a problémů.

Výchova demokratického občana má vybavit žáka základní úrovni občanské gramotnosti. Ta vyjadřuje způsobilost orientovat se ve složitostech, problémech a konfliktech otevřené, demokratické a pluralitní společnosti. Její získání má umožnit žákovi konstruktivně řešit problémy se zachováním své lidské důstojnosti, respektem k druhým, ohledem na zájem celku, s vědomím svých práv a povinností, svobod a odpovědností, s uplatňováním zásad slušné komunikace a demokratických způsobů řešení.

Průřezové téma v základním vzdělávání využívá ke své realizaci nejen tematických okruhů, ale i zkušeností a prožitků žáků, kdy celkové klima školy (vztahy mezi všemi subjekty vzdělávání založené na spolupráci, partnerství, dialogu a respektu) vytváří demokratickou atmosféru třídy, sloužící jako „laboratoř demokracie“. V ní jsou žáci více motivováni k uplatňování svých názorů v diskusích a k možnosti demokraticky se podílet na rozhodnutích celku, společenství, komunity. Zároveň si sami na sobě mohou ověřit nejen význam dodržování pravidel, eventuálně v zájmu spravedlnosti se podílet na vytváření pravidel nových, ale i to, jak je důležité se o udržování demokracie starat, protože překročení hranice k anarchii či naopak k despotismu je neustále přítomným nebezpečím. Tato zkušenost pak rozvíjí schopnost kritického myšlení.

Průřezové téma Výchova demokratického občana má blízkou vazbu především na vzdělávací oblast **Člověk a společnost**, v níž jsou tematizovány principy demokracie a demokratického rozhodování a řízení, lidská a občanská práva, ve kterých se klade důraz na participaci jednotlivců - občanů na společenském a politickém životě demokratické společnosti. Ve vzdělávací oblasti **Člověk a jeho svět** se uplatňuje v tématech zaměřených na vztah k domovu a vlasti.

Realizace průřezového tématu Výchova demokratického občana bude v případě žáků s lehkým mentálním postižením zaměřena především na utváření:

- sebeúcty, sebedůvěry a samostatnosti;
- úcty k zákonu;
- úcty k hodnotám jako je svoboda, spravedlnost, solidarita, odpovědnost, tolerance;
- aktivního postoje v obhajování a dodržování lidských práv a svobod;
- ohleduplnosti a ochoty pomáhat slabším;
- respektu ke kulturním, etnickým a jiným odlišnostem;
- empatie, schopnosti aktivního naslouchání a spravedlivého posuzování.

Výuka bude rozvíjet disciplinovanost a sebekritiku; schopnost zaujmout vlastní stanovisko v pluralitě názorů a dovednosti asertivního jednání i schopnosti kompromisu. Utváření znalostí a dovedností těchto žáků bude zohledňovat jejich individuální možnosti.

Průřezové téma má vazbu i na ostatní vzdělávací oblasti, zejména pak na ty, v nichž se tematizuje vztah k sobě samému i ostatním lidem, k okolnímu prostředí, k normám i hodnotám.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- vede k aktivnímu postoji v obhajování a dodržování lidských práv a svobod
- vede k pochopení významu řádu, pravidel a zákonů pro fungování společnosti
- umožňuje participovat na rozhodnutích celku s vědomím vlastní odpovědnosti za tato rozhodnutí a s vědomím jejich důsledků
- rozvíjí a podporuje komunikativní, formulační, argumentační, dialogické a prezentační schopnosti a dovednosti
- prohlubuje empatii, schopnost aktivního naslouchání a spravedlivého posuzování
- vede k uvažování o problémech v širších souvislostech a ke kritickému myšlení

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- vede k otevřenému, aktivnímu, zainteresovanému postoji v životě
- vychovává k účtě k zákonu
- rozvíjí disciplinovanost a sebekritiku
- učí sebeúctě a sebedůvěře, samostatnosti a angažovanosti
- přispívá k utváření hodnot jako je spravedlnost, svoboda, solidarita, tolerance a odpovědnost
- rozvíjí a podporuje schopnost zaujetí vlastního stanoviska v pluralitě názorů
- motivuje k ohleduplnosti a ochotě pomáhat zejména slabším
- umožňuje posuzovat a hodnotit společenské jevy, procesy, události a problémy z různých úhlů pohledu (lokální, národní, evropská, globální dimenze)
- vede k respektování kulturních, etnických a jiných odlišností
- vede k asertivnímu jednání a ke schopnosti kompromisu

Tematické okruhy průřezového tématu

Tematické okruhy průřezového tématu jsou zaměřeny na utváření a rozvíjení demokratických vědomostí, dovedností a postojů potřebných pro aktivní účast žáků - budoucích dospělých občanů - v životě demokratické společnosti. Při jejich realizaci je užitečné vycházet z reálných životních situací a doporučené obsahy tematických okruhů co nejvíce vztahovat k životní zkušenosti žáků.

- **Občanská společnost a škola** - škola jako model otevřeného partnerství a demokratického společenství, demokratická atmosféra a demokratické vztahy ve škole; způsoby uplatňování demokratických principů a hodnot v každodenním životě školy (význam aktivního zapojení žáků do žákovské samosprávy - žákovských rad či parlamentů); formy participace žáků na životě místní komunity; spolupráce školy se správními orgány a institucemi v obci
- **Občan, občanská společnost a stát** - občan jako odpovědný člen společnosti (jeho práva a povinnosti, schopnost je aktivně uplatňovat, přijímat odpovědnost za své postoje a činy, angažovat se a být zainteresovaný na zájmu celku); Listina základních práv a svobod, práva a povinnosti občana; úloha občana v demokratické společnosti; základní principy a hodnoty demokratického politického systému (právo, spravedlnost, diferenciaci, různorodost); principy soužití s minoritami (vztah k jinému, respekt k identitám, vzájemná komunikace a spolupráce, příčiny nedorozumění a zdroje konfliktů)
- **Formy participace občanů v politickém životě** - volební systémy a demokratické volby a politika (parlamentní, krajské a komunální volby); obec jako základní jednotka samosprávy státu; společenské organizace a hnutí
- **Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování** - demokracie jako protíváha diktatury a anarchie; principy demokracie; základní kategorie fungování demokracie (spravedlnost, řád, norma, zákon, právo, morálka); význam Ústavy jako základního zákona země; demokratické způsoby řešení konfliktů a problémů v osobním životě i ve společnosti

Výchova demokratického občana

Zařazení do jednotlivých ročníků a jednotlivých předmětů

Název tematického okruhu :	1. stupeň					2. stupeň			
	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
<i>Občanská společnost a škola</i>	INT/Čj,Hv	INT/Čj	INT/Čj	INT/ Př, V _I ,V _V , Čj	INT/V _V ,Čj	INT/V _O ,F adaptační kurz	INT/ V _O ,F,Rj adaptační kurz	INT/ V _O ,F,Rj adaptační kurz	INT/ V _O ,F, ČJ adaptační kurz
<i>Občan, občanská společnost a stát</i>		INT/ Prv,Hv	INT/Prv	INT/ Př, V _I , Hv	INT/ Př, V _I , Hv	INT/V _O , V _V ,F	INT/ V _O , V _V ,F,Čj	INT/D, V _O , V _V ,F,Čj	INT/D, V _O , V _V ,F,Čj
<i>Formy participace občanů v politickém životě</i>		INT/ Prv	INT/ Prv	INT/ Př, V _I	INT/ Př, V _I	INT/V _O		INT/ V _O	INT/ V _O ,D
<i>Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování</i>				INT/ Př, V _I	INT/ Př, V _I	INT/ V _O ,F, T _V ,D	INT/ V _O ,F, T _V	INT/ V _O ,F, T _V	INT/D, V _O , F,T _V ,ČJ

Poznámky :

Adaptační kurz dle možností v délce minimálně tři dny.

Vysvětlivky: INT – integrace do předmětů

3.10.3 Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech akcentuje ve vzdělávání evropskou dimenzi, která podporuje globální myšlení a mezinárodní porozumění a jako princip prostupuje celým základním vzděláváním. Podstatnou součástí evropské dimenze je výchova budoucích evropských občanů jako zodpovědných a tvořivých osobností, v dospělosti schopných mobility a flexibility v občanské a pracovní sféře i v osobním životě. Rozvíjí vědomí evropské identity při respektování identity národní. Otevírá žákům širší horizonty poznání a perspektivy života v evropském a mezinárodním prostoru a seznamuje je s možnostmi, které jim tento prostor poskytuje.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech prolíná všemi vzdělávacími oblastmi, integruje a prohlubuje poznatky a umožňuje uplatnit dovednosti, které si žáci osvojili v jednotlivých vzdělávacích oborech. Podporuje ve vědomí a jednání žáků tradiční evropské hodnoty, k nimž patří humanismus, svobodná lidská vůle, morálka, uplatňování práva a osobní zodpovědnost spolu s racionálním uvažováním, kritickým myšlením a tvořivostí.

Příležitosti k realizaci tématu poskytuje na prvním stupni vzdělávací oblast **Člověk a jeho svět**. V této oblasti se využívají zkušenosti a poznatky žáků z běžného života i mimořádných událostí v rodině, v obci a nejbližším okolí. Na druhém stupni se vztahuje průřezové téma zejména ke vzdělávací oblasti **Člověk a společnost**. Využívá, aktualizuje a propojuje poznatky z oboru historie a politické geografie. Prohlubuje porozumění klíčovým historickým a politickým událostem, které ovlivnily vývoj Evropy i světa a měly podstatný význam pro evropskou integraci a začlenění České republiky do integračního procesu. Důležitým prostorem pro realizaci průřezového tématu se stává obor **Výchova k občanství**, v jehož vzdělávacím obsahu se zdůrazňují sociální, ekonomické, právní a kulturní souvislosti v evropské a globální dimenzi. Objasňuje také vazby mezi lokální, národní, evropskou a globální úrovní uvažování, rozhodování a jednání. Ve vzdělávací oblasti **Člověk a příroda** se uplatňuje daná problematika zejména při objasňování důsledků globálních vlivů na životní prostředí v okolí žáků s důrazem na potřebu a závažnost ochrany tohoto prostředí především v dané lokalitě. Významnou oblastí pro realizaci tohoto tématu se stává vzdělávací oblast **Jazyk a jazyková komunikace**. Český jazyk je nejen nezastupitelným nástrojem učení, zpracování informací a prezentace postojů a názorů, ale má také významnou propedeutickou funkci při osvojování dalších jazyků, které jsou klíčem k bezprostřednímu dorozumění a poznávání kultury jiných národů. Cizí jazyky mají praktický význam pro mobilitu občanskou, vzdělávací i pracovní. Jsou prostředkem pro využití originálních zdrojů při poznávání života a evropské a světové kultury. Ve vzdělávací oblasti **Umění a kultura** rozvíjí průřezové téma vztah k evropské a světové kultuře. Prohlubuje porozumění evropským kulturním kořenům a chápání kulturních souvislostí při respektování svébytnosti národních a regionálních kultur a jejich přínosu ke kultuře světové. Ozřejmuje význam kulturního a historického dědictví jako zdroje poznání a přispívá k emocionální zainteresovanosti na jeho uchování a záchraně. Dramatická výchova, jako doplňující vzdělávací obor, umožňuje žákům vyjadřovat a prezentovat své postoje, přijímat role a zkoumat témata a situace na základě vlastního jednání. Vzdělávací oblast **Člověk a zdraví** orientuje žáky v globálních problémech souvisejících se zdravím. V oboru tělesná výchova využívá průřezové téma zájmu žáků o sport k hlubšímu pochopení souvislostí evropských kořenů olympijských idejí a významu sportu pro vzájemné porozumění a přátelství mezi lidmi různých národů a národností. Propojení tématu s digitálními technologiemi umožňuje žákům zejména samostatně získávat, vyhodnocovat a sdílet informace o zemích Evropy a světa. Tyto informace mají především usnadňovat orientaci v nabídce vzdělávacích a pracovních příležitostí, rozvíjení zájmů a navazování kontaktů.

Realizace průřezového tématu Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech bude v případě žáků s lehkým mentálním postižením zaměřena především:

- na překonávání stereotypů a předsudků;
- na kultivaci postojů k Evropě jako širší vlasti a ke světu jako globálnímu prostředí života;
- na kultivaci postojů ke kulturní rozmanitosti;
- na utváření pozitivních postojů k tradičním evropským hodnotám;
- na osvojování vzorců evropského občana;

- na podporu smyslu pro zodpovědnost.

Znalosti a dovednosti, které budou součástí realizace průřezového tématu *Výchova k myšlení* v evropských a globálních souvislostech pro žáky s lehkým mentálním postižením, zvolí vyučující vždy s ohledem na individuální možnosti žáků tak, aby podporovaly utváření žádoucích postojů.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- rozvíjí a integruje základní vědomosti potřebné pro porozumění sociálním a kulturním odlišnostem mezi národy
- prohlubuje porozumění vlivu kulturních, ideologických a sociopolitických rozdílů na vznik a řešení globálních problémů v jejich vzájemných souvislostech
- prohlubuje základní vědomosti nezbytné pro pochopení struktury a funkcí mezinárodních a nevládních organizací, jejich vlivu na řešení globálních i lokálních problémů v oblasti humanitární, politické, sociální, ekonomické, kulturní a dodržování lidských práv
- rozvíjí schopnost srovnávat projevy kultury v evropském a globálním kontextu, nacházet společné znaky a odlišnosti a hodnotit je v širších souvislostech
- rozšiřuje a prohlubuje dovednosti potřebné pro orientaci v evropském prostředí, seberealizaci a řešení reálných situací v otevřeném evropském prostoru
- prohlubuje vědomosti potřebné k pochopení souvislostí evropských kořenů a kontinuity evropského vývoje a podstaty evropského integračního procesu
- vede k pochopení významu společných politik a institucí Evropské unie; seznamuje s dopadem jejich činnosti na osobní i občanský život jednotlivce i s možnostmi jejich zpětného ovlivňování a využívání
- vede k poznání a pochopení života a díla významných Evropanů a iniciuje zájem žáků o osobnostní vzory
- rozvíjí schopnost racionálně uvažovat, projevovat a korigovat emocionální zaujetí v situacích motivujících k setkávání, srovnávání a hledání společných evropských perspektiv

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- pomáhá překonávat stereotypy a předsudky
- obohacuje pohledy žáka na sebe sama z hlediska otevřených životních perspektiv rozšířených o možnosti volby v evropské a mezinárodní dimenzi
- kultivuje postoje k Evropě jako širší vlasti a ke světu jako globálnímu prostředí života
- utváří pozitivní postoje k jinakosti a kulturní rozmanitosti
- podporuje pozitivní postoje k tradičním evropským hodnotám
- upevňuje osvojování vzorců chování evropského občana a smysl pro zodpovědnost

Tematické okruhy průřezového tématu

Tematické okruhy průřezového tématu podněcují zájem žáků o Evropu a svět a zprostředkovávají jim poznání Evropy a světa jako uspořádaného prostředí, měnícího se v čase, v němž se lidé setkávají, společně řeší problémy a utvářejí svůj život. Prostřednictvím tematických okruhů si žáci zpřesňují obraz Evropy, uvědomují si souvislosti řešení běžných situací občana s globálními problémy a možnosti utváření své vlastní životní perspektivy v evropském a globálním prostoru.

- **Evropa a svět nás zajímá** - rodinné příběhy, zážitky a zkušenosti z Evropy a světa; místa, události a artefakty v blízkém okolí mající vztah k Evropě a světu; naši sousedé v Evropě; život dětí v jiných zemích; lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy
- **Objevujeme Evropu a svět** - naše vlast a Evropa; evropské krajiny; Evropa a svět; mezinárodní setkávání; státní a evropské symboly; Den Evropy; život Evropanů a styl života v evropských rodinách; životní styl a vzdělávání mladých Evropanů
- **Jsme Evropané** - kořeny a zdroje evropské civilizace; klíčové mezníky evropské historie; Evropská integrace; instituce Evropské unie a jejich fungování; čtyři svobody a jejich dopad na život jedince; co Evropu spojuje a co ji rozděluje; mezinárodní organizace a jejich příspěvek k řešení problémů dětí a mládeže .

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Zařazení do jednotlivých ročníků a jednotlivých předmětů

Název tematického okruhu :	1. stupeň					2. stupeň			
	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
<i>Evropa a svět nás zajímá</i>	INT/ Vv;Prv	INT/ Vv;Čj; Prv	INT/ Aj; Vv;Čj	INT/ Aj;Hv; Vv; Čj; Př; V1	INT/ Vv; Čj; Př; V1	INT/ Vv;Hv; Tv;Vo Čj	INT/ Vv;Hv; Tv; Vo; Čj;Nj	INT/ Rj;Vv; Hv;Z; Tv; Vo	INT/ Rj;Vv; Hv;Z; Vv;Tv; Vo
<i>Objevujeme Evropu a svět</i>	INT/ Vv	INT/ Vv	INT/ Vv; Prv	INT/ Vv; Př; V1	INT/ Hv;Vv Př; V1	INT/ Vo	INT/ Rj; Vo; Čj	INT/ Z;F; Vo; Čj;Nj	INT/ Rj;F; D; Vo; Čj;Nj
<i>Jsme Evropané</i>	INT/ Vv	INT/ Vv	INT/ Vv	INT/ Vv; Př; V1	INT/ Vv; Př; V1	INT/ D;Vo Čj	INT/ D; Vo; Čj;	INT/ Vv;Z; Vo; Čj	INT/ D; Vo; Čj

Vysvětlivky: INT – integrace do předmětů

3.10.4 Multikulturní výchova

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma Multikulturní výchova v základním vzdělávání umožňuje žákům seznamovat se s rozmanitostí různých kultur, jejich tradicemi a hodnotami. Na pozadí této rozmanitosti si pak žáci mohou lépe uvědomovat i svoji vlastní kulturní identitu, tradice a hodnoty.

Multikulturní výchova zprostředkovává poznání vlastního kulturního zakotvení a porozumění odlišným kulturám. Rozvíjí smysl pro spravedlnost, solidaritu a toleranci, vede k chápání a respektování neustále se zvyšující sociokulturní rozmanitosti. U menšinového etnika rozvíjí jeho kulturní specifika a současně poznávání kultury celé společnosti, majoritní většinu seznamuje se základními specifiky ostatních národností žijících ve společném státě, u obou skupin pak pomáhá nacházet styčné body pro vzájemné respektování, společné aktivity a spolupráci.

Multikulturní výchova se hluboce dotýká i mezilidských vztahů ve škole, vztahů mezi učiteli a žáky, mezi žáky navzájem, mezi školou a rodinou, mezi školou a místní komunitou. Škola jako prostředí, v němž se setkávají žáci z nejrůznějšího sociálního a kulturního zázemí, by měla zabezpečit takové klima, kde se budou všichni cítit rovnoprávně, kde budou v majoritní kultuře úspěšní i žáci minorit a žáci majority budou poznávat kulturu svých spolužáků - příslušníků minorit. Tím přispívá k vzájemnému poznávání obou skupin, ke vzájemné toleranci, k odstraňování nepřátelství a předsudků vůči „nepoznanému“.

Multikulturní výchova prolíná všemi vzdělávacími oblastmi. Blízkou vazbu má na vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace, Člověk a společnost, Umění a kultura, Člověk a zdraví, z oblasti Člověk a příroda se dotýká především vzdělávacího oboru Zeměpis. Vazba na tyto oblasti je dána především tématy, která se zabývají vzájemným vztahem mezi příslušníky různých národů a etnických skupin. Propojení Multikulturní výchovy s digitálními technologiemi umožňuje žákům zejména získávat, vyhodnocovat a sdílet informace jako východisko pro přemýšlení o naléhavých tématech a způsobech jejich řešení.

Realizace průřezového tématu bude v případě žáků s LMP zaměřena především:

- na uvědomění si vlastní identity a schopnost reflexe vlastního sociokulturního zázemí;
- na rozvoj dovedností potřebných pro uplatňování vlastních práv a respektování práv druhých; na utváření hodnotového systému žáků, korekci jejich jednání;
- na utváření tolerance a respektu k odlišným sociokulturním skupinám;
- na rozvoj dovedností komunikovat a žít ve skupině s příslušníky odlišných sociokulturních skupin;
- na vnímání odlišnosti jako příležitosti k obohacení, nikoli jako zdroje konfliktu;
- na uvědomění si neslučitelnosti rasové (náboženské apod.) intolerance s principy života v demokratické společnosti;
- na podporu angažovanosti při potírání projevů intolerance, xenofobie, diskriminace a rasismu;
- na vnímání sebe jako občana, který se aktivně spolupodílí na utváření vztahu společnosti k minoritním skupinám.

Znalosti a dovednosti, které budou součástí realizace průřezového tématu Multikulturní výchova pro žáky s lehkým mentální postižením, zvolí vyučující vždy s ohledem na individuální možnosti žáků tak, aby vhodně doplňovaly a podporovaly utváření žádoucích postojů.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- poskytuje žákům základní znalosti o různých etnických a kulturních skupinách žijících v české a evropské společnosti
- rozvíjí dovednost orientovat se v pluralitní společnosti a využívat interkulturních kontaktů k obohacení sebe i druhých

- učí žáky komunikovat a žít ve skupině s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, uplatňovat svá práva a respektovat práva druhých, chápat a tolerovat odlišné zájmy, názory i schopnosti druhých
- učí přijmout druhého jako jedince se stejnými právy, uvědomovat si, že všechny etnické skupiny a všechny kultury jsou rovnocenné a žádná není nadřazena jiné
- rozvíjí schopnost poznávat a tolerovat odlišnosti jiných národnostních, etnických, náboženských, sociálních skupin a spolupracovat s příslušníky odlišných sociokulturních skupin
- rozvíjí dovednost rozpoznat projevy rasové nesnášenlivosti a napomáhá prevenci vzniku xenofobie
- učí žáky uvědomovat si možné dopady svých verbálních i neverbálních projevů a připravenosti nést odpovědnost za své jednání,
- poskytuje znalost některých základních pojmů multikulturní terminologie: kultura, etnikum, identita, diskriminace, xenofobie, rasismus, národnost, netolerance aj.

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- pomáhá žákům prostřednictvím informací vytvářet postoje tolerance a respektu k odlišným sociokulturním skupinám, reflektovat zázemí příslušníků ostatních sociokulturních skupin a uznávat je
- napomáhá žákům uvědomit si vlastní identitu, být sám sebou, reflektovat vlastní sociokulturní zázemí
- stimuluje, ovlivňuje a koriguje jednání a hodnotový systém žáků, učí je vnímat odlišnost jako příležitost k obohacení, nikoli jako zdroj konfliktu
- pomáhá uvědomovat si neslučitelnost rasové (náboženské či jiné) intolerance s principy života v demokratické společnosti
- vede k angažovanosti při potírání projevů intolerance, xenofobie, diskriminace a rasismu
- učí vnímat sebe sama jako občana, který se aktivně spolupodílí na utváření vztahu společnosti k minoritním skupinám

Tematické okruhy průřezového tématu

Tematické okruhy Multikulturní výchovy vycházejí z aktuální situace ve škole, reflektují aktuální dění v místě školy a současnou situaci ve společnosti. Výběr a realizace daného tematického okruhu, popř. tématu mohou být významně ovlivněny vzájemnou dohodou učitelů, učitelů a žáků, učitelů a rodičů apod.

- **Kulturní difference** - jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti; člověk jako nedílná jednotka tělesné i duševní stránky, ale i jako součást etnika; poznávání vlastního kulturního zakotvení; respektování zvláštností různých etnik (zejména cizinců nebo příslušníků etnik žijících v místě školy); základní problémy sociokulturních rozdílů v České republice a v Evropě
- **Lidské vztahy** - právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci; udržovat tolerantní vztahy a rozvíjet spolupráci s jinými lidmi, bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženskou, zájmovou nebo generační příslušnost; vztahy mezi kulturami (vzájemné obohacování různých kultur, ale i konflikty vyplývající z jejich rozdílnosti); předsudky a vžité stereotypy (příčiny a důsledky diskriminace); důležitost integrace jedince v rodinných, vrstevnických a profesních vztazích; uplatňování principu slušného chování (základní morální normy); význam kvality mezilidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti; tolerance, empatie, umění vžít se do role druhého; lidská solidarita, osobní přispění k zapojení žáků z odlišného kulturního prostředí do kolektivu třídy
- **Etnický původ** - rovnocennost všech etnických skupin a kultur; odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost; postavení národnostních menšin; základní informace o různých etnických a kulturních skupinách žijících v české a evropské společnosti; různé způsoby života, odlišné myšlení a vnímání světa; projevy rasové nesnášenlivosti - jejich rozpoznávání a důvody vzniku
- **Multikulturalita** - multikulturalita současného světa a předpokládaný vývoj v budoucnosti; multikulturalita jako prostředek vzájemného obohacování; specifické rysy jazyků a jejich rovnocennost; naslouchání druhým, komunikace s příslušníky odlišných sociokulturních skupin,

vstřícný postoj k odlišnostem; význam užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumění a celoživotního vzdělávání

- **Princip sociálního smíru a solidarity** - odpovědnost a přispění každého jedince za odstranění diskriminace a předsudků vůči etnickým skupinám; nekonfliktní život v multikulturní společnosti; aktivní spolupodílení dle svých možností na přetváření společnosti, zohlednění potřeb minoritních skupin; otázka lidských práv, základní dokumenty

Multikulturní výchova

Zařazení průřezového tématu do jednotlivých ročníků a jednotlivých předmětů

Název tematického okruhu :	1. stupeň					2. stupeň			
	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
<i>Kulturní diference</i>	INT/ Prv	INT/ Prv	INT/ Hv, Prv	INT/Vv, Př, Vl	INT/Aj,Vv, Př, Vl	INT/Vo,Čj	INT/Vo,Čj	INT/Vo,Vv, Nj	INT/D,Z, Čj
<i>Lidské vztahy</i>	INT/Čj, Prv	INT/ Prv	INT/Čj, Prv	INT/Vv,Čj, Př, Vl	INT/Vv,Čj, Př, Vl	INT/Vo,D, Tv, F,Vv	INT/Vo,D, Tv,F,Vv,Čj	INT/Vo,D, TV,F,Vv,Rj	INT/D,Tv, F,Vv,Čj
<i>Etnický původ</i>			INT/ Prv	INT/ Př, Vl	INT/ Př, Vl	INT/Vo,D,Z	INT/Vo,D, Z,Čj	INT/Vo,D, Př,Vv	INT/D,Z, Čj,Nj
<i>Multikulturalita</i>				INT/Nj		INT/Vo, Čj	INT/Aj,Rj, Vo, F,Čj,Rj	INT/Vo,F, Nj	INT/Rj,Nj,D, F,Čj
<i>Princip sociální- ho smíru a soli- darity</i>						INT/Vo	INT/Vo,Z,Čj	INT/Vo,D,Z	INT/D,Čj

Vysvětlivky: INT – integrace do předmětů

3.10.5 Environmentální výchova

Charakteristika průřezového tématu

Environmentální výchova vede jedince k pochopení komplexnosti a složitosti vztahů člověka a životního prostředí, tj. k pochopení nezbytnosti postupného přechodu k udržitelnému rozvoji společnosti a k poznání významu odpovědnosti za jednání společnosti i každého jedince. Umožňuje sledovat a uvědomovat si dynamicky se vyvíjející vztahy mezi člověkem a prostředím při přímém poznávání aktuálních hledisek ekologických, ekonomických, vědeckotechnických, politických a občanských, hledisek časových (vztahů k budoucnosti) i prostorových (souvislostí mezi lokálními, regionálními a globálními problémy), i možnosti různých variant řešení environmentálních problémů. Vede jedince k aktivní účasti na ochraně a utváření prostředí a ovlivňuje v zájmu udržitelnosti rozvoje lidské civilizace životní styl a hodnotovou orientaci žáků.

Na realizaci průřezového tématu se podílí většina vzdělávacích oblastí. Postupným propojováním, rozšiřováním, upevňováním i systematizací vědomostí a dovedností získávaných v těchto oblastech umožňuje environmentální výchova utváření integrovaného pohledu. Každá z oblastí má svůj specifický význam v ovlivňování racionální stránky osobnosti i ve vlivu na stránku emocionální a volně aktivní. Ve vzdělávací oblasti **Člověk a jeho svět** poskytuje průřezové téma ucelený elementární pohled na okolní přírodu i prostředí. Učí pozorovat, citlivě vnímat a hodnotit důsledky jednání lidí, přispívá k osvojování si základních dovedností a návyků aktivního odpovědného přístupu k prostředí v každodenním životě. V maximální míře využívá přímých kontaktů žáků s okolním prostředím a propojuje rozvíjení myšlení s výrazným ovlivňováním emocionální stránky osobnosti jedince. Ve vzdělávací oblasti **Člověk a příroda** zdůrazňuje pochopení objektivní platnosti základních přírodních zákonitostí, dynamických souvislostí od nejméně složitých ekosystémů až po biosféru jako celek, postavení člověka v přírodě a komplexní funkce ekosystémů ve vztahu k lidské společnosti, tj. pro zachování podmínek života, pro získávání obnovitelných zdrojů surovin a energie i pro mimoprodukční hodnoty (inspiraci, odpočinek). Klade základy systémového přístupu zvýrazňujícího vazby mezi prvky systémů, jejich hierarchické uspořádání a vztahy k okolí. Ve vzdělávací oblasti **Člověk a společnost** téma odkrývá souvislosti mezi ekologickými, technicko-ekonomickými a sociálními jevy s důrazem na význam preventivní obezřetnosti v jednání a další principy udržitelnosti rozvoje. Ve vzdělávací oblasti **Člověk a zdraví** se téma dotýká problematiky vlivů prostředí na vlastní zdraví i na zdraví ostatních lidí. V souvislosti s problémy současného světa vede k poznání důležitosti péče o přírodu při organizaci masových sportovních akcí. Vzdělávací oblast **Umění a kultura** poskytuje environmentální výchově mnoho příležitostí pro zamýšlení se nad vztahy člověka a prostředí, k uvědomování si přírodního i sociálního prostředí jako zdroje inspirace pro vytváření kulturních a uměleckých hodnot a přispívá k vnímání estetických kvalit prostředí. Propojení tématu se vzdělávací oblastí **Člověk a svět práce** se realizuje prostřednictvím konkrétních pracovních aktivit ve prospěch životního prostředí. Umožňuje poznávat význam a role různých profesí ve vztahu k životnímu prostředí. Propojení Environmentální výchovy s digitálními technologiemi umožňuje žákům aktivně získávat a sdílet zásadní informace týkající se naléhavých otázek životního prostředí. To umožňuje jednak hlouběji poznávat a vyhodnocovat závažnost ekologických problémů, jednak zvyšovat zájem žáků, aby modelovali a prezentovali varianty jejich řešení, komunikovali o nich, a vyhodnocovat jejich možné dopady na úrovni lokální a globální.

Realizace průřezového tématu Environmentální výchova bude v případě žáků s lehkým mentálním postižením zaměřena především:

- na vnímání života jako nejvyšší hodnoty;
- na rozvoj odpovědnosti ve vztahu k ochraně přírody a přírodních zdrojů;
- na rozvoj aktivity, tvořivosti, vstřícnosti a ohleduplnosti ve vztahu k prostředí;
- na utváření zdravého životního stylu a vnímání estetických hodnot prostředí;
- na podporu angažovanosti v řešení problémů spojených s ochranou životního prostředí;
- na rozvoj vnímavého a citlivého přístupu k přírodě a přírodnímu a kulturnímu dědictví.

Znalosti a dovednosti, které budou součástí realizace průřezového tématu Environmentální výchova, zvolí vyučující vždy s ohledem na individuální možnosti žáků tak, aby vhodně doplňovaly a podporovaly utváření žádoucích postojů.

Škola má zpracován strategický dokument Dlouhodobý školní plán environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty, který je přílohou tohoto ŠVP. Na každý školní rok je vypracován roční školní plán EVVO.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- rozvíjí porozumění souvislostem v biosféře, vztahům člověka a prostředí a důsledkům lidských činností na prostředí
- vede k uvědomování si podmínek života a možností jejich ohrožování
- přispívá k poznávání a chápání souvislostí mezi vývojem lidské populace a vztahy k prostředí v různých oblastech světa
- umožňuje pochopení souvislostí mezi lokálními a globálními problémy a vlastní odpovědností ve vztazích k prostředí
- poskytuje znalosti, dovednosti a pěstuje návyky nezbytné pro každodenní žádoucí jednání občana vůči prostředí
- ukazuje modelové příklady jednání z hledisek životního prostředí a udržitelného rozvoje
- napomáhá rozvíjení spolupráce v péči o životní prostředí na místní, regionální, evropské i mezinárodní úrovni
- seznamuje s principy udržitelnosti rozvoje společnosti
- učí hodnotit objektivnost a závažnost informací týkajících se ekologických problémů
- učí komunikovat o problémech životního prostředí, vyjadřovat, racionálně obhajovat a zdůvodňovat své názory a stanoviska

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- přispívá k vnímání života jako nejvyšší hodnoty
- vede k odpovědnosti ve vztahu k biosféře, k ochraně přírody a přírodních zdrojů
- vede k pochopení významu a nezbytnosti udržitelného rozvoje jako pozitivní perspektivy dalšího vývoje lidské společnosti
- podněcuje aktivitu, tvořivost, toleranci, vstřícnost a ohleduplnost ve vztahu k prostředí
- přispívá k utváření zdravého životního stylu a k vnímání estetických hodnot prostředí
- vede k angažovanosti v řešení problémů spojených s ochranou životního prostředí
- vede k vnímavému a citlivému přístupu k přírodě a přírodnímu a kulturnímu dědictví

Tematické okruhy průřezového tématu

Environmentální výchova je členěna do tematických okruhů, které umožňují celistvé pochopení problematiky vztahů člověka k životnímu prostředí. Vede žáky k uvědomění si základních podmínek života a odpovědnosti současné generace za život v budoucnosti.

Tematické okruhy:

- **Ekosystémy** - les (les v našem prostředí, produkční a mimoprodukční významy lesa); pole (význam, změny okolní krajiny vlivem člověka, způsoby hospodaření na nich, pole a jejich okolí); vodní zdroje (lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím, důležitost pro krajinnou ekologii); moře (druhová odlišnost, význam pro biosféru, mořské řasy a kyslík, cyklus oxidu uhličitého) a tropický deštný les (porovnání, druhová rozmanitost, ohrožování, globální význam a význam pro nás); lidské sídlo - město - vesnice (umělý ekosystém, jeho funkce a vztahy k okolí, aplikace na místní podmínky); kulturní krajina (pochopení hlubokého ovlivnění přírody v průběhu vzniku civilizace až po dnešek)
- **Základní podmínky života** - voda (vztahy vlastností vody a života, význam vody pro lidské aktivity, ochrana její čistoty, pitná voda ve světě a u nás, způsoby řešení); ovzduší (význam pro život na Zemi, ohrožování ovzduší a klimatické změny, propojenost světa, čistota ovzduší u nás); půda (propojenost složek prostředí, zdroj výživy, ohrožení půdy, rekultivace a situace v okolí, změny v potřebě zemědělské půdy, nové funkce zemědělství v krajině; ochrana biologických druhů (důvody ochrany a způsoby ochrany jednotlivých druhů); ekosystémy - biodiverzita (funkce ekosystémů, význam biodiverzity, její úroveň, ohrožování a ochrana ve světě a u nás); energie (energie a život, vliv energetických zdrojů na společenský rozvoj,

využívání energie, možnosti a způsoby šetření, místní podmínky); přírodní zdroje (zdroje surovinové a energetické, jejich vyčerpatelnost, vlivy na prostředí, principy hospodaření s přírodními zdroji, význam a způsoby získávání a využívání přírodních zdrojů v okolí)

- **Lidské aktivity a problémy životního prostředí** - zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství; doprava a životní prostředí (význam a vývoj, energetické zdroje dopravy a její vlivy na prostředí, druhy dopravy a ekologická zátěž, doprava a globalizace); průmysl a životní prostředí (průmyslová revoluce a demografický vývoj, vlivy průmyslu na prostředí, zpracovávané materiály a jejich působení, vliv právních a ekonomických nástrojů na vztahy průmyslu k ochraně životního prostředí, průmysl a udržitelný rozvoj společnosti); odpady a hospodaření s odpady (odpady a příroda, principy a způsoby hospodaření s odpady, druhotné suroviny); ochrana přírody a kulturních památek (význam ochrany přírody a kulturních památek; právní řešení u nás, v EU a ve světě, příklady z okolí, zásada předběžné opatrnosti; ochrana přírody při masových sportovních akcích - zásady MOV); změny v krajině (krajina dříve a dnes, vliv lidských aktivit, jejich reflexe a perspektivy); dlouhodobé programy zaměřené k růstu ekologického vědomí veřejnosti (Státní program EVVO, Agenda 21 EU) a akce (Den životního prostředí OSN, Den Země apod.)
- **Vztah člověka k prostředí** - naše obec (přírodní zdroje, jejich původ, způsoby využívání a řešení odpadového hospodářství, příroda a kultura obce a její ochrana, zajišťování ochrany životního prostředí v obci - instituce, nevládní organizace, lidé); náš životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí); aktuální (lokální) ekologický problém (příklad problému, jeho příčina, důsledky, souvislosti, možnosti a způsoby řešení, hodnocení, vlastní názor, jeho zdůvodňování a prezentace); prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, jejich komplexní a synergické působení, možnosti a způsoby ochrany zdraví); nerovnoměrnost života na Zemi (rozdílné podmínky prostředí a rozdílný společenský vývoj na Zemi, příčiny a důsledky zvyšování rozdílů globalizace a principy udržitelnosti rozvoje, příklady jejich uplatňování ve světě, u nás)

Environmentální výchova

Zařazení do jednotlivých ročníků a jednotlivých předmětů

Název tematického okruhu :	1. stupeň					2. stupeň			
	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
<i>Ekosystémy</i>	INT/ Prv,Vv	INT/ Prv,Vv	INT/ Prv,Vv	INT/ Př, Vl,Vv	INT/ Př, Vl,Vv	INT/Vo,Z, D	INT/Vo,Př, Z,D,Čj	INT/F,Čj	INT/Z
<i>Základní podmínky života</i>	INT/ Prv,Vv	INT/ Prv,Vv	INT/ Prv,Vv	INT/ Př, Vl,Vv	INT/ Př, Vl,Vv	INT/Vo,Př, Z,Vz,D	INT/Vo,F, Z,Vz,D, Čj	INT/F,Ch, D,Čj	INT/F,Ch, Př,Z,D, Čj
<i>Lidské aktivity a problémy životního prostředí</i>	INT/ Prv,Vv, Pč Projekt - Den Země	INT/Vv, Pč Projekt - Den Země	INT/ Prv,Vv, Pč Projekt - Den Země	INT/ Př, Vl,Vv,Pč Projekt - Den Země	INT/Hv, Př, Vl,Vv,Pč Projekt - Den Země	INT/ Vo,Z, Vz,Aj, Pč Projekt - Den Země	INT/ Vo,Z,Vz,Čj, Pč Projekt - Den Země	INT/ F,Ch, Z,D,Čj, Pč Projekt - Den Země	INT/ Ch, Z,D,Čj, Pč Projekt - Den Země Projekt - F
<i>Vztah člověka k prostředí</i>	INT/Vv,Pč, Tv	INT/ Prv,Vv, Pč,Tv	INT/ Prv,Vv, Pč,Tv	INT/ Př, Vl,Vv, Pč,Tv	INT/Inf, Př,Vl, Vv,Pč,Tv, Aj	INT/Vo,F, Př,Vz,Pč	INT/Vo,F, Př,Vz,Čj, Aj,Pč	INT/F,Ch, Př,Z,Čj, Pč	INT/F,Ch, Př,Čj,Pč

Všechny tematické okruhy EVVO jsou také náplní volitelného předmětu v 7. – 9. ročníku Přírodovědné praktikum a nepovinného předmětu Environmentální výchova.

Přírodovědné vycházky, projektové dny, škola v přírodě, exkurze, účast na vzdělávacích programech pořádaných jinými organizacemi.

Vysvětlivky: INT – integrace do předmětů

3.10.6 Mediální výchova

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma **Mediální výchova** v základním vzdělávání nabízí elementární poznatky a dovednosti týkající se mediální komunikace a práce s médii. Média a komunikace představují velmi významný zdroj zkušeností, prožitků a poznatků pro stále větší okruh příjemců. Pro uplatnění jednotlivce ve společnosti je důležité umět zpracovat, vyhodnotit a využít podněty, které přicházejí z okolního světa, což vyžaduje stále větší schopnost zpracovat, vyhodnotit a využít podněty přicházející z médií. Média se stávají důležitým socializačním faktorem, mají výrazný vliv na chování jedince a společnosti, na utváření životního stylu a na kvalitu života vůbec. Přitom sdělení, jež jsou médiím nabízena, mají nestejnorodý charakter, vyznačují se svébytným vztahem k přírodní i sociální realitě a jsou vytvářena s různými (namnoze nepřiznanými, a tedy potenciálně manipulativními) záměry. Správné vyhodnocení těchto sdělení z hlediska záměru jejich vzniku (informovat, přesvědčit, manipulovat, pobavit) a z hlediska jejich vztahu k realitě (věcná správnost, logická argumentační stavba, hodnotová platnost) vyžaduje značnou průpravu.

Mediální výchova má vybavit žáka základní úrovní mediální gramotnosti. Ta zahrnuje jednak osvojení si některých základních poznatků o fungování a společenské roli současných médií (o jejich historii, struktuře, fungování), jednak získání dovedností podporujících poučené, aktivní a nezávislé zapojení jednotlivce do mediální komunikace. Především se jedná o schopnost analyzovat nabízená sdělení, posoudit jejich věrohodnost a vyhodnotit jejich komunikační záměr, popřípadě je asociovat s jinými sděleními. Dále pak orientaci v mediovaných obsazích a schopnost volby odpovídajícího média jako prostředku pro naplnění nejrozličnějších potřeb - od získávání informací přes vzdělávání až po naplnění volného času.

Mediální výchova má blízkou vazbu na vzdělávací oblast **Člověk a společnost**, zejména tím, že média, jako sociální instituce, se podílejí na utváření podob a hodnot moderní doby, umožňují hledat paralely mezi minulými a současnými událostmi a porovnávat jevy a procesy v evropském i celosvětovém měřítku. Mediální výchova je zaměřena na systematické vytváření kritického odstupu od mediovaných sdělení a na schopnost interpretovat mediální sdělení z hlediska jeho informační kvality (zpravodajství z hlediska významu a věrohodnosti zprávy a události, reklamu z hlediska účelnosti nabízených informací apod.). Propojení se vzdělávací oblastí **Jazyk a jazyková komunikace** se týká zejména vnímání mluveného i psaného projevu, jeho stavby, nejrozličnějších typů obsahů a uplatňování odpovídající škály výrazových prostředků, osvojení základních pravidel veřejné komunikace, dialogu a argumentace. Vztah ke vzdělávací oblasti **Umění a kultura** je založen na vnímání specifické „řeči“ znakových kódů, jež média užívají, a jejich kombinací, a to nejen přirozeného jazyka, ale i obrazu a zvuku. Přispívá ke schopnosti vnímat, interpretovat a kriticky hodnotit artefakty umělecké i běžné mediální produkce. Propojení Mediální výchovy s digitálními technologiemi zdůrazňuje témata a činnosti týkající se mediální komunikace, bezpečnosti komunikace a minimalizace rizik, potřeby rozlišovat mezi soukromou a veřejnou komunikací a vnímat naléhavost neustálého kritického vyhodnocování informací a mediálních sdělení. Pro plnohodnotné zapojení žáků do mediální komunikace je třeba vytvářet příležitosti a podmínky k tvorbě mediální produkce a k vědomému využívání různých výrazových prostředků a tvořivých realizačních postupů.

Realizace průřezového tématu Mediální výchova bude v případě žáků s lehkým mentálním postižením zaměřena především:

- na uvědomování si hodnoty vlastního života (zvláště volného času) a odpovědnosti za jeho naplnění;
- na využívání potenciálu médií jako zdroje informací, kvalitní zábavy i naplnění volného času;
- na vytvoření představy o roli médií jak v klíčových společenských situacích a v demokratické společnosti vůbec, tak v každodenní životě v regionu;
- na rozvoj citlivosti vůči stereotypům v obsahu médií i způsobu zpracování mediálních sdělení;
- na rozvoj citlivosti vůči předsudkům a zjednodušujícím soudům o společnosti (zejména o menšinách) i jednotlivci;

- na rozvoj komunikačních schopností, zejména při veřejném vystupování;
- na využívání vlastních schopností v týmové práci a dovednosti přizpůsobit se potřebám a cílům týmu.

Znalosti a dovednosti, které budou součástí realizace průřezového tématu Mediální výchova pro žáky s lehkým mentální postižením, zvolí vyučující vždy s ohledem na individuální možnosti žáků tak, aby vhodně doplňovaly a podporovaly utváření žádoucích postojů.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- přispívá ke schopnosti úspěšně a samostatně se zapojit do mediální komunikace
- umožňuje rozvíjet schopnost analytického přístupu k mediálním obsahům a kritického odstupu od nich
- učí využívat potenciál médií jako zdroje informací, kvalitní zábavy i naplnění volného času
- umožňuje pochopení cílů a strategií vybraných mediálních obsahů
- vede k osvojení si základních principů vzniku významných mediálních obsahů (zvl. zpravodajských)
- umožňuje získat představy o roli médií v klíčových společenských situacích a v demokratické společnosti vůbec (včetně právního kontextu)
- vytváří představu o roli médií v každodenním životě v regionu (v lokalitě)
- vede k rozeznávání platnosti a významu argumentů ve veřejné komunikaci
- rozvíjí komunikační schopnost, zvláště při veřejném vystupování a stylizaci psaného a mluveného textu
- přispívá k využívání vlastních schopností v týmové práci i v redakčním kolektivu
- přispívá ke schopnosti přizpůsobit vlastní činnost potřebám a cílům týmu

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- rozvíjí citlivost vůči stereotypům v obsahu médií i způsobu zpracování mediálních sdělení
- vede k uvědomování si hodnoty vlastního života (zvláště volného času) a odpovědnosti za jeho naplnění
- rozvíjí citlivost vůči předsudkům a zjednodušujícím soudům o společnosti (zejména o menšinách) i jednotlivci
- napomáhá k uvědomění si možnosti svobodného vyjádření vlastních postojů a odpovědnosti za způsob jeho formulování a prezentace

Tematické okruhy průřezového tématu

Mediální výchova na úrovni základního vzdělávání obsahuje základní poznatky a dovednosti týkající se médií a mediální komunikace. Tematické okruhy mediální výchovy se člení na tematické okruhy receptivních činností a tematické okruhy produktivních činností.

Tematické okruhy receptivních činností:

- **kritické čtení a vnímání mediálních sdělení** - pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě; rozlišování zábavních („bulvárních“) prvků ve sdělení od informativních a společensky významných; hodnotící prvky ve sdělení (výběr slov a záběrů); hledání rozdílu mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením; chápání podstaty mediálního sdělení, objasňování jeho cílů a pravidel; identifikování základních orientačních prvků v textu
- **interpretace vztahu mediálních sdělení a reality** - různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce; rozdíl mezi reklamou a zprávou a mezi „faktickým“ a „fiktivním“ obsahem; hlavní rysy reprezentativnosti (rozlišení reality od médií zobrazovaných stereotypů, jako reprezentace reality); vztah mediálního sdělení a sociální zkušenosti (rozlišení sdělení potvrzujících předsudky a představy od sdělení vycházejících ze znalosti problematiky a nezaujatého postoje); identifikace společensky významných hodnot v textu, prvky signalizující hodnotu, o kterou se sdělení opírá; identifikace zjednodušených mediovaných sdělení, opakované užívání prostředků (ve zpravodajství, reklamě i zábavě)

- **stavba mediálních sdělení** - příklady pravidelností v uspořádání mediovaných sdělení, zejména ve zpravodajství (zpravodajství jako vyprávění, sestavování příspěvků podle kritérií); principy sestavování zpravodajství a jejich identifikace, pozitivní principy (význam a užitečnost), zezábavňující principy (negativita, blízkost, jednoduchost, přítomnost); příklady stavby a uspořádání zpráv (srovnávání titulních stran různých deníků) a dalších mediálních sdělení (například skladba a výběr sdělení v časopisech pro dospívající)
- **vnímání autora mediálních sdělení** - identifikování postojů a názorů autora v mediovaném sdělení; výrazové prostředky a jejich uplatnění pro vyjádření či zastření názoru a postoje i pro záměrnou manipulaci; prvky signalizující explicitní či implicitní vyjádření hodnocení, výběr a kombinace slov, obrazů a zvuků z hlediska záměru a hodnotového významu
- **fungování a vliv médií ve společnosti** - organizace a postavení médií ve společnosti; faktory ovlivňující média, interpretace vlivů působících na jejich chování; způsoby financování médií a jejich dopady; vliv médií na každodenní život, společnost, politický život a kulturu z hlediska současné i historické perspektivy; role médií v každodenním životě jednotlivce, vliv médií na uspořádání dne, na rejstřík konverzačních témat, na postoje a chování; role médií v politickém životě (předvolební kampaně a jejich význam); vliv médií na kulturu (role filmu a televize v životě jednotlivce, rodiny, společnosti) ; role médií v politických změnách

Tematické okruhy produktivních činností:

- **tvorba mediálního sdělení** - uplatnění a výběr výrazových prostředků a jejich kombinací pro tvorbu věcně správných a komunikačně (společensky a situačně) vhodných sdělení; tvorba mediálního sdělení pro školní časopis, rozhlas, televizi či internetové médium; technologické možnosti a jejich omezení
- **práce v realizačním týmu** - redakce školního časopisu, rozhlasu, televize či internetového média; utváření týmu, význam různých věkových a sociálních skupin pro obohacení týmu, komunikace a spolupráce v týmu; stanovení si cíle, časového harmonogramu a delegování úkolů a zodpovědnosti; faktory ovlivňující práci v týmu; pravidelnost mediální produkce

Mediální výchova

Zařazení do jednotlivých ročníků a jednotlivých předmětů

Název tematického okruhu :	1. stupeň					2. stupeň			
	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7.ročník	8. ročník	9. ročník
<i>RČ – kritické čtení a vnímání mediál- ních sdělení</i>	INT/Vv,Čj	INT/Vv,Čj	INT/Vv	INT/Vv,Tv	INT/Vv, Tv,Inf	INT/Vz, Čj-sloh	INT/Vz,Vo, Čj-Lv		INT/Vz,Vo, Čj-sloh
<i>RČ – interpretace vztahu mediálních sdělení a reality</i>			INT/Čj	INT/Čj	INT/Čj	INT/Vz	INT/Vz,Vo, M	INT/M, Čj-sloh	INT/Vz,Vo,M, Čj-sloh
<i>RČ – stavba medi- álních sdělení</i>						INT/Vz	INT/Vz,Vo		INT/Vo, Čj-sloh
<i>RČ- vnímání auto- ra mediálních sdělení</i>						INT/Vz	INT/Vz,Vo		INT/Vo, Čj-sloh
<i>RČ – fungování a vliv médií ve spo- lečnosti</i>					INT/Hv	INT/Vz,Tv	INT/Vz,Vo, Tv	INT/Tv,Čj- Lv, Aj	INT,Vo,Tv, Čj-sloh,Aj
<i>PČ -tvorba mediál- ního sdělení</i>						INT/Tv,Čj- Lv	INT/Tv,Rj, Nj	INT/Tv,M,Vv, Čj-Lv,Nj	INT/Tv,F, Čj- sloh,Nj
<i>PČ – práce v reali- začním týmu</i>						INT/F,Pč, Čj-Lv	INT/F,Pč	INT/F,Pč, Čj-Lv	INT/F,Pč, Čj- sloh

Poznámky :

- *RČ – receptivní činnosti*
- *PČ – produktivní činnosti*

Vysvětlivky: INT – integrace do předmětů

4. Učební plán

4.1 Tabulace učebního plánu

4.1.1 1. - 5. ročník základního vzdělávání

Vzdělávací oblasti	Vyučovací předmět	ročník					min. časová dotace	dispon. časová dotace
		1.	2.	3.	4.	5.		
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura	9	8+2	6+3	5+2	5+2	33	+ 9
	Anglický jazyk	-	-	3	3	3	9	
Matematika a její aplikace	Matematika	4	4+1	4+1	4+1	4+1	20	+ 4
Informatika	Informatika	-	-	-	1	1	2	
Člověk a jeho svět (Čs)	Prvouka	2	2	2			11	+3
	Přírodověda				1+1	1+1		
	Vlastivěda				1+1	2		
Umění a kultura	Hudební výchova	1	1	1	1	1	12	
	Výtvarná výchova	1	1	1	2	2		
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	2	2	2	2	2	10	
Člověk a svět práce	Praktické činnosti	1	1	1	1	1	5	
Průřezová témata		P	P	P	P	P		
Disponibilní časová dotace	Vázaná	-	-	-	-	-	-	16
	Volná	-	3	4	6	3		
Celková týdenní hodinová dotace		20	22	24	26	26		+ 16
Celková povinná časová dotace		118					102	16
Povolené rozmezí v ročníku		18-22	18-22	22-26	22-26	22-26		

P = povinnost zařadit a realizovat se všemi žáky v průběhu vzdělávání na daném stupni, časovou dotaci lze čerpat z volné disponibilní časové dotace

4.1.2 6. - 9. ročník základního vzdělávání

Vzdělávací oblasti	Vyučovací předmět	ročník				min. časová dotace	dispon. časová dotace
		6.	7.	8.	9.		
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literat.	4+1	4+1	4+1	3+2	15	+ 5
	Anglický jazyk	3	3	3	3	12	
	Německý (další cizí) jazyk		2	2	2	6	
Matematika a její aplikace	Matematika	4+1	4+1	4+1	3+2	15	+ 5
Informatika	Informatika	1	1	1	1	4	
Člověk a společnost	Dějepis	2	2	1+1	1+1	10	+2
	Výchova k občanství	1	1	1	1		
Člověk a příroda	Fyzika	1	1+1	2	1+1	20	+4
	Chemie	-	-	2	2		
	Přírodopis	2	1+1	2	1		
	Zeměpis	1+1	1	2	1		
Umění a kultura	Hudební výchova	1	1	1	1	9	
	Výtvarná výchova	2	1	1	1		
Člověk a zdraví	Výchova ke zdraví	-	1	-	1	10	
	Tělesná výchova	2	2	2	2		
Člověk a svět práce	Praktické činnosti	1	1	1	+1	3	+1
Povinně volitelné předměty					+1		+1
Průřezová témata		P	P	P	P		
Týdenní hodinová dotace a disponibilní hodiny		24+5	26+4	30+2	24+7		18
Celkový týdenní počet hodin		28	30	32	32		
Povolené rozmezí v ročníku		28-30	28-30	30-32	30-32		
Celková povinná časová dotace		122				104	18

P = povinnost zařadit a realizovat se všemi žáky v průběhu vzdělávání na daném stupni, časovou dotaci lze čerpat z volné disponibilní časové dotace

4.2 Poznámky k učebnímu plánu

Celková povinná časová dotace je stanovena pro 1. stupeň základního vzdělávání na 118 hodin, pro 2. stupeň základního vzdělávání na 122 hodin. Celková povinná časová dotace je vázána na žáka, tj. každý žák musí v průběhu 1. stupně absolvovat 118 hodin a v průběhu 2. stupně 122 hodin.

Celková povinná časová dotace je tvořena minimální časovou dotací pro vzdělávací oblasti (vzdělávací obory) a disponibilní časovou dotací.

Disponibilní časová dotace je vymezena pro 1. stupeň základního vzdělávání v rozsahu 16 hodin a pro 2. stupeň základního vzdělávání v rozsahu 18 hodin. V případě žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními je možné využít disponibilní časovou dotaci v ŠVP k zařazení předmětů speciálně pedagogické péče. Ředitel školy použije disponibilní časovou dotaci také k realizaci předmětů speciálně pedagogické péče, jsou-li tato podpůrná opatření žákovi doporučena školským poradenským zařízením a zákonný zástupce žáka souhlasil s jejich poskytováním.

Ve ŠVP Klíč do života dochází k následujícím úpravám jednotlivých vyučovacích předmětů:

Český jazyk a literatura:

Předmět je členěn na Jazykovou výchovu, Komunikační a slohovou výchovu a Literární výchovu, jednotlivé okruhy učiva těchto částí se neprobírají jako izolované celky, ale navzájem se prolínají. Výuka probíhá většinou v kmenových třídách, tam, kde je to vhodné (vysoký počet žáků), jsou žáci na část hodin děleni na skupiny. Předmět Český jazyk je posílen na I. stupni o 9 vyučovacích hodin z disponibilní časové dotace, na II. stupni o 5 vyučovacích hodin z disponibilní časové dotace. Do výuky jsou zařazeny prvky dramatické výchovy a průřezová témata – především Osobnostní a sociální výchova, Mediální výchova, Multikulturní výchova, dále i Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech a Výchova demokratického občana.

Cizí jazyk:

Cizí jazyk má týdenní časovou dotaci 3 hodiny a je zařazen povinně do 3.- 9. ročníku; přednostně by měla být žákům nabídnuta výuka **anglického jazyka**; pokud žák (jeho zákonný zástupce) zvolí jiný cizí jazyk než anglický, musí škola prokazatelně upozornit zákonné zástupce žáka na skutečnost, že ve vzdělávacím systému nemusí být zajištěna návaznost ve vzdělávání zvoleného cizího jazyka při přechodu žáka na jinou základní nebo střední školu.

Další cizí jazyk - Německý jazyk: Další cizí jazyk je vymezen jako součásti vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace. Škola jej nabídne všem žákům od 7. ročníku v minimální časové dotaci 6 hodin. Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Další cizí jazyk je možné nahradit v nejlepšího zájmu žáka upevňováním a rozvíjením Cizího jazyka.

Vzdělávací obsah vzdělávacích oborů Cizí jazyk a Další cizí jazyk je možné nahradit v nejlepšího zájmu žáka s přiznanými podpůrnými opatřeními od třetího stupně dle § 16 odst. 2 písm. b) jiným vzdělávacím obsahem v rámci IVP.

Matematika:

Předmět Matematika je na I. stupni posílen o 4 vyučovacích hodiny a na II. stupni posílen o 5 vyučovacích hodin z disponibilní časové dotace z důvodu důkladnějšího procvičení a upevňování poznatků a rozšíření učiva. Ve více početných třídách může probíhat výuka částí hodin týdně v třídě rozdělené na skupiny.

Informatika:

Informatika se vyučuje v počítačových učebnách nebo učebnách s potřebnou technikou, třídy jsou zpravidla rozděleny na skupiny do 15 žáků.

Dějepis

Předmět Dějepis je na II. stupni posílen o 2 vyučovacích hodiny z disponibilní časové dotace.

Prvouka, Přírodověda, Vlastivěda

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět je realizován v 1.- 3. ročníku v předmětu Prvouka, ve 4. – 5. ročníku v předmětech Přírodověda a Vlastivěda. Výuka je posílena o 3 vyučovacích hodiny z disponibilní časové dotace ve 4. a 5. ročníku.

Fyzika:

Předmět Fyzika je na II. stupni posílen o 2 vyučovací hodiny z disponibilní časové dotace.

Přírodopis:

Předmět Přírodopis je na II. stupni posílen o 1 vyučovací hodinu z disponibilní časové dotace.

Zeměpis

Předmět Zeměpis je na II. stupni posílen o 1 vyučovací hodinu z disponibilní časové dotace.

Výchova ke zdraví

Předmět Výchova ke zdraví využívá doporučenou dotaci hodin.

Výtvarná výchova

Předmět Výtvarná výchova využívá doporučenou dotaci hodin.

Praktické činnosti:

Vzdělávací oblast Člověk a svět práce je realizována v předmětu Praktické činnosti. Výuka probíhá v blocích po jednotlivých tematických okruzích, na II. stupni je výuka posílena o 1 vyučovací hodinu z disponibilní časové dotace.

Výuka výchov:

Výuka výchov může probíhat podle potřeby v dvouhodinových blocích 1x za 14 dní. Časové rozvržení bude stanoveno rozvrhem.

Výuka jednotlivých předmětů na I. stupni školy je realizována převážně v kmenových třídách, které jsou vybaveny interaktivní tabulí. Na výuku jazyků přechází žáci do jazykových učeben.

Na II. stupni jsou k výuce většiny předmětů využívány odborné učebny. Jsou vybaveny interaktivní tabulí nebo dataprojektorem, počítačem a dalšími učebními pomůckami pro výuku daného předmětu.

Klasická výuka může být doplněna podle charakteru jednotlivých předmětů dalšími aktivitami jako jsou vzdělávací exkurze, návštěvy muzeí, výchovné koncerty, divadelní a filmové představení, naučné vycházky, vzdělávací programy, přednášky, besedy, soutěže, projektové dny, exkurze k volbě povolání a další výchovně vzdělávací činnosti dle aktuální nabídky.

5. Učební osnovy

5.1 Jazyk a jazyková komunikace

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Jazyk a jazyková komunikace** zaujímá stěžejní postavení ve výchovně vzdělávacím procesu. Dobrá úroveň jazykové kultury patří k podstatným znakům všeobecné vyspělosti absolventa základního vzdělávání. Jazyková výuka, jejímž cílem je zejména podpora rozvoje komunikačních kompetencí, vybavuje žáka takovými znalostmi a dovednostmi, které mu umožňují správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a účinně uplatňovat i prosazovat výsledky svého poznávání.

Obsah vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace se realizuje ve vzdělávacích oborech **Český jazyk a literatura**, **Cizí jazyk** a **Další cizí jazyk**. Kultivace jazykových dovedností a jejich využívání je nedílnou součástí všech vzdělávacích oblastí.

Dovednosti získané ve vzdělávacím oboru **Český jazyk a literatura** jsou potřebné nejen pro kvalitní jazykové vzdělání, ale jsou důležité i pro úspěšné osvojování poznatků v dalších oblastech vzdělávání. Užívání češtiny jako mateřského jazyka v jeho mluvené i písemné podobě umožňuje žákům poznat a pochopit společensko-kulturní vývoj lidské společnosti. Při realizaci daného vzdělávacího oboru se vytvářejí předpoklady k efektivní mezilidské komunikaci tím, že se žáci učí interpretovat své reakce a pocity tak, aby dovedli pochopit svoji roli v různých komunikačních situacích a aby se uměli orientovat při vnímání okolního světa i sebe sama.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura má komplexní charakter, ale pro přehlednost je rozdělen do tří složek: Komunikační a slohové výchovy, Jazykové výchovy a Literární výchovy. Ve výuce se však vzdělávací obsah jednotlivých složek vzájemně prolíná.

V *Komunikační a slohové výchově* se žáci učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení, číst s porozuměním, kultivovaně psát, mluvit a rozhodovat se na základě přečteného nebo slyšeného textu různého typu vztahujícího se k nejrůznějším situacím, analyzovat jej a kriticky posoudit jeho obsah. Ve vyšších ročnících se učí posuzovat také formální stránku textu a jeho výstavbu.

V *Jazykové výchově* žáci získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka. Učí se poznávat a rozlišovat jeho další formy. Jazyková výchova vede žáky k přesnému a logickému myšlení, které je základním předpokladem jasného, přehledného a srozumitelného vyjadřování. Při rozvoji potřebných znalostí a dovedností se uplatňují a prohlubují i jejich obecné intelektové dovednosti, např. dovednosti porovnávat různé jevy, jejich shody a odlišnosti, třídit je podle určitých hledisek a dospívat k zobecnění. Český jazyk se tak od počátku vzdělávání stává nejen nástrojem získávání většiny informací, ale i předmětem poznávání.

V *Literární výchově* žáci poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy, učí se vnímat jejich specifické znaky, postihovat umělecké záměry autora a formulovat vlastní názory o přečteném díle. Učí se také rozlišovat literární fikci od skutečnosti. Postupně získávají a rozvíjejí základní čtenářské návyky i schopnosti tvořivé recepce, interpretace a produkce literárního textu. Žáci dospívají k takovým poznatkům a prožitkům, které mohou pozitivně ovlivnit jejich postoje, životní hodnotové orientace a obohatit jejich duchovní život.

Verbální i neverbální komunikace se může vhodně rozvíjet i prostřednictvím *Dramatické výchovy*, zařazené v RVP ZV jako doplňující vzdělávací obor.

Cizí jazyk a **Další cizí jazyk** přispívají k chápání a objevování skutečností, které přesahují oblast zkušeností zprostředkovaných mateřským jazykem. Poskytují živý jazykový základ a předpoklady pro komunikaci žáků v rámci integrované Evropy a světa.

Osvojování cizích jazyků pomáhá snižovat jazykové bariéry a přispívá tak ke zvýšení mobility jednotlivců jak v jejich osobním životě, tak v dalším studiu a v budoucím pracovním uplatnění. Umožňuje poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí jiných zemí i jejich odlišné kulturní tradice. Prohlubuje vědomí závažnosti vzájemného mezinárodního porozumění a tolerance a vytváří podmínky pro spolupráci škol na mezinárodních projektech.

Požadavky na vzdělávání v cizích jazycích formulované v RVP ZV vycházejí ze Společného evropského referenčního rámce pro jazyky, který popisuje různé úrovně ovládání cizího jazyka.

Vzdělávání v Cizím jazyce předpokládá dosažení úrovně A2, vzdělávání v Dalším cizím jazyce předpokládá dosažení úrovně A1 (podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky).

Úspěšnost jazykového vzdělávání jako celku je závislá nejen na výsledcích vzdělávání v jazyce mateřském a v cizích jazycích, ale závisí i na tom, do jaké míry se jazyková kultura žáků stane předmětem zájmu i všech ostatních oblastí základního vzdělávání.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení jazyka jako prostředku historického a kulturního vývoje národa a významného sjednocujícího činitele národního společenství
- pochopení jazyka jako důležitého nástroje celoživotního vzdělávání
- rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku a jeho chápání jako zdroje pro rozvoj osobního i kulturního bohatství
- rozvíjení pozitivního vztahu k mnohojazyčnosti a respektování kulturní rozmanitosti
- vnímání a postupnému osvojování jazyka jako prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření jeho potřeb i prožitků a ke sdělování názorů
- zvládnutí pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a rozvíjení pozitivního vztahu k jazyku v rámci interkulturní komunikace
- samostatnému získávání informací z různých zdrojů a k zvládnutí práce s jazykovými a literárními prameny i s texty různého zaměření
- získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému projevu jako prostředku prosazení sebe sama
- individuálnímu prožívání slovesného uměleckého díla, ke sdílení čtenářských zážitků, k rozvíjení pozitivního vztahu k literatuře i k dalším druhům umění založených na uměleckém textu a k rozvíjení emocionálního a estetického vnímání

5.1.1 Český jazyk a literatura

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

1. stupeň

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy - 1. období

žák

ČJL-3-1-01 plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti

ČJL-3-1-02 porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti

ČJL-3-1-03 respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru

ČJL-3-1-04 pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost

ČJL-3-1-05 v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči

ČJL-3-1-06 volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích

ČJL-3-1-07 na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev

ČJL-3-1-08 zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním

ČJL-3-1-09 píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev

ČJL-3-1-10 píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení

ČJL-3-1-11 seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh

Očekávané výstupy - 2. období

žák

ČJL-5-1-01 čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas

ČJL-5-1-02 rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává

ČJL-5-1-03 posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení

ČJL-5-1-04 reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta

ČJL-5-1-05 vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku

ČJL-5-1-06 rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě

ČJL-5-1-07 volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru

ČJL-5-1-08 rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace

ČJL-5-1-09 píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry

ČJL-5-1-10 sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržáním časové posloupnosti

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy - 1. období

žák

ČJL-3-2-01 rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky

ČJL-3-2-02 porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná

ČJL-3-2-03 porovnává a třídí slova podle zobecněného významu - děj, věc, okolnost, vlastnost

ČJL-3-2-04 rozlišuje slovní druhy v základním tvaru

ČJL-3-2-05 užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves

ČJL-3-2-06 spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy

ČJL-3-2-07 rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky

ČJL-3-2-08 odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě - mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování

Očekávané výstupy - 2. období

žák

ČJL-5-2-01 porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová

ČJL-5-2-02 rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku

ČJL-5-2-03 určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu

ČJL-5-2-04 rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary

ČJL-5-2-05 vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty

ČJL-5-2-06 odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí

ČJL-5-2-07 užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje

ČJL-5-2-08 píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách

ČJL-5-2-09 zvládá základní příklady syntaktického pravopisu

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

Očekávané výstupy - 1. období

žák

ČJL-3-3-01 čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku

ČJL-3-3-02 vyjadřuje své pocity z přečteného textu

ČJL-3-3-03 rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění

ČJL-3-3-04 pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností

Očekávané výstupy - 2. období

žák

ČJL-5-3-01 vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je

ČJL-5-3-02 volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma

ČJL-5-3-03 rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů

ČJL-5-3-04 při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy

2. stupeň

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy

žák

ČJL-9-1-01 odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji

ČJL-9-1-02 rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru

ČJL-9-1-03 rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj

ČJL-9-1-04 dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci

ČJL-9-1-05 odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru

ČJL-9-1-06 v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči

ČJL-9-1-07 zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu

ČJL-9-1-08 využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát

ČJL-9-1-09 uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování

ČJL-9-1-10 využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy

žák

ČJL-9-2-01 spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova

ČJL-9-2-02 rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémeh

ČJL-9-2-03 samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami

ČJL-9-2-04 správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci

ČJL-9-2-05 využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace

ČJL-9-2-06 rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí

ČJL-9-2-07 v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovotvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí

ČJL-9-2-08 rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

Očekávané výstupy

žák

ČJL-9-3-01 uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla

ČJL-9-3-02 rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora

ČJL-9-3-03 formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo

ČJL-9-3-04 tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie

ČJL-9-3-05 rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty

ČJL-9-3-06 rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele

ČJL-9-3-07 uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře

ČJL-9-3-08 porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování

ČJL-9-3-09 vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel se při veškerých činnostech cíleně zaměřuje také na rozvíjení a hodnocení klíčových kompetencí žáků.

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k učení

Učitel:

- prostřednictvím vyhledávání podstatných informací z různých typů tištěných a elektronických textů vede žáky k porozumění jejich významu a smyslu
- motivuje žáky, aby si vedli portfolio četby, tím sledovali pokrok ve svém čtenářství a rozvíjeli svůj pozitivní vztah k literatuře
- využívá práci s chybou v různých jazykových projevech k tomu, aby si žáci lépe uvědomili, na co se mají při učení zaměřit
- volí zajímavá témata pro zpracování referátů a tím motivuje žáky k vyhledávání, třídění a využívání informací z různých zdrojů, a to jak z ústních sdělení, tak z tištěných textů, encyklopedií i z elektronických médií
- podněcuje zájem žáků o jazyk a literaturu a o zvýšení své jazykové kultury tím, že je motivuje k účasti v jazykových, literárních a recitačních soutěžích, i těch, které si uspořádají sami, a zadáváním vhodných úkolů rozvíjí tvořivé schopnosti žáků a motivuje je k vlastní literární tvorbě
- dává žákům prostor ke čtení elektronických textů s hlubším porozuměním, včetně porozumění významu obrazných symbolů (piktogramů)
- vede žáky ke zjištění, které čtenářské strategie jsou vhodné i pro digitální čtení, a k využívání grafických organizérů pro třídění a uspořádání informací
- prostřednictvím vyhledávání podstatných informací z různých typů tištěných a elektronických textů vede žáky k porozumění jejich významu a smyslu
- motivuje žáky, aby si vedli strukturovaná portfolia zahrnující informace o četbě krásné literatury a informačních zdrojích z dalších oblastí jejich zájmu, a tím sledovali pokrok ve svém učení

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k řešení problémů

Učitel:

- zadáváním vhodných úloh zaměřených na řešení jazykových problémů vede žáky k tomu, aby si zaznamenávali důvody řešení a postup jednotlivých kroků a své záznamy využili při argumentaci a obhajobě řešení
- cíleně zapojuje žáky do řešení školních projektů (v rámci literární dílny, práce v realizačním týmu školních médií), a to ve všech fázích projektu (plánování, přípravy, propagace, realizace a vyhodnocení výsledků); žáky zapojuje tak, aby byly využity co nejvíce jejich individuální dovednosti a schopnosti
- vede žáky k samostatné práci s odbornou literaturou a dalšími informačními zdroji
- zadáváním úkolů souvisejících s realizací etnografické exkurze vede žáky k tomu, aby z různých variant volili řešení efektivní

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence komunikativní

Učitel:

- navozuje různé modelové komunikační situace (komunikace se spolužákem, učitelem, ostatními dospělými), a tím vytváří příležitosti pro to, aby žáci volili vzhledem k situaci vhodné verbální i neverbální prostředky
- vytváří podnětné situace pro to, aby si žáci navzájem sdělovali své zážitky z četby, a tím podporuje zájem žáků o četbu
- s využitím konkrétních příkladů vhodné a nevhodné komunikace v prostředí sociálních sítí a internetu kultivuje neformální projevy žáků
- zařazuje do výuky tematicky vymezené diskuse, v nichž mají žáci možnost uplatnit vlastní názory, vhodně argumentovat, korigovat svá stanoviska a vhodně reagovat na názory jiných
- učí žáky vybírat vhodné technologie s ohledem na zvolený formát sdělení (SMS, e-mail, chat) a pro sdělení výsledků samostatné nebo společné práce
- navozuje různé modelové komunikační situace (komunikace se spolužáky, učitelem, ostatními dospělými, a to i elektronická), a tím vytváří příležitosti k tomu, aby žáci rozvíjeli komunikační strategie a techniky s ohledem na komunikační situaci, strategii a záměr a volili vhodné verbální i neverbální prostředky v komunikaci
- zapojuje žáky podle jejich schopností a zájmů do spolupráce s realizačním týmem třídního blogu nebo školního časopisu; vede je k tomu, aby vnímali školní média jako jeden z prostředků komunikace

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence sociální a personální

Učitel:

- zařazováním práce s ICT do výuky vede žáky k bezpečnému užívání internetu a dodržování netikety
- čtenářských zkušeností žáků využívá pro utváření jejich hodnotového systému
- vytvářením vhodných příležitostí k veřejným vystoupením před spolužáky a rodiči vede žáky k získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti
- zapojuje žáky do tvorby pravidel pro diskuse a vede je k respektování a dodržování přijatých pravidel
- využívá zkušenosti žáků s komunikáty z prostředí digitálních technologií pro rozvoj jejich personální a interpersonální komunikace a pro utváření jejich hodnotového systému

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence občanské

Učitel:

- využívá osobní zkušenosti žáků a jejich zkušenosti z četby k přiblížení chování a jednání lidí rozdílných sociálních skupin a odlišných kultur
- výběrem jazykově a obsahově hodnotných textů vede žáky k pochopení významu českého jazyka jako prvku národní identity
- výběrem jazykově a obsahově hodnotných textů přibližuje žákům význam české literatury jako kulturního dědictví národa
- využívá osobní zkušenosti žáků s komunikací v různých médiích včetně sociálních sítí a jejich zkušenosti z četby k přiblížení myšlení, názorů a jednání různých lidí
- klade důraz na hodnocení důvěryhodnosti digitálních informací, které žáci vyhledávají, a na ověřování informací z více zdrojů

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence pracovní

Učitel:

- zařazováním úkolů různé obtížnosti vede žáky k efektivnímu časovému rozvržení práce
- zadáváním vhodných témat slohových úkolů vede žáky k úvahám o jejich budoucím povolání
- zařazuje do výuky úkoly na procvičení slohových útvarů (dopis, životopis, žádost – i v elektronické podobě) důležitých pro pracovní uplatnění a pro úspěšné absolvování pracovního pohovoru
- při práci s informačními zdroji vede žáky k dodržování autorského práva, ochraně osobních údajů a vlastní bezpečnosti, dodržování licencí duševního vlastnictví atd.

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence digitální

Učitel:

- vede žáky soustavně a pravidelně k využívání vhodných digitálních technologií pro usnadnění komunikace ve škole i mimo ni podle komunikačního záměru a situace
- vede žáky ke slušnému chování a respektu k ostatním
- vede žáky k samostatnému rozhodování, které technologie jsou pro naplnění komunikační potřeby vhodné a proč
- vede žáky k vyhledávání a praktickému zkoušení nových technologií a aplikací podle vzdělávací a komunikační potřeby
- při tvorbě a naplňování portfolií a přípravě vlastních komunikátů v digitálním prostředí včetně tvorby nových digitálních obsahů vede žáky k samostatnému a skupinovému kritickému posuzování spolehlivosti informačních zdrojů a informací jako takových a k dodržování zásad ochrany duševního vlastnictví

Individualizace výuky pro zvýšení efektivity rozvoje jazykové gramotnosti žáků základních škol

Individualizace ve škole utváří příznivé podmínky pro výuku. Děti v jazyce českém jsou rozděleny podle schopností a dovedností.

Žáci s vyšší jazykovou gramotností mají bohatou slovní zásobu, která jim umožňuje rychle se orientovat v textu, nepotřebují zdvojený výklad při vysvětlování nového učiva. Proto také můžeme procvičovat gramatické jevy nejen s učebnicí, ale i zařazováním náročnějších textů. Práce ve skupinách je pro ně samozřejmostí. Nedílnou součástí výuky je práce s pc a s interaktivní tabulí.

Do druhé skupiny patří žáci se specifickými poruchami učení a žáci s nízkou jazykovou gramotností. K rozvoji jejich klíč. kompetencí přispívá práce ve skupinách, systematické opakování učiva, zdvojený a názorný výklad nového učiva, postup od méně náročného k náročnějšímu úkolu, soutěže, práce s výuk. programy na pc a s interaktivní tabulí. Velkou roli hraje také sebehodnocení.

Předmět: Český jazyk
Ročník: 1.
Časová dotace: 9 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Jazyková výchova Zvuková stránka jazyka rozvoj zrakového vnímání sluchová analýza a syntéza hlásky a písmena - malá, velká, tiskací, psací délka samohlásek čtení slabik čtení slov hlasité čtení jednoduchých vět se správnou intonací uspořádání slov ve větě věta – slovo – slabika – hláska interpunkční znaménka	- rozlišuje zrakem tvary stejné a odlišné, určuje pravou a levou stranu, prakticky se orientuje v pojmech nahoře-dole, vzadu-vpředu, před-za, nad-pod apod. (3-2-01) - rozkládá a skládá slova podle sluchu (3-2-01) - poznává jednotlivá písmena ve vztahu k jim odpovídajícím hláskám, rozlišuje písmo tiskací a psací, přiřazuje písmena k obrázkům podle začátku slova, vytváří písmenka z prstů, vlastního těla, špejlí, drátků, modelíny... (3-2-01) - rozlišuje a správně vyslovuje dlouhé a krátké samohlásky (3-2-01) - skládá a čte všechny druhy slabik (3-2-01) - skládá a čte slova s otevřenými a zavřenými slabikami, slova se skupinou dvou hlásek, slova se slabikotvornými souhláskami, slova s písmenem ě, slova se skupinami di-dy, ti-ty, ni-ny a slova se shluky souhlásek (3-2-01) - plynule čte jednoduchá slova v krátkých větách, rozlišuje je zrakem i sluchem (3-1-01, 3-2-01) - správně řadí slova ve větě, slabiky ve slově, hlásky ve slabice (3-2-01) - odlišuje zrakem i sluchem věty, slova, slabiky, hlásky (3-2-01) - používá znaménka ve větách i slovech – tečka, otazník, vykřičník, čárka, dvojtečka, pomlčka (3-2-01)	Mezipředmětové vztahy M, Čs, Vv, Pč, Hv, Tv Průřezová témata OSV – osobnostní rozvoj (rozvoj schopností poznávání, smyslového vnímání, zapamatování, soustředění, můj vztah ke mně a k druhým) OSV – sociální rozvoj (vzájemné poznávání ve třídě) OSV – morální rozvoj (hodnotové postoje) VDO – občanská společnost a škola (výchova demokratického myšlení a odpovědnosti v rámci třídního kolektivu)	M -zrakové vnímání, počty hlásek, slabik, slov a jejich poloha Pč -vytváření písmenek ze špejlí, drátků, modelíny Tv -vytváření písmenek z prstů, těla, zařazování Tv chviliek
Komunikační a slohová výchova Čtení a naslouchání porozumění, členění textu naslouchání Mluvený projev základy techniky mluveného projevu základní komunikační pravidla	- odpovídá správně na kontrolní otázky, rozpoznává v textu nadpis, řádek, odstavec, článek, orientuje se na stránce v knize (3-1-01) - naslouchá zdvořile a soustředěně ostatním, naslouchá pohádkám, příběhům, čtenému textu (3-1-02) - v krátkých mluvených projevech správně dýchá, vyslovuje pečlivě všechny hlásky, volí vhodné tempo a hlasitost řeči (3-1-04, 3-1-05) - užívá vhodné verbální prostředky při řešení situací ve škole i mimo	MkV – lidské vztahy (prvky tolerance, slušného chování, spolupráce)	Hv -technika dechu, tempo výslovnost

komunikační žánry - oslovení, pozdrav omluva, prosba, poděkování, vzkaz blahopřání mimojazyčné prostředky řeči vyprávění a reprodukce Písemný projev základní hygienické návyky příprava na psaní psaní prvků písmen a číslic psaní písmen, slabik, slov, vět diktát, opis, přepis psaní velkých písmen vytváření základů rukopisu základní hygienické návyky při práci s digitálními technologiemi	školu, vyjadřuje slušnou formou odmítnutí a říkání ne, zdvořile vystupuje, respektuje pravidla rozhovoru, neskáče do řeči druhému (3-1-03, 3-1-06) • vyjadřuje využitím dramatizace pozdrav, oslovení, omluvu, prosbu, poděkování, blahopřání, vyřizuje jednoduché vzkazy (3-1-06) • poznává a používá řeč těla (mimika, gesta) (3-1-06) • vypráví krátký příběh na základě vlastních zážitků, reprodukuje čtený text přiměřeného rozsahu a náročnosti (3-1-07) • nacvičuje správné sezení, držení psacího náčiní, umístění sešitu při psaní, vzdálenost očí od sešitu (3-1-08) • uvolňuje si ruku pomocí přípravných a kresebných cviků velkých tvarů (3-1-08) • píše čáry, oblouky, zátrhy, vlnovky, kličky, ovály (3-1-09) • poznává a osvojuje si správné tvary písmen, spojuje písmena ve slabiky, slabiky ve slova, píše jednoduché věty a interpunkční znaménka (3-1-09) • dodržuje správné pořadí písmen a úplnost slov, opisuje podle předlohy, přepisuje tištěné písmo do psacího, píše podle diktátu a kontroluje svůj vlastní písemný projev (3-1-09) • začíná vědomě větu velkým písmenem, píše velká počáteční písmena u obvyklých vlastních jmen (3-1-09) • dodržuje úhlednost, čitelnost a úpravu písma při zachování základních hygienických a pracovních návyků (3-1-08, 3-1-09) • správně drží tělo při práci s digitálními technologiemi, po dokončení práce provede relaxační protahovací cviky pod vedením učitele	OSV – sociální rozvoj (komunikace – řeč těla a slov, technika řeči, pozdrav, prosba, poděkování, vzkaz, omluva, dialog) OSV – osobnostní rozvoj (psychohygiena – hledání pomoci při obtížích, předcházení stresům)	Využívání prvků dramatizace Čs-témata předmětu využívat k vyprávění Vv-kresebné cviky, psací náčiní, úprava
--	---	--	---

Literární výchova Poslech literárních textů Tvořivé činnosti s literárním textem přednes, reprodukce, dramatizace, vlastní výtvarný doprovod Základní literární pojmy	• naslouchá čtenému textu, pohádkám, příběhům, rozlišuje dobro a zlo, vysvětlí ponaučení z příběhu, vyjmenuje kladné a záporné postavy, zařadí postavu do správné pohádky (3-3-02) • čte a přednáší z paměti krátké texty přiměřené věku, sestaví z několika obrázků osnovu příběhu a vypravuje podle ní, dramatizuje příběhy, nakreslí ilustraci k příběhu, navštěvuje divadelní představení a hovoří o svých zážitcích (3-3-01) • rozlišuje pojmy říkadlo, rozpočítadlo, hádanka, báseň, pohádka, loutkové a maňáskové divadlo, spisovatel, kniha, časopis, ilustrace (3-3-03)	MV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení (orientace v textu, vedení k výběru kvalitních pořadů, dětské literatury a časopisů)	Vv – ilustrace k četbě -dramatizace -výstavky dětských knih a časopisů -navštěvy divad. a film. představení -besedy v knihovně
---	--	--	---

Předmět: Český jazyk
Ročník: 2.
Časová dotace: 10 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Jazyková výchova Zvuková stránka jazyka podoba hlásek abeceda slovo a slovní význam slova nadřazená, podřazená, souřadná slova protikladná slova mnohoznačná a souznačná slova spisovná a nespisovná věta druhy vět pořádek vět interpunkční znaménka – středník, uvozovky věta, slovo, pořádek slov Slovní zásoba a tvoření slov slovní význam slova nadřazená, podřazená, souřadná rozdělení hlásek, pravopis měkkých a tvrdých slabik, slabikotvorné r, l znělé a neznělé souhlásky uvnitř a na konci slov písmeno ě ve slovech, psaní ú/ů dělení slov na konci řádku Tvarosloví slovní druhy – podstatná jména, slovesa, předložky, spojky, číslovky Pravopis velká písmena, vlastní jména	- rozlišuje grafickou a zvukovou podobu hlásek-slabik-slov-vět, člení slova na slabiky, hlásky, skládá slova z hlásek, slabik, skládá ze slov věty, rozlišuje délky samohlásek (3-2-01) - vyjmenuje z paměti řadu písmen jdoucích po sobě, řadí slova podle abecedy, hledá v abecedním rejstříku, poznává písmena qQ,wW,xX (3-2-01) - porovnává slova významem protikladná a podobná, vyhledává v textu slova příbuzná, slova nadřazená, podřazená a souřadná (3-2-02) - třídí slova spisovná a nespisovná (3-2-03) - rozlišuje věty podle postoje mluvčího na oznamovací, tázací, rozkazovací, přací, vybírá vhodné prostředky k jejich tvoření (3-2-07) - píše věty s náležitými znaménky, seznamuje se s novými interpunkčními znaménky – středník, uvozovky (orientačně) (3-2-07) - třídí a porovnává slova podle různých hledisek (podle počtu slabik, podle počtu hlásek, podle významu...) (3-2-03) - rozlišuje prakticky u slov nadřazenost, podřazenost, souřadnost (3-2-02) - rozlišuje hlásky a dvojhásky, vyjmenuje krátké a dlouhé samohlásky, souhlásky tvrdé, měkké a obojetné, odůvodní a správně napíše i/y po měkkých a tvrdých souhláskách, seznamuje se se slabikotvorným r, l (3-2-01, 3-2-08) - vyslovuje, zdůvodňuje a správně píše slova s párovou souhláskou uvnitř a na konci slov (b-p, d-t, d'-t', z-s, ž-š, h-ch, v-f) (3-2-01) - aplikuje v praxi výslovnost a psaní slov se skupinami dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě – mimo morfologický šev, zdůvodní a správně píše ve slovech ú/ů (3-2-08) - seznamuje se s významem slabiky pro dělení slov, dělí slova na konci řádku podle pravidel (3-2-01) - rozlišuje obecná a vlastní jména, procvičuje používání velkých písmen na začátku vět, v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování (3-2-08)	Mezipředmětové vztahy M, Čs, Vv, PČ, Hv, Tv Průřezová témata VDO – občanská společnost a škola (výchova k odpovědnosti, demokratickému myšlení, samostatnosti v rámci třídního kolektivu) OSV – osobnostní rozvoj (rozvoj schopností poznávání, dovedností pro učení, sebepoznávání a sebepojetí – moje učení) OSV – morální rozvoj (získávání rozhodovacích dovedností)	M -řazení dle abecedy počty hlásek, slabik, slov vztahy před – za nad – pod první – poslední ... Čs -témata z předmětu využívat pro vztahy nadřazenosti, podřazenosti, souřadnosti Hv -délka tónu, krátký a dlouhý tón, rytmus, intonace Pč -výroba písmenek z papíru, modelíny, drátku...

Komunikační a slohová výchova Čtení a naslouchání technika čtení, intonace, slovní přízvuk čtení s porozuměním, orientace v textu Mluvený projev komunikační žánry – oslovení, prosba, pozdrav, poděkování, omluva, vzkaz děj – základ vypravování obrázková osnova jednoduchý popis vyprávění a reprodukce Písemný projev tiskací písmena tvary písmen abecedy a číslic spojování písmen, slabik velká písmena a diakritická znaménka opis, přepis, diktát technika psaní aplikační cvičení, vlastní kontrola základní hygienické návyky při práci s digitálními technologiemi	• přechází k plynulému čtení jednoduchých vět, užívá správný slovní přízvuk, uplatňuje přirozenou intonaci (3-1-01) • čte s porozuměním nahlas i potichu přiměřeně náročné texty (3-1-01) • orientuje se v textu, vyhledává odpovědi na otázky, hledá klíčová slova (3-1-01, 3-1-02) • používá slušné oslovení, pozdrav, poděkování, prosbu, omluvu, vyřizuje vzkazy, dramatizuje jednotlivé formy (3-1-03 3-1-05) • dodržuje posloupnost dějů na základě pozorování, tvoří smysluplné věty k obrázkům, nahrazuje slova jiným výrazem, pracuje s obrázkovou osnovou (3-1-11) • pojmenuje předměty a jejich vlastnosti, popisuje nenáročně předmět, zvíře i s využitím obrázku či názoru (3-1-07) • reprodukuje obsah textu, vypráví a domýšlí příběhy (3-1-07) • nacvičuje psaní velkých tiskacích písmen pro výuku geometrie (3-1-09) • píše písmena a číslice podle normy psaní v přirozené velikosti a liniatuře, dodržuje sklon písma (3-1-09) • spojuje správně písmena a slabiky, zachovává rozestupy, procvičuje spojování písmen o, v, b s ostatními písmeny, spojuje vratným tahem (3-1-09) • používá velká písmena a diakritická znam. ve slovech i větách (3-1-09) • opisuje, přepisuje a píše podle diktátu jednoduché texty (3-1-10) • dbá na čitelnost, úhlednost, úpravu a na hyg. a prac. návyky (3-1-08) • napíše adresu, pozdrav, přání, kontroluje svůj vlastní písemný projev (3-1-09, 3-1-10) • správně drží tělo při práci s digitálními technologiemi, po dokončení práce provede relaxační protahovací cviky pod vedením učitele	OSV – sociální rozvoj (komunikace, naslouchání, specifické komunikativní dovednosti – monolog, dialog, komunikační žánry) VMS – Evropa a svět nás zajímá (rodinné příběhy, zážitky, zkušenosti z Evropy)	dramatizace vyprávění Vv-tvorba obrázkové osnovy M-tiskací písmena pro geometrii Tv-cviky na uvolnění před psaním, Tv chvílky
Literární výchova Poslech literárních textů, zážitkové čtení a naslouchání Tvořivé činnosti s literárním textem Základní literární pojmy z oblasti poezie, prózy, divadla a výtvarného doprovodu Aktivní činnosti	• poslouchá uvědoměle literární texty–rozlišuje vyjádření v próze a poezii (3-3-03) • čte samostatně knihy, orientuje se v pohádkách, seznamuje se s knihami o přírodě a věcech, vypráví zážitky z četby, předčítá zajímavé úryvky ve vhodném tempu a frázování (3-3-01, 3-3-04) • přednáší z paměti básně, vypráví a dramatizuje pohádky a povídky, řeší hádanky a slovní hříčky, spojuje obsah textu s ilustrací (3-3-01) • rozlišuje a používá pojmy z oblasti <u>poezie</u> (3-3-03) • seznamuje se s půjčováním knih ve šk. a veř. knihovně (3-3-04) • navštěvuje aktivně div. představení, vystoupení a koncerty (3-3-02)	MV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení (vedení k výběru kvalitní dětské literatury, časopisů a pořadů)	Vv-obrázek do textu, Dramatizace, výstavky dětské lit., návštěvy kult. představení, besedy v knihovně

Předmět: Český jazyk
Ročník: 3.
Časová dotace: 9 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Jazyková výchova Skladba věta a souvětí Slovní zásoba a tvoření slov význam slov hláskosloví, stavba slova , přízvuk vyjmenovaná slova po souhláskách b, l, m, p, s, v, z Tvarosloví slovní druhy ohebné a neohebné podstatná jména gramatické tvary Pravopis vlastní jména	- odlišuje větu od souvětí, rozpoznává souvětí, spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy (3-2-06) - porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost, opakuje slova nadřazená, podřazená, souřadná (3-2-03) - rozlišuje hlásky, slabiky, určuje počet slabik, vyslovuje slova se správným přízvukem (3-2-01) - osvojuje si pamětně vyjmenovaná slova, používá jejich tvary ve větách, vědomosti v praktických cvičeních, vysvětluje jejich význam, přiřazuje k nim slova příbuzná (3-2-08) - vyhledává a třídí v textu ohebné a neohebné slovní druhy v základním tvaru, rozlišuje podstatná jména, přídavná jména, číslovky, slovesa, předložky, spojky, částice, citoslovce (3-2-04) - pracuje s mluvnickými kategoriemi podstatných jmen, rozlišuje číslo jednotné a množné, rod mužský, ženský, střední (3-2-05) - užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves (3-2-05) - nacvičuje uvědoměle pravopis obvyklých vlastních jmen, vyhledává jména zvířat, měst, vesnic, hor, řek, místních pojmenování (3-2-08)	Mezipředmětové vztahy M, Čs, Aj, Vv, Pč, Tv, Hv Průřezová témata VDO – občanská společnost a škola (demokratická atmosféra třídy, prvky partnerství) OSV – osobnostní rozvoj (sebeovládání a vůle, sebekontrola, organizování času) VMS – Evropa a svět nás zajímá (rozvoj jazykových dovedností, zvyky a život dětí v evropských státech)	M -určování počtu slabik, slov, vět řazení, třídění Pč -tvořivé činnosti s vyjm. slovy, slovn. druhy (výroba obrázkových vyjm.s lov, slovn. druhů) Čs -vlastní jména vesnic, měst, hor, řek, místních pojmenování
Komunikační a slohová výchova Čtení a naslouchání Mluvený projev slovosled, výslovnost členění projevu, nadpis	- čte plynule souvětí s větným přízvukem přiměřené náročnosti (3-1-01) - používá tiché i hlasité čtení, předčítání uměleckých, populárních a naučných textů s důrazem na upevňování čtenář. dovedností (3-1-01) - vnímá četbu jako zdroj informací, používá vyhledávací čtení (3-1-01) - procvičuje slovosled, výslovnost a volí vhodné jazykové prostředky, opravuje nesprávnou či nedbalou výslovnost (3-1-04, 3-1-07) - pojmenuje předměty a děje v souvislých jazykových projevech, tyto	OSV – morální rozvoj (výchova k řešení problému, rozhodovací dovednosti)	Hv -intonace, výslovnost, vázanost, rytmus, Hv chvilky

komunikační žánry - otázka-odpověď vyprávění, reprodukce osnova textu popis společenský jazyk a jeho formy - komunikace, pozdrav, omluva, pomoc, poděkování informace, telefonování, uvítání, rozloučení, přání společenská pravidla chování Písemný projev tvary písmen a číslic vlastní písemný projev kontrola písemného projevu, zápisky žánry písemného projevu - dopis, poštovní formuláře, popis Rozvoj digitálních kompetencí písemný projev – technika psaní na klávesnici a na dotykovém zařízení, jednoduchá úprava textu	projevy členění, sestavuje nadpis (3-1-07) • tvoří otázky, vypravuje a reprodukuje přečtený text, odstraňuje přebytečná a opakující se slova, dotváří konce příběhů na základě zážitků i vlastní fantazie (3-1-07) • pracuje s obrázkovou osnovou, seřadí obrázky podle dějové posloupnosti, vypráví podle osnovy jednoduchý příběh (3-1-11) • popisuje jednoduchý předmět, obrázek, zvíře, činnost ústně i písemně (3-1-10) • komunikuje se spolužáky a s dospělými, užívá řeč těla (3-1-06) • pozdraví, omlouvá se, požádá o informaci, podá stručnou informaci (i telefonicky), poděkuje, uvítá se, rozloučí se, sděluje přání (3-1-03) • realizuje v praxi pravidla zdvořilého chování ve škole a jejím okolí (3-1-03, 3-1-06) • reaguje s porozuměním na jednoduché mluvené a pís. pokyny (3-1-02) • upevňuje si správné tvary písmen a číslic, dbá na velikost, rozestupy a sklon písma (3-1-09) • automatizuje psací pohyb, píše úhledně, čitelně a přiměřeně rychle při dodržení hygienických a pracovních návyků správného psaní (3-1-08) • kontroluje si vlastní pís. projev a upravuje si zápisky v sešitech (3-1-09) • píše krátký dopis, vyplní podací lístek, popisuje jednoduché předměty (3-1-10) • uplatňuje návyky při psaní na školních digitálních zařízeních • pracuje s textem, využívá dig. technologie při tvorbě vlastního sdělení	OSV – sociální rozvoj (komunikace, řeč těla, specifické komunikační dovednosti z oblasti komunikačních žánrů v podobě monologu i dialogu se spolužáky) MkV – lidské vztahy (principy slušného a zdvořilého chování, tolerance, spolupráce, solidarita)	Aj-využití znalostí jazykové výchovy, odlišnosti, společné rysy jazyků Tv-řeč těla, Tv chvilky ve všech oblastech Čj Vv-tvorba obráz. osnovy, úprava písemností, vedení čtenářského deníku
Literární výchova Poslech literárních textů Tvořivé činnosti s literárním textem vyprávění, dramatizace, recitace, charakteristika postav, postoje orientace v textu zážitkové vyprávění Základní literární pojmy Aktivní činnosti	• poslouchá uvědoměle literární texty, vyhledává odpovědi na otázky, hledá klíčová slova, rozlišuje vyjadřování v próze a poezii (3-3-04) • vypráví a dramatizuje pohádku, povídku, přednáší básně a úryvky prózy podle svých schopností, rozpozná pohádku od ostat. vyprávění (3-3-03) • hledá podstatu příběhu, charakterizuje literární postavy, líčí atmosféru (3-3-02) • vyjadřuje své postoje ke knize, myšlenky, které se mu líbí, hledá a předčítá zajímavé úryvky (3-3-02) • orientuje se v textech dětských knih, rozeznává různé typy vyjadřování autorů, domýšlí příběhy, poznává a vypráví místní pověsti, navštěvuje besedy v knihovně (3-3-02, 3-3-03,3-3-04) • vypráví zážitky z divad., filmových představení, shrne obsah (3-3-02) • orientuje se v literárních pojmech poezie (3-3-03) • seznamuje se s lit. uměleckou a věcnou, skutečností a fantazií (3-3-04)	MV – interpretace vztahu mediálních sdělení a reality (poznávání různých typů sdělení, rozpoznávání rozdílů mezi fakty a fikcí)	-dramatizace -vyprávění -zážitky -postoje -představení (divadlo, film) -koncerty -besedy v knihovně

Předmět: Český jazyk
Ročník: 4.
Časová dotace: 8 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Jazyková výchova Slovní zásoba a tvoření slov nauka o slově, význam slova slova jednoznačná a mnohoznačná antonyma a synonyma slova spisovná a nespisovná slova citově zabarvená stavba slova–kořen, předpona, přípona předpony x předložky vyjmenovaná slova Tvarosloví slovní druhy - ohebné a neohebné neohebné slovní druhy ohebné slovní druhy podstatná jména – pád, číslo, rod vzory podstatných jmen skloňování podstatných jmen	- vyhledává, rozlišuje, porovnává slova podle významu, objasňuje a vyjadřuje jejich význam vlastními slovy (5-2-01) - rozpoznává a porovnává slova jednoznačná a mnohoznačná, protikladná a souznačná (5-2-01) - rozeznává slova spisovná a nespisovná, všímá si spisovné podoby slov a porovnává ji s užívanými nespisovnými tvary slov, vyhledává nespisovné tvary a nahrazuje je spisovnými (5-2-04) - rozlišuje u slov citové zabarvení, rozezná slova hanlivá a lichotivá (5-2-04) - rozpozná kořen, rozlišuje předponovou a příponovou část u jednodušších slov (5-2-02) - odlišuje předpony a předložky, poznává a vyhledává slova s předponami a předložkami (nad, pod, od, před, roz, bez, vz...) (5-2-02) - používá uvědoměle i/y po obojetných souhláskách u vyjmenovaných a frekventovaných slov příbuzných (5-2-08) - vyhledává, určuje podstatná a přídavná jména, slovesa, předložky v textu (5-2-03) - seznamuje se blíže a vyhledává v textu neohebné slovní druhy – příslovce, předložky, spojky, částice, citoslovce (5-2-03) - seznamuje se a postupně rozpoznává v textu ohebné slovní druhy – zájmena a číslovky (typické příklady, neurčuje druhy a neskloňuje je v návaznosti na pravopis) (5-2-03) - určuje slovní druhy plnovýznamových slov v textu přiměřené obtížnosti v základním tvaru (5-2-03) - určuje mluvnické kategorie – pád, číslo, rod (5-2-03) - seznamuje se se vzory podstatných jmen, přiřazuje slova ke vzorům, určuje životnost podstatných jmen rodu mužského podle algoritmu (5-2-03)	Mezipředmětové vztahy M, Čs, Aj, Vv, PČ, Tv, Hv, Info Průřezová témata VDO – občanská společnost a škola (demokratické vztahy ve škole, mezi třídami) OSV – osobnostní rozvoj (sebekontrola, plánování učení, psychohygiena, předcházení stresu, zvládání stresových situací, hledání pomoci) OSV – morální rozvoj (výchova k řešení problému, rozhodovací dovednosti)	M -počty hlásek, slabik, slov, vět, slovních druhů číslovky PČ -výroba pomůcek pro jazykovou výchovu (kartičky i/y, slovní druhy, kořen-předpona-přípona...)

infinitiv sloves určité slovesné tvary – osoba, číslo, čas časování sloves Skladba stavba věty základní skladební dvojice podmět a přísudek shoda přísudku s podmětem (bez ověřování) Pravopis	• skloňuje podstatná jména s pomocí přehledu skloňování jednotlivých vzorů, odůvodňuje psaní koncovek podstatných jmen, slova podle vzoru předseda a soudce pouze zařazuje ke vzorům (5-2-03) • vyhledává infinitiv v textu, tvoří k němu sloveso určité a naopak (5-2-03) • poznává a procvičuje určování mluvnických kategorií sloves – osoba, číslo, čas, časuje slovesa v oznamovacím způsobu (5-2-03) • rozlišuje větu jednoduchou a souvětí podle počtu sloves v určitém tvaru, spojuje jednoduché věty v souvětí vhodnými spojovacími výrazy (5-2-06) • seznamuje se s nejčastějšími spojkami (a, i, ale, nebo, že, protože, když, zájmeno který), získává dovednost psaní čárky před těmito spojovacími výrazy (5-2-07) • vyhledává základní skladební dvojici a rozlišuje vyjádřený podmět a přísudek (5-2-05) • získává základní informace a respektuje shodu přísudku s podmětem bez ověřování a zařazování do kontrolních cvičení (5-2-09) • docvičuje a opakuje pravopis vyjmenovaných slov a frekventovaných slov příbuzných (mimo koncovku) (5-2-08) • píše správně i/y v koncovkách podstatných jmen (5-2-03) • seznamuje se s psaním i/y v přičestí minulém bez zařazování do kontrolních cvičení (5-2-09)	VMS – Evropa a svět nás zajímá (tradice, zvyky, porovnávání evropských kultur)	Aj-znalosti jaz. výchovy, rozvoj slovní zásoby, slovní druhy Čs-tvoření vět a souvětí z témat předmětu Tv-pohybové ztvárnění rozkaz. vět
Komunikační a slohová výchova Čtení a naslouchání technika čtení tiché čtení praktické a věcné naslouchání Mluvený projev stylizace a kompozice členění projevu vyprávění komunikační žánry – pozdrav, oslovení	• čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas, přirozeně intonuje, používá správný přízvuk slovní i větný, člení věty, frázuje, dbá na barvu a sílu hlasu (5-1-01, 5-1-07) • zlepšuje dovednost tichého čtení s porozuměním, odpovídá na otázky k textu buď samostatně nebo výběrem z možností, vybírá z textu hlavní body a důležitá slova (5-1-01) • procvičuje praktické naslouchání při komunikaci s další osobou (5-1-05) • zdokonaluje se ve věcném naslouchání (soustředěné a aktivní), reaguje otázkami (5-1-04) • užívá vhodné jazykové prostředky přiměřeně věku (5-1-02) • sestavuje jednoduchou osnovu vyprávění, tvoří nadpis, člení text na	OSV – sociální rozvoj (komunikační techniky a dovednosti, chování podporující dobré mezilidské vztahy a péče o ně)	Hv-barva a síla hlasu, přirozená intonace, přízvuk, frázování, Hv chvilky)

omluva, prosba, vzkaz, dialog telefonický rozhovor gesta, mimika mluvený projev – pravidla bezpečnosti elektronické komunikace Písemný projev základní hygienické návyky technika psaní žánry písemného projevu – adresa, blahopřání, pozdrav, dopis, oznámení, pozdávka, popis, jednoduché tiskopisy pravopis, slovní zásoba písemný projev – technika psaní na klávesnici, jednoduchá úprava textu (základy Wordu) žánry písemného projevu – SMS	odstavce, dodržuje následnost dějové složky u vyprávění (5-1-02, 5-1-04, 5-1-10) • docvičuje a aktivně používá komunikační žánry – pozdraví, osloví kamarády a dospělého, správně formuluje omluvu, prosbu, vzkaz, snaží se vést dialog, telefonický rozhovor (5-1-05) • na příkladu uvede způsoby elektronické komunikace, které je možné využít v každodenním životě • dodržuje pravidla bezpečnosti při elektronické komunikaci • používá aktivně základní hygienické návyky a techniku psaní, přiměřeně věku upravuje text (5-1-09) • píše správně po stránce obsahové a formální jednoduché žánry písemného projevu – adresa, blahopřání, pozdrav, krátký dopis kamarádovi či rodinnému příslušníkovi, oznámení, pozvánka, popis rostlin, zvířat, věcí a činností, vyplňuje jednoduché tiskopisy – podací lístek, přihláška (5-1-09) • snaží se aktivně používat známý pravopis, vhodně volí slova a slovní spojení, využívá své slovní zásoby, rozlišuje spisovná a hovorová slova a správně je používá (5-1-09) • pracuje s textem, využívá digitální technologie při tvorbě vlastního sdělení • napíše SMS, vhodně využije emotikony	MkV – lidské vztahy (principy slušného chování, předsudky, solidarita) MkV – multikulturalita (naslouchání druhému, komunikace různých skupin, komunikace v cizím jazyce)	Tv-řeč těla, gesta, mimika
Literární výchova Tvořivé činnosti s literárním textem reprodukce, přednes, dramatizace dojmy z četby, poslechu čtení – vyhledávací čtení a využívání klíčových slov, čtení elektronických textů, význam piktogramů Základní literární pojmy oblast poezie, prózy, divadla, filmu	• volně reprodukuje text podle svých schopností (5-3-02) • přednáší vhodné literární texty z paměti (5-3-02) • dramatizuje a domýšlí literární příběhy samostatně i v kolektivu spolužáků, odlišuje verše od prózy (5-3-02) • snaží se vyjádřit a zaznamenat své dojmy z četby a poslechu literárního díla (5-3-01) • přečte s porozuměním elektronický text přiměřeného rozsahu • porozumí významu piktogramu • využívá klíčová slova při vyhledávání informací • seznamuje se s literárními pojmy v oblasti poezie (5-3-04) • seznamuje se s kulturním životem regionu - významní autoři a osobnosti (5-3-03) • navštěvuje divadelní a filmová představení, vyjadřuje zážitky a dojmy, hodnotí je (5-3-01)	MV – interpretace vztahu mediálních sdělení a reality (odlišení zprávy od reklamy, fakta od fikce)	dramatizace přednes zážitkové metody Vv-výtvarné zaznamenání dojmů z četby region besedy v knihovně besedy s kult. představiteli regionu vyhledávání

kultura regionu Aktivní činnosti	• beseduje o knihách a ilustracích, využívá podle svého zájmu školní a městskou knihovnu, doporučuje knihy spolužákům (5-3-01, 5-3-02) • vyhledává informace v učebnicích, encyklopediích, slovnících, využívá poznatků z četby v další školní činnosti, používá Pravidla českého pravopisu • zúčastňuje se a aktivně vystupuje podle svého zájmu a schopností na různých soutěžích, besídkách, školních představeních, prezentacích, projektech		informací soutěže prezentace projekty
---	--	--	--

Předmět: Český jazyk
Ročník: 5.
Časová dotace: 7 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Jazyková výchova Zvuková stránka jazyka Slovní zásoba a tvoření slov stavba slova odvozování předponami a příponami souhláskové skupiny na styku předpony nebo přípony a kořene zdvojené souhlásky předpony s-, z-, vz- (orientačně) předložky s, z skupiny bě/bje, vě/vje, pě, mě/mně pravopis i/y po obojetných souhláskách (mimo koncovku) dělení slov na konci řádku Tvarosloví slovní druhy podstatná jména přídavná jména slovesa	- rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku (5-2-02) - vyznačuje slovotvorné základy, jak byla slova odvozena, uvědomuje si, že kořen je společný pro všechna příbuzná slova (5-2-02) - doplňuje předpony a přípony podle smyslu, tvoří slova pomocí předpon, přípon a koncovek (5-2-02) - osvojuje si základní význam předpon, odůvodňuje pravopis přihlédnutím ke způsobu tvoření slov, osvojuje si spisovnou výslovnost a pravopis souhláskových skupin na styku předpony nebo přípony a kořene, docvičuje psaní předpon (nad-, pod-, od-, před-, roz-, bez-, vz-) (5-2-02) - seznamuje se se zdvojenými souhláskami a orientačně se seznamuje s předponami s-, z-, vz-, bez ověřování (5-2-02) - používá předložky s, z v praxi (5-2-02) - procvičuje dovednosti užívat v praxi skupiny bě/bje, vě/vje (bje, vje tam, kde se setká předpona ob- a v- s kořenem na je-), pě, mě/mně (5-2-02) - procvičuje a užívá pravopis vyjmenovaných slov a frekventovaných slov příbuzných v praktických cvičeních (5-2-08) - užívá a určuje slovní druhy v textech přiměřené náročnosti, v mluveném projevu je užívá v gramaticky správných tvarech (5-2-03) - určuje u podstatných jmen pád, číslo, rod, vzor (5-2-03) - skloňuje podstatná jména podle vzorů (nově předseda a soudce), odůvodňuje psaní i/y v koncovkách (5-2-03) - rozlišuje druhy přídavných jmen a skloňuje přídavná jména podle vzoru mladý a jarní, odůvodňuje psaní koncovek (5-2-03) - určuje nebo tvoří u sloves osobu, číslo, čas (5-2-03) - seznamuje se s kategorií způsob, rozlišuje způsob oznamovací a rozkazovací v textu (5-2-03)	Mezipředmětové vztahy M,Čs,Aj,Vv,Pč,Tv,Hv,Inf Průřezová témata VMS – Evropa a svět nás zajímá (jazykové zkušenosti z Evropy, jazyk – nástroj dorozumívání) OSV – osobnostní rozvoj (kreativita, pružnost, citlivost, schopnost dotahovat nápady do konce, tvořivost v mezilidských vztazích)	Aj-Čj prostředek k osvojování cizího jazyka M -kořen, předpona, přípona – kombinování, práce s tabulkami a grafy – práce s chybou, evidence vlastních chyb Pč -výroba pomůcek pro skloňování pods. a příd. jmen, časování sloves

slovesný způsob zájmena číslovky Skladba základní skladební dvojice základní větné členy podmět vyjádřený a nevyjádřený podmět několikanásobný shoda přísudku s podmětem věta jednoduchá a souvětí Pravopis lexikální morfologický základy syntaktického pravopisu	- vštepuje si do paměti a prvotně cvičí tvary podmiňovacího způsobu (5-2-03) - seznamuje se s druhy zájmen, nahrazuje podstatná a přídavná jména zájmeny (neskloňuje), určuje zájmena osobní (5-2-03) - seznamuje se s druhy číslovek, rozlišuje číslovky v textu (neskloňuje) (5-2-03) - vyhledává základní skladební dvojici, v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty (5-2-05) - určuje základní větné členy, vyhledává ve větách různé podměty, podmět vyjádřený a nevyjádřený, který dohledá, podmět několikanásobný, který užívá ve větách (5-2-05) - osvojuje si shodu přísudku s holým podmětem na základních příkladech (5-2-09) - rozlišuje větu jednoduchou a souvětí, spojuje věty v souvětí, užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje (5-2-06) - píše jednoduché větné vzorce souvětí, podle jednoduchých větných vzorců tvoří souvětí (5-2-06) - ovládá pravopis vyjmenovaných a frekventovaných příbuzných slov (5-2-08) - píše správně předpony nad-, pod-, před-, od-, roz-, bez- (5-2-02) - užívá psaní ě a je, mě a mně v kořeni slov (5-2-02) - poznává a užívá přípony -il, -it, -ivý, -itý (5-2-02) - píše koncovky podstatných jmen, přídavných jmen tvrdých a měkkých, osobní koncovky sloves přítomného času (5-2-03) - osvojuje si shodu přísudku s holým podmětem na základních příkladech (5-2-09)	OSV – morální rozvoj (praktická etika- odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování) VDO – občanská společnost a škola (demokratické vztahy ve třídě a škole)	M-číslovky Čs- tvorba vět a souvětí na témata předmětu
Komunikační a slohová výchova Čtení a naslouchání technika čtení reprodukce podstatné a okrajové informace úplnost a neúplnost sdělení čtení elektronických textů – věcné čtení (porovnávání informací z více	- využívá při hlasitém čtení modulace řeči – tempo, intonace, přízvuk, různá zabarvení hlasu podle textu (5-1-07) - čte výrazně a procítěně texty uměleckého charakteru (5-1-01) - samostatně reprodukuje přiměřené sdělení či text po hlasitém i tichém čtení, zapamatuje si podstatná fakta (5-1-04) - odlišuje podstatné a okrajové informace v přiměřeném textu, vybírá hlavní body a slova, zaznamenává podstatné informace (5-1-02) - přečte s porozuměním elektronický text přiměřeného rozsahu - vyhledá informace ve slovnících, dětských encyklopediích a v doporučených online zdrojích	OSV – sociální rozvoj (komunikace ve škole i mimo školu, péče o dobré vztahy založené na pomoci, respektu, podpoře, vztahy a naše třída, vztahy kooperace, soutěžení,	Hv-barva hlasu, tempo, intonace, přízvuk, procítění Tv-pohybové ztvárnění žánrů

zdrojů) Mluvený projev technika mluveného projevu spisovná a nespisovná výslovnost komunikativní žánry – dialog telefonování, vzkaz manipulační reklama reprodukce, vypravování, popis pravidla bezpečnosti elektronické komunikace Písemný projev technika psaní žánry písemného projevu – oznámení, dopis, omluvenka, vzkaz, pozvánka, tiskopis, poukázka, přihláška, dotazník zápisky, poznámky, údaje z textu popis osnova pravopis Word – formátování písma, editace, vkládání obrázků do textu, označení bloků, odstavce žánry písemného projevu – e-mail, elektronický formulář	• porovná informace ze dvou zdrojů • posuzuje u jednoduchého sdělení jeho úplnost či neúplnost (5-1-03) • intonuje, volí správný přízvuk, tempo, pauzy podle svého záměru (5-1-07) • rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji používá (5-1-08) • kultivovaně se dorozumívá ve škole i mimo školu (5-1-05) • komunikuje prostřednictvím dialogu, střídá roli mluvčího a posluchače, telefonuje, zanechá vzkaz na záznamníku (5-1-05) • rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě (5-1-06) • reprodukuje, vypravuje, popisuje texty, děje, předměty, postupy, rozlišuje tvrzení od mínění (5-1-04) • zdokonaluje techniku psaní, soustřeďuje se na úhlednost, čitelnost, přehlednost a rozvržení textu na ploše (5-1-09) • píše dopis s jednoduchým obsahem, omluvenku, vzkaz, pozvánku, oznámení, dbá na úpravu (5-1-09) • procvičuje písemné formy společenského styku, vyplňuje tiskopisy, poukázky, přihlášky, dotazníky (5-1-09) • tvoří stručné zápisky z učebních textů, zapisuje poznámky do sešitu, vypisuje údaje ze slovníku, dbá na stručnost, účelnost a čitelnost (5-1-09) • popisuje postup děje, činnosti, místnosti (5-1-09) • sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří písemný projev s časovou posloupností, text rozděluje na odstavce (5-1-10) • aktivně užívá své znalosti z pravopisu (5-1-09) • vhodně se zapojí do elektronické komunikace, udržuje ji a ukončí ji, napíše e-mail, vyplní elektronickou přihlášku do školního kroužku • zaznamená si vhodnou formou informace a data, s nimiž chce v budoucnu pracovat • pracuje s textem ve Wordu • využije pro záznam a porovnání informací digitální technologie (např. myšlenková mapa, textové zpracování, tabulka)	konkurence) MV – interpretace vztahu mediálních sdělení a reality (manipulativnost reklamy, kvalitní výběr pořadů, literatury, tisku)	komunikace, řeč těla, Tv chvílky
Literární výchova Poslech, zážitkové čtení, naslouchání Tvořivé činnosti s literárním textem	• vyjadřuje své dojmy z četby, zaznamenává je a seznamuje s nimi ostatní spolužáky prostřednictvím sdělení či referátu o knize (5-3-01) • rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů, odlišuje vyprávění literární od faktického (5-3-03) • tvoří vlastní literární text na dané téma, pokouší se o tvorbu veršů, rýmů		Vv-ilustrace k literárním textům

vlastní tvorba, dramatizace orientace, hodnocení postoj, porovnání Základní literární pojmy oblast poezie, prózy, divadla, filmu kultura regionu Aktivní činnosti	(5-3-02) • dramatizuje povídky, pohádky, předčítá z knih a časopisů pro děti (5-3-02) • orientuje se v nabídce dětské literatury, hodnotí různá vydání knih (5-3-03, 5-3-04) • zaujímá postoje k literárním postavám, vyhledává hlavní myšlenky, porovnává ilustrace různých výtvarníků, zaznamenává si zajímavosti (5-3-02, 5-3-04) • seznamuje se a opakuje si další základní pojmy z literární teorie, v oblasti poezie (5-3-04) • využívá pro vlastní četbu školní a městskou knihovnu, navštěvuje divadelní a filmová představení, koncerty, beseduje o nich a hodnotí je • využívá různých zdrojů informací – slovníky, encyklopedie, katalogy, internet, sdělení a poznatky jiných osob	MkV – lidské vztahy (uplatňování principů slušného chování, význam kvality lidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti)	vedení čtenářského deníku výstavy koncerty divadlo, film přednášky Inf- vyhledávání informací na internetu
---	--	---	---

Komentář k učebnímu plánu a učebním osnovám :

- předmět Český jazyk v 1.- 5. ročníku je členěn na Jazykovou výchovu, Komunikační a slohovou výchovu a Literární výchovu, jednotlivé okruhy učiva těchto částí se neprobírají jako izolované celky, ale navzájem se prolínají
- výuka probíhá většinou v kmenových třídách, tam, kde je to vhodné (vysoký počet žáků), jsou žáci na část hodin děleni na skupiny
- na podporu čtenářské gramotnosti mohou probíhat v hodinách literární výchovy čtenářské dílny
- předmět Český jazyk je posílen na I. stupni o 9 vyučovacích hodin z disponibilní časové dotace především z důvodů:
 - vědomí důležitosti ovládnutí jazykových prostředků českého jazyka jako základu úspěšnosti vzdělávání v dalších oblastech a cizím jazyce
 - zařazování prvků dramatizace a tvořivosti, zejména do Literární výchovy
 - zařazení průřezových témat – především Osobnostní a sociální výchova, Mediální výchova, Multikulturní výchova, dále i Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech a Výchova demokratického občana
- na I. stupni je naším hlavním cílem vytvořit žákovi základní nástroje vzdělávání – čtení a psaní, klademe důraz na osvojování si čtenářských dovedností, zejména čtení s porozuměním, obohacování si slovní zásoby a zvládnutí běžných pravidel mezilidské komunikace, gramatika není cílem, ale cestou k rozvoji komunikativních dovedností prostřednictvím poznávání struktury jazyka
- některá témata, zejména z oblasti Literární výchovy, jsou realizována formou krátkodobých projektů, týkajících se především ročních období, významných událostí a posilování dobrých vztahů v kolektivu (jaro, léto, podzim, zima, velikonoční a vánoční svátky, Den matek, Z pohádky do pohádky...)
- celoročně probíhají besedy v městské knihovně, podle nabídky žáci navštěvují filmová a divadelní představení
- připomínáme tradiční zvyky a svátky české i světové (Svatojánská noc, Vánoce, Velikonoce – s možností přespání ve škole)
- pravidelně v měsíci březnu pořádáme školní kolo recitační soutěže, Noc s Andersenem (s možností přespání ve škole)
- podle podmínek a příležitostí se žáci zúčastňují literárních soutěží, přispívají do regionálního tisku, účastní se vystoupení na akcích školy (Rozsvícení vánočního stromu, Stučkovaná žáků 9. ročníku apod.) a vystoupení v různých institucích – domov důchodců, společenské centrum, vystoupení pro zdravotně postižené, vítání občánků...
- jsou vedeni k využívání příležitostí prezentovat své dovednosti, výsledky, svou práci

Časová dotace: 5 hod. týdně

75

Tvarosloví Druhy slov Podstatná jména – konkrétní, abstraktní, pomnožná, hromadná, látková, obecná, vlastní Vlastní jména osobní a místní – pravopis Přídavná jména – tvrdá, měkká, přivlastňovací (skloňování, pravopis) Jmenné tvary přídavných jmen Stupňování přídavných jmen (2., 3. stupeň) Zájmena – druhy a pravopis (skloňování vybraných druhů) Číslovky – druhy a pravopis Slovesa – osoba, číslo, čas, způsob (včetně tvarů podmiňovacího způsobu přítomného a minulého) Shoda podmětu s přísudkem	• vyjmenuje slovní druhy, přiřadí slovo ke slovnímu druhu (9-2-04) • vyhledává v textu podstatná jména, určuje u nich pád, číslo, rod a vzor (9-2-04) • rozliší konkrétní a abstraktní podstatná jména podle významu (9-2-04) • objasní zvláštnosti hromadných, látkových a pomnožných podstatných jmen (9-2-04) • rozpozná podstatná jména obecná a vlastní, dokáže správně napsat jednoduché vlastní názvy (9-2-04, 9-2-07) • ovládá základní pravopisné jevy v koncovech podstatných jmen (9-2-07) • rozpozná podstatná jména, která se skloňují podle přídavných jmen, a uvede příklady (9-2-04) • prokáže znalost skloňování některých vlastních jmen osobních a místních podle příslušných vzorů, pravopisně správně píše jejich koncovky, pozná příjmení, která se neskloňují (9-2-04, 9-2-07) • vyhledává v textu přídavná jména, určuje u nich druh, pád, číslo, rod a vzor (9-2-04) • ovládá základní pravopisné jevy v koncovech přídavných jmen, správně píše velké písmeno u přídavných jmen přivlastňovacích utvořených od vlastních jmen a u přídavných jmen, která jsou součástí vlastního názvu (9-2-07) • dokáže vyhledat jmenné tvary přídavných jmen a píše je pravopisně správně (9-2-04, 9-2-07) • stupňuje přídavná jména, pozná a odůvodní druhý a třetí stupeň (9-2-04, 9-2-07) • vyhledá v textu zájmena a zařadí je ke správnému druhu (9-2-04) • správně skloňuje a píše tvary zájmen já, ten, náš, on, ona, ono, můj, tvůj, svůj (9-2-04, 9-2-07) • vyhledává v textu číslovky a zařadí je ke správnému druhu (9-2-04) • dokáže číslovky skloňovat, píše tečku za číslovkou řadovou, dokáže číst letopočty různým způsobem (9-2-04, 9-2-07) • vyhledává v textu slovesa a určuje u nich osobu, číslo, způsob, čas (9-2-04) • pozná podmiňovací způsob přítomný a minulý, užívá spisovných tvarů (9-2-04, 9-2-07, 9-2-08) • utvrzuje si učivo o shodě přísudku s podmětem (9-2-07)		
--	--	--	--

Zvuková stránka jazyka Hláskosloví Spisovná a nespisovná výslovnost Zvuková stránka slova Zvuková stránka věty Stavba slova a pravopis Stavba slova (předpona, kořen, přípona, slovotvorný základ) Slova příbuzná Skupina hlásek (při odvozování, zdvojené, skupiny <i>bě – bje, vě – vje, pě, mě – mně</i>) Předpony <i>s-/se-, z-/ze-, vz-/vze-</i> předložky <i>s/se, z/ze</i> <i>i – y</i> po obojetných souhláskách Shrnutí učiva 6. ročníku Komunikační a slohová výchova: Vypravování Ústní a písemné Časová posloupnost Osnova vypravování (úvod, stať, závěr) Jazykové prostředky vypravování	• využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace (9-2-05) • rozpozná znělé a neznělé souhlásky, chápe podobu znělosti (9-2-05) • spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova (9-2-01) • označí u slov hlavní a vedlejší přízvuk (9-2-05) • rozpozná věty podle melodie (oznamovací, rozkazovací, přací, tázací – zjišťovací a doplňovací, věty zvolací) (9-2-05) • dbá správného používání tempa, pauzy a důrazu řeči (9-2-05) • pozná slova, která jsou slovotvorně příbuzná (9-2-02) • dokáže provést rozbor stavby slova, označuje slovotvorný základ (9-2-02) • stavbou slova zdůvodní pravopis některých skupin hlásek (9-2-07) • utvrzuje si pravopis <i>i – y</i> po obojetných souhláskách (9-2-07) • vybere po přečtení textu z nabízených možností ty, které vyjadřují některý z názorů pisatele textu (9-1-01) • odliší v jednoduchém textu názor autora či postavy od faktů (9-1-02) • najde v textu prvky (motivy nebo jazykové prostředky), které naznačují, co chce komunikační partner svou promluvou říct, kam směřuje (9-1-02) • najde slovo nevhodně užitě v dané komunikační situaci a nahradí je vhodnějším (9-1-04) • rozhodne podle komunikační situace, zda je namístě mluvit spisovně (9-1-04) • v krátké ukázce najde nespisovné výrazy a nahradí je výrazy spisovnými (9-1-05) • uspořádá části textu tak, aby byla dodržena logická návaznost či dějová posloupnost (9-1-09) • vytvoří vlastní souvislý a srozumitelný text (9-1-09)		
---	---	--	--

Popis Popis předmětu Popis děje Popis pracovního postupu Popis osoby Zpráva a oznámení Práce s informacemi Výpisky a výtah	• najde chybnou formulaci a navrhne vhodnou úpravu (9-1-10) • rozpozná v textu místo, kde je zřetelně porušena jeho soudružnost, a navrhuje úpravu (9-1-10) • před odevzdáním svého textu zajišťuje kontrolu správnosti pomocí příruček, konzultací a dalších/jiných zdrojů (9-1-10) • vymezí pojem vypravování, v ukázkách vyhledá charakteristické rysy a prostředky k oživení děje • seznamuje se s výstavbou souvislého textu a způsoby jeho členění • zpracuje osnovu daného textu (ve větách a v heslech) • dokáže stupňovat napětí, použít přímou řeč, dokáže nahradit slova výstižnějšími, rozvíjí a obohacuje svoji slovní zásobu, odstraňuje opakování slov (9-1-01, 9-1-04, 9-1-05, 9-1-09, 9-1-10) • vytváří digitální obsah v textovém editoru (wordu) • vyvodí z ukázek charakteristické rysy popisu, sestaví osnovu popisu • vyjmenuje různé postupy při popisu • práci rozčlení do odstavců, dbá na návaznost, výběr pojmenování a rozmanitost sloves, rozlišuje nespisovné a hovorové výrazy a nahrazuje je plně spisovnými, vybírá výstižná i odborná slova • popíše svou oblíbenou věc, byt • vysvětlí rozdíl mezi vypravováním a popisem děje • napíše jednoduchý popis děje (prohlídka školy, města) • napíše jednoduchý popis pracovního postupu (návodu) • seznámí se s popisem osoby, podle obrázku napíše vnější popis nějaké osoby, usiluje o názornost popisu, vhodně užívá přirovnání (9-1-01, 9-1-02, 9-1-05, 9-1-09, 9-1-10) • vytváří digitální obsah v textovém editoru (wordu) • rozliší zprávu a oznámení, uvede charakteristické znaky • vyhledá v tisku a digitálních zdrojích zprávu a oznámení a dané znaky konkretizuje • samostatně napíše zprávu a oznámení (9-1-01, 9-1-03, 9-1-09, 9-1-10) • vyhledá v krátkém textu a různých digitálních zdrojích klíčová slova • posoudí, zda je daná informace obsažena v textu či digitálním zdroji • vyhledá v textu odpověď na zadanou otázku	OSV – sociální rozvoj (komunikace) MV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	
---	---	---	--

Dopis Úřední, soukromý e-mail Subjektivní a objektivní sdělení, komunikační záměr a strategie: rozlišování faktů a informací od názorů a hodnocení Ověřování informačních zdrojů (rozlišování účelu textu a záměru autora; prostředky, jimiž autor sdělení vyjadřuje informace nebo přesvědčuje čtenáře) Aktivní komunikace: třídní a školní pravidla diskuze a debaty; poctivá, korektní argumentace	• napíše výpisky ze snazšího odborného textu (učebnice dějepisu,) • odborné informace vyhledává ve specializovaných databázích (např. odborných článků) • ukládá získané informace pro snadné znovuvyužití formou záložek nebo aplikací • uvede rozdíl mezi výpisky a výtahem • pořídí výtah z kratšího odborného článku (9-1-01, 9-1-08, 9-1-09, 9-1-10) • uvede rozdíly mezi soukromým (osobním) a úředním dopisem • vyjmenuje části dopisu • osvojuje si dovednost psát e-maily oficiálního charakteru • volí funkčně jazykové prostředky vzhledem k webovému komunikačnímu prostředí či platformě • napíše osobní a oficiální dopis v textovém editoru (9-1-01, 9-1-04, 9-1-05, 9-1-09, 9-1-10) • vytvoří informační portfolio za účelem řešení konkrétní školní úlohy, projektu či řešeného problému; uloží informace v takové podobě, aby s nimi mohl systematicky pracovat • nalezne s pomocí klíčových slov informace týkající se řešeného problému, posoudí a vybere ty, které potřebuje, do osobního informačního portfolio • odliší ve čteném nebo slyšeném textu, vč. obsahů dostupných on-line, fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáním s dostupnými informačními zdroji (9-1-01) • rozliší subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v mluveném a písemném projevu i v elektronické komunikaci (9-1-02) • rozpozná manipulativní techniky v přímé (běžné mezilidské) i masové komunikaci a zaujme k nim kritický postoj (9-1-03) • stanoví se spolužáky pravidla třídní diskuse a dodrží je při diskutování a debatách vč. digitálních • vyslechne v diskuzi názory ostatních a v diskuzi na ně korektně reaguje; nevymýšlí si při argumentaci, co spolužák řekl, ale argumentuje v souladu s tím, co bylo řečeno • požádá o dodržování pravidel diskuze, pokud jsou porušena	Informatika	
--	---	--------------------	--

Literární výchova: Čtenářská dílna Lekce bibliograficko-informační přípravy Filmová a divadelní představení Literární a recitační soutěže Základy teorie literatury Druhy literatury Funkce literatury Literární druhy a žánry Poezie Próza Pohádky	• jmenuje hlavní postavy přečteného příběhu, řekne, kde se odehrává, stručně vystihne hlavní děj, odliší vedlejší děj od hlavního (9-3-01) • v textu vyhledá místa, kde je vyjádřen pohled a názor vypravěče a kde je vyjádřen pohled nebo názor postavy (9-3-01) • vyjádří s pomocí učitele hlavní myšlenku díla (literárního, filmového, divadelního) (9-3-01) • rozpozná výrazné rysy vypravěčského stylu, kterými se úryvek liší od neutrálního, neprofesionálního podání nějaké situace (9-3-02) • sdělí své dojmy z uměleckého díla a zformuluje důvody, proč se mu líbilo či nelíbilo, nebo čeho si na díle cení a proč (9-3-03) • podle svých schopností tvoří vlastní literární text na dané téma (9-3-04) • uvede, proč upřednostňuje filmové zpracování díla nebo literární četbu, případně proč přijímá obojí (9-3-08) • vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích (9-3-09) • navštěvuje školní i městskou knihovnu – orientuje se v knihovnickém systému, navštěvuje lekce bibliograficko – informační přípravy (9-3-09) • připravuje si referáty o přečtených knihách (9-3-03) • využívá aktivně, účelně a kriticky digitální zdroje, portály, databáze, výukové kanály, pořady, aplikace a webové stránky institucí • ke své četbě může volit e-knihy • informace o četbě může zakládat do on-line čtenářských deníků (sdílení, cloudové uložení) • rozumí pojmu literatura (9-3-06) • rozlišuje literaturu věcnou a uměleckou, národní a světovou (9-3-05, 9-3-06) • objasní funkce literatury (9-3-05, 9-3-06) • uvede základní znaky několika běžných žánrů (pohádky, bajky, báje, pověsti, epos, povídka, román, balada, romance, píseň, komedie, tragédie), doloží svůj názor několika příklady, nejlépe z vlastní četby (9-3-06) • navrhne, ke kterému literárnímu druhu (lyrika, epika, drama) patří čtený text (9-03-06) • vysvětlí rozdíl mezi poezií a prózou (9-3-06) • pracuje s pojmy: báseň – sloka, verš, rým, rytmus (9-3-06) • osvojuje si základní básnické prostředky (obrazné vyjadřování, přenesený význam, přirovnání, zosobnění, básnický přívlastek, alegorie)	VMS – jsme Evropané, Evropa a svět nás zajímá MkV – kulturní difference OSV – osobnostní rozvoj, sociální rozvoj, morální rozvoj	
---	---	---	--

Bajky	(9-3-06, 9-3-03)		
Ústní lidová slovesnost	• při rozboru literárního díla využívá základní literární pojmy (9-3-01, 9-3-02, 9-3-06, 9-3-03) • rozpoznává pohádky klasické a moderní (9-3-01, 9-3-02, 9-3-06, 9-3-03) • charakterizuje základní znaky pohádek (9-3-01, 9-3-02, 9-3-06, 9-3-03) • uvádí příklady českých a světových pohádkářů i sběratelů pohádek (9-3-01, 9-3-02, 9-3-06, 9-3-03, 9-3-07, 9-3-08) • charakterizuje základní znaky bajek (alegorie – jinotaj, mravní ponaučení) (9-3-01, 9-3-02, 9-3-06, 9-3-03) • uvádí příklady světových i českých bajkařů (9-3-01, 9-3-02, 9-3-06, 9-3-03, 9-3-07, 9-3-08) • vysvětlí pojem ústní lidová slovesnost		
Báje (mýty) a pověsti	• uvede příklady ústní lidové slovesnosti (lyrické písně, přísloví, pořekadla, říkadla, hádanky, rozpočítadla, rčení, pranostiky, báje, pověsti, pohádky, loutkové hry) a vyjadřuje vlastními jazykovými prostředky obsah jednotlivých ukázek (9-3-01, 9-3-02, 9-3-03, 9-3-04, 9-3-06, 9-3-07, 9-3-08)		
Balady a romance	• kategorizuje druhy pověstí (antické, biblické, národní, místní – zaměření na region, hrdinské, rodové), dokáže najít pravdivé jádro (9-3-01, 9-3-02, 9-3-03, 9-3-04, 9-3-06, 9-3-07, 9-3-08) • charakterizuje základní znaky balady a romance, na základě četby (např. Erben a Neruda) rozpozná rozdíl mezi nimi (9-3-01, 9-3-02, 9-3-03, 9-3-04, 9-3-06, 9-3-07, 9-3-08) • seznámí se s nejstarší literární památkou světa – eposem o Gilgamešovi a s Homerovými eposy (9-3-01, 9-3-02, 9-3-03, 9-3-06, 9-3-07, 9-3-08) • uvede dvě části Bible a dokáže vyjádřit, o čem pojednávají (9-3-01, 9-3-02, 9-3-03, 9-3-06, 9-3-07, 9-3-08) • uvede původ řeckého divadla, chápe rozdíl mezi dvěma žánry – komedií a tragédií (9-3-06, 9-3-07, 9-3-08)		
Epos Bible Komédie Tragédie			

MV – tvorba mediálního sdělení, práce v realizačním týmu

Předmět: Český jazyk a literatura**Ročník: 7.****Časová dotace: 5 hod. týdně**

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Jazyková výchova: Skladba věty jednoduché: Věty podle postoje mluvčího Věty jednočlenné a dvojčlenné, větný ekvivalent Základní větné členy: holé, rozvitě a několikanásobné, shoda podmětu s přísudkem Rozvíjející větné členy: předmět, přívlastek, příslovečná určení a doplněk	- vhodně používá věty oznamovací, tázací (otázky doplňovací a zjišťovací), rozkazovací, práci a zvolací; aplikuje správnou interpunkci ve větě (9-2-05, 9-2-07) - rozlišuje věty jedno a dvojčlenné, nahradí větu jednočlennou synonymní větou dvojčlennou; běžně v hovorové řeči používá větných ekvivalentů (vazba na sloh - ve vypravování při použití hovorové podoby přímé řeči) (9-2-06) - pozná přísudek slovesný (jednoduchý a složený), jmenný se sponou a jmenný; rozlišuje podmět vyjádřený, nevyjádřený a všeobecný (vazba na sloh – ve vypravování používá lidových rčení a přísloví); zdůvodňuje psaní i – y v přísudku ve spojitosti s několikanásobným podmětem (9-2-06, 9-2-07) - podle závislosti a otázek pozná rozvíjející větné členy včetně příslovečného určení příčiny, účelu, podmínky a přípustky, přívlastku shodného, neshodného, několikanásobného, postupně rozvíjejícího, těsného, volného, přístavku; své znalosti aplikuje při grafickém rozboru věty (9-2-06)	OSV - sociální rozvoj	
Skladba souvětí: Věta jednoduchá a souvětí Souvětí souřadné a podřadné Druhy vedlejších vět v souvětí podřadném	- podle přísudků dokáže rozlišit větu jednoduchou a souvětí, určí počet vět v souvětí (9-2-06) - uvědomuje si rozdíl mezi větou hlavní a vedlejší, rozlišuje souvětí podřadné a souřadné (9-2-06) - podle závislosti a otázek určí větu podmětovou, přísudkovou, předmětovou, přívlastkovou, věty příslovečné a doplňkovou (9-2-06)		
Tvarosloví: Podstatná jména obecná a vlastní Skloňování párových podstatných jmen Přídavná jména	- rozlišuje podstatná jména obecná a vlastní; zdůvodní psaní velkých písmen u podstatných jmen vlastních (9-2-4, 9-2-07) - používá duálové tvary v běžné řeči zvláště ve spojení s číslovkami (9-2-04) - zdůvodňuje i – y v koncovkách přídavných jmen tvrdých, měkkých a	VMS -objevujeme Evropu a svět Z - zeměpisné názvy	

Zájmena Číslovky Slovesa Tvary sloves v přítomném čase Slovesný rod činný a trpný Příslovce Předložky Spojky Částice Citoslovce	privlastňovacích, stupňuje přídavná jména (9-2-07, 9-2-04) • správně používá různé tvary zájmen včetně vztažného zájmena jenž (9-2-04) • v řeči užívá správné tvary číslovek a uvědomuje si rozdíl psaní číslovek řadových a základních (9-2-04, 9-2-07) • uvědomuje si možnost použití dvojích tvarů sloves v přítomném čase; používá jich odlišně ve spisovné a hovorové češtině (9-2-04, 9-2-08) • chápe rozdíl mezi činným a trpným rodem; rozlišuje opisné pasivum a zvratnou podobu trpného rodu, vhodně obě podoby pasiva používá (9-2-04) • rozlišuje druhy příslovce, vysvětlí vznik příslovečných spřežek a jejich pravopis; v běžné mluvě používá různé stupně příslovce (9-2-04, 9-2-07) • odůvodňuje psaní s x z (9-2-07) • pozná spojky souřadící a podřadící (9-2-04) • podle postavení ve větě a smyslu věty odliší částici od jiných slovních druhů (9-2-04) • pozná citoslovce jako přísudek, dokáže ho použít ve vypravování (9-2-04)		
Význam slov: Slova jedno a mnohoznačná, metafora a metonymie, synonyma, antonyma, homonyma a odborné názvy, sousloví a rčení	• rozpozná slova jedno a mnohoznačná; tvoří řady synonym, antonym, pozná homonyma; dokáže vysvětlit přenos významu na základě metonymie a metafor; běžně používá sousloví a rčení (9-2-02)		
Slovní zásoba a tvoření slov: Obohacování slovní zásoby – tvoření slov: odvozování, skládání, zkracování	• tvoří odvozená slova pomocí předpon i přípon; rozumí zkratkám a slovům zkratkovým; pozná slova složená (9-2-02)	VMS - objevujeme Evropu a svět, MkV - multikulturalita	
Komunikační a slohová výchova: Vypravování:	• člení text příběhu na odstavce; určuje jednotlivé části osnovy (9-1-08, 9-1-09) • napíše kratší a jednodušší příběh s úvodem, zápletkou, kolizí a rozuzlením (9-1-04, 9-1-05, 9-1-06, 9-1-10) • běžně při ústním i písemném projevu užívá jazykových prostředků vypravování: dějová slovesa, přímá řeč, hovorové výrazy, přirovnání, lidová rčení, přísloví, ich forma, různé druhy vět podle postoje mluvčího, citoslovce, střídání časů u sloves (9-1-04, 9-1-05, 9-1-06, 9-1-10)	VMS - Evropa a svět nás zajímá	
Popis: Popis uměleckého díla	• dokáže stručně představit umělecké dílo, vystihne hlavní motiv; pojmenuje jednotlivé části obrazu; vyjádří vlastními slovy dojmy a pocity z uměleckého díla (9-1-01, 9-1-02, 9-1-04, 9-1-05, 9-1-06) • popíše jednodušší obrázek, používá dějových sloves pro oživení popisu	VMS - Evropa a svět nás zajímá	

Popis pracovního postupu	(9-1-04, 9-1-09, 9-1-10)		
Charakteristika	- rozliší a seřadí jednotlivé úkony pracovního postupu; používá výstižných dějových sloves pro jednotlivé úkony, časovou posloupnost vyjadřuje vhodnými příslovci času (9-1-01, 9-1-02, 9-1-04, 9-1-05, 9-1-06) - dokáže sestavit jednoduchý návod práce (9-1-04, 9-1-09, 9-1-10) - uvědomuje si rozdíl mezi prostým popisem osoby a charakteristikou, vyjmenovává typické vlastnosti popisované osoby, rozlišuje charakteristiku vnější a vnitřní, přímou a nepřímou (9-1-01, 9-1-02, 9-1-04, 9-1-05, 9-1-06) - dokáže napsat jednoduchou charakteristiku sobě známé osoby, používá při tom škálu výstižných přídavných jmen a sloves charakterizujících chování popisované osoby; pro oživení popisu běžně využívá přirovnání, lidových rčení či přísloví (9-1-04, 9-1-09, 9-1-10) - rozumí rozdílu mezi prostým popisem a subjektivně zabarveným, do popisu zařazuje citově zabarvená slova, přirovnání a hojně používá přídavných jmen (9-1-02, 9-1-04, 9-1-09, 9-1-10)	MkV - kulturní difference, lidské vztahy OSV - os. rozvoj, soc. rozvoj, morální rozvoj EV – všechna témata OSV - osob. rozvoj	
Líčení			
Žádost, úřední dopis Pozvánka	chápe rozdíl mezi soukromým a úředním dopisem; vybírá pro úřední dopis vhodné jazykové prostředky pouze ze spisovné češtiny; používá ustálený postup v psaní úředních dopisů (9-1-02, 9-1-04, 9-1-05, 9-1-09, 9-1-10)	OSV - soc. rozvoj, VDO - občan, obč. spol. a stát Vo, Vz	
Životopis	- při psaní udržuje sled jednotlivých částí životopisu, napíše jednoduchou formou svůj vlastní životopis (9-1-05, 9-1-09, 9-1-10) - využívá digitální šablonu pro strukturovaný životopis a žádost	OSV - os. rozvoj, Vo, Vz	
Výtah, výpisky, osnova	uvědomuje si rozdíl mezi osnovou, výpisky a výtahem, sestaví osnovu textu, vypíše heslovitě nejdůležitější údaje z textu a sestaví je do výtahu (9-1-01, 9-1-08)	VMS - Objevujeme Evropu a svět. Jsme Evropané, EV - všechny tém. okruhy	
Aktivní komunikace: komunikace ve třídě, ve společnosti a online Způsoby korektního a nekorektního diskutování Národní jazyk: využití útvarů národního jazyka, zejména dialektů a sociolektů, v souvislosti s komunikační situací a komunikačním záměrem Tvorba prezentace podle daných pravidel a na dané téma, s oporou o	- při diskuzi na dané téma slušnou formou obhajuje svůj názor, argumentuje, oponuje ostatním, provádí kritiku, prověřuje názory ostatních i své, srovnává svůj postoj s postoji ostatních, dokáže vyvrátit názor druhých, uvádí klady a zápory různých názorů; dodržuje pravidla slušného chování při svém vystoupení (9-1-01, 9-1-02, 9-1-03, 9-1-04, 9-1-05, 9-1-06, 9-1-07) - zpracuje diskuzní příspěvek pro diskuzní fórum či sociální síť podle reálné události, popřípadě reaguje korektně v diskuzním fóru, které připraví učitel - odliší v komunikaci dialekty, sociolekty, zejména slang a také mluvu	Informatika	

vlasní žákovské informační portfolio	současné mládeže, a to včetně diskuzních fór, počítačových her nebo sociálních sítí • připraví s oporou o své informační portfolio prezentaci pro spolužáky • v prezentaci dodržuje zásady duševního vlastnictví • odhalí v prezentaci spolužáka nesprávnou citaci či nedodržení zásady ochrany duševního vlastnictví		
Literární výchova: Čtenářská dílna Lekce bibliograficko-informační přípravy Filmová a divadelní představení Literární a recitační soutěže Literární teorie a historie Základní literární druhy a žánry Povídky	• jmenuje hlavní postavy přečteného příběhu, řekne, kde se odehrává, stručně vystihne hlavní děj (9-3-01) • v textu vyhledá místa, kde je vyjádřen pohled a názor vypravěče a kde je vyjádřen pohled nebo názor postavy (9-3-01) • rozpozná v textu místa, která se liší od běžného dorozumívání svou formou nebo významem, a vysvětlí, jak na něj místo působí (9-3-01) • vyjádří s pomocí učitele hlavní myšlenku díla (literárního, filmového, divadelního) (9-3-01) • rozpozná výrazné rysy vypravěčského stylu, kterými se úryvek liší od neutrálního, neprofesionálního podání nějaké situace (9-3-02) • sdělí své dojmy z uměleckého díla a zformuluje důvody, proč se mu líbilo či nelíbilo, nebo čeho si na díle cení a proč (9-3-03) • vytvoří vlastní krátký prozaický nebo veršovaný text se zajímavým tématem a působivým vyjadřováním, které odpovídá tématu i záměru žáka jako autora (9-3-04) • uvede, proč upřednostňuje filmové zpracování díla nebo literární četbu, případně proč přijímá obojí (9-3-08) • vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích (9-3-09) • navštěvuje školní i městskou knihovnu – orientuje se v knihovnickém systému, navštěvuje lekce bibliograficko – informační přípravy (9-3-09) • připravuje si referáty o přečtených knihách (9-3-03) • využívá aktivně, účelně a kriticky digitální zdroje, portály, databáze, výukové kanály, pořady, aplikace a webové stránky institucí • ke své četbě může volit e-knihy • informace o četbě může zakládat do on-line čtenářských deníků (sdílení, cloudové uložení) • definuje povídku jako kratší příběh s jednoduchou zápletkou, s jednou či dvěma hlavními postavami (9-3-01, 9-3-02, 9-3-03, 9-3-06, 9-3-08) • chápe román jako rozsáhlejší literární dílo s jednou složitější a několika vedlejšími zápletkami, rozlišuje postavy hlavní a vedlejší; pozná román	VMS - Evropa a svět nás zajímá MkV - kult. difference, lidské vztahy, etnický původ, multikulturalita, princip soc. smíru a solidarity VMS - Evropa a svět nás zajímá, objevujeme Evropu a svět, jsme Evropané D D, Z MV - krit. čtení a vnímání med. sdělení D D, Hv	

Romány	historický, dobrodružný, životopisný, dívčí, sci – fi (9-3-01, 9-3-02, 9-3-03, 9-3-06, 9-3-08)	MV - krit. čtení a vnímání... D	
Divadlo, film, televize	• rozumí pojmům: dramatik, dramaturg, scénář, režisér, generálka, premiéra, repríza, derniéra, monolog, dialog, seriál • formuluje vlastní názory k četbě, k divadelnímu či televiznímu představení (9-3-03, 9-3-08) • vysvětlí základní znaky legendy, kriticky hodnotí legendu jako nevěrohodný historický pramen, uznává její pravdivé jádro (9-3-01, 9-3-02, 9-3-06)	D, Hv MV - krit. čtení... VMS - objevujeme Evropu a svět, Evropa a svět nás zajímá, jsme Evropané MkV – multikulturalita D	
Legendy			
Nejstarší staročeské písně	• chápe tyto písně jako modlitbu k Bohu a prosbu k patronu českého lidu; uvědomuje si rozdíly mezi staročeštinou a současnou češtinou (9-3-01, 9-3-02, 9-3-03, 9-3-06)		
Kroniky	• rozumí pojmu kronika, uvědomuje si omezenou důvěryhodnost nejstarších kronik, uvádí nejstarší české kroniky a rozdíly mezi nimi, srovnává je, charakterizuje (9-3-01, 9-3-02, 9-3-03, 9-3-06)		
Jan Hus	• objasní přínos Jana Husa jako kritika feudální společnosti i jako spisovatele – úprava českého pravopisu; pozná husitský chorál; uvědomuje si rozdíly staročeštiny a novodobé češtiny (9-3-01, 9-3-02, 9-3-03, 9-3-06)		
Cestopis	• rozumí pojmu rytířská literatura, vysvětlí termín parodie (9-3-06, 9-3-07) • definuje pojem deník a cestopis, vnímá spojitost s regionální tematikou (9-3-01, 9-3-02, 9-3-03, 9-3-04, 9-3-06, 9-3-07, 9-3-08)		

Časová dotace: 5 hod. týdně

87

Nauka o slovní zásobě Slovní zásoba a tvoření slov Neologismy Historismy a archaismy Slova přejatá Tvarosloví Slovní druhy	- vyjmenuje významové poměry a spojovací výrazy mezi větami hlavními; vysvětlí a správně doplní interpunkci (9-2-06, 9-2-07) - graficky znázorní některá souvětí souřadná (používá značky pro významové poměry) (9-2-06, 9-2-07) - vysvětlí, kdy jsou vedlejší věty souřadně spojené, znázorní je graficky, v běžných typech píše správně interpunkci (9-2-06, 9-2-07) - vyhledá souřadně spojené věty vedlejší a určí u nich významový poměr (9-2-06, 9-2-07) - rozpozná, kdy nejsou vedlejší věty souřadně spojené (9-2-06, 9-2-07) - rozebere složité souvětí, rozliší věty hlavní a vedlejší, určí druhy vedlejších vět, mezi souřadně spojenými větami určí významový poměr a souvětí graficky znázorní (9-2-06, 9-2-07) - aplikuje poznatky o významových poměrech u souřadně spojených vět na učivo o souřadně spojených větných členech (9-2-06, 9-2-07) - rozpoznává nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov (9-2-02) - vysvětlí a zdůvodní vznik neologismů (9-2-02) - rozumí pojmům archaismus a historismus, odůvodní jejich použití v umělecké literatuře (9-2-02) - samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami (9-2-03) - vyhledá v textu cizí slova, vysvětlí jejich význam, pomocí slovníku zjistí, z kterého jazyka byla do češtiny přejata (9-2-01, 9-2-02, 9-2-03) - nahradí některá přejatá slova domácími (9-2-01, 9-2-02, 9-2-03) - posoudí výslovnost a pravopis přejatých slov od domácích (9-2-01, 9-2-07) - procvičuje učivo o slovních druzích z předchozích ročníků (9-2-04) - seznamuje se s některými nepravidelnostmi ve skloňování podstatných jmen vzoru píseň a kost (9-2-04) - všímá si rozdílů v délce samohlásek u jmen, která krátí kmenovou samohlásku (9-2-04) - vyhledá obecná jména přejatá a cizí vlastní jména, vyvodí, jak se budou skloňovat, převádí do náležitých tvarů, podle potřeby ověřuje tvary v Pravidlech (9-2-01, 9-2-03, 9-2-04) - doplní zájmeno <i>týž</i> (<i>popř. tentýž</i>) v náležitém tvaru (9-2-04) - vysvětlí pojem slovesný vid, rozliší dokonavá a nedokonavá slovesa, dokáže vytvořit vidové dvojice, vytvoří slovesné tvary v rozkazovacím způsobu a	OSV – osobnostní rozvoj
--	---	--------------------------------

	převede je do záporné podoby (9-2-04) - rozlišuje kmen přítomný a minulý (9-2-04) - průběžně procvičuje pravopisné jevy (9-2-07)	
Komunikační a slohová výchova: Charakteristika literárních postav Vnitřní a vnější charakteristika Přímá a nepřímá charakteristika Subjektivně zabarvený popis (líčení) Výklad Referát a recenze, rešerše (posouzení relevance a spolehlivosti informací vzhledem k tématu a určené formě sdělení; tvorba rešerši včetně grafických a obrazových ilustrací; tvorba referátu na dané téma; prezentace referátu před spolužáky a vyučujícím) Výtah Úvaha Publicistické útvary (subjektivní a objektivní sdělení, komunikační záměr a strategie: rozlišování faktů a informací od názorů a hodnocení, ověřování informačních zdrojů) Rozlišování účelu textu a záměru autora (prostředky, jimiž autor sdělení vyjadřuje informace anebo přesvědčuje čtenáře) Aktivní komunikace (způsoby korektního a	- vyhledává jazykové prostředky charakteristiky vnější i vnitřní; rozliší charakteristiku přímou a nepřímou (9-1-01, 9-1-02, 9-1-04, 9-1-05) - vybere si libovolnou lit. postavu a vypracuje její charakteristiku (9-1-09, 9-1-10) - vyhledává v krásné literatuře básnické obrazy (přirovnání, personifikace, metafora, epiteta) (9-1-02, 9-1-08) - vypracuje subjektivně zabarvený popis svého oblíbeného místa podle předem připravené osnovy (9-1-09, 9-1-10) - vysvětlí, co je výklad, uvede, kde se používá (9-1-01) - v textu vyhledává odborné názvy domácího i cizího původu, rozčlení je na jednoslovné a na sousloví (9-2-01, 9-2-02, 9-2-03) - pracuje se Slovníkem cizích slov, vyhledává slova, kterým nerozumí (9-2-01, 9-2-02, 9-2-03) - vypracuje jednoduchý výklad (9-1-09, 9-1-10) - dokáže vyhledat důležité informace v textu a použít je při zpracování referátu, zná a používá pravidla citace (9-1-09, 9-1-08, 9-1-06, 9-1-01) - posoudí informační zdroje k danému tématu za pomoci otázek - vytvoří výpisky ze spolehlivých informačních zdrojů, které k tématu shromáždil - shromáždí obrazový a jiný grafický materiál pro prezentaci, dodrží autorské právo, zachová licence apod. - zpracuje výkladový referát pro spolužáky na základě informačního portfolia, výpisků a obrazového materiálu - dokáže zpracovat výtah z učební látky jiného předmětu, popř. využije i citáty (9-1-01, 9-1-09, 9-1-10) - vyhledává v textu znaky typické pro úvahu (porovnává s výkladem) (9-1-01) - dokáže vytvořit otázky k danému problému (9-1-05) - uvádí příklady, jak začít úvahu (9-1-05) - napíše úvahu na libovolné téma, uplatňuje vlastní zkušenosti, názory a postoje (9-1-01, 9-1-02, 9-1-03, 9-1-09, 9-1-10) - odliší v různých informačních zdrojích fakta od názorů a hodnocení - ověří informace ve zdrojích formou otázek a porovnáním s jinými inf. zdroji - odliší v různých informačních zdrojích objektivní a subjektivní sdělení - určí komunikační záměr autora v různých komunikátech odborného nebo publicistického slohu, včetně stylově nevyhraněných nebo hybridních sdělení na	OSV – osobnostní rozvoj, sociální rozvoj VDO – občan, občanská společnost a stát EV – všechna témata OSV – osobnostní rozvoj OSV – osobnostní rozvoj, morální rozvoj MV – interpretace vztahu mediálních sdělení a reality Informatika

nekorektního diskutování) Posouzení obsahu a formy textů (strategie odhalování účelu textu a záměru autora, analýza manipulace)	sociálních sítích, blozích a jiných platformách • zapojí se aktivně do diskuze, ve škole anebo online • rozpozná v diskuzních fórech na internetu nebo ve fórech, které připraví učitel, manipulativní techniky a vyjádří se k nim kriticky	
Literární výchova: Čtenářská dílna Lekce bibliograficko-informační přípravy Filmová a divadelní představení Literární a recitační soutěže Literární teorie a historie Literární druhy a žánry Renesance a humanismus Baroko Klasicismus Preromantismus a romantismus Národní obrození Realismus Májovci Národní divadlo Generace ruchovsko-lumírovská Historická a venkovská próza Od 90. let 19. století	• jmenuje hlavní postavy přečteného příběhu, řekne, kde se odehrává, stručně vystihne hlavní děj, případně které hlavní děje se proplétají – odliší vedlejší děj od hlavního (9-3-01) • v textu vyhledá místa, kde je vyjádřen pohled a názor vypravěče a kde je vyjádřen pohled nebo názor postavy (9-3-01) • rozpozná v textu místa, která se liší od běžného dorozumívání svou formou nebo významem, a vysvětlí, jak na něj místo působí (i bez použití termínů) (9-3-01) • vyjádří s pomocí učitele hlavní myšlenku díla (liter., film., divadel.) (9-3-01) • rozpozná výrazné rysy vypravěčského stylu, kterými se úryvek liší od neutrálního, neprofesionálního podání nějaké situace (9-3-02) • sdělí své dojmy z uměleckého díla a zformuluje důvody, proč se mu líbilo či nelíbilo, nebo čeho si na díle cení a proč (9-3-03) • vytvoří vlastní krátký prozaický nebo veršovaný text se zajímavým tématem a působivým vyjadřováním, které odpovídá tématu i záměru žáka jako autora, svůj záměr a volbu žánrové formy vysvětlí jako dodatek k textu (9-3-04) • posoudí a zdůvodní, co v literárním textu považuje za hodnotné a proč (9-3-05) • uvede, proč upřednostňuje filmové zpracování díla nebo literární četbu, případně proč přijímá obojí (9-3-08) • vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích (9-3-09) • využívá aktivně, účelně a kriticky digitální zdroje, portály, databáze, výukové kanály, pořady, aplikace a webové stránky institucí • ke své četbě může volit e-knihy • informace o četbě může zakládat do on-line čtenářských deníků (sdílení, cloudové uložení) • charakterizuje jednotlivá umělecká období, časově je vymezí • uvede nejvýznamnější představitele a jejich nejznámější díla (9-1-01, 9-3-02, 9-3-03, 9-1-05, 9-3-06, 9-3-07, 9-3-08, 9-3-09) • zhledne některé adaptace literárních děl (např. Erbenovu Kytici) (9-3-09) • orientuje se ve vývoji českého dramatu, pozná významné osobnosti českého divadelnictví (9-1-01, 9-3-02, 9-3-03, 9-1-05, 9-3-06, 9-3-07, 9-3-08, 9-3-09) • na příkladu Národního divadla objasní vyvrcholení obrozeneckých snah (9-3-06)	OSV – osobnostní rozvoj MV – fungování a vliv médií ve společnosti MV – tvorba mediálního sdělení, práce v realizačním týmu

Předmět: Český jazyk a literatura**Ročník: 9.****Časová dotace: 4 hod. týdně**

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Jazyková výchova: Skladba věty jednoduché Základní větné členy Shoda podmětu s přísudkem Rozvíjející větné členy Věta jedno a dvojčlenná, větný ekvivalent Samostatný větný člen, osamostatněný větný člen, elipsa Interpunkce ve větě jednoduché Skladba složitějších souvětí Souvětí podřadné s několika větami vedlejšími Souvětí souřadné s více větami Interpunkce v souvětí Vsuvka	• v textu rozliší podmět nevyjádřený a všeobecný, určuje druhy přísudku: slovesný jednoduchý, slovesný složený, jmenný se sponou a jmenný (9-2-06) • zdůvodňuje pravopis shody s několikanásobným podmětem, zejména nespecifické případy (9-2-07) • určuje v textu rozvíjející větné členy podle závislosti a pomocí otázek; rozlišuje větné členy holé, rozvité a několikanásobné, přístavkový vztah (9-2-06) • v textu pozná věty jedno a dvojčlenné, větný ekvivalent, uvědomuje si jeho používání v hovorové češtině (9-2-06, 9-2-08) • vysvětlí rozdíl mezi samostatným a osamostatněným větným členem a pozná je ve větě (9-2-06) • v hovorové podobě jazyka dokáže objasnit funkci elipsy (9-2-06, 9-2-08) • v diktovaném textu užívá správně interpunkce, odůvodňuje použití čárky, aplikuje znalosti ze stavby věty v psaném projevu (9-2-07) • provede rozbor složitějších souvětí (9-2-06) • chápe stavbu složitějších souvětí, provádí jejich rozbor s určováním poměrů a vedlejších vět, dokáže je graficky znázornit • rozumí funkci vsuvky ve větě a v souvětí, odliší ji v textu (9-2-06, 9-2-07)		
Tvarosloví Podstatná jména Obecná jména přejatá a cizí vlastní jména Psaní velkých písmen ve vlastních jménech a názvech Přídavná jména	• v ústním projevu používá správných tvarů jmen (9-2-04) • procvičuje učivo o slovních druzích z předchozích ročníků (9-2-04) • v běžné mluvě používá správné tvary cizích jmen (9-2-01, 9-2-04) • vyhledá obecná jména přejatá a cizí vlastní jména, vyvodí, jak se budou skloňovat, převádí do náležitých tvarů, podle potřeby ověřuje tvary v Pravidlech (9-2-01, 9-2-4, 9-2-03)	MkV- kulturní difference, multikulturalita	

Zájmena Číslovky Slovesa	- v psaném projevu aplikuje své znalosti o pravidlech psaní velkých písmen (9-2-07) - rozlišuje rod trpný a činný, rozlišuje správnost užití opisného a zvratného pasiva (9-2-04) - správně používá sloves dokonavých a nedokonavých (9-2-04) - v ústním i písemném projevu užívá správné tvary sloves (9-2-04)	Využití znalosti zeměpisných názvů	
Tvoření slov Stavba slova	- rozliší kořen, předponu, příponu, slovotvorný základ a základové slovo (9-2-02) - tvoří slova odvozená (9-2-02) - získané vědomosti aplikuje v psaném projevu při odůvodňování pravopisných jevů (9-2-07) - rozliší slova složená od odvozených, rozumí zkratkám a zkratkovým slovům, běžně je používá (9-2-02)		
Význam slova Slova jedno a mnohoznačná Synonyma, homonyma, antonyma a odborné názvy	- rozumí pojmům: slova souřadná, podřazená a nadřazená, jednoznačná a mnohoznačná, pozná přenos významu na základě metonymie a metafor (9-2-02) - běžně používá synonym, tvoří antonyma, pozná homonyma, používá odborné termíny, rozumí jim, ví, kde hledat vysvětlení (9-2-02, 9-2-03)		
Zvuková stránka jazyka Spisovná výslovnost	spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova (9-2-01)		
Komunikační a slohová výchova: Vypravování	- napíše složitější a delší příběh se zápletkou, vyvrcholením a rozuzlením, využívá přitom doporučených jazykových prostředků: ich formu, přímou řeč, přirovnání, lidová rčení, hovorové výrazy, přítomný čas, krátké věty, výstižná dějová slovesa, používá i jiný typ vět než oznamovací, vhodně začleňuje do textu citoslovce (9-1-09, (9-1-10) - pozná a specifikuje zvláštní umělecké prostředky ve vypravování v umělecké oblasti (prolínání a střídání paralelních dějů, více dějových linií, retrospektivu, zdůvodní použití jiných slohových útvarů než vypravování (popis, úvaha, výklad) v povídce a románu (9-1-10)	VMS-Evropa a svět nás zajímá	
Popis	- rozliší všechny druhy popisu (charakteristiku, popis děje, popis odborný, subjektivně zabarvený, prostý popis věci) (9-1-10) - vytvoří souvislý a srozumitelný popis; délku textu přizpůsobí potřebě svého sdělení (9-1-09)	OSV - os. rozvoj, soc. rozvoj, morální rozvoj MkV- kult. dif.	

Úvahová a výkladová prezentace v souladu s gramatickými pravidly a koherence textu (prezentace před spolužáky a vyučujícím)	• zpracuje úvahové a výkladové prezentace podle zadání učitele za dodržení principů ochrany duševního vlastnictví a přednese je ve třídě • posoudí prezentaci spolužáků z hlediska relevance a spolehlivosti informačních zdrojů a z hlediska schopnosti zpracovat téma přehledně a soudržně • nalezne s pomocí klíčových slov informace týkající se řešeného problému, posoudí je a vybere ty, které potřebuje, do osobního nebo skupinového informačního portfolia (včetně obrázků a videa); s oporou o ně sestaví koherentní referát doplněný obrazovými ilustracemi		
Životopis	• napíše svůj vlastní životopis, nepoužívá jazykových prostředků nevhodných pro životopis, nezařazuje do životopisu údaje o sobě a o své rodině, které tam nepatří (9-1-09, 9-1-10) • vyplní údaje ve formuláři tzv. profesního životopisu, orientuje se v daném formuláři, rozumí požadovaným údajům (9-1-09, 9-1-10)	OSV - os. rozvoj	
Úvaha	• napíše úvahu na vybrané téma, interpretuje do úvahy své znalosti z různých oborů, rozčleňuje je, analyzuje, argumentuje, vyvozuje obecné závěry, navrhuje řešení problémů, hodnotí je, vyjádří vlastními slovy svůj názor, dokáže ho obhájit (9-1-08, 9-1-09, 9-1-10, 9-1-01, 9-1-02, 9-1-03)	OSV- soc. rozvoj, VDO - obč. spol. a škola, MkV- všechna témata, EV- všechna témata D, Př., Ze., Vo, Vz,	
Proslov Referát	• svými slovy uvede společenskou akci, automaticky používá spisovnou formu jazyka, uvědomuje si přitom nutnost vhodného společenského vystupování a odpovídajícího vzhledu (9-1-02, 9-1-03, 9-1-04, 9-1-05, 9-1-06, 9-1-09, 9-1-10) • dokáže vyhledat důležité informace v textu a použít je při zpracování referátu, zná a používá pravidla citace (9-1-09, 9-1-08, 9-1-06, 9-1-01)	MV - produktivní činnosti - tvorba med. sdělení	
Diskuze (aktivní komunikace: debata a polemika; posouzení obsahu a formy textů: analýza argumentace a manipulace; posouzení obsahu a formy textů: analýza argumentace a manipulace; využití útvarů národního jazyka)	• při diskuzi na dané téma slušnou formou obhajuje svůj názor, argumentuje, oponuje ostatním, provádí kritiku, prověřuje názory ostatních i své, srovnává svůj postoj s postoji ostatních, dokáže vyvrátit názor druhých, uvádí klady a zápory různých názorů; dodržuje pravidla slušného chování při svém vystoupení (9-1-01, 9-1-02, 9-1-03, 9-1-04, 9-1-05, 9-1-06, 9-1-07) • zapojí se aktivně do diskuse ve třídě, ve škole anebo online • dodrží v diskusi, debatě či polemice pravidla, argumentuje s přípravou, věcně a korektně; nezneužije prvky manipulace včetně emocionální manipulace • rozliší v komunikaci prvky dialektu či slangu (včetně slangu mládeže), diskutuje a argumentuje, proč je autor v textech užil a zda je užil	OSV- os. rozvoj, soc. rozvoj, VDO - obč. spol. a škola, MkV - lidské vztahy, MV - produktivní činnosti - tvorba med. sdělení Vo, Vz, D, Info	

Publicistické útvary (subjektivní a objektivní sdělení, komunikační záměr a strategie, rozlišování faktů a informací od názoru a hodnocení; ověřování informačních zdrojů; rozlišování účelu textu a komunikačního záměru, prostředky, jimiž autor sdělení vyjadřuje informace nebo přesvědčuje čtenáře) Shrnutí o slohu	funkčně vzhledem ke svému komunikačnímu záměru a cílové skupině (adresátovi) • diskutuje s ostatními a v diskuzi zjistí, na koho a jak působí konkrétní reklamní sdělení či publicistický text, jehož účelem je přesvědčovat čtenáře • odhalí manipulaci v reklamě či propagandě v informačních zdrojích • nalezne konkrétní postup, jimiž autor reklamy či jiného publicistického sdělení získává podporu pro svůj komunikační záměr • rozliší základní styly podle funkce (prostěsdělovací, odborný, publicistický a umělecký) (9-1-10) • rozdělí projevy na mluvené a psané (9-1-10) • definuje různé slohové útvary (9-1-10) • průběžně rozvíjí písemný i ústní projev, obohacuje si slovní zásobu (9-1-10)		
Literární výchova: Čtenářská dílna Lekce bibliograficko-informační přípravy Filmová a divadelní představení Literární a recitační soutěže	• jmenuje hlavní postavy přečteného příběhu, řekne, kde se odehrává, stručně vystihne hlavní děj, případně které hlavní děje se proplétají – odliší vedlejší děj od hlavního (9-3-01) • v textu vyhledá místa, kde je vyjádřen pohled a názor vypravěče a kde je vyjádřen pohled nebo názor postavy (9-3-01) • rozpozná v textu místa, která se liší od běžného dorozumívání svou formou nebo významem, a vysvětlí, jak na něj místo působí (i bez použití termínů) (9-3-01) • vyjádří s pomocí učitele hlavní myšlenku díla (literárního, filmového, divadelního) (9-3-01) • rozpozná výrazné rysy vypravěčského stylu, kterými se úryvek liší od neutrálního, neprofesionálního podání nějaké situace (9-3-02) • sdělí své dojmy z uměleckého díla a zformuluje důvody, proč se mu líbilo či nelíbilo, nebo čeho si na díle cení a proč (9-3-03) • vytvoří vlastní krátký prozaický nebo veršovaný text se zajímavým tématem a působivým vyjadřováním, které odpovídá tématu i záměru žáka jako autora (9-3-04) • posoudí a zdůvodní, co v literárním textu považuje za hodnotné a proč (9-3-05) • uvede, proč upřednostňuje filmové zpracování díla nebo literární četbu, případně proč přijímá obojí (9-3-08) • vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích (9-3-09)	MkV - všechna témata, VDO - občan, obč. spol. a stát, principy demokracie D, Hv, Vv OSV - soc. rozvoj, morální rozvoj	

Literární teorie a historie Literární druhy a žánry Literatura 20. století až po současnost	• využívá aktivně, účelně a kriticky digitální zdroje, portály, databáze, výukové kanály, pořady, aplikace a webové stránky institucí • ke své četbě může volit e-knihy • informace o četbě může zakládat do on-line čtenářských deníků (sdílení, cloudové uložení) • charakterizuje jednotlivá umělecká období, časově je vymezí • uvede nejvýznamnější představitele české a světové literatury a uvede jejich nejznámější díla (9-1-01, 9-3-02, 9-3-03, 9-1-05, 9-3-06, 9-3-07, 9-3-08, 9-3-09) • zhlédne některé adaptace literárních děl (9-3-09) • vysvětlí počátky moderního divadla malých forem, objasní pojem revue, seznámí se s počátky českého filmu (9-3-01, 9-3-02, 9-3-03, 9-3-06, 9-3-07) • vysvětlí termín samizdat, chápe příčiny vzniku (9-3-05, 9-3-06, 9-3-07) • objasní termín exilová literatura (9-3-05, 9-3-06, 9-3-07) • z děl moderních básníků vyvodí základní poznatky o moderní poezii: nepravidelný rým, blízkost hudebních textů, důležitá témata o vztazích mezi lidmi ((9-3-01, 9-3-02, 9-3-03, 9-3-06, 9-3-07)		
--	--	--	--

Komentář k učebnímu plánu a učebním osnovám :

- předmět Český jazyk je v 6.- 9. ročníku členěn na Jazykovou výchovu, Komunikační a slohovou výchovu a Literární výchovu, jednotlivé okruhy učiva těchto částí se neprobírají jako izolované celky, ale navzájem se prolínají
- výuka jazykové, slohové a komunikační výchovy probíhá většinou v kmenových třídách, literární výchova ve školní knihovně; výuka může probíhat i v učebně informatiky za využití výukových programů na PC
- některá témata, zejména z oblasti Literární výchovy, mohou být realizována formou krátkodobých projektů a literárních exkurzí i několikadenních; na podporu čtenářské gramotnosti se mohou realizovat v literární výchově čtenářské dílny
- připomínáme žákům významná výročí ČR; tradiční zvyky a svátky (Vánoce.... – s možností přespání ve škole)
- celoročně se účastníme lekcí bibliograficko-informační přípravy v Centru celoživotního vzdělávání manželů Tomanových v Rožmitále pod Třemšínem; v souladu s učebním plánem a osnovami se mohou využít další aktivity a aktuální nabídky ze strany knihovny
- celoročně se podle možnosti účastníme výchovně-vzdělávacích programů v Podbrdském muzeu; navštívíme filmová a divadelní představení
- pravidelně se v říjnu nějakou aktivitou připojujeme k Měsíci školních knihoven, v březnu k Měsíci knihy a internetu pořádáme školní kolo recitační soutěže, může probíhat Noc s Andersenem; příležitostně pořádáme další soutěže (Krásné čtení, Moderátor školy.....)
- podle podmínek a příležitostí se žáci zúčastňují literárních soutěží, žáci 8. a 9. ročníku Olympiády v českém jazyce; žáci přispívají do regionálního tisku, účastní se vystoupení při různých akcích – např. Rozsvícení vánočního stromu, Stučkovaná žáků devátých tříd, akademie žáků, besídka pro rodiče, charitativní a benefiční vystoupení
- žáci se podílejí na vedení svého žákovského portfolia (prezentují své dovednosti, úspěchy, výsledky práce)

5.1.2 Cizí jazyk

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

1. stupeň

Očekávané výstupy - 1. období

ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

žák

CJ-3-1-01 rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně

CJ-3-1-02 zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal

CJ-3-1-03 rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu

CJ-3-1-04 rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu

CJ-3-1-05 přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení

CJ-3-1-06 píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy

Očekávané výstupy - 2. období

POSLECH S POROZUMĚNÍM

žák

CJ-5-1-01 rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností

CJ-5-1-02 rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu

CJ-5-1-03 rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu

MLUVENÍ

žák

CJ-5-2-01 se zapojí do jednoduchých rozhovorů

CJ-5-2-02 sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat

CJ-5-2-03 odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM

žák

CJ-5-3-01 vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům

CJ-5-3-02 rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu

PSANÍ

žák

CJ-5-4-01 napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života

CJ-5-4-02 vyplní osobní údaje do formuláře

2. stupeň

Očekávané výstupy

POSLECH S POROZUMĚNÍM

žák

CJ-9-1-01 rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně

CJ-9-1-02 rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat

MLUVENÍ

žák

CJ-9-2-01 se zeptá na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích

CJ-9-2-02 mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech

CJ-9-2-03 vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM

žák

CJ-9-3-01 vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech

CJ-9-3-02 rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace

PSANÍ

žák

CJ-9-4-01 vyplní základní údaje o sobě ve formuláři

CJ-9-4-02 napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat

CJ-9-4-03 reaguje na jednoduché písemné sdělení

Výchovné a vzdělávací strategie

Rozvoj klíčových kompetencí v cizojazyčné výuce je přirozeným procesem. Žáci rozvíjejí nejen komunikativní kompetenci, která je cílem učení se cizímu jazyku, ale používají i vhodné strategie učení a jsou vedeni k praktickému propojení řečových dovedností s pracovním a společenským životem. Digitální technologie napomáhají rozvíjet jazykové dovednosti žáků, podporují aktivní využívání osvojovaného jazyka, komunikaci v daném jazyce a vedou žáka k tvořivému využití jazyka, čímž žáka motivují a vyvolávají pocit, že jazyk je k užitku. Zvládnutí cizího jazyka při současném využívání digitálních technologií usnadňuje žákům orientaci v online prostředí, umožňuje lepší přístup k informacím a dovoluje navazovat kontakty v širokém spektru, čímž je umožněna vyšší mobilita žáků a jejich všestrannější a rychlejší orientace v současném světě. Pro utváření a rozvíjení klíčových kompetencí učitelé využívají následující postupy, metody a formy práce:

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k učení

Učitel:

- pracuje s žáky různými metodami (projektové vyučování, komunikativní metoda, metoda TPR, činnostní vyučování, audioorální metoda, diskuse) a organizačními formami (frontální výuka, práce ve dvojicích, skupinová práce, individualizovaná výuka), aby lépe pochopili a propojili nové informace
- učí žáky plánovat a hodnotit vlastní učení tím, že jim ukazuje, jak pro tyto činnosti využívat jazykové portfolio
- za účelem rozšíření slovní zásoby umožňuje žákům pracovat s různými zdroji informací v tištěné či elektronické podobě (učebnice, knihy, výukové programy, média včetně internetových, ústní informace, anglické časopisy)

- využívá hudební a filmovou produkci anglofonních zemí, aby motivoval žáky rozšířit si slovní zásobu a zdokonalit správnou výslovnost
- zadává úkoly, při kterých žáci potřebují využívat ICT pro získávání informací a řešení úkolů a pro komunikaci
- při hledání neznámých výrazů vede žáky k používání různých druhů tištěných i elektronických slovníků (obrazové, dvojazyčné a výkladové)
- využíváním kompenzačních strategií (odhadování z kontextu, používání synonym a opisů, využívání gest a pauz) rozvíjí u žáků efektivní komunikaci v cizím jazyce
- vede žáky ke sledování jejich pokroku při používání vhodných online nástrojů (např. Evropské jazykové portfolio) a motivuje je k využívání těchto nástrojů k dosahování vyšších úrovní podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k řešení problémů

Učitel:

- navozováním problémových situací z reálného života učí žáky vhodně reagovat s pomocí cizího jazyka (metoda hraní rolí, simulace)
- poskytuje žákům příležitost k samostatnému řešení jazykových problémů v rámci projektu
- výběrem různorodých cizojazyčných textů rozvíjí u žáků kritické myšlení
- zadáváním vhodných úloh na porovnávání psaného a mluveného slova vede žáky k tomu, aby si rozdíl zaznamenali a dále s nimi pracovali

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence komunikativní

Učitel:

- používá audio a videonahrávky, aby s žáky procvičil porozumění (recepti) mluvenému slovu
- využívá písni, říkadla a básně pro žákovu řízenou produkci
- využívá metodu hraní rolí k vzájemné interakci žáků při výuce
- dává žákům prostor pro ústní i písemné vyjádření a sebe prezentaci (samostatné práce, projekty a referáty v psané i elektronické podobě, konverzace a řízené diskuse)
- podporuje uplatnění znalostí cizího jazyka žáků v praxi, např. v rámci mimoškolní výměny nebo online komunikace se zahraniční školou
- metodou hraní rolí a simulace reálných situací rozvíjí u žáků schopnost započít, vést a ukončit konverzaci na přiměřené téma, aktivním zapojením žáků do diskuse rozvíjí jejich argumentační dovednosti
- dbá na zřetelnou výslovnost žáků při jejich ústním projevu a umožňuje jim, aby si výslovnost zdokonalovali při prezentaci výstupů své práce
- usiluje o podporu komunikativních dovedností žáků prostřednictvím různých digitálních technologií, vede žáky k využívání programů, aplikací a webových stránek pro osvojování slovní zásoby a správné výslovnosti
- motivuje žáky k aktivnímu vyjádření jejich názoru a komentáře, popřípadě reakci na názory jiných v modelových situacích na sociálních sítích prostřednictvím digitálních technologií

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence sociální a personální

Učitel:

- zařazováním vhodných konverzačních témat vede žáky ke spolupráci, vzájemné pomoci a respektu
- při nepochopení cizojazyčného výrazu motivuje žáky k tomu, aby si navzájem ve skupině pomáhali
- při řešení různých jazykových úkolů využívá skupinovou práci k nastavení pravidel práce v týmu
- využívá každou vhodnou příležitost k diskusím žáků na aktuální témata v každodenním životě
- zařazováním vhodných konverzačních témat vede žáky ke spolupráci, vzájemné pomoci a respektu

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence občanské

Učitel:

- využíváním autentických obrázků motivuje žáky k poznávání kultury, zvyků a tradic anglofonních a jiných zemí

- podporuje účast žáků na kulturních a společenských akcích, které škola pořádá (kino, divadlo, koncerty, výstavy) v cizím jazyce
- vytváří příležitosti pro žáky, aby, např. formou multimediální prezentace, představili kulturu, zvyky a tradice vlastní země
- využíváním zkušenosti žáků z cizojazyčného prostředí jim přibližuje chování a jednání lidí různých sociokulturních skupin

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence pracovní

Učitel:

- podporuje žáky, aby pravidelně pracovali se svým jazykovým portfoliem
- zařazuje úkoly na rozšíření slovní zásoby tak, aby současně rozvíjely jemnou motoriku žáků
- používáním informačních a komunikačních technologií vede žáky k tomu, aby získali informace o profesích, kde je AJ nezbytným předpokladem, a tím je směřuje k možnému výběru jejich budoucí profese
- pravidelným zařazováním samostatných prací do výuky a vzájemným hodnocením vede žáky ke schopnosti zdravé sebereflexe a sebeprezentace, učí je efektivně prezentovat, hodnotit a rozvíjet své zájmy, nadání a schopnosti
- motivuje žáky, aby si při řešení jazykových úloh sestavili časový plán za účelem efektivního rozvržení práce

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence digitální

Učitel:

- motivuje žáky k využívání programů, aplikací a webových stránek pro osvojování slovní zásoby a správné výslovnosti
- vede žáky k využívání online aplikací pro seznámení s reáliemi, které se týkají probíraných témat
- vede žáky k dodržování zásad bezpečnosti při práci s online aplikacemi a zásad ochrany osobních údajů
- vede žáky k dalšímu digitálnímu zpracovávání, ukládání, zálohování a sdílení získaných informací a vytváření digitálního obsahu, případně bez opory o jiné zdroje (např. vlastní video nebo prezentace vlastních fotografií)
- vede žáky k uvědomování si existence autorského zákona a k osvojování si zvyku uvádět bibliografické zdroje při šíření informací jiných autorů
- vede žáky k práci s vybranými internetovými aplikacemi, které jsou určeny pro studium cizího jazyka, k jejich používání, např. využívání online slovníků
- vede žáky k využívání odpovídajících čtenářských strategií vhodných pro digitální čtení a k práci (čtení) v prostředí elektronické obrazovky (posouvání řádků, stránek) a k další práci s textem a informacemi
- vede žáky k práci s klávesnicí pro další cizí jazyky, k formulování písemného vyjádření různými formami
- klade důraz na osvojení cizího jazyka při současném využívání digitálních technologií, učí žáky vyhledávat informace v daném cizím jazyce a tyto informace vyhodnocovat a dále zpracovávat

Předmět: Anglický jazyk
Ročník: 3.
Časová dotace: 3 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Slovní zásoba a komunikační dovednosti Anglická abeceda Pozdravy Poděkování Barvy Číslovky 0-10 Domov Hračky Instrukce Jídlo Lidské tělo Oblékání Reálie Elektronický slovník	• porozumí krátkým a jednoduchým otázkám souvisejícím s osvojovanými tématy, jsou-li mu pokládány pomalu a s pečlivou výslovností (např. vybere, přiřadí, seřadí, ukáže znak nebo obrázek, doplní odpověď, vykoná činnost) (3-1-01) • zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal (3-1-02) • zachytí konkrétní informace v krátkém jednoduchém poslechovém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům, má-li k dispozici vizuální nebo zvukovou oporu (3-1-03) • porozumí tématu a obsahu velmi krátkého a jednoduchého poslechového textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům, má-li k dispozici vizuální nebo zvukovou oporu (3-1-04) • seznámí se s kulturou a zvyky v anglicky mluvících zemích • seznámí se s elektronickým slovníkem • využívá interaktivní výukové materiály, se kterými se seznámil prostřednictvím učitele	OSV: Mezilidské vztahy OSV: Sebepoznání a sebepojetí OSV: Komunikace VEGS: Evropa a svět nás zajímá	
Gramatika Množné číslo Neurčitý člen a/an Přídavná jména Osobní zájmena Sloveso být, mít rád, mít Předložky	• přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení (3-1-05) • píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy (3-1-06) • rozumí jednoduchým otázkám a dokáže na ně odpovědět • dokáže vyjádřit svůj souhlas a nesouhlas s jednoduchým tvrzením • zeptá se na umístění běžných předmětů v místnosti a na totéž dokáže odpovědět		
Zvuková a grafická podoba jazyka	• seznámí se s fonetickými znaky (pasivně)		

Předmět: Anglický jazyk
Ročník: 4.
Časová dotace: 3 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Slovní zásoba a komunikační dovednosti Anglická abeceda Privítání Představování Rodina Bydliště Číslovky 1-100 Dny v týdnu Dopravní prostředky Jídlo a nápoje Nakupování Povolání Zvířata v ZOO Reálie Elektronický slovník	• porozumí krátkým a jednoduchým otázkám souvisejícím s osvojovanými tématy, jsou-li mu pokládány pomalu a s pečlivou výslovností (5-1-01) • rozpozná známá slova, slovní spojení v pomalém a zřetelném projevu a porozumí jejich významu a smyslu jednoduchých vět vztahujících se k osvojovaným tématům, má-li k dispozici vizuální oporu (5-1-02) • zachytí konkrétní informace v krátkém jednoduchém poslechovém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům, má-li k dispozici vizuální nebo zvukovou oporu (5-1-03) • použije základní zdvořilostní obraty ve velmi krátkých a pomalu vedených rozhovorech (5-2-01) • účastní se jednoduchých a pomalu vedených rozhovorů za použití jednoduchých slovních spojení a vět (5-2-02) • sdělí informace o svých nejbližších a popíše skutečnosti, se kterými se běžně setkává za použití jednoduchých slovních spojení a vět (5-2-02) • reaguje pomocí slov, jednoduchých slovních spojení a vět na otázky vztahující se k osvojovaným tématům (5-2-03) • seznámí se s kulturou v anglicky mluvících zemích • napíše krátkou textovou zprávu, ve které uvede informaci o místě a čase • používá elektronický slovník • využívá interaktivní výukové materiály, se kterými se seznámil prostřednictvím učitele • seznámí se s terminologií daného jazyka pro práci s digitálními technologiemi	OSV: Mezilidské vztahy MV: Kulturní difference VEGS: Objevujeme Evropu a svět	
Mluvnice Privlastňovací zájmena Přídavná jména Určování času Sloveso mít, být, mít rád, bydlet	• najde konkrétní informace v krátkém jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům (5-3-01) • rozpozná známá slova a slovní spojení v krátkém textu (5-3-02) • porozumí tématu krátkého textu, významu slov, slovních spojení a jednoduchých vět, které se vztahují k osvojovaným tématům, má-li k dispozici vizuální oporu (5-3-02)		

Vazba there is / there are Předložky	• napíše jednoduchá slovní spojení a věty o sobě a svých nejbližších (5-4-01) • doplní informace (např. číslice, slova, slovní spojení), které se týkají jeho osoby, rodiny a kamarádů, zvířat nebo předmětů, které ho bezprostředně obklopují, a činností, které běžně vykonává (5-4-02)		
Zvuková a grafická podoba jazyka	• seznámí se s fonetickými znaky (pasivně)		

Předmět: Anglický jazyk
Ročník: 5.
Časová dotace: 3 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Slovní zásoba a komunikační dovednosti Anglická abeceda Pozdravy Číslovky 1-100 Rodina Domov Bydliště Škola Zvířata a příroda Kalendářní rok Určování času Každodenní činnosti Reálie Anglická klávesnice a kontrola anglického pravopisu	• porozumí krátkým a jednoduchým otázkám souvisejícím s osvojovanými tématy, jsou-li mu pokládány pomalu a s pečlivou výslovností (5-1-01) • rozpozná známá slova a slovní spojení v pomalém a zřetelném projevu, který se vztahuje k osvojovaným tématům (5-1-02) • porozumí významu slov, slovních spojení a smyslu jednoduchých vět vztahujících se k osvojovaným tématům v projevu, který je pronášen pomalu a zřetelně, má-li k dispozici vizuální oporu (5-1-02) • zachytí konkrétní informace v krátkém jednoduchém poslechovém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům, má-li k dispozici vizuální nebo zvukovou oporu (5-1-03) • porozumí tématu velmi krátkého a jednoduchého poslechového textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům, má-li k dispozici vizuální nebo zvukovou oporu (5-1-03) • použije základní zdvořilostní obraty ve velmi krátkých a pomalu vedených rozhovorech (5-2-01) • účastní se jednoduchých a pomalu vedených rozhovorů, ve kterých poskytne konkrétní informace o sobě, dalších osobách, zvířatech, předmětech, činnostech nebo se na podobné informace zeptá za použití jednoduchých slovních spojení a otázek (5-2-01) • představí se, sdělí svůj věk, kde bydlí, co dělá, vlastní, umí, má rád/nemá rád za použití jednoduchých slovních spojení a vět (5-2-02) • sdělí informace o členech své rodiny, kamarádech a spolužácích (např. jméno, věk, kde bydlí, co dělají, vlastní, umí, mají rádi/nemají rádi) za použití jednoduchých slovních spojení a vět (5-2-02) • napíše krátký e-mail o své osobě, rodině a svých zájmech • vyplní jednoduchý elektronický formulář týkající se základních osobních údajů • dokáže používat anglickou klávesnici a kontrolu anglického textu • popíše skutečnosti, se kterými se běžně setkává za použití jednoduchých	OSV: Mezilidské vztahy OSV: Komunikace EV: Vztah člověka k prostředí OSV: Morální rozvoj OSV: Sebepoznání a sebepojetí MV: Kulturní difference EV: Základní podmínky života	

	slovních spojení a vět (5-2-02) • reaguje pomocí slov, jednoduchých slovních spojení a vět na otázky týkající se jeho samotného, členů jeho rodiny a kamarádů (5-2-03) • odpoví a poskytne konkrétní informace, které se vztahují k osvojovaným tématům, za použití slov, jednoduchých slovních spojení a vět (5-2-03) • zeptá se na konkrétní informace, které se vztahují k osvojovaným tématům, za použití slov, jednoduchých slovních spojení a vět (5-2-03) • seznámí se s kulturou, zvyky, základními fakty o školním životě a vzdělávání v anglicky mluvících zemích		
Mluvnice Sloveso být, mít, moci / umět Rozkazovací způsob Vazba there is / there are Přítomný čas prostý Neurčitý člen a / an Množné číslo Přídavná jména Přivlastňovací zájmena a pád Předložky Bezpečnost při práci s online aplikacemi	• najde konkrétní informace v krátkém jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům (5-3-01) • rozpozná známá slova a slovní spojení v krátkém textu z běžného života (5-3-02) • porozumí významu slov, slovních spojení a jednoduchých vět, které se vztahují k tématům z běžného života, má-li k dispozici vizuální oporu (5-3-02) • porozumí tématu krátkého textu, který se vztahuje k tématům z běžného života a je podpořen obrazem (5-3-02) • napíše jednoduchá slovní spojení a věty, ve kterých představí sebe a své nejbližší (5-4-01) • sestaví s použitím slov, jednoduchých slovních spojení a vět krátký pozdrav, dotaz či vzkaz, ve kterém sdělí konkrétní informace nebo se na ně zeptá (např. jak se má, kde je, co dělá, vlastní a umí, zda souhlasí, či nesouhlasí) za použití základních zdvořilostních obrátů (5-4-01) • doplní informace, které se týkají jeho osoby, rodiny a kamarádů, zvířat nebo předmětů, které ho bezprostředně obklopují, a činností, které běžně vykonává (5-4-02) • seznámí se s bezpečností při práci s online aplikacemi, elektronickým formulářem – osobní údaje, vytvoření hesla apod.		
Zvuková a grafická podoba jazyka	• seznámí se s fonetickými znaky (pasivně)		

Předmět: Anglický jazyk
Ročník: 6.
Časová dotace: 3 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Slovní zásoba a komunikační dovednosti Rodina Sport Škola Kalendářní rok Každodenní činnosti Zvířata Jídlo a stravovací návyky Reálie Elektronické slovníky Slovníček ve Wordu (či jiném textovém editoru)	- zachytí konkrétní informace v pomalu a zřetelně pronášeném jednoduchém projevu, který se vztahuje k osvojovaným tématům (9-1-01) - porozumí tématu/obsahu krátkého a jednoduchého projevu zřetelně pronášeného jednou či více osobami, který se vztahuje k osvojovaným tématům (9-1-02) - zapojí se pomocí slovních spojení a vět do krátkého, jasně strukturovaného rozhovoru (9-2-01) - poskytne a zjistí informace týkající se běžných témat v každodenních situacích za použití slovních spojení a vět (9-2-01) - krátce pohovoří na osvojené téma (např. podle předem připravené osnovy nebo s vizuální oporou) (9-2-02) - odpoví na textovou zprávu nebo e-mail týkající se osvojovaných témat - popíše sebe samého, další osoby, prostředí, v němž žije, každodenní činnosti a potřeby a způsob života za použití jednoduchých vět (9-2-03) - vyplní elektronický formulář týkající se jeho osoby - vypráví jednoduchý příběh, událost nebo popíše své plány (9-2-03) - orientuje se v některých typických pokrmech a stravovacích zvyklostech v anglicky mluvících zemích - vytvoří si jednoduchý slovníček ve wordu (vytvoří sloupce) či jiném textovém editoru - používá elektronické slovníky	OSV: Mezilidské vztahy OSV: Komunikace EV: Lidské aktivity a problémy životního prostředí VEGS: Evropa a svět nás zajímá	
Mluvnice Přítomný čas prostý Přítomný čas průběhový Minulý čas prostý Vyjádření množství Předmětová zájmena Řadové číslovky Práce s internetovými úložišti	- najde konkrétní informace v jednoduchém textu vztahujícím se k tématům, se kterými se může běžně setkat ve svém životě (9-3-01) - porozumí obsahu krátkého a jednoduchého textu týkajícího se každodenních témat (9-3-02) - odvodí z kontextu význam neznámých slov, která se vyskytují v jednoduchém textu (9-3-02) - zapiše/doplní informace, slovní spojení nebo jednoduché věty, které se vztahují k osvojovaným tématům (9-4-01) - popíše událost, své plány za použití jednoduchých vět (9-4-02)		

	• odpoví písemně s použitím jednoduchých slovních spojení a vět na krátké sdělení či otázky (např. blahopřání, poděkování) (9-4-03) • využívá internetová úložiště pro materiály k osvojení slovní zásoby, gramatiky a výslovnosti		
Zvuková a grafická podoba jazyka	• rozvíjí správnou výslovnost a schopnost rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonaci • ovládá pravopis slov osvojené slovní zásoby		

Předmět: Anglický jazyk
Ročník: 7.
Časová dotace: 3 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Slovní zásoba a komunikační dovednosti Rodina Domov Bydlení Příroda a město Cestování Počasí Moderní technologie a média Reálie Práce s elektronickými slovníky Tvorba elektronické prezentace	- zachytí konkrétní informace (např. o osobách, prostředí, v němž žije, každodenních činnostech a potřebách, způsobu života) v pomalu a zřetelně pronášeném jednoduchém projevu, který se vztahuje k osvojovaným tématům (9-1-01) - porozumí tématu/obsahu krátkého a jednoduchého projevu zřetelně pronášeného jednou či více osobami, který se vztahuje k osvojovaným tématům (9-1-02) - zapojí se pomocí slovních spojení a vět do krátkého, jasně strukturovaného rozhovoru, který se týká jeho samotného, dalších osob, prostředí, v němž žije, každodenních činností a potřeb a způsobu života a na podobné výpovědi reaguje (9-2-01) - poskytne a zjistí informace týkající se běžných témat v každodenních situacích za použití slovních spojení a vět (9-2-01) - krátce pohovoří na osvojené téma (např. podle předem připravené osnovy nebo s vizuální oporou) (9-2-02) - napíše a odpoví na e-mail týkající se osvojovaných témat - vytvoří krátkou prezentaci (např. v powerpointu) na osvojovaná témata - popíše prostředí, v němž žije, každodenní činnosti a potřeby a způsob života za použití jednoduchých vět (9-2-03) - vyplní elektronický formulář (příhlášku, dotazník) týkající se jeho osoby, rodiny, kamarádů - vypráví jednoduchý příběh nebo své plány jako sled jednotlivých událostí za použití vět řazených za sebou nebo propojených např. spojkami a, ale, nebo, protože (9-2-03) - popíše základní klimatické podmínky v anglicky mluvících zemích - používá elektronické výkladové slovníky pro práci s textem	EV: Vztah člověka k prostředí VEGS: Evropa a svět nás zajímá OSV: Mezilidské vztahy OSV: Komunikace MV: Multikulturalita	
Mluvnice Minulý čas prostý Vazba „to be going to“	- najde konkrétní informace v jednoduchém textu vztahujícím se k tématům, se kterými se může běžně setkat ve svém životě (9-3-01) - porozumí obsahu krátkého a jednoduchého textu týkajícího se každodenních témat (9-3-02)		

Budoucí čas Stupňování přídavných jmen Příslovce	• odvodí z kontextu význam neznámých slov, která se vyskytují v jednoduchém textu (9-3-02) • zapíše/doplní informace, slovní spojení nebo jednoduché věty, které se vztahují k osvojovaným tématům (9-4-01) • napíše jednoduchý text (např. dopis, e-mail) za použití jednoduchých vět (9-4-02) • napíše jednoduchý popis nebo příběh jako sled jednotlivých událostí za použití vět řazených za sebou nebo propojených např. spojkami a, ale, nebo, protože (9-4-02) • popíše událost a své plány za použití vět řazených za sebou nebo propojených např. spojkami a, ale, nebo, protože (9-4-02) • odpoví písemně s použitím jednoduchých slovních spojení a vět na krátké sdělení či otázky vztahující se k probíraným tématům (9-4-03)		
Zvuková a grafická podoba jazyka	• rozvíjí správnou výslovnost a schopnost rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonaci • ovládá pravopis slov osvojené slovní zásoby		

Předmět: Anglický jazyk
Ročník: 8. - 9.
Časová dotace: 3 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Slovní zásoba a komunikační dovednosti Společnost a její problémy Kultura Volný čas Volba povolání Nákupy a móda Péče o zdraví Lidské tělo Pocity a nálady Znalost terminologie	• zachytí konkrétní informace (např. o osobách, prostředí, v němž žije, každodenních činnostech a potřebách, způsobu života) v pomalu a zřetelně pronášeném jednoduchém projevu, který se vztahuje k osvojovaným tématům (9-1-01) • porozumí tématu/obsahu krátkého a jednoduchého projevu zřetelně pronášeného jednou či více osobami, který se vztahuje k osvojovaným tématům (9-1-02) • zapojí se pomocí slovních spojení a vět do krátkého, jasně strukturovaného rozhovoru, který se týká jeho samotného, dalších osob, prostředí, v němž žije, každodenních činností a potřeb a způsobu života, je-li mu partner v komunikaci ochoten v případě nutnosti pomoci (9-2-01) • zapojí se pomocí slovních spojení a vět do krátkých, jasně strukturovaných rozhovorů, ve kterých formuluje pozvání a na pozvání reaguje (9-2-01) • zapojí se pomocí slovních spojení a vět do krátkých, jasně strukturovaných rozhovorů, ve kterých se domluví na tom, co bude dělat, kam půjde, a na podobné výpovědi reaguje (9-2-01) • zapojí se pomocí slovních spojení a vět do krátkých, jasně strukturovaných rozhovorů, ve kterých sdělí, co se mu líbí/nelíbí, co si přeje/nepřeje, a na podobné výpovědi reaguje (9-2-01) • poskytne a zjistí informace týkající se běžných témat v každodenních situacích (např. kde si co koupit a kolik co stojí, jakým prostředkem se dostane na určité místo, kde se co nalézá) za použití slovních spojení a vět (9-2-01) • komunikuje v modelových situacích (pro sociální sítě) o osvojovaných tématech • napíše komentář k modelovému blogu nebo příspěvku na sociální síti a v komentáři zdůvodní svůj postoj • krátce pohovoří na osvojené téma (9-2-02)	OSV: Sebepoznání a sebepojetí OSV: Mezilidské vztahy MeV: Fungování a vliv médií ve společnosti MeV: Stavba mediálních sdělení VEGS: Evropa a svět nás zajímá EV: Vztah člověka k prostředí	

	• popíše sebe samého, další osoby, prostředí, v němž žije, každodenní činnosti a potřeby a způsob života za použití jednoduchých vět (9-2-03) • sdílí informace o svých zájmech na modelovém blogu nebo u příspěvku na sociální síti • vypráví jednoduchý příběh jako sled jednotlivých událostí za použití vět řazených za sebou nebo propojených např. spojkami a, ale, nebo, protože a příslovci nejdříve, potom, nakonec (9-2-03) • popíše událost a své plány za použití vět řazených za sebou nebo propojených např. spojkami a, ale, nebo, protože a příslovci nejdříve, potom, nakonec (9-2-03) • seznámí se s některými rysy kulturního života, historickými památkami ve významných městech a známými osobnostmi v anglicky mluvících zemích • rozvíjí své jazykové prostředky a dovednosti prostřednictvím online výukových aplikací nebo instalovaného softwaru		
Mluvnice Minulý čas prostý a průběhový Předpřítomný čas prostý Přítomný čas prostý a průběhový Budoucí čas prostý Vazba „to be going to“ Členy neurčitý a určitý Tvoření slov Rady, zákazy a příkazy Softwarové aplikace Digitální nástroje	• najde konkrétní informace v jednoduchém textu vztahujícím se k tématům, se kterými se může běžně setkat ve svém životě (9-3-01) • porozumí obsahu krátkého a jednoduchého textu týkajícího se každodenních témat (9-3-02) • odvodí z kontextu význam neznámých slov, která se vyskytují v jednoduchém textu (9-3-02) • porozumí běžným označením a nápisům na veřejných místech, které se týkají např. orientace, upozornění, varování, zákazu, čas. údajů (9-3-02) • zapíše/doplní informace, slovní spojení nebo jednoduché věty, které se týkají jeho osoby, rodiny a kamarádů, předmětů nebo činností, které běžně vykonává (9-4-01) • sestaví/napíše krátký jednoduchý popis za použití vět propojených např. spojkami a, ale, nebo, protože a příslovci nejdříve, potom, nakonec (9-4-02) • napíše jednoduchý text vyjadřující např. poděkování, pozvání, žádost o pomoc nebo omluvu za použití jednoduchých vět (9-4-02) • napíše jednoduchý příběh jako sled jednotlivých událostí za použití vět řazených za sebou nebo propojených např. spojkami a, ale, nebo, protože a příslovci nejdříve, potom, nakonec (9-4-02) • popíše událost a své plány za použití vět řazených za sebou nebo propojených např. spojkami a, ale, nebo, protože a příslovci nejdříve, potom, nakonec (9-4-02)		

	• odpoví písemně s použitím jednoduchých slovních spojení a vět na krátké sdělení či otázky, které se týkají např. jeho samotného, dalších osob, prostředí, v němž žije, každodenních činností a potřeb a způsobu života (9-4-03) • používá různé digitální nástroje (počítač, tablet, interaktivní tabuli aj.) • vyhledává doplňující informace k osvojovaným tématům na internetu • uvědomuje si pravidla online diskuse, korektní a nekorektní vystupování, vyjádření názoru, souhlasu, podpory nebo nespokojenosti		
Zvuková a grafická podoba jazyka	• rozvíjí správnou výslovnost a schopnost rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonaci • ovládá pravopis slov osvojené slovní zásoby		

Komentář k učebnímu plánu a učebním osnovám:

- výuka předmětu Anglický jazyk probíhá většinou v odborných jazykových laboratořích; výuka může probíhat i v učebně informatiky za využití výukových programů na PC, webových stránek a aplikací vhodných pro výuku anglického jazyka
- v rámci prohloubení komunikačních schopností lze do výuky anglického jazyka zařadit jazykový pobyt ve Velké Británii s výukou Aj
- v rámci seznámení žáků s anglosaskými svátky je možné uspořádat projekt Halloween s přespáním ve škole

5.1.3 Další cizí jazyk

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

2. stupeň

Očekávané výstupy

POSLECH S POROZUMĚNÍM

žák

DCJ-9-1-01 rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně

DCJ-9-1-02 rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu

DCJ-9-1-03 rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat

MLUVENÍ

žák

DCJ-9-2-01 se zapojí do jednoduchých rozhovorů

DCJ-9-2-02 sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat

DCJ-9-2-03 odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM

žák

DCJ-9-3-01 rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům

DCJ-9-3-02 rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům

DCJ-9-3-03 rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci

PSANÍ

žák

DCJ-9-4-01 vyplní základní údaje o sobě ve formuláři

DCJ-9-4-02 napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat

DCJ-9-4-03 stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení

Předmět: Německý jazyk
Ročník: 7. ročník
Časová dotace: 2 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Základní výslovnostní návyky Pokyny a instrukce Dialogy našich mluvčích (zpočátku pomalejší, postupně přiměřeně rostoucí náročnost jazykových projevů) Technika mluveného projevu (výslovnost, intonace) Otázky a odpovědi Krátká sdělení Technika čtení Písemná podoba různých sdělení (pozdrav, blahopřání) Vztah mezi graf. a zvuk. podobou slov Základní slovní zásoba Práce se slovníkem Gramatika Časování sloves (vykání x tykání) Členy určité a neurčité Skloňování podstatných jmen v 1. a 4. pádu Přivlastňovací zájmena Základní větný slovosled Slovesa HABEN a SEIN Zápor Číslovky – jednoduché početní úkony Tematické okruhy Hallo! Meine Familie	• pozdraví a představí se v cizím jazyce, může využít nahrávací aplikaci svého projevu pro opakovanou analýzu (9-2-01) • rozumí jednoduchým pokynům ve třídě a dokáže na ně reagovat, podporuje komunikativní dovednosti prostřednictvím různých digitálních technologií, může využívat programů, aplikací a webových stránek pro osvojování slovní zásoby a správné výslovnosti (9-1-01) • rozumí jednoduché konverzaci dvou osob a chápe její obsah a smysl (9-1-02) • orientuje se v obsahu jednoduchého textu, vyhledává odpovědi na otázky, může využívat digitální čtení, může pracovat s elektronickou obrazovkou (posouvání řádků a stránek) (9-3-03) • vyžádá si jednoduchou informaci, zapojí se do jednoduchých rozhovorů, může využít nahrávací aplikaci svého projevu pro opakovanou analýzu (9-2-01) • sestaví jednoduché sdělení a odpověď na sdělení, může vyjádřit svůj názor a komentář na názory jiných v modelových situacích na sociálních sítích prostřednictvím digitálních technologií (9-2-02) • prezentuje říkanky, básničky, písničky (9-2-02) • řeší jednoduché situace při seznamování, může využít nahrávací aplikaci svého projevu pro opakovanou analýzu (9-2-01) • seznamuje se s abecedou, se základními prvky výslovnosti a s intonací • zvládá základy písemného projevu, je schopen informaci vyhledat, vyhodnotit, může text digitálně zpracovat, uložit a zálohovat, sdílet získané informace a může vytvářet digitální obsahy (videa, prezentace), respektuje autorská práva (9-4-02) • vyslovuje a čte nahlas plynule a foneticky správně jednoduché texty, může využívat digitální čtení, umí pracovat s elektronickou obrazovkou (posouvání řádků a stránek) (9-3-03)	Čj – gramatické učivo Z – zeměpisné poznatky Osobností a sociální rozvoj – osobností rozvoj – rozvoj schopností a poznání Osobností a sociální rozvoj – sociální rozvoj – komunikace Mediální výchova – tvorba mediálního sdělení Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Evropa a svět nás zajímá	Pomůcky Audio a video technika, počítače (výukové programy, internet), časopisy, autentické texty, slovníky, jazykové příručky, mapy, kartičky, hry (pexeso...), obrazový materiál, interaktivní tabule, tabule gramatických přehledů, kopírovaný materiál

In der Schule Meine Freizeit, Hobbys, Meine Woche	• osvojuje si základní gramatické struktury, typy vět • používá slovníky • má základní poznatky o zemích dané jazykové oblasti • představí jednotlivé členy rodiny • pojmenuje základní školní potřeby a předměty ve škole • vyjmenuje jednoduché aktivity spojené s volným časem, povolání • vyjmenuje dny v týdnu		
--	---	--	--

Předmět: Německý jazyk
Ročník: 8. ročník
Časová dotace: 2 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Práce s jednoduchými autentickými materiály ze země studovaného jazyka – časopisy, knížky, obrazové materiály, prospekty, práce s internetem, poslech televize a videa Slovní zásoba Popis osoby, předmětu, místa, situace, děje, činnosti Různé typy informací Gramatika Rozkazovací způsob 3. pád podstatných jmen Wer möchte...? Množné číslo podstatných jmen Přítomný čas některých silných sloves Časování způsobových sloves Slovosled věty se způsobovým slovesem Předložky se 3. pádem Předložky se 4. pádem Osobní zájmena Tematické okruhy Wie spät ist es? Geburtstag Wer ist das? Essen – wir kochen Bei Oma und Opa Sport	• rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům, posoudí důvěryhodnost cizojazyčného informačního zdroje (9-3-02) • rozumí obsahu promluvy a dokáže rozlišit zásadní informace od informací významově nepodstatných (9-1-03) • rozumí monologu či dialogu s malým počtem neznámých výrazů, jejich význam dokáže odhadnout (9-1-03) • rozumí přiměřeně obtížným souvislým sdělením i konverzaci dvou a více osob, zná vybrané internetové aplikace pro studium cizího jazyka, např. může využívat on-line slovníku, má možnost vést si elektronický slovníček (9-1-03) • ústně i písemně vyjádří svůj názor, zážitky, dojmy a přání, sestaví krátkou zprávu či sdělení na zadané nebo zvolené téma, může vyjádřit svůj názor a komentář na názory jiných v modelových situacích na sociálních sítích prostřednictvím digitálních technologií, je schopen informaci vyhledat, vyhodnotit, může text digitálně zpracovat, uložit a zálohovat, sdílet získané informace a může vytvářet digitální obsahy (videa, prezentace), respektuje autorská práva (9-2-02, 9-4-02) • vede účinnou komunikaci v situacích souvisejících se životem v rodině, ve škole a běžných každodenních situacích, podporuje komunikativní dovedností prostřednictvím různých digitálních technologií, může využívat programů, aplikací a webových stránek pro osvojování slovní zásoby a správné výslovnosti (9-2-03) • běžně užívá jednoduché obraty vyjadřující svolení, odmítnutí, radost, politování, omluvu, prosbu, žádost, výzvu, pozvání a reakci na pozvání a blahopřání, může využívat nahrávací aplikaci svého projevu pro opakovanou analýzu (9-2-01)	ČJ – gramatické učivo Z – zeměpisné poznatky Osobností a sociální rozvoj – osobností rozvoj – rozvoj schopností a poznání Osobností a sociální rozvoj – sociální rozvoj – komunikace Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – objevujeme Evropu a svět Multikulturní výchova – kulturní difference - multikulturalita Mediální výchova – tvorba mediálního sdělení	

	• zdokonaluje si gramatické učivo • orientuje se v základních časových údajích – roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny) • pojmenuje dárky, popřeje vše nejlepší • vyjmenuje jednoduché pokrmy, nákupy základních potravin • vyjmenuje jednoduché aktivity spojené s pobytem u babičky, volný čas, domácí zvířata • vyjmenuje některé sportovní aktivity		
--	--	--	--

Předmět: Německý jazyk
Ročník: 9. ročník
Časová dotace: 2 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Volná reprodukce přečteného nebo vyslechnutého textu Slovní zásoba Zpracování zadaného či volného tématu s využitím slovníku a dalších jazykových příruček Reálie zemí příslušných jazykových oblastí Gramatika Způsobová slovesa Silná slovesa v přítomném čase Osobní zájmena Předložky se 3. a 4. pádem Zápor Slovesa s odlučitelnou (s neodlučitelnou) předponou Minulý čas sloves HABEN a SEIN Neurčité zájmeno MAN Tematické okruhy In der Wohnung In der Stadt Beim Arzt Wir fahren ab Reisen	• vyplní základní údaje o sobě ve formuláři, může napsat textovou zprávu, mail, elektronický formulář týkající se osobních údajů, může vytvořit heslo, dodržuje bezpeč. při práci s on-line aplikacemi (9-4-01) • postihne hlavní smysl sdělení včetně důležitých detailů, zná vybrané internetové aplikace pro studium cizího jazyka, např. může využívat on-line slovníku, má možnost vést si elektronický slovníček (9-1-03) • stručně reprodukuje obsah přiměřeně obtížného textu, může využívat digitální čtení, může pracovat s elektronickou obrazovkou (posouvání řádků a stránek) (9-3-03) • porozumí úryvkům autentických textů převážně informativního charakteru, snaží se odhadnout význam nových slov (9-3-01) • běžně používá cizojazyčné slovníky a jazykové příručky • orientuje se v základních reáliích, a to i v porovnání s reáliemi mateřské země • písemně, gramaticky správně tvoří a obměňuje jednoduché věty a krátké texty, může napsat jednoduché texty v elektronické podobě za použití klávesnice pro daný jazyk (9-4-03) • prohlubuje si gramatické znalosti • vyjmenuje jednotlivé části bytu, pojmenuje základní zařízení bytu • pojmenuje stavby ve městě a popíše směr cesty • vyjmenuje základní výrazy k tématu zdraví a nemoc • vyjmenuje jednotlivé části oblečení • seznamuje se s možnostmi cestování (cíle, ubytování, způsoby dopravy – dopravní prostředky, počasí, příroda)	ČJ – gramatické učivo Z – zeměpisné poznatky Osobností a sociální rozvoj – osobností rozvoj – rozvoj schopností a poznání Osobností a sociální rozvoj – sociální rozvoj – komunikace Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – objevujeme Evropu a svět Multikulturní výchova - multikulturalita - etnický původ Mediální výchova – tvorba mediálního sdělení	

Komentář k učebnímu plánu a učebním osnovám :

- Další cizí jazyk se vyučuje od 7. do 9. ročníku s dotací 2 hodiny týdně.
- Do výuky lze zařadit nabídku na jedno či vícedenní zájezdy po ČR i do zahraničí.

5.2 Matematika a její aplikace

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Matematika a její aplikace je v základním vzdělávání založena především na aktivních činnostech, které jsou typické pro práci s matematickými objekty a pro užití matematiky v reálných situacích. Poskytuje vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě a umožňuje tak získávat matematickou gramotnost. Pro tuto svoji nezastupitelnou roli prolíná celým základním vzděláváním a vytváří předpoklady pro další úspěšné studium.

Vzdělávání klade důraz na důkladné porozumění základním myšlenkovým postupům a pojmům matematiky a jejich vzájemným vztahům. Žáci si postupně osvojují některé pojmy, algoritmy, terminologii, symboliku a způsoby jejich užití.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru **Matematika a její aplikace** je rozdělen na čtyři tematické okruhy. V tematickém okruhu *Čísla a početní operace* na prvním stupni, na který navazuje a dále ho prohlubuje na druhém stupni tematický okruh *Číslo a proměnná*, si žáci osvojují aritmetické operace v jejich třech složkách: dovednost provádět operaci, algoritmické porozumění (proč je operace prováděna předloženým postupem) a významové porozumění (umět operaci propojit s reálnou situací). Učí se získávat číselné údaje měřením, odhadováním, výpočtem a zaokrouhlováním. Seznamují se s pojmem proměnná a s její rolí při matematizaci reálných situací.

V dalším tematickém okruhu *Závislosti, vztahy a práce s daty* žáci rozpoznávají určité typy změn a závislostí, které jsou projevem běžných jevů reálného světa, a seznamují se s jejich reprezentacemi. Uvědomují si změny a závislosti známých jevů, docházejí k pochopení, že změnou může být růst i pokles a že změna může mít také nulovou hodnotu. Tyto změny a závislosti žáci analyzují z tabulek, diagramů a grafů, v jednoduchých případech je konstruují a vyjadřují matematickým předpisem nebo je podle možností modelují s využitím vhodného počítačového softwaru nebo grafických kalkulátorů. Zkoumání těchto závislostí směřuje k pochopení pojmu funkce.

V tematickém okruhu *Geometrie v rovině a v prostoru* žáci určují a znázorňují geometrické útvary a geometricky modelují reálné situace, hledají podobnosti a odlišnosti útvarů, které se vyskytují všude kolem nás, uvědomují si vzájemné polohy objektů v rovině (resp. v prostoru), učí se porovnávat, odhadovat, měřit délku, velikost úhlu, obvod a obsah (resp. povrch a objem), zdokonalovat svůj grafický projev. Zkoumání tvaru a prostoru vede žáky k řešení polohových a metrických úloh a problémů, které vycházejí z běžných životních situací.

Důležitou součástí matematického vzdělávání jsou *Nestandardní aplikační úlohy a problémy*, jejichž řešení může být do značné míry nezávislé na znalostech a dovednostech školské matematiky, ale při němž je nutné uplatnit logické myšlení. Tyto úlohy by měly prolínat všemi tematickými okruhy v průběhu celého základního vzdělávání. Žáci se učí řešit problémové situace a úlohy z běžného života, pochopit a analyzovat problém, utřídit údaje a podmínky, provádět situační náčrt, řešit optimalizační úlohy. Řešení logických úloh, jejichž obtížnost je závislá na míře rozumové vyspělosti žáků, posiluje vědomí žáka ve vlastní schopnosti logického uvažování a může podchytit i ty žáky, kteří jsou v matematice méně úspěšní.

Žáci se učí využívat prostředky výpočetní techniky (především kalkulátory, vhodný počítačový software, určité typy výukových programů) a používat některé další pomůcky, což umožňuje přístup k matematice i žákům, kteří mají nedostatky v numerickém počítání a v rýsovacích technikách. Zdokonalují se rovněž v samostatné a kritické práci se zdroji informací.

Důležitou součástí matematického vzdělávání je *Finanční matematika*. Žáci jsou seznamováni se světem financí. V součinnosti s Výchovou k občanství tyto oblasti přispívají k rozvoji finanční gramotnosti.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- využívání matematických poznatků a dovedností v praktických činnostech - odhady, měření a porovnávání velikostí a vzdáleností, orientace

- rozvíjení paměti žáků prostřednictvím numerických výpočtů a osvojováním si nezbytných matematických vzorců a algoritmů
- rozvíjení kombinatorického a logického myšlení, ke kritickému usuzování a srozumitelné a věcné argumentaci prostřednictvím řešení matematických problémů
- rozvíjení abstraktního a exaktního myšlení osvojováním si a využíváním základních matematických pojmů a vztahů, k poznávání jejich charakteristických vlastností a na základě těchto vlastností k určování a zařazování pojmů
- vytváření zásoby matematických nástrojů (početních operací, algoritmů, metod řešení úloh) a k efektivnímu využívání osvojeného matematického aparátu
- vnímání složitosti reálného světa a jeho porozumění; k rozvíjení zkušenosti s matematickým modelováním (matematizací reálných situací), k vyhodnocování matematického modelu a hranic jeho použití; k poznání, že realita je složitější než její matematický model, že daný model může být vhodný pro různorodé situace a jedna situace může být vyjádřena různými modely
- provádění rozboru problému a plánu řešení, odhadování výsledků, volbě správného postupu k vyřešení problému a vyhodnocování správnosti výsledku vzhledem k podmínkám úlohy nebo problému
- přesnému a stručnému vyjadřování užíváním matematického jazyka včetně symboliky, prováděním rozborů a zápisů při řešení úloh a ke zdokonalování grafického projevu
- rozvíjení spolupráce při řešení problémových a aplikovaných úloh vyjadřujících situace z běžného života a následně k využití získaného řešení v praxi; k poznávání možností matematiky a skutečnosti, že k výsledku lze dospět různými způsoby
- rozvíjení důvěry ve vlastní schopnosti a možnosti při řešení úloh, k soustavné sebekontrolě při každém kroku postupu řešení, k rozvíjení systematickosti, vytrvalosti a přesnosti, k vytváření dovednosti vyslovovat hypotézy na základě zkušenosti nebo pokusu a k jejich ověřování nebo vyvrácení pomocí protipříkladů
- rozvoj finanční gramotnosti žáků

5.2.1 Matematika a její aplikace

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

1. stupeň

ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE

Očekávané výstupy - 1. období

žák

M-3-1-01 používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků

M-3-1-02 čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1 000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti

M-3-1-03 užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose

M-3-1-04 provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly

M-3-1-05 řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace

Očekávané výstupy - 2. období

žák

M-5-1-01 využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení

M-5-1-02 provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel

M-5-1-03 zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel

M-5-1-04 řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel

M-5-1-05 modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku

M-5-1-06 porovnává, sčítá a odčítá zlomky se stejným základem v oboru kladných čísel

M-5-1-07 přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty

M-5-1-08 porozumí významu znaku „-“, pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

Očekávané výstupy - 1. období

žák

M-3-2-01 orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času

M-3-2-02 popisuje jednoduché závislosti z praktického života

M-3-2-03 doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel

Očekávané výstupy - 2. období

žák

M-5-2-01 vyhledává, sbírá a třídí data

M-5-2-02 čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy

GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU

Očekávané výstupy - 1. období

žák

M-3-3-01 rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci

M-3-3-02 porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky

M-3-3-03 rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině

Očekávané výstupy - 2. období

žák

M-5-3-01 narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici); užívá jednoduché konstrukce

M-5-3-02 sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran

M-5-3-03 sestrojí rovnoběžky a kolmice

M-5-3-04 určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu

M-5-3-05 rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru

NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY

Očekávané výstupy - 2. období

žák

M-5-4-01 řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky

2. stupeň

ČÍSLO A PROMĚNNÁ

Očekávané výstupy

žák

M-9-1-01 provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu

M-9-1-02 zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulačtor

M-9-1-03 modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel

M-9-1-04 užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek - část (přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem)
M-9-1-05 řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem; pracuje s měřítky map a plánů
M-9-1-06 řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek)
M-9-1-07 matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných; určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny, provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním
M-9-1-08 formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav
M-9-1-09 analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

Očekávané výstupy

žák

M-9-2-01 vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data
M-9-2-02 porovnává soubory dat
M-9-2-03 určuje vztah přímé anebo nepřímé úměrnosti
M-9-2-04 vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem
M-9-2-05 matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů

GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU

Očekávané výstupy

žák

M-9-3-01 zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku
M-9-3-02 charakterizuje a třídí základní rovinné útvary
M-9-3-03 určuje velikost úhlu měřením a výpočtem
M-9-3-04 odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů
M-9-3-05 využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh
M-9-3-06 načrtne a sestrojí rovinné útvary
M-9-3-07 užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků
M-9-3-08 načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osové souměrnosti, určí osově a středově souměrný útvar
M-9-3-09 určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti
M-9-3-10 odhaduje a vypočítá objem a povrch těles
M-9-3-11 načrtne a sestrojí síť základních těles
M-9-3-12 načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině
M-9-3-13 analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu

NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY

Očekávané výstupy

žák

M-9-4-01 užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací
M-9-4-02 řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí

Výchovné a vzdělávací strategie

Matematickým vzděláváním lze významně přispět k utváření a rozvoji klíčových kompetencí žáků. Učitelé matematiky k tomu používají následující postupy, metody a formy práce:

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k učení

Učitel:

- prací s chybou jako pozitivním prvkem vede žáky k hlubšímu zamyšlení nad použitým postupem a správností výpočtu
- zadává vhodné slovní úlohy a příklady z běžného života a tím motivuje žáky k využívání matematických poznatků a dovedností v praxi i s využitím digitálních technologií
- pomocí modelování situací rozvíjí představivost žáků, používá metodu řízeného experimentu pro budování pojmů v mysli žáků
- nácvikem a častým prováděním náčrtů cíleně rozvíjí u žáků zručnost při grafickém vyjadřování
- postupnou abstrakcí a zobecňováním vede žáky k osvojování základních matematických pojmů a vztahů
- umožňuje žákům díky vhodné organizaci výuky studovat jednoduché matematické texty, vyhledávat informace v tištěné i elektronické podobě, získávat soubory dat k dalšímu zpracování
- používá v hodinách informační a komunikační technologie a tím vede žáky k využívání digitálních zdrojů a prostředků k vyhledávání informací, modelování, simulacím, výpočtům a znázorňování
- učí žáky rozlišování obrazných symbolů, porozumění jejich významu (např. značky, piktogramy, šipky), odlišování symbolů s jednoznačným a nejednoznačným významem

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k řešení problémů

Učitel:

- nácvikem řešení úloh s postupným stupňováním jejich náročnosti rozvíjí logické myšlení a úsudek žáků
- kladením jednoduchých problémových otázek vede žáky k hledání různých způsobů řešení a k tomu, aby si uvědomili, které z nich jsou efektivní a které nikoliv
- vhodně formulovanými a přiměřeně obtížnými úkoly vede žáky k důkladné analýze, k plánu řešení, k volbě vhodného postupu při řešení problému (využití tradičních i digitálních prostředků), k odhadu a vyhodnocení reálnosti výsledku vzhledem k zadaným podmínkám
- na základě pokusů nebo zkušeností žáků rozvíjí jejich logické myšlení, úsudek a tvoření hypotéz, které žáci ověřují nebo vyvracejí pomocí protipříkladů
- prostřednictvím vhodně volených příkladů vede žáky k osvojení induktivního a deduktivního přístupu při řešení problému
- vytváří podnětné situace, které žáky vedou k tomu, aby o daném problému přemýšleli, řešili jej a svá řešení zaznamenali
- motivuje žáky k využití digitálních technologií v situacích, kdy jim jejich použití usnadní činnost (např. převedení údajů z tabulky do diagramu v tabulkovém procesoru)

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence komunikativní

Učitel:

- důslednou kontrolou podporuje u žáků čtení slovních úloh s porozuměním, správnou matematizaci problémů a interpretaci výsledků
- důslednou kontrolou žákova projevu podporuje u žáků používání odborné terminologie a kultivaci jazyka matematiky
- cíleně využívá příležitosti k tomu, aby žáci tradičními i digitálními prostředky prezentovali ostatním postupy řešení úloh a srozumitelně vysvětlili, proč daný postup zvolili
- vhodně využívá prostředky informačních technologií, aby připravil žáky pro vstup do soudobé společnosti

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence sociální a personální

Učitel:

- organizací a kontrolou skupinové práce vede žáky k tomu, aby si rozdělili úlohy podle matematických znalostí a dovedností jednotlivých členů skupiny
- organizuje vyučovací hodiny tak, aby v případě, že zadanou matematickou úlohu žáci rychle vyřeší, nabídli svoji pomoc pomalejšímu spolužákovi
- vytvářením vhodných příležitostí k aktivní diskusi vede žáky k obhajobě vlastního názoru, k jeho případné změně na základě zjištění nových informací

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence občanské

Učitel:

- povzbuzováním a odpovídajícím hodnocením podporuje u žáků zájem o matematiku a snahu zlepšovat své výsledky
- doporučuje žákům postupy pro získání zajímavých dat ze školního prostředí a každodenního života, která jsou vhodná ke statistickému zpracování
- zařazuje občanské problémy do matematických úloh a tím žáky motivuje k uplatnění matematiky v různých oborech lidské činnosti (např. informatika, finanční gramotnost, statistika a její interpretace) a k zamýšlení nad věrohodností informací (např. dotazníková šetření)

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence pracovní

Učitel:

- důkladným procvičováním a důslednou kontrolou vede žáky ke správnému a bezpečnému užívání rýsovacích potřeb a digitálních nástrojů (tabulkový procesor – Excel)
- vhodnou volbou úkolů různé obtížnosti a jejich následným rozbořem vede žáky k tomu, aby si efektivně naplánovali plnění úkolů
- pestrým výběrem netradičních úloh rozvíjí u žáků schopnost využívat znalosti a dovednosti z různých oborů i s využitím digitálních technologií

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence digitální

Učitel:

- vede žáky k využívání digitálních technologií pro správu a vyhodnocení dat, prezentaci a interpretaci výsledků
- vede žáky k tomu, aby zapojovali do řešení úloh a problémů i digitální technologie, porovnávali využití tradičních a digitálních prostředků, diskutovali o nich
- umožňuje žákům využívat digitálních pomůcek při modelování matematických situací a řešení matematických úloh i problémů a volit efektivní postupy
- nabízí příležitosti k tomu, aby žáci navrhovali vlastní statistická šetření v oblastech jejich zájmů, posuzovali získaná data, výsledky prezentovali, zobecňovali a diskutovali o metodách a výsledcích

Individualizace výuky pro zvýšení efektivity rozvoje matematické gramotnosti žáků základních škol

V předmětu matematika je možné realizovat oddělenou skupinovou výuku téhož učiva. Kriteriem pro rozdělení žáků do skupin jsou jejich individuální schopnosti. Rozdělení umožňuje přizpůsobení náročnosti učiva i metod výuky jak žákům s dobrými schopnostmi, tak žákům, pro něž je matematika obtížná.

Cílem individualizace výuky je zvýšení efektivity rozvoje matematické gramotnosti žáků. Je podporován rozvoj individuálních schopností žáků včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných v oblasti matematické gramotnosti. Individualizace výuky vede k rozvoji matematických dovedností, kritickému vyhodnocování informací a k práci s moderními technologiemi.

Metody a formy práce jsou zaměřeny na rozvoj klíčových kompetencí žáků při výuce matematiky. U žáků se schopnostmi na nízké úrovni k nim patří prodloužený výklad, užívání názoru, systematické procvičování učiva, výběr jednodušších vhodně navazujících příkladů, vzájemná spolupráce žáků, skupinová práce, individuální práce učitele se žákem.

Při výuce žáků s rozvinutými matematickými schopnostmi je možné využívat metody logického odvozování postupů, samostatné řešení problémů, skupinovou práci, zařazování náročnějších úloh. Žáci jsou lépe připravováni na studium na středních školách.

Předmět: matematika

Ročník: 1.

Časová dotace: 4 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Čísla 0 - 20 Orientace na číselné ose, čtení a psaní číslic, porovnávání čísel, vztahy větší, menší, rovná se, znaménka $< > = + -$, součet čísel bez přechodu desítky, rozdíl čísel bez přechodu desítky, počítání předmětů v daném souboru, vytvoření souboru s daným počtem prvků, řešení a tvoření slovních úloh na porovnávání čísel, sčítání a odčítání v oboru do 20 bez přechodu přes desítku, komutativnost sčítání, řešení a tvoření slovních úloh na sčítání a odčítání, řešení slovních úloh s využitím vztahů o $n - \text{více}$, o $n - \text{méně}$	• žák čísla čte, píše a porovnává (3-1-01) • počítá předměty v oboru do 20 (3-1-01) • orientuje se v číselné řadě do 20 (3-1-03) • užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti (3-1-02) • spočítá prvky daného souboru do 20 včetně (3-1-01) • sčítá a odčítá v oboru 0 – 10, 10 – 20 (3-1-04) • řeší slovní úlohy s porovnáváním čísel (3-1-05) • řeší slovní úlohy se sčítáním a odčítáním v oboru 0 – 20 bez přechodu desítky (3-1-05) • řeší slovní úlohy vedoucí ke vztahu o $n - \text{více}$, o $n - \text{méně}$ (3-1-02) • porovnává přirozená čísla (3-1-02) • zobrazí číslo na číselné ose (3-1-03) • rozkládá čísla (3-1-01) • počítá číselné řetězy v oboru do 20 (3-1-01) • rozumí pojmu sloupec a řádek (3-1-01)	Pracovní činnosti Český jazyk Prvouka	
Geometrie průběžně Geometrické pojmy vpravo, vlevo, pod, nad, před, hned před, hned za, nahoře, dole Menší, větší, stejný, nižší, vyšší, široký, úzký Skládání obrazců z geometrických tvarů, stavění staveb ze stavebnice	• žák se orientuje v prostoru, rozumí pojmům vlevo, vpravo, před, za, nahoře, dole, vpředu, vzadu, uprostřed, hned před, hned za (3-3-01) • porovnává předměty podle velikosti, používá pojmy menší, větší, stejný, nižší, vyšší (3-3-01) • rozezná geometrické útvary: trojúhelník, čtverec, obdélník, kruh (3-3-01) • rozezná, nakreslí a vymodeluje jednoduchá tělesa nacházející se v jejich okolí (3-3-01) • orientuje se v prostoru (3-3-01)	Výtvarná výchova Prvouka Český jazyk Tělesná výchova	

Předmět: matematika

Ročník: 2.

Časová dotace: 5 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Sčítání a odčítání s přechodem přes desítku do 20 Rozklad čísel, sčítání a odčítání do 20 s přechodem přes desítku, jednoduché slovní úlohy, komutativnost sčítání, grafické znázornění sčítání a odčítání s přechodem přes desítku	- žák sčítá a odčítá s přechodem desítky do 20 (3-1-04) - řeší příklady s jednou závorkou (3-1-04) - provádí početní operace z paměti i písemně (3-1-04) - využívá v praxi znalosti o záměně sčítanců (3-3-04) - řeší slovní úlohy a sám je tvoří (3-3-05)	Český jazyk Tělesná výchova Výtvarná výchova	
Číselný obor 0 – 100 Čísla 0 – 100, orientace na číselné ose, čtení a zápis čísel, počítání po jedné, po desítkách, 100, řešení a vytváření slovních úloh na porovnávání čísel, zaokrouhlování čísel na desítky, součet a rozdíl čísel, počítání s použitím závorek, sčítání a odčítání s přechodem přes desítku v oboru do sta, sčítání a odčítání násobků deseti, řešení a tvoření slovních úloh na sčítání a odčítání, počítání s penězi, seznámení s bankovkami a mincemi do stokoruny, názorné zavedení násobení a dělení na souborech různých předmětů, násobení jako opakované sčítání, násobek, činitel, záměna činitelů, násobilky 2, 3, 4, 5, automatizace násobílek, řady násobků daného čísla, dělení v oboru těchto násobílek, vztahy mezi násobením a dělením, automatizace dělení v oboru těchto násobílek, řešení a vytváření slovních úloh na násobení a	- čte, zapisuje a porovnává čísla do 100, spočítá prvky souboru do 100 včetně (3-1-04) - vytvoří soubory s daným počtem prvků do 100 (na počítadle, s penězi nebo ve čtvercové síti) (3-1-01) - rozkládá čísla na desítky a jednotky (3-1-01) - orientuje se v číselné řadě do 100, počítá po 1, 2, 5, 10 do 100 (3-1-03) - orientuje se na číselné ose (3-1-01) - zaokrouhluje čísla na desítky (3-1-04) - sčítá a odčítá bez přechodu desítky do 100 (3-1-04) - sčítá a odčítá dvojčíselné a jednocíselné číslo v oboru do 100 s přechodem přes desítku (3-1-04) - řeší slovní úlohy vedoucí ke sčítání a odčítání v oboru do 100 (3-1-05) - řeší slovní úlohy s využitím vztahu o x méně, o x více (3-1-05) - užívá spoje násobílek 2, 3, 4, 5 (3-1-04) - dělí v oboru násobílek 2, 3, 4, 5 (3-1-04) - řeší slovní úlohy na násobení a dělení (3-1-05) - řeší jednoduché slovní úlohy se vztahy x – krát více, x – krát méně (3-1-05) - řeší slovní úlohy vedoucí ke dvěma početním výkonům (např. sčítání, násobení) (3-1-05) - rozezná časové jednotky hodina, minuta, sekunda (3-2-01) - čte časové údaje na různých typech hodin (i digitálních) (3-2-01)	Český jazyk Hudební výchova Prvouka	

dělení, řešení a vytváření slovních úloh s využitím vztahů n – krát více, n – krát méně, orientace v čase, den – 24 hodin, 1 hodina – 60 minut, 1 minuta – 60 sekund, sledování různých činností v závislosti na čase během dne	• užívá závorky ve slovních úlohách (3-1-05)		
Geometrie průběžně Práce s pravítkem, úsečka, lomená čára, křivá čára, kreslení rovných a křivých čar, rýsování úseček, jednotky centimetr, decimetr, metr, délka úsečky, měření délky úsečky, označení bodů úseček, modelování těles (koule, válec, kvádr, krychle)	• chápe pojem kreslení a rýsování (3-3-01) • kreslí křivé a rovné čáry (3-3-01) • osvojuje si správné návyky při rýsování (3-3-01) • rýsuje, měří a odhaduje délku úsečky, porovnává úsečky (3-3-01) • rozezná geometrická tělesa v praxi (3-3-02) • zná, pojmenuje a vymodeluje základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa (3-3-01)	Pracovní činnosti Výtvarná výchova Prvouka	

Předmět: matematika

Ročník: 3.

Časová dotace: 5 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Číselný obor 0 – 1000 Číselná řada, zápis čísel, číselná osa, počítání po stovkách, desítkách, jednotkách, znázornění trojčiferných čísel na číselné ose, čtení a zápis čísel, porovnávání čísel, porovnávání pomocí číselné osy, řešení slovních úloh na porovnávání trojčif. čísel, zaokrouhlování čísel na stovky a desítky, rozklad čísla v des. soustavě, součet a rozdíl čísel, sestavení jednoduchých rovnic, sčítání a odčítání bez přechodu a s přechodem násobků sta, písemné algoritmy sčítání a odčítání, písemné sčítání dvou sčítanců, kontrola výsledku záměnou sčítanců, písemné odčítání, kontrola sčítáním, řešení a tvoření slovních úloh na sčítání a odčítání, užití jednoduchých rovnic, odhad a kontrola výsledku Násobilky 6, 7, 8, 9, 0, dělení v oboru těchto násobílek, automatizace všech spojů násobení a dělení v oboru násobílek, násobení 10, násobení a dělení dvojčiferných čísel jdnociferným, dělení se zbytkem, součin, podíl, zbytek, pamětné násobení dvojčif. čísla jdnocif., mimo obor násobílek, násobení a dělení	• žák čte a píše trojčiferná čísla (3-1-01) • vytvoří soubor s daným počtem prvků do 1000 (3-1-02) • znázorňuje dvoj a trojčiferná čísla na číselné ose (3-1-03) • porovnává čísla do 1000, řeší slovní úlohy na porovnávání čísel (3-2-02, 3-2-05)) • používá sčítání a odčítání v daném oboru při řešení praktických úloh (3-2-02) • zaokrouhluje čísla na stovky a na desítky (3-1-04) • sčítá a odčítá násobky sta (3-1-04) • písemně sčítá a odčítá dvě trojčiferná čísla, provádí kontrolu svého výpočtu (3-1-04) • řeší slovní úlohy na porovnávání dvou trojčiferných čísel, sčítání a odčítání dvou trojčiferných čísel, na vztahy o x-více, o x-méně (3-1-05) • používá výrazy sčítanec, součet, menšenec, menšitel, rozdíl (3-1-04) • užívá spoje všech násobílek 2, 3, 4, 5, 1, 6, 7, 8, 9, 0, 10 (3-1-04) • násobí zpaměti dvojčiferné číslo jdnociferným v jednoduchých případech (3-1-04) • dělí dvojčiferné číslo jdnociferným mimo obor násobílek, určí neúplný podíl a zbytek (3-1-04) • používá výrazy dělenec, dělitel, podíl, neúplný podíl, činitel, součin (3-1-04) • užívá násobení a dělení v praxi, využívá tabulkové zápisy (např. cena zboží,...) (3-2-03) • řeší slovní úlohy vedoucí k násobení dvojčiferného čísla jdnociferným a dělení dvojčiferného čísla jdnociferným (3-1-05) • řeší slovní úlohy vedoucí k užití vztahů x-krát více, x-krát méně (3-1-05) • provádí samostatně kontrolu svých výpočtů (3-1-04) • řeší slovní úlohy vedoucí ke dvěma početním výkonům (3-1-05)	Český jazyk Prvouka Hudební výchova Tělesná výchova	

součtu nebo rozdílu dvou čísel, závorok, řešení a vytváření slovních úloh se dvěma různými početními výkony, rozlišování sudých a lichých čísel	• provádí odhady výsledků (3-1-04)		
Geometrie průběžně Přímka, polopřímka, vzájemná poloha dvou přímek, různoběžky, rovnoběžky, rovinné obrazce: trojúhelník, čtyřúhelník, čtverec, obdélník, strana rovinného obrazce, obvod Rýsování přímek, označení průsečíku různoběžek, vyznačování polopřímek, kreslení a rýsování rovinných obrazců ve čtvercové síti, jednotky délky: milimetr, kilometr, měření úseček, odhad délky úsečky, rýsování úsečky dané délky, měření délek stran rovinných obrazců, převody jednotek délky, odhady délek různých úseček a vzdáleností, modelování staveb tvaru kvádru, krychle (užití stavebnic, krabiček apod.)	• žák označí bod, krajní body úsečky, průsečík dvou přímek (3-3-01) • změří délku úsečky s přesností na milimetry (3-3-02) • sestrojí úsečku dané délky s užitím jednotky milimetr (3-3-02) • provede odhad délky vzdálenosti (3-3-02) • určí obvod jednoduchého obrazce sečtením délek jeho stran (trojúhelník, čtverec, obdélník) (3-3-03) • převede jednotky délky km na m; m na dm, cm, mm; dm na cm, mm; cm na mm (3-3-02)	Pracovní činnosti Výtvarná výchova Prvouka	

Předmět: matematika

Ročník: 4.

Časová dotace: 5 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Číselný obor do 1 000 000 Čtení a zápis čísel, číselná osa Zápis čísel v desítkové soustavě, počítání po statisících, desetitisících, tisících Porovnávání čísel do 1 000 000, jednoduché nerovnice Zaokrouhlování čísel na statisíce, desetitisíce, tisíce, sta, desítky Pamětné sčítání a odčítání přirozených čísel v daném oboru, která mají nejvýše dvě číslice různé od nuly Vztahy mezi sčítáním a odčítáním Násobení a dělení čísel v daném oboru, vztahy mezi násobením a dělením Pamětné násobení a dělení jednociferným číslem Písemné násobení jednociferným a dvojciferným činitelem, kontrola výpočtu Písemné dělení jednociferným dělitelem, kontrola výpočtu Pořadí početních výkonů, užívání závorek Slovní úlohy na porovnávání čísel, na početní výkony, na vztahy o x- více, méně, x – krát více, méně Římské číslice – seznámení Diagram, zjišťování údajů z diagramu, sestavení jednoduchého diagramu Práce s kalkulačkou	• počítá do 1 000 000 po statisících, desetitisících, tisících (5-1-01) • porovnává čísla v daném oboru a řeší nerovnice typu $345\,750 < m < 450\,170$ (5-1-01) • zaokrouhlí čísla na statisíce, desetitisíce, tisíce, sta, desítky (5-1-03) • rozkládá čísla v desítkové soustavě např. $26\,379 = 2 \cdot 10\,000 + 6 \cdot 1\,000 + 3 \cdot 100 + 7 \cdot 10 + 9 \cdot 1$ (5-1-04) • sčítá a odčítá z paměti čísla, která mají nejvýše dvě číslice různé od nuly např. $600\,000 - 270\,000$ (5-1-04) • písemně sčítá a odčítá (sčítat alespoň tři čísla, odčítat od jednoho čísla dvě čísla, od součtu dvou čísel jedno číslo) (5-1-02) • pamětně násobí a dělí čísla jednociferným číslem • písemně násobí jednociferným a dvojciferným činitelem (5-1-02) • písemně dělí jednociferným dělitelem, provádí odhad a kontrolu výpočtu (5-1-02) • provádí kontrolu pomocí kalkulačky (5-1-03) • zjistí údaje z diagramu, sestaví jednoduchý diagram (5-1-02) • řeší slovní úlohy vedoucí k porovnávání čísel, provádí početní výkony s čísly v daném oboru, řeší slovní úlohy se vztahy o x- více (méně), x – krát více (méně) (5-1-04) • řeší slovní úlohy na 2 až 3 početní výkony (5-1-04) • zapíše pomocí římských číslic 1, 5, 10, 50, 100, 500, 1 000 (5-1-02)	Čj – čtení s porozuměním, práce s textem, psaní římských číslic, naše vlast Vlast. – místo, ve kterém žiji, naše vlast Čj – lidé a čas Přír. – rozmanitost přírody, teplota, hmotnost, objem, čas Inf. – práce s výukovým programem OSV – Osobnostní rozvoj, Sociální rozvoj MV – Lidské vztahy EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí, Vztah člověka k prostředí	

Desetinná čísla, zlomky Celek, část, zlomek Polovina, čtvrtina, pětina, desetina, pomocí obrázků určovat části celku Řešení a vytváření slovních úloh k určování poloviny, čtvrtiny, třetiny, pětiny, desetin z celku Vytvoření celku z jeho dané poloviny, čtvrtiny, třetiny, pětiny, desetin	• názorně vyznačí polovinu, čtvrtinu, třetinu, pětinu desetin celku (5-1-05) • zná a používá zápis ve formě zlomku (5-1-05) • řeší jednoduché slovní úlohy na určení poloviny, třetiny, čtvrtiny, pětiny, desetin z daného celku (5-1-06) • vysvětlí a znázorní vztah mezi celkem a jeho částí vyjádřenou zlomkem (příklady z praxe) (5-1-05) • porovná zlomky se stejným jmenovatelem (5-1-06)	Inf. – práce s výukovým programem	
Geometrie Vzájemná poloha dvou přímek v rovině, rovnoběžky, různoběžky, průsečík, kreslení a rýsování rovnoběžek a různoběžek, vyznačování průsečíku Kolmice, kolmost, rýsování kolmice pomocí trojúhelníku s ryskou Kružnice, kruh, střed a poloměr kružnice, rýsování kružnice s daným středem a s daným poloměrem Osa souměrnosti, určování os souměrnosti překládáním papíru na názorných obrázcích (hvězda, motýl apod.) Rovnoramenný a rovnostranný trojúhelník Souměrné útvary ve čtvercové síti, konstrukce souměrného útvaru ve čtvercové síti Určování obsahů rovinných obrazců pomocí čtvercové sítě Jednotky obsahu: cm^2, mm^2, m^2 Síť kvádra a krychle, modelování kvádra a krychle ze sítě, síť kvádra a krychle rozložením krabice	• žák určí vzájemnou polohu dvou přímek (5-3-03) • sestrojí rovnoběžku s danou přímkou (5-3-03) • sestrojí kolmici k dané přímce pomocí trojúhelníku s ryskou (5-3-03) • narýsuje kružnici s daným středem a daným poloměrem (5-3-01) • pozná a nakreslí souměrný útvar (5-3-05) • určí osu souměrnosti překládáním (5-3-05) • určí obsah čtverce a obdélníku pomocí čtvercové sítě (5-3-04) • nakreslí síť kvádra a krychle (5-3-04) • vymodeluje kvádr a krychli z dané sítě (5-3-05)	Pč – modelování, práce s papírem a kartonem - konstrukční činnosti	
Rozvoj digitálních kompetencí práce s daty v elektronické podobě kódování	• doplní údaje, které chybí v tabulce • využije pro uspořádání získaných dat tabulku		

Předmět: matematika

Ročník: 5.

Časová dotace: 5 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Číselný obor 0 – 1 000 000 000 Posloupnost přirozených čísel, číselná osa Zápis přirozeného čísla v desítkové soustavě Čtení a zápis přirozených čísel do miliardy, zobrazování na číselné ose Porovnávání přirozených čísel, řešení jednoduchých nerovnic Zaokrouhlování přirozených čísel na miliony, statisíce, desetitisíce, tisíce, sta a desítky Pamětné sčítání a odčítání přirozených čísel Pamětné násobení a dělení přirozených čísel Písemné sčítání až čtyř přirozených čísel Písemné odčítání dvou přirozených čísel Písemné násobení až čtyřciferným činitelem Písemné dělení jednociferným a dvojciferným dělitelem Řešení slovních úloh na jeden až dva početní výkony Provádění odhadů a kontroly výpočtů, práce s kalkulačkou, posouzení reálnosti výsledku Užití vlastností početních výkonů (komutativnost, asociativnost, distributivnost)	• porovná přirozená čísla do miliardy a zobrazí je na číselné ose (5-1-04) • řeší jednoduché nerovnice v oboru do miliardy (5-1-04) • zaokrouhluje přirozená čísla na miliony, statisíce, desetitisíce, tisíce, sta a desítky (5-1-03) • sčítá a odčítá přirozená čísla zpaměti, příklady typu $5\,400 + 850\,000$, $360\,000 - 4\,000$ (5-1-01) • písemně sčítá až čtyři přirozená čísla (5-1-02) • písemně násobí až čtyřciferným činitelem (5-1-02) • písemně dělí jedno a dvojciferným dělitelem, provádí kontrolu násobením i na kalkulačce (5-1-02) • řeší jednoduché a složené slovní úlohy řešené jednou nebo dvěma početními operacemi (5-1-04) • odhaduje výsledek, posoudí jeho reálnost (5-1-04)	Čj – práce s textem, čtení s porozuměním, psaní římských číslic Čj- lidé a čas, dopis, telegram Vlast. – poznáváme svět, domov, plán bytu Přír. – ze života zvířat OSV - osobnostní rozvoj, morální rozvoj VMEGS – Evropa a svět, Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané EV – Vztah člověka k prostředí, Základní podmínky života MV – Lidské vztahy	
Desetinná čísla, zlomky Porovnávání, sčítání, odčítání zlomku se stejným základem Zápis desetinného čísla, číselná osa Orientace v jednoduchých situacích, vyjádření části celku, zlomky se jmenovatelem 10, 100 a jejich zápis desetinným číslem - desetina, setina Vyjádření setiny zlomkem a desetinným číslem Praktické modely desetinných čísel Písemné sčítání a odčítání desetinných čísel řádu desetin	• Porovnává, sčítá, odčítá zlomky se stejným základem, názorné obrázky, zapisuje početní operace (5-1-06) • Zapiše, znázorní a přečte desetinné číslo řádu desetin a setin, zobrazí na číselné ose (teploměr) (5-1-07) • zaokrouhlí desetinné číslo řádu desetin na celky (5-1-07) • písemně sečte a odečte desetinné číslo řádu desetin a setin • užívá desetinné číslo v praktických situacích (5-2-01)	Přír. – měření teploty Tv – atletické výkony, vzdálenosti v přírodě Inf. – práce s výukovým programem	

a setin Římské číslice , přepis větších čísel zapsaných arabskými číslicemi Grafy, soustava souřadnic , doplňování tabulek, čtení a sestavování sloupkového diagramu Celé záporné číslo	- vyjádří desetinu, setinu zlomku desetinným číslem (5-1-06) - přepíše a přečte větší čísla zapsaná římskými číslicemi a naopak (5-1-02) - doplní řady čísel, tabulky, čte a sestaví sloupkový diagram a jednoduchý graf v soustavě souř. (5-2-02) - zapiše a přečte celé záporné číslo, zobrazí a porovná celé záporné číslo v rozmezí -100 až + 100 na číselné ose (5-1-08) - nalezne reprezentaci záporných čísel v běžném životě (5-1-08)		
Geometrie Konstrukce obdélníku a čtverce Výpočty obvodu a obsahu obdélníku a čtverce Další jednotky obsahu: a, ha, km ² , mm ² Rýsování rovnoběžek a kolmic daným bodem Rýsování pravoúhlého, rovnostranného a rovnoramenného trojúhelníku Výpočet povrchu krychle a kváдру sečtením obsahů jejich podstav a stěn	- narýsuje obdélník, čtverec, pravoúhlý trojúhelník (5-3-01) - vypočítá obvod a obsah obdélníku a čtverce (5-3-02) - převádí jednotky obsahu: m², dm², cm², mm² (5-3-04) - vypočítá povrch kváдру a krychle sečtením obsahů jejich podstav a stěn (5-3-01) - řeší úlohy z praxe na výpočty obsahů obdélníku, čtverce, povrchu kváдру a krychle (5-3-04) - doplní číselnou a obrázkovou řadu a určí krok, který řadu doplňuje (5-3-05) - rozdělí daný geometrický útvar na jiné, jejichž vlastnosti jsou dány (5-3-01)	Pč – konstrukční činnosti, práce s papírem a kartonem, stavby z krychlí Vv – dokreslení osově souměrných útvarů	
Nestandardní aplikované úlohy a problémy Slovní úlohy Číselné a obrázkové řady Magické čtverce Prostorová představivost	- doplní obrázkovou a číselnou řadu a určí krok, který řadu doplňuje (5-4-01) - doplní početní tabulky, čtverce a hvězdice (5-4-01)		
Rozvoj digitálních kompetencí práce s doporučenými digitálními zdroji třídění získaných nebo vyhledaných dat podle daných/zvolených kritérií základy práce s daty v tabulkovém procesoru objevování a experimentování s digitálními technologiemi při řešení matematických problémů	- zapiše a utřídí získaná data (např. výsledky pozorování) s využitím digitálních technologií - dohledá chybějící data v doporučeném digitálním zdroji - využije pro uspořádání získaných dat tabulku, diagram, schéma - navrhne způsob grafického záznamu informací za pomoci digitálních technologií		

Předmět: matematika

Ročník: 6.

Časová dotace: 5 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Shrnutí a opakování učiva aritmetiky z 1. stupně Přirozená čísla – zápis, znázornění, porovnávání, zaokrouhlování Početní výkony s přirozenými čísly – sčítání, odčítání, násobení, dělení Zlomky	• zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel (9-1-02) • využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení (9-1-01) • provádí písemné operace v oboru přirozených (9-1-01) • orientuje se v situacích z každodenního života • řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přir. čísel (9-1-01) • chápe zlomek jako část celku (9-1-04)		poznávání smyslu učení
Opakování a rozšíření učiva geometrie z 1. stupně Přímka, polopřímka, úsečka, délka úsečky Rýsování kolmic, rovnoběžek Vzdálenost bodu od přímky, vzdálenost dvou rovnoběžek Střed úsečky Základní rovinné obrazce a jejich popis	• používá základní pravidla správného rýsování s důrazem na přesnost a čistotu projevu • měří, odhaduje délku úsečky (9-3-04) • sestrojí rovnoběžky, určí jejich vzdálenost (9-3-06) • sestrojí kolmici z bodu k přímce (9-3-06) • určí vzdálenost bodu od přímky (9-3-06) • sestrojí pomocí kružítka střed úsečky (9-3-06) • matematicky správně popíše základ. geometrické útvary (9-3-01) • narýsuje a znázorní zákl. rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník, čtyřúhelník, kruh), užívá jednoduché konstrukce (9-3-02)	Vv - technické písmo F – měření délky	vnímání souvislostí mezi jevy, propojování poznatků z různých vzdělávacích oblastí
Desetinná čísla Čtení a zápis desetinného čísla Desetinný zlomek a jeho zápis desetinným číslem Porovnávání a zaokrouhlování desetinných čísel Sčítání a odčítání desetinných čísel Násobení a dělení des. čísla 10,100, 1000,...	• přečte a zapíše dané desetinné číslo (9-1-01) • znázorní desetinné číslo na číselné ose (9-1-01) • porovná desetinná čísla pomocí znamének nerovnosti (9-1-01) • převede desetinný zlomek na desetinné číslo a naopak (9-1-04) • zaokrouhlí des. číslo a provádí odhady s danou přesností (9-1-02) • sečte, odečte, vynásobí desetinná čísla, jednoduché z paměti, další písemně (9-1-01) • využívá při pamětném i písemném počítání s desetinnými čísly	F – jednotky a jejich převody	rozvíjení smyslu pro reálný odhad

Převody jednotek délky a hmotnosti Násobení desetinných čísel Dělení desetinného čísla číslem přirozeným a desetinným Slovní úlohy	komutativnost a asociativnost sčítání a násobení (9-1-01) • dělí desetinné číslo číslem přirozeným a číslem desetinným (9-1-01) • převádí fyzikální jednotky (délky, hmotnosti) vyjádřené desetinným číslem (9-3-04) • provádí odhad a kontrolu výsledků řešení úloh (9-1-02) • využívá kalkulátorů při náročnějších úlohách (9-1-02) • seznámení se s prací v tabulkovém procesoru (jednoduché výpočty, formát čísla) • matematizuje jednoduché slovní úlohy z praxe vedoucí k početním výkonům s desetinnými čísly a řeší je (9-1-01)	MV – interpretace vztahu mediálních sdělení a reality - aritmetický průměr	peníze, recepty na vaření, skok do výšky
Celá čísla Čísla kladná, záporná, nula Znázornění na číselné ose Čísla navzájem opačná Absolutní hodnota čísla Porovnávání a uspořádání Počítání s celými čísly – sčítání, odčítání, násobení a dělení	• vysvětlí pojem celé číslo, číslo kladné a záporné, uvede příklady (9-1-01) • znázorní celé číslo na číselné ose (9-1-01) • určí číslo opačné (9-1-01) • určí absolutní hodnotu celého čísla (9-1-01) • porovná celá čísla pomocí znamének nerovnosti (9-1-01) • provádí početní operace s celými čísly (9-1-01) • užívá početní výkony s celými čísly v praxi (9-1-01) • řeší jednoduché slovní úlohy na užití celých čísel (9-1-09)	F, Z – měření teploty, teploměr D – časová přímka	historické i praktické důvody k zavedení záporných čísel běžné situace – dluhy, záporné teploty
Dělitelnost přirozených čísel Násobek a dělitel Znaky dělitelnosti Prvočísla a čísla složená Rozklad na prvočinitele Čísla soudělná a nesoudělná Společný dělitel, největší společný dělitel Společný násobek, nejmenší společný násobek	• určuje násobky a dělitele daného čísla (9-1-03) • používá znaky dělitelnosti 2, 3, 5, 10, 9, 6, 4, 25, 100 (8) (9-1-03) • určí podle znaků dělitelnosti, čím je dané číslo dělitelné (9-1-03) • rozezná prvočíslo a číslo složené (9-1-03) • určí čísla soudělná a nesoudělná (9-1-03) • složené číslo rozloží na součin prvočísel (9-1-03) • určí nejmenší společný násobek a největší společný dělitel (9-1-03) • řeší jednoduché slovní úlohy vedoucí k určení nejmenšího společného násobku nebo největšího společného dělitele (9-1-03)	Formáty A1, A2, A3 Pythagorejci a čísla, rodná čísla, čárové kódy Eratosthenes a prvočísla	modelování a řešení praktických problémových úloh (rozdělení osob do rovnocenných skupin, dělení čtvercové plochy na rovnocenné díly)
Úhel a jeho velikost Úhel a jeho velikost (stupeň, minuta), úhломěr Přímý, ostrý, pravý, tupý úhel Vedlejší a vrcholové úhly Sčítání a odčítání úhlů a jejich velikost Osa úhlu	• narýsuje, popíše, přenesse úhel a porovná jej (9-3-06) • odhadne přibližnou velikost úhlu • změří velikost úhlu ve stupních pomocí úhломěru (9-3-03) • narýsuje úhel dané velikosti ve stupních (9-3-03) • rozezná a narýsuje úhel pravý, přímý, ostrý a tupý (9-3-02) • pozná dvojice vedlejších a vrcholových úhlů, určí jejich vlastnosti a	Z – poledníky, rovnoběžky, světové strany	

Násobení a dělení úhlů a jejich velikostí dvěma	jejich velikosti • převádí a užívá jednotky velikosti úhlu stupně a minuty (9-3-03) • sestrojí osu úhlu, využívá její vlastnosti (9-3-06) • sečte a odečte dvojici úhlů, násobí a dělí úhly dané velikosti dvěma (9-3-03)		
Shodnost. Osová souměrnost Shodné útvary Osová souměrnost Osově souměrné útvary Osa úsečky	• určuje shodné útvary pomocí průsvitky (9-3-07) • určí vlastnosti útvarů v osově souměrnosti (9-3-08) • načrtne a sestrojí obraz daného geometrického útvaru v osově souměrnosti (9-3-08) • rozpozná útvary souměrné podle osy, určí osu souměrnosti (9-3-08) • sestrojí pomocí kružítka osu úsečky (9-3-06) • dodržuje zásady správného rýsování • užívá osovou souměrnost v praxi (9-3-08)	Vv – práce s překládaným papírem, ornamenty Př – souměrnost v přírodě D – stavební slohy - symetričnost	základní konstrukční návky, zvyšování sebedůvěry získáváním zručnosti, podpora tvořivosti
Trojúhelníky, shodnost trojúhelníků Vnitřní a vnější úhly trojúhelníku Součet úhlů v trojúhelníku Druhy trojúhelníků Trojúhelníková nerovnost Shodnost trojúhelníků Věty o shodnosti trojúhelníků – sss, sus, usu Konstrukce trojúhelníků Výšky a těžnice trojúhelníku	• rozliší druhy trojúhelníků podle velikosti úhlů (ostroúhlý, pravoúhlý, tupoúhlý) nebo podle délek stran (rovnostranný, rovnoramenný, obecný) (9-3-06) • vypočítá třetí vnitřní úhel v trojúhelníku, zná-li dva (9-3-03) • určí, zda trojúhelník lze sestrojit užitím trojúhelníkové nerovnosti (9-3-01) • užívá vět o shodnosti trojúhelníků sss,sus,usu (9-3-07) • sestrojí trojúhelník zadaný sss, sus, usu (9-3-06) • při postupu konstrukce trojúhelníku používá matematickou symboliku (9-3-01) • dodržuje zásady správného rýsování • využívá poznatků o trojúhelnících v úlohách (9-3-02) • sestrojí výšky a těžnice trojúhelníku – popíše jejich vlastnosti	F - těžiště	rozvoj analyticko - syntetického myšlení a přesnosti při konstrukcích, hledání všech řešení a diskuse; kultivace grafického projevu
Obvod a obsah obrazce Obvod obdélníku a čtverce Obvod dalších obrazců (trojúhelník, mnohoúhelník) Obsah obdélníku a čtverce Jednotky obsahu Obsah složitějších útvarů ve čtvercové síti	• určí a převádí jednotky délky a obsahu (9-3-04) • vypočítá obvod a obsah obdélníka a čtverce (9-3-04) • umí určit obsah obrazce ve čtvercové síti (9-3-04) • vypočítá obsah dalších rovinných útvarů složených ze čtverců a obdélníků (9-3-04) • řeší slovní úlohy z praxe vedoucí k výpočtům obvodů a obsahů čtverce a obdélníka (9-3-04) • provádí odhad a kontrolu výsledků řešení úloh (9-1-02)		využívání dovedností, vědomostí a zkušeností při praktických činnostech
Kvádr a krychle	• pozná a popíše kvádr a krychli, načrtne a sestrojí obraz ve volném		

Zobrazení krychle a kvádrů Povrch kvádrů a krychle Objem kvádrů a krychle Převody jednotek objemu	rovnoběžném promítání (9-3-09, 9-3-12) • načrtne a sestrojí síť kvádrů a krychle, ze sítě modeluje tyto tělesa (9-3-11) • odhaduje a vypočítá povrch a objem kvádrů, krychle (9-3-10) • k výpočtu objemu a povrchu krychle, kvádrů využívá vzorce (9-3-10) • práce s kalkulačkou k zefektivnění výpočtů • orientuje se v krychlových jednotkách, převádí jednotky krychlové a duté míry (9-3-10) • užívá znalosti o kvádrů a krychli při řešení úloh z praxe (9-3-10) • řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí (9-3-13)	F – měření objemu, jednotky objemu a jejich převody Vv – síť kvádrů a krychle – dárkové krabičky, skládky	rozvíjení tvořivosti, estetické vnímání
---	--	---	--

Předmět: matematika

Ročník: 7.

Časová dotace: 5 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Zlomky Vyjádření částí celku pomocí zlomků Zobrazení zlomků na číselné ose Rozšiřování a krácení zlomků, rovnost zlomků, základní tvar zlomku Porovnávání zlomků Zlomky, desetinná čísla a smíšená čísla Sčítání a odčítání zlomků Násobení zlomků Dělení zlomků Složený zlomek Slovní úlohy	• chápe zlomek jako část celku a umí ho zobrazit na čtvereč. papíru (9-1-04) • vyjádří celek pomocí zlomku – graficky i zápisem zlomku (9-1-04) • zobrazí daný zlomek na číselné ose (9-1-01) • rozšiřuje a krátí zlomky (9-1-01) • uvede daný zlomek na základní tvar (9-1-01) • porovnává zlomky podle velikosti (9-1-01) • převádí zlomky na desetinná čísla a naopak (9-1-04) • umí převést smíšené číslo na zlomek a naopak (9-1-01) • provádí základní početní operace se zlomky – sčítání, odčítání, násobení a dělení (9-1-01) • upraví složený zlomek (9-1-01) • užívá zlomky při řešení praktických situací (9-1-01) • řeší slovní úlohy z praxe vedoucí k základním operacím se zlomky (9-1-09) • odhadne výsledek a ověří jeho reálnost (9-1-09)	Pč – práce s technickými materiály F – vztahy pro rychlost, hustotu, .. jednotky ve tvaru zlomku – km/h, ...	aplikační úlohy z praxe – dělení dortů, pizzy na stejné díly, využití znalosti úhlů
Středová souměrnost Opakování osové souměrnosti Středová souměrnost Středově souměrné útvary	• určí vlastnosti útvarů v osové a středové souměrnosti (9-3-08) • sestojí obraz daného geometrického útvaru ve středové a osové souměrnosti (9-3-08) • rozpozná útvary souměrné podle středu a podle osy, určí střed nebo osu souměrnosti (9-3-08) • dodržuje zásady správného rýsování • užívá osovou a středovou souměrnost v praxi (9-3-08)	Vv – práce s překládaným papírem, ornamenty Př – souměrnost v přírodě D – stavební slohy - symetričnost	základní konstrukční návyky, zvyšování sebedůvěry, získáváním zručnosti, podpora tvořivosti
Racionální čísla Celá čísla - opakování Záporná desetinná čísla a záporné zlomky – zobrazení na číselné ose	• rozumí pojmu racionální číslo; chápe, že je možné ho vyjádřit nekonečně mnoha zlomky (9-1-01) • zobrazí racionální číslo na číselné ose (9-1-01) • porovnává racionální čísla (9-1-01)		čísla kolem nás – statistické ročenky, denní tisk,

Porovnávání racionálních čísel Sčítání a odčítání racionálních čísel Násobení a dělení racionálních čísel Slovní úlohy Číselné a logické řady	• určí absolutní hodnotu racionálního čísla (9-1-01) • provádí základní početní operace s racionálními čísly – sčítání, odčítání, násobení a dělení (9-1-01) • používá vlastností početních výkonů s racionálními čísly (komutativnost, asociativnost, distributivnost) • řeší slovní úlohy na užití racionálních čísel v praxi (9-1-01) • odhadne výsledek a ověří jeho reálnost (9-1-02) • řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy logickou úvahou, nalézá jejich různá řešení (9-4-01) • řeší číselné a logické řady pomocí logické úvahy a kombinač. úsudku (9-4-01)	F – měření teploty	internet záznam teplot na časovou přímku, grafické zpracování naměřených dat
Poměr, přímá a nepřímá úměrnost. Úměra, trojčlenka. Poměr, postupný poměr, počítání s poměry Měřítko plánu, mapy Přímá úměrnost Nepřímá úměrnost Úměra, trojčlenka Slovní úlohy Soustava souřadnic Graf přímé a nepřímé úměrnosti	• zná pojmy poměr a postupný poměr (9-1-04) • porovná dvě veličiny poměrem (9-1-04) • provádí jednoduché úpravy poměru pomocí krácení a rozšiřování • zvětší (zmenší) danou hodnotu v daném poměru (9-1-05) • rozdělí celek na dvě (tři) části v daném poměru (9-1-05) • vysvětlí pojem měřítko plánu, mapy a využívá jej při zhotovování jednoduchých plánek, čtení mapy a při řešení slovních úloh (9-1-05) • запиše tabulku přímé a nepřímé úměrnosti (9-2-01) • využití digitálních technologií pro rutinní výpočty (kalkulačka, tabulkový procesor a další nástroje) • určí, zda daná závislost je, nebo není přímá (nepřímá) úměrnost, a své tvrzení zdůvodní (9-2-03) • chápe úměru a rovnost, vypočítá neznámý člen úměry (9-1-05) • řeší slovní úlohy vedoucí k využití přímé a nepřímé úměrnosti (9-1-05) • řeší slovní úlohy z praxe pomocí trojčlenky nebo úměry (9-1-05) • zakreslí bod s danými souřadnicemi v pravoúhlé soustavě souřadnic (9-2-04) • přečte souřadnice bodu vyznačeného v pravoúhlé soustavě souřadnic • narýsuje graf přímé a nepřímé úměrnosti (9-2-01, 9-2-04)	Z – měřítko mapy a plánu F – měření fyzikálních veličin, pohyb tělesa, mechanické vlastnosti kapalin a plynů, tlak Pč – předpis pro pokrm pro daný počet osob	vnímání příčinnosti jevů, předvídání a reálný odhad průběhu jevů a vztahů; analýza reálných situací; vytváření jednoduchých tabulek pro systematizaci a zpřehlednění zápisu zjištěných údajů
Čtyřúhelníky, trojúhelník, lichoběžník Třídění čtyřúhelníků Rovnoběžníky - vlastnosti, konstrukce Obvod a obsah rovnoběžníku Obsah trojúhelníku	• rozliší jednotlivé druhy rovnoběžníků a zná jejich vlastností (9-3-02) • sestrojí rovnoběžník v jednoduchých případech, запиše postup konstrukce (9-3-06) • vypočítá obvod a obsah rovnoběžníku a trojúhelníku (9-3-04)	F – síla (skládání sil)	třídění podle charakteristických znaků, oddělování podstatného od nepodstatného;

Lichoběžník - vlastnosti, konstrukce Obvod a obsah lichoběžníku Slovní úlohy	- rozliší jednotlivé druhy lichoběžníků a zná jejich vlastnosti (9-3-02) - sestrojí lichoběžník v jednoduchých případech, запиše postup konstrukce (9-3-06) - vypočítá obvod a obsah lichoběžníku (9-3-04) - řeší slovní úlohy z praxe vedoucí k výpočtu obvodu a obsahu rovnoběžníku, lichoběžníku a trojúhelníku (9-3-04)	Pč – práce s technickými materiály	kultivace grafického projevu, přesnost při konstrukcích
Procenta, úroky, úročení Pojem procento – základ, počet procent, procentová část Výpočet procentové části Výpočet počtu procent Výpočet základu Hospodaření domácnosti Finanční produkty – úročení Slovní úlohy z praxe Grafy a diagramy s procenty	- užívá základní pojmy procentového počtu: procento, základ, procentová část, počet procent - vypočítá jedno procento z daného základu - určí, kolik procent je daná část z celku, jak velkou část z celku tvoří daný počet procent a určí celek z dané části a příslušného počtu procent (9-1-06) - odhaduje výsledky - matematizuje a řeší jednoduché reálné situace s využitím procentového počtu, zdůvodní postup řešení (9-1-06) - užívá kalkulátoru k zefektivnění výpočtu (9-1-02) - sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje (9-2-05) - řeší příklady na úročení, počítá úrok z vkladu a půjčky - vypočítá daň z úroku - použije získané znalosti při řešení slovních úloh z praxe (9-1-06) - provede rozbor slovní úlohy a stanoví postup řešení - porovnává a vyhodnocuje data znázorněná grafy a diagramy s procenty (9-2-02) - vytvoří jednoduchý diagram (kruhový, sloupcový) (9-2-01) - provede kontrolu reálnosti získaného výsledku - využití digitálních technologií pro rutinní výpočty (kalkulačka, tabulkový procesor a další nástroje)	Z – přehledy v % Vo – volby - % zastoupení MV – interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	význam procent, promile v praktickém životě – úroky, slevy
Hranoly Vlastnosti hranolů, třídění Síť hranolu Povrch hranolu Objem hranolu	- pozná a popíše hranol (9-3-09) - znázorňuje síť kolmých hranolů (s podstavou rovnoběžníku, trojúhelníku nebo lichoběžníku) (9-3-11) - vypočítá povrch a objem těchto hranolů (9-3-10) - užívá znalostí o hranolech při řešení slovních úloh z praxe (9-3-13) - používá kalkulátor k zefektivnění výpočtů (9-1-02) - vyhledává požadované informace v tabulkách (9-2-01)	Pč – hranoly, sítě, práce s tech. materiály Vv – dárkové krabičky F – měření fyzikálních veličin (objem, hustota)	tvořivost, estetické vnímání a mezilidské vztahy

Předmět: matematika

Ročník: 8.

Časová dotace: 5 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Mocnina a odmocnina Druhá mocnina Druhá odmocnina	- vysvětlí význam druhé mocniny a druhé odmocniny (9-1-01) - určí bez použití kalkulačky či tabulek druhou mocninu racionálních čísel (mocniny čísel od 1 do 10, jejich desetinásobky, zlomky s těmito čísly v čitateli i jmenovateli) (9-1-01) - určí druhou mocninu a odmocninu pomocí tabulek a kalkulátoru (9-1-02, 9-2-01) - vypočítá výraz s mocninami a odmocninami, určí jeho hodnotu (9-1-01)	F – tlak, mechanické vlastnosti kapalin a plynů D – staré plošné jednotky – sáh, lán	pochopení významu matem. symboliky; zjednodušení a ekonomizace zápisů
Pythagorova věta Pythagorova věta Výpočet délky stran pravoúhlého trojúhelníku Užití Pythagorovy věty v praktických úlohách	- zná Pythagorovu větu (9-3-01) - k výpočtu délky stran pravoúhlého trojúhelníku používá Pythagorovu větu (9-3-01) - užívá Pythagorovu větu v praxi (9-3-01) - řeší slovní úlohy vedoucí k užití Pythagorovy věty (9-3-01) - využití digitálních technologií pro rutinní výpočty (kalkulačka, tabulkový procesor a další nástroje) (9-1-02) - odhadne výsledek a ověří jeho reálnost (9-1-02)	F – síla D – význam řecké matematiky pro vývoj myšlení člověka a rozvoj evropské kultury	argumentace a používání jednoduchých principů dokazování a odůvodňování
Kruh, kružnice Kruh, kružnice Délka kružnice, obsah kruhu Části kružnice, kruhu – kruhový oblouk, kruhová výseč Slovní úlohy z praxe	- umí vysvětlit rozdíl mezi kruhem a kružnicí, průměrem a poloměrem a vztahu mezi nimi (9-3-02) - vypočítá obvod a obsah kruhu, délku kružnice (9-3-04) - užívá pojmy kruh, kružnice v praktických situacích (9-3-02) - řeší slovní úlohy vedoucí k výpočtům obsahu a obvodu kruhu, délky kružnice (9-3-04) - má představu o tom, co je kruhový oblouk a kruhová výseč (9-3-02) - vyhledá potřebné informace pro práci v tabulkách (9-2-01) - řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí (9-4-02)	Pč – práce s technickým materiálem	

Válec, hranoly Základní pojmy, síť válce Povrch a objem válce Hranoly - tělesová a stěnová úhlopříčka Úlohy z praxe na výpočty objemů a povrchů válce a kolmých hranolů Logické a netradiční geometrické úlohy	• načrtne válec, sestrojí jeho síť (9-3-09, 9-3-11) • vypočítá povrch a objem válce (9-3-10) • řeší slovní úlohy vedoucí k výpočtům objemu a povrchu válce, kolmých hranolů (9-3-13) • k určení tělesové a stěnové úhlopříčky použije Pythagorovu větu (9-3-01, 9-3-09) • řeší slovní úlohy z praxe s využitím znalostí o kružnici, válci, hranolu (9-3-13) • ve slovní úloze provede náčrtek, matematizaci problému, jeho řešení a ověření reálnosti výsledku (9-3-13, 9-4-01) • využití digitálních technologií pro rutinní výpočty (kalkulačka a další nástroje) • řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z logických a netradičních geometrických úloh (9-4-02)	F – měření fyzikálních veličin Pč – práce s technickými materiály Ch – chemické nádoby	
Mocniny s přirozeným mocnitelem Mocniny s přirozeným mocnitelem Operace s mocninami s přirozeným mocnitelem a jejich vlastnosti - sčítání a odčítání, násobení a dělení, mocnina součinu, podílu, mocniny Zápis čísla ve tvaru $a \cdot 10^n$	• určí mocniny s přirozeným mocnitelem, třetí a vyšší mocninu pomocí kapesního kalkulátoru (9-1-02) • provádí základní početní operace s mocninami (9-1-01) • používá vzorce pro mocninu součinu, podílu a umocnění mocniny • umí převést mocniny se záporným celým mocnitelem • zapíše dané číslo v desítkové soustavě pomocí mocnin deseti a ve zkráceném tvaru $a \cdot 10^n$, kde $1 \leq a < 10$ (9-1-01)	F – fyzikální veličiny Z – vyjádření velkých čísel pomocí mocnin	zobecnění jednotlivých příkladů do vzorců, používání analogií; zápis čísel na kalkulátoru
Výrazy Číselný výraz a jeho hodnota Výrazy s proměnnými Celistvý výraz Mnohočleny Sčítání a odčítání mnohočlenů Násobení mnohočlenu jednočlenem Vytýkání před závorku, rozklad mnohočlenu na součin Násobení dvojčlenu dvojčlenem, trojčlenem Užití vzorců $(a + b)^2$, $(a - b)^2$, $a^2 - b^2$	• vysvětlí pojmy číselný výraz, výraz s proměnnou, jednočlen, mnohočlen, člen výrazu, rovnost dvou výrazů a uvede příklady • určí hodnotu daného číselného výrazu (9-1-01) • zapíše slovní text pomocí výrazů s proměnnými v jednoduchých případech (matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných) (9-1-07) • sčítá a odčítá celistvé výrazy (9-1-07) • násobí výraz jednočlenem, dvojčlenem, trojčlenem (9-1-07) • upraví výraz vytýkáním před závorku (9-1-07) • násobí dvojčlen dvojčlenem, trojčlenem (9-1-07) • užívá vzorce $(a + b)^2$, $(a - b)^2$, $a^2 - b^2$ (9-1-07) • rozkládá mnohočleny na součin vytýkáním a pomocí vzorců (9-1-07)		přechod od myšlení konkrétního k abstraktnímu; práce ve správném logickém sledu, kritické myšlení

Lineární rovnice Rovnost, vlastnosti rovnosti Lineární rovnice s jednou neznámou Ekvivalentní úpravy rovnic Lineární rovnice se závorkami a zlomky Slovní úlohy řešené rovnicemi Výpočet neznámé ze vzorce	- zná pojmy rovnost dvou výrazů, proměnná, neznámá, řešení rovnice (9-1-08) - řeší rovnice pomocí ekvivalentních úprav (9-1-08) - provádí zkoušku správnosti svého řešení (9-1-08) - řeší slovní úlohy z praxe vedoucí k řešení lineární rovnice - provede rozbor slovní úlohy, zapíše řešení a ověří si reálnost získaného výsledku (formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic) (9-1-08, 9-1-09) - vyjádří neznámou z jednoduchých vzorců a vypočítá její hodnotu po dosazení (9-1-08)	Ch – směsi, chemické rovnice F – využívání vzorců	tvorba úloh řešitelných pomocí rovnic – úlohy o věku, odměnách, nákupech, pohybu, směsích, ...
Konstrukční úlohy Jednoduché (základní) konstrukce Kružnice opsaná a vepsaná trojúhelníku Vzájemná poloha kružnice a přímky Vzájemná poloha dvou kružnic Thaletova věta Množiny bodů dané vlastnosti Základní konstrukční úlohy Konstrukce trojúhelníků a čtyřúhelníků	- používá základní pravidla přesného rýsování - sestrojí osu úhlu, osu úsečky, rovnoběžky s danou přímkou v dané vzdálenosti (9-3-01) - nalezne střed, určí poloměr kružnice opsané a vepsané trojúhelníku (9-3-01) - sestrojí soustředné kružnice (9-3-01) - určí vzájemnou polohu kružnice a přímky (9-3-01) - určí tečnu, sečnu a tětivu, vnější přímku (9-3-01) - určí vzájemnou polohu dvou kružnic, vnější a vnitřní dotyk dvou kružnic - zná Thaletovu větu, Thaletovu kružnici používá při konstrukcích (9-3-05) - sestrojí tečnu ke kružnici v daném bodě, tečnu ke kružnici z daného bodu ležícího vně kružnice (9-3-05) - využívá poznatky o kružnici v konstrukčních úlohách (9-3-02) - sestrojuje množiny bodů dané vlastnosti (9-3-05) - využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh (9-3-05) - řeší jednoduché konstrukční úlohy (9-3-05) - sestrojí trojúhelníky a čtyřúhelníky zadané různými prvky v jednodušších případech (9-3-06) - při řešení provede rozbor konstrukční úlohy, zápis postupu konstrukce s použitím matematické symboliky a provede konstrukci (9-3-01) - využívá vztahů mezi geom. útvary k řešení konstr. úloh (9-3-06)	Pč – práce s technickými materiály D – přínos řecké matematiky pro dnešní geometrii	rozlišování společných a odlišných vlastností objektů, vztahů mezi nimi; podpora vytváření volných vlastností – trpělivosti, přesnosti, kritičnosti, ..

Základy statistiky Statistické šetření - statistický soubor, jednotka, znak, četnost Diagramy a grafy Aritmetický průměr, modus a medián Statistika v praxi	• provádí jednoduchá statistická šetření, vyhledává a třídí informace, vyhodnocuje a vyvozuje (9-2-01) • používá tabulkový procesor: organizuje data a zjišťuje základní vlastnosti souboru, vybere data v tabulce podle jednoho kritéria, třídí data v tabulce podle více kritérií, sestrojuje grafy a diagramy • čte tabulky a grafy, interpretuje výsledky v praxi (9-2-01) • čte a sestrojuje různé diagramy a grafy s údaji uvedenými v procentech (9-2-01) • určí četnost jednotlivých hodnot a zapíše ji do tabulky (9-2-02) • vypočítá aritmetický průměr (9-2-01) • určí z dané tabulky modus a medián (9-2-04) • matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů (9-2-05) • využívá digitálních technologií k vyhodnocení vyhledaných informací na internetu	F – měření fyzikálních veličin Z – diagramy a grafy – složení obyvatel, průmysl MV – interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, tvorba mediálního sdělení	vyhodnocování informací; chápaní grafických záznamů
---	---	---	---

Předmět: matematika

Ročník: 9.

Časová dotace: 5 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Opakování a prohloubení učiva z 8. ročníku Výrazy Mocniny Mnohočleny Úprava mnohočlenů pomocí vzorců $(a + b)^2$, $(a - b)^2$, $a^2 - b^2$ Rozklad výrazů na součin pomocí vzorců a vytýkání Lineární rovnice Číselné a logické analogie	• provádí základní početní operace s mocninami (9-1-07) • sčítá, odčítá a násobí mnohočleny (9-1-07) • aplikuje na příkladech vzorce: druhá mocnina součtu a rozdílu, rozdíl druhých mocnin (9-1-07) • použije tyto vzorce ke zjednodušení výrazů (9-1-07) • upraví výraz vytýkáním před závorku (9-1-07) • rozloží daný výraz pomocí vzorců či vytýkáním na součin (9-1-07) • na základě ekvivalentních úprav řeší lineární rovnice s jednou neznámou a ověřuje správnost svého výsledku zkouškou (9-1-08) • řeší slovní úlohy pomocí logické úvahy, trojčlenkou, rovnicí		
Lomené výrazy Lomený výraz Podmínky lomeného výrazu Rozšiřování a krácení lomených výrazů Násobení a dělení lomených výrazů Úprava složených lomených výrazů	• určuje podmínky, za kterých má daný lomený výraz smysl • krátí a rozšiřuje lomené výrazy • násobí a dělí dva lomené výrazy • převádí složený lomený výraz na násobení dvou lomených výrazů		
Rovnice a soustavy dvou lineárních rovnic o dvou neznámých Lineární rovnice se závorkami a zlomky - opakování Rovnice s neznámou ve jmenovateli Slovní úlohy (s procenty, o pohybu, na spol.práci) Soustava dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými Řešení soustavy metodou dosazovací a sčítací Slovní úlohy řešené soustavou rovnic Nestandardní aplikační úlohy a problémy	• vyřeší za pomoci ekvivalentních úprav rovnice se zlomky a závorkami (9-1-08) • řeší jednoduché lineární rovnice s neznámou ve jmenovateli • provede zkoušku řešení (9-1-08) • řeší slovní úlohy z praxe vedoucí k jednoduchým lineárním rovnicím a rovnicím s neznámou ve jmenovateli (9-1-08) • matematicky správně a účelně запиše postup řešení (9-1-08) • provede rozbor slovní úlohy, její řešení a ověří si reálnost získaného výsledku (9-1-08) • vyřeší soustavu 2 rovnic o 2 neznámých metodou dosazovací nebo sčítací (9-1-08) • provádí zkoušku řešení (9-1-08)	F – řešení úloh Ch – směsi EV – základní podmínky života, lidské aktivity a problémy životního prostředí – slovní úlohy řešené rovnicí nebo soustavou, nestandardní aplikační úlohy s problémy	volba optimální metody řešení; práce ve správném logickém sledu

	• diskutuje o počtu řešení soustavy dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými • řeší slovní úlohy z praxe pomocí soustav dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými (formuluje a řeší reálnou situaci pomocí soustav rovnic) (9-1-08) • užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací (9-4-01)		
Funkce Funkce – definiční obor a množina hodnot, graf Přímá úměrnost Lineární funkce – vlastnosti, graf Funkce rostoucí, klesající a konstantní Lineární funkce v praxi Kvadratická funkce $y = x^2$ Nepřímá úměrnost	• rozezná funkční vztah od jiných vztahů (9-2-04) • určí definiční obor funkce a množinu hodnot funkce • vyjádří danou funkci tabulkou, rovnicí i grafem (9-2-04) • analyzuje a graficky znázorňuje data • sestrojuje grafy • sestaví tabulku a sestrojí graf funkce přímé a nepřímé úměrnosti, lineární funkce a základní kvadratické funkce ($y = x^2$) (9-2-04) • pozná, zda funkce je rostoucí nebo klesající (9-2-04) • řeší graficky soustavu dvou lineárních rovnic • při sestrovování grafů dbá na přesnost rýsování • užívá probrané funkce při řešení úloh z praxe (9-2-05)	D – René Descartes – odkaz myslitelů I – vyhledávání informací a čtení z grafů, využití Excelu F – síly, skládání sil	příklady závislosti z praktického života a jejich vlastnosti; postupná schopnost zobecňování a abstrakce; aplikační úlohy z praxe – růst a pokles cen, zisků, porodnosti, ...
Podobnost. Goniometrické funkce Podobnost útvarů v rovině, poměr podobnosti Věty o podobnosti trojúhelníků Dělení a změna úsečky v daném poměru Využití podobnosti, plány a mapy Goniometrické funkce jako poměry stran v pravoúhlém trojúhelníku Funkce sinus, kosinus, tangens Výpočty v pravoúhlém trojúhelníku Užití goniometrických funkcí	• rozezná podobné rovinné útvary, podobnost zapíše pomocí matematické symboliky (9-3-01) • určí poměr podobnosti (9-3-07) • poměr podobnosti využije k výpočtům délek stran geometrického útvaru (9-1-05, 9-3-07) • podobnost trojúheln. dokazuje na základě vět sss, sus, uu (9-3-07) • sestrojí rovinný obraz podobný danému (9-3-07) • rozdělí a změní úsečku dané délky v daném poměru (9-1-04) • užívá poměr podobnosti při práci s plány a mapami (9-1-05) • určuje hodnoty těchto funkcí pomocí tabulek nebo kalkulatoru (9-1-02, 9-2-01) • používá tabulkový procesor: výpočty provádí pomocí vzorců a funkcí, sestrojuje grafy • rozliší grafy funkcí sinus, kosinus a tangens pro hodnoty úhlů v intervalu $< 0^\circ; 90^\circ >$	Z – podobnost - měřítko mapy	využití k řešení úloh prostředků výpočetní techniky

	• užívá funkce sinus, kosinus a tangens ostrého úhlu při výpočtech v pravoúhlém trojúhelníku a při řešení úloh z praxe • užívá tyto funkce při výpočtech objemů a povrchů těles		
Jehlan, kužel, koule Jehlan Síť a povrch jehlanu Objem jehlanu Kužel Síť a povrch kužele Objem kužele Koule, poloměr koule Objem a povrch koule Slovní úlohy a praktické příklady	• žák vysvětlí pojmy a základní vlastnosti jehlanu, kužele a koule (9-3-09) • modeluje a načrtne tato tělesa (9-3-11) • sestrojí síť jehlanu a kužele (9-3-11) • vypočítá povrch a objem jehlanu v jednoduchých případech, kužele a koule s užitím vzorce (9-3-10) • k výpočtům používá kalkulátor (9-1-02) • užívá goniometrické funkce při výpočtu povrchu a objemu jehlanu a kužele v jednoduchých případech (9-3-10) • vyhledá potřebné informace pro práci v tabulkách, literatuře (9-2-01) • řeší slovní úlohy a reálné příklady z praxe (9-3-13)	Př – obecná krystalografie Z – Země jako rotační těleso, poledníky, rovnoběžky, práce s globusem	rozvoj zručnosti, přesnosti a trpělivosti, konstrukčního a kombinačního myšlení; rozvoj prostorové představivosti
Finanční matematika Procenta Základní pojmy: úrok, jistina, úroková míra, daň, ... Finanční produkty – vklady, půjčky, úročení Využití v rodinném hospodaření – rozpočet domácnosti Peníze – tvorba ceny, inflace Převody měn	• řeší aplikační úlohy na procenta (9-1-06) • objasní a používá základní pojmy finanční matematiky (jistina, úroková míra, úrok, úrokovací doba, daň, inflace) • získá základní informace o půjčkách a úvěrech • řeší příklady na úročení, počítá a porovnává úrok z vkladu a půjčky • vypočítá daň z úroku • porovná nejčastější způsoby krytí deficitu (úvěry, splátkový prodej, leasing) • porovná nabídku finančních produktů pro zhodnocení volných finančních prostředků • porovná nabídku finančních produktů pro půjčení chybějících finančních prostředků • sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, vytvoří přehled hospodaření domácnosti a zváží nezbytnost jednotlivých výdajů • vytváří a řeší úlohy s vyrovnaným, schodkovým a přebytkovým rozpočtem domácnosti • počítá úlohy spojené s tvorbou ceny jako součet nákladů, zisku a DPH	VMS - měna	mince a bankovky, platební karty; Internet – měna a její kurzy; rozvoj podnikatelských schopností a strategického myšlení

	• zjišťuje vliv inflace na hodnotu peněz, umí převádět měnu • používá kalkulačku při výpočtech		
--	---	--	--

Poznámka:

Předmět Matematika v 6. – 9. ročníku je členěn na učivo aritmetiky a geometrie. Kapitoly z geometrie budeme zařazovat mezi kapitoly z aritmetiky, nebo vyhradíme geometrii pravidelně v každém týdnu část vyučovacích hodin. Výuka probíhá v kmenových třídách, z nichž některé jsou vybaveny jako učebny matematiky. Pokud je ve třídě vysoký počet žáků, třída je dělena alespoň na 1 hodinu v týdnu na skupiny. Předmět Matematika je posílen o 5 vyučovacích hodin z disponibilní časové dotace z důvodu důkladnějšího procvičení a upevňování poznatků a také rozšíření učiva. Výuka matematiky je spojena i s rozvíjením finanční gramotnosti žáků. Do učiva jsou zařazeny tyto obsahy: Hospodaření domácnosti – rozpočet domácnosti; Peníze – tvorba ceny, inflace; Finanční produkty – úročení. Součástí výuky je i pravidelná práce žáků s výukovými programy na počítačích, a v návaznosti na informatiku využívání tabulkového kalkulátoru.

V matematických soutěžích (např. Klokán, Pythagoriáda, Olympiáda) nadanější žáci rozvíjí svůj talent a srovnávají se s ostatními školami.

Na začátku a konci šk. roku, pokud není zařazeno v plánu, se počítá s 8 až 10 hodinami na opakování učiva. V průběhu každého šk. roku budou zařazeny 4 čtvrtletní úkoly a minimálně 12 hodin souhrnných cvičení.

Součástí výuky mohou být např. tyto projekty:

- Matematika ve výtvarném umění a architektuře – spolupráce Vv, D (shodnost, osová a středová souměrnost) – 6. ročník
- Origami – skládání papíru, modelování ve spolupráci s Vv, popř. Pč (osová a středová souměrnost) – 6. ročník
- Dárkové krabičky – skládanky – spolupráce Vv, Pč (objem a povrch kvádru a krychle) – 6. ročník
- Čísla kolem nás – statistické ročenky, denní tisk, internet (racionální čísla) – 7. ročník
- Meteorologická stanice – záznam teplot na časovou přímku, grafické zpracování naměřených hodnot (racionální čísla) – 7. ročník
- Jedeme na výlet – orientace v jízdních řádech, mapě, plánování, rozdělení práce, finanční rozvaha, ... – 7. ročník
- Obchody a banka - úroky, slevy (procenta) – 7. ročník
- Stavba domu – rovnostranné, pravoúhlé trojúhelníky, úhly, souměrnosti, procvičování výpočtů – 8. ročník po Pythagorově větě
- Jak zhodnotit úspory – průzkum trhu, pojišťoven a spořitelén, analýza nabízených produktů (finanční matematika) – 9. ročník
- Vodní přehrady – využití energie – 9. ročník
- Historie měření délky, povrchů a objemů těles

5.3 Informatika

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Informatika se zaměřuje především na rozvoj informatického myšlení a na porozumění základním principům digitálních technologií. Je založena na aktivních činnostech, při kterých žáci využívají informatické postupy a pojmy. Poskytuje prostředky a metody ke zkoumání řešitelnosti problémů i hledání a nalézání jejich optimálních řešení, ke zpracování dat a jejich interpretaci a na základě řešení praktických úkolů i poznatky a zkušenost, kdy je lepší práci přenechat stroji, respektive počítači. Pochopení, jak digitální technologie fungují, přispívá jednak k porozumění zákonitostem digitálního světa, jednak k jejich efektivnímu, bezpečnému a etickému užívání.

Na prvním stupni základního vzdělávání si žáci prostřednictvím her, experimentů, diskusí a dalších aktivit vytvářejí první představy o způsobech, jakými se dají data a informace zaznamenávat, a objevují informatické aspekty světa kolem nich. Postupně si žáci rozvíjejí schopnost popsat problém, analyzovat ho a hledat jeho řešení. Ve vhodném programovacím prostředí si ověřují algoritmické postupy. Informatika také společně s ostatními obory pokládá základy uživatelských dovedností. Poznáváním, jak se s digitálními technologiemi pracuje, si žáci vytvářejí základ pro pochopení informatických konceptů. Součástí je i bezpečné zacházení s technologiemi a osvojování dovedností a návyků, které vedou k prevenci rizikového chování.

I na druhém stupni základního vzdělávání žáci tvoří, experimentují, prověřují své hypotézy, objevují, aktivně hledají, navrhují a ověřují různá řešení, diskutují s ostatními a tím si prohlubují a rozvíjejí porozumění základním informatickým konceptům a principům fungování digitálních technologií. Při analýze problému vybírají, které aspekty lze zanedbat a které jsou podstatné pro jeho řešení. Učí se vytvářet, formálně zapisovat a systematicky posuzovat postupy vhodné pro automatizaci, zpracovávat i velké a nesourodé soubory dat. Díky poznávání toho, jak a proč digitální technologie fungují, žáci chápou základní principy kódování, modelování a s větším porozuměním chrání sebe, své soukromí, data i zařízení.

V průběhu základního vzdělávání žáci začínají vyvíjet funkční technická řešení problémů. Osvojují si časté testování prototypů a jejich postupné vylepšování jako přirozenou součást designu a vývoje v informačních technologiích. Zvažují a ověřují dopady navrhovaných řešení na jedince, společnost, životní prostředí.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- systémovému přístupu při analýze situací a jevů světa kolem něj
- nacházení různých řešení a výběru toho nejvhodnějšího pro danou situaci
- ke zkušenosti, že týmová práce umocněná technologiemi může vést k lepším výsledkům než samostatná práce
- porozumění různým přístupům ke kódování informací i různým způsobům jejich organizace
- rozhodování na základě relevantních dat a jejich korektní interpretace, jeho obhajování pomocí věcných argumentů
- komunikaci pomocí formálních jazyků, kterým porozumí i stroje
- standardizování pracovních postupů v situacích, kdy to usnadní práci
- posuzování technických řešení z pohledu druhých lidí a jejich vyhodnocování v osobních, etických, bezpečnostních, právních, sociálních, ekonomických, environmentálních a kulturních souvislostech
- nezdolnosti při řešení těžkých problémů, zvládání nejednoznačnosti a nejistoty a vypořádání se s problémy s otevřeným koncem
- otevřenosti novým cestám, nástrojům, snaze postupně se zlepšovat

5.3.1 Informatika

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

1. stupeň

DATA, INFORMACE A MODELOVÁNÍ

Očekávané výstupy - 2. období

žák

I-5-1-01 uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na základě dat

I-5-1-02 popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví, a znázorní ji

I-5-1-03 vyčte informace z daného modelu

ALGORITMIZACE A PROGRAMOVÁNÍ

Očekávané výstupy - 2. období

žák

I-5-2-01 sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů

I-5-2-02 popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení

I-5-2-03 v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy

I-5-2-04 ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou chybu

INFORMAČNÍ SYSTÉMY

Očekávané výstupy - 2. období

žák

I-5-3-01 v systémech, které ho obklopují, rozezná jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi

I-5-3-02 pro vymezený problém zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data

DIGITÁLNÍ TECHNOLOGIE

Očekávané výstupy - 2. období

žák

I-5-4-01 najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu

I-5-4-02 propojí digitální zařízení, uvede možná rizika, která s takovým propojením souvisejí

I-5-4-03 dodržuje bezpečnostní a jiná pravidla pro práci s digitálními technologiemi

2. stupeň

DATA, INFORMACE A MODELOVÁNÍ

Očekávané výstupy

žák

I-9-1-01 získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích interpretacích dat

I-9-1-02 navrhuje a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu

I-9-1-03 vymezí problém a určí, jaké informace bude potřebovat k jeho řešení; situaci modeluje pomocí grafů, případně obdobných schémat; porovná svůj navržený model s jinými modely k řešení stejného problému a vybere vhodnější, svou volbu zdůvodní

I-9-1-04 zhodnotí, zda jsou v modelu všechna data potřebná k řešení problému; vyhledá chybu v modelu a opraví ji

ALGORITMIZACE A PROGRAMOVÁNÍ

Očekávané výstupy

žák

I-9-2-01 po přečtení jednotlivých kroků algoritmu nebo programu vysvětlí celý postup; určí problém, který je daným algoritmem řešen

I-9-2-02 rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a navrhne a popíše kroky k jejich řešení

I-9-2-03 vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešení problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému

I-9-2-04 v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné

I-9-2-05 ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu

INFORMAČNÍ SYSTÉMY

Očekávané výstupy

žák

I-9-3-01 vysvětlí účel informačních systémů, které používá, identifikuje jejich jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi; zvažuje možná rizika při navrhování i užívání informačních systémů

I-9-3-02 nastavuje zobrazení, řazení a filtrování dat v tabulce, aby mohl odpovědět na položenou otázku; využívá funkce pro automatizaci zpracování dat

I-9-3-03 vymezí problém a určí, jak při jeho řešení využije evidenci dat; na základě doporučeného i vlastního návrhu sestaví tabulku pro evidenci dat a nastaví pravidla a postupy pro práci se záznamy v evidenci dat

I-9-3-04 sám evidenci vyzkouší a následně zhodnotí její funkčnost, případně navrhne její úpravu

DIGITÁLNÍ TECHNOLOGIE

Očekávané výstupy

žák

I-9-4-01 popíše, jak funguje počítač po stránce hardwaru i operačního systému; diskutuje o fungování digitálních technologií určujících trendy ve světě

I-9-4-02 ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu s ohledem na jejich další zpracování či přenos

I-9-4-03 vybírá nejvhodnější způsob připojení digitálních zařízení do počítačové sítě; uvede příklady sítí a popíše jejich charakteristické znaky

I-9-4-04 poradí si s typickými závadami a chybovými stavy počítače

I-9-4-05 dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat; popíše fungování a diskutuje omezení zabezpečovacích řešení

Výchovné a vzdělávací strategie

Při výuce informatiky jsou přirozeným způsobem rozvíjeny klíčové kompetence žáků. Žáci poznávají strategie učení a praktické propojení využívání informačních a komunikačních technologií s pracovním a společenským životem. Výuka je orientována činnostně, s aktivním žákem, který objevuje, experimentuje, ověřuje své hypotézy, diskutuje, tvoří, řeší problémy, spolupracuje, pracuje projektově, konstruuje své poznání. Pomáhá porozumět světu, jehož nedílnou součástí digitální technologie jsou. Není kladen naprosto žádný důraz na pamětné učení a reprodukci.

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k učení

Učitel:

- volí zajímavá témata pro samostatné úlohy a tím motivuje žáky k vyhledávání, třídění a využívání informací z elektronických médií
- zadáváním vhodných úkolů rozvíjí tvořivé schopnosti žáků

- vede žáky k využívání digitálních zdrojů jako prostředků k vyhledávání informací, modelování, simulacím a znázorňování

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k řešení problémů

Učitel:

- zadáváním vhodných úloh na řešení problémů vede žáky k samostatné práci s informačními zdroji
- vhodně formulovanými a přiměřeně obtížnými úkoly vede žáky k důkladné analýze, k plánu řešení, k volbě vhodného postupu při řešení problému za využití digitálních prostředků

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence komunikativní

Učitel:

- dává žákům prostor pro ústní i písemné vyjádření a sebe prezentaci (samostatné práce, projekty, referáty)
- zařazuje do výuky diskuse, v nichž mají žáci možnost uplatnit vlastní názory, vhodně argumentovat, korigovat svá stanoviska a vhodně reagovat na názory jiných

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence sociální a personální

Učitel:

- vede žáky k prezentování svých prací a získávání potřebné sebedůvěry pro vystupování na veřejnosti
- vede žáky ke kolegiální radě či pomoci, učí je pracovat v týmu, plánovat a rozdělit práci
- vede žáky k hodnocení práce své i spolužáků, k ohleduplnosti a taktu, k pochopení, že každý člověk je různě chápavý a zručný

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence občanské

Učitel:

- výběrem vhodných témat motivuje žáky k tvorbě příspěvků pro místní média, jimiž by se aktivně zapojovali do života obce

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence pracovní

Učitel:

- používání digitálních technologií, porozumění informačním systémům a schopnost algoritmizace vede žáky k tomu, aby získali informace o profesích, kde je práce s ICT nezbytným předpokladem, a tím je směřuje k možnému výběru jejich budoucí profese
- vhodnou volbou úkolů různé obtížnosti a jejich následným rozбором vede žáky k tomu, aby si efektivně naplánovali plnění úkolů
- vede žáky k dodržování bezpečnostních a hygienických pravidel pro práci s digitálními technologiemi

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence digitální

Učitel:

- seznamuje žáky jak chránit vlastní zařízení a digitální obsah a rozumět rizikům a hrozbám v digitálním prostředí
- učí žáky jak používat a sdílet osobní identifikační údaje, jak ochránit sebe a ostatní před škodami
- vede žáky k posuzování relevance zdroje a jeho obsahu při získávání digitálních dat a informací
- vede žáky k ukládání, spravování a organizování data a informací v digitálním prostředí
- vede žáky k dodržování zásad bezpečnosti při práci s online aplikacemi
- vede žáky k práci s vybranými internetovými aplikacemi, které jsou určeny pro programování, modelování a rozvoj informatického myšlení
- vede žáky k využívání digitálních technologií pro prezentaci a interpretaci výsledků
- vede žáky ke spolupráci a komunikaci prostřednictvím digitálních technologií

Předmět: Informatika**Ročník: 4.****Časová dotace: 1 hod. týdně**

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Digitální technologie Ovládání digitálního zařízení Digitální zařízení a jejich účel Zapnutí/vypnutí zařízení/aplikace Ovládání myši Kreslení čar, vybarvování Používání ovladačů Ovládání aplikací (schránka, krok zpět, zoom) Kreslení bitmapových obrázků Psaní slov na klávesnici Editace textu Ukládání práce do souboru Operace se soubory Přehrávání zvuku Práce ve sdíleném prostředí Využití digitálních technologií v různých oborech Ergonomie, ochrana digitálního zařízení a zdraví uživatele Práce se soubory Propojení technologií, (bez)drátové připojení Internet Sdílení dat, cloud Technické problémy a přístupy k jejich řešení (hlášení dialogových oken)	• pojmenuje jednotlivá digitální zařízení, se kterými pracuje, vysvětlí, k čemu slouží (I-5-4-02) • pro svou práci používá doporučené aplikace, nástroje, prostředí (I-5-4-01) • ovládá aplikace myši a klávesnicí (I-5-4-01) • používá krok zpět, zoom (I-5-4-01) • řeší úkol použitím schránky (I-5-4-01) • edituje digitální text, vytvoří obrázek (I-5-4-01) • pracuje s dialogovým oknem (I-5-4-01) • vytvoří, přejmenuje, odstraní složku (I-5-4-01) • uloží svoji práci do souboru, otevře soubor (I-5-4-01) • přejmenuje, kopíruje, přesune soubor (I-5-4-01) • přehraje zvuk či video (I-5-4-02) • dodržuje pravidla nebo pokyny (I-5-4-03) • uvede různé příklady využití digitálních technologií v zaměstnání rodičů (I-5-4-03) • ovládá odesílání zpráv z e-mailu (I-5-4-01) • najde a spustí aplikaci, kterou potřebuje k práci (I-5-4-01) • propojí digitální zařízení a uvede bezpečnostní rizika, která s takovým propojením souvisejí (I-5-4-02) • pamatuje si a chrání své heslo, přihlásí se ke svému účtu a odhlásí se z něj (I-5-4-03) • rozpozná zvláštní chování počítače a případně přivolá pomoc dospělého (I-5-4-03) • využívá cloud ke sdílení a ukládání dat (I-5-4-03)	Vv – kompozice obrázku Čj - pravopis	

Pravidla bezpečné práce s dig. zařízením, uživatelské jméno a heslo Osobní údaje			
Algoritmizace a programování Základy robotiky se stavebnicí Sestavení programu a oživení robota Řešení problému krokováním Ovládání světelného výstupu Ovládání motoru Opakování příkazů Ovládání klávesnic – události Ovládání pomocí senzoru Programování pomocí barevných kódů	• sestaví robota podle návodu (I-5-2-02) • sestaví program pro robota, oživí robota, otestuje jeho chování (I-5-2-01) • popíše problém a navrhne řešení (I-5-2-02) • najde chybu v programu a opraví ji (I-5-2-04) • upraví program pro příbuznou úlohu (I-5-2-04) • pomocí programu ovládá světelný výstup a motor (I-5-2-02) • v blokově orientovaném jazyce používá opakování, opakující se vzory, podprogramy, události ke spouštění programu (I-5-2-03) • pomocí programu ovládá senzor (I-5-2-01) • ovládá ozobota kreslením barevných kódů (I-5-2-01)		
Data, informace a modelování Úvod do kódování a šifrování dat a informací Data – sběr, záznam, hodnocení, vyvození závěrů (pozorování, dotazník, průzkum) Piktogramy, symboly, emodži Kód Přenos na dálku, šifra Sdílení, ochrana dat Pixel, rastr, rozlišení Tvary, skládání obrazce	• uvede příklady dat ze svého okolí, interpretuje data (I-5-1-01) • popíše konkrétní situaci, znázorní ji (I-5-1-02) • sdělí informaci obrázkem (I-5-1-02) • předá informaci zakódovanou pomocí textu či čísel (I-5-1-03) • zakóduje/zašifruje a dekoduje/dešifruje text (I-5-1-03) • zakóduje a dekoduje jednoduchý obrázek pomocí mřížky (I-5-1-03) • obrázek složí z daných geometrických tvarů či navazujících úseček (I-5-1-03)	M – logické úlohy	

Předmět: Informatika

Ročník: 5.

Časová dotace: 1 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Data, informace a modelování Úvod do modelování pomocí grafů a schémat Graf, hledání cesty Schémata, obrázkové modely Model	• pomocí grafu znázorní vztahy mezi objekty (I-5-1-02) • využívá strukturu složek pro uspořádání souborů (I-5-1-02) • pomocí obrázku znázorní jev (I-5-1-02) • pomocí obrázkových modelů řeší zadané problémy (I-5-1-03)	EV-pomocí modelů řeší ekologické problémy	
Algoritmizace a programování Základy programování – příkazy, opakující se vzory Příkazy a jejich spojování Opakování příkazů Pohyb a razítkování Ke stejnému cíli vedou různé algoritmy Vlastní bloky a jejich vytváření Kombinace procedur Základy programování – vlastní bloky, náhoda Kreslení čar Pevný počet opakování Ladění, hledání chyb Vlastní bloky a jejich vytváření Změna vlastností postavy pomocí příkazu Náhodné hodnoty Čtení programů Programovací projekt	• v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program pro ovládání postavy (I-5-2-01) • v programu najde a opraví chyby (I-5-2-04) • rozpozná opakující se vzory, používá opakování, stanoví, co se bude opakovat a kolikrát (I-5-2-03) • vytvoří a použije nový blok (I-5-2-01) • upraví program pro obdobný problém (I-5-2-03) • v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program řídicí chování postavy (I-5-2-03) • rozpozná, jestli se příkaz umístí dovnitř opakování, před nebo za něj (I-5-2-03) • vytváří, používá a kombinuje vlastní bloky (I-5-2-01) • přečte zápis programu a vysvětlí jeho jednotlivé kroky (I-5-2-02) • rozhodne, jestli a jak lze zapsaný program nebo postup zjednodušit (I-5-2-02) • cíleně využívá náhodu při volbě vstupních hodnot příkazů (I-5-2-03)		

Základy programování – postavy a události Ovládání pohybu postav Násobné postavy a souběžné reakce Modifikace programu Animace střídáním obrázků Spouštění pomocí událostí Vysílání zpráv mezi postavami Čtení programů Programovací projekt	• v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program pro řízení pohybu a reakcí postav (I-5-2-01) • používá události ke spuštění činnosti postav (I-5-2-02) • ovládá více postav pomocí zpráv (I-5-2-01)		
Informační systémy Úvod do práce s daty Data, druhy dat Doplňování tabulky a datových řad Seznamy Kritéria kontroly dat Řazení dat v tabulce Vizualizace dat v grafu Úvod do informačních systémů Systém, struktura, prvky, vztahy	• pracuje s texty, obrázky a tabulkami v učebních materiálech (I-5-3-02) • doplní posloupnost prvků (I-5-3-02) • umístí číselná i nečíselná data správně do tabulky nebo seznamu (I-5-3-02) • doplní prvky v tabulce (I-5-3-02) • v posloupnosti opakujících se prvků nahradí chybný za správný (I-5-3-02) • nalezne ve svém okolí systém a určí jeho prvky (I-5-3-01) • určí, jak spolu prvky souvisí (I-5-3-01)	M – řazení dat	
Digitální technologie Hardware, software Prvky v uživatelském prostředí Organizace dat na disku Práce se složkami a soubory Počítačové sítě Práce ve sdíleném prostředí, sdílení dat, e-mail Bezpečnost Pravidla bezpečné práce s dig. zařízením	• pro svou práci používá doporučené aplikace, nástroje, prostředí (I-5-4-01) • pracuje s dialogovým oknem (I-5-4-01) • uloží svoji práci do souboru, otevře soubor (I-5-4-01) • přejmenuje, kopíruje, přesune soubor (I-5-4-01) • přehraje zvuk či video (I-5-4-02) • ovládá odesílání zpráv z e-mailu (I-5-4-01) • při práci s grafikou a textem přistupuje k datům i na vzdálených počítačích a spouští online aplikace (I-5-4-01) • u vybrané fotografie uvede, jaké informace z ní lze vyčíst (I-5-4-01) • v textu rozpozná osobní údaje (I-5-4-01)	Aj – nastavení jazyka	

Předmět: Informatika**Ročník: 6.****Časová dotace: 1 hod. týdně**

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Data, informace a modelování Získávání, ukládání dat obecně, interpretace dat Kódování a šifrování dat a informací Přenos informací, standardizované kódy, znakové sady Přenos dat, symetrická šifra Identifikace barev, barevný model Vektorová grafika Zjednodušení zápisu, kontrolní součet Binární kód, logické A a NEBO Bit, byte a násobné jednotky	• získá z dat informace (I-9-1-01) • interpretuje data, odhalí chybu v cizí interpretaci dat (I-9-1-01) • rozpozná zakódované informace kolem sebe (I-9-1-02) • zakóduje a dekoduje znaky pomocí znakové sady (I-9-1-02) • zašifruje a dešifruje text pomocí několika šifer (I-9-1-02) • zakóduje v obrázku barvy více způsoby (I-9-1-02) • zakóduje obrázek pomocí základní geometrických tvarů (I-9-1-02) • zjednoduší zápis textu a obrázku, pomocí kontrolního součtu ověří úplnost zápisu (I-9-1-02) • ke kódování využívá i binární čísla (I-9-1-02)	Vv – barevný model	
Informační systémy Práce s daty Data v grafu a tabulce Evidence dat, názvy a hodnoty v tab. Kontrola hodnot v tabulce Filtrování, řazení a třídění dat Porovnání dat v tabulce a grafu Řešení problémů s daty Informační systémy Školní informační systém, uživatelé, činnosti, práva, databázové relace	• najde a opraví chyby u různých interpretací týchž dat (tabulka versus graf) (I-9-1-01) • odpoví na otázky na základě dat v tabulce (I-9-3-02) • popíše pravidla uspořádání v existující tabulce (I-9-3-03) • doplní podle pravidel do tabulky prvky, záznamy (I-9-3-03) • navrhne tabulku pro záznam dat (I-9-3-04) • propojí data z více tabulek či grafů (I-9-3-04) • popíše pomocí modelu alespoň jeden informační systém, s nímž ve škole aktivně pracují (I-9-3-01) • pojmenuje role uživatelů a vymezí jejich činnosti a práva (I-9-3-01)	Ze, Fy – práce s daty	
Algoritmizace a programování Programování – opakování a vlastní bloky Vytvoření programu Opakování Podprogramy	• v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program, dbá na jeho čitelnost a přehlednost (I-9-2-04) • po přečtení programu vysvětlí, co vykoná (I-9-2-01) • ověří správnost programu, najde a opraví v něm chyby (I-9-2-05) • používá cyklus s pevným počtem opakování, rozezná, zda má být příkaz uvnitř nebo vně opakování (I-9-2-04)		

	• vytváří vlastní bloky a používá je v dalších programech (I-9-2-03) • diskutuje různé programy pro řešení problému (I-9-2-05) • vybere vhodný program pro řešení problém a výběr zdůvodní (I-9-2-03)		
Digitální technologie Hardware, software Datové a programové soubory, formáty souborů, správa souborů Instalace aplikací Počítačové sítě Internet, práva v síti, URL adresa Práce ve sdíleném prostředí, cloud, e-mail Bezpečnost Zabezpečení dig. zařízení a dat Bezpečná práce s hesly	• Identifikuje soubory podle přípony (I-9-4-02) • nainstaluje a odinstaluje aplikaci (I-9-4-02) • uloží textové, grafické, zvukové a multimediální soubory (I-9-4-02) • vybere vhodný formát pro uložení dat (I-9-4-02) • dodržuje pravidla při psaní e-mailu (I-9-4-02) • spravuje sdílení souborů (I-9-4-05) • minimalizuje riziko ztráty či zneužití dat (I-9-4-05) • pracuje bezpečně s hesly (I-9-4-05)		

Předmět: Informatika

Ročník: 7.

Časová dotace: 1 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Algoritmizace a programování Programování – podmínky, postavy a události Opakování s podmínkou Události, vstupy Objekty a komunikace mezi nimi Programování – větvení, parametry a proměnné Větvení programu, rozhodování Grafický výstup, souřadnice Podprogramy s parametry Proměnné	• v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví přehledný program k vyřešení problému (I-9-2-04) • po přečtení programu vysvětlí, co vykoná (I-9-2-01) • ověří správnost programu, najde a opraví v něm chyby (I-9-2-05) • používá podmínky pro ukončení opakování, rozezná, kdy je podmínka splněna (I-9-2-03) • spouští program myši, klávesnicí, interakcí postav (I-9-2-03) • vytváří vlastní bloky a používá je v dalších programech (I-9-2-02) • diskutuje různé programy pro řešení problému (I-9-2-01) • vybere z více možností vhodný program pro řešení problém a svůj výběr zdůvodní (I-9-2-03) • hotový program upraví pro řešení příbuzného problému (I-9-2-03) • používá podmínky pro větvení programu, rozezná, kdy je podmínka splněna (I-9-2-04) • používá souřadnice pro programování postav (I-9-2-03) • používá parametry v blocích, ve vlastních blocích (I-9-2-02) • vytvoří proměnnou, změní její hodnotu, přečte a použije její hodnotu (I-9-2-03)		
Data, informace a modelování Modelování pomocí grafů a schémat Standardizovaná schémata a modely Ohodnocené grafy, minimální cesta grafu, kostra grafu Orientované grafy, automaty Modely, paralelní činnost	• vysvětlí známé modely jevů, situací, činností (I-9-1-03) • v mapě a dalších schématech najde odpověď na otázku (I-9-1-03) • pomocí ohodnocených grafů řeší problémy (I-9-1-04) • určí, zda jsou v modelu potřebná data k řešení problému (I-9-1-04) • pomocí orientovaných grafů řeší problémy (I-9-1-04) • vytvoří model, ve kterém znázorní více souběžných činností (I-9-1-03) • vyhledá chyby v modelu (I-9-1-04)	MV – kritické vyhodnocení informací EV – vyhledávání informací, modelování řešení problémů	

Digitální technologie Počítače Datové a programové soubory a jejich asociace v operačním systému Správa souborů, struktura složek Instalace aplikací Domácí a školní počítačová síť Fungování a služby internetu Princip e-mailu Metody zabezpečení přístupu k datům Role a jejich přístupová práva (vidět obsah, číst obsah, měnit obsah, měnit práva) Postup při řešení problému s digitálním zařízením (např. nepropojení, program bez odezvy, špatné nastavení, hlášení / dialogová okna)	• nainstaluje a odinstaluje aplikaci (I-9-4-02) • uloží textové, grafické, zvukové a multimediální soubory (I-9-4-02) • vybere vhodný formát pro uložení dat (I-9-4-02) • velikost souboru, jednotky informace (I-9-4-02) • vytvoří jednoduchý model domácí sítě; popíše, která zařízení jsou připojena do školní sítě (I-9-4-03) • porovná různé metody zabezpečení účtů (I-9-4-05) • spravuje sdílení souborů (I-9-4-05) • pomocí modelu znázorní cestu e-mailové zprávy (I-9-4-03) • zkontroluje, zda jsou části počítače správně propojeny, nastavení systému či aplikace, ukončí program bez odezvy (I-9-4-04)	MV – mediální komunikace, soukromá a veřejná komunikace	
--	---	--	--

Předmět: Informatika

Ročník: 8.

Časová dotace: 1 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Algoritmizace a programování Programování robotické stavebnice Sestavení a oživení robota Sestavení programu s opakováním, s rozhodováním Používání výstupních zařízení robota (motory, displej, zvuk) Používání senzorů (tlačítka, vzdálenost, světlo/barva) Čtení programu Autorství a licence programu Etika programátora Projekt Můj robot	• podle návodu nebo vlastní tvořivosti sestaví robota (I-9-2-02) • upraví konstrukci robota tak, aby plnil modifikovaný úkol (I-9-2-02) • vytvoří program pro robota a otestuje jeho funkčnost (I-9-2-05) • přečte program pro robota a najde v něm případné chyby (I-9-2-01) • ovládá výstupní zařízení a senzory robota (I-9-2-02) • vyřeší problém tím, že sestaví a naprogramuje robota (I-9-2-03) • v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně (I-9-2-04)		
Informační systémy Hromadné zpracování dat Relativní a absolutní adresy buněk Použití vzorců u různých typů dat Funkce s číselnými vstupy Funkce s textovými vstupy Vkládání záznamu do databázové tabulky Řazení dat v tabulce Filtrování dat v tabulce Zpracování výstupů z velkých souborů dat	• při tvorbě vzorců rozlišuje absolutní a relativní adresu buňky (I-9-3-02) • používá k výpočtům funkce pracující s číselnými a textovými vstupy (průměr, maximum, pořadí, zleva, délka, počet, když) (I-9-3-02) • řeší problémy výpočtem s daty (I-9-3-03) • sestaví tabulku pro evidenci dat, upraví vzhled (I-9-3-02) • připiše do tabulky dat nový záznam (I-9-3-03) • seřadí tabulku dat podle daného kritéria (velikost, abecedně) (I-9-3-02) • používá filtr na výběr dat z tabulky, sestaví kritérium pro vyřešení úlohy (I-9-3-02) • ověří hypotézu pomocí výpočtu, porovnáním nebo vizualizací velkého množství dat (I-9-3-04) • vyzkouší evidenci, zhodnotí její funkčnost, navrhne úpravu (I-9-3-04) • zobrazí data v grafu, interpretuje graf (I-9-3-03)	M, Vo – finanční matematika M, Fy, Ze, Ch - zpracování dat, využití vzorců k různým výpočtům EV - informace o životním prostředí, vyhodnocení ekolog. problémů, vyhodnocení dopadů	

Digitální technologie Další digitální zařízení 3D tiskárna – nastavení, obsluha Zpracování grafického návrhu pro tisk na 3D tiskárně Převod návrhu do formátu pro tisk Kamera – úprava videa Fotoaparát – úprava fotografií	• ovládá software pro vytvoření grafického návrhu pro tisk na 3D tiskárně (I-9-4-01), (I-9-4-02) • zvládá pod vedením učitele obsluhu 3D tiskárny (I-9-4-03) • pořídí videový záznam, uloží ho do počítače (I-9-4-02) • ovládá software pro úpravu videa (I-9-4-02) • ovládá základní funkce fotoaparátu (I-9-4-01) • uloží fotografie do počítače (I-9-4-02) • ovládá software pro základní úpravy fotografie (I-9-4-02) • poradí si s typickými závadami a chybovými stavy digitálních zařízení (I-9-4-04)	M – geometrická tělesa, průnik, sjednocení objektů MV – tvorba mediálního sdělení	
--	---	---	--

Předmět: Informatika

Ročník: 9.

Časová dotace: 1 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Algoritmizace a programování Programovací projekty Programovací projekt a plán jeho realizace Popsání problému Testování, odladění, odstranění chyb Pohyb v souřadnicích Ovládání myši, posílání zpráv Vytváření proměnné, seznamu, hodnoty prvků seznamu Nástroje zvuku, úpravy seznamu Import a editace kostýmů, podmínky Návrh postupu, klonování. Animace kostýmů postav, události Analýza a návrh hry, střídání pozadí, proměnné Výrazy s proměnnou Tvorba hry s ovládáním, více seznamů Tvorba hry, příkazy hudby, proměnné a seznamy	• řeší problémy sestavením algoritmu (I-9-2-03) • v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví přehledný program k vyřešení problému (I-9-2-04) • po přečtení programu vysvětlí, co vykoná (I-9-2-01) • ověří správnost programu, najde a opraví v něm chyby (I-9-2-05) • diskutuje různé programy pro řešení problému (I-9-2-03) • vybere z více možností vhodný program pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní (I-9-2-03) • řeší problém jeho rozdělením na části pomocí vlastních bloků (I-9-2-02) • hotový program upraví pro řešení příbuzného problému (I-9-2-03) • zvažuje přístupnost vytvořeného programu různým skupinám uživatelů a dopady na ně (I-9-2-04)		
Digitální technologie Hardware a software Složení současného počítače a principy fungování jeho součástí Operační systémy: funkce, typy, typické využití Kompresce a formáty souborů	• pojmenuje části počítače a popíše, jak spolu souvisí (I-9-4-01) • vysvětlí rozdíl mezi programovým a technickým vybavením (I-9-4-01) • poradí si s typickými závadami a chybovými stavy počítače (I-9-4-04) • diskutuje o funkcích operačního systému a popíše stejné a odlišné prvky některých z nich (I-9-4-01)	MkV- získání, vyhodnocení a sdílení informací VMS – získání,	

Fungování nových technologií kolem mě (např. smart technologie, virtuální realita, internet věcí, umělá inteligence) Využití digitálních zařízení pro svoji činnost, 3D tisk Sítě Typy, služby a význam počítačových sítí Fungování sítě: klient, server, switch, paketový přenos dat, IP adresa Struktura a principy internetu, datacentra, cloud Web: fungování webu, webová stránka, webový server, prohlížeč, odkaz, URL, vyhledávač Princip cloudové aplikace (např. e-mail, e-shop, streamování) Bezpečnost Bezpečnostní rizika: útoky (cíle a metody útočníků), nebezpečné aplikace a systémy Zabezpečení počítače a dat: aktualizace, antivír, firewall, zálohování a archivace dat Autorská práva, citace Digitální identita Digitální stopa: sledování polohy zařízení, záznamy o přihlašování a pohybu po internetu, sledování komunikace, informace o uživateli v souboru (metadata); sdílení a trvalost (nesmazatelnost) dat Fungování a algoritmy sociálních sítí, vyhledávání a cookies	• na příkladu ukáže, jaký význam má komprese dat (I-9-4-02) • popíše, jak fungují vybrané technologie z okolí, které považuje za inovativní (I-9-4-02) • ovládá hardware a software digitálních zařízení – tiskárna, fotoaparát, kamera (I-9-4-01) • na schematickém modelu popíše princip zasílání dat po počítačové síti (I-9-4-03) • vysvětlí vrstevníkovi, jak fungují některé služby internetu (I-9-4-01) • využívá cloudová úložiště a cloudové aplikace (I-9-4-03) • dokáže zabezpečit svá data, archivuje je (I-9-4-05) • diskutuje o cílech a metodách hackerů (I-9-4-05) • vytvoří myšlenkovou mapu prvků zabezpečení počítače a dat (I-9-4-05) • usměrňuje svou činnost k minimalizaci rizika ztráty či znehodnocení dat (I-9-4-05) • ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu s ohledem na jejich další zpracování či přenos, dodržuje autorská práva, uvádí zdroj (I-9-4-02) • diskutuje, čím vším vytváří svou digitální stopu (I-9-4-05)	vyhodnocení a sdílení informací, orientace v nabídce vzdělávacích a pracovních příležitostí MV - mediální komunikace, fungování a vliv médií ve společnosti	
--	---	---	--

Závěrečné projekty Závěrečná práce s využitím získaných digitálních kompetencí	• ověří správnost postupu, případně opraví chyby		
--	--	--	--

Poznámka k učebnímu plánu – Informatika:

Předmět je vyučován na 1. stupni ve 4. a 5. ročníku 1 hodinu týdně. Na 2. stupni je v 6. – 9. ročníku 1 hodina týdně. Informatika se vyučuje v odborných učebnách, třídy jsou zpravidla rozděleny na skupiny do 15 žáků.

Výuka informatiky je podpořena v rámci mezipředmětových vztahů.

5.4 Člověk a jeho svět

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Člověk a jeho svět** je jedinou vzdělávací oblastí RVP ZV, která je koncipována pouze pro 1. stupeň základního vzdělávání. Tato komplexní oblast vymezuje vzdělávací obsah týkající se člověka, rodiny, společnosti, vlasti, přírody, kultury, techniky, zdraví, bezpečí a dalších témat. Uplatňuje pohled do historie i současnosti a směřuje k dovednostem pro praktický život. Svým široce pojatým syntetickým (integrovaným) obsahem spoluutváří povinné základní vzdělávání na 1. stupni.

Vzdělávání v oblasti Člověk a jeho svět rozvíjí poznatky, dovednosti a prvotní zkušenosti žáků získané ve výchově v rodině a v předškolním vzdělávání. Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti; utváří se tak jejich prvotní ucelený obraz světa. Poznávají sebe i své nejbližší okolí a postupně se seznamují s místně i časově vzdálenějšími osobami i jevy a se složitějšími ději. Učí se vnímat lidi a vztahy mezi nimi, všimnout si podstatných věcných stránek i krásy lidských výtvarů a přírodních jevů, soustředěně je pozorovat a přemýšlet o nich a chránit je. Na základě poznání sebe a svých potřeb a porozumění světu kolem sebe se žáci učí vnímat základní vztahy ve společnosti, porozumět soudobému způsobu života, jeho přednostem i problémům (včetně situací ohrožení), učí se vnímat současnost jako výsledek minulosti a východisko do budoucnosti. Při osvojování poznatků a dovedností ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět se žáci učí vyjadřovat své myšlenky, poznatky a dojmy, reagovat na myšlenky, názory a podněty jiných.

Podmínkou úspěšného vzdělávání v dané oblasti je vlastní prožitek žáků vycházející z konkrétních nebo modelových situací při osvojování potřebných dovedností, způsobů jednání a rozhodování. K tomu významně přispívá i osobní příklad učitelů. Propojení této vzdělávací oblasti s reálným životem a s praktickou zkušeností žáků se stává velkou pomocí i ve zvládání nových životních situací i nové role školáka, pomáhá jim při nalézání jejich postavení mezi vrstevníky a při upevňování pracovních i režimových návyků.

Vzdělávací oblast tak připravuje základy pro specializovanější výuku ve vzdělávacích oblastech *Člověk a společnost*, *Člověk a příroda* a ve vzdělávacím oboru *Výchova ke zdraví*.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru **Člověk a jeho svět** je členěn do *pěti tematických okruhů*. Propojováním tematických okruhů je možné vytvářet v ŠVP různé varianty vyučovacích předmětů a jejich vzdělávacího obsahu.

V tematickém okruhu *Místo, kde žijeme* se žáci učí na základě poznávání nejbližšího okolí, vztahů a souvislostí v něm chápat organizaci života v rodině, ve škole, v obci, ve společnosti. Učí se do tohoto každodenního života vstupovat s vlastní aktivitou a představami, hledat nové i zajímavé věci a bezpečně se v tomto světě pohybovat. Důraz je kladen na praktické poznávání místních a regionálních skutečností a na utváření přímých zkušeností žáků (např. v dopravní výchově). Různé činnosti a úkoly by měly přirozeným způsobem probudit v žácích kladný vztah k místu jejich bydliště, postupně rozvíjet jejich národní cítění a vztah k naší zemi.

V tematickém okruhu *Lidé kolem nás* si žáci postupně osvojují a upevňují základy vhodného chování a jednání mezi lidmi, uvědomují si význam a podstatu pomoci a solidarity mezi lidmi, vzájemné úcty, snášenlivosti a rovného postavení mužů a žen. Poznávají, jak se lidé sdružují, baví, jakou vytvářejí kulturu. Seznamují se se základními právy a povinnostmi, se světem financí, ale i s problémy, které provázejí soužití lidí, celou společnost nebo i svět (globální problémy). Celý tematický okruh tak směřuje k prvotním poznatkům a dovednostem budoucího občana demokratického státu.

V tematickém okruhu *Lidé a čas* se žáci učí orientovat v dějích a v čase. Poznávají, jak a proč se čas měří, jak události postupují v čase a utvářejí historii věcí a dějů. Učí se poznávat, jak se život a věci vyvíjejí a jakým změnám podléhají v čase. V tematickém okruhu se vychází od nejznámějších událostí v rodině, obci a regionu a postupuje se k nejdůležitějším okamžikům v historii naší země. Podstatou tematického okruhu je vyvolat u žáků zájem o minulost, o kulturní bohatství regionu i celé země. Proto je důležité, aby žáci mohli samostatně vyhledávat, získávat a zkoumat informace z dostupných zdrojů, především pak od členů své rodiny i od lidí v nejbližším okolí, aby mohli společně navštěvovat památky, sbírky regionálních i specializovaných muzeí, veřejnou knihovnu atd.

V tematickém okruhu *Rozmanitost přírody* žáci poznávají Zemi jako planetu sluneční soustavy, kde vznikl a rozvíjí se život. Poznávají velkou rozmanitost i proměnlivost živé i neživé přírody naší vlasti. Jsou vedeni k tomu, aby si uvědomili, že Země a život na ní tvoří jeden nedílný celek, ve kterém jsou všechny hlavní děje ve vzájemném souladu a rovnováze, kterou může člověk snadno narušit a velmi obtížně obnovovat. Na základě praktického poznávání okolní krajiny a dalších informací se žáci učí hledat důkazy o proměnách přírody, učí se využívat a hodnotit svá pozorování a záznamy, sledovat vliv lidské činnosti na přírodu, hledat možnosti, jak ve svém věku přispět k ochraně přírody, zlepšení životního prostředí a k trvale udržitelnému rozvoji.

V tematickém okruhu *Člověk a jeho zdraví* žáci poznávají především sebe na základě poznávání člověka jako živé bytosti, která má své biologické a fyziologické funkce a potřeby. Poznávají zdraví jako stav bio-psycho-sociální rovnováhy života. Žáci se seznamují s tím, jak se člověk vyvíjí a mění od narození do dospělosti, co je pro člověka vhodné a nevhodné z hlediska denního režimu, hygieny, výživy, mezilidských vztahů atd. Získávají základní poučení o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci a poskytování první pomoci. Osvojují si bezpečné chování a vzájemnou pomoc v různých životních situacích, včetně mimořádných událostí, které ohrožují zdraví jedinců i celých skupin obyvatel. Žáci si postupně uvědomují, jakou odpovědnost má každý člověk za své zdraví a bezpečnost i za zdraví jiných lidí. Žáci docházejí k poznání, že zdraví je důležitá hodnota v životě člověka.

Potřebné vědomosti a dovednosti ve vzdělávacím oboru Člověk a jeho svět získávají žáci především tím, že pozorují názorné pomůcky, přírodu a činnosti lidí, hrají určené role, řeší modelové situace atd.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové činnosti
- orientaci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního rozpočtu
- orientaci ve světě informací a k časovému a místnímu propojování historických, zeměpisných a kulturních informací
- rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech, k pojmenovávání pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- poznávání a chápání rozdílů mezi lidmi, ke kulturnímu a tolerantnímu chování a jednání na základě respektu a společně vytvořených a přijatých nebo obecně uplatňovaných pravidel soužití, k plnění povinností a společných úkolů
- samostatnému a sebevědomému vystupování a jednání, k efektivní a bezkonfliktní komunikaci v méně běžných situacích, k bezpečné komunikaci prostřednictvím elektronických médií, k poznávání a ovlivňování své jedinečnosti (možností a limitů)
- utváření ohleduplného vztahu k přírodě i kulturním výtvorům a k hledání možností aktivního uplatnění při jejich ochraně
- přirozenému vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- objevování a poznávání všeho, co jej zajímá, co se mu líbí a v čem by v budoucnu mohl uspět
- poznávání podstaty zdraví i příčin jeho ohrožení, vzniku nemocí a úrazů a jejich předcházení
- poznávání a upevňování preventivního chování, účelného rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých, včetně chování při mimořádných událostech.

5.4.1 Člověk a jeho svět

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

1. stupeň

MÍSTO, KDE ŽIJEME

Očekávané výstupy - 1. období

žák

ČJS-3-1-01 vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí

ČJS-3-1-02 začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě)

Očekávané výstupy - 2. období

žák

ČJS-5-1-01 určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu

ČJS-5-1-02 určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě

ČJS-5-1-03 rozlišuje mezi náčrty, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokouli

ČJS-5-1-04 vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam

ČJS-5-1-05 porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích

ČJS-5-1-06 rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam

LIDÉ KOLEM NÁS

Očekávané výstupy - 1. období

žák

ČJS-3-2-01 rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům

ČJS-3-2-02 odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností

Očekávané výstupy - 2. období

žák

ČJS-5-2-01 vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)

ČJS-5-2-02 rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už nemohou tolerovat

JS-5-2-03 orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy

LIDÉ A ČAS

Očekávané výstupy - 1. období

žák

ČJS-3-3-01 využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti

ČJS-3-3-02 pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu

ČJS-3-3-03 uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost

Očekávané výstupy - 2. období

žák

ČJS-5-3-01 pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy

ČJS-5-3-02 využívá knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti;

ČJS-5-3-03 srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik

ROZMANITOST PŘÍRODY

Očekávané výstupy - 1. období

žák

ČJS-3-4-01 pozoruje, popisuje a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích

ČJS-3-4-02 roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě

ČJS-3-4-03 provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů

Očekávané výstupy - 2. období

žák

ČJS-5-4-01 objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka

ČJS-5-4-02 vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období

ČJS-5-4-03 zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy

ČJS-5-4-04 porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy

ČJS-5-4-05 zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat

ČJS-5-4-06 založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

Očekávané výstupy - 1. období

žák

ČJS-3-5-01 uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví

ČJS-3-5-02 rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných

ČJS-3-5-03 chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné, ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek

ČJS-3-5-04 reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech

Očekávané výstupy - 2. období

žák

ČJS-5-5-01 využívá poznatků o lidském těle k podpoře vlastního zdravého způsobu života

ČJS-5-5-02 rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození

ČJS-5-5-03 účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob

ČJS-5-5-04 uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista

ČJS-5-5-05 předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek

ČJS-5-5-06 uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou

ČJS-5-5-07 rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc

Výchovné a vzdělávací strategie

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k učení

Učitel:

- vede žáka k práci s učebnicemi, učebními materiály a pomůckami
- dbá, aby žák organizoval a řídil vlastní učení, vyhledával, třídil a využíval informace přiměřeně věku, chápal obecně používané termíny, znaky a symboly a uváděl věci do souvislostí
- motivuje žáka, aby samostatně pozoroval a získané výsledky porovnával, vyhodnocoval, poznával vlastní pokroky, uvědomoval si problémy, které mu brání v učení a projevoval ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k řešení problému

Učitel:

- cíleně vede žáka, aby dokázal popsat problém, svěřil se s ním, při řešení složitějších problémů požádal o radu a řídil se jí, dokázal přivolat pomoc v případě ohrožení vlastní či jiné osoby, ověřoval prakticky správnost řešení problému, byl schopen svá rozhodnutí obhájit a přijímat důsledky svých rozhodnutí
- dbá, aby žák řešil samostatně běžné životní situace a přiměřeně ke svým možnostem překonával životní překážky, nenechával se při řešení problému odradit nezdarem
- motivuje žáka vnímat problémové situace, rozpoznávat problémy a hledat nejvhodnější způsob řešení, vyhledávat informace k řešení problému

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence komunikativní

Učitel:

- podněcuje žáka, aby naslouchal promluvám druhých lidí, porozuměl jim, vhodně na ně reagoval, účinně se zapojoval do diskuze, obhajoval svůj názor a vhodně argumentoval
- dbá, aby žák rozuměl různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlel o nich, reagoval na ně a tvořivě je využíval ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění
- vede žáka vyjadřovat se srozumitelně, výstižně, souvisle a kultivovaně v ústním projevu a k dovednosti umět vést dialog

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence sociální a personální

Učitel:

- vede žáka k povědomí o základních mravních hodnotách v rodině i ve společnosti, k posilování svého sebevědomí na základě pochopení vlastní osoby, k upevňování dobrých mezilidských vztahů
- podporuje respektovat pravidla práce v týmu a svými pracovními činnostmi ovlivňovat kvalitu společné práce, v případě potřeby poskytnout pomoc nebo o ni požádat
- pomáhá žákům navazovat a udržovat vztahy s vrstevníky, respektovat druhé lidi a snažit se upevňovat dobré mezilidské vztahy, oceňovat zkušenosti druhých
- podněcuje žáka k sociálnímu chování a sebeovládání, být vnímavý k potřebám starých, postižených a nemocných lidí, rozpoznávat nevhodné a rizikové chování, uvědomovat si jeho možné důsledky

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence občanské

Učitel:

- vede žáka správně se chovat v krizových situacích a v situacích ohrožujících život a zdraví člověka podle pokynů kompetentních osob a uplatnit osvojené dovednosti a postupy
- učí chápat základní ekologické souvislosti, respektovat požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhodovat se v zájmu podpory a ochrany zdraví člověka, chránit své zdraví, uvědomovat si význam zdravého životního stylu, podílet se na ochraně životního prostředí
- umožňuje žákům poznat svá základní práva a povinnosti, respektovat společenské normy a pravidla soužití ve škole i mimo ni

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence pracovní

Učitel:

- dbá, aby žák dodržoval zásady bezpečnosti, ochrany zdraví, hygieny práce, ochrany životního prostředí a společenských hodnot a uplatňoval je při pracovních činnostech a byl schopen pracovní výdrže, koncentrace na pracovní výkon a jeho dokončení
- pomáhá vytvářet konkrétní představu o pracovních činnostech běžných profesí
- podněcuje žáka využívat získané znalosti a zkušenosti a vytvářet si představu o možnostech svého budoucího pracovního uplatnění

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence pracovní

Učitel:

- dává žákům prostor k plánování a realizaci pozorování a pokusů s účelným využitím digitálních technologií
- vede žáky ke zdravému používání online technologií, k uvědomění si zdravotních rizik, která mohou nastat při jejich dlouhodobém používání, a k jejich předcházení, např. zařazováním relaxačních chvil
- motivuje žáky ke zkoumání přírody s využitím online aplikací
- podporuje žáka, aby využíval informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem
- vede žáky k dodržování pravidel chování při interakci v digitálním prostředí, k ochraně osobních údajů a k uvědomění si, které údaje je vhodné, a naopak nevhodné o sobě zveřejňovat a proč
- vede žáky k respektování autorských práv při využívání obrázků, videí a informací

Předmět: Prvouka
Ročník: 1.
Časová dotace: 2 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Místo, kde žijeme Domov Škola Naše obec	- žák dojde samostatně do školy, šatny, třídy (3-1-01) - dbá na bezpečnost při cestě do školy, zná riziková místa a situace (3-5-01) - spolehlivě se pohybuje v blízkém okolí školy (3-1-01) - pojmenuje obec, ve které žije a ulici, ve které bydlí (3-1-02) - vyjmenuje a popíše důležitá a zajímavá místa své obce (3-3-02)	Čj, M, Vv OSV-Osobnostní rozvoj Sociální rozvoj EV-Lidské aktivity a problémy životního prostředí	
Lidé kolem nás Rodina Soužití lidí Chování lidí	- vyjmenuje nejbližší rodinné příslušníky, seřadí členy rodiny podle věku (3-2-01) - rozlišuje základní příbuzenské vztahy (3-2-01) - projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům (3-2-01) - aplikuje zásady správného chování ve škole i mimo ni (3-2-01) - odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností, vypráví o práci rodičů (3-2-02)	Čj, Vv OSV-Osobnostní rozvoj Sociální rozvoj Morální rozvoj MkV-Lidské vztahy Kulturní difference	
Lidé a čas Orientace v čase a časový řád Současnost a minulost v našem životě	- využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě (3-3-01) - vyjmenuje dny v týdnu, názvy měsíců v roce (3-3-01) - pojmenuje některé kulturní či historické památky obce (3-3-02) - uplatňuje elementární poznatky o sobě a o rodině a činnostech člověka, porovnává minulost a současnost (3-3-03)	Čj, M OSV-Sociální rozvoj Morální rozvoj	
Rozmanitost přírody Látky a jejich vlastnosti Vesmír a Země Rostliny Živočichové Ohleduplné chování v přírodě	- pozoruje a popíše odlišnosti mezi jednotlivými ročními obdobími a porovnává chování přírody v závislosti na ročním období (3-4-01) - roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků (3-4-02) - provádí jednoduché objevitelské pokusy (3-4-03) - dodržuje pravidla správného chování v přírodě (3-4-01)	Čj OSV-Osobnostní rozvoj Morální rozvoj EV-Základní podmínky života Ekosystémy	
Člověk a jeho zdraví Lidské tělo Péče o zdraví, zdravá výživa Osobní bezpečí	- pojmenuje jednotlivé viditelné části lidského těla a vysvětlí, k čemu jednotlivé části těla slouží (3-5-01) - objasní základy osobní hygieny (3-5-01) - rozezná správnou výživu (3-5-01)	Čj, M, Tv, Vv OSV-Sociální rozvoj Morální rozvoj	

Dopravní výchova Mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená Péče o zdraví – pravidla při práci s digitálními technologiemi (interaktivní tabule, mobil...)	• vymezí pojem nemoc, úraz (3-5-01) • rozezná nebezpečí různého charakteru, určí vhodná místa pro hru a trávení volného času (3-5-02) • uplatňuje základní pravidla chůze po chodníku a po silnici (3-5-02) • v modelových situacích prokáže znalost správného cestování autem, autobusem (3-5-02) • rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí (3-5-03) • chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci (3-5-03) • ví, kdy použít čísla tísňového volání – 112, 150, 155, 158 (3-5-03) • reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech (3-5-04) • podílí se na vytvoření společných pravidel při práci s počítačem, tabletem, interaktivní tabulí, mobilním telefonem apod. a pravidla dodržuje (3-5-01)	MkV-Lidské vztahy	
--	---	--	--

Předmět: Prvouka

Ročník: 2.

Časová dotace: 2 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Místo, kde žijeme Domov Škola Naše obec	• vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy (3-1-01) • bezpečně se orientuje v nejbližším okolí bydliště a školy (3-1-01) • pamatuje si adresu svého bydliště a školy (3-1-01) • začlení svou obec do příslušného kraje a obslužného centra ČR (3-1-02) • pojmenuje nejdůležitější části a místa obce (3-1-02)	Čj, M, Vv OSV-Osobnostní rozvoj VDO-Občan, občanská společnost a stát Ev-Vztah člověka k prostředí	
Lidé kolem nás Rodina Soužití lidí Chování lidí Právo – práva a povinnosti žáků školy	• vyjmenuje další rodinné příslušníky nad rámec vlastní rodiny, zná jejich roli a vztahy mezi nimi (3-2-01) • popíše a osvojí si pravidla slušného chování ve škole, společnosti a v rodině (3-2-01) • dokáže posoudit nesprávné chování a vysvětlí správný postup nápravy (3-2-01) • učí se obhajovat své názory, respektuje názory spolužáků (3-2-01) • vysvětlí povolání rodičů a objasní další jemu známá povolání a jejich význam a potřebu (3-2-02)	Čj, Vv OSV-Sociální rozvoj Morální rozvoj MkV-Lidské vztahy Kulturní difference	
Lidé a čas Orientace v čase a časový řád Současnost a minulost v našem životě	• využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti (3-3-01) • rozlišuje časové pojmy minuta, hodina, den, týden, měsíc, rok, roční období (3-3-01) • pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky (3-3-02) • uplatňuje elementární poznatky o činnostech člověka, zdůvodní důležitost úcty k tradicím a památkám (3-3-03)	Čj, M, Hv OSV-Osobnostní rozvoj Sociální rozvoj VDO-Občan, občanská společnost a stát EV-Lidské aktivity a problémy živ. prostředí	
Rozmanitost přírody Látky a jejich vlastnosti Rostliny, houby, živočichové Ochrana přírody a životního prostředí	• pozoruje, popíše a porovná změny v přírodě v ročních obdobích (3-4-01) • pozná a pojmenuje domácí zvířata a jejich mláďata (3-4-02) • pozná a pojmenuje zeleninu, ovoce (3-4-02) • pozná dané rostliny, houby a živočichy ve známé lokalitě (3-4-02) • opakuje a upevňuje si poznatky o určených savcích a ptácích, popíše jednotlivé části těla (3-4-02) • provádí jednoduché objevitelské pokusy (3-4-03)	Čj, M, Vv OSV-Osobnostní rozvoj Sociální rozvoj VMS-Evropa a svět nás zajímá EV-Ekosystémy Základní podmínky života Vztah člověka k prostředí	

Člověk a jeho zdraví Lidské tělo Péče o zdraví, zdravá výživa Návykové látky a zdraví Osobní bezpečí Dopravní výchova Situace hromadného ohrožení Péče o zdraví – pravidla při práci s digitálními technologiemi (interaktivní tabule, mobil...)	• zná základní části lidského těla a polohu základních orgánů v těle, uplatňuje základní hygienické a režimové návyky (3-5-01) • rozpozná lidské smysly (3-5-01) • upevňuje si základní postupy při preventivní péči o své zdraví a tělo, rozlišuje nemoc a úraz (3-5-01) • uplatňuje zásady zdravého stravovacího a pitného režimu (3-5-01) • dodržuje zásady bezpečného chování v různých prostředích a při různých činnostech, uvede možná nebezpečí i způsoby, jak jim čelit (3-5-02) • důsledně dbá na uplatňování pravidel účastníka silničního provozu (3-5-02) • uvede základní ochranné prvky v dopravě v roli chodce (3-5-02) • pojmenuje důležité dopravní značky, světelné signály (3-5-02) • chová se obezřetně při setkání s neznámými lidmi a učí se vyhodnotit nebezpečí a závažnost situace (3-5-03) • dokáže přivolat pomoc pro sebe i pro jiné v případě nebezpečí (3-5-03) • pamatuje si telefonní čísla záchranné služby, policie, hasičů (3-5-03) • adekvátně reaguje na pokyny dospělých při mimořádných situacích, respektuje je a řídí se jimi (3-5-04) • dodržuje pravidla při práci s počítačem, tabletem, interaktivní tabulí, mobilním telefonem apod., pracuje ve výukových programech (3-5-01)	Čj M Vv OSV-Osobnostní rozvoj Sociální rozvoj Morální rozvoj MkV-Lidské vztahy	
---	---	---	--

Předmět: Prvouka
Ročník: 3.
Časová dotace: 2 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Místo, kde žijeme Domov Škola Naše obec, místní krajina Okolní krajina (místní oblast, region) Naše vlast	• vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí (3-1-01) • pozoruje a popíše okolí bydliště, okolí školy (3-1-01) • začlení svou obec (město) do příslušného kraje a oblužného centra ČR (3-1-02) • pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (3-1-02) • zajímá se o minulost naší obce, zná místa pro sport, kulturu, služby (3-1-02)	Čj, M, Vv OSV-Osobnostní rozvoj VDO-Občan, občanská společnost a stát VMS-Objevujeme ČR, Evropu a svět	
Lidé kolem nás Rodina Soužití lidí Chování lidí Právo a spravedlnost Vlastnictví a majetek	• pojmenuje základní povinnosti a práva členů rodiny (3-2-01) • rozlišuje základní i širší příbuzenské vztahy (3-2-01) • uvědomuje si funkci rodiny ve společnosti (3-2-01) • uvědomuje si odlišnosti spolužáků i jiných lidí, jejich přednosti a nedostatky, chová se tolerantně (3-2-01) • dodržuje vyvozená pravidla pro soužití ve škole, v rodině, v obci (3-2-01) • zná význam a potřebu jednotlivých povolání a pracovních činností (3-2-02) • uvědomuje si rozdíl mezi soukromým a veřejným majetkem (3-2-02)	Čj, M, Vv OSV-Osobnostní rozvoj Sociální rozvoj VDO-Občan, občanská společnost a stát MkV-Kulturní difference Lidské vztahy	
Lidé a čas Orientace v čase a časový řád Současnost a minulost v našem životě Regionální památky	• využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti (3-3-01) • pozná a prakticky využívá základní časové jednotky (3-3-01) • pojmenuje některé významné rodáky, kulturní či historické památky, významné události spjaté s místem, v němž žije (3-3-02) • uplatňuje elementární poznatky o sobě, o činnostech člověka, o lidské společnosti, zdůvodní důležitost úcty k tradicím a památkám, na příkladech porovnává minulost a současnost (3-3-03)	Čj, M, Vv OSV-Osobnostní rozvoj Sociální rozvoj EV-Vztah člověka k prostředí Lidské aktivity problémy život. prostředí	
Rozmanitost přírody Látky a jejich vlastnosti - měření veličin s využitím digitálních technologií (např. digitální lupy)	• pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích (3-4-01) • popíše základní rozdíl mezi živou a neživou přírodninou (3-4-02) • roztrídí známé přírodniny podle jejich vlastností (3-4-02)	Čj, M, Vv OSV-Osobnostní rozvoj EV-Ekosystémy	

Voda a vzduch Půda Rostliny, houby, živočichové Ochrana přírody a životního prostředí Plánování a záznam jednoduchých pokusů s použitím digitálních technologií	• hodnotí a uvědomí si význam vody, vzduchu a půdy pro život (3-4-02) • pojmenovává a rozřídí nejznámější rostliny ze svého okolí (3-4-02) • pojmenovává hospodářské a léčivé rostliny (3-4-02) • pozná nejznámější jedlé a jedovaté houby (3-4-02) • rozliší hospodářská, domácí a volně žijící zvířata (3-4-02) • provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů (3-4-03) • změří čas, vzdálenost a teplotu s využitím digitálních technologií (3-4-03) • naplánuje pokus, s využitím digitálních technologií jej provede a zaznamená výsledky pokusu s využitím digitálních technologií (3-4-03)	Základní podmínky života	
Člověk a jeho zdraví Lidské tělo Péče o zdraví, zdravá výživa Návykové látky a zdraví Osobní bezpečí Dopravní výchova Situace hromadného ohrožení Péče o zdraví – pravidla při práci s digitálními technologiemi	• využívá znalostí lidského těla k vysvětlení základních funkcí (3-5-01) • rozlišuje jednotlivé etapy lidského života (3-5-01) • uplatňuje a upevňuje základní návyky osobní hygieny a jiné zdravotně preventivní návyky (3-5-01) • orientuje se mezi zdravou a méně zdravou stravou (3-5-01) • rozliší vhodná a nevhodná místa pro hru a trávení volného času a volí odpovídající způsob ochrany, řídí se pravidly pro práci s digitálními technologiemi (3-5-02) • ovládá přiměřeně svému věku pravidla silničního provozu v rolích chodce a cyklisty, používá reflexní doplňky (3-5-02) • uvědomuje si ohrožení svého zdraví požitím návykové látky a nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií (3-5-02) • seznamuje se s krizovými situacemi (šikana, týrání, sexuální obtěžování a zneužívání) a učí se dbát na vlastní bezpečí, zná, případně vyhledá čísla linky důvěry (3-5-03) • přivolá pomoc v případě osobního nebo cizího ohrožení (3-5-03) • adekvátně reaguje na pokyny dospělých při mimořádných událostech (3-5-04)	Čj, M, Tv, Vv OSV-Osobnostní rozvoj Sociální rozvoj Morální rozvoj MkV-Lidské vztahy Etnický původ	

Předmět: Přírodověda
Ročník: 4.
Časová dotace: 2 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Rozmanitost neživé a živé přírody, ochrana přírody Látky a jejich vlastnosti Neživá příroda voda, vzduch, půda, teplo a světlo od Slunce, nerosty a horniny Živá příroda rostliny, houby, živočichové Životní podmínky Potravní vztahy Ekosystémy Rovnováha v přírodě Ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody Pozorování s využitím digitálních technologií	- objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody (5-4-01) - na základě pozorování vyvodí vztahy mezi živou a neživou přírodou, objasní základní podmínky života, rozšiřuje si poznatky o významu vzduchu, vody, slunce a půdy pro život člověka (5-4-01) - zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy (5-4-03) - na základě zkoumání vybraných organismů určí, jak jsou jednotlivé organismy přizpůsobeny k životu na souši, ve vodě, ve vzduchu (5-4-03) - porovnává na základě pozorování projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy (5-4-04) - zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě (5-4-05) - založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu (5-4-06) - využije výzkumné dovednosti pro zjišťování způsobu života rostlin a živočichů (5-4-06) - pozoruje základní projevy života organismů při terénní výuce s využitím digitálních technologií (fotoaparát, mobilní aplikace...)	Čj, Vv OSV-Osobnostní rozvoj EV-Ekosystémy Základní podmínky života Lidské aktivity a problémy životního prostředí Vztah člověka k prostředí	
Člověk a jeho zdraví Dopravní výchova První pomoc Osobní bezpečí, krizové situace Situace hromadného ohrožení Péče o zdraví – pravidla při práci s digitálními technologiemi, osobní bezpečí	- uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události, vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista (5-5-04) - nacvičuje bezpečné chování v silničním provozu v roli chodce a cyklisty (5-5-04) - popíše výbavu cyklisty a jízdního kola, zná způsob a pravidla bezpečné jízdy na jízdním kole (5-5-04) - uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou (5-5-06)	Čj, Vv, Tv OSV-Osobnostní rozvoj Sociální rozvoj	

	• dokáže rozlišit rozdíly mezi drobným, závažným a život ohrožujícím zraněním (5-5-07) • dokáže ošetřit drobná poranění, umí pomoci dospělému při poskytování první pomoci a zajistí lékařskou pomoc (5-5-07) • v modelových situacích prokáže schopnost vhodně reagovat na pokyny dospělých a jednat v souladu s pravidly chování při mimořádné situaci (5-5-04) • uvědomuje si zdravotní rizika při dlouhotrvajícím využívání digitálních technologií		
--	--	--	--

Předmět: Vlastivěda
Ročník: 4.
Časová dotace: 2 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Místo, kde žijeme Domov Škola Obec, místní krajina Okolní krajina ČR– zemský povrch a jeho tvar, půdy, vodstvo, rostlinstvo a živočišstvo, vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu a životní prostředí Regiony ČR Praha a vybrané regiony ČR Naše vlast – národ, základy státního zřízení a politického systému ČR Státní symboly Mapy obecně zeměpisné a tematické orientační body a linie, světové strany	- určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu (5-1-01) - zakreslí do mapy nebo plánu místo svého bydliště nebo pobytu, porovná krajinu svého bydliště s jiným typem krajiny (5-1-01) - určí světové strany v přírodě a podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě (5-1-02) - vybere nejvhodnější zobrazení a typ mapy pro získání informací (plán, vlastivědná nebo turistická mapa, mapa kulturních památek...) (5-1-02) - rozlišuje mezi náčrtý, plány a základními typy map (5-1-03) - vyhledá jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, v legendě mapy vyhledá potřebné informace (5-1-03) - vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam (5-1-04) - rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam (5-1-06)	Čj, M, Vv, Tv OSV-Osobnostní rozvoj VDO-Občanská společnost a škola Občan, občanská společnost a stát Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování EV-Vztah člověka k prostředí	
Lidé kolem nás Rodina Soužití lidí Chování lidí Právo a spravedlnost Základní formy vlastnictví Komunikace v digitálním světě (např. SMS), uvědomění si rizikové situace v online prostředí. vlastnictví – autorská práva	- vyjádří na základě vlastních zkušeností vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (5-2-01) - dokáže vysvětlit příbuzenské a mezigenerační vztahy, život a funkci rodiny (5-2-01) - prohlubuje si poznatky o mezilidských vztazích a vzájemné komunikaci, rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už nemohou tolerovat (5-2-02) - orientuje se v základních formách vlastnictví, uvede příklady vlastnictví soukromého, veřejného, osobního, společného (5-2-03). - odmítne nepříjemnou nebo rizikovou komunikaci v digitálním světě	Čj, Vv, M OSV-Osobnostní rozvoj Sociální rozvoj Morální rozvoj VDO-Občan, občanská společnost a stát MkV-Kulturní difference Lidské vztahy Etnický původ EV-Lidské aktivity a životní prostředí	

	• na příkladu rozliší jednání v souladu s pravidly a jednání porušující pravidla v digitálním světě, uvede na příkladech možná nebezpečí, která jsou spojena se vstupem do online prostředí		
Lidé a čas Orientace v čase a časový řád Současnost a minulost v našem životě - proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby, průběh lidského života Výpravy za poznáním od pravěku až po nástup Habsburků na český trůn Státní svátky a významné dny Regionální památky Báje, mýty, pověsti	• pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy (5-3-01) • určí k základní dějinné události či jevu s pomocí různých zdrojů informací časové období, ke kterému se daná událost či jev vztahuje (5-3-01) • využívá knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti (5-3-02) • srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik (5-3-03) • využívá regionálních bájí, mýtů a pověstí k rozšíření svých vědomostí (5-3-03)	Čj, Vv, Pč OSV-Osobnostní rozvoj Sociální rozvoj	

Předmět: Přírodověda**Ročník: 5.****Časová dotace: 2 hod. týdně**

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Rozmanitost neživé a živé přírody, ochrana přírody Látky a jejich vlastnosti třídění látek, skupenství, vlastnosti, porovnávání a měření veličin s praktickým užíváním základních jednotek Neživá příroda Voda, vzduch, nerosty a horniny Půda – vznik a význam Vesmír a Země, sluneční soustava, den a noc, roční období Životní podmínky na Zemi– podnebné pásy Počasí a podnebí Rovnováha v přírodě Ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody Záznam pozorování s využitím digitálních technologií Vyhledávání informací v doporučených digitálních zdrojích	- na základě znalosti propojenosti prvků živé a neživé přírody si uvědomuje princip rovnováhy v přírodě a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka (5-4-01) - rozpozná některé hospodářsky významné horniny a nerosty (5-4-01) - vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období (5-4-02) - srovnává a rozlišuje životní podmínky v jednotlivých podnebných pásích (5-4-03) - porovnává na základě pozorování projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy (5-4-04) - zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí a zdraví člověka podporovat nebo poškozovat (5-4-05) - založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu (5-4-06) - zaznamená výsledky pozorování s využitím digitálních technologií - využije digitální technologie k vyhledání informací o vybraném organismu	Čj, M, Pč, Vv OSV-Osobnostní rozvoj EV-Ekosystémy Základní podmínky života Lidské aktivity a problémy životního prostředí Vztah člověka k prostředí	
Člověk a jeho zdraví Lidské tělo Stavba těla, základní funkce a projevy, životní potřeby člověka, vývoj jedince	- využívá poznatků o lidském těle k podpoře vlastního zdravého způsobu života (5-5-01) - rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození (5-5-02) - účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle	Čj, Vv, Tv OSV-Osobnostní rozvoj Sociální rozvoj Morální rozvoj	

Péče o zdraví, zdravý životní styl, denní režim, výživa, Nemoci, úrazy První pomoc Návykové látky, závislosti a zdraví Osobní bezpečí, krizové situace Dopravní výchova Integrovaný záchranný systém Mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená	vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob (5-5-03) • uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události, vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista (5-5-04) • v modelových situacích prokáže schopnost vhodně reagovat na pokyny dospělých a jednat v souladu s pravidly chování při mimořádné situaci (5-5-04) • předvede v modelových situacích jednoduché způsoby odmítání návykových látek, vysvětlí, proč kouření a pití alkoholu poškozuje zdraví (5-5-05) • posoudí nebezpečí závislosti na hracích automatech a počítačích a při komunikaci prostřednictvím elektronických médií (5-5-05) • uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou, první pomoc (5-5-06) • rozpozná život ohrožující zranění, ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc (5-5-07)	MkV-Kulturní difference EV-Lidské aktivity a problémy životního prostředí Vztah člověka k prostředí	
--	--	--	--

Předmět: Vlastivěda
Ročník: 5.
Časová dotace: 2 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Místo, kde žijeme Domov, obec Okolní krajina Naše vlast Evropa a svět – kontinenty, evropské státy, EU, cestování Mapy obecně zeměpisné a tematické	- určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu (5-1-01) - rozlišuje mezi náčrtky, plány a základními typy map, vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách ČR a Evropy (5-1-03) - zařadí umístění ČR z hlediska zeměpisného (svět, Evropa) (5-1-03) - vyhledá typické zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam (ČR, Evropa, svět) (5-1-04) - rozšiřuje si zeměpisné znalosti o místě bydliště a širším okolí (5-1-04) - porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i jiných zemích (5-1-05) - rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam v porovnání s okolními státy (5-1-06)	Čj, M, Vv, OSV-Osobnostní rozvoj VDO-Občan, občanská společnost a stát VMS-Evropa a svět nás zajímá Objevujeme Evropu a svět Jsme Evropané EV-Ekosystémy	
Lidé kolem nás Rodina Soužití lidí Chování lidí Právo a spravedlnost Vlastnictví Soužití lidí – komunikace v digitálním světě, digitální identita Chování lidí – předcházení konfliktním situacím v online prostředí Osobní bezpečí – ochrana osobních údajů, digitální stopa	- vyjádří na základě vlastních zkušeností vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (5-2-01) - rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už nemohou tolerovat (5-2-02) - orientuje se v základních formách vlastnictví, používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy (5-2-03) - pojmenuje rozdíly v komunikaci ve fyzickém a digitálním světě a uvede na příkladu rozdíly mezi reálnou a digitální identitou - uvede, které údaje o sobě může zveřejnit a své tvrzení zdůvodní, vyhledá svou digitální stopu a porovná ji s jinou digitální stopou (např. známé osobnosti, spolužáka), uvědomuje si, že zveřejněné informace lze jen obtížně odstranit	Čj, Vv OSV-Osobnostní rozvoj Sociální rozvoj Morální rozvoj MkV-Kulturní difference Lidské vztahy Etnický původ	

Lidé a čas Orientace v čase a časový řád Současnost a minulost v našem životě - proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby, průběh lidského života Výpravy za poznáním od nástupu Habsburků na český trůn až po současnost Státní svátky a významné dny Regionální památky – lidé a obory zkoumající minulost	• pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy (5-3-01) • určí k základní dějinné události či jevu s pomocí různých zdrojů informací časové období, ke kterému se daná událost či jev vztahuje (5-3-01) • využívá knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti (5-3-02) • srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik (5-3-03) • zařadí zjištěné historické reálie správně a vyvozuje souvislosti mezi jednotlivými ději (5-3-03) • rozšiřuje si historické znalosti o místě bydliště a širším okolí, využívá poznatky z kronik, archivů a muzeí (5-3-03)	Čj, Vv, Pč OSV - Osobnostní rozvoj Sociální rozvoj	
--	---	--	--

Základní formou realizace výuky je vyučovací hodina. Do vyučovacích hodin jsou začleňovány krátkodobé projekty, je využívána experimentální činnost, pozorování a vycházky. Výuka probíhá v kmenové třídě nebo za účelem zvýšení efektivity výuky v půlených skupinách v přírodovědné učebně, školní naučné zahradě, dále při vycházkách a pozorováních také v terénu. Součástí výuky jsou vlastivědné a přírodovědné exkurze.

5.5 Člověk a společnost

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Člověk a společnost** v základním vzdělávání vybavuje žáka znalostmi a dovednostmi potřebnými pro jeho aktivní zapojení do života demokratické společnosti. Vzdělávání směřuje k tomu, aby žáci poznali dějinné, sociální a kulturně historické aspekty života lidí v jejich rozmanitosti, proměnlivosti a ve vzájemných souvislostech. Seznamuje žáky s vývojem společnosti a s důležitými společenskými jevy a procesy, které se promítají do každodenního života a mají vliv na utváření společenského klimatu. Zaměřuje se na utváření pozitivních občanských postojů, rozvíjí vědomí přináležitosti k evropskému civilizačnímu a kulturnímu okruhu a podporuje přijetí hodnot, na nichž je současná demokratická Evropa budována, včetně kolektivní obrany. Důležitou součástí vzdělávání v dané vzdělávací oblasti je prevence rasistických, xenofobních a extrémistických postojů, výchova k toleranci a respektování lidských práv, k rovnosti mužů a žen a výchova k úctě k přírodnímu a kulturnímu prostředí i k ochraně uměleckých a kulturních hodnot. Tato vzdělávací oblast přispívá také k rozvoji finanční gramotnosti a k osvojení pravidel chování při běžných rizikových situacích i při mimořádných událostech.

Ve vzdělávací oblasti Člověk a společnost se u žáků formují dovednosti a postoje důležité pro aktivní využívání poznatků o společnosti a mezilidských vztazích v občanském životě. Žáci se učí rozpoznávat a formulovat společenské problémy v minulosti i současnosti, zjišťovat a zpracovávat informace nutné pro jejich řešení, nacházet řešení a vyvozovat závěry, reflektovat je a aplikovat v reálných životních situacích.

Vzdělávací oblast Člověk a společnost zahrnuje vzdělávací obory **Dějepis a Výchova k občanství**. Ve svém vzdělávacím obsahu navazuje přímo na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět. Přesahy dané vzdělávací oblasti se promítají i do jiných vzdělávacích oblastí a do celého života školy a mají přímou vazbu zejména na společenskovědní část vzdělávacího oboru *Zeměpis*, který je v zájmu zachování jeho celistvosti umístěn ve vzdělávací oblasti Člověk a příroda.

Vzdělávací obor **Dějepis** přináší základní poznatky o konání člověka v minulosti. Jeho hlavním posláním je kultivace historického vědomí jedince a uchování kontinuity historické paměti, především ve smyslu předávání historické zkušenosti. Důležité je zejména poznávání dějů, skutků a jevů, které zásadním způsobem ovlivnily vývoj společnosti a promítly se do obrazu naší současnosti. Důraz je kladen především na dějiny 19. a 20. století, kde leží kořeny většiny současných společenských jevů. Významně se uplatňuje zřetel k základním hodnotám evropské civilizace. Podstatné je rozvíjet takové časové a prostorové představy i empatie, které umožňují žákům lépe proniknout k pochopení historických jevů a dějů. Žáci jsou vedeni k poznání, že historie není jen uzavřenou minulostí ani shlukem faktů a definitivních závěrů, ale je kladením otázek, jimiž se současnost prostřednictvím minulosti ptá po svém vlastním charakteru a své možné budoucnosti. Obecné historické problémy jsou konkretizovány prostřednictvím zařazování dějin regionu i dějin místních.

Vzdělávací obor **Výchova k občanství** se zaměřuje na vytváření kvalit, které souvisejí s orientací žáků v sociální realitě a s jejich začleňováním do různých společenských vztahů a vazeb. Otevírá cestu k realistickému sebepoznání a poznávání osobnosti druhých lidí a k pochopení vlastního jednání i jednání druhých lidí v kontextu různých životních situací. Seznamuje žáky se vztahy v rodině a širších společenstvích, s hospodářským životem a rozvíjí jejich orientaci ve světě financí. Přibližuje žákům úkoly důležitých politických institucí a orgánů, včetně činností armády, a ukazuje možné způsoby zapojení jednotlivců do občanského života. Učí žáky respektovat a uplatňovat mravní principy a pravidla společenského soužití a přebírat odpovědnost za vlastní názory, chování a jednání i jejich důsledky. Rozvíjí občanské a právní vědomí žáků, posiluje smysl jednotlivců pro osobní i občanskou odpovědnost a motivuje žáky k aktivní účasti na životě demokratické společnosti.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- rozvíjení zájmu o současnost a minulost vlastního národa i jiných kulturních společenství, k utváření a upevňování vědomí přináležitosti k evropské kultuře

- odhalování kořenů společenských jevů, dějů a změn, k promýšlení jejich souvislostí a vzájemné podmíněnosti v reálném a historickém čase
- hledání paralel mezi minulými a současnými událostmi a jejich porovnávání s obdobnými či odlišnými jevy a procesy v evropském a celosvětovém měřítku
- utváření pozitivního hodnotového systému opřené o historickou zkušenost
- rozlišování mýtů a skutečnosti, rozpoznávání projevů a příčin subjektivního výběru a hodnocení faktů i ke snaze o objektivní posouzení společenských jevů současnosti i minulosti
- vytváření schopnosti využívat jako zdroj informací různorodé verbální i neverbální texty společenského a společenskovědního charakteru
- rozvíjení orientace v mnohotvárnosti historických, sociokulturních, etických, politických, právních a ekonomických faktů tvořících rámec každodenního života; k poznávání a posuzování každodenních situací a událostí ve vzájemných vazbách a širších souvislostech včetně souvislostí mezinárodních a globálních
- úctě k vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům; k rozvíjení respektu ke kulturním či jiným odlišnostem (zvláštnostem) lidí, skupin i různých společenství
- uplatňování aktivního přístupu k ochraně zdraví, života, majetku při běžných, rizikových i mimořádných událostech i poznávání otázek obrany státu
- získávání orientace v aktuální dění v ČR, EU a ve světě, k rozvíjení zájmu o veřejné záležitosti
- utváření vědomí vlastní identity a identity druhých lidí, k rozvíjení realistického sebepoznávání a sebehodnocení, k akceptování vlastní osobnosti i osobnosti druhých lidí
- orientaci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního (rodinného) rozpočtu s ohledem na měnící se životní situaci
- utváření pozitivních vztahů k opačnému pohlaví v prostředí školy i mimo školu, k rozpoznávání stereotypního nahlížení na postavení muže a ženy v rodině, v zaměstnání i v politickém životě, k vnímání předsudků v nazírání na roli žen ve společnosti
- rozpoznávání názorů a postojů ohrožujících lidskou důstojnost nebo odporujících základním principům demokratického soužití; ke zvyšování odolnosti vůči myšlenkové manipulaci
- uplatňování vhodných prostředků komunikace k vyjadřování vlastních myšlenek, citů, názorů a postojů, k zaujímání a obhajování vlastních postojů a k přiměřenému obhajování svých práv

5.5.1 Dějepis

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

2. stupeň

ČLOVĚK V DĚJINÁCH

Očekávané výstupy

žák

D-9-1-01 uvede konkrétní příklady důležitosti a potřeby dějepisných poznatků

D-9-1-02 uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány

D-9-1-03 orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu

POČÁTKY LIDSKÉ SPOLEČNOSTI

Očekávané výstupy

žák

D-9-2-01 charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu

D-9-2-02 objasní význam zemědělství, dobytčářství a zpracování kovů pro lidskou společnost

NEJSTARŠÍ CIVILIZACE. KOŘENY EVROPSKÉ KULTURY

Očekávané výstupy

žák

D-9-3-01 rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací

D-9-3-02 uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví

D-9-3-03 demonstuje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a zrod křesťanství

D-9-3-04 porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie

KŘESŤANSTVÍ A STŘEDOVĚKÁ EVROPA

Očekávané výstupy

žák

D-9-4-01 popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etik, christianizace a vznik států

D-9-4-02 objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech

D-9-4-03 vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí

D-9-4-04 ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury

OBJEVY A DOBÝVÁNÍ. POČÁTKY NOVÉ DOBY

Očekávané výstupy

žák

D-9-5-01 vysvětlí znovuzrození antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve

D-9-5-02 vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život

D-9-5-03 popíše průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky

D-9-5-04 objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie

D-9-5-05 objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky

D-9-5-06 rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede příklady významných kulturních památek

MODERNIZACE SPOLEČNOSTI

Očekávané výstupy

žák

D-9-6-01 vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti

D-9-6-02 objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek a rozbití starých společenských struktur v Evropě

D-9-6-03 porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů

D-9-6-04 vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla; charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezení význam kolonií

MODERNÍ DOBA

Očekávané výstupy

Žák

D-9-7-01 na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky

D-9-7-02 rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů

D-9-7-03 charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu

D-9-7-04 na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv

D-9-7-05 zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí

ROZDĚLENÝ A INTEGRUJÍCÍ SE SVĚT

Očekávané výstupy

Žák

D-9-8-01 vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků

D-9-8-02 vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce

D-9-8-03 posoudí postavení rozvojových zemí

D-9-8-04 prokáže základní orientaci v problémech současného světa

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel se při veškerých činnostech cíleně zaměřuje také na rozvíjení a hodnocení klíčových kompetencí žáků.

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k učení

Učitel:

- volí zajímavá témata pro zpracování referátů a tím motivuje žáky k vyhledávání, třídění a využívání informací z různých zdrojů, a to jak z ústních sdělení, tak z tištěných textů, encyklopedií i z elektronických médií
- podněcuje zájem žáků o národní a světové dějiny tím, že je motivuje k účasti v různých dějepisných soutěžích a olympiádách; motivuje je k tomu, aby se podíleli na organizaci soutěží ve škole
- zadáváním vhodných úkolů rozvíjí tvořivé schopnosti žáků a motivuje je k vlastní badatelské činnosti

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k řešení problémů

Učitel:

- zadáváním vhodných úloh na řešení badatelských problémů vede žáky k samostatné práci s odbornou literaturou a dalšími informačními zdroji
- zadáváním úkolů souvisejících s realizací historické exkurze vede žáky k tomu, aby z různých variant volili řešení efektivní
- umožňuje žákům naučit se digitalizované zdroje a informace třídit, srovnávat a kriticky hodnotit

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence komunikativní

Učitel:

- zařazuje do výuky tematicky vymezené diskuse, v nichž mají žáci možnost uplatnit vlastní názory, vhodně argumentovat, korigovat svá stanoviska a vhodně reagovat na názory jiných
- umožňujeme žákům komunikovat o tvůrčích postupech a výsledcích práce s digitálními historickými zdroji a prameny prostřednictvím vhodných digitálních komunikačních prostředků, nástrojů a přístrojů

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence sociální a personální

Učitel:

- zapojuje žáky do tvorby pravidel pro diskuse (včetně diskusí virtuálních) a vede je k respektování a dodržování přijatých pravidel
- pravidelným zařazováním různě náročných řečnických cvičení do výuky vede žáky k získávání potřebné sebedůvěry pro vystupování na veřejnosti
- vede žáky k zodpovědné výstavbě a správě digitální identity, k dodržování základních bezpečnostních pravidel, k respektování autorských práv

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence občanské

Učitel:

- výběrem témat, historických exkurzí a dalších aktivit přibližuje žákům význam české a světové historie jako kulturního dědictví a poučení pro společnost
- výběrem vhodných témat motivuje žáky k tvorbě příspěvků pro místní média, jimiž by se aktivně zapojovali do života obce

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence pracovní

Učitel:

- podněcuje žáka využívat získané znalosti a zkušenosti a vytvářet si představu o možnostech svého budoucího pracovního uplatnění

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence digitální

Učitel:

- podporuje žáky v tom, aby využívali digitální technologie k orientaci v historické realitě
- vede žáka k tomu, aby pracovali s digitalizovanými historickými zdroji a prameny
- klade důraz na ochranu osobních údajů a osobních dat žáků

Předmět: Dějepis

Ročník: 6.

Časová dotace: 2 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Úvod do vyučování dějepisu Historie, dějepis (význam zkoumání dějin, získávání informací o dějinách; historické prameny) Historický čas a prostor Význam zkoumání dějin, získávání informací o dějinách s pomocí digitálních zdrojů	• uvede na konkrétní události obecných dějin její dopad na současnost (9-1-01) • popíše na konkrétní události českých a regionálních dějin její dopad na současnost (9-1-01) • uvede příklady zdrojů informací o minulosti (9-1-02) • pojmenuje významné instituce, kde se shromažďují informace o minulosti (9-1-02) • orientuje se na časové ose (9-1-03) • lokalizuje místo významné dějinné události v současném světě (9-1-03) • chronologicky seřadí klíčové události českých a světových dějin (9-1-03) • používá aktivně a účelně k orientaci v historické realitě dostupné digitální technologie, portály s dějepisnými materiály a dostupné kanály a pořady (9-1-01 rozšířený do digitálního prostředí) • pracuje s digitalizovanými historickými zdroji a prameny, s archiváliemi, s historickými ilustracemi a animacemi, s digitálními historickými mapami (9-1-02 rozšířený do digitálního prostředí)	Z - orientace na mapě, měřítko mapy, vznik Země M – přímka (časová osa) Př – Vývoj života Čj – Bible MV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	
Člověk a lidská společnost v pravěku Vznik a vývoj lidského rodu Lovci, sběrači a zemědělci v době kamenné Zpracovatelé kovů (doba bronzová, doba železná) Pravěk v českých zemích (Keltové, Germáni, Slované)	• porovná prostředí a způsob života pravěkých a dnešních lidí (9-2-01) • pojmenuje na příkladech hlavní nástroje pravěkých lidí (9-2-01) • objasní, z jakých materiálů vyráběli lidé v pravěku své nástroje (9-2-01) • popíše život pravěkých lidí ve starší době kamenné na našem území (9-2-01) • objasní změnu způsobu života lidí v době přechodu na pěstování plodin a na chov dobytka (9-2-02) • uvede výhody používání kovových materiálů a nástrojů (9-2-02)	P – změna krajiny Z – orientace na mapě, naleziště pozůstatků předchůdců člověka, step a lesostep Čj – předpona pra-; význam slov (zručný, rozumný apod.) Př – valoun, půda VV - umění VMS – Jsme Evropané EV – Ekosystémy MkV – Etnický původ	

Starověk – nejstarší civilizace a jejich kulturní odkaz Nejstarší starověké civilizace a jejich kulturní odkaz Antické Řecko a Řím Střední Evropa a její styky s antickým Středomořím	• charakterizuje přírodní podmínky vhodné pro vznik nejstarších civilizací (9-3-01) • vymezí oblasti vzniku nejstarších civilizací na Zemi (9-3-01) • vyjmenuje s použitím map příklady velkých řek, v jejichž povodí vznikly významné světové starověké civilizace (9-3-01) • uvede příklady nejvýznamnějších kulturních a technických památek předantických civilizací (9-3-02) • na příkladu předantických kulturních a technických památek vysvětlí jejich význam a možnosti využití (9-3-02) • uvede příklady nejvýznamnějších kulturních památek antického světa (9-3-03) • na příkladu antických kulturních památek popíše jejich smysl a význam pro minulost i současnost (9-3-03) • charakterizuje křesťanství a vymezí jeho vliv na rozvoj evropské civilizace (9-3-03) • pojmenuje největší osobnosti související se vznikem a šířením křesťanství (9-3-03) • uvede příklady forem vlád u vybraných starověkých civilizací (9-3-04) • u vybrané starověké civilizace popíše strukturu obyvatelstva (9-3-04) • popíše principy demokratického zřízení v Athénách a porovná je se současným demokratickým zřízením v České republice (9-3-04)	Vo – náboženství, stát, státní zřízení, volby, zákony Z – orientace na mapě, přírodní podmínky Čj – starověká literatura, písmo, význam slov (labyrint apod.) M – arabské číslice Vv - freska VDO – Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování MkV – Lidské vztahy VMS – Jsme Evropané EV – Ekosystémy, Základní podmínky života	
Rozvoj digitálních kompetencí Historické prameny, databáze, portály, kanály a pořady s výukovými dějepisnými materiály Prostorové informace z digitálních zdrojů Myšlenková (mentální) schémata a myšlenkové (mentální) mapy pro orientaci v historické realitě na základě digitalizovaných prostorových informací Virtuální 360° prohlídky, animace a 3D rekonstrukce významných a vybraných dobových objektů, historických krajin, kulturních a technických památek, sbírek muzeí	• volí pro vyhledávání historického digitálního zdroje vhodné digitální technologie, výstižné klíčové slovo • vytváří a využívá myšlenková (mentální) schémata a myšlenkové (mentální) mapy pro orientaci v historické realitě na základě digitalizovaných prostorových informací (data o historických krajinách, objektech a lidech v nich) • využívá k orientaci v historické realitě pravěkých a starověkých dějin aktivně, účelně a kriticky digitální zdroje, portály, databáze, výukové kanály, pořady, aplikace a webové stránky institucí • analyzuje digitální zdroje, porovnává je, kriticky hodnotí a interpretuje • vytváří výstupy digitální povahy za použití citace a respektování autorských práv • komunikuje ve sdíleném digitálním prostředí a různých platformách (např. Google disk) • pracuje s rozšířenou (virtuální) realitou – s virtuálními 3D materiály, prohlídkami, animacemi a aplikacemi pro znázornění kontextu	Informatika – Informační a datová gramotnost, Komunikace a kolaborace, Tvorba digitálního obsahu	

Rozšířená realita - činnosti s virtuálními 3D materiály, animacemi, rekonstrukcemi a aplikacemi pro znázornění prostředí nejstarších světových civilizací Digitalizované historické zdroje: prameny, archiválie, mapy, ilustrace, simulace a animace historických událostí	pravěkých a starověkých dějin • uplatňuje činnosti s virtuálními 3D materiály, animacemi a aplikacemi pro znázornění prostředí nejstarších světových civilizací • využívá k poznávání historické reality pravěkých a starověkých dějin aktivně, účelně a kriticky primární historické prameny v prostředí digitalizovaných sbírek muzeí a galerií • podle obrazových digitálních zdrojů popisuje pravěká zvířata, způsob jejich lovu, zbraně, nástroje, předměty denní potřeby a kulturní předměty pravěkých lidí • pomocí vizuálních digitálních zdrojů prezentuje nejvýznamnější příklady a lokace antických památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví a příklady předmětů denní potřeby antického člověka • zaznamenává výsledky své práce s historickými prameny a archiváliemi např. do časových os, grafů, rodokmenů a dalších výstupů s pomocí online nástrojů a softwaru • dovede na základní úrovni poukázat na klady a zápory zpracování historické reality v zábavním digitálním prostředí (různé hry, simulace apod.)		
--	--	--	--

Předmět: Dějepis
Ročník: 7.
Časová dotace: 2 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Středověk a počátky novověku Stěhování národů Utváření států ve východoevropském a západoevropském kulturním okruhu a jejich specifický vývoj Islám Arabská říše, Turci Velká Morava (vnitřní vývoj a postavení v Evropě) Český stát (vnitřní vývoj a postavení v Evropě) Křesťanství, papežství, císařství, křížové výpravy Struktura středověké společnosti, funkce jednotlivých vrstev Románské umění a vzdělanost Gotické umění a vzdělanost České království za Lucemburků Reformace a jejich šíření Evropou Husitství Český stát a velmoci v 15. – 16. století Zámořské objevy a dobývání světa Renesance a humanismus	- popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států (9-4-01) - objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech (9-4-02) - vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí (9-4-03) - ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury (9-4-04) - vysvětlí znovuobjevení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve (9-5-01) - vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život (9-5-02) - popíše průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky (9-5-03) - objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie (9-5-04) - objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky - rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede příklady významných kulturních památek (9-5-06)	Z – orientace na mapě, nové země, postavení Slunce Vo – náboženství, tolerance, demokracie, etiketa, rovnoprávnost, rodina Vv – románské a gotické umění, renesance Př – změna krajiny, ekosystémy Čj – literatura ve středověku, básnické prostředky, husitská a renesanční literatura, vývoj češtiny a pravopisu Hv - románské a gotické umění, inspirace historických událostí pro hudební tvorbu MkV – Lidské vztahy, Etnický původ VMS – Jsme Evropané EV – Ekosystémy, Základní podmínky života MV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení VDO – Občan, obč. spol. a stát	

Rozvoj digitálních kompetencí Historické prameny, databáze, portály, kanály a pořady s výukovými dějepisnými materiály Prostorové informace z digitálních zdrojů Myšlenková (mentální) schémata a myšlenkové (mentální) mapy pro orientaci v historické realitě na základě digitalizovaných prostorových informací Virtuální 360° prohlídky, animace a 3D rekonstrukce významných a vybraných dobových objektů, historických krajin, kulturních a technických památek, sbírek muzeí Rozšířená realita - činnosti s virtuálními 3D materiály, animacemi, rekonstrukcemi a aplikacemi pro znázornění prostředí středověké společnosti Digitalizované historické zdroje: prameny, archiválie, mapy, ilustrace, simulace a animace historických událostí	• volí pro vyhledávání historického digitálního zdroje vhodné digitální technologie, výstižné klíčové slovo • vytváří a využívá myšlenková (mentální) schémata a myšlenkové (mentální) mapy pro orientaci v historické realitě na základě digitalizovaných prostorových informací (data o historických krajinách, objektech a lidech v nich) • využívá k orientaci v historické realitě středověkých dějin aktivně, účelně a kriticky digitální zdroje, portály, databáze, výukové kanály, pořady, aplikace a webové stránky institucí • analyzuje digitální zdroje, porovnává je, kriticky hodnotí a interpretuje • vytváří výstupy digitální povahy za použití citace a respektování autorských práv • komunikuje ve sdíleném digitálním prostředí a různých platformách (např. Google disk) • pracuje s rozšířenou (virtuální) realitou – s virtuálními 3D materiály, prohlídkami, animacemi a aplikacemi pro znázornění kontextu středověkých dějin • uplatňuje činnosti s virtuálními 3D materiály, animacemi a aplikacemi pro znázornění prostředí středověké společnosti • využívá k poznávání historické reality středověkých dějin aktivně, účelně a kriticky primární historické prameny v prostředí digitalizovaných sbírek muzeí a galerií • s pomocí vizuálních digitálních zdrojů prezentuje nejvýznamnější příklady a lokace románských a gotických památek architektury, které se staly součástí světového kulturního dědictví a příklady předmětů denní potřeby středověkého člověka • zaznamenává výsledky své práce s historickými prameny a archiváliemi např. do časových os, grafů, rodokmenů a dalších výstupů s pomocí online nástrojů a softwaru • dovede na základní úrovni poukázat na klady a zápory zpracování historické reality v zábavním digitálním prostředí (různé hry, simulace apod.)		
--	---	--	--

Předmět: Dějepis**Ročník: 8.****Časová dotace: 2 hod. týdně**

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Novověk Dějiny vybraných významných evropských států v 17. a 18. století Dějiny českých zemí a habsburské monarchie v 17. a 18. století Kultura v 17. a 18. století Vznik USA Velká francouzská revoluce a napoleonské války Evropa po napoleonských válkách Průmyslová revoluce (1. fáze) Revoluce 1848 Dějiny vybraných významných evropských a mimoevropských národů České země a habsburská monarchie (Metternichovský absolutismus, národní obrození) Kulturní rozrůzněnost doby Průmyslová revoluce (2. fáze) Proměny společnosti ve 2. polovině 19. století Imperialismus a kolonialismus Dějiny vybraných významných států v Evropě a ve světě po r. 1848 Dějiny českých zemí a habsburské monarchie (Bachův absolutismus, Vznik Rakouska-Uherska, Formování české moderní občanské společnosti) Kultura 2. poloviny 19. století a	- vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti (9-6-01) - objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek a rozbitím starých společenských struktur v Evropě (9-6-02) - porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů (9-6-03) - vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla; charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezení význam kolonií (9-6-04)	VDO – Občan, obč. spol. a stát MkV - Lidské vztahy, Etn. pův., Princip soc. smíru a sol. EV - Základní podmínky živ., Lidské aktivity a problémy živ. prostředí. Z – orientace na mapě, průplav, průliv, průmyslová odvětví Čj - literatura 17. – 19/20. st., literární žánry, rozvoj českého jazyka, cizí pojmy Vv Př – luštěniny, epidemie Ch – polonium, radium Fy – astronomie, gravitace, parní stroj M – průměrná rychlost Vo – daně, lidská práva, republika, monarchie, volby v ČR, federativní uspořádání státu, sváteční dny, mnohonárodnostní monarchie, parlamentní republika, rasismus, národnostní menšina, národ, národnost, rasová diskriminace	

počátku 20. století První světová válka (politické, sociální a kulturní důsledky) Poválečné uspořádání světa Vznik Československa	• na příkladech demonstuje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky (9-7-01) • zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí (9-7-05)		
Rozvoj digitálních kompetencí Historické prameny, databáze, portály, kanály a pořady s výukovými dějepisnými materiály Prostorové informace z digitálních zdrojů Myšlenková (mentální) schémata a myšlenkové (mentální) mapy pro orientaci v historické realitě na základě digitalizovaných prostorových informací Virtuální 360° prohlídky, animace a 3D rekonstrukce významných a vybraných dobových objektů, historických krajin, kulturních a technických památek, sbírek muzeí Rozšířená realita - činnosti s virtuálními 3D materiály, animacemi, rekonstrukcemi a aplikacemi pro znázornění prostředí nejstarších světových civilizací Digitalizované historické zdroje: prameny, archiválie, mapy, ilustrace, simulace a animace historických událostí	• volí pro vyhledávání historického digitálního zdroje vhodné digitální technologie, výstižné klíčové slovo • vytváří a využívá myšlenková (mentální) schémata a myšlenkové (mentální) mapy pro orientaci v historické realitě na základě digitalizovaných prostorových informací (data o historických krajinách, objektech a lidech v nich) • využívá k orientaci v historické realitě novověkých dějin aktivně, účelně a kriticky digitální zdroje, portály, databáze, výukové kanály, pořady, aplikace a webové stránky institucí • analyzuje digitální zdroje, porovnává je, kriticky hodnotí a interpretuje • vytváří výstupy digitální povahy za použití citace a respektování autorských práv • komunikuje ve sdíleném digitálním prostředí a různých platformách (např. Google disk) • pracuje s rozšířenou (virtuální) realitou – s virtuálními 3D materiály, prohlídkami, animacemi a aplikacemi pro znázornění kontextu novověkých dějin • uplatňuje činnosti s virtuál. 3D materiály, animacemi a aplikacemi pro znázornění prostředí a kontextu konkrétního úseku novověkých dějin • využívá k poznávání historické reality novověkých dějin aktivně, účelně a kriticky primární historické prameny v prostředí digitalizovaných sbírek muzeí a galerií • s pomocí vizuálních digitálních zdrojů uvádí vybrané příklady a lokace významných kulturních památek a příklady předmětů denní potřeby z etap novověkých dějin • zaznamenává výsledky své práce s historickými prameny a archiváliemi např. do časových os, grafů, rodokmenů a dalších výstupů s pomocí online nástrojů a softwaru • dovede na základní úrovni poukázat na klady a zápory zpracování historické reality v zábavním digitálním prostředí (různé hry, simulace apod.)	Informatika – Informační a datová gramotnost, Komunikace a kolaborace, Tvorba digitálního obsahu	

Předmět: Dějepis**Ročník: 9.****Časová dotace: 2 hod. týdně**

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Moderní doba Mezinárodněpolitická a hospodářská situace ve 20. a 30. letech Československá republika mezi válkami, její hospodářsko-politický vývoj, sociální a národnostní problémy Totalitní systémy – komunismus, fašismus, nacismus – důsledky pro Československo a svět Druhá světová válka, holokaust Československo za 2. světové války, domácí a zahraniční odboj Politické, mocenské a ekonomické důsledky války Rozdělený a integrující svět Studená válka, rozdělení světa do vojenských bloků reprezentovaných supervelmocemi Politické, hospodářské, sociální a ideologické soupeření Vnitřní situace ve vybraných zemích východního bloku Rozpad koloniálního systému, mimoevropský svět Vývoj Československa od roku 1945 do roku 1989 Vznik České republiky	- na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky - zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí (9-7-05) - rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů (9-7-02) - charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu (9-7-03) - na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv (9-7-04) - vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků (D-8-01) - vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce (D-8-02) - posoudí postavení rozvojových zemí (D-8-03) - prokáže základní orientaci v problémech současného světa (D-8-04)	VMS: všechna témata EV: Lid. aktivity a probl. živ. prostředí. VDO - Občan, obč. spol. a stát, Formy participace občanů v pol. živ., Principy dem. MkV- všechna témata Čj – literatura 20. století Z – orientace na mapě, průmysl, rozvojové země, „obilnice země“, planety sluneční soustavy, zemětřesení, jaderné elektrárny, ozonová vrstva, populační situace ČR Fy – stav beztlíže, ultrafialové záření Hv – jazz, hudební skladatelé za 1. republiky, The Beatles..., K. Kryl, Suchý a Šlitr... Vv – abstraktní směry, moderní umělecké směry Vo – extremismus, rasismus, nacionalismus, občanská a světová válka, federativní a unitární státy, autonomie, demokracie, tržní a plánované hospodářství, EU, volný trh, politické strany ČR, demokratické a nedemokratické volby, ústava, základní lidská práva, křesťanství a islám,	

Problémy současnosti Věda, technika a vzdělání jako faktory vývoje Sport a zábavy		masmédia Př – půdní vrstvy, geneticky modifikované plodiny	
Rozvoj digitálních kompetencí Historické prameny, databáze, portály, kanály a pořady s výukovými dějepisnými materiály Prostorové informace z digitálních zdrojů – příklady využití v dějepise Myšlenková (mentální) schémata a myšlenkové (mentální) mapy pro orientaci v historické realitě na základě digitalizovaných prostorových informací Virtuální 360 ° prohlídky, animace a 3D rekonstrukce významných a vybraných dobových objektů, historických krajin, kulturních a technických památek, sbírek muzeí Rozšířená realita – činnosti s virtuálními 3D materiály, animacemi, rekonstrukcemi a aplikacemi pro znázornění kontextu vybraných úseků moderních a soudobých dějin Digitalizované historické zdroje: prameny, archiválie, mapy, ilustrace, simulace a animace historických událostí	• volí pro vyhledávání historického digitálního zdroje vhodné digitální technologie, výstižné klíčové slovo • vytváří a využívá myšlenková (mentální) schémata a myšlenkové (mentální) mapy pro orientaci v historické realitě na základě digitalizovaných prostorových informací (data o historických krajinách, objektech a lidech v nich) • analyzuje digitální zdroje, porovnává je, kriticky hodnotí a interpretuje • vytváří výstupy digitální povahy za použití citace a respektování autorských práv • komunikuje ve sdíleném digitálním prostředí a různých platformách (např. Google disk) • využívá k orientaci v historické realitě moderních dějin aktivně, účelně a kriticky digitální zdroje, portály, databáze, výukové kanály, pořady, aplikace a webové stránky institucí, například webové stránky HistoryLab, Moderní dějiny, Asociace učitelů dějepisu, Muzeum holocaustu ve Washingtonu, Asociace nositelů legionářských tradic, Centrum orální historie ÚSD AV ČR, Holocaust, Příběhy bezpráví, Památník Terezín, Paměť národa, Totalita, Ústav pro studium totalitních režimů (ÚSTR), My jsme to nevzdali, Školákem v protektorátu-Památník Terezín apod. • pracuje s rozšířenou (virtuální) realitou – s virtuálními 3D materiály, prohlídkami, animacemi a aplikacemi pro znázornění kontextu moderních a soudobých dějin • uplatňuje činnosti s virtuálními 3D materiály, animacemi a aplikacemi pro znázornění prostředí a kontextu konkrétního úseku moderních dějin (například tvorba 3D modelace v prostředí vzdělávací edice Minecraftu, 3D malování od Microsoftu nebo jiný editor) • využívá k poznávání historické reality moderních a soudobých dějin aktivně, účelně a kriticky primární historické prameny v prostředí digitalizovaných sbírek muzeí a galerií • s pomocí vizuálních digitálních zdrojů uvádí vybrané příklady a	Informatika – Informační a datová gramotnost, Komunikace a kolaborace, Tvorba digitálního obsahu	

	lokace významných kulturních památek a příklady předmětů denní potřeby z etap moderních a soudobých dějin • zaznamenává výsledky své práce s historickými prameny a archiváliemi např. do časových os, grafů, rodokmenů a dalších výstupů s pomocí online nástrojů a softwaru • dovede na základní úrovni poukázat na klady a zápory zpracování historické reality v zábavním digitálním prostředí (různé hry, simulace apod.)		
--	---	--	--

Poznámka: Vyučovací předmět **dějepis** je vyučován ve všech ročnících 2. stupně ZŠ v dotaci 2 hodiny týdně. Výuka je realizována v kmenových třídách a informačním centru.

Komentář:

S výjimkou 6. ročníku preferujeme tematické celky týkající se učiva českých a evropských dějin. Z důvodu odstranění izolovaného pohledu jsou národní dějiny prezentovány v souvislostech evropských a světových dějin. Těžiště spočívá v národních dějinách a v procesech, které národní či světové dění významně ovlivňovaly. Ve výuce dějepisu zařazujeme nejen politické dějiny, ale i dějiny hospodářské, kulturní, sociální a každodennosti. Z důvodu konkretizace dějin a morálně citového rozvoje žáků zařazujeme i lokální dějiny.

Cílové zaměření vyučovacího předmětu vede žáka k:

- pochopení vztahů, vazeb, souvislostí a procesů, vysvětlení příčin a důsledků
- poznání základních zdrojů informací o minulosti
- poznání postupné změny způsobu života lidí v nejdůležitějších epochách dějinného vývoje
- orientaci v kontinuitě národních dějin a v jejich významných obdobích
- chápání smyslu událostí a činu osobností, které ovlivňovaly společenský vývoj
- charakterizování a vysvětlení nejdůležitějších historických událostí, vyjádření vlastního stanoviska
- chápání souvislosti celospolečenského dění se životem lidí v regionu i v souvislosti národních a světových dějin
- úctě ke kulturnímu dědictví lidstva a vlastního národa
- ochraně historických a kulturních památek
- některá témata mohou být realizována formou krátkodobých projektů a historických exkurzí i několikadenních
- v souladu s učebním plánem a osnovami využíváme aktivity a aktuální nabídky Centra celoživotního vzdělávání s knihovnou manželů Tomanových v Rožmitále pod Třemšínem
- celoročně se podle možnosti účastníme výchovně-vzdělávacích programů a výstav v Podbrdském muzeu; navštěvujeme filmová a divadelní představení
- podle podmínek a příležitostí se žáci zúčastňují historických soutěží, žáci 8. a 9. ročníku Dějepisné olympiády
- připomínáme žákům významná výročí ČR; důraz na historii 20. století (podle možnosti „Příběhy bezpráví“)
- organizujeme besedy s pamětníky
- žáci se podílejí na vedení svého žákovského portfolia (prezentují své dovednosti, úspěchy, výsledky práce)

5.5.2 Výchova k občanství

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

2. stupeň

ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI

Očekávané výstupy

žák

VO-9-1-01 objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání

VO-9-1-02 rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu

VO-9-1-03 kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí

VO-9-1-04 uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích

VO-9-1-05 objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám

VO-9-1-06 rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti

ČLOVĚK JAKO JEDINEC

Očekávané výstupy

žák

VO-9-2-01 objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života

VO-9-2-02 posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek

VO-9-2-03 kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání

VO-9-2-04 popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru

ČLOVĚK, STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ

Očekávané výstupy

žák

VO-9-3-01 rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady

VO-9-3-02 sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti

VO-9-3-03 na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení

VO-9-3-04 vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít

VO-9-3-05 uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu

VO-9-3-06 na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz

VO-9-3-07 rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků

ČLOVĚK, STÁT A PRÁVO

Očekávané výstupy

žák

VO-9-4-01 rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky

VO-9-4-02 rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu

VO-9-4-03 objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů

VO-9-4-04 vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů

VO-9-4-05 přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod

VO-9-4-06 objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství

VO-9-4-07 uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava; koupě, oprava či pronájem věci

VO-9-4-08 dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování

VO-9-4-09 rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů

VO-9-4-10 rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady

VO-9-4-11 diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání

MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT

Očekávané výstupy

žák

VO-9-5-01 popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování

VO-9-5-02 uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky

VO-9-5-03 objasní souvislosti globálních a lokálních problémů

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel se při veškerých činnostech cíleně zaměřuje na rozvíjení a hodnocení klíčových kompetencí žáků.

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k učení

Učitel:

- volí zajímavá témata pro zpracování referátů a vlastních úvah a tím motivuje žáky k vyhledávání, třídění a využívání informací z různých zdrojů, a to jak z ústních sdělení, tak z tištěných textů, encyklopedií i z elektronických médií
- pracuje s žáky různými metodami (projektové vyučování, komunikativní metoda, činnostní vyučování) a organizačními formami (frontální výuka, práce ve dvojicích, skupinová práce, diskuse) a tím je vede k vlastnímu výběru vhodného učebního stylu
- za účelem rozšíření slovní zásoby umožňuje žákům pracovat s různými zdroji informací v tištěné či elektronické podobě (učebnice, knihy, výukové programy, média včetně internetových, ústní informace, anglické časopisy)
- při hledání neznámých výrazů vede žáky k používání různých druhů slovníků

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k řešení problémů

Učitel:

- zadáváním vhodných úloh na řešení situačních problémů vede žáky k samostatné práci a ke spolupráci v kolektivu
- navozováním problém. situací z reál. života učí žáky vhodně reagovat (metoda hraní rolí, simulace)

- podporujeme žáky v používání digitálních technologií

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence komunikativní

Učitel:

- navozením náročnějších komunikačních situací umožňuje žákům praktické využití osvojených komunikačních dovedností; dává žákům prostor pro ústní i písemné vyjádření i pomocí digitálních technologií
- zařazuje do výuky tematicky vymezené diskuse, v nichž mají žáci možnost uplatnit vlastní názory, vhodně argumentovat, korigovat svá stanoviska a vhodně reagovat na názory jiných

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence sociální a personální

Učitel:

- zapojuje žáky do tvorby pravidel pro diskuse (včetně diskusí virtuálních) a vede je k respektování a dodržování přijatých pravidel včetně netikety
- pravidelným zařazováním diskusních témat vede žáky k sebedůvěře pro vystupování na veřejnosti
- při řešení různých úkolů využívá skupinovou práci k nastavení pravidel práce v týmu
- využívá každou vhodnou příležitost k diskusím žáků na aktuální témata v každodenním životě
- zařazováním vhodných konverzačních témat vede žáky ke spolupráci, vzájemné pomoci a respektu
- vytvářením vhodných příležitostí k aktivní diskusi vede žáky k obhajobě vlastního názoru, k jeho případné změně na základě zjištění nových informací, či na základě porovnání informací i pomocí digitálních technologií

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence občanské

Učitel:

- využíváním vhodných témat vede žáky ke správným občanským postojům
- vhodné učivo prezentuje v konkrétních regionálních podmínkách

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence pracovní

Učitel:

- využíváním vhodných témat vede žáky k úvahám o jejich budoucím povolání
- zařazuje do výuky úkoly důležité pro pracovní uplatnění a pro úspěšné absolvování pracovního pohovoru (pracovní smlouva)

Strategie vedoucí k rozvoji kompetencí digitálních

Učitel:

- vede žáky k tomu, aby chránili své osobní údaje a svá osobní data
- klade důraz na respektování a dodržování netikety při interakci v digitálním prostředí
- podporujeme žáky v tom, aby využívali digitální technologie pro průzkumy, šetření a ankety
- vede žáky k tomu, aby ve svých školních i domácích úkolech dodržovali autorská práva a citovali informační zdroje
- vede žáky ke správnému třídění informací a jejich relevanci
- využívá vhodná témata ke zpracování prezentací či referátů v elektronické podobě

Předmět: Výchova k občanství**Ročník: 6.****Časová dotace: 1 hod. týdně**

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Naše škola Život ve škole Práva a povinnosti žáků Význam a činnost žákovské samosprávy Společná pravidla a normy Vklad vzdělání pro život	- objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí (9-01-05) - uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích (9-1-04) - objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi a kvalitu života (9-2-01)	Výchova ke zdraví OSV – všechna témata VDO – Občanská společnost a škola, Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	
Naše obec, region, kraj Důležité instituce Zajímavá a památná místa Významní rodáci Místní tradice Ochrana kulturních památek, přírodních objektů a majetku	- objasní souvislosti globálních a lokálních problémů (9-05-03) - rozeznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti (9-1-06)	Dějepis EV – všechna témata VDO – Občan, občanská společnost a stát, Formy participace občanů v politickém životě	
Naše vlast Pojem vlasti a vlastenectví Zajímavá a památná místa Co nás proslavilo Významné osobnosti Státní symboly, státní svátky a významné dny	- objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání (9-1-01) - rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu (9-1-02)	Dějepis Literatura VMS – všechna témata	
Lidská setkání Přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi Rovnost a nerovnost Rovné postavení mužů a žen Lidská solidarita Pomoc lidem v nouzi Potřební lidé ve společnosti	- uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými řešit nenásilným způsobem (9-1-04) - objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám (9-1-05) - objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a	Dějepis Výchova ke zdraví OSV – všechna témata VDO – Občan, občanská společnost a stát	

	potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi a kvalitu života (9-2-01)		
Zásady lidského soužití Morálka a mravnost Svoboda a vzájemná závislost Pravidla chování Dělba práce a činností Výhody spolupráce lidí	- rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti (9-1-09) - uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích (9-1-04)	Dějepis Člověk a svět práce OSV – všechna témata VDO – Občanská společnost a škola MkV – Kulturní difference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita, Princip sociálního smíru a solidarity	
Využívání digitálních technologií Informační a datová gramotnost Tvorba digitálního obsahu Komunikace v digitálním prostředí Digitální bezpečnost	- pracuje s daty - nachází relevantní zdroje a odlišuje relevantní zdroje od těch, které již tak relevantní nejsou - samostatně vytváří prezentace, videa, referáty - sdílí své práce či nalezené odkazy a informace - dodržuje internetovou etiketu - chrání osobní data a údaje		

Předmět: Výchova k občanství**Ročník: 7.****Časová dotace: 1hod. týdně**

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Život mezi lidmi Patříme k lidem Vliv rodiny Ve škole Mezi vrstevníky Komunikace Média – prostředky masové komunikace, masmédia	• uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích (9-1-04) • objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám (9-1-08) • kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí (9-1-03)	Výchova ke zdraví MV – všechny tematické okruhy receptivních činností OSV – všechna témata VDO – Občanská společnost a škola	
Člověk a kultura Kultura – rozmanitost kulturních projevů, kulturní hodnoty, kulturní tradice, masová kultura Umění Krása kolem nás Víra a náboženství Nejstarší formy náboženství Slušnost pro každý den Kam za kulturou – kulturní instituce	• objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí (9-1-08) • uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích (9-1-04) • rozeznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti (9-1-06)	Dějepis Výtvarná výchova Hudební výchova MV – Fungování a vliv médií ve společnosti, Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení MkV – všechna témata VMS - Jsme Evropané EV – Vztah člověka k prostředí, Lidské aktivity a problémy životního prostředí OSV – všechna témata VDO –Formy participace občanů v politickém životě	
Přírodní a kulturní bohatství Krásy naší země Ochrana kulturního a přírodního bohatství Zachraňme Zemi	• objasní souvislosti globálních a lokálních problémů (9-5-05)	Zeměpis, Vv, Hv EV – Ekosystémy, Základní podmínky života, Lidské aktivity a problémy životního prostředí, Vztah člověka k prostředí VMS – všechna témata	

Majetek v našem životě Naše potřeby Majetek a vlastnictví Mít nebo být Hospodaření – rozpočet domácnosti, úspory, investice, úvěry, splátkový prodej, leasing	- rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví včetně duševního vlastnictví a způsoby jejich ochrany, uvede příklady (9-3-01) - objasní potřebu dodržování zásad ochrany duševního vlastnictví a jejich znalost uplatňuje ve svém jednání (9-3-01) - dodržuje zásady hospodárnosti, popíše a objasní vlastní způsoby zacházení s penězi a se svým i svěřeným majetkem (9-3-02) - sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti (9-3-02) - uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu (9-3-05)	Dějepis Zeměpis OSV – všechna témata VDO – Občan, občanská společnost a stát	
Řízení společnosti Stát Cesta k demokracii Volby Začlenění do veřejného života	- rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky (9-4-01) - rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR, jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a států (9-4-02) - objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů (9-4-03) - vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů (9-4-04)	Dějepis Zeměpis VDO – Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování OSV – všechna témata MV – všechny tematické okruhy receptivních činností	
Svět kolem nás Spolupráce mezi zeměmi Evropy Tolerance k národnostním menšinám Nadnárodní společenství	- popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování (9-5-01) - objasní odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám (9-1-05)	Dějepis Zeměpis Přírodopis VMS – všechna témata MV – všechny tematické okruhy receptivních činností MkV – všechny tematické okruhy VMS – všechna témata VDO – Občan, občanská společnost a stát OSV – témata sociálního a morálního rozvoje	

Lidská práva Lidská práva v dokumentech Rovnost a nerovnost Svoboda a autorita Morálka a mravnost Všeobecná deklarace lidských práv	• rozpozná protiprávní jednání (9-4-10) • dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují a uvědomuje si rizika jejich porušování (9-4-08) • rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobii a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti (9-1-09)	Dějepis MV– všechny tematické okruhy receptivních činností OSV – témata morálního rozvoje MkV– všechna témata VMS– všechna témata VDO – Občan, občanská společnost a stát	
Využívání digitálních technologií Informační a datová gramotnost Tvorba digitálního obsahu Komunikace v digitálním prostředí Digitální bezpečnost	• pracuje s daty • nachází relevantní zdroje a odlišuje relevantní zdroje od těch, které již tak relevantní nejsou • samostatně vytváří prezentace, videa, referáty • sdílí své práce či nalezené odkazy a informace • dodržuje internetovou etiketu • chrání osobní data a údaje		

Předmět: Výchova k občanství**Ročník: 8.****Časová dotace: 1hod. týdně**

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Osobnost Co už je za mnou Kde právě jsem Kam jdu Jak se znám Co jsem Co chci Co mohu	- objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života (9-2-01) - posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních a společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek (9-2-02) - kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání (9-2-03) - popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru (9-2-04)	Výchova ke zdraví OSV– všechna témata	
Psychické procesy a stavy Jak poznávám a vnímám Jak myslím a tvořím nové Jak si pamatuji a soustředím se Jak se učím Jak prožívám své city Umím se přiměřeně prosazovat Náročné životní situace Umím žít zdravě	uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích (9-1-04)	Výchova ke zdraví Přírodopis OSV– všechna témata	
Hospodaření Dělba práce Směna, peníze, formy placení Fungování trhu Základní práva spotřebitele	- na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součást nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz (9-3-06) - vyhýbá se rizikům v hospodaření s penězi, dodržuje zásady hospodárnosti (9-3-02) - přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele (9-4-05)	Dějepis Zeměpis	
Právní minimum	přiměřeně uplatňuje svá práva a respektuje práva a oprávněné zájmy		

Právo je minimum morálky Právo je systém Ústava Moc zákonodárná Moc výkonná Moc soudní Obrana státu Základní práva a svobody Politika Právo v Evropě	druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod (9-4-05) • dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují a uvědomuje si rizika jejich porušování (9-4-08) • rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů (9-4-09) • rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady (9-4-10) • diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání (9-4-11) • rozlišuje a porovnává úkol jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a států (9-4-02) • přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod (9-4-05) • objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů (9-4-03) • popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování (9-5-01) • uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava, koupě, oprava či pronájem věci (9-4-07)	Dějepis Zeměpis VMS– všechna témata MkV– všechna témata VDO - Občan, občanská společnost a stát, Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování, Formy participace občanů v politickém životě, Občanská společnost a škola OSV– všechna témata	
Využívání digitálních technologií Informační a datová gramotnost Tvorba digitálního obsahu Komunikace v digitálním prostředí Digitální bezpečnost	• pracuje s daty • nachází relevantní zdroje a odlišuje relevantní zdroje od těch, které již tak relevantní nejsou • samostatně vytváří prezentace, videa, referáty • sdílí své práce či nalezené odkazy a informace • dodržuje internetovou etiketu • chrání osobní data a údaje		

Předmět: Výchova k občanství**Ročník: 9.****Časová dotace: 1 hod. týdně**

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Stát a právo Člověk jako občan Odvětví práva v ČR Právní ochrana, protiprávní jednání a právo v každodenním životě Pracovní poměr Rodina a zákony	• dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují a uvědomuje si rizika jejich porušování (9-4-08) • přiměřeně uplatňuje svá práva a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí (9-4-05) • rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů (9-4-09) • rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady (9-4-10) • objasní význam právní úpravy pracovního poměru (9-4-06) • objasní význam právní úpravy manželství (9-4-06)	Člověk a svět práce VDO - Občanská společnost a stát, Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování, Občanská společnost a škola, Formy participace občanů v politickém životě MV– všechny tematické okruhy receptivních činností	
Stát a hospodářství Stát a národní hospodářství, Rozpočet státu, typy rozpočtu a jejich odlišnosti; význam daní Záchytná sociální síť Principy tržního hospodářství, nabídka, poptávka, trh, podstata fungování trhu Banky a jejich služby – aktivní a pasivní operace, úročení, pojištění, produkty finančního trhu pro investování a pro získávání prostředků	• rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané (9-3-07) • rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané (9-3-04) • uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu (9-3-05) • na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu (9-3-06) • na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení (9-3-03) • vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby nabízejí, rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti (9-3-04) • popíše vliv inflace na hodnotu peněz (9-3-06)	Zeměpis Matematika MV– všechny tematické okruhy receptivních činností	

Mezinárodní vztahy, globální svět Evropská integrace – podstata, význam, výhody Evropská unie a ČR Globalizace – projevy, významné globální problémy	• popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování (9-5-01) • uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny a možné důsledky (9-5-02) • objasní souvislosti globálních a lokálních problémů (9-5-03)	Zeměpis Chemie Přírodopis Dějepis Český jazyk VMS– všechny tematické okruhy MV– všechna témata VDO - Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	
Využívání digitálních technologií Informační a datová gramotnost Tvorba digitálního obsahu Komunikace v digitálním prostředí Digitální bezpečnost	• pracuje s daty • nachází relevantní zdroje a odlišuje relevantní zdroje od těch, které již tak relevantní nejsou • samostatně vytváří prezentace, videa, referáty • sdílí své práce či nalezené odkazy a informace • dodržuje internetovou etiketu • chrání osobní data a údaje		

Komentář k učebnímu plánu a učebním osnovám :

- výuka předmětu Výchova k občanství probíhá v odborné učebně Vo a Vz, nebo v kmenových třídách; výuka může probíhat i v učebně informatiky za využití výukových programů na PC
- součástí výuky mohou být i přednášky, besedy a interaktivní semináře aktuálně nabízené v rámci spolupráce např. s Policií ČR, úřadem práce, Podbrdským muzeem, Centrem celoživotního vzdělávání s knihovnou manželů Tomanových v Rožmitále pod Třemšínem apod.
- mohou se využít i programy organizací zabývajících se prevencí rizikového chování žáků

5.6 Člověk a příroda

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Člověk a příroda** zahrnuje okruh problémů spojených se zkoumáním přírody. Poskytuje žákům prostředky a metody pro hlubší porozumění přírodním faktům a jejich zákonitostem. Dává jim tím i potřebný základ pro lepší pochopení a využívání současných technologií a pomáhá jim lépe se orientovat v běžném životě.

V této vzdělávací oblasti dostávají žáci příležitost poznávat přírodu jako systém, jehož součástí jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se. Na takovém poznání je založeno i pochopení důležitosti udržování přírodní rovnováhy pro existenci živých soustav, i člověka, včetně možných ohrožení plynoucích z přírodních procesů, z lidské činnosti a zásahů člověka do přírody. Vzdělávací oblast také významně podporuje vytváření otevřeného myšlení (přístupného alternativním názorům), kritického myšlení a logického uvažování.

Vzdělávací obory vzdělávací oblasti Člověk a příroda, jimiž jsou **Fyzika, Chemie, Přírodopis a Zeměpis**, svým činnostním a badatelským charakterem výuky umožňují žákům hlouběji porozumět zákonitostem přírodních procesů, a tím si uvědomovat i užitečnost přírodovědných poznatků a jejich aplikací v praktickém životě. Zvláště významné je, že při studiu přírody specifickými poznávacími metodami si žáci osvojují i důležité dovednosti. Jedná se především o rozvíjení dovednosti soustavně, objektivně a spolehlivě pozorovat, experimentovat a měřit, vytvářet a ověřovat hypotézy o podstatě pozorovaných přírodních jevů, analyzovat výsledky tohoto ověřování a vyvozovat z nich závěry. Žáci se tak učí zkoumat příčiny přírodních procesů, souvislosti či vztahy mezi nimi, klást si otázky (Jak? Proč? Co se stane, jestliže?) a hledat na ně odpovědi, vysvětlovat pozorované jevy, hledat a řešit poznávací nebo praktické problémy, využívat poznání zákonitostí přírodních procesů pro jejich předvídání či ovlivňování.

Ve výše zmíněných vzdělávacích oborech žáci postupně poznávají složitost a mnohotvárnost skutečnosti, podstatné souvislosti mezi stavem přírody a lidskou činností, především pak závislost člověka na přírodních zdrojích a vlivy lidské činnosti na stav životního prostředí a na lidské zdraví. Učí se zkoumat změny probíhající v přírodě, odhalovat příčiny a následky ovlivňování důležitých místních i globálních ekosystémů a uvědoměle využívat své přírodovědné poznání ve prospěch ochrany životního prostředí a principů udržitelného rozvoje. Komplexní pohled na vztah mezi člověkem a přírodou, jehož významnou součástí je i uvědomování si pozitivního vlivu přírody na citový život člověka, utváří - spolu s fyzikálním, chemickým a přírodopisným vzděláváním - také vzdělávání zeměpisné, které navíc umožňuje žákům postupně odhalovat souvislosti přírodních podmínek a života lidí i jejich společenství v blízkém okolí, v regionech, na celém území ČR, v Evropě i ve světě.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Zeměpis, který má přírodovědný i společenskovední charakter, je v zájmu zachování celistvosti oboru umístěn celý v této vzdělávací oblasti.

Vzdělávací oblast Člověk a příroda navazuje na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět, která na elementární úrovni přibližuje přírodovědné poznávání žákům 1. stupně základního vzdělávání, a kooperuje především se vzdělávacími oblastmi Matematika a její aplikace, Člověk a společnost, Člověk a zdraví a Člověk a svět práce a přirozeně i s dalšími vzdělávacími oblastmi.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- zkoumání přírodních faktů a jejich souvislostí s využitím různých empirických metod poznávání (pozorování, měření, experiment) i různých metod racionálního uvažování
- potřebě klást si otázky o průběhu a příčinách různých přírodních procesů, které mají vliv i na ochranu zdraví, životů, životního prostředí a majetku, správně tyto otázky formulovat a hledat na ně adekvátní odpovědi
- způsobu myšlení, které vyžaduje ověřování vyslovovaných domněnek o přírodních faktech více nezávislými způsoby

- posuzování důležitosti, spolehlivosti a správnosti získaných přírodovědných dat pro potvrzení nebo vyvrácení vyslovovaných hypotéz či závěrů
- zapojování do aktivit směřujících k šetrnému chování k přírodním systémům, k vlastnímu zdraví i zdraví ostatních lidí
- porozumění souvislostem mezi činnostmi lidí a stavem přírodního a životního prostředí
- uvažování a jednání, která preferují co nejefektivnější využívání zdrojů energie v praxi, včetně co nejširšího využívání jejích obnovitelných zdrojů, zejména pak slunečního záření, větru, vody a biomasy
- utváření dovedností vhodně se chovat při kontaktu s objekty či situacemi potenciálně či aktuálně ohrožujícími životy, zdraví, majetek nebo životní prostředí lidí

5.6.1 Fyzika

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

2. stupeň

LÁTKY A TĚLESA

Očekávané výstupy

žák

F-9-1-01 změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa

F-9-1-02 uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí

F-9-1-03 předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty

F-9-1-04 využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů

POHYB TĚLES; SÍLY

Očekávané výstupy

žák

F-9-2-01 rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu

F-9-2-02 využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles

F-9-2-03 určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici

MECHANICKÉ VLASTNOSTI TEKUTIN

Očekávané výstupy

žák

F-9-3-01 využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů

ENERGIE

Očekávané výstupy

žák

F-9-4-01 využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem

F-9-4-02 zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí

ZVUKOVÉ DĚJE

Očekávané výstupy

žák

F-9-5-01 rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku

F-9-5-02 posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí

ELEKTROMAGNETICKÉ A SVĚTELNÉ DĚJE

Očekávané výstupy

žák

F-9-6-01 sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu

F-9-6-02 rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí

F-9-6-03 rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností

F-9-6-04 využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní

F-9-6-05 využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh

F-9-6-06 rozhodne ze znalosti rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami

VESMÍR

Očekávané výstupy

žák

F-9-7-01 objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel se při veškerých činnostech cíleně zaměřuje také na rozvíjení a hodnocení klíčových kompetencí žáků.

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k učení

Učitel:

- volí zajímavá témata pro zpracování referátů a tím motivuje žáky k vyhledávání, třídění a využívání informací z různých zdrojů, a to jak z ústních sdělení, tak z tištěných textů, encyklopedií i z elektronických médií
- zadáváním vhodných praktických úkolů rozvíjí tvořivé schopnosti žáků
- pracuje s žáky různými metodami (projektové vyučování, komunikativní metoda, činnostní vyučování) a organizačními formami (frontální výuka, práce ve dvojicích, skupinová práce, individualizovaná výuka, diskuse) a tím je vede k vlastnímu výběru vhodného učebního stylu

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k řešení problémů

Učitel:

- zadáváním vhodných úloh na řešení praktických problémových situací vede žáky k samostatné práci s odbornou literaturou a dalšími informačními zdroji
- na základě pokusů nebo zkušeností žáků rozvíjí jejich logické myšlení, úsudek a tvoření hypotéz, které žáci ověřují
- prostřednictvím vhodně volených příkladů vede žáky k osvojení induktivního a deduktivního přístupu při řešení problémů

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence komunikativní

Učitel:

- dává žákům prostor pro ústní i písemné vyjádření a prezentaci svých názorů a poznatků (samostatné práce, projekty, referáty, konverzace a řízené diskuse)
- důslednou kontrolou žákova projevu podporuje používání odborné terminologie
- vytvářením vhodných příležitostí k aktivní diskusi vede žáky k obhajobě vlastního názoru, k jeho případné změně na základě zjištění nových informací

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence sociální a personální

Učitel:

- zapojuje žáky do tvorby pravidel pro diskuse a vede je k respektování a dodržování přijatých pravidel
- organizací a kontrolou skupinové práce vede žáky k tomu, aby si rozdělili úlohy podle znalostí a dovedností jednotlivých členů skupiny

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence občanské

Učitel:

- zařazuje občanské problémy do fyzikálních úloh a tím žáky motivuje k uplatnění fyziky v různých oborech lidské činnosti a k zamyšlení nad věrohodností informací

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence pracovní

Učitel:

- zařazováním vhodných situací ve výuce vede žáky k efektivnímu používání pomůcek, a informačních a komunikačních technologií
- vhodnou volbou úkolů různé obtížnosti a jejich následným rozbořem vede žáky k tomu, aby si efektivně naplánovali plnění úkolů
- pestrým výběrem netradičních úloh rozvíjí u žáků schopnost využívat znalosti a dovednosti z různých oborů

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence digitální

Učitel:

- učí žáky v konkrétních výukových situacích promyšleně využívat digitální technologie (např. simulace fyzikálních jevů a videonahrávky experimentů)
- učí žáky volit vhodné postupy, vyhledávat, třídit, ověřovat a vyhodnocovat relevantní digitální data, informace a obsah v diskuzích k aktuálním problémům uplatnění fyzikálních jevů a při ověřování výsledků bádání a praktických úloh s fyzikální tematikou
- vede žáky k vytváření a používání osobního vzdělávacího prostředí a archivů odpovídajících digitálních zdrojů
- učí žáky komunikovat průběh a výsledky vlastní badatelské činnosti a volit k tomu vhodné digitální technologie a prostředky pro komunikaci a sdílení
- učí žáky k rutinním výpočtům efektivně využívat elektronické kalkulátory
- učí žáky vhodně vybrat a používat digitální přístroje při měření fyzikálních veličin
- učí žáky vhodně volit a využívat digitální technologie při řešení úloh a zpracování výsledků měření

Předmět: Fyzika
Ročník: 6.
Časová dotace: 1 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Látky a tělesa skupenství látek – souvislost skupenství látek s jejich částicovou stavbou; difuze	• uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí (9-1-02) • vysvětlí na základě porozumění částicovému složení látek následující procesy – rozpouštění pevných látek v kapalině (i v závislosti na teplotě) a šíření zápachu v uzavřené místnosti	chemie přírodopis	
Měřené veličiny – délka, objem, hmotnost, teplota a její změna, čas měření délky, objemu, hmotnosti a teploty tělesa digitálními měřidly sledování změn teploty pomocí počítačového softwaru, citlivost a rozsah digitálního měřidla práce s různými digitálními zdroji dat studium videozáznamu fyzikálního experimentu zakládání žákovského portfolia	• změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa (9-1-01) • převádí jednotky délky (mm, cm, dm, m, km), obsahu (m^2, ar, ha, km^2), objemu (dm^3, m^3, l), hmotnosti (g, kg, t) a času (s, min, h) • uvede s použitím tabulek pro základní školu značky a jednotky následujících fyzikálních veličin – délka, dráha, plošný obsah, objem, hmotnost, čas, rychlost, síla, hustota, tlak, práce, energie, výkon, teplo, teplota, elektrický proud, elektrické napětí a elektrický odpor • měří vhodně zvolenými digitálními měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa, např. délku, hmotnost, čas, teplotu • sleduje změnu venkovní teploty v závislosti na čase; k pozorování, měření, záznamu a zpracování výsledků použije efektivně digitální technologie • uloží do svého digitálního portfolia zápis postupu experimentů, výsledky pozorování a závěry a odkazy na použité digitální zdroje dat • umí provádět laboratorní práce prostřednictvím sad PASCO • umí pracovat s daty a vyhodnocovat výsledky měření prostřednictvím tabulek a grafů	matematika informatika	
Hustota příprava a postup laboratorní práce podle digitálně zpracovaného postupu práce	• využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů (9-1-04) • objasní praktický význam veličiny hustota jako charakteristiky látky a veličin hmotnost a objem jako charakteristik konkrétního tělesa • vypočítá ze vztahu pro hustotu látky i hmotnost, resp. objem tělesa (s použitím tabulek pro základní školu)	informatika matematika	

zpracování výsledků měření s počítačovým softwarem bádání pomocí počítačové simulace stavby látek, vnitřního pohybu částic v tělese, změn skupenství výběr dat k doplnění žákovského digitálního portfolia	• experimentálně vyvodí pojem hustoty látky porovnáním těles o stejném objemu a s různou hmotností, přitom použije digitální měřicí přístroje a měřidla, k přípravě a zpracování experimentů použije počítačový software • porovná hustoty různých látek na základě dat z otevřených zdrojů • použije s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení jednoduché praktické úlohy, data potřebná k vyřešení úlohy i k ověření výsledku vyhledá v otevřených zdrojích • uloží do svého digitálního portfolia zápis postupu experimentů, výsledky pozorování a závěry a odkazy na použité digitální zdroje dat		
Teplotní roztažnost teplotní změna délky či objemu tělesa	• předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty (9-1-03) • objasní pojmy délková teplotní roztažnost a objemová teplotní roztažnost • na základě pochopení zákonitostí pro délkovou a objemovou teplotní roztažnost uvede praktické příklady jevů a vysvětlí je (včetně anomálie vody) • doloží změnu objemu nebo délky tělesa experimentem nebo jeho videozáznamem, uvede vlastní příklady uplatnění změn délky a objemu těles při změně teploty v praxi, své příklady doloží a doplní videozáznamy a informacemi, které najde v otevřených zdrojích		
Elektromagnetické děje Elektrické pole elektrická síla elektrický náboj Elektrický obvod zdroj napětí, spotřebič, spínač základní elektrické vlastnosti látek, elektrický náboj, vlastnosti elektricky nabitých těles, základní elektrický obvod, zdroj, spotřebič, komponenty jednoduchého elektrického obvodu, práce s počítačovou simulací	• sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu (9-6-01) • identifikuje schematické značky součástí elektrického obvodu (např. žárovka, zdroj, vypínač, rezistor, voltmetr, ampérmetr) a pojmenuje jednotlivé součásti elektrického obvodu • zapojí podle schématu jednoduchý elektrický obvod včetně zapojení voltmetru a ampérmetru pro měření elektrického napětí a proudu • ovládá pravidla bezpečné práce a manipulace s elektrickými zařízeními a ovládá základy první pomoci při úrazu elektrickým proudem • ukáže pomocí experimentu základní vlastnosti elektrického náboje a jeho účinky, k popisu podstaty jevů použije i modely a animace z otevřených zdrojů dat • sestaví správně jednoduchý a rozvětvený elektrický obvod podle schématu, k popisu podstaty jevů v obvodu použije modely a animace z otevřených zdrojů dat	informatika matematika	

Magnetické pole magnetická síla magnety magnetické vlastnosti látek, feromagnetické látky, základní vlastnosti magnetů, princip kompasu, měření magnetického pole appletem ve smartphonu, kompas ve smartphonu, magnetické siločáry, práce s počítačovou simulací, výběr dat k doplnění žákovského portfolia	• využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet • popíše a pomocí experimentu předvede základní vlastnosti magnetů, k popisu podstaty jevů použije modely a animace z otevřených zdrojů dat • ověří existenci magnetického pole v daném místě pomocí kompasu, k popisu podstaty jevů použije modely a animace z otevřených zdrojů dat • uloží do svého digitálního portfolia zápis postupu experimentů, výsledky pozorování a závěry a odkazy na použité digitální zdroje dat		
---	--	--	--

Předmět: Fyzika

Ročník: 7.

Časová dotace: 2 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Pohyby těles pohyb rovnoměrný a nerovnoměrný pohyb přímočarý a křivočarý sledování pohybu těles s použitím digitální techniky a počítačového softwaru měření a výpočet rychlosti rovnoměrného pohybu s použitím digitálních měřicích přístrojů a počítačového softwaru řízení vlastního experimentu podle digitalizovaného návodu využití tabulkových procesorů při zpracování výsledků měření, práce s grafy znázorněnými počítačem práce s počítačovou simulací v digitálních vzdělávacích zdrojích výpočet rychlosti rovnoměrného pohybu, graf závislosti dráhy na čase pro rovnoměrný a nerovnoměrný pohyb, průměrná rychlost nerovnoměrného pohybu digitální plánovače tras, plánování cesty práce s grafy znázorněnými počítačem, práce s počítačovou simulací	- rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu (9-2-01) - využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles (9-2-02) - rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu na základě vlastního pozorování pohybu (pohyb rovnoměrný, zrychlený, zpomalený, přímočarý, křivočarý), jeho videozáznamu nebo grafického znázornění pohybu (například z měření pomocí ultrazvukového měřiče vzdálenosti a počítače) - rozhodne na základě pozorování záznamu pohybu nebo simulace pohybu pomocí vhodného počítačového programu o jaký druh pohybu se jedná - využívá s porozuměním vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles při řešení problémů a úloh se vztahem k běžnému životu, např. využije digitální plánovač tras k naplánování delší cesty autem do zahraničí vč. průměrných rychlostí, určí průměrnou rychlost při cestování dle jízdního řádu - sestrojí graf závislosti dráhy na čase při rovnoměrném pohybu tělesa (přímo graficky nebo pomocí vhodného počítačového programu) a odečte z něho hodnoty dráhy, času nebo rychlosti - sestrojí graf závislosti dráhy na čase při nerovnoměrném pohybu tělesa; vypočítá průměrnou rychlost nerovnoměrného pohybu tělesa (přímo graficky nebo pomocí vhodného počítačového programu) a odečte z něho hodnoty dráhy, času nebo rychlosti - uloží do svého digitálního portfolia zápis postupu experimentů, výsledky pozorování a závěry a odkazy na použité digitální zdroje dat - umí provádět laboratorní práce prostřednictvím sad PASCO - umí pracovat s daty a vyhodnocovat výsledky měření prostřednictvím tabulek a grafů	matematika informatika OSV MV EV	

Síly gravitační pole a gravitační síla • přímá úměrnost mezi gravitační silou a hmotností tělesa tlaková síla a tlak • vztah mezi tlakovou silou, tlakem a obsahem plochy, na niž síla působí třecí síla • smykové tření, ovlivňování velikosti třecí síly v praxi výslednice dvou sil stejných a opačných směrů gravitační síla a její měření, síla, jakou působí Země na těleso dané hmotnosti řešení skládání sil např. v počítačovém softwaru GeoGebra prezentace videa demonstrujícího zvolený jev vyhledávání a třídění dat ke zvolenému tématu, práce s počítačovou simulací (tlaková síla, tlak, jednotky tlaku a jejich převody, vliv síly na pohyb tělesa, otáčivé účinky sil, bezpečnost v dopravě, brzdná dráha) výběr dat k doplnění žákovského portfolia	• určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici (9-2-03) • Určí (úvahou i měřením), jakou silou působí Země na těleso dané hmotnosti, k měření použije siloměr a digitální váhy • určí v konkrétní jednoduché situaci z běžného života druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici, situaci a její řešení znázorní kresbou nebo pomocí počítačového softwaru • popíše a zdůvodní, jak se v konkrétních situacích v praxi využívá zvyšování či snižování tlaku tělesa na podložku; svá tvrzení doloží daty, informacemi a obrázky z otevřených zdrojů • předpoví otáčivé účinky síly na těleso (páka, dveře apod.), své závěry doloží experimentem a počítačovou simulací, případně výpočtem s využitím počítačového softwaru (tabulkový procesor) • používá počítačový software a počítačové simulace pro objasňování či předvídání změn pohybu těles při působení stálé výsledné síly v jednoduchých situacích z praxe, svá řešení dokládá vlastním experimentem nebo videozáznamem experimentu či děje (setrvačnost těles při pohybu vozidla, zpětný ráz střelných zbraní, případně další, která našel v otevřených zdrojích) • uloží do svého digitálního portfolia zápis postupu experimentů, výsledky pozorování a závěry a odkazy na použité digitální zdroje dat • umí provádět laboratorní práce prostřednictvím sad PASCO • umí pracovat s daty a vyhodnocovat výsledky měření prostřednictvím tabulek a grafů	matematika OSV MV EV informatika	
--	---	---	--

Mechanické vlastnosti tekutin Pascalův zákon hydraulická zařízení hydrostatický a atmosférický tlak souvislost mezi hydrostatickým tlakem, hloubkou a hustotou kapaliny souvislost atmosférického tlaku s některými procesy v atmosféře Archimédův zákon vztlková síla potápění, vznášení se a plování těles v klidných tekutinách mechanické vlastnosti kapalin a plynů, hustota kapalin a plynů, hustoměr, hydrostatický tlak, atmosférický tlak, tlak vyvolaný silou v kapalině, Pascalův zákon, hydraulická zařízení, tlak vzduchu v různých nadmořských výškách, vztlková síla, vznášení se a plování těles v klidných tekutinách, využití plování a vznášení těles v praxi, práce s počítačovou simulací, vyhledání požadovaných informací z otevřených zdrojů, výběr dat k doplnění žákovského portfolia	• využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů (9-3-01) • vysvětlí na základě experimentu nebo jeho videozáznamu poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách • využije zákonitosti tlaku v klidných tekutinách při řešení problémů a úloh se vztahem k praxi, data potřebná k jejich vyřešení vyhledá v otevřených zdrojích • objasní kvalitativně vznik vztlkové síly v klidné tekutině a určí její velikost a směr v konkrétních situacích, situace objasní pomocí dat a animací z otevřených zdrojů dat • uloží do svého digitálního portfolia zápis postupu experimentů, výsledky pozorování a závěry a odkazy na použité digitální zdroje dat • umí provádět laboratorní práce prostřednictvím sad PASCO • umí pracovat s daty a vyhodnocovat výsledky měření prostřednictvím tabulek a grafů (možnost využít data z meteostanice na www.zsrozmital.cz)	matematika OSV MV EV informatika	
Světelné jevy vlastnosti světla zdroje světla rychlost světla ve vakuu a v různých prostředích stín, zatmění Slunce a Měsíce zobrazení odrazem na rovinném, dutém a vypuklém zrcadle (kvalitativně) zobrazení lomem tenkou spojkou a rozptylkou (kvalitativně) rozklad bílého světla hranolem	• využívá zákon o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákon odrazu světla při řešení problémů a úloh (9-6-05) • rozhodne ze znalosti rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici, či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami (9-6-06)	matematika zeměpis OSV MV EV informatika	

světlo, zdroje světla, stín, odraz světla na rovinném rozhraní, zrcadla, vznik obrazu v zrcadle, grafické znázornění vzniku obrazu (náčrtem, použitím modelu zrcadla nebo použitím počítačového softwaru), rovinné a kulové zrcadlo (jen kvalitativně), využití zrcadel v praxi, práce s počítačovou simulací, vyhledání potřebných dat v otevřených zdrojích, vznik lomu světla na rovinném rozhraní, lom ke kolmici a od kolmice (jen kvalitativně), rychlost světla ve vakuu a v látkovém prostředí, grafické znázornění vzniku lomu světla (náčrtem, použitím modelu optického rozhraní nebo použitím počítačového softwaru), čočky (jen kvalitativně), využití čoček v praxi, práce s počítačovou simulací, práce s videozáznamem experimentu, vyhledání potřebných dat v otevřených zdrojích, výběr dat k doplnění žákovského portfolia	• rozliší mezi zdrojem světla a tělesem, které světlo jen odráží; k popisu podstaty jevů a jejich využití použije modely, animace a data z otevřených zdrojů • využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh z praxe; svá řešení dokládá vlastním experimentem nebo jeho videozáznamem, zkušeností, grafickou konstrukcí, popřípadě modelováním pomocí počítačového softwaru • v otevřených zdrojích vyhledá informace o optických zařízeních využívajících různé typy zrcadel • rozhodne na základě znalosti rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici, či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami; svá řešení dokládá vlastním experimentem nebo jeho videozáznamem, zkušeností, grafickou konstrukcí, popřípadě modelem pomocí počítačového softwaru • v otevřených zdrojích vyhledá informace o optických zařízeních využívajících různé typy čoček • pomocí experimentu rozliší spojku od rozptylky, pokusně najde ohnisko tenké spojky a určí její ohniskovou vzdálenost, k popisu podstaty jevů nebo použité metody a kontrole výsledků použije modely a animace z otevřených zdrojů dat • uloží do svého digitálního portfolia zápis postupu experimentů, výsledky pozorování a závěry a odkazy na použité digitální zdroje dat • umí provádět laboratorní práce prostřednictvím sad PASCO • umí pracovat s daty a vyhodnocovat výsledky měření prostřednictvím tabulek a grafů		
--	--	--	--

Předmět: Fyzika
Ročník: 8.
Časová dotace: 2 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Energie Formy energie pohybová a polohová energie; vnitřní energie; elektrická energie a výkon vztah mezi výkonem, prací a časem; vztah mezi vykonanou prací a energií; vyhledání, třídění dle zvolených kritérií a kritické posouzení dat z otevřených zdrojů; sestavení přehledové tabulky vybraných dat; výběr dat k doplnění žákovského portfolia Přeměny skupenství tání a tuhnutí; vypařování a kapalnění hlavní faktory ovlivňující vypařování a teplotu varu kapaliny příprava a postup laboratorní práce podle digitálně zpracovaného postupu práce, zpracování výsledků měření s počítačovým softwarem, bádání pomocí počítačové simulace stavby látek, vnitřního pohybu částic v tělese, změn skupenství, výběr dat k doplnění žákovského digitálního portfolia	• využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem (9-4-01) • úvahou vysvětlí vztah mezi výkonem, prací a časem; uvede a komentuje příklady výkonů zvířat, lidí a strojů nalezené v otevřených zdrojích dat • využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem při řešení úloh se vztahem k běžnému životu; k doplnění zadání a kontrole výsledků použije data z otevřených zdrojů • vysvětlí na úloze se vztahem k běžnému životu vztah mezi vykonanou prací a energií • uloží do svého digitálního portfolia zápis postupu experimentů, výsledky pozorování a závěry a odkazy na použité digitální zdroje dat • vysvětlí pomocí digitálních modelů vnitřního pohybu částic látky jejich makroskopické projevy, vysvětlí a diskutuje vliv teploty na průběh jevů • uvede příklady skupenské přeměny látek z vlastní zkušenosti (tání, tuhnutí, kapalnění, vypařování) a z praxe, příklady doloží videozáznamy a popíše průběh dějů pomocí simulací v počítačových modelech • uloží do svého digitálního portfolia zápis postupu experimentů, výsledky pozorování a závěry a odkazy na použité digitální zdroje dat	chemie přírodopis OSV VMEGS MV EV informatika	

Zvukové děje vlastnosti zvuku látkové prostředí jako podmínka vzniku šíření zvuku rychlost šíření zvuku v různých prostředích odraz zvuku na překážce, ozvěna pohlcování zvuku vlastnosti zvuku zdroje zvuku, šíření zvuku, vlastnosti zvuku, lidské vnímání zvuku, intenzita zvuku (kvalitativně), frekvence zvuku, rychlost zvuku, uplatnění v praxi, práce s digitálním zdrojem zvuku, práce s počítačovou simulací, hluková mapa, limity hlučnosti, předpisy na ochranu před škodlivým hlukem, vyhledání a třídění dat, tvorba tabulky požadovaných informací z otevřených zdrojů, výběr dat k doplnění žákovského portfolia, příprava a realizace tematicky zaměřené videokonference včetně jejího vyhodnocení	- rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku (9-5-01) - posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí (9-5-02) - popíše na základě vlastního pozorování, případně pozorování videozáznamů a analýzy počítačových animací podstatu a vlastnosti zvuku; při zkoumání zvuků použije zdroj zvuků proměnné frekvence a intenzity, dle možností digitální; k analýze zvuků použije vhodný digitální snímač zvuků, např. applet ve smartphonu - určí ve svém okolí zdroje zvuku a jejich vlastnosti, pozoruje relativnost zvukových vjemů; k analýze zvuků použije vhodný digitální snímač zvuků, např. applet ve smartphonu - analyzuje kvalitativně příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku, při zkoumání zvuků použije dle možností digitální zdroj zvuků proměnné frekvence a intenzity; k analýze zvuků použije vhodný digitální snímač zvuků, např. applet ve smartphonu - posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí; svá řešení dokládá vlastním experimentem, přitom použije dle možností digitální zdroj zvuků proměnné frekvence a intenzity; k analýze zvuků použije vhodný digitální snímač zvuků, např. applet ve smartphonu - sestaví hlukovou mapu okolí školy pomocí vhodné aplikace ve smartphonu, k posouzení výsledku použije data z otevřených zdrojů, svá zjištění porovná s ostatními žáky v diskuzi prostřednictvím videokonference - uloží do svého digitálního portfolia zápis postupu experimentů, výsledky pozorování a závěry a odkazy na použité digitální zdroje dat	přírodopis hudební výchova OSV VMEGS MV EV informatika	
--	--	---	--

Elektromagnetické děje Elektrický obvod zdroj napětí, spotřebič, spínač Elektrické pole elektrická síla elektrický náboj tepelné účinky elektrického proudu elektrický odpor složitější elektrické obvody, pravidla bezpečné práce s elektrickými spotřebiči, práce s počítačovou simulací, stejnosměrný proud, střídavý proud, symboly stejnosměrného a střídavého proudu, znázornění průběhu elektrického proudu digitálním měřicím zařízením (např. osciloskop, počítačový software), měření napětí a proudu digitálním univerzálním měřicím přístrojem, práce s počítačovou simulací, vodiče, polovodiče, izolanty a jejich vlastnosti, využití v praxi, vyhledání potřebných informací z otevřených zdrojů a jejich kritické posouzení, výběr dat k doplnění žákovského portfolia	• sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu (9-6-01) • rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí (9-6-02) • rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností (9-6-03) • sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu, k popisu podstaty jevů v obvodu použije modely a animace z otevřených zdrojů dat • rozliší stejnosměrný proud od střídavého; ve stejnosměrném obvodu změří digitálními měřicími přístroji elektrický proud a napětí na spotřebiči, určí elektrický odpor součástky nebo spotřebiče • využije digitální měřicí systém ke grafickému zobrazení stejnosměrného a střídavého napětí • rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností; k popisu podstaty jevů v látkách použije modely, animace a příklady využití v praxi z otevřených zdrojů dat • uloží do svého digitálního portfolia zápis postupu experimentů, výsledky pozorování a závěry a odkazy na použité digitální zdroje dat • umí provádět laboratorní práce prostřednictvím sad PASCO • umí pracovat s daty a vyhodnocovat výsledky měření prostřednictvím tabulek a grafů	OSV VMEGS MV EV informatika	
--	--	--	--

Předmět: Fyzika
Ročník: 9.
Časová dotace: 2 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Elektromagnetické děje Elektrické a magnetické pole elektrická a magnetická síla, stejnoseměrný elektromotor transformátor bezpečné chování při práci s elektrickými přístroji a zařízením pravidla bezpečného používání elektrických spotřebičů a jejich zdůvodnění, vyhledání potřebných informací z otevřených zdrojů a jejich hodnocení, magnetické pole v okolí vodiče s proudem (kvalitativně), vzájemné působení magnetu a vodiče s proudem a jeho využití v praxi, elektromagnetická indukce a její využití v praxi, výroba a přenos elektrické energie, elektromotory (zjednodušený model), popis fyzikálních jevů a jejich aplikací pomocí počítačové simulace, výběr dat k doplnění žákovského portfolia	- využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní (9-6-04) - zdůvodní pravidla bezpečné práce s elektrickými zařízeními, k doložení pravidel použije data z otevřených zdrojů - využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní, v otevřených zdrojích dat vyhledá animace jevů a jejich praktické aplikace - popíše a vysvětlí hlavní složky soustavy výroby a přenosu elektrické energie, v otevřených zdrojích najde potřebné údaje - uloží do svého digitálního portfolia zápis postupu experimentů, výsledky pozorování a závěry a odkazy na použité digitální zdroje dat - umí provádět laboratorní práce prostřednictvím sad PASCO - umí pracovat s daty a vyhodnocovat výsledky měření prostřednictvím tabulek a grafů	OSV VMEGS MV EV informatika	

Energie obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie výroba a přenos elektrické energie jaderná energie štěpná reakce jaderný reaktor jaderná elektrárna ochrana lidí před radioaktivním zářením	• zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí (9-4-02)	chemie přírodopis OSV VMEGS MV EV	
Vesmír Sluneční soustava hlavní složky Sluneční soustavy měsíční fáze Sluneční soustava, pohyby planet a měsíců, působení pohybu Měsíce na život na Zemi, hvězdy, souhvězdí, pohyb hvězd a planet na obloze Země, rozdíl mezi hvězdou a planetou, práce s počítačovou simulací, sběr, třídění a analýza dat z otevřených zdrojů, výběr dat k doplnění žákovského portfolia	• objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet (9-7-01) • zhodnotí postavení Země ve vesmíru a srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy Sluneční soustavy, k tomu využije dat a animací z otevřených zdrojů • prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů, k tomu využije dat a animací z otevřených zdrojů • vysvětlí (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a pohyb měsíců planet kolem planet, svůj výklad podloží animací pohybu planet a měsíců ve Sluneční soustavě vybranou z otevřených zdrojů, výklad případně doplní výběrem dat o pohybu planet získaných z otevřených zdrojů	zeměpis OSV VMEGS MV EV informatika	

Poznámky k učebnímu plánu:

- v každém ročníku proběhnou min. 2 laboratorní cvičení
- průřezová témata zařazena do učiva integrací obsahu
- témata jaderná energie, resp. výroba el. energie a přenos lze probrat formou projektu – přednáška, exkurze
- od šk.r. 2021/22 přeřazeny Světelné jevy z 9.r. do 7.r. (tzn., že ve školním r. 2021/22 a 2022/23 bude učivo obsahem 9.r.)
- od šk.r. 2021/22 rozšířeno o digitální kompetence

5.6.2 Chemie

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

2. stupeň

POZOROVÁNÍ, POKUS A BEZPEČNOST PRÁCE

Očekávané výstupy

žák

CH-9-1-01 určí společné a rozdílné vlastnosti látek

CH-9-1-02 pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost; posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí

SMĚSI

Očekávané výstupy

žák

CH-9-2-01 rozlišuje směsi a chemické látky

CH-9-2-02 vypočítá složení roztoků, připraví prakticky roztok daného složení

CH-9-2-03 navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsí o známém složení; uvede příklady oddělování složek v praxi

CH-9-2-05 rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a použití

ČÁSTICOVÉ SLOŽENÍ LÁTEK A CHEMICKÉ PRVKY

Očekávané výstupy

žák

CH-9-3-01 používá pojmy atom a molekula ve správných souvislostech

CH-9-3-02 orientuje se v periodické soustavě chemických prvků, rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti

CHEMICKÉ REAKCE

Očekávané výstupy

žák

CH-9-4-01 rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání

CH-9-4-02 aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu

ANORGANICKÉ SLOUČENINY

Očekávané výstupy

žák

CH-9-5-01 porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí

CH-9-5-02 orientuje se na stupnici pH, změří reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem a uvede příklady uplatňování neutralizace v praxi

ORGANICKÉ SLOUČENINY

Očekávané výstupy

žák

CH-9-6-01 rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití

CH-9-6-02 zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy

CH-9-6-03 rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití
CH-9-6-04 uvede příklady zdrojů bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů

CHEMIE A SPOLEČNOST

Očekávané výstupy

žák

CH-9-7-01 zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi

CH-9-7-02 aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe

CH-9-7-03 orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel se při veškerých činnostech cíleně zaměřuje také na rozvíjení a hodnocení klíčových kompetencí žáků.

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k učení

Učitel:

- postupnou abstrakcí a zobecňováním vede žáky k osvojování základních pojmů a vztahů
- pomocí modelování situací rozvíjí představivost žáků, používá metodu řízeného experimentu pro budování pojmů v mysli žáků
- volí zajímavá témata pro zpracování referátů a tím motivuje žáky k vyhledávání, třídění a využívání informací z různých zdrojů, a to jak z ústních sdělení, tak z tištěných textů, encyklopedií i z elektronických médií
- motivuje žáky k účasti v soutěžích; motivuje je k tomu, aby se podíleli na organizaci soutěží ve škole
- zadáváním vhodných úkolů rozvíjí tvořivé schopnosti žáků
- pracuje s žáky různými metodami (projektové vyučování, komunikativní metoda, činnostní vyučování) a organizačními formami (frontální výuka, práce ve dvojicích, skupinová práce, individualizovaná výuka, diskuse) a tím je vede k vlastnímu výběru vhodného učebního stylu

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k řešení problémů

Učitel:

- zadáváním vhodných úloh na řešení stylizačních problémů vede žáky k samostatné práci s odbornou literaturou a dalšími informačními zdroji
- zadáváním úkolů souvisejících s realizací etnografické exkurze vede žáky k tomu, aby z různých variant volili řešení efektivní
- vhodně formulovanými a přiměřeně obtížnými úkoly vede žáky k důkladné analýze, k plánu řešení, k volbě vhodného postupu při řešení problému (využití tradičních i digitálních prostředků), k odhadu a vyhodnocení reálnosti výsledku vzhledem k zadaným podmínkám
- na základě pokusů nebo zkušeností žáků rozvíjí jejich logické myšlení, úsudek a tvoření hypotéz, které žáci ověřují nebo vyvracejí pomocí protipříkladů
- prostřednictvím vhodně volených příkladů vede žáky k osvojení induktivního a deduktivního přístupu při řešení problému

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence komunikativní

Učitel:

- navozením náročnějších komunikačních situací umožňuje žákům praktické využití osvojených komunikačních dovedností
- zařazuje do výuky tematicky vymezené diskuse, v nichž mají žáci možnost uplatnit vlastní názory, vhodně argumentovat, korigovat svá stanoviska a vhodně reagovat na názory jiných
- dává žákům prostor pro ústní i písemné vyjádření a sebe prezentaci (samostatné práce, projekty, referáty, konverzace a řízené diskuse)
- důslednou kontrolou žákova projevu podporuje u žáků používání odborné terminologie

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence sociální a personální

Učitel:

- zapojuje žáky do tvorby pravidel pro diskuse (včetně diskusí virtuálních) a vede je k respektování a dodržování přijatých pravidel
- pravidelným zařazováním různě náročných řečnických cvičení do výuky vede žáky k získávání potřebné sebedůvěry pro vystupování na veřejnosti
- při řešení různých jazykových úkolů využívá skupinovou práci k nastavení pravidel práce v týmu
- vytvářením vhodných příležitostí k aktivní diskusi vede žáky k obhajobě vlastního názoru, k jeho případné změně na základě zjištění nových informací
- organizací a kontrolou skupinové práce vede žáky k tomu, aby si rozdělili úlohy podle znalostí a dovedností jednotlivých členů skupiny

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence občanské

Učitel:

- podporuje účast žáků na kulturních a společenských akcích, které škola pořádá (kino, divadlo, koncerty, výstavy)
- zařazuje občanské problémy do přírodovědných úloh a tím žáky motivuje k uplatnění chemie v různých oborech lidské činnosti a k zamyšlení nad věrohodností informací

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence pracovní

Učitel:

- pestrým výběrem netradičních úloh rozvíjí u žáků schopnost využívat znalosti a dovednosti z různých oborů
- zařazováním vhodných situací ve výuce vede žáky k efektivnímu používání pomůcek, a informačních a komunikačních technologií
- vhodnou volbou úkolů různé obtížnosti a jejich následným rozбором vede žáky k tomu, aby si efektivně naplánovali plnění úkolů

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence digitální

Učitel:

- vede žáky k volbě vhodných digitálních technologií při sběru dat o zkoumaných vlastnostech látek a chemických jevech a informací v elektronických zdrojích, klade důraz na srovnávání výhod a možností využití jednotlivých technologií
- podporuje rozvoj dovednosti žáků porovnat získané informace s dalšími zdroji a kriticky vyhodnocovat relevantní digitální data, bezpečně a přehledně uchovávat získaná data a informace ve vytvořených archivech a třídit je tak, aby je v budoucnu dokázali při dalším učení využít
- vede žáky k volbě a účelnému využívání vhodných digitálních technologií při plánování, sestavování a provádění chemického experimentu
- učí žáky sdělovat a sdílet s ostatními žáky prostřednictvím různých digitálních technologií průběh a výsledky vlastní či pozorované experimentální činnosti a volit vhodné komunikační prostředky
- zařazuje do výuky práci s grafickými programy, aplikacemi a webovými stránkami umožňujícími pozorovat obtížně realizovatelné chemické pokusy, nabízí žákům možnost volby vhodných programů a aplikací při řešení zadaného problému
- vede žáky k řešení problémů pomocí vizualizací a animací chemických procesů a jevů
- klade důraz na dodržování základních pravidel bezpečnosti práce a ochrany zdraví při používání digitálních technologií při experimentální činnosti

Předmět: Chemie

Ročník: 8.

Časová dotace: 2 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Pozorování, pokus a bezpečnost práce Možnosti využití digitálních měřících přístrojů při zjišťování vlastností látek, zaznamenání vyhodnocení a interpretace naměřených hodnot Vlastnosti látek hustota, rozpustnost, tepelná a elektrická vodivost, vliv atmosféry na vlastnosti a stav látek Zásady bezpečné práce ve školní pracovně (laboratoři) i v běžném životě Nebezpečné látky a přípravky H - věty, P - věty, piktogramy a jejich význam	- plánuje, sestavuje a provádí chemický experiment s pomocí příslušných nástrojů a účelně zvolených digitálních technologií - shromažďuje údaje naměřené z realizovaného experimentu či sledovaného videoexperimentu, analyzuje a vyhodnocuje je s pomocí digitálních technologií, výsledky interpretuje - určí společné a rozdílné vlastnosti látek (9-1-01) - pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost; posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí (9-1-02)		
Směsi Práce s relevantními informačními zdroji, včetně zdrojů digitálních, při sběru dat, využití digitálních technologií při zpracování a vyhodnocování dat, tvorba rešerší včetně grafických a obrazových ilustrací; tvorba prezentace na dané téma			

Směsi různorodé, stejnorodé roztoky; hmotnostní zlomek a koncentrace roztoku; koncentrovanější, zředěnější, nasycený a nenasycený roztok oddělování složek směsí (usazování, filtrace, destilace, krystalizace, sublimace) Voda destilovaná, pitná, odpadní; výroba pitné vody; čistota vody Vzduch složení, čistota ovzduší, ozonová vrstva	• rozlišuje směsi a chemické látky (9-2-01) • vypočítá složení roztoků, připraví prakticky roztok daného složení (9-2-02) • navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsí o známém složení; uvede příklady oddělování složek v praxi (9-2-03) • rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a použití, uvede příklady znečišťování vody a vzduchu (9-2-04) • hodnotí využití a význam vody pro život, při získávání informací využívá tištěné a online dostupné relevantní informační zdroje • hodnotí využití a význam vzduchu pro život, při získávání informací využívá tištěné a online dostupné relevantní informační zdroje	EV – základní podmínky života, vztah člověka k prostředí	
Částicové složení látek a chemické prvky Využití grafického programu či aplikace Částicové složení látek molekuly, atomy, atomové jádro, protony, neutrony, elektronový obal a jeho změny v chemických reakcích, elektrony Prvky názvy a značky vybraných prvků, vlastnosti a použití vybraných prvků, skupiny a periody v periodické soustavě chemických prvků; protonové číslo Chemické sloučeniny chemická vazba, názvosloví jednoduchých anorganických sloučenin	• používá pojmy atom a molekula, prvek a sloučenina ve správných souvislostech (9-3-01) • orientuje se v periodické soustavě chemických prvků, rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti (9-3-02) • zapisuje vzorce a názvy jednotlivých anorganických sloučenin v grafickém programu či aplikaci • při získávání informací využívá tištěné a online dostupné relevantní informační zdroje		

Chemické reakce Využití digitálních technologií při zápisu chemických reakcí a při chemických výpočtech Chemické reakce zákon zachování hmotnosti, chemické rovnice, látkové množství, molární hmotnost	- rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, zhodnotí jejich využívání (9-4-01) - přečte chemické rovnice s využitím zákona zachování hmotnosti (9-4-02) - zapisuje rovnice chemických reakcí v grafické programu či aplikaci		
Anorganické sloučeniny Oxidy názvosloví, vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů Kyseliny a hydroxidy kyselost a zásaditost roztoků; vlastnosti, vzorce, názvy a použití vybraných prakticky významných kyselin a hydroxidů Soli kyslíkaté a nekyslíkaté vlastnosti, použití vybraných solí, oxidační číslo, názvosloví, vlastnosti a použití vybraných prakticky významných halogenidů	- při získávání informací využívá tištěné a online dostupné relevantní informační zdroje - porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí (9-5-01) - orientuje se na stupnici pH, změří reakci roztoků univerzálním indikátorovým papírkem a uvede příklady uplatňování neutralizace v praxi (9-5-02)	EV – lidské aktivity a problémy životního prostředí	

Předmět: Chemie**Ročník: 9.****Časová dotace: 2 hod. týdně**

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Chemické reakce Využití digitálních technologií při zápisu chemických reakcí a při chemických výpočtech Faktory ovlivňující rychlost chemických reakcí teplota, plošný obsah povrchu výchozích látek, katalýza	• zapisuje rovnice chemických reakcí v grafickém tabletu či aplikaci • aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu (9-4-02)		
Organické sloučeniny Uhlovodíky příklady v praxi významných alkanů, uhlovodíků s vícenásobnými vazbami a aromatických uhlovodíků Paliva ropa, uhlí, zemní plyn, průmyslově vyráběná paliva Využití leteckých snímků pro hodnocení vlivu těžby na ŽP Deriváty uhlovodíků příklady v praxi významných alkoholů a karboxylových kyselin Přírodní látky zdroje, vlastnosti a příklady funkcí bílkovin, tuků, sacharidů a vitamínů	• při získávání informací využívá tištěné a online dostupné relevantní informační zdroje • zapisuje vzorce a názvy jednotlivých organických sloučenin v grafickém programu či aplikaci • rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje a vlastnosti a použití (9-6-01) • zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy (9-6-02) • rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití (9-6-03) • uvede příklady zdrojů bílkovin, tuků, sacharidů a vitamínů (9-6-04)	EV – lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí EV – základní podmínky života	

Chemie a společnost Posouzení relevance a spolehlivosti informací zdrojů, včetně digitálních, vzhledem k tématu a práce s nimi Chemický průmysl v ČR výrobky, rizika v souvislosti se životním prostředím, recyklace surovin, koroze Průmyslová hnojiva Tepelně zpracovávané materiály cement, vápno, sádra, keramika Plasty a syntetická vlákna vlastnosti, použití, likvidace Detergenty, pesticidy, insekticidy Hořlaviny význam tříd nebezpečnosti Léčiva a návykové látky	• diskutuje dostupnost a význam přírodních a nerostných surovin pro společnost a dopady jejich využívání na ŽP (např. globální problém nedostatku pitné vody a úbytku energetických surovin, zejména ropy, zemního plynu a uhlí, vliv těžby nerostných surovin na ŽP, alternativní zdroje získávání energie) na základě informací z otevřených zdrojů, včetně zdrojů digitálních • posuzuje pozitivní a negativní přínos oboru chemie z hlediska rozvoje současné společnosti a kvality života v ní (např. přínos a nebezpečí zneužití léčiv, pesticidů, ropných produktů, obalů) na základě informací z otevřených zdrojů, včetně zdrojů digitálních • posuzuje pozitivní a negativní vlivy chemických látek a jejich směsí, ze kterých jsou vyráběny předměty každodenní potřeby (využívaných v potravinářském průmyslu, prostředků běžně využívaných v domácnosti apod.) na základě informací z otevřených zdrojů, včetně zdrojů digitálních • zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi (9-7-01) • aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe (9-7-02) • orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka (9-7-03)		
--	---	--	--

5.6.3 Přírodopis

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

2. stupeň

OBEČNÁ BIOLOGIE A GENETIKA

Očekávané výstupy

žák

P-9-1-01 rozliší základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů

P-9-1-02 vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti

P-9-1-03 uvede příklady dědičnosti v praktickém životě

P-9-1-04 uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka

BIOLOGIE HUB

Očekávané výstupy

žák

P-9-2-01 rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků

BIOLOGIE ROSTLIN

Očekávané výstupy

žák

P-9-3-01 odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům

P-9-3-02 vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin

P-9-3-03 rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů

BIOLOGIE ŽIVOČICHŮ

Očekávané výstupy

žák

P-9-4-01 porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů

P-9-4-02 rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin

P-9-4-03 odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí

P-9-4-04 zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka; uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy

BIOLOGIE ČLOVĚKA

Očekávané výstupy

žák

P-9-5-01 určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy

P-9-5-02 orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka

P-9-5-03 objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří

P-9-5-04 rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby

NEŽIVÁ PŘÍRODA

Očekávané výstupy

žák

P-9-6-01 rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek

P-9-6-02 rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin i oběhu vody

P-9-6-03 uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi

ZÁKLADY EKOLOGIE

Očekávané výstupy

žák

P-9-7-01 uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi

P-9-7-02 na příkladu objasní základní princip existence živých a neživých složek ekosystému

P-9-7-03 vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam

P-9-7-04 uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí

PRAKTICKÉ POZNÁVÁNÍ PŘÍRODY

Očekávané výstupy

žák

P-9-8-01 aplikuje praktické metody poznávání přírody

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel se při veškerých činnostech cíleně zaměřuje také na rozvíjení a hodnocení klíčových kompetencí žáků.

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k učení

Učitel:

- postupnou abstrakcí a zobecňováním vede žáky k osvojování základních pojmů a vztahů
- pomocí modelování situací rozvíjí představivost žáků, používá metodu řízeného experimentu pro budování pojmů v mysli žáků
- volí zajímavá témata pro zpracování referátů a tím motivuje žáky k vyhledávání, třídění a využívání informací z různých zdrojů, a to jak z ústních sdělení, tak z tištěných textů, encyklopedií i z elektronických médií
- motivuje žáky k účasti v soutěžích; motivuje je k tomu, aby se podíleli na organizaci soutěží ve škole
- zadáváním vhodných úkolů rozvíjí tvořivé schopnosti žáků
- pracuje s žáky různými metodami (projektové vyučování, komunikativní metoda, činnostní vyučování) a organizačními formami (frontální výuka, práce ve dvojicích, skupinová práce, individualizovaná výuka, diskuse) a tím je vede k vlastnímu výběru vhodného učebního stylu

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k řešení problémů

Učitel:

- zadáváním vhodných úloh na řešení stylizačních problémů vede žáky k samostatné práci s odbornou literaturou a dalšími informačními zdroji
- zadáváním úkolů souvisejících s realizací exkurze vede žáky k tomu, aby z různých variant volili řešení efektivní
- vhodně formulovanými a přiměřeně obtížnými úkoly vede žáky k důkladné analýze, k plánu řešení, k volbě vhodného postupu při řešení problému (využití tradičních i digitálních prostředků), k odhadu a vyhodnocení reálnosti výsledku vzhledem k zadaným podmínkám
- na základě pokusů nebo zkušeností žáků rozvíjí jejich logické myšlení, úsudek a tvoření hypotéz, které žáci ověřují nebo vyvracejí pomocí protipříkladů

- prostřednictvím vhodně volených příkladů vede žáky k osvojení induktivního a deduktivního přístupu při řešení problému

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence komunikativní

Učitel:

- navozením náročnějších komunikačních situací umožňuje žákům praktické využití osvojených komunikačních dovedností
- zařazuje do výuky tematicky vymezené diskuse, v nichž mají žáci možnost uplatnit vlastní názory, vhodně argumentovat, korigovat svá stanoviska a vhodně reagovat na názory jiných
- dává žákům prostor pro ústní i písemné vyjádření a sebe prezentaci (samostatné práce, projekty, referáty, konverzace a řízené diskuse)
- důslednou kontrolou žákova projevu podporuje u žáků používání odborné terminologie

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence sociální a personální

Učitel:

- zapojuje žáky do tvorby pravidel pro diskuse (včetně diskusí virtuálních) a vede je k respektování a dodržování přijatých pravidel
- pravidelným zařazováním různě náročných řečnických cvičení do výuky vede žáky k získávání potřebné sebedůvěry pro vystupování na veřejnosti
- při řešení různých jazykových úkolů využívá skupinovou práci k nastavení pravidel práce v týmu
- vytvářením vhodných příležitostí k aktivní diskusi vede žáky k obhajobě vlastního názoru, k jeho případné změně na základě zjištění nových informací
- organizací a kontrolou skupinové práce vede žáky k tomu, aby si rozdělili úlohy podle znalostí a dovedností jednotlivých členů skupiny

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence občanské

Učitel:

- podporuje účast žáků na kulturních a společenských akcích, které škola pořádá (kino, divadlo, koncerty, výstavy)
- zařazuje občanské problémy do přírodovědných úloh a tím žáky motivuje k uplatnění přírodopisu v různých oborech lidské činnosti a k zamyšlení nad věrohodností informací

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence pracovní

Učitel:

- pestrým výběrem netradičních úloh rozvíjí u žáků schopnost využívat znalosti a dovednosti z různých oborů
- zařazováním vhodných situací ve výuce vede žáky k efektivnímu používání pomůcek, a informačních a komunikačních technologií
- vhodnou volbou úkolů různé obtížnosti a jejich následným rozбором vede žáky k tomu, aby si efektivně naplánovali plnění úkolů

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence digitální

Učitel:

- vede žáky k volbě vhodných digitálních technologií při sběru dat o zkoumaných organismech a přírodních jevech a informací v elektronických zdrojích, klade důraz na srovnávání výhod a možností využití jednotlivých technologií
- podporuje rozvoj dovedností žáků porovnat získané informace s dalšími zdroji a kriticky vyhodnocovat relevantní digitální data, bezpečně a přehledně uchovávat získaná data a informace ve vytvořených archivech a třídit je tak, aby je v budoucnu dokázali při dalším učení využít
- vede žáky k volbě a účelnému využívání vhodných digitálních technologií při plánování, sestavování a provádění experimentu
- učí žáky sdělovat a sdílet s ostatními žáky prostřednictvím různých digitálních technologií průběh a výsledky vlastní či pozorované experimentální činnosti a volit vhodné komunikační prostředky

- zařazuje do výuky práci s grafickými programy, aplikacemi a webovými stránkami umožňujícími pozorovat organismy, nabízí žákům možnost volby vhodných programů a aplikací při řešení zadaného problému
- vede žáky k řešení problémů pomocí vizualizací a animací přírodních procesů a jevů
- klade důraz na dodržování základních pravidel bezpečnosti práce a ochrany zdraví při používání digitálních technologií při experimentální činnosti
- podporuje komunikaci i spolupráci žáků s ostatními formou online či offline
- vede žáky k vědomí o autorských právech
- podporuje u žáků kreativní používání digitálních technologií
- při tvorbě prezentací, referátů, projektů vede žáky ke spolupráci ve sdíleném prostředí

Předmět: Přírodopis
Ročník: 6.
Časová dotace: 2 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Obecná biologie a genetika Vznik, vývoj, rozmanitost, projevy života a jeho význam výživa, dýchání, růst, rozmnožování, vývin, reakce na podněty; názory na vznik života Viry a bakterie výskyt, význam a praktické využití Práce s relevantními informačními zdroji, včetně zdrojů digitálních, při sběru dat, využití digitálních technologií při zpracování a vyhodnocování dat, tvorba rešerší včetně grafických a obrazových ilustrací; tvorba prezentace na dané téma	- rozliší základní projevy a podmínky života (9-1-01) - uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka (9-1-04) - při získávání informací využívá tištěné i online dostupné relevantní informační zdroje - k zadanému úkolu efektivně vybere vhodnou aplikaci (fotoeditor, prezentační software, sdílené úložiště)	EV – základní podmínky života EV – vztah člověka k prostředí	
Biologie hub Houby bez plodnic základní charakteristika, pozitivní a negativní vliv na člověka a živé organismy Houby s plodnicemi stavba, výskyt, význam, zásady sběru, konzumace a první pomoc při otravě houbami Lišejníky výskyt a význam	rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků (9-2-01)		

Práce s relevantními informačními zdroji, včetně zdrojů digitálních, při sběru dat, využití digitálních technologií při zpracování a vyhodnocování dat, tvorba rešerší včetně grafických a obrazových ilustrací; tvorba prezentace na dané téma	• při získávání informací využívá tištěné i online dostupné relevantní informační zdroje • k zadanému úkolu efektivně vybere vhodnou aplikaci (fotoeditor, prezentační software, sdílené úložiště)		
Biologie rostlin Fyziologie rostlin základní principy fotosyntézy, dýchání, růstu, rozmnožování Systém rostlin poznávání a zařazování daných zástupců běžných druhů řas Práce s relevantními informačními zdroji, včetně zdrojů digitálních, při sběru dat, využití digitálních technologií při zpracování a vyhodnocování dat, tvorba rešerší včetně grafických a obrazových ilustrací; tvorba prezentace na dané téma	• odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům (9-3-01) • vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin (9-3-02) • při získávání informací využívá tištěné i online dostupné relevantní informační zdroje • k zadanému úkolu efektivně vybere vhodnou aplikaci (fotoeditor, prezentační software, sdílené úložiště)		
Biologie živočichů Stavba těla, stavba a funkce jednotlivých částí těla živočišná buňka, tkáň, orgány, orgánové soustavy, organismy jednobuněčné a mnohobuněčné, rozmnožování	• porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů (9-4-01)		

Vývoj, vývin, systém živočichů významní zástupci jednotlivých skupin živočichů – prvoci, bezobratlí (žahavci, ploštěnci, hlísti, měkkýši, kroužkovci, členovci) Rozšíření, význam a ochrana živočichů hospodářsky a epidemiologicky významné druhy, péče o vybrané domácí živočichy, chov domestikovaných živočichů, živočišná společenstva Projevy chování živočichů Práce s relevantními informačními zdroji, včetně zdrojů digitálních, při sběru dat, využití digitálních technologií při zpracování a vyhodnocování dat, tvorba rešerší včetně grafických a obrazových ilustrací; tvorba prezentace na dané téma	• rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin (9-4-02) • odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí (9-4-03) • zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka; uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy (9-4-04) • při získávání informací využívá tištěné i online dostupné relevantní informační zdroje • k zadanému úkolu efektivně vybere vhodnou aplikaci (fotoeditor, prezentační software, sdílené úložiště)		
Základy ekologie Organismy a prostředí Vzájemné vztahy mezi organismy, mezi organismy a prostředím; přirozené a umělé ekosystémy, potravní řetězce, rovnováha v ekosystému Ochrana přírody a životního prostředí chráněná území	• uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi (9-7-01) • na příkladu objasní základní princip existence živých a neživých složek ekosystému (9-7-02) • vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam (9-7-03) • uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí (9-7-04)		

Práce s relevantními informačními zdroji, včetně zdrojů digitálních, při sběru dat, využití digitálních technologií při zpracování a vyhodnocování dat, tvorba rešerší včetně grafických a obrazových ilustrací; tvorba prezentace na dané téma	• při získávání informací využívá tištěné i online dostupné relevantní informační zdroje • k zadanému úkolu efektivně vybere vhodnou aplikaci (fotoeditor, prezentační software, sdílené úložiště)		
Praktické poznávání přírody Praktické metody poznávání přírody pozorování lupou a mikroskopem, zjednodušené určovací klíče a atlasy, jednoduché rozčleňování rostlin a živočichů Využití aplikace	• aplikuje praktické metody poznávání přírody (9-8-01) • k určování rodového, popřípadě druhového jména živočichů používá speciální aplikace		

PŘEDMĚT: Přírodopis
Ročník: 7.
Časová dotace: 2 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Biologie živočichů Práce s relevantními informačními zdroji, včetně zdrojů digitálních, při sběru dat, využití digitálních technologií při zpracování a vyhodnocování dat, tvorba rešerší včetně grafických a obrazových ilustrací; tvorba prezentace na dané téma Vývoj, vývin a systém živočichů významní zástupci jednotlivých skupin živočichů – strunatci (paryby, ryby, obojživelníci, plazi, ptáci, savci) Rozšíření, význam a ochrana živočichů hospodářsky významné druhy, péče o vybrané domácí živočichy, chov domestikovaných živočichů, živočišná společenstva Projevy chování živočichů	- při získávání informací využívá tištěné i online dostupné relevantní informační zdroje - k procvičování učiva používá aplikace na tvorbu testů - k zadanému úkolu efektivně vybere vhodnou aplikaci (fotoeditor, prezentační software, sdílené úložiště) - porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů (9-4-01) - rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin (9-4-02) - odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí (9-4-03) - zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka; uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku s živočichy (9-4-04)	Ev – vztah člověka k prostředí, ekosystémy	Havárie s únikem nebezpečných látek
Biologie rostlin Práce s relevantními informačními zdroji, včetně zdrojů digitálních, při sběru dat, využití digitálních technologií při zpracování a vyhodnocování dat, tvorba rešerší včetně grafických a obrazových ilustrací; tvorba prezentace na dané téma	- při získávání informací využívá tištěné i online dostupné relevantní informační zdroje - k procvičování učiva používá aplikace na tvorbu testů - k zadanému úkolu efektivně vybere vhodnou aplikaci (fotoeditor, prezentační software, sdílené úložiště)		

Anatomie a morfologie rostlin stavba a význam jednotlivých částí těla vyšších rostlin (kořen, stonek, list, květ, semeno, plod) Fyziologie rostlin základní principy fotosyntézy, dýchání, růstu, rozmnožování Systém rostlin poznávání a zařazování daných zástupců běžných druhů mechorostů, kaprad'orostů (plavuně, přesličky, kapradiny), nahosemenných a krytosemenných rostlin (jednoděložných a dvouděložných), jejich vývoj a využití hospodářsky významných zástupců Význam rostlin a jejich ochrana	• odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům (9-3-01) • vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin (9-3-02) • rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů (9-3-03)	EV- ekosystémy	
Základy ekologie Organismy a prostředí populace, společenstva Ochrana přírody a životního prostředí globální problémy a jejich řešení	• při získávání informací využívá tištěné i online dostupné relevantní informační zdroje • uvede příklady výskytu organismu v určitém prostředí a vztahy mezi nimi (9-7-01)		
Praktické poznávání přírody Využití aplikace Praktické metody poznávání přírody pozorování lupou a mikroskopem (případně dalekohledem), zjednodušené určovací klíče a atlasy, herbář, sbírky	• k určování rodového, popřípadě druhového jména živočichů používá speciální aplikace • shromažďuje údaje získané z realizovaného experimentu či realizovaného pozorování, analyzuje a vyhodnocuje je i s pomocí digitálních technologií, výsledky interpretuje • aplikuje praktické metody poznávání přírody (9-8-01)		

Předmět: Přírodopis
Ročník: 8.
Časová dotace: 2 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Biologie člověka Fylogeneze a ontogeneze člověka rozmnožování člověka Anatomie a fyziologie stavba a funkce jednotlivých částí lidského těla, orgány, orgánové soustavy (opěrná, pohybová, oběhová, dýchací, trávicí, vylučovací a rozmnožovací, řídící), vyšší nervová činnost Tvorba elektronické prezentace Nemoci, úrazy a prevence příčiny, příznaky, praktické zásady a postupy při léčení běžných nemocí; závažná poranění a život ohrožující stavy, epidemie Práce s textovým editorem	• určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy (9-5-01) • orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka (9-5-02) • objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří (9-5-03) • vytváří prezentaci na dané téma • vyhodnocuje statistické údaje • využívá výuková videa a interaktivní výukové materiály • vyhledává doplňující informace na internetu • používá různé digitální nástroje (počítač, tablet, interaktivní tabuli aj.) • rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby, objasní význam zdravého způsobu života (9-5-04) • vyhledává doplňující informace k osvojovanému tématu na internetu • při získávání informací využívá tištěné i online dostupné relevantní informační zdroje	OSV – sebepoznání a sebepojetí MkV – etnický původ EV – vztah člověka k prostředí	
Obecná biologie a genetika Dědičnost a proměnlivost organismů podstata dědičnosti a přenos dědičných informací, gen, křížení	• vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti (9-1-02) • uvede příklady dědičnosti v praktickém životě a příklady vlivu prostředí na utváření organismů (9-1-03)		
Praktické poznávání přírody Praktické metody poznávání přírody pozorování lupou a mikroskopem Práce s tabulkovým editorem	• aplikuje praktické metody poznávání přírody (9-8-01) • vyhledává informace na internetu, čte z grafů a využívá tabulkový editor • shromažďuje údaje získané z realizovaného experimentu či realizovaného pozorování, analyzuje a vyhodnocuje je i s pomocí digitálních technologií, výsledky interpretuje		

Předmět: Přírodopis
Ročník: 9.
Časová dotace: 1 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Obecná biologie Vývoj života	orientuje se v daném přehledu vývoje organismů (9-1-01)		
Neživá příroda Práce s relevantními informačními zdroji, včetně zdrojů digitálních, při sběru dat, využití digitálních technologií při zpracování a vyhodnocování dat, tvorba rešerší včetně grafických a obrazových ilustrací; tvorba prezentace na dané téma Země vznik a stavba Země Nerosty a horniny vznik, vlastnosti, kvalitativní třídění, praktický význam a využití zástupců, určování jejich vzorků Vnější a vnitřní geologické procesy příčiny a důsledky půdy složení, vlastnosti a význam půdy Vývoj zemské kůry a organismů na Zemi geologické změny, vznik života,	- při získávání informací využívá tištěné i online dostupné relevantní informační zdroje - k procvičování učiva používá aplikace na tvorbu testů - k zadanému úkolu efektivně vybere vhodnou aplikaci (fotoeditor, prezentační software, sdílené úložiště) - shromažďuje údaje získané z realizovaného experimentu či realizovaného pozorování, analyzuje a vyhodnocuje je i s pomocí digitálních technologií, výsledky interpretuje - rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek (9-6-01) - rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů včetně geologického oběhu hornin i oběhu vody (9-6-02)	EV – základní podmínky života	

výskyt typických organismů a jejich přizpůsobování prostředí Podnebí a počasí ve vztahu k životu význam vody a teploty prostředí pro život, ochrana a využití přírodních zdrojů, význam jednotlivých vrstev ovzduší pro život, vlivy znečištěného ovzduší a klimatických změn na živé organismy a na člověka Mimořádné události způsobené přírodními vlivy příčiny vzniku mimořádných událostí, přírodní světové katastrofy, nejčastější mimořádné přírodní události v ČR (povodně, větrné bouře, sněhové kalamity, laviny, náledí) a ochrana před nimi	• uvede význam vlivů podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné vjevy a možné dopady i ochranu před nimi (9-6-03)		
Praktické poznávání přírody Práce s relevantními informačními zdroji, včetně zdrojů digitálních, při sběru dat Praktické metody poznávání přírody pozorování lupou, zjednodušené určovací klíče a atlasy, založení sbírek	• aplikuje praktické metody poznávání přírody (9-8-01) • při získávání informací využívá tištěné i online dostupné relevantní informační zdroje • shromažďuje údaje získané z realizovaného experimentu či realizovaného pozorování, analyzuje a vyhodnocuje je i s pomocí digitálních technologií, výsledky interpretuje		

Poznámka:

Výuka je posílána o 1 hodinu z disponibilní dotace. Výuka probíhá v pracovních přírodopisu. Do předmětu je integrováno ve všech ročnících především průřezové téma Environmentální výchova.

5.6.4 Zeměpis (Geografie)

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

2. stupeň

GEOGRAFICKÉ INFORMACE, ZDROJE DAT, KARTOGRAFIE A TOPOGRAFIE

Očekávané výstupy

žák

Z-9-1-01 organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů

Z-9-1-02 používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii

PŘÍRODNÍ OBRAZ ZEMĚ

Očekávané výstupy

žák

Z-9-2-01 prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů

Z-9-2-02 rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu

Z-9-2-03 porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost

REGIONY SVĚTA

Očekávané výstupy

žák

Z-9-3-01 lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny

Z-9-3-02 porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států

Z-9-3-03 zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich

SPOLEČENSKÉ A HOSPODÁŘSKÉ PROSTŘEDÍ

Očekávané výstupy

žák

Z-9-4-01 posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace

Z-9-4-02 posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel

Z-9-4-03 zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje

Z-9-4-04 porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit

Z-9-4-05 porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků

Z-9-4-06 lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Očekávané výstupy

Žák

Z-9-5-01 porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajiny

Z-9-5-02 uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů)

Z-9-5-03 uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí

ČESKÁ REPUBLIKA

Očekávané výstupy

Žák

Z-9-6-01 vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy

Z-9-6-02 hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu

Z-9-6-03 hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu

Z-9-6-04 lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit

Z-9-6-05 uvádí příklady účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států

TERÉNNÍ GEOGRAFICKÁ VÝUKA, PRAXE A APLIKACE

Očekávané výstupy

žák

Z-9-7-01 ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu

Z-9-7-02 aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny

Z-9-7-03 uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel se při veškerých činnostech cíleně zaměřuje také na rozvíjení a hodnocení klíčových kompetencí žáků.

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k učení

Učitel:

- postupnou abstrakcí a zobecňováním vede žáky k osvojování základních pojmů a vztahů
- volí zajímavá témata pro zpracování referátů a tím motivuje žáky k vyhledávání, třídění a využívání informací z různých zdrojů
- motivuje žáky k účasti v soutěžích a v zeměpisné olympiádě
- zadáváním vhodných úkolů rozvíjí tvořivé schopnosti žáků
- pracuje s žáky různými metodami (projektové vyučování, komunikativní metoda, činnostní vyučování) a organizačními formami (frontální výuka, práce ve dvojicích, skupinová práce, individualizovaná výuka, diskuse) a tím je vede k vlastnímu výběru vhodného učebního stylu

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k řešení problémů

Učitel:

- zadáváním vhodných úloh na řešení stylizačních problémů vede žáky k samostatné práci s odbornou literaturou a dalšími informačními zdroji
- vhodně formulovanými a přiměřeně obtížnými úkoly vede žáky k důkladné analýze, k plánu řešení, k volbě vhodného postupu při řešení
- prostřednictvím vhodně volených příkladů vede žáky k osvojení přístupu při řešení problému

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence komunikativní

Učitel:

- navozením náročnějších komunikačních situací umožňuje žákům praktické využití osvojených komunikačních dovedností
- zařazuje do výuky tematicky vymezené diskuse, v nichž mají žáci možnost uplatnit vlastní názory, vhodně argumentovat, korigovat svá stanoviska a vhodně reagovat na názory jiných
- dává žákům prostor pro ústní i písemné vyjádření a sebe prezentaci (samostatné práce, projekty, referáty, konverzace a řízené diskuse)
- důslednou kontrolou žákova projevu podporuje u žáků používání odborné terminologie

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence sociální a personální

Učitel:

- zapojuje žáky do tvorby pravidel pro diskuse (včetně diskusí virtuálních) a vede je k respektování a dodržování přijatých pravidel
- pravidelným zařazováním různě náročných řečnických cvičení do výuky vede žáky k získávání potřebné sebevědomí pro vystupování na veřejnosti
- vytvářením vhodných příležitostí k aktivní diskusi vede žáky k obhajobě vlastního názoru, k jeho případné změně na základě zjištění nových informací
- organizací a kontrolou skupinové práce vede žáky k tomu, aby si rozdělili úlohy podle znalostí a dovedností jednotlivých členů skupiny

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence občanské

Učitel:

- podporuje účast žáků na kulturních a společenských akcích, které škola pořádá (kino, divadlo, koncerty, výstavy)
- zařazuje občanské problémy do zeměpisných úloh a tím žáky motivuje k uplatnění zeměpisu v různých oborech lidské činnosti a k zamyšlení nad věrohodností informací

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence pracovní

Učitel:

- pestrým výběrem netradičních úloh rozvíjí u žáků schopnost využívat znalosti a dovednosti z různých oborů
- zařazováním vhodných situací ve výuce vede žáky k efektivnímu používání pomůcek a informačních a komunikačních technologií
- vhodnou volbou úkolů různé obtížnosti a jejich následným rozбором vede žáky k tomu, aby si efektivně naplánovali plnění úkolů

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence digitální

Učitel:

- podporuje účast pracovat s digitálními formáty (tematické celky Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie, částečně Terénní geografická výuka, praxe a aplikace, Geografické informace a terénní vyučování)
- zapojuje žáky používat digitálních geografická data a webové (digitální) mapy jako pomůcky vzdělávání doplňujících jejich analogové období (učebnice a mapy, atlasy) s využitím výhod a příležitostí digitální formy a webového publikačního prostředí (multimediálnost digitálních map).
- zařazuje průzkum krajiny (družicové systémy GNSS, měřicí soupravy pro zjišťování základních fyzikálních a chemických vlastností prostředí ve spojení se zaznamenáním polohy měření, pořizování dokumentační fotografie mobilními zařízeními typu smartphone a tablet).

Předmět: Zeměpis**Ročník: 6.****Časová dotace: 2 hod. týdně**

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Opakování učiva 5. ročníku Planeta Země Planeta Země – tvar, rozměry, vývoj názorů na planetu Zemi Pohyby Země – střídání dne a noci, roční období Měsíc – přirozená družice Země – pohyb, povrch, fáze	• prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů (9-2-01) • vyhledá základní údaje o Zemi a nejbližších vesmírných tělesech (9-2-02) • uvede pohyby, které naše Země vykonává a jejich důsledky, prokáže na příkladech tvar Země (9-2-02) • vyhledá jaké přirozené družice má naše Země, základní údaje o Měsíci, jaké pohyby vykonává (9-2-01)		
Práce s daty, digitálním obsahem Glóbus a mapa Glóbus – měřítko Poledníky a rovnoběžky, zeměpisná síť Určování zeměpisné polohy, zeměpisné souřadnice, zeměpisná šířka a délka Čas na Zemi – časová pásma, datová mez Mapy – druhy map podle měřítka a obsahu Znázorňování výškopisu a polohopisu, značkový klíč Práce s mapami – orientace mapy, světové strany, měření vzdáleností Zeměpisné atlasy, opakování	• hledá geografická data (v digitálním formátu) pro tvorbu map a dalších geomédií (grafy, tabulky, schémata) • zvládne používat aplikace pro tvorbu a sdílení webových map (Google maps, mapy.cz.) • vysvětlí pojmy glóbus, mapa (9-1-02) • vypočítá různé vzdálenosti na glóbusu a mapě podle měřítka (9-1-02) • vysvětlí pojmy rovnoběžka a poledník, ukáže na mapě zeměpisné souřadnice kteréhokoli místa na Zemi (9-1-02) • orientuje se při určování časových pásem a přechodech datové meze na Zemi (9-1-02) • organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů (9-1-01) • pracuje s turistickou mapou, znázorní výškopis a polohopis na mapách, vysvětlí pojmy – kóta, nadmořská výška, vrstevnice a určí význam některých mapových značek (9-1-02, 9-1-01) • používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii (9-1-02) • odhadne vzdálenost a výšku v terénu, zorientuje turistickou mapu, podle mapy určí světové strany (9-1-02, 9-1-02)		
Přírodní složky a oblasti Země Krajinná sféra – části	• rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary		

Litosféra Stavba Země, oceánské dno Zemětřesení a sopečná činnost, živelné pohromy Vznik pohoří Zvětvování a činnost větru Působení povrchově tekoucí vody Výškové rozdíly v krajině Atmosféra Počasí – pozorování, polární den a polární noc Podnebí – podnebné pásy na Zemi Proudění vzduchu na Zemi Hydrosféra Oceány a moře, pohyby mořské vody Vodstvo na pevnině Jezera, bažiny, vodní nádrže Ledovce, podpovrchová voda Pedosféra Složení půdy, půdní typy Biosféra Vegetační pásy, tropické lesy, savany Pouště a polopouště Subtropické rostlinstvo Stepi a lesostepi Lesy mírného pásu Tundra a lesotundra Polární pustiny Výškové stupně v krajině	zemského povrchu (9-2-02) • vyjmenuje hlavní složky krajinné sféry (9-1-03) • popíše vnitřní stavbu naší Země, vyjmenuje základní části oceánského dna, typy pohoří podle způsobu vzniku (9-2-02) • porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost (9-2-03) • lokalizují v mapě světa místa ohrožená živelními pohromami (9-2-04) • upevňuje si vědomosti o chování a jednání při vzniku živelných pohrom (9-2-04) • vysvětlí rozdíl mezi počasím a podnebím, proudění vzduchu na Zemi, vyjmenuje podnebné pásy (9-2-03) • vysvětlí pojmy – vnitřní a okrajová moře, průliv, průplav, záliv, poloostrov, ostrov, na mapě ukazuje světové oceány, studené a teplé mořské proudy, popíše pohyby mořské vody, vodstvo na pevnině, rozliší přirozené a umělé vodní nádrže (9-1-03) • vyjmenuje činitele, kteří se podílejí na vzniku půdy, uvede, jak půdy rozdělujeme (9-2-04) • vyjmenuje vegetační pásy na Zemi – u každého posoudí, kterému teplotnímu pásu odpovídá a vyhledá typické zástupce rostlin a živočichů (9-2-03) • určí, které části jsou nejvíce ovlivněny činností člověka (9-1-04)	EV – ekosystémy - základní podmínky života - lidské aktivity a problémy životního prostředí	
Práce s daty, digitálním obsahem Zeměpis světadílů a oceánů Afrika Geografická poloha, rozloha Členitost Povrch, nerostné bohatství Podnebí Vodstvo Krajiny a obyvatelstvo	• hledá geografická data (v digitálním formátu) pro tvorbu map a dalších geomédií (grafy, tabulky, schémata) • začleňuje práci s dalšími geomédií jako jsou fotografie, videa a animace, prezentace • zvládne používat aplikace pro tvorbu a sdílení webových map (Google maps, mapy.cz.) • posoudí, jak přírodní podmínky souvisejí s funkcí lidského sídla • lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní	MkV – etnický původ	

Severní Afrika Tropická Afrika Jižní Afrika Austrálie Přírodní poměry Obyvatelstvo a hospodářství Nový Zéland Antarktida Severní Ledový oceán, polární oblasti Tichý oceán a Oceánie Indický oceán Atlantský oceán Závěrečné opakování	zóny (9-3-01) • porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států, které průplavy a průlivy světadílů oddělují, největší ostrovy a poloostrovy (9-3-02) • na mapě najde významná pohoří, řeky a jezera (9-2-03) • vyjmenuje podnebné pásy do kterých světadílů zasahuje – na mapě najde místa s nejvyššími a nejnižšími teplotami, nejvyššími a nejnižšími srážkami (9-1-03) • vyjmenuje vegetační pásy do kterých světadílů zasahuje – vyhledá významné rostliny, živočichy a hospodářsky pěstované rostliny tohoto pásu (9-1-03) • na mapě ukáže hlavní naleziště nerostných surovin (9-3-03) • zjišťuje počet obyvatel a porovná rozmístění obyvatelstva (9-3-04) • rozděluje světadíl na několik oblastí, které se od sebe odlišují - srovnává lidnatost a hospodářskou úroveň (9-3-04, 9-1-04) • zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich (9-3-03) • vyhledá rozlohy světových oceánů, seřadí oceány podle rozlohy, na mapě ukáže nejhlubší místa oceánů, okrajová moře, poloostrovy, ostrovy, mořské proudy a porovná hospodářské využití oceánů (9-3-02) • na mapě ukáže polární oblasti, zhodnotí podmínky života v polárních oblastech (9-3-01)	EV - ekosystémy -základní podmínky života Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - globální vliv na životní prostředí	
Práce s daty Zeměpisná cvičení a pozorování v krajině Práce s mapou a buzolou v terénu Orientace v terénu Zeměpisná exkurze	• publikuje prostorová data a informace (trasa výletu, místa navštívená o prázdninách) • tvoří inovativní webové mapy zachycující aktuální, problémové a jiné jevy v různých tématech • zaměřuje se na společenské vlivy na životní prostředí • jedná a chová se v krajině podle zásad osobní bezpečnosti a ohleduplnosti vůči přírodě (9-7-03) • ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu (mapa, buzola) (9-7-01, 9-7-02) • uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech (9-7-03)	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - globální vliv na životní prostředí	

Předmět: Zeměpis

Ročník: 7.

Časová dotace: 1 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Práce s daty, digitálním obsahem Zeměpis světadílů Amerika Poloha a rozloha, členitost Povrch, nerostné bohatství Podnebí Vodstvo Vegetační pásy Obyvatelstvo, politické rozdělení Státy Severní Ameriky Kanada USA – přírodní poměry, hospodářství, města Latinská Amerika – Mexiko, státy Střední Ameriky Jižní Amerika Brazílie Argentina Laplatské státy Andské státy Karibské státy	• začleňuje práci s dalšími geomédií jako jsou fotografie, videa a animace, prezentace • hledá geografická data (v digitálním formátu) pro tvorbu map a dalších geomédií (grafy, tabulky, schémata) • zvládne používat aplikace pro tvorbu a sdílení webových map (Google maps, mapy.cz.) • posoudí, jak přírodní podmínky souvisejí s funkcí lidského sídla • lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny (9-3-01) • vyjmenuje státy Severní Ameriky, Střední Ameriky a Jižní Ameriky, vysvětlí, které oblasti Ameriky a proč, říkáme Karibská oblast a Latinská Amerika (9-3-02) • porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry Ameriky (9-3-02) • vyhledá na mapě pohoří, činné sopky, nejvyšší vrcholy, významné veletoky, jezera, moře a oceány, které Ameriku obklopují (9-3-03) • vyjmenuje podnebné a vegetační pásy Ameriky – uvádí rostliny a živočichy typické pro jednotlivé pásy (9-3-03) • vyhledá základní údaje o obyvatelstvu – původní obyvatelstvo, přistěhovalci, hustota zalidnění a významná sídla (9-3-04) • na mapě ukáže hlavní oblasti těžby nerostných surovin (9-3-03) • vyjmenuje nejvýznamnější hospodářsky pěstované plodiny, uvede hlavní průmyslové oblasti a porovná hospodářskou vyspělost vybraných států (9-3-03) • vyjmenuje a na mapě ukáže státy Severní a Latinské Ameriky, hlavní města, využívá získaných znalostí k charakteristice jednotlivých států z hlediska přírodních i hospodářských podmínek (9-3-03) • lokalizuje v mapě Latinské Ameriky místa ohrožená zemětřesením (9-5-03)	MkV – etnický původ -princip sociálního smíru a solidarity EV – ekosystémy - základní podmínky života - lidské aktivity a problémy životního prostředí - propojení s digitálními technologiemi	

	• zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich (9-3-03) • upevňuje si vědomosti o chování a jednání při vzniku živelních pohrom (9-7-03)		
Asie Poloha a rozloha, členitost Povrch, nerostné bohatství Podnebí Vodstvo Vegetační pásy Obyvatelstvo, oblasti JZ Asie Arabské státy Nearabské státy J Asie Indie Ostatní státy JV Asie Pevninské státy Ostrovní státy, živelní pohromy V Asie Japonsko Čína Mongolsko a státy korejského poloostrova Střední Asie	• popíše polohu a rozlohu největšího světadílu, vyhledá krajní body asijské pevniny (9-3-03) • na mapě ukáže významné ostrovy, poloostrovy, pohoří, nejvyšší hory, sopky, významná jezera a veletoky (9-3-03) • vyjmenuje podnebné pásy, vysvětlí pojem monzun a monzunová Asie (9-3-01) • vyjmenuje vegetační pásy – uvede typické rostliny a živočichy každého pásu (9-3-01) • porovná počet obyvatel Číny s ostatními státy Asie, uvede nejrozšířenější náboženství a vyjmenuje hlavní jazykové skupiny (9-3-01) • porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států (9-3-02) • na mapě ukáže významná naleziště nerostných surovin (9-3-03) • uvede významné hospodářsky pěstované rostliny a hlavní průmyslové oblasti (9-3-03) • vyjmenuje oblasti, na které můžeme Asii rozdělit, které státy do oblasti patří a co je typické pro danou oblast z hlediska přírodních i hospodářských podmínek (9-3-01)		
Práce s daty Zeměpisná cvičení a pozorování v krajině Práce s mapou a buzolou v terénu Orientace v terénu Zeměpisná exkurze	• ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu (mapa, buzola) (9-7-01, 9-7-02) • jedná a chová se v krajině podle zásad osobní bezpečnosti a ohleduplnosti vůči přírodě (9-7-03) • publikuje prostorová data a informace (trasa výletu, místa navštívená o prázdninách) • tvoří inovativní webové mapy zachycující aktuální, problémové a jiné jevy v různých tématech • zaměřuje se na společenské vlivy na životní prostředí		

Zeměpis

Ročník: 8.

Časová dotace: 2 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Práce s daty, digitálním obsahem Zeměpis světadílů Evropa Geografická poloha, rozloha Členitost Povrch, nerostné bohatství Podnebí, vodstvo Obyvatelstvo, hospodářství, oblasti Jižní Evropa Severní Evropa Západní Evropa Střední Evropa Jihovýchodní Evropa Východní Evropa, Rusko	- začleňuje práci s dalšími geomédií jako jsou fotografie, videa a animace, prezentace - posoudí, jak přírodní podmínky souvisejí s funkcí lidského sídla - hledá geografická data (v digitálním formátu) pro tvorbu map a dalších geomédií (grafy, tabulky, schémata) - zvládne používat aplikace pro tvorbu a sdílení webových map (Google maps, mapy.cz.) - na mapě ukáže hranici mezi Asií a Evropou, vyhledá krajní body Evropy, vyhledá rozlohu a členitost – porovná s ostatními světadíly (9-3-02) - objasní důležité mezníky geologického vývoje Evropy, na mapě ukáže největší nížiny, pohoří, nejvyšší vrcholy, nejdelší evropský veletok a další významné řeky, jezera, ledovce, průlivy a průplavy (9-3-03) - vyjmenuje podnebné pásy do kterých Evropa zasahuje – porovná množství srážek a teploty v těchto pásích (9-3-03) - vyjmenuje hlavní vegetační pásy a uvede příklady typických zástupců z rostlinné a živočišné říše (9-3-03) - na mapě vyhledá ložiska nerostných surovin, hlavní hospodářsky pěstované plodiny a vyjmenuje hlavní průmyslové oblasti Evropy (9-3-03) - vyhledá počet obyvatel, vyjmenuje hlavní jazykové skupiny, vysvětlí pojmy – migrace, urbanizace, aglomerace a konurbace (9-3-04) - určí, kterými oblastmi se přepravuje nejvíce zboží a jakými dopravními prostředky (9-3-02) - na mapě vyhledá hlavní turistická centra Evropy (9-3-03) - vyjmenuje a na mapě ukáže oblasti Evropy, státy, jejich hlavní města a využije získaných znalostí k charakteristice jednotlivých států z hlediska přírodních a hospodářských podmínek (9-3-03) - lokalizují v mapě Jižní Evropy místa ohrožená sopečnou činností (9-5-03) - upevňuje si vědomosti o chování a jednání při vzniku živelních pohrom (9-5-03, 9-7-03)	VMS – Evropa a svět nás zajímá -objevujeme Evropu a svět -jsme Evropané	
Práce s daty, digitálním obsahem	začleňuje práci s dalšími geomédií jako jsou fotografie, videa a animace,		

Zeměpis České republiky ČR – poloha, rozloha, státní hranice Přírodní poměry ČR Vznik a vývoj reliéfu Členění a typy reliéfu Česká vysočina – geomorfologická stavba /subprovincie / Západní Karpaty Panonská pánev Nerostné suroviny Půdy Vodstvo – povodí Labe Povodí Odry a Dunaje Jezera, přehradní nádrže, podzemní vody Podnebí, předpověď počasí Podnebné oblasti Biota, výškové stupně Chráněná území, životní prostředí Obyvatelstvo a sídla ČR Počet obyvatel, hustota zalidnění, národnostní složení, věková skladba Sídla Hospodářství ČR Průmyslová výroba – vývoj, rozmístění Průmysl těžební a energetický Hutnictví Průmysl strojírenský a elektrotechnický Chemický průmysl Průmysl stavebních hmot Spotřební průmysl Zemědělství, lesní a vodní hospodářství Rostlinná výroba Živočišná výroba Doprava a spoje Ostatní druhy dopravy	prezentace • posoudí, jak přírodní podmínky souvisejí s funkcí lidského sídla • hledá geografická data (v digitálním formátu) pro tvorbu map a dalších geomédií (grafy, tabulky, schémata) • zvládne používat aplikací pro tvorbu a sdílení webových map (Google maps, mapy.cz.) • hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu (9-6-02) • podle mapy lokalizuje polohu ČR a vysvětlí změny tvaru území ČR (9-6-02) • vyjmenuje typy reliéfu, které v ČR převládají, vysvětlí, jak se Český masív a Karpaty měnily v jednotlivých geologických obdobích, zařadí jednotlivá pohoří pomocí mapy do horopisných celků (9-6-03) • zhodnotí zásoby nerostných surovin ČR (9-3-03) • vysvětlí, čím je ovlivněno rozložení teplot a srážek v ČR, zjistí minimální a maximální naměřené hodnoty (9-6-03) • na mapě ukáže významné řeky, jezera, rybníky a přehrady, zdůvodní jejich využití (9-6-03) • vysvětlí rozdíl mezi půdními typy a půdními druhy, porovná jejich využití a rozmístění (9-6-03) • vyjmenuje výškové stupně rostlinstva, vysvětlí pojem biota (9-6-03) • vyhledá pomocí mapy chráněná území (9-6-03) • zjistí počet obyvatel ČR podle posledního sčítání, vysvětlí pojmy porodnost, úmrtnost, přírůstek obyvatelstva a urbanizace (9-6-03) • rozdělí obyvatelstvo podle pohlaví, věku, ekonomické aktivity, zjišťuje národnosti a národnostní menšiny na území ČR (9-6-03) • vyjmenuje kraje ČR a významná sídla (9-6-04) • vyjmenuje hlavní průmyslová odvětví ČR, na mapě ukáže nejvýznamnější průmyslové zóny (9-6-03) • porovná příklady chovu hospodářských zvířat, vyjmenuje hlavní hospodářsky pěstované plodiny (9-6-03) • vyjmenuje druhy dopravy - jejich význam, problémy (9-6-03) • posoudí význam služeb - co do skupiny služeb řadíme, na mapě ukáže nejvyhledávanější místa z hlediska cestovního ruchu (9-6-03) • navrhuje příklady některých výrobků (surovin), které mají hlavní podíl na exportu a importu (9-6-03)	EV – lidské aktivity a problémy životního prostředí - stav člověka k prostředí MkV – princip sociálního smíru a solidarity	
---	--	---	--

Práce s jízdním řádem Služby, cestovní ruch, lázeňství Zahraniční obchod Závěrečné opakování učiva Práce s daty Zeměpisná cvičení a pozorování v krajině Zeměpisná exkurze	• pracuje prakticky s mapou a buzolou v terénu (9-7-01, 9-7-02) • jedná a chová se v krajině podle zásad osobní bezpečnosti a ohleduplnosti vůči přírodě (9-7-03) • pohybuje se v terénu podle azimutu (9-7-01) • publikuje prostorová data a informace (trasa výletu, místa navštívená o prázdninách) • tvoří inovativní webové mapy zachycující aktuální, problémové a jiné jevy v různých tématech • zaměřuje se na společenské vlivy na životní prostředí		
--	--	--	--

Předmět: Zeměpis**Ročník: 9.****Časová dotace: 1 hod. týdně**

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Práce s daty, digitálním obsahem Kraje ČR Praha – funkce hlavního města Středočeský kraj Jihočeský kraj Plzeňský kraj Karlovarský kraj Ústecký kraj Liberecký kraj Královéhradecký kraj Pardubický kraj Vysočina Jihomoravský kraj Zlínský kraj Olomoucký kraj Moravskoslezský kraj Místní krajina	• začleňuje práci s dalšími geomédií jako jsou fotografie, videa a animace, prezentace • využívá další formáty dat vhodných pro sdílení (tabulky, grafy, fotoalba) • hledá geografická data (v digitálním formátu) pro tvorbu map a dalších geomédií (grafy, tabulky, schémata) • zvládne používat aplikace pro tvorbu a sdílení webových map (Google maps, mapy.cz.) • vyjmenuje kraje, na které je ČR rozdělena, vysvětlí, čím se region podobá a čím se liší od sousedních regionů – využívá získané znalosti z přírodních a hospodářských podmínek ČR (9-6-04) • hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu (9-6-02) • vysvětlí polohu kraje v rámci republiky a zhodnotí její klady a zápory (9-6-04) • určí, s kterými regiony náš region sousedí (9-6-02) • charakterizuje přírodní podmínky (povrch, vodstvo, vegetaci, podnebí) ve srovnání s ostatními regiony republiky (9-6-04) • žáci lokalizují v mapě ČR místa ohrožená povodněmi (9-7-03) • upevňují si vědomosti o chování a jednání při vzniku živelních pohrom (9-7-03) • charakterizuje sociálněekonomickou situaci v regionu na základě znalostí podmínek celé ČR (9-6-04)		
Společenský, hospodářský, politický zeměpis Obyvatelstvo světa Světové hospodářství Zemědělství Průmysl Doprava a spoje Práce s jízdním řádem Služby, cestovní ruch	• posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace, zhodnotí na vybraných příkladech funkce lidských sídel, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel, vyhledá na mapách nejznámější oblasti cestovního ruchu a rekreace (9-4-01, 9-4-02) • zhodnotí strukturu, složky a funkce světového hospodářství • využívá další formáty dat vhodných pro sdílení (tabulky, grafy, fotoalba) • lokalizuje na mapách světové surovinové a energetické zdroje (9-4-03)	MKV – kulturní difference - etnický původ	

Mezinárodní obchod, světový trh Poloha, rozloha, lidnatost států Státní hranice, státní zřízení, správní členění států světa Mezinárodní organizace Stupeň rozvoje států světa Ohniska konfliktů ve světě Nové státy na mapě světa	• lokalizuje na mapách hlavní oblasti světového hospodářství, srovnává jejich vyspělost (9-4-03, 9-4-04) • vyhledává a porovnává státy světa podle kritérií vzájemné odlišnosti a podobnosti (9-1-01)		
Krajina a životní prostředí	• porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajín (9-5-01) • zaměřuje se na společenské vlivy na životní prostředí • vysvětluje pojem přírodní krajina, uvede vnitřní a vnější činitele, které na krajinu působí (9-2-03) • vyjmenuje lidské činnosti, které se podílejí na přeměně krajiny (9-5-03)	EV – ekosystémy - lidské aktivity a problémy životního prostředí - vztah člověka k prostředí	
Práce s daty Zeměpisná cvičení a pozorování v krajině	• pracuje prakticky s mapou a buzolou v terénu (9-7-01, 9-7-02) • jedná a chová se v krajině podle zásad osobní bezpečnosti a ohleduplnosti vůči přírodě (9-7-03) • pohybuje se v terénu podle azimutu (9-7-01) • publikuje prostorová data a informace (trasa výletu, místa navštívená o prázdninách) • tvoří inovativní webové mapy zachycující aktuální, problémové a jiné jevy v různých tématech • zaměřuje se na společenské vlivy na životní prostředí		
Zeměpisná exkurze			

Komentář k učebnímu plánu a učebním osnovám :

- výuka předmětu Zeměpis probíhá v odborné učebně zeměpisu, nebo v kmenových třídách; výuka může probíhat i v učebně informatiky za využití výukových programů na PC (využití tvorby digitálního obsahu, datové gramotnosti, technologické kompetence)
- některá témata mohou být realizována formou krátkodobých projektů a zeměpisných exkurzí i několikadenních
- součástí výuky mohou být i zeměpisné přednášky, besedy a interaktivní semináře aktuálně nabízené Podbrdským muzeem, Centrem celoživotního vzdělávání s knihovnou manželů Tomanových v Rožmitále pod Třemšínem apod.

5.7 Umění a kultura

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Umění a kultura** umožňuje žákům jiné než pouze racionální poznávání světa a odráží nezastupitelnou součást lidské existence - umění a kulturu. Kulturu, jako procesy i výsledky duchovní činnosti, umožňující chápat kontinuitu proměn historické zkušenosti, v níž dochází k socializaci jedince a jeho projekci do společenské existence, i jako neoddelitelnou součást každodenního života (kultura chování, oblékání, cestování, práce). Umění, jako proces specifického poznání a dorozumívání, v němž vznikají informace o vnějším a vnitřním světě a jeho vzájemné provázanosti, které nelze formulovat a sdělovat jinými než uměleckými prostředky.

Vzdělávání v této oblasti přináší umělecké osvojování světa, tj. osvojování s estetickým účinkem. V procesu uměleckého osvojování světa dochází k rozvíjení specifického citění, tvořivosti, vnímavosti jedince k uměleckému dílu a jeho prostřednictvím k sobě samému i k okolnímu světu. Součástí tohoto procesu je hledání a nalézání vazeb mezi druhy umění na základě společných témat, schopnosti vcítit se do kulturních potřeb ostatních lidí a jimi vytvořených hodnot a přistupovat k nim s vědomím osobní účasti. V tvořivých činnostech jsou rozvíjeny schopnosti nonverbálního vyjadřování prostřednictvím tónu a zvuku, linie, bodu, tvaru, barvy, gesta, mimiky atp.

V etapě základního vzdělávání je oblast Umění a kultura zastoupena vzdělávacími obory **Hudební výchova a Výtvarná výchova**. Vzdělávací oblast lze rozšířit o doplňující vzdělávací obor *Dramatická výchova*, který je možno na úrovni školního vzdělávacího programu realizovat formou samostatného vyučovacího předmětu, projektu, kurzu apod. (viz kapitola 5.10)

Na 1. stupni základního vzdělávání se žáci seznamují prostřednictvím činností s výrazovými prostředky a s jazykem hudebního a výtvarného umění, ale také umění dramatického a literárního. S nimi se učí tvořivě pracovat, užívat je jako prostředků pro sebevyjádření. Poznávají zákonitosti tvorby, seznamují se s vybranými uměleckými díly, učí se je vzhledem ke svým zkušenostem chápat a výpovědi sdělované uměleckým dílem rozpoznávat a interpretovat.

S přechodem na 2. stupeň základního vzdělávání se otevírá cesta širšímu nazírání na kulturu a umění. Připomínají se historické souvislosti a společenské kontexty ovlivňující umění a kulturu. Inspirací k činnostem se stávají také díla literární a dramatická (divadlo, film), tvorba multimediální i samotné znakové systémy. Nalézání vztahů mezi jednotlivými druhy umění a uplatňování různorodosti výrazových prostředků při hledání variant řešení společně zvolených témat umožňují projekty. Ty otevírají společný prostor pro získání dovedností a poznatků překračujících rámec jednotlivých oborů a přispívají tak k osobitějšímu a originálnějšímu sebevyjádření i hlubšímu porozumění uměleckému dílu.

Hudební výchova vede žáka prostřednictvím *vokálních, instrumentálních, hudebně pohybových a poslechových činností* k porozumění hudebnímu umění, k aktivnímu vnímání hudby a zpěvu a jejich využívání jako svěbytného prostředku komunikace. V etapě základního vzdělávání se tyto hudební činnosti stávají v rovině produkce, recepce a reflexe *obsahovými doménami* hudební výchovy.

Hudební činnosti jako činnosti vzájemně se propojující, ovlivňující a doplňující rozvíjejí ve svém komplexu celkovou osobnost žáka, především však vedou k rozvoji jeho hudebnosti - jeho hudebních schopností, jež se následně projevují individuálními hudebními dovednostmi - sluchovými, rytmickými, pěveckými, intonačními, instrumentálními, hudebně pohybovými, hudebně tvořivými a poslechovými.

Prostřednictvím těchto činností žák může uplatnit svůj individuální hlasový potenciál při sólovém, skupinovém i sborovém zpěvu, své individuální instrumentální dovednosti při souborové hře a doprovodu zpěvního projevu, své pohybové dovednosti při tanci a pohybovém doprovodu hudby a v neposlední řadě je mu dána příležitost „interpretovat“ hudbu podle svého individuálního zájmu a zaměření.

Obsahem *Vokálních činností* je práce s hlasem, při níž dochází ke kultivaci pěveckého i mluvního projevu v souvislosti s uplatňováním a posilováním správných pěveckých návyků.

Obsahem *Instrumentálních činností* je hra na hudební nástroje a jejich využití při hudební reprodukci i produkci.

Obsahem *Hudebně pohybových činností* je ztvárňování hudby a reagování na ni pomocí pohybu, tance a gest.

Obsahem *Poslechových činností* je aktivní vnímání (percepce) znějící hudby, při níž žák poznává hudbu ve všech jejích žánrových, stylových i funkčních podobách, učí se hudbu analyzovat a interpretovat.

Výtvarná výchova pracuje s vizuálně obraznými znakovými systémy, které jsou nezastupitelným nástrojem poznávání a prožívání lidské existence. Tvořivý přístup k práci s nimi při tvorbě, vnímání a interpretaci vychází zejména z porovnávání dosavadní a aktuální zkušenosti žáka a umožňuje mu uplatňovat osobně jedinečné pocity a prožitky.

Výtvarná výchova přistupuje k vizuálně obraznému vyjádření (a to jak samostatně vytvořenému, tak přejatému) nikoliv jako k pouhému přenosu reality, ale jako k prostředku, který se podílí na způsobu jejího přijímání a zapojování do procesu komunikace.

V etapě základního vzdělávání je výtvarná výchova postavena na tvůrčích činnostech - tvorbě, vnímání a interpretaci. Tyto činnosti umožňují rozvíjet a uplatnit vlastní vnímání, cítění, myšlení, prožívání, představivost, fantazii, intuici a invenci. K jejich realizaci nabízí výtvarná výchova vizuálně obrazné prostředky (dále jen prostředky) nejen tradiční a ověřené, ale i nově vznikající v současném výtvarném umění a v obrazových médiích. Tvůrčími činnostmi (rozvíjením smyslové citlivosti, uplatňováním subjektivity a ověřováním komunikačních účinků) založenými na experimentování je žák veden k odvaze a chuti uplatnit osobně jedinečné pocity a prožitky a zapojit se na své odpovídající úrovni do procesu tvorby a komunikace.

Obsahem Rozvíjení smyslové citlivosti jsou činnosti, které umožňují žákovi rozvíjet schopnost rozeznávat podíl jednotlivých smyslů na vnímání reality a uvědomovat si vliv této zkušenosti na výběr a uplatnění vhodných prostředků pro její vyjádření.

Obsahem Uplatňování subjektivity jsou činnosti, které vedou žáka k uvědomování si a uplatňování vlastních zkušeností při tvorbě, vnímání a interpretaci vizuálně obrazných vyjádření.

Obsahem Ověřování komunikačních účinků jsou činnosti, které umožňují žákovi utváření obsahu vizuálně obrazných vyjádření v procesu komunikace a hledání nových i neobvyklých možností pro uplatnění výsledků vlastní tvorby, děl výtvarného umění i děl dalších obrazových médií.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení umění jako specifického způsobu poznání a k užívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace
- chápání umění a kultury v jejich vzájemné provázanosti jako neoddělitelné součásti lidské existence; k učení se prostřednictvím vlastní tvorby opírající se o subjektivně jedinečné vnímání, cítění, prožívání a představy; k rozvíjení tvůrčího potenciálu, kultivování projevů a potřeb a k utváření hierarchie hodnot
- spoluvytváření vstřícné a podnětné atmosféry pro tvorbu, pochopení a poznání uměleckých hodnot v širších sociálních a kulturních souvislostech, k tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti i kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národů a národností
- uvědomování si sebe samého jako svobodného jedince; k tvořivému přístupu ke světu, k možnosti aktivního překonávání životních stereotypů a k obohacování emocionálního života
- zaujímání osobní účasti v procesu tvorby a k chápání procesu tvorby jako způsobu nalézání a vyjadřování osobních prožitků i postojů k jevům a vztahům v mnohotvárném světě

5.7.1 Hudební výchova

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

1. stupeň

Očekávané výstupy - 1. období

žák

HV-3-1-01 zpívá v jednohlase

HV-3-1-02 rytmitizuje a melodizuje jednoduché texty

HV-3-1-03 využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře

HV-3-1-04 reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie

HV-3-1-05 rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby

HV-3-1-06 rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální

Očekávané výstupy - 2. období

žák

HV-5-1-01 zpívá v jednohlase či dvojhlas v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti

HV-5-1-02 realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not

HV-5-1-03 využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní

HV-5-1-04 rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby

HV-5-1-05 vytváří jednoduché přede hry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace

HV-5-1-06 rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků

HV-5-1-07 ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace

2. stupeň

Očekávané výstupy

žák

HV-9-1-01 využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách, tyto aktivity zaznamenává za pomoci dostupných digitálních technologií

HV-9-1-02 uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě; zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase

HV-9-1-03 reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace

HV-9-1-04 rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě

HV-9-1-05 orientuje se v proudu znějící hudby, přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku

HV-9-1-06 zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období

HV-9-1-07 vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění, které mu dávají multimédia a digitální prostředí

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel se cíleně zaměřuje při veškerých činnostech také na rozvoj a hodnocení klíčových kompetencí žáků.

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence učení

Učitel:

- motivuje a vede žáky k samostatnému vnímání a cítění hudby jako celku
- vede žáky k aktivnímu vyjádření při poslechu hudby
- využívá k další práci poznatky z předešlých poznání
- podněcuje žáky k vyjádření svých postojů k hudbě
- vede žáky k aktivnímu a smysluplnému využívání elektronických hudebních nástrojů a digitálních aplikací

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k řešení problémů

Učitel:

- navozuje různé modelové situace a tím vytváří příležitost pro to, aby žáci volili vzhledem k situaci vhodné verbální prostředky a aby dokázali respektovat názory jiných (při hodnocení hudebního díla)
- vede žáky k obohacování slovní zásoby a k používání a porozumění odborných termínů z hudební oblasti
- motivuje žáky k zaznamenávání, snímání a přenosu i prezentaci hudby a hudebních i zvukových projektů prostřednictvím digitálních technologií

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence sociální a personální

Učitel:

- vede žáky pracovat ve skupině (kolegiální pomoc)
- vede žáky k umění vypracovávat jisté žebříčky hodnot (poznat hudbu dobrou a špatnou)

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence pracovní

Učitel:

- vede žáky k dodržování pravidel hygieny a bezpečnosti
- zařazuje takové úkoly (různá obtížnost), aby byl dodržen časový harmonogram a aby byl čas využit efektivně

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence občanské

Učitel:

- pomáhá žákům vytvořit si určitý postoj k hudebním dílům (jiné kultury, úroveň a hodnota hudby)
- vede žáky k vyhledávání a sdílení inspiračních zdrojů, uměleckých děl i běžné produkce s respektem k autorství a autorským právům

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence digitální

Učitel:

- umožňuje žákovi aktivně a smysluplně využívat elektronické hudební nástroje, digitální aplikace i dostupné programy jako nástroje pro reprodukční, produkční i vlastní tvůrčí počiny
- dává příležitost žákům zaznamenávat, snímat a přenášet i prezentovat hudbu a hudební zvukové projekty prostřednictvím digitálních technologií, případně uplatnit digitální technologie jako nástroj sebe prezentace v rámci vlastních audiovizuálních projektů
- umožňuje žákům vyhledávat a sdílet inspirační zdroje uměleckých děl i běžné produkce s respektem k autorství a autorským právům

Předmět: Hudební výchova

Ročník: 1.

Časová dotace: 1 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Vokální činnosti Základní pěvecké dovednosti správné tvoření tónu správná výslovnost zásady hlasové hygieny intonace kánon osvojení si nových písni hudební rytmus Zpěv sboru, skupiny, jednotlivce s oporou učitelova hlasu nebo melodického nástroje	• zpívá v jednohlase (3-1-01) • osvojí si nové písně, projevuje zájem o zpěv a hudební činnosti – uvolněně, intonačně a rytmicky správně zpívá ve sboru, ve skupině, sólo, texty písní zná z paměti (3-1-01) • správně tvoří hlasový tón a otevírá ústa (3-1-01) • dodržuje zásady hlasové hygieny (3-1-01) • rytmitizuje a melodizuje jednoduché texty (3-1-02) • zopakuje zpívané nebo hrané rytmicko-melodické motivy (3-1-02) • zpívá ve skupině s oporou melodického nástroje nebo učitelova zpěvu (3-1-02)	ČJ - říkadla, básně, recitace VV - propojení výtvarného projevu s hudbou (malujeme písničku, abstraktní vyjádření poslouchané hudby) OSV (osobnostní rozvoj) - rozvoj smyslového vnímání, kreativity VDO (občanská společnost a škola)	
Instrumentální činnost Hudební hry rytmizace a melodizace textů, říkadel (hra na ozvěnu, hra na otázky, hra na tělo...) Používání jednoduchých nástrojů Orffova instrumentáře Používání improvizovaných hudebních nástrojů k doprovodu zpěvu nebo pohybu	• využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře (3-1-03) • správně zvolí improvizovaný nástroj podle charakteru doprovázené písně nebo tance a použije je rytmicky vhodně (3-1-03)		
Hudebně pohybové činnosti hudebně pohybové hry prvky hry na tělo do rytmu nebo jako doprovod	• reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie (3-1-04) • zapojuje se do hudebně pohybových her (3-1-04)	TV – vyjádření hudby pohybem	

pochod ukolébavka různé druhy chůze s hudebním doprovodem pohybové reakce na hudbu improvizovaný pohyb na poslouchanou hudbu	• doprovází zpěv pohybem, tleskáním, pleskáním, luskáním, podupy... (3-1-04) • pochoduje na počítání, se zpěvem a podle hudby (3-1-04) • rozlišuje jednotlivé kvality tónu, hudbu mírnou a ráznou (3-1-05) • používá ve správných souvislostech pojmy rychle a pomalu, potichu a nahlas, vysoké a hluboké tóny, stoupavá a klesavá melodie (3-1-05)		
Poslechové činnosti Výrazové prostředky v hudbě • zvuk, tón, melodie, dynamika Kvalita tónu • délka, síla, výška Nejznámější hudební nástroje	• odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální (3-1-06) • rozlišuje hlasy a zvuky kolem sebe, zvuk a tón, mluvu a zpěv, hlas mužský, ženský, dětský, zpěv sólisty a sboru (3-1-06) • podle zvuku a tvaru pozná nejznámější hudební nástroje (3-1-06)		

Předmět: Hudební výchova

Ročník: 2.

Časová dotace: 1 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Vokální činnosti Základní pěvecké dovednosti správné tvoření tónu správná výslovnost a dýchání zásady hlasové hygieny intonace rytmická a melodická cvičení kánon osvojení si nových písní (dětské, lidové a pochodové) vzestupná a sestupná melodie, tempo, dynamika (p, mf, f) hudební rytmus Zpěv sboru, skupiny, jednotlivce s oporou učitelova hlasu nebo melodického nástroje Hudební pojmy notová osnova, noty, houslový klíč hodnota not (celá, půlová, čtvrt'ová) taktování dvoudobého taktu	• zpívá v jednohlase (3-1-01) • osvojí si nové písně, uvolněně, intonačně a rytmicky správně zpívá ve sboru, ve skupině, sólo, texty písní zná z paměti (3-1-01) • při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti (3-1-01) • rytmitizuje a melodizuje jednoduché texty (3-1-02) • rozlišuje rytmus pomalý a rychlý, melodii stoupavou a klesavou, zesilování a zeslabování (3-1-02) • zopakuje zpívané nebo hrané rytmicko-melodické motivy (3-1-02) • zpívá ve skupině s oporou melodického nástroje nebo učitelova zpěvu (3-1-02) • zná pojmy notová osnova, noty a houslový klíč (3-1-02)	ČJ – rytmitizace říkadel VV – kresba písně VDO (občan, občanská společnost a stát)	
Instrumentální činnosti instrumentální hry s rytmickou a melodickou ozvěnou reprodukce jednoduchých motivů, témat, jednoduchých skladbiček pomocí rytmických nástrojů hudební hry a improvizace hudební nástroje (seznámení)	• zvládne jednoduchý doprovod na rytmické nástroje a jednoduchá rytmická cvičení (3-1-03) • pozná a rozlišuje další hudební nástroje (3-1-03)	ČJ - říkadla	

Hudebně pohybové činnosti procvičování již osvojené pohybové činnosti poskok, držení rukou při tanečním pohybu, dvoudobá chůze a tanec mazurka pohybové vyjádření vlastností tónů a emocionálního zážitku z hudby pohybové vyjádření melodie a její ukončenosti pohybová improvizace	• pohybem dokáže vyjádřit metrum, tempo, dynamiku, směr melodie (3-1-04) • reaguje pohybem na znějící hudbu (3-1-04) • zvládá jednoduché hudební pohybové hry (3-1-04)	TV – vyjádření hudby pohybem	
Poslechové činnosti kvality tónů, vztahy mezi tóny hudebně výrazové prostředky hudební styly (hudba pochodová, taneční, ukolébavka...) poslech - hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální poslech - hudebních nástrojů	• rozlišuje tempo a dynamiku a kvalitu jednotlivých tónů v proudu znějící hudby (3-1-05) • pozná a rozlišuje základní hudební nástroje podle zvuku (3-1-06) • odliší hudbu vokální, instrumentální, vokálně instrumentální (3-1-06)		

Předmět: Hudební výchova

Ročník: 3.

Časová dotace: 1 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Vokální činnosti Základní pěvecké dovednosti rozvoj pěveckých dovedností rozvíjení hlavového tónu, měkké nasazení rozšiřování hlasového rozsahu intonace zpěv lidových, umělých a zábavných písní prodleva, jednoduchý kánon, seznámení s lidovým dvojhlasem rytmická a melodická cvičení vzestupná a sestupná melodie, tempo, dynamika (p, mf, f) Hudební pojmy hodnota not (nota čtvrtě a osminová) hodnota pomlky (pomlka celá, půlová) taktování třídobého a čtyřdobého taktu dynamika crescendo, decrescendo	• zpívá v jednohlase (3-1-01) • rozvíjí získané pěvecké dovednosti (3-1-01) • dbá na správné dýchání při zpěvu (3-1-01) • orientuje se v jednoduchém zápisu skladby (3-1-02) • rytmitizuje a melodizuje jednoduché texty (3-1-02)	ČJ - básně, říkadla Prv – roční doby, vánoční tradice, velikonoční tradice VV – výtvarné znázornění zadané písně	
Instrumentální činnosti jednoduchý doprovod na rytmické nástroje reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladeb pomocí rytmických nástrojů rytmizace a melodizace zdokonalování se v poznávání hudebních nástrojů (lesní roh, harfa, klarinet)	• využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře a k rytmickým cvičením (3-1-03) • pozná a dokáže pojmenovat další hudební nástroje (3-1-03)	Čs – lidové tradice ČJ - říkadla	
Hudebně pohybové činnosti pohybový doprovod znějící hudby jednoduché taneční kroky jednoduché lidové tance taneční hry se zpěvem vyjádření nálady hudební skladby	• reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie (3-1-04)		

Poslechové činnosti hudební nástroje, hudebně výrazové prostředky, hudební prvky hudební styly a žánry (hudba taneční, slavnostní, pochodová, opera...) hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas, hudební nástroj interpretace hudby – slovní vyjádření	• rozlišuje jednotlivé kvality tónů (3-1-05) • rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby (3-1-05) • rozpozná v proudu znějící hudby vybrané hudební nástroje (3-1-06) • pozná opakující se téma poslechové skladby (3-1-06) • odliší hudbu vokální, instrumentální, vokálně instrumentální (3-1-06) • chápe roli posluchače (3-1-06)	VV - kreslení a okreslování hudebních nástrojů OSV (sociální rozvoj) - vyjádření pocitů z poslechu hudebních ukázek MkV (kulturní diference) - hudba v našem regionu (písň, umělci, kulturní akce)	
Rozvoj digitálních kompetencí různorodé hudební doprovody lidových i umělých písní interpretované učitelem i žáky na akustické i elektronické nástroje Interaktivní programy	• porovná různé doprovody k písním včetně doprovodu elektronickým nástrojem; podle svého pocitu vybere doprovod, který považuje za vhodnější, a pokusí se svoji volbu zdůvodnit, zvolený doprovod podle svých dispozic realizuje (interaktivní program Hudební výchova – Didakta)		

Předmět: Hudební výchova

Ročník: 4.

Časová dotace: 1 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Vokální činnosti Pěvecké dovednosti zpěv písní v dur i v moll upevňování pěveckých dovedností rozšiřování hlasového rozsahu prvky pěvecké techniky (staccato, legato, vázání...) melodizace a rytimizace textů hudební rytmus 2/4, 3/4, 4/4 takt orientace v notovém záznamu dvojhlas, kánon intonace Záznam vokální hudby houslový klíč nota půlová, čtvrt'ová, osminová noty C dur zápis rytmu jednoduché písně	• zpívá v jednohlase či dvojhase v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti (5-1-01) • orientuje se v notovém záznamu a sleduje ho při zpěvu (5-1-01) • dodržuje zásady hlasové hygieny (5-1-01) • zpívá staccato, legato, ovládá vázání tónů (5-1-01) • zapojuje se do hudební hry s tónovou řadou (5-1-01) • provádí melodizaci a rytimizaci textů, obměňuje hudební modely (5-1-01)	ČJ VV VMS (Evropa a svět nás zajímá) – lidové písně z různých oblastí (krajové oblasti)	
Instrumentální činnosti hra na jednoduché hudební nástroje hudební doprovod (těžká doba v rytmickém doprovodu) rytmizace, melodizace (předehra, mezhra, dohra) procvičování čtení notového písma, houslový klíč, pomlky, repetice jednodílná písňová forma	• realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not (5-1-02) • zahraje jednoduchý doprovod na jednoduché nástroje Orffova instrumentáře, flétnu, bobotubes... (5-1-03) • dokáže reprodukovat jednoduché motivy skladeb a písní (5-1-03) • rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby (5-1-04) • vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché předehry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace (5-1-05)		

Hudebně pohybové činnosti takování, taneční hry se zpěvem pohybový doprovod znějící hudby jednoduché lidové tance např.: polka, menuet, mazurka taneční kroky (poskočný, cvalový, kroky se zhoupnutím...) hra na tělo utváření pohybové paměti	• ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků (5-1-07) • dovede improvizovat při tanci (5-1-07) • dovede vyjádřit pohybem výraz a náladu hudby (5-1-07) • izolovaně i při tanci zvládá krok poskočný, cvalový a krok se zhoupnutím ve ¾ taktu (5-1-07) • správně taktuje k hudební produkci na 2, 3 a 4 doby (5-1-07)	Tv - skupinové vyjádření melodie pohybem	
Poslechové činnosti kvalita tónu vztahy mezi tóny hudební výrazové prostředky a prvky hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální hudební nástroje dechové, bicí, strunné hudební styly a žánry malá písňová forma interpretace hudby Hymna ČR a základní informace o jejím vzniku, chování při hymnách	• rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků (5-1-06) • v klidu, ale pozorně vyslechne krátké symfonické, komorní, či nástrojové hudební skladby, projevuje svou toleranci k různým hudebním žánrům (5-1-06) • dovede zazpívat z paměti hymnu ČR, ví, jak se při hymně chovat (5-1-06) • dovede rozlišit vokální, instrumentální, vokálně instrumentální skladby (5-1-06)	Čj VV – kreslení hudebních nástrojů OSV (sociální rozvoj)– využití různých postupů dramatické výchovy (např. dramatizace písní, návštěva divadla, koncertů, diskuse nad uměleckým dílem) VDO (občan, občanská společnost) – respektovat, kulturní, etnické a jiné odlišnosti	
Rozvoj digitálních kompetencí hudební hry vytvořené ve vhodné aplikaci výběr skladby prostřednictvím digitálních technologií, využívání interaktivních programů (Didakta) a pomůcek např. microphone recorder	• využívá snadno ovladatelné akustické a elektronické hudební nástroje či vybrané hudební aplikace k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní • rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby v její zvukové, případně i digitálně vizualizované podobě		

Předmět: Hudební výchova

Ročník: 5.

Časová dotace: 1 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Vokální činnosti Pěvecké dovednosti zpěv písní v dur i v moll upevňování pěveckých dovedností rozšiřování hlasového rozsahu prvky pěvecké techniky (staccato, legato, vázání...) melodizace a rytmizace textů hudební rytmus 2/4, 3/4, 4/4 takt orientace v notovém záznamu dvojhlas, vícehlas, kánon intonace, vokální improvizace (V., III., I. stupeň) dynamika (p, pp, mf, f, ff) Záznam vokální hudby houslový klíč nota půlová, čtvrt'ová, osminová noty C dur, G dur pomocné linky zápis rytmu jednoduché písně	• zpívá v jednohlase či dvojhlase v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti (5-1-01) • orientuje se v notovém záznamu a využije ho k interpretaci (5-1-01) • dodržuje zásady hlasové hygieny (5-1-01) • zpívá staccato, legato, ovládá vázání tónů (5-1-01) • zapojuje se do hudební hry s tónovou řadou (5-1-01) • provádí melodizaci a rytmizaci textů, obměňuje hudební modely (5-1-01) • pokouší se o dvojhlas i vícehlas (5-1-01)	ČJ – recitace říkadel Čs – vánoční a velikonoční tradice	
Instrumentální činnosti hra na jednoduché hudební nástroje hudební doprovod (těžká doba v rytmickém doprovodu, ostinato, prodleva) rytmizace, melodizace (předehra, mezihra, dohra) jednoduchá písňová forma (a-b)	• realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not (5-1-02) • využívá hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní (5-1-03) • rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby (5-1-04)	ČJ	

procvičování čtení notového písma, houslový klíč, pomlky, repetice	vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché přede hry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace (5-1-05)		
Hudebně pohybové činnosti takování, taneční hry se zpěvem pohybový doprovod znějící hudby jednoduché lidové tance např.: polka, menuet, mazurka taneční kroky (poskočný, cvalový, kroky se zhoupnutím...) pohybové vyjádření hudby a reakce na změny v proudu znějící hudby orientace v prostoru – pohybová paměť, reprodukce pohybů při tanci a hrách	- ztvářňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace (5-1-07) - dovede vyjádřit pohybem výraz a náladu hudby (5-1-07) - izolovaně i při tanci zvládá krok poskočný, cvalový a krok se zhoupnutím ve $\frac{3}{4}$ taktu (5-1-07)	TV – vyjádření hudby pohybem VDO (občan, občanská společnost a stát) – být ohleduplný (kultivovaný projev, pravidla chování v divadle, na koncertě) VMS (objevujeme Evropu a svět) – nejznámější hymny evropských zemí	
Poslechové činnosti kvalita tónu – délka, síla, barva, výška vztahy mezi tóny – souzvuk, akord hudební výrazové prostředky a prvky s výrazným sémantickým nábojem hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas hudební nástroje smyčcové kvarteto, orchestr... hudební styly a žánry malá písňová forma interpretace hudby	- rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků (5-1-06) - v klidu, ale aktivně vyslechne krátké symfonické, komorní nebo nástrojové koncertní skladby (5-1-06) - poslechem i pohledem rozpozná hudební nástroje (5-1-06)	EV (lidské aktivity a problémy životního prostředí) – vnímání estetických kvalit v hudbě (vážná hudba, muzikály, lidová hudba, hudební „kýč“) MV (fungování a vliv médií ve společnosti) – setkávání se s hudbou (rozhlas, televize, koncerty, soutěže)	
Rozvoj digitálních kompetencí hudební hry pomocí digitálních aplikací doprovody z rytmické digitální databanky interaktivní programy např. Didakta a elektronické pomůcky např. Microphone recorder	- využívá snadno ovladatelné akustické a elektronické hudební nástroje, pomůcky či vybrané hudební aplikace k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní - rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby v její zvukové, případně i digitálně vizualizované podobě - vytváří jednoduché přede hry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace s využitím dostupných akustických i elektron. hudebních nástrojů i hudebních aplikací		

Předmět: Hudební výchova

Ročník: 6. – 9.

Časová dotace: 1 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Vokální činnosti pěvecký a mluvní projev intonace a vokální improvizace hudební rytmus orientace v notovém záznamu vokální skladby rozvoj hudebního sluchu a hudební představitosti reflexe vokálního projevu Instrumentální činnosti hra na hudební nástroje záznam hudby vyjadřování hudebních i nehmudebních představ a myšlenek pomocí hudebního nástroje tvorba doprovodů pro hudebně dramatické projevy Hudebně pohybové činnosti pohybový doprovod znějící hudby pohybové vyjádření hudby v návaznosti na sémantiku hudebního díla pohybové reakce na změny v proudu znějící hudby orientace v prostoru Poslechové činnosti orientace v hudebním prostoru a analýza hudební skladby	• využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách, tyto aktivity zaznamenává za pomoci dostupných digitálních technologií (9-1-01) • 6. r: zaznamenaná hudební aktivitu spolužáků (zpěv, hra, pohybový doprovod, tanec) na mobilní zařízení či na dostupné zařízení ve třídě a uloží ji ve vhodném formátu (např. WAW, MP3, FLAC) • 7. r: zaznamenaná realizovaná hudební aktivitu prostřednictvím dostupných digitálních technologií (mobilní telefon, záznamové zařízení propojené s počítačem apod.), zaznamenanou aktivitu použije, např. jako součást prezentace skupinové práce v projektu • 8. r: při vlastních či společných hudebních aktivitách (hra, zpěv, tvorba doprovodů aj.) využívá elektronické hudební nástroje a dostupné elektronické nástroje i digitální technologie a tyto aktivity následně zaznamená prostřednictvím dostupných digitálních technologií (mobilní telefon, záznamové zařízení propojené s počítačem apod.) • 9. r: vyhledává v digitálním prostředí originální díla, která se citují nebo byla východiskem pro multimediální projekty (např. divadelní hra, literární či výtvarné dílo), zachovává bezpečnost a ochranu osobních údajů a soukromí včetně respektování autorských práv • uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě; zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase (9-1-02) • reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace (9-1-03) • rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě (9-1-04) • orientuje se v proudu znějící hudby, přistupuje k hudebnímu dílu jako k	Fyzika (zvuk) Informatika (*) Osobnostní a sociální výchova Výchova a myšlení v evropských a globálních souvislostech Multikulturní výchova Mediální výchova	

hudební dílo a jeho autor hudební styly a žánry interpretace znějící hudby	logicky utvářenému celku (9-1-05) • zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období (9-1-06) • vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění, dokáže využít možnosti, které mu dávají multimédia a digitální prostředí (9-1-07) • 7. r: v digitálním prostředí vyhledá multimediální umělecký projekt, popíše jeho hudební složku • 8. r: v digitálním prostředí vyhledá multimediální umělecký projekt, popíše, jaké druhy umění se na projektu podílejí, kým nebo čím byl projekt inspirován • 9. r: vyhledává v digitálním prostředí originální díla, která se citují nebo byla východiskem pro multimediální projekty (např. divadelní hra, literární či výtvarné dílo), zachovává bezpečnost a ochranu osobních údajů a soukromí včetně respektování autorských práv • umí stáhnout a přehrát hudební soubory • umí vytvářet a ukládat prezentace vztahující se k předmětu (skladatelé, hudební žánry...) do sdíleného prostředí (MS Teams, cloudová úložiště) • využívá výukové programy a aplikace (procvičení rytmu, vytváření...)		
---	--	--	--

Poznámky k učebnímu plánu:

Hudební výchova probíhá na vyšším stupni s dotací 1 hodiny v každém ročníku.

5.7.2 Výtvarná výchova

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

1. stupeň

Očekávané výstupy - 1. období

žák

VV-3-1-01 rozpoznává linie, tvary, objemy, barvy, objekty; porovnává je a třídí na základě zkušeností, vjemů, zážitků a představ

VV-3-1-02 v tvorbě projevuje své vlastní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace

VV-3-1-03 vnímá události různými smysly a vizuálně je vyjadřuje

VV-3-1-04 interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností

VV-3-1-05 na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil

Očekávané výstupy - 2. období

žák

VV-5-1-01 při vlastních tvůrčích činnostech užívá prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů

VV-5-1-02 při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se zaměřuje na projevení vlastních zkušeností

VV-5-1-03 nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě

VV-5-1-04 osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky a postupy

VV-5-1-05 porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace

VV-5-1-06 nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil

2. stupeň

Očekávané výstupy

Žák

VV-9-1-01 vybírá, vytváří a pojmenovává prvky vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů; uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků; variuje různé prvky a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků

VV-9-1-02 zaznamenává vizuálních zkušeností i zkušeností získané ostatními smysly, zaznamenává podněty z představ a fantazie

VV-9-1-03 zachycuje jevy a procesy v proměnách a vztazích; k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích – počítačová grafika, fotografie, video, animace

VV-9-1-04 vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření

VV-9-1-05 rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku

VV-9-1-06 interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků

VV-9-1-07 ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel se při veškerých činnostech cíleně zaměřuje také na rozvíjení a hodnocení klíčových kompetencí žáků.

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k učení

Učitel:

- motivuje žáky k samostatnému pozorování a vnímání reality a řešení výtvarných problémů
- vede žáky k aktivnímu vizuálně obraznému vyjádření
- využívá práci s výtvarnými poznatky v dalších výtvarných činnostech
- podněcuje žáky k vyjádření svých postojů k vizuálně obraznému vyjádření
- vede k prohlížení a vyhledávání obrazových materiálů, k tvorbě vlastních databází uměleckých děl potřebných pro výuku dějin umění

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k řešení problémů

Učitel:

- vede žáky k tvořivému přístupu při řešení výtvarných úkolů
- podněcuje žáky k dosažení obrazných vyjádření
- motivuje žáky, aby přemýšleli o různorodosti interpretací téhož vizuálně obrazného vyjádření a zaujímali k nim svůj postoj
- podněcuje žáky, aby využívali získaná poznání při vlastní tvorbě

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence komunikativní

Učitel:

- navozuje různé modelové komunikační situace (komunikace se spolužákem, učitelem, ostatními dospělými), a tím vytváří příležitosti pro to, aby žáci volili vzhledem k situaci vhodné verbální i neverbální prostředky a aby dokázali respektovat názory jiných (hodnocení výtvarného díla)
- vede žáky k obohacování slovní zásoby o odborné termíny z výtvarné oblasti
- vede ke sdílení žáky vytvořených digitálních obsahů a získaných dat prostřednictvím digitálních technologií, správa digitální identity např. virtuální galerie, profilů na sociálních sítích apod.

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence sociální a personální

Učitel:

- vede žáky tvořivě pracovat ve skupině (kolegiální pomoc)
- zadáváním vhodných úloh žákům podněcuje utváření jejich hodnotového žebříčku

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence pracovní

Učitel:

- vede žáky k dodržování hygienických a bezpečnostních pravidel
- zařazováním úkolů různé obtížnosti vede žáky k efektivnímu časovému rozvržení práce

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence občanské

Učitel:

- pomáhá žákům vytvořit si postoj k výtvarným dílům (různých sociálních skupin i odlišných kultur)
- vede žáky k vyhledávání a sdílení inspiračních zdrojů, uměleckých děl i běžné produkce s respektem k autorství a autorským právům
- učí žáky ctít autorské právo i v prostředí digitálních médií
- učí žáky ochraně před rizikovými jevy virtuální komunikace, kyberšikany, ochrana GDPR, ochrana zdraví jedince apod.

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence digitální

Učitel:

- motivuje žáky k užívání různorodých vizuálně obrazných prostředků včetně digitálních technologií při vlastní tvorbě, k nalézání neobvyklých postupů a různých variant řešení

- podporuje žáky k využívání digitálních technologií, např. digitálních editorů a kreslicích programů
- podporuje rozvoj schopnosti komunikovat a sdílet tvorbu a informace prostřednictvím internetových služeb a portálů především s výtvarným a uměleckým zaměřením
- při vytváření digitálního obsahu rozvíjí schopnost vytvářet digitální obsah v různých oblastech nových médií, integrovat obsahy různých médií a také přetvářet stávající digitální obsah

Předmět: Výtvarná výchova

Ročník: 1. – 3.

Časová dotace: 1. ročník – 1 hod. týdně

2. ročník – 1 hod. týdně

3. ročník – 1 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Rozvíjení smyslové citlivosti prvky vizuálně obrazného vyjádření – linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality, textury – jejich jednoduché vztahy (podobnost, kontrast, rytmus), jejich kombinace a proměny v ploše, objemu a prostoru uspořádání objektů do celků – uspořádání na základě jejich výraznosti, velikosti a vzájemného postavení ve statickém a dynamickém vyjádření reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly – vizuálně obrazná vyjádření podnětů hmatových, sluchových, pohybových, čichových, chuťových a vyjádření vizuálních podnětů prostředky vnímatelnými ostatními smysly smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření – umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskoviny, televize, elektronická media, reklama	- rozpozná (linie, tvary, objemy, barvy, objekty), porovnává je a třídí na základě zkušeností, vjemů, zážitků a představ (3-1-01) - v tvorbě projevuje své vlastní zkušenosti, uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, objekty a další prvky a jejich kombinace (3-1-02) - poznává a osvojuje si vlastnosti jednotlivých výtvarných materiálů, se kterými bude pracovat (3-1-02) - osvojuje si dovednosti práce s linií; využívá přítlak, odlehčení, šrafování, zhušťování a zředování, násobení linie při vyhledávání správného tvaru (3-1-02) - rozvíjí svůj smysl pro výtvarný rytmus a též smysl pro řešení plochy s využitím barevných a geometrických prvků (3-1-02) - poznává vlastnosti barev a jejich výrazové možnosti (3-1-02) - poznává základní vlastnosti plastických materiálů, objem vytváří modelováním (3-1-02)	M, Čj, Hv, Čs, Pč OSV – Osobnostní rozvoj OSV – Sociální rozvoj VMS – Evropa a svět nás zajímá - Jsme Evropané - Objevujeme Evropu a svět EV – Ekosystémy - Základní podmínky života - Vztah člověka k prostředí	
Uplatňování subjektivity prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností – originalita	- vnímá události různými smysly a vizuálně je vyjadřuje (3-1-03) - dokáže výtvarně ztvárnit své vlastní prožitky (3-1-03) - sestaví předměty do neobvyklých souvislostí, vytvoří nové a neobvyklé předměty, originálním způsobem kombinuje linii, tvar, objem, barvu,	M, Čj, Hv, Čs, Pč OSV – Osobnostní rozvoj	

v souvislosti s vyjádřením vlastních prožitků typy vizuálně obrazných vyjádření – jejich rozlišení, výběr a uplatnění – hračky, objekty, ilustrace textů, volná malba, animovaný film, plastika, komiks, fotografie, reklama přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením – hledisko jejich vnímání a hledisko jejich motivace	texturu, objekty (3-1-03) • zkouší zachytit pohyb a jeho umístění v prostoru (3-1-03) • snaží se o zachycení jednoduchých proporcí postavy i předmětů v různém prostředí (3-1-03)	OSV – Morální rozvoj EV – Ekosystémy EV –Lidské aktivity a problémy životního prostředí	
Ověřování komunikačních účinků osobní postoj v komunikaci – jeho utváření a zdůvodnění, odlišné interpretace vizuálně obrazných vyjádření v rámci skupin, v nichž se žák pohybuje, jejich porovnání s vlastní interpretací komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření – v komunikaci se spolužáky, rodinnými příslušníky a v rámci skupin, v nichž se žák pohybuje proměny komunikačního obsahu – záměry tvorby a proměny obsahu vlastních vizuálně obrazných vyjádření i děl výtvarného umění	• interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření, odlišné interpretace porovnává se svou dosavadní zkušeností (3-1-04) • na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil (3-1-05) • poznává rozdíly ve výtvarném vyjadřování malířů, zvláště ilustrátorů dětských knih (3-1-05)	Čj OSV – Osobnostní rozvoj OSV – Sociální rozvoj MV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	
Rozvoj digitálních kompetencí fotografování - jednoduchá úprava digitální fotografie edukativní programy v galeriích výtvarná tvorba podle videonávodu	• seznamuje se s různorodostí vizuální produkce i v online prostředí, vybere díla, která ho zaujala, a jednoduše sdělí důvod svého výběru • postupně se učí vytvářet si a třídit digitální fotodokumentaci svých vlastních děl i proto, aby je mohl sdílet s ostatními		

V 1.- 3. ročníku má výtvarná výchova komplexní charakter.

Předmět: Výtvarná výchova**Ročník: 4. a 5.****Časová dotace: 4. ročník – 2 hod. týdně****5. ročník – 2 hod. týdně**

Ve 4. – 5.ročníku má výtvarná výchova komplexní charakter

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Rozvíjení smyslové citlivosti prvky vizuálně obrazného vyjádření – linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality, textury – jejich jednoduché vztahy (podobnost, kontrast, rytmus), jejich kombinace a proměny v ploše, objemu a prostoru uspořádání objektů do celků – uspořádání na základě jejich výraznosti, velikosti a vzájemného postavení ve statickém a dynamickém vyjádření reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly – vizuálně obrazná vyjádření podnětů hmatových, sluchových, pohybových, čichových, chuťových a vyjádření vizuálních podnětů prostředky vnímatelnými ostatními smysly smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření – umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskoviny, televize, elektronická media, reklama	- při vlastních tvůrčích činnostech užívá prvky vizuálně obrazného vyjádření, porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné) (5-1-01) - pozná základní a podvojně barvy, využívá různé odstíny barev, kombinuje teplé a studené barvy, využívá kontrast (malý a velký, vysoký a nízký, tmavý a světlý, bílý a černý, drsný a hladký) (5-1-01) - rozpozná kresbu, malbu, fotografii, prostorové objekty, architekturu, popíše, v čem spatřuje nápadné rozdíly (5-1-01) - při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se zaměřuje na projevení vlastních zkušeností (5-1-02) - vybere si z nabídky prostředky, kterými by chtěl vyjádřit své pocity a představy, a vysvětlí, proč si právě tyto prostředky vybral (5-1-02) - nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě (5-1-03) - uvědomuje si rozdílnost svého vnímání podle toho, jaký smysl zapojí, vnímání různými smysly využije podle svého uvážení ve své tvorbě (5-1-03)	M, Čj, Hv, Čs , Pč OSV – Osobnostní rozvoj OSV – Sociální rozvoj VMS – Objevujeme Evropu a svět - Evropa a svět nás zajímá - Jsme Evropané EV – Ekosystémy EV – Základní podmínky života	
Uplatňování subjektivity prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností – originalita	osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (5-1-04)	M, Čj, Hv, Čs , Pč, OSV – Osobnostní rozvoj	

v souvislosti s vyjádřením vlastních prožitků typy vizuálně obrazných vyjádření – jejich rozlišení, výběr a uplatnění – hračky, objekty, ilustrace textů, volná malba, animovaný film, plastika, komiks, fotografie, reklama přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením – hledisko jejich vnímání a hledisko jejich motivace	• ve své tvorbě experimentuje s dosud nevyzkoušenými vizuálními prostředky a postupy (5-1-04)	OSV – Sociální rozvoj OSV – Morální rozvoj EV – Lidské aktivity a životní prostředí - Vztah člověka k prostředí MkV – Kulturní difference - Lidské vztahy	
Ověřování komunikačních účinků osobní postoj v komunikaci – jeho utváření a zdůvodnění, odlišné interpretace vizuálně obrazných vyjádření v rámci skupin, v nichž se žák pohybuje, jejich porovnání s vlastní interpretací komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření – v komunikaci se spolužáky, rodinnými příslušníky a v rámci skupin, v nichž se žák pohybuje proměny komunikačního obsahu – záměry tvorby a proměny obsahu vlastních vizuálně obrazných vyjádření i děl výtvarného umění	• porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace (5-1-05) • sdělí, co bylo zdrojem inspirace pro jeho tvorbu, přistupuje k tvorbě ostatních jako ke zdroji inspirace (5-1-05) • nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral, či upravil (5-1-06) • vybere, uspořádá a představí výsledky své práce a popíše svým spolužákům, jak při tvorbě postupoval (5-1-06)	Čj OSV – Osobnostní rozvoj OSV – Sociální rozvoj OSV – Morální rozvoj VDO – Občanská společnost a škola MV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	
Rozvoj digitálních kompetencí propojení tradičních prostředků (kresba, malba, grafika, text) s digitálním médiem (promítnutí fotografie/videozáznamu na kresbu, objekt, architekturu, text) zdroje jako inspirace – výběr, třídění (společná i osobní kritéria), ukládání, využití (např. při reflexi vlastní tvorby); dokumentace vlastních děl – digitální fotografie a nástroje pro	• objevuje, jak použít digitální technologie pro propojení zvuku a obrazu, může zdůraznit smyslový vjem či pocit • se záměrem využívá možnosti různých prostředků (kresby, malby, fotografie, animace, prostorové tvorby), experimentuje s nimi, vytváří varianty; výsledky si porovnává a učí se vystihnout odlišnost v závislosti na použitém prostředku • experimentuje s kombinacemi různých prostředků • zajímá se o výsledky tvorby ostatních, sleduje vybrané online sbírky a vnímá je jako zdroj inspirace • učí se využívat digitální zdroje a dokumentaci pro svoji vlastní práci		

úpravu (např. změna velikosti, výběr detailu); záměrný výběr a uspořádání fotodokumentace originální využití běžného předmětu záznam/dokumentace, prezentace			
---	--	--	--

Výtvarné prostředky a materiály

- kresba (uhel, rudka, tužka, dřívko, tuš, křída aj.)
- malba (temperové a krycí barvy, pastel a voskový pastel)
- kombinované techniky, koláž, tiskátka, monotyp, frotáž, dotváření, vrypy, kombinace přírodních materiálů aj.
- modelovací hlína, modurit, sádra, těsto
- přírodní materiály (kaménky, kůra, tráva, plody aj.)
- papír, dřevěné odřezky, špejle, krabičky aj.
- jednoduché grafické techniky
- stovebnice

Typy, druhy a formy činnosti ve výtvarné výchově

- experimentování s barvami (míchání, zapouštění, překrývání)
- využívání různých materiálů (přírodních, umělých, vč. odpadových), poznávání jejich vlastností, zpracování různými technikami
- vyhledávání výrazných a zajímavých linií, tvarů, barev, struktur, jejich zaznamenávání (kresba, malba, otisk, frotáž, ...)
- výtvarné vyjádření zážitků, emocí, smyslových vjemů, myšlenek, událostí, pohybu
- experimentování s běžnými i netradičními nástroji a materiály (štětec, dřívko, rudka, uhel, tužka, fix, ruka, prsty, provázek, papír, kůra, ...)
- výtvarné vnímání věcí, užitekových předmětů z hlediska funkce, tvaru a dekoru
- vytváření jednoduchých náčrtů, plánů a modelů
- využívání různých materiálů k výtvarnému prostorovému zpracování (modelína, modurit, sádra, hlína, přírodniny, textil, ...)
- seznamování s jednoduchými grafickými technikami (otisk, frotáž, tisk z koláže...)
- práce s velkými formáty individuální i skupinová technikami (balicí papír, velké formáty čtvrtky, asfalt...)
- práce na třídních projektech
- výtvarně dramatické a komunikační hry (sochy, maňasci, loutky, kulisy, ...)
- dotváření prostředí, ve kterém žijeme, svými výtvarnými pracemi
- vycházky s výtvarnými náměty, pozorováním, sběr materiálu, návštěvy výstav, muzeí

Formy:

- individuální práce, skupinová práce, krátkodobé a dlouhodobé projekty, exkurze, výstavy, výtvarné vycházky, malování v přírodě

Krátkodobé projekty v rámci výtvarné výchovy

- Vánoce, Jaro a Velikonoce, Den dětí, projekt spojený s kulturou a historií města Rožmitál (Den s českou královnou), Drogy a závislost a environmentální projekty (např. Den Země, Den stromů, Den ptactva ...)

Předmět: Výtvarná výchova

Ročník: 6. – 9.

Časová dotace: 6. ročník – 2 hod. týdně

7., 8., 9. ročník – 1 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Prvky vizuálně obrazného vyjádření linie, tvary, objemy světlostní a barevné kvality, textury, vztahy a uspořádání prvků v ploše, objemu, prostoru a časovém průběhu, ve statickém a dynamickém vizuálním vyjádření	vybírání, vytváření a pojmenovávání prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů, uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků, variuje různé prvky a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků (9-1-01)	Mezipředmětové vztahy Př - anatomie člověka, zvířat, stavba rostlin, mikroskopický svět M - perspektiva, geom. tvary Čj – sloh - člověk a jeho svět D - umělecké slohy, architektura, sochařství, malba, restaurátorství Fy - barevné spektrum Hv - audiovizuální inspirace, film, divadlo Pč - průmyslové výtvarnictví, design, užitá tvorba, lidová tvořivost, dětský svět Ze - krajina, horizont Vo - významné události, osobnosti regionu Vz - prevence zneužívání návyk. látek OSV- rozvoj schopností poznávání (cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění)	
Uspořádání objektů do celků v ploše, objemu, prostoru a časovém průběhu vyjádření vztahů, pohybu a proměn uvnitř a mezi objekty ve statickém i dynamickém vyjádření	zaznamenává vizuální zkušenost, i zkušenosti získané ostatními smysly, zaznamenává podněty z představ a fantazie (9-1-02)	OSV- kreativita EV- lidské aktivity a problémy životního prostředí	
Reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly vědomé vnímání a uplatnění mimovizuálních podnětů při vlastní	zachycuje jevy a procesy v proměnách a vztazích, k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích – počítačová grafika, fotografie, video, animace (9-1-03)	MV- tvorba mediálního sdělení	

tvorbě, reflexe ostatních uměleckých druhů			
Smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření umělecká tvorba, fotografie, tiskoviny, reklama	vybírání, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření (9-1-04)	VDO- Občan, občanská společnost a stát (vede k respektování kulturních, etnických a jiných odlišností)	
Prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností dynamičnost linie, uspořádání prostoru, vyjádření proměn	rozlišuje působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku (9-1-05)	OSV- kreativita (originalita, citlivost, schopnost vidět věci jinak)	
Typy vizuálně obrazných vyjádření hračky, objekty, ilustrace textu, volná malba, plastika, reklama, grafika, animovaný film, komiks	interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti, vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků (9-1-06)	MkV- lidské vztahy (podílet se na spolupráci, rozvíjet spolupráci s jinými lidmi)	
Osobní postoj v komunikaci, komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření kresba, malba, grafika, propagace, diskuze, prezentování na veřejnosti	ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření (9-1-07)	MV – vnímání autora mediálního sdělení	
Rozvoj digitálních kompetencí propojení tradičních prostředků (kresba, malba, grafika, text) s digitálním médiem (promítnutí fotografie/videozáznamu na kresbu, objekt, architekturu, text); ozvučená instalace zdroje jako inspirace – výběr, třídění (společná i osobní kritéria), ukládání, využití (např. při reflexi vlastní tvorby); dokumentace vlastních děl – digitální fotografie a nástroje pro úpravu (např. změna velikosti, výběr detailu); záměrný výběr a uspořádání fotodokumentace originální využití běžného předmětu; záznam/dokumentace, prezentace	- rozvíjí schopnosti komunikovat a sdílet tvorbu a informace prostřednictvím internetových služeb a portálů především s výtvarným a uměleckým zaměřením - při vytváření digitálního obsahu rozvíjí schopnost vytvářet digitální obsah v různých oblastech nových médií, integrovat obsahy různých médií a také přetvářet stávající digitální obsah - učí žáky ctít autorské právo i v prostředí digitálních médií.	Český jazyk	

Komentář:

Nabídka okruhů, forem a technik práce

(je pouze orientační, lze upravit podle vlastních představ, nebo potřeb školy)

Techniky:

- kresba (tužka, uhel, rudka, dřívko, fix, perokresba)
- malba (tempera, akvarel, pastel)
- grafické techniky (monotyp, rytá kresba, odkrývání na voskovém podkladu, otisky, počítačová grafika)
- plastická a prostorová tvorba (papír, sádra, hlína, přírodní materiály,...stříhání, lepení, překlápění)
- soudobé, moderní výtvarné postupy
- digitální technologie

Okruhy:

- příroda v proměnách ročních období (barevnost)
- rostliny, stromy, listy, plody, kůra, dřevo, kořeny, houby, živočichové, mikroskopické preparáty
- voda, její okolí a obyvatelé, vlny, pára, duha, moře
- louky a pastviny, tráva
- počasí, ovzduší (mraky, světlo, vložky, mráz, oheň, déšť, vítr)
- ochrana člověka za mimořádných situací, člověk a přírodní živé (tornádo, sopečná činnost, vír)
- dopravní a požární tematika
- ekologie, znečišťování a ekologické havárie
- člověk, jeho tvář a proporce
- věci kolem nás, předměty, stroje (klíče, strojky, taška, bota)
- člověk a bydlení, architektura kolem nás, naše město
- člověk a sport, ochrana zdraví, zdravý životní styl
- neobvyklá setkání s barvou (otisky, roztírání, rozmývání, stopy, skvrny)
- nálady, pocity, sny, hudební prožitek, pláč
- zátiší
- vytrhávání, vystřihování
- trojrozměrné objekty
- dokreslování poškozeného díla
- písmo, grafické znaky, řazení
- osová symetrie x asymetrie (motýl), výtvarný kontrast, pravidelný rytmus
- variace z koření i jiného materiálu
- pravidelnost tvarů x chaos
- vesmír, planety, život na Zemi (noční obloha, mimozem. civilizace, zvěrokruh, setkání s kamenem, báje a mýty, dávné kultury, glob. problémy světa)
- svět fantazie (zvířátka, věci, rostliny, krajina snů, fantastické město)
- digitální fotografie a fotomontáž (tvorba především bitmapových struktur založená na snímání skutečnosti a postprodukčních úpravách)
- digitální malba a kresba (autorská ruční tvorba bitmapových a vektorových obrazů, např. digitální ilustrace, komiks, kreslený storyboarding apod.)

Formy:

- individuální práce, skupinová práce, krátkodobé a dlouhodobé projekty, exkurze, výstavy, výtvarné vycházky, malování v přírodě

Každoroční výtvarné projekty: Vánoce, Jaro a Velikonoce, Den Země, Den dětí, projekt spojený s kulturou a historií města Rožmitál, Drogy a závislost. Tematické okruhy učiva ve výtvarné výchově probíhají vždy ve všech ročnících II. stupně, mění se formy, techniky a náměty, stupeň obtížnosti. Některé tematické okruhy průřezových témat mohou procházet napříč vzdělávacími oblastmi v průběhu celého roku. Průřezová témata budou využita i v podobě samostatných projektů.

5.8 Člověk a zdraví

Charakteristika vzdělávací oblasti

Zdraví člověka je chápáno jako vyvážený stav tělesné, duševní a sociální pohody. Je utvářeno a ovlivňováno mnoha aspekty, jako je styl života, chování podporující zdraví, kvalita mezilidských vztahů, kvalita životního prostředí, bezpečí člověka atd. Protože je zdraví důležitým předpokladem pro aktivní a spokojený život a pro optimální pracovní výkonnost, stává se poznávání a praktické ovlivňování podpory a ochrany zdraví jednou z priorit základního vzdělávání.

Vzdělávací oblast **Člověk a zdraví** přináší základní podněty pro pozitivní ovlivňování zdraví (poznatky, činnosti, způsoby chování), s nimiž se žáci seznamují, učí se je využívat a aplikovat ve svém životě. Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje především k tomu, aby žáci poznávali sami sebe jako živé bytosti, aby pochopili hodnotu zdraví, způsob jeho ochrany i hloubku problémů spojených s nemocí či jiným poškozením zdraví. Žáci se seznamují s různými riziky, která ohrožují zdraví v běžných i mimořádných situacích, osvojují si dovednosti a způsoby chování (rozhodování), které vedou k zachování či posílení zdraví, a získávají potřebnou míru odpovědnosti za zdraví vlastní i zdraví jiných. Jde tedy z velké části o poznávání zásadních životních hodnot, o postupné utváření postojů k nim a o aktivní jednání v souladu s nimi. Naplnění těchto záměrů je v základním vzdělávání nutné postavit na účinné motivaci a na činnostech a situacích posilujících zájem žáků o problematiku zdraví.

Při realizaci této vzdělávací oblasti je třeba klást důraz především na praktické dovednosti a jejich aplikace v modelových situacích i v každodenním životě školy. Proto je velmi důležité, aby celý život školy byl ve shodě s tím, co se žáci o zdraví učí a co z pohledu zdraví potřebují. Zpočátku musí být vzdělávání silně ovlivněno kladným osobním příkladem učitele, jeho všestrannou pomocí a celkovou příznivou atmosférou ve škole. Později přistupuje důraz i na větší samostatnost a odpovědnost žáků v jednání, rozhodování a činnostech souvisejících se zdravím. Takto chápané vzdělávání je základem pro vytváření aktivních přístupů žáků k rozvoji i ochraně zdraví.

Vzdělávací oblast **Člověk a zdraví** je vymezena a realizována v souladu s věkem žáků ve vzdělávacích oborech **Výchova ke zdraví** a **Tělesná výchova**, do níž je zahrnuta i zdravotní tělesná výchova. Vzdělávací obsah oblasti **Člověk a zdraví** prolíná do ostatních vzdělávacích oblastí, které jej obohacují nebo využívají (aplikují), a do života školy.

Vzdělávací obor **Výchova ke zdraví** vede žáky k aktivnímu rozvoji a ochraně zdraví v propojení všech jeho složek (sociální, psychické a fyzické) a učí je být za ně odpovědný. Svým vzdělávacím obsahem navazuje na obsah vzdělávací oblasti **Člověk a jeho svět** a prolíná do ostatních vzdělávacích oblastí. Žáci si osvojují zásady zdravého životního stylu a jsou vedeni k jejich uplatňování ve svém životě i k osvojování účelného chování při ohrožení v každodenních rizikových situacích i při mimořádných událostech. Vzhledem k individuálnímu i sociálnímu rozměru zdraví vzdělávací obor **Výchova ke zdraví** obsahuje výchovu k mezilidským vztahům a je velmi úzce propojen s průřezovým tématem **Osobnostní a sociální výchova**. Žáci si rozšiřují a prohlubují poznatky o sobě i vztazích mezi lidmi, partnerských vztazích, manželství a rodině, škole a společenství vrstevníků.

Vzdělávací obor **Tělesná výchova** jako součást komplexnějšího vzdělávání žáků v problematice zdraví směřuje na jedné straně k poznání vlastních pohybových možností a zájmů, na druhé straně k poznávání účinků konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost, duševní a sociální pohodu. Pohybové vzdělávání postupuje od spontánní pohybové činnosti žáků k činnosti řízené a výběrové, jejímž smyslem je schopnost samostatně ohodnotit úroveň své zdatnosti a řadit do denního režimu pohybové činnosti pro uspokojování vlastních pohybových potřeb i zájmů, pro optimální rozvoj zdatnosti a výkonnosti, pro regeneraci sil a kompenzaci různého zatížení, pro podporu zdraví a ochranu života. Předpokladem pro osvojování pohybových dovedností je v základním vzdělávání žákův prožitek z pohybu a z komunikace při pohybu, dobře zvládnutá dovednost pak zpětně kvalitu jeho prožitku umocňuje. V tělesné výchově je velmi důležité motivační hodnocení žáků, které vychází se somatotypu žáka a je postaveno na posuzování osobních výkonů každého jednotlivce a jejich zlepšování – bez paušálního porovnávání žáků podle výkonových norem (tabulky, grafy aj.), které neberou v úvahu růstové a genetické předpoklady a aktuální zdravotní stav žáků.

Charakteristické pro pohybové vzdělávání je rozpoznávání a rozvíjení pohybového nadání, které předpokládá diferenciaci činností i hodnocení výkonů žáků. Neméně důležité je odhalování zdravotních oslabení žáků a jejich korekce v běžných i specifických formách pohybového učení - v povinné tělesné výchově, případně ve zdravotní tělesné výchově. Proto se nedílnou součástí tělesné výchovy stávají korektivní a speciální vyrovnávací cvičení, která jsou podle potřeby preventivně využívána v hodinách tělesné výchovy pro všechny žáky nebo jsou zadávána žákům se zdravotním oslabením místo činností, které jsou kontraindikací jejich oslabení.

Škola má současně povinnost nabízet veškerý obsah Zdravotní tělesné výchovy žákům III. (příp. II.) zdravotní skupiny v samostatných vyučovacích hodinách (jako adekvátní náhradu povinné tělesné výchovy nebo jako rozšíření pohybové nabídky v dalším vyučovacím předmětu dotovaném z disponibilní časové dotace). Tato nabídka vychází ze situace v moderní společnosti, která v mnohém život usnadňuje, ale paradoxně tím vyvolává už v dětském věku četná zdravotní oslabení, která je nutné napravovat a korigovat (z nedostatku intenzivního a vhodně zaměřeného pohybu, z dlouhodobého setrvávání ve statických polohách, z nadměrného příjmu potravy v nevhodné skladbě, z nekvalitního ovzduší, z četných stresových situací, nepříznivých sociálních vztahů atd.). Základní vzdělávání tak reaguje na poznatky lékařů, že zdravotních oslabení v celé populaci přibývá a zdravotně oslabené dítě potřebuje větší množství spontánních i cíleně zaměřených pohybových aktivit než dítě zdravé. Účast ve zdravotní tělesné výchově vede žáky k poznání charakteru jejich zdravotního oslabení i míry a rozsahu omezení některých činností. Současně předkládá konkrétní způsoby ovlivňování zdravotních oslabení (speciální cvičení, všestranně zaměřené pohybové činnosti, relaxační techniky, plavání atd.) a jejich zařazování do denního režimu žáků.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků tím, že vede žáky k:

- poznávání zdraví jako důležité hodnoty v kontextu dalších životních hodnot
- pochopení zdraví jako vyváženého stavu tělesné, duševní i sociální pohody a k vnímání radostných prožitků z činností podpořených pohybem, příjemným prostředím a atmosférou příznivých vztahů
- poznávání člověka jako jedince závislého v jednotlivých etapách života na způsobu vlastního jednání a rozhodování, na úrovni mezilidských vztahů i na kvalitě prostředí
- získávání základní orientace v názorech na to, co je zdravé a co může zdraví prospět, i na to, co zdraví ohrožuje a poškozuje
- využívání osvojených preventivních postupů pro ovlivňování zdraví v denním režimu, k upevňování způsobů rozhodování a jednání v souladu s aktivní podporou zdraví v každé životní situaci i k poznávání a využívání míst souvisejících s preventivní ochranou zdraví
- propojování činností a jednání souvisejících se zdravím a zdravými mezilidskými vztahy se základními etickými a morálními postoji, s volným úsilím atd.
- chápání zdatnosti, dobrého fyzického vzhledu i duševní pohody jako významného předpokladu výběru profesní dráhy, partnerů, společenských činností atd.
- ochraně zdraví a životů při každodenních rizikových situacích i mimořádných událostech a k využívání osvojených postupů spojených s řešením jednotlivých mimořádných událostí
- aktivnímu zapojování do činností podporujících zdraví a do propagace zdravotně prospěšných činností ve škole i v obci

5.8.1 Výchova ke zdraví

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

2. stupeň

Očekávané výstupy

žák

VZ-9-1-01 respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v komunitě

VZ-9-1-02 vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví

VZ-9-1-03 vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím; vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví

VZ-9-1-04 posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví

VZ-9-1-05 usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví

VZ-9-1-06 vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí

VZ-9-1-07 dává do souvislosti složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky

VZ-9-1-08 uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc

VZ-9-1-09 projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce

VZ-9-1-10 samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím

VZ-9-1-11 respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje; kultivovaně se chová k opačnému pohlaví

VZ-9-1-12 respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli; chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování

VZ-9-1-13 uvádí do souvislosti zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým

VZ-9-1-14 vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresii

VZ-9-1-15 projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy; aktivně předchází situacím ohrožení zdraví a osobního bezpečí; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc

VZ-9-1-16 uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel se při veškerých činnostech cíleně zaměřuje na rozvíjení a hodnocení klíčových kompetencí žáků.

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k učení

Učitel:

- volí zajímavá témata pro zpracování referátů a vlastních úvah a tím motivuje žáky k vyhledávání, třídění a využívání informací z různých zdrojů, a to jak z ústních sdělení, tak z tištěných textů, encyklopedií i z elektronických médií;

- pracuje s žáky různými metodami (projektové vyučování, komunikativní metoda, činnostní vyučování) a organizačními formami (frontální výuka, práce ve dvojicích, skupinová práce, práce s internetem, diskuse) a tím je vede k vlastnímu výběru vhodného učebního stylu;
- za účelem rozšíření slovní zásoby umožňuje žákům pracovat s různými zdroji informací v tištěné či elektronické podobě (učebnice, knihy, výukové programy, média včetně internetových, ústní informace, anglické časopisy);
- při hledání neznámých výrazů vede žáky k používání různých druhů tištěných i elektronických slovníků.

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k řešení problémů

Učitel:

- zadáváním vhodných úloh na řešení situačních problémů vede žáky k samostatné práci a ke spolupráci v kolektivu
- navozováním problémových situací z reálného života učí žáky vhodně reagovat (metoda hraní rolí, simulace)

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence komunikativní

Učitel:

- navozením náročnějších komunikačních situací umožňuje žákům praktické využití osvojených komunikačních dovedností
- zařazuje do výuky tematicky vymezené diskuse, v nichž mají žáci možnost uplatnit vlastní názory, vhodně argumentovat, korigovat svá stanoviska a vhodně reagovat na názory jiných
- dává žákům prostor pro ústní i písemné vyjádření i za pomoci digitálních technologií

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence sociální a personální

Učitel

- zapojuje žáky do tvorby pravidel pro diskuse (včetně diskusí virtuálních) a vede je k respektování a dodržování přijatých pravidel i pravidel chování na sociálních sítích
- pravidelným zařazováním diskusních témat do výuky vede žáky k získávání potřebné sebedůvěry pro vystupování na veřejnosti
- při řešení různých úkolů využívá skupinovou práci k nastavení pravidel práce v týmu
- využívá každou vhodnou příležitost k diskusím žáků na aktuální témata v každodenním životě
- zařazováním vhodných konverzačních témat vede žáky ke spolupráci, vzájemné pomoci a respektu
- vytvářením vhodných příležitostí k aktivní diskusi vede žáky k obhajobě vlastního názoru, k jeho případné změně na základě zjištění nových informací i pomocí internetových zdrojů

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence občanské

Učitel:

- využíváním vhodných témat vede žáky ke správným občanským postojům
- vhodné učivo prezentuje v konkrétních regionálních podmínkách, vede žáky v prezentování informací vyhledané pomocí digitálních technologií

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence pracovní

Učitel:

- využíváním vhodných témat vede žáky k úvahám o jejich budoucím povolání
- zařazuje do výuky úkoly důležité pro pracovní uplatnění a pro úspěšné absolvování pracovního pohovoru (pracovní smlouva)

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence digitální

Učitel:

- využíváním digitálních technologií vede žáky k vyhledávání a filtrování potřebných dat a informací, upozorňuje na pravidla chování na sociálních sítích a ochranu osobních údajů
- vede žáky v prezentování informací vyhledané pomocí digitálních technologií
- upevňuje správné návyky při pohybu a komunikaci na sociálních sítích
- dává žákům možnost vyjadřovat se i pomocí digitálních technologií

Předmět: Výchova ke zdraví

Ročník: 7.

Časová dotace: 1 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Změny v životě člověka a jejich reflexe Dětství, puberta – tělesné, duševní, společenské změny	• respektuje změny v období dospívání; vhodně na ně reaguje; kultivovaně se chová k opačnému pohlaví, nezneužívá digitálních technologií k šíření pornografických materiálů (9-1-11) • projevuje odpovědný vztah k sobě samému, vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu ; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce (9-1-09)	Př OSV– všechna témata	
Zdravý způsob života a péče o zdraví Vlivy vnějšího a vnitřního prostředí na zdraví – kvalita ovzduší a vody, hluk, osvětlení, teplota Ochrana před chronickými nepřenositelnými chorobami a před úrazy – preventivní a léčebná péče, odpovědné chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů Základy první pomoci	• usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví a to také ve vztahu s nadužíváním digitálních technologií (9-1-05) • vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí (9-1-05) • aktivně předchází situacím ohrožení zdraví, osobního bezpečí, v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc (9-1-15)	Př, Tv Pč - Člověk a svět práce OSV – Mezilidské vztahy EV – Základní podmínky života, Lidské aktivity, problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí OSV – tematický okruh Osobnostní rozvoj MV – tematické okruhy receptivních činností	
Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence Auto-destruktivní závislosti – psychická onemocnění, násilí mířené proti sobě samému, rizikové chování – (alkohol, kouření, zbraně, nebezpečné látky a předměty, nebezpečný internet), násilné chování, těžké životní situace a jejich zvládání, trestná činnost, doping ve sportu Skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, sexuální	• uvádí do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni ; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo i druhým a to také ve vztahu s nadužíváním digitálních technologií vedoucích k závislosti (9-1-13) • posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve	Př OSV – Mezilidské vztahy, poznávání lidí MV– tematické okruhy receptivních činností EV – Vztah člověka k prostředí, základní podmínky života	

kriminalita – šikana a jiné projevy násilí, komunikace se službami odborné pomoci Bezpečné chování a komunikace – komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi, bezpečný pohyb v rizikovém prostředí, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických medií, sebeochrana a vzájemná pomoc v rizikových situacích a v situacích ohrožení Dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví – ochrana zdraví při různých činnostech, bezpečnost v silniční a železniční dopravě, vztahy mezi účastníky silničního provozu vč. zvládání agresivity, postup v případě dopravní nehody (tísňové volání, zajištění bezpečnosti) Ochrana člověka za mimořádných událostí – klasifikace mimořádných událostí, varovný signál a jiné způsoby varování, základní úkoly ochrany obyvatelstva, evakuace, činnosti po mimořádné události, prevence vzniku mimořádných událostí	prospěch aktivní podpory zdraví (9-1-04) • aktivně předchází situacím ohrožení zdraví a osobního bezpečí; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc (9-1-15) • projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy; aktivně předchází situacím ohrožení zdraví a osobního bezpečí; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc (9-1-15) • uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí (9-1-16)		
Hodnota a podpora zdraví Celostní pojetí člověka ve zdraví, nemoci – složky zdraví a jejich interakce, základní lidské potřeby a jejich hierarchie Podpora zdraví a její formy – prevence a intervence, působení na změnu kvality prostředí a chování jedince, odpovědnost jedince za zdraví, podpora zdravého životního stylu, programy podpory zdraví	• uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc (9-1-08) • usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví a to také ve vztahu s nadužíváním digitálních technologií (9-1-05) • vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví (9-1-03)	Přírodopis OSV– všechna témata MV– tematické okruhy receptivních činností	

Předmět: Výchova ke zdraví

Ročník: 9.

Časová dotace: 1 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Vztahy mezi lidmi a formy soužití Vztahy ve dvojici – kamarádství, přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství a rodičovství Vztahy a pravidla soužití v prostředí komunity – rodina, škola, vrstevnická skupina, obec, spolek	• respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky (9-1-01) • pozitivní komunikací a kooperací přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v širším společenství (v rodině, komunitě) (9-1-01) • vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví, odhadne klady a zápory komunikace na sociálních sítích (9-1-02)	Literatura Vo OSV– všechna témata	
Změny v životě člověka a jejich reflexe Dospívání – tělesné, duševní a společenské změny Sexuální dospívání a reprodukční zdraví – zdraví reprodukční soustavy, sexualita jako součást formování osobnosti, zdrženlivost, předčasná sexuální zkušenost, promiskuita, formy sexuálního zneužívání dětí, kriminalita mládeže, problémy těhotenství a rodičovství mladistvých, poruchy pohlavní identity	• respektuje změny v období dospívání; vhodně na ně reaguje; kultivovaně se chová k opačnému pohlaví, nezneužívá digitálních technologií k šíření pornografických materiálů (9-1-11) • respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli; chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování (9-1-12)	Př Literatura OSV– všechna témata MV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	
Zdravý způsob života a péče o zdraví Ochrana před přenosnými chorobami – základní cesty přenosu nákaz a jejich prevence, náklady respirační, přenosné potravou, získané v přírodě, přenosné krví a sexuálním kontaktem, přenosné bodnutím hmyzu a stykem se zvířaty	• usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví a to také ve vztahu s nadužíváním digitálních technologií (9-1-05) • vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí, je schopen vyhledat a vyfiltrovat nabízená data a informace pomocí digitálních technologií (9-1-06)	Př Pč - Člověk a svět práce Tv OSV– všechna témata	

Tělesná a duševní hygiena, denní režim – zásady osobní, intimní a duševní hygieny, otužování, význam pracovních a odpočinkových aktivit, význam pohybu pro zdraví, pohybový režim Výživa a zdraví — zásady zdravého stravování, pitný režim, vliv životních podmínek a způsobů stravování na zdraví, poruchy příjmu potravy Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence Stres a jeho vztah ke zdraví – kompenzační, relaxační a regenerační techniky k překonávání únavy, stresových reakcí a k posilování duševní odolnosti Manipulativní reklama a informace – reklamní vlivy, působení sekt	• posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví (9-1-04) • dává do souvislostí složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky (9-1-07) • v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky (9-1-07) • samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím (9-1-10) • vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi, dbá na ochranu soukromých osobních údajů (9-1-14)	MV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality v Př OSV – tematický okruh Osobnostní rozvoj MV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	
Osobnostní a sociální rozvoj Sebepoznání a sebepojetí – vztah k sobě samému, vztah k druhým lidem; zdravé a vyrovnané sebepojetí, utváření vědomí vlastní identity Seberegulace a sebeorganizace činností a chování – cvičení sebereflexe, sebekontroly, sebeovládání a zvládání problémových situací ; stanovení osobních cílů a postupných kroků k jejich dosažení,	• respektuje přijatá pravidla soužití mezi vrstevníky (9-1-01) • přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v komunitě (9-1-01) • vysvětlí role členů komunity třídy, spolku a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita) z hlediska prospěšnosti zdraví (9-1-02)	Literatura Vo Tv Vv Hv OSV– všechna témata	

zaujímání hodnotových postojů a rozhodovacích dovedností pro řešení problémů v mezilidských vztazích, pomáhající a prosociální chování Psychohygiena v sociální dovednosti pro předcházení a zvládání stresu, hledání pomoci při problémech Mezilidské vztahy, komunikace a kooperace – respektování sebe sama i druhých, přijímání názoru druhého, empatie ; chování podporující dobré vztahy, aktivní naslouchání, dialog, efektivní a asertivní komunikace a kooperace v různých situacích, dopad vlastního jednání a chování	vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím (9-1-03)		
---	---	--	--

Komentář k učebnímu plánu a učebním osnovám :

- výuka předmětu Výchova ke zdraví probíhá v odborné učebně Vo a Vz, nebo v kmenových třídách; výuka může probíhat i v učebně informatiky za využití výukových programů na PC
- součástí výuky mohou být i přednášky, besedy a interaktivní semináře aktuálně nabízené v rámci spolupráce např. s Policií ČR, úřadem práce, Podbrdským muzeem, Centrem celoživotního vzdělávání s knihovnou manželů Tomanových v Rožmitále pod Třemšínem apod.
- mohou se využít i programy organizací zabývajících se prevencí rizikového chování žáků
- výstupu posledního uvedeného tématu Osobnostní a sociální rozvoj docílujeme soustavným výchovně-vzdělávacím působením pedagoga na žáka

5.8.2 Tělesná výchova

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

1. stupeň

Očekávané výstupy - 1. období

žák

TV-3-1-01 spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti

TV-3-1-02 zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení

TV-3-1-03 spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích

TV-3-1-04 uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy

TV-3-1-05 reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci

Očekávané výstupy - 2. období

žák

TV-5-1-01 podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu; uplatňuje kondičně zaměřené činnosti; projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti

TV-5-1-02 zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením

TV-5-1-03 zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti; vytváří varianty osvojených pohybových her

TV-5-1-04 uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí; adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka

TV-5-1-05 jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti

TV-5-1-06 jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje; respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví

TV-5-1-07 užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví; cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení

TV-5-1-08 zorganizuje nenáročnou pohybovou činnosti a soutěže na úrovni třídy

TV-5-1-09 změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky

TV-5-1-10 orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště; samostatně získá potřebné informace

TV-5-1-11 adaptuje se na vodní prostředí, dodržuje hygienu plavání, zvládá v souladu s individuálními předpoklady plavecké dovednosti

TV-5-1-12 zvládá v souladu s individuálními předpoklady vybranou plaveckou techniku, prvky sebezáchrany a bezpečnosti

2. stupeň

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ

Očekávané výstupy

žák

TV-9-1-01 aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem

TV-9-1-02 usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program

TV-9-1-03 samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností - zatěžovanými svaly

TV-9-1-04 odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší

TV-9-1-05 uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ

Očekávané výstupy

žák

TV-9-2-01 zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech

TV-9-2-02 posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny

ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ

Očekávané výstupy

žák

TV-9-3-01 užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu

TV-9-3-02 naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky - čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu

TV-9-3-03 dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji

TV-9-3-04 rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora

TV-9-3-05 sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí

TV-9-3-06 zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže

TV-9-3-07 zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci

ZDRAVOTNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA

Prvky ZdrTV jsou využívány v povinné TV; ZdrTV jako ucelený systém je nabízena žákům III. (II.) zdravotní skupiny v samostatných vyučovacích hodinách - viz charakteristika vzdělávací oblasti Člověk a zdraví a poznámky k rámcovému učebnímu plánu.

1. stupeň

Očekávané výstupy - 1. období

žák

ZTV-3-1-01 uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách a pracovních činnostech; zaujímá správné základní cvičební polohy

ZTV-3-1-02 zvládá jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením

Očekávané výstupy - 2. období

žák

ZTV-5-1-01 zařazuje pravidelně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením v optimálním počtu opakování

ZTV-5-1-02 zvládá základní techniku speciálních cvičení; koriguje techniku cvičení podle obrazu v zrcadle, podle pokynů učitele

ZTV-5-1-03 upozorní samostatně na činnosti (prostředí), které jsou v rozporu s jeho oslabením

2. stupeň

Očekávané výstupy

žák

ZTV-9-1-01 uplatňuje odpovídající vytrvalost a cílevědomost při korekci zdravotních oslabení

ZTV-9-1-02 zařazuje pravidelně a samostatně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením, usiluje o jejich optimální provedení

ZTV-9-1-03 aktivně se vyhýbá činnostem, které jsou kontraindikací zdravotního oslabení

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel se při veškerých činnostech cíleně zaměřuje také na rozvíjení a hodnocení klíčových kompetencí žáků.

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k učení

Učitel:

- učí žáky plánovat, organizovat a vyhodnocovat jejich činnosti a dovednosti
- vede je k osvojení základních pravidel sportovních her, které si mohou také vyhledat pomocí digitálních technologií
- učí je orientovat se v informačních zdrojích o aktivitách a sportovních akcích, které vyhledají pomocí digitálních technologií
- vede žáky k tomu, aby si osvojili nové pohybové dovednosti, kultivovali svůj pohybový projev i správné držení těla a postupně usilovali o optimální rozvoj zdatnosti, nácvik techniky pomocí digitálních technologií

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k řešení problémů

Učitel:

- vede žáky k zodpovědnosti za jejich zdraví jako nejdůležitější životní hodnoty, rozvíjení gramotnosti v oblasti rizik souvisejících s nadměrným a nevhodným užíváním digitálních nástrojů (tablet, mobilní telefon, počítač aj.)
- učí je adekvátně reagovat v situaci úrazu spolužáka
- dodává žákům sebedůvěru a podle potřeby pomáhá žákům v činnostech
- podporuje vzájemnou pomoc žáků

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence komunikativní

Učitel:

- podporuje přátelskou komunikaci mezi žáky z různých tříd, ročníků, věkových kategorií
- vede žáky ke spolupráci při týmových pohybových činnostech a sportovních soutěžích
- vede žáky k pozitivní prezentaci a reprezentaci svojí osoby a svojí školy na veřejnosti
- podněcuje žáky k organizování sportovních soutěží, i za pomoci digitálních technologií
- učí žáky odborné termíny z různých sportovních oblastí, i za pomoci digitálních technologií
- vede žáky ke kultivovanému ústnímu projevu, vzájemnému naslouchání a oceňování přínosu druhých

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence sociální a personální

Učitel:

- učí žáky, aby si uvědomovali význam sociálních vztahů a rolí ve sportu a v jiných pohybových aktivitách
- vede žáky k čestnému jednání v duchu fair-play
- učí je dodržovat pravidla, označit přestupky a zvládat pohybové činnosti ve skupině
- podporuje týmovou spolupráci
- umožňuje každému žákovi zažít úspěch, podporuje jeho sebedůvěru, samostatný rozvoj žáka, uplatňuje individuální přístup
- používá prvky pozitivní motivace při hodnocení žáka
- netoleruje agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování

- učí žáky tomu, aby si uvědomovali význam sociálních vztahů a rolí ve sportu a v jiných pohybových aktivitách

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence pracovní

Učitel:

- vede žáky k uplatňování hlavních zásad hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech v běžném životě
- učí žáky užívat jednotlivé tělocvičné nářadí a náčiní
- vede žáky k efektivitě při organizování vlastní práce a k spoluorganizaci svého pohybového režimu, i za pomoci digitálních technologií

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence občanské

Učitel:

- vede žáky k zodpovědnosti za jejich zdraví jako nejdůležitější životní hodnoty
- pomáhá žákům vytvořit si postoj k sportovním aktivitám
- učí žáky podílet se na realizaci pravidelného pohybového režimu a projevovat přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení své zdatnosti, spojovat svou pohybovou činnost se zdravím a zařazovat do vlastního pohybového režimu korektivní cvičení, i za pomoci digitálních technologií
- vede žáky k respektování názoru druhých, k formování volných a charakterových rysů
- motivuje žáky k provozování sportu ve volném čase jako nástroje v boji proti drogám a návykovým látkám
- motivuje ke zvyšování výkonnosti jako prostředku vlastní seberealizace a reprezentace školy
- vede žáky ke kritickému myšlení, k hodnocení cvičení a učí je být ohleduplní a taktní
- umožňuje žákům, aby se podíleli na utváření kritérií hodnocení činností nebo jejich výsledků

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence digitální

Učitel:

- vede žáky ke zpracovávání sportovních výsledků za pomoci digitálních technologií
- učí žáky porovnávat výsledky pomocí digitálních technologií
- analyzuje s žáky pohyby jednotlivých sportovních disciplín pomocí digitálních technologií
- vede žáky k dokumentaci sportovních výkonů pomocí digitálních technologií
- vede žáky k prezentaci sportovních aktivit v regionálním tisku a na webových stránkách školy

Předmět: Tělesná výchova
Ročník: 1.
Časová dotace: 2 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Poznatky z TV a sportu	- používá vhodné oblečení a obuv na sport (3-1-04) - dovede se samostatně převléct do cvičebního úboru (3-1-04) - dodržuje pravidla bezpečnosti při pohybových činnostech (3-1-01) - reaguje na jednoduché povely, signály a gesta učitele (3-1-05) - respektuje zásady fair play (3-1-03)	OSV - osobnostní rozvoj - psychohygiena	
Gymnastika Základní pojmy - základní bezpečnostní pravidla při gymnastickém cvičení - vhodné oblečení - gymnastické držení těla - základní cvičební polohy, postoje, pohyby, názvy používaného náčiní a nářadí Akrobacie - pády vzad a stranou - průpravná cvičení pro zvládnutí kotoulu vpřed - kotoul vpřed Přeskok - průpravná cvičení pro nácvik gymnastického odrazu z trampolínky - výskok do vzporu dřepmo na sníženou švédskou bednu odrazem z trampolínky Lavička (kladinka) - chůze vpřed, vzad i s obraty s dopomocí Šplh na tyči s přírazem s dopomocí	- za pomoci učitele dodržuje pravidla bezpečnosti při gymnastických cvičeních (3-1-04) - reaguje na základní pokyny a gesta učitele (3-1-05) - uvědomuje si, že při zpevnění těla se provádějí gymnastická cvičení snáze (3-1-02) - předvede dle svých individuálních schopností pády, kotoul vpřed, přeskok lavičky, chůzi po lavičce (kladině) bez dopomoci, šplh o tyči s přírazem, spouštění ručkováním, vybrané cvičení s nářadím (3-1-02)	OSV – osobnostní rozvoj – sebezpoznání a sebepečení Čs Čj	
Atletika Základní pojmy - vhodné oblečení	reaguje na základní povely, signály a gesta učitele (3-1-05)		

Předmět: Tělesná výchova
Ročník: 2.
Časová dotace: 2 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Poznatky z TV a sportu	- používá vhodné oblečení a obuv na sport (3-1-04) - dodržuje pravidla bezpečnosti při pohybových činnostech (3-1-04) - reaguje na jednoduché povely, signály a gesta učitele (3-1-05) - respektuje zásady fair play, rozpozná přestupek (3-1-03)	OSV- osobnostní rozvoj - psychohygiena	
Rytmická, kondiční, kompenzační a relaxační cvičení - střídání chůze a běhu podle hudby - rytmy jednoduších pohybů podle písni - přísunný krok, cval stranou, poskočný krok	- snaží se o základní estetické držení těla (3-1-02) - reaguje na základní pokyny učitele (3-1-05) - správně provádí cviky pod vedením učitele (3-1-02) - dokáže vyjádřit jednoduchou melodii, rytmus a hlasitost doprovodu pohybem (3-1-02) - předvede dva jednoduché taneční kroky s hudbou (3-1-02)	OSV – osobnostní rozvoj – kreativita Hv	
Gymnastika Základní pojmy - základní cvičební polohy, postoje, pohyby paží, nohou, trupu, názvy používaného nářadí a náčiní - vhodné oblečení pro gymnastiku - základní bezpečnostní pravidla - gymnastické držení těla - soustředění na cvičení Akrobacie - průpravná cvičení pro zvládnutí kotoulu vpřed a vzad - kotoul vpřed, vzad Přeskok - průpravná cvičení pro nácvik gymnastického odrazu - skoky prosté snožmo z trampolíny - výskok do vzporu dřepmo na	- dodržuje zásady bezpečnosti při gymnastických cvičeních (3-1-04) - reaguje na základní pokyny a gesta učitele (3-1-05) - dovede pojmenovat základní gymnastické nářadí a náčiní - zvládá základní gymnastické držení těla - dokáže se soustředit na cvičení (3-1-04) - uvědomuje si, že při zpevnění těla se provádějí gymnastická cvičení lépe (3-1-02) - předvede v souladu se svými individuálními schopnostmi kotoul vpřed, kotoul vzad, přeskok přes lavičku, chůzi po kladině bez dopomoci, šplh	OSV – osobnostní rozvoj – sebezpoznaní a sebepojetí Čs Čj	

sníženou švédskou bednu odrazem z trampolíny Lavička (kladinka) - chůze bez dopomoci - přeskok lavičky Šplh na tyči - šplh s přírazem do přiměřené výšky podle individuálních schopností žáka	o tyči s přírazem, skoky prosté snožmo z trampolíny (3-1-02)		
Atletika Základní pojmy - týkající se běhů, skoků a hodů - názvy částí atletického hřiště - bezpečnost při atletických činnostech - vhodné oblečení - zjednodušené startovní povely a signály Běh - průpravná cvičení pro ovlivňování běžecké rychlosti a vytrvalosti - základy nízkého a polovysokého startu - rychlý běh 20 – 60 m - běh střídaný s chůzí - běh v terénu - vytrvalostní běh Skok - průpravná cvičení pro ovlivňování odrazové síly a obratnosti - skok do dálky z místa - skok do dálky z rozběhu – odraz z pásma širokého 50 cm Hod - průpravná cvičení pro hod míčkem - hod míčkem z místa - hod míčkem z chůze	• reaguje na základní pokyny, signály a gesta učitele (3-1-05) • uplatňuje pravidla bezpečnosti (3-1-04) • zvládá základní pojmy související s během, skokem do dálky a hodem (3-1-05) • opakuje po učiteli přesně běžeckou abecedu (3-1-02) • zvládá základní techniku nízkého a polovysokého startu (3-1-02) • předvede základní pohybové výkony (3-1-02)	OSV – osobnostní rozvoj - sebepoznání a sebepojetí Čs Pč M	
Sportovní hry			

- přihrávky obouruč na místě - vrchní přihrávka jednoruč na místě i v chůzi - chytání obouruč na místě - vybíjená - minifotbal - florbal - další sportovní hry podle podmínek školy a možnosti zapojit žáky do mimoškolní aktivity	• uplatňuje pravidla bezpečnosti (3-1-04) • zvládá základní způsoby házení a chytání míče odpovídající velikosti a hmotnosti (3-1-02) • ovládá a dodržuje základní pravidla her (3-1-03) • snaží se spolupracovat s ostatními hráči (3-1-03) • dodržuje pravidla fair play a pozná zjevný přestupek (3-1-03) • na přestupek přiměřeně reaguje (3-1-03)	OSV – sociální rozvoj – kooperace a kompetice Čs M	
Turistika - ve spojení s dalšími vyučovacími předměty plnění podobných úkolů jako v 1. ročníku	• respektuje ochranu životního prostředí (3-1-01) • dokáže překonat přírodní překážky (3-1-02)	EV– vztah člověka k prostředí Čs	
Zimní sporty - sáňkování, bobování – zařazováno dle podmínek a možností školy	• dodržuje bezpečnost při zimních sportech (3-1-04)	EV– vztah člověka k prostředí Čs	
Úpoly - je možno zařazovat průpravné přetlaky a přetahy			
Plavání - základní plavecký výcvik dle možností školy a žáků		Čs M	

Předmět: Tělesná výchova
Ročník: 3.
Časová dotace: 2 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Poznatky z Tv a sportu	- rozlišuje vhodné a nevhodné prostředí pro TV a sport, vhodné a nevhodné pohybové činnosti (3-1-01) - dokáže odpovědět na otázku – proč se rozvíjíme (3-1-01) - pozná vhodné oblečení a obuv na sport (3-1-04) - dodržuje zásady fair play (3-1-03)	OSV - osobnostní rozvoj - psychohygiena	
Průpravná, kondiční, kompenzační a relaxační cvičení	pod vedením učitele co nejpřesněji opakuje cviky (3-1-02)	OSV – osobnostní rozvoj – kreativita Hv	
Pořadová cvičení	- přesně reaguje na povely – pozor, pohov, rozchod (3-1-05) - dokáže s ostatními nastoupit do řadu, dvojřadu, zástupu, dvojstupu (3-1-05)	M	
Gymnastika Základní pojmy - základní cvičební polohy, postoje a pohyby paží, nohou, trupu - názvy používaného nářadí a náčiní - základní záchrana a pomoc při gymnastickém cvičení Akrobacie - kotoul vpřed, vzad Přeskok - průpravná cvičení pro nácvik gymnastického odrazu z můstku - roznožka přes kozu naššíř Lavička (kladinka) - chůze bez dopomoci Šplh na tyči - šplh s přírazem do přiměřené výšky podle individ. schopností žáka	- uplatňuje pravidla bezpečnosti při gymnastických činnostech a za pomoci učitele je dodržuje (3-1-04) - aktivně se zapojuje do pohybových činností (3-1-03) - reaguje na základní povely a gesta učitele (3-1-05) - snaží se o základní estetické držení těla (3-1-02) - předvede kotoul vpřed a kotoul vzad (3-1-02) - provede rozběh a odraz z můstku (3-1-02) - snaží se o předvedení roznožky přes nářadí odpovídající výšky (3-1-02)		

Atletika Základní pojmy - týkající se běhů, skoků a hodů - názvy částí atletického hřiště - bezpečnost při atletických činnostech - vhodné oblečení - zjednodušené startovní povely a signály Běh - průpravná cvičení pro ovlivňování běžecké rychlosti a vytrvalosti - základy nízkého a polovysokého startu - rychlý běh 20 – 60 m - běh střídaný s chůzí - běh v terénu - vytrvalostní běh Skok - průpravná cvičení pro ovlivňování odrazové síly a obratnosti - skok do dálky z místa - skok do dálky z rozběhu – odraz z pásma širokého 50 cm Hod - průpravná cvičení pro hod míčkem - hod míčkem z místa - hod míčkem z chůze	• reaguje na základní pokyny, signály a gesta učitele (3-1-05) • uplatňuje pravidla bezpečnosti (3-1-04) • zvládá základní pojmy související s během, skokem do dálky a hodem (3-1-05) • opakuje po učiteli přesně běžeckou abecedu (3-1-02) • zvládá základní techniku nízkého a polovysokého startu (3-1-02) • zvládá upravit doskočiště, připravit start běhu, vydat pokyny pro start (3-1-04)	OSV – osobnostní rozvoj - sebepoznání a sebepojetí Čs Pč M	
Sportovní hry - přihrávky obouruč na místě - vrchní přihrávka jednoruč na místě i v chůzi - chytání obouruč na místě - vybíjená - minifotbal - florbal - další sportovní hry podle podmínek školy a možnosti zapojit žáky do mimoškolní aktivity	• uplatňuje pravidla bezpečnosti (3-1-04) • zvládá základní způsoby házení a chytání míče odpovídající velikosti a hmotnosti (3-1-02) • ovládá a dodržuje základní pravidla her (3-1-03) • snaží se spolupracovat s ostatními hráči (3-1-03) • dodržuje pravidla fair play a pozná zjevný přestupek, na přestupek přiměřeně reaguje (3-1-03)	OSV – sociální rozvoj – kooperace a kompetice Čs M	

Turistika - ve spojení s dalšími vyučovacími předměty plnění podobných úkolů jako v 1. ročníku Zimní sporty - sáňkování, bobování – zařazováno dle podmínek a možností školy Úpoly - je možno zařazovat průpravné přetlaky a přetahy Plavání - základní plavecký výcvik dle možností školy a žáků	• respektuje ochranu životního prostředí (3-1-01) • dokáže překonat přírodní překážky (3-1-02) • dodržuje bezpečnost při zimních sportech (3-1-04)	EV– vztah člověka k prostředí Čs M	
---	--	---	--

Předmět: Tělesná výchova

Ročník: 4.

Časová dotace: 2 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Poznatky z Tv a sportu	• pozná vhodné oblečení na sport (5-1-04) • dodržuje zásady fair play chování (5-1-06) • dokáže odpovědět na otázky – proč se rozvíjíme a proč po cvičení děláme protahovací a relaxační cviky (5-1-02) • dokáže si najít zdroje informací o pohybových činnostech (5-1-10)	OSV- osobnostní rozvoj - psychohygiena Čs MV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	
Pořadová cvičení	• rychle a přesně reaguje na povely – pozor, pohov, rozchod (5-1-07) • dokáže s ostatními nastoupit do řadu, dvojřadu, zástupu, dvojstupu (5-1-07)		
Průpravná, kondiční, kompenzační a relaxační cvičení	• pod vedením učitele přesně opakuje cviky (5-1-03)		
Gymnastika Základní pojmy - základní cvičební polohy, postoje, pohyby paží, nohou, trupu, názvy používaného nářadí a náčiní - základní záchrana a pomoc - průpravná cvičení pro ovlivňování pohyblivosti, obratnosti, síly rychlosti a koordinaci pohybů Akrobacie - kotoul vpřed - kotoul vzad - spojení kotoulu vpřed a vzad - průpravná cvičení pro zvládnutí stoje na rukou - stoj na rukou s pomocí Přeskok	• uplatňuje základy pravidel bezpečnosti (5-1-04) • zvládá základní pojmy (5-1-07) • zvládá poskytnutí základní pomoci a záchrany při cvičení (5-1-04) • zvládá kotoul vpřed a vzad (5-1-03), analýza pohybu pomocí digitálních technologií (5-1-03)	Čs Čj	

- průpravná cvičení pro nácvik gymnastického odrazu z můstku - roznožka přes kozu našíř - skrčka přes kozu našíř Lavička (kladinka) - chůze bez dopomoci s různými obměnami Šplh na tyči - šplh do výšky 4 m	• zvládá roznožku a skrčku přes náradí odpovídající výšky (5-1-03) • zvládá chůzi na lavičce (kladince) bez dopomoci (5-1-03) • zvládá základy šplhu (5-1-03) • jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti (5-1-05), analýza pohybu pomocí digitálních technologií (5-1-05)		
Rytmiická a kondiční gymnastika - základy estetického pohybu těla - základy cvičení s náčiním při hudbě (šátek, míč, švihadlo) - základy tance založené na kroku poskočném, přísunném, přeměnném	• pod vedením učitele přesně opakuje cviky (5-1-03) • po předvedení opakuje krok přísunný, poskočný, přeměnný, cval (5-1-03) • reaguje na hezký i na nezvládnutý pohyb (5-1-05) • snaží se samostatně o estetické držení těla (5-1-03)	OSV - osobnostní rozvoj – kreativita Hv	
Atletika Běh - běžecká abeceda - nízký start - rychlý běh na 60 m - vytrvalostní běh na dráze - vytrvalostní běh v terénu Skok - skok do dálky s rozběhem - odraz z břevna - základy rozměření rozběhu Hod - hod míčkem s rozběhem - spojení rozběhu s odhodem	• uplatňuje pravidla bezpečnosti při atletických disciplínách (5-1-04) • reaguje na základní pokyny a gesta učitele (5-1-05) • zvládá aktivně techniku nízkého startu (5-1-03) • zvládá základní techniky běhů, hodů, skoků, analýza pohybu pomocí digitálních technologií (5-1-03) • zvládá úpravu doskočiště, připravit start běhu a vydat povely pro start (5-1-04) • dovede změřit a zapsat výkony v osvojovaných disciplínách a porovná je s předchozími výsledky pomocí digitálních technologií (5-1-09) • jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti (5-1-05)	Čs Pč M	
Sportovní hry - základní pojmy osvojovaných činností, základní označení a vybavení hřišť - pravidla zjednodušených sportovních her - základní organizace utkání – losování, zahájení, počítání skóre, ukončení utkání -vhodné oblečení a obutí pro sportovní	• uplatňuje pravidla bezpečnosti a hygieny při sportovních hrách (5-1-04) • zvládá základní pojmy osvojovaných činností (5-1-07) • zvládá konkrétní hry se zjednodušenými pravidly (vybíjená, minifotbal, minibasketbal, florbal) (5-1-03) • spolupracuje se svými spoluhráči (5-1-03) • uplatňuje zásady fair play (5-1-06)	OSV – osobnostní rozvoj – seberegulace a sebeorganizace, sociální rozvoj – kooperace a kompetice Čs	

hry - přihrávka jednoruč, obouruč (vrchní, trčením) - přihrávka vnitřním nártem (po zemi, obloukem) - chytání míče jednoruč, obouruč - tlumení míče vnitřní stranou nohy - vedení míče (driblingem, nohou) - střelba jednoruč a obouruč na koš - střelba vnitřním nártem na branku z místa i z pohybu - pohyb s míčem i bez míče - sportovní hry: vybíjená, minifotbal, minibasketbal, florbal - další sportovní hry podle podmínek školy a možnosti zapojit žáky do mimoškolní aktivity	• zorganizuje nenáročné pohybové činnosti a soutěže na úrovni třídy (5-1-08)	Čj M	
Úpoly - je možno zařazovat průpravné přetlaky a přetahy			
Turistika - ve spojení s dalšími vyučovacími předměty plnění podobných úkolů jako v nižších ročnících	• respektuje ochranu životního prostředí (5-1-10) • dokáže překonat přírodní překážky (5-1-03)	EV – vztah člověka k prostředí Čs	
Zimní sporty - sáňkování, bobování, bruslení, lyžování - zařazováno dle podmínek a možností školy	• dodržuje bezpečnost při zimních sportech (5-1-04)	EV – vztah člověka k prostředí Čs	
Plavání - dle možností školy zařadit zdokonalovací plavecký výcvik			

Předmět: Tělesná výchova
Ročník: 5.
Časová dotace: 2 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Poznatky z Tv a sportu	• pozná vhodné oblečení na sport (5-1-04) • dodržuje zásady fair play chování (5-1-06) • dokáže odpovědět na otázky – proč se rozvíjíme a proč po cvičení děláme protahovací a relaxační cviky, co hrozí tělu při jednostranném posilování (5-1-02) • adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka (5-1-04) • dokáže poskytnout základní první pomoc (5-1-04) • orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště, samostatně získá potřebné informace (5-1-10 i za pomoci digitálních technologií (5-1-10)	Čs OSV - osobnostní rozvoj - psychohygiena MV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	
Pořadová cvičení	• rychle a přesně reaguje na povely – pozor, pohov, rozchod (5-1-07) • dokáže s ostatními nastoupit do řadu, dvojřadu, zástupu, dvojstupu (5-1-07)		
Průpravná, kondiční, kompenzační a relaxační cvičení	• dokáže se samostatně rozvíjet (5-1-02) • předvede 4 posilovací cviky na různé části těla (5-1-03) • předvede 2 relaxační cviky (5-1-03)	EV – vztah člověka k prostředí	
Gymnastika Základní pojmy - základní cvičební polohy, postoje, pohyby paží, nohou, trupu, názvy používaného nářadí a náčiní - základní záchrana a pomoc - průpravná cvičení pro ovlivňování pohyblivosti, obratnosti, síly rychlosti a koordinaci pohybů	• uplatňuje základy pravidel bezpečnosti (5-1-04) • zvládá základní pojmy (5-1-07) • zvládá poskytnutí základní pomoci a záchrany při cvičení (5-1-04)	Čs Čj	

Akrobacie - kotoul vpřed - kotoul vzad - spojení kotoulu vpřed a vzad - průpravná cvičení pro zvládnutí stoje na rukou - stoj na rukou s dopomocí Přeskok - průpravná cvičení pro nácvik gymnastického odrazu z můstku - roznožka přes kozu našíř - skrčka přes kozu našíř Lavička (kladinka) - chůze bez dopomoci s různými obměnami Šplh na tyči, šplh na laně - šplh do výšky 4 m	• zvládá kotoul vpřed a vzad (5-1-03), analýza pohybu pomocí digitálních technologií (5-1-03) • zvládá stoj na rukou (5-1-03) • zvládá roznožku a skrčku přes nářadí odpovídající výšky (5-1-03) • zvládá chůzi na lavičce (kladince) bez dopomoci s obměnami (5-1-03) • zvládá základy šplhu na tyči i na laně (5-1-03) • jednoduše zhodnotí kvalitu vlastní činnosti a reaguje na pokyny k vlastním chybám (5-1-05)		
Rytmická a kondiční gymnastika - základy estetického pohybu těla - základy cvičení s náčiním při hudbě (šátek, míč, švihadlo) - základy tance založené na kroku poskočném, přísunném, přeměnném - jednoduché sestavy	• pod vedením učitele přesně opakuje cviky (5-1-03) • po předvedení opakuje krok přísunný, poskočný, přeměnný, cval (5-1-03) • reaguje na hezký i na nezvládnutý pohyb (5-1-05) • vyjádří pohybem různé činnosti, nálady (5-1-01) • nestydí se při tanci se žákem opačného pohlaví (5-1-06) • zatancuje mazurku a polku (5-1-03) • cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu sestavy (5-1-07)	OSV – osobnostní rozvoj – kreativita Hv Vv	
Atletika Běh - běžecká abeceda - nízký start (na povel) i z bloků, polovysoký start - rychlý běh na 60 m - vytrvalostní běh na dráze - vytrvalostní běh v terénu Skok - skok do dálky s rozběhem - odraz z břevna	• uplatňuje pravidla bezpečnosti při atletických disciplínách (5-1-04) • reaguje na základní pokyny a gesta učitele (5-1-05) • zvládá aktivně techniku nízkého a polovysokého startu (5-1-03) • nastaví si startovní blok (5-1-04) • zvládá základní techniky běhů, hodů, skoků, analýza pohybu pomocí digitálních technologií (5-1-03) • zvládá úpravu doskočiště, připravit start běhu a vydat povely pro start (5-1-04) • dovede změřit a zapsat výkony v osvojovaných disciplínách a porovná je s předchozími výsledky, pomocí digitálních technologií (5-1-09)	Čs Pě M	

- základy rozměření rozběhu Hod - hod míčkem s rozběhem - spojení rozběhu s odhodem	• jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti a reaguje na pokyny k vlastním chybám (5-1-05)		
Sportovní hry - základní pojmy osvojovaných činností, základní označení a vybavení hřišť - pravidla zjednodušených sportovních her - základní organizace utkání – losování, zahájení, počítání skóre, ukončení utkání - vhodné oblečení a obutí pro sportovní hry - přihrávka jednoruč, obouruč (vrchní, trčením) - přihrávka vnitřním nártem (po zemi, obloukem) - chytání míče jednoruč, obouruč - tlumení míče vnitřní stranou nohy - vedení míče (driblingem, nohou) - střelba jednoruč a obouruč na koš - střelba vnitřním nártem na branku z místa i z pohybu - pohyb s míčem i bez míče - sportovní hry: vybíjená, minifotbal, minibasketbal, florbal - základní spolupráce ve hře - další sportovní hry podle podmínek školy a možnosti zapojit žáky do mimoškolní aktivity	• uplatňuje pravidla bezpečnosti a hygieny při sportovních hrách (5-1-04) • zvládá základní pojmy osvojovaných činností (5-1-07) • zvládá konkrétní hry se zjednodušenými pravidly (vybíjená, minifotbal, minibasketbal, florbal) a dovede je využívat (5-1-03) • spolupracuje se svými spoluhráči, zvládá elementární činnosti jednotlivce a dovede je využít v základních kombinacích i v utkání podle zjednodušených pravidel (5-1-03) • uplatňuje zásady fair play ve hře (5-1-06)	OSV – osobnostní rozvoj – seberegulace a sebeorganizace, sociální rozvoj – kooperace a kompetice Čs Čj M	
Úpoly - je možno zařazovat průpravné přetlaky a přetahy			

Turistika - ve spojení s dalšími vyučovacími předměty plnění podobných úkolů jako v nižších ročnících	• respektuje ochranu životního prostředí (5-1-10) • dokáže překonat přírodní překážky (5-1-03)	EV – vztah člověka k prostředí Čs	
Zimní sporty - sáňkování, bobování, bruslení, lyžování - zařazováno dle podmínek a možností školy	• dodržuje bezpečnost při zimních sportech (5-1-04)	EV – vztah člověka k prostředí Čs	
Plavání - dle možností školy zařadit zdokonalovací plavecký výcvik			

Předmět: Tělesná výchova
Ročník: 6. – 9.
Časová dotace: 2 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Zásady organizace práce Bezpečnost při tělesné výchově a úrazová prevence Zásady hygieny při sportu a tělesných cvičeních Zdravý životní styl, význam pohybové aktivity pro zdraví člověka Přehled a evidence výkonů, rekordů školy Atletika Základní pravidla atletiky Základy techniky atletických disciplín Průpravná cvičení pro jednotlivé atletické činnosti Nízký a polovysoký start Běh 60 m Vytrvalostní běh Štafetový běh – nácvik předávky Skok daleký Skok vysoký Hod kriketovým míčkem Vrh koulí Gymnastika Záchrana a dopomoc při cvičení Akrobacie Rovnovážné polohy Skoky na místě a z místa Kotoul vpřed, vzad a s obměnami Stoj na rukou Přemet stranou Krátké sestavy	• ovládá bezpečně záchranu a dopomoc při osvojovaných cvicích (9-1-01, 9-1-05) • dodržuje zásady hygieny při sportu a tělesných cvičeních (9-1-04) • sestaví svůj pohybový režim, pravidelně se věnuje některému sportu nebo jiné pohybové aktivitě (i pomocí digitálních technologií) (9-1-03) • sestaví si svůj individuální ozdravný program a vytvoří denní režim v souladu se zásadami zdravého životního stylu (i pomocí digitálních technologií – např. mobilní aplikace) (9-1-01, 9-1-03) • pečuje o svoji tělesnou zdatnost a zdraví (9-1-02) • rozpozná význam atletiky jako vhodné průpravy pro jiné sporty (9-1-02, 9-1-04) • provede zápis jednotlivých disciplín a dokáže sestavit tabulku rekordů (i pomocí digitálních technologií - např. tabulkové editory)(9-3-01) • ovládá základní pravidla atletiky (9-1-04, 9-3-04) • užívá a rozpozná základní startovní povely (9-3-04) • užívá základní techniku osvojovaných disciplín (9-2-01) • zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti v různých atletických disciplínách (nejen technika, ale i vytrvalost apod.), analýza pohybu pomocí digitálních technologií (9-2-01) • aplikuje průpravná cvičení pro jednotlivé atletické činnosti (9-2-01) • prostřednictvím atletických disciplín (hlavně vytrvalost) vytváří dlouhodobý návyk pro zvyšování a udržování tělesné kondice (9-1-02) • používá aktivně osvojované pojmy (9-3-01) • ovládá zásady záchrany a dopomoci při osvojovaných cvicích při spolupráci s vyučujícím (9-1-05) • zvládá základní cviky (kotouly, stoje, přeskok, výmyk apod.), analýza pohybu pomocí digitálních technologií (9-1-01)	Biologie OSV osobnostní rozvoj sociální rozvoj morální rozvoj	

Aerobik Úpolová cvičení Přeskoky Nácvik odrazu Roznožka Skrčka Hrazda Výmyk, sešín, přešvih únožmo, podmet, shyby ve svisu Kladina Chůze a rovnovážné polohy Kruhy Svis vznesmo a střemhlav, houpání Šplh Protahovací cvičení (strečink) Relaxační cvičení Rytmické a kondiční cvičení s hudbou	• dokáže využít jednotlivé cvičební prvky k vytvoření krátké sestavy (9-2-01) • zvládá estetické držení těla s hudebním doprovodem (dívky), ale i bez něho (9-2-01) • zvládá základní aerobní cvičení s hudbou (dívky) (9-2-01) • předvede šplh na tyči i laně (hoši) (9-2-01) • dodržuje zásady bezpečnosti při úpolových cvičeních (9-1-03) • zvládne základní prvky sebeobraného cvičení (pády, úchopy, odpory, přetlaky) (9-1-03) • při těchto cvičeních dodržuje zásady fair play (9-3-02) • vysvětlí význam kondičních cvičení pro rozvoj síly, rychlosti, vytrvalosti, obratnosti (9-1-02) • aktivně zvládá základní protahovací a relaxační cviky pro různé části těla (9-1-01) • pomůže spolužákovi při kompenzačních cvičeních (9-1-05, 9-2-02) • vysvětlí hlavní zásady pro posilování břišních a zádočných svalů, paží a nohou, i pomocí digitálních technologií (vyhledávání informací) (9-1-02, 9-1-03) • předvede pro každou tuto svalovou skupinu několik cviků (9-1-03) • zvládne zákl. cviky s drobným náčiním (švihadlo, tyč, míč apod.) (9-1-02) • sleduje pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí, analýza pohybu pomocí digitálních technologií (9-3-05) • zvládne zákl. kroky společen. tanců (polka, valčík, blues) (9-1-02)		
Míčové hry Pálkovaná, softbal Přehazovaná Košíková Volejbal Házená Kopaná	• zdůvodní význam míčových her pro navazování a upevňování vztahů mezilidských kontaktů (9-3-01) • rozpozná, která hra je vhodná pro určitý věk, pro prostředí a pro počet hráčů (9-2-02, 9-3-04) • dovede objasnit základní rozdíly mezi jednotlivými druhy sportovních her (kolektivní, individuální, míčové, síťové, pálkovací apod.) (9-3-02) • ovládá základní pravidla zákl. kolektivních her (kopaná, košíková, házená, volejbal, florbal, softbal) a ty uplatňuje při hře, pravidla her vyhledává pomocí digitálních technologií (9-3-01) • má povědomí i o dalších netradičních hrách (např. korfbal, ringo, hokejbal, lakros aj. – dle zaměření vyučujících) (9-3-07) • zvládá základní individuální herní činnosti jednotlivých her (9-2-01) • při hrách spolupracuje s ostatními členy týmu (9-3-03)	OSV kooperace a kompetice komunikace morální rozvoj – řešení problémů, rozhodování VDO pravidla hodnocení pravidla komunikace	

Lyžování Lyžařský výcvik – 7. ročník doplňkově – ostatní ročníky Bruslení Plavání Základy plaveckých způsobů První pomoc při záchraně tonoucího Dopravní výchova Dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví – bezpečnost v dopravě, znalost pravidel silničního provozu	• dovede zvolit vhodnou herní taktiku pro jednotlivé hry (9-3-03) • zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché závody či turnaje (i pomocí digitálních technologií - aplikace, tabulkové editory) (9-3-06) • zpracuje naměřená data a informace, podílí se na jejich prezentaci (i pomocí digitálních technologií - tabulkové editory, PowerPoint) (9-3-07) • zvládá základy lyžování, analýza pohybu pomocí digitálních technologií (9-2-01) • pohybuje se bezpečně v zimní krajině (9-1-05) • umí poskytnout první pomoc při úrazech (9-1-05) • používá správné oblečení a vybavení při sjezdovém a běžeckém lyžování (9-1-05) • zvládá jednoduché prvky při jízdě vpřed a vzad (9-2-01) • zná základní pravidla a taktiku ledního hokeje (9-3-01) • dovede zhodnotit pozitivní význam plavání pro zdravotní stav jedince (9-1-01, 9-1-02) • používá 1 – 2 plavecké způsoby (9-1-02) • má základní povědomí první pomoci při záchraně tonoucího (9-1-05) • projevuje odpovědné chování v situacích ohrožení zdraví, osobního bezpečí, v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc (9-1-05) • uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu v roli chodce a cyklisty (i pomocí digitálních technologií - mobilní aplikace) (9-1-05)	MV tvorba mediálního sdělení práce v realizačním týmu EV základní podmínky života návyky pohybu v přírodě	
---	---	---	--

Poznámky k učebnímu plánu :

- výuka předmětu Tělesná výchova probíhá ve školních tělocvičnách, na školních hřištích (atletická dráha, doskočiště, výseč na vrh koulí, hřiště s přírodní a umělou trávou) a na městském stadionu
- **základní plavecký výcvik se uskuteční ve 2. a 3. ročníku. V ostatních ročnících může být dle možností školy a žáků zařazen zdokonalovací plavecký výcvik** (v přírodě jen v případě příznivých povětrnostních podmínek)
- **dle možností bude zařazen základní výcvik v bruslení**
- **dle možností budou realizovány v průběhu každého školního roku několikadenní ozdravné pobyty v přírodě**
- **lyžařský výcvik** je zařazen hlavně pro žáky 7. ročníku, doplňují žáci 2. stupně školy
- škola je dlouhodobě zapojena do **Sportovní ligy základních škol okresu Příbram – motivace pro žáky a učitele**
- **projektové dny:** např. **Sportovní den** (jako přebor školy v atletice, ale i soutěže ve sportovních hrách)
- **sportovní soutěže:** např. turnaje v míčových hrách mezi třídami, „latka školy“ ve skoku vysokém a další sportovní akce (např. sportovní den s jinými školami)
- **přežití v přírodě, orientace, ukrytí, nouzový přístřešek, zajištění vody, potravy, tepla** je prováděno v rámci projektových dnů, sportovně-turistických pobytů a exkurzí, vodáckých kurzů
- **další sportovní aktivity** – např. olympijský běh, atletická všestrannost, soutěže ve zručnosti, vytrvalosti,...

5.9 Člověk a svět práce

Charakteristika vzdělávací oblasti

Oblast **Člověk a svět práce** postihuje široké spektrum pracovních činností a technologií, vede žáky k získání základních uživatelských dovedností v různých oborech lidské činnosti a přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků.

Koncepce vzdělávací oblasti **Člověk a svět práce** vychází z konkrétních životních situací, v nichž žáci přicházejí do přímého kontaktu s lidskou činností a technikou v jejich rozmanitých podobách a širších souvislostech.

Vzdělávací oblast **Člověk a svět práce** se cíleně zaměřuje na praktické pracovní dovednosti a návyky a doplňuje celé základní vzdělávání o důležitou složku nezbytnou pro uplatnění člověka v dalším životě a ve společnosti. Tím se odlišuje od ostatních vzdělávacích oblastí a je jejich určitou protiváhou. Je založena na tvůrčí myšlenkové spoluúčasti žáků.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru **Člověk a svět práce** je rozdělen na 1. stupni na čtyři tematické okruhy: *Práce s drobným materiálem, Konstrukční činnosti, Pěstitelské práce, Příprava pokrmů*, které jsou pro školu povinné. Na 2. stupni je rozdělen na šest tematických okruhů: *Práce s technickými materiály, Design a konstruování, Pěstitelské práce a chovatelství, Provoz a údržba domácnosti, Příprava pokrmů, Práce s laboratorní technikou, Využití digitálních technologií, Svět práce*. Tematické okruhy na 2. stupni tvoří nabídku, z níž tematický okruh Svět práce je povinný a z ostatních školy vybírají podle svých podmínek a pedagogických záměrů minimálně jeden další okruh. Vybrané tematické okruhy je nutné realizovat v plném rozsahu.

Tematický okruh *Svět práce* je určen pro 8. a 9. ročník. Je povinný pro všechny žáky v plném rozsahu a lze jej zařadit již od 7. ročníku.

Vzdělávací obsah je realizován v průběhu celého základního vzdělávání a je určen všem žákům (tedy chlapcům i dívkám bez rozdílu). Žáci se učí pracovat s různými materiály a osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky. Učí se plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnost samostatně i v týmu. Ve všech tematických okruzích jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci. V závislosti na věku žáků se postupně buduje systém, který žákům poskytuje důležité informace ze sféry výkonu práce a pomáhá jim při odpovědném rozhodování o dalším profesním zaměření. Proto je vhodné zařazovat do vzdělávání žáků co největší počet tematických okruhů.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků tím, že vede žáky k:

- pozitivnímu vztahu k práci a k odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků práce
- osvojení základních pracovních dovedností a návyků z různých pracovních oblastí, k organizaci a plánování práce a k používání vhodných nástrojů, nářadí a pomůcek při práci i v běžném životě
- vytrvalosti a soustavnosti při plnění zadaných úkolů, k uplatňování tvořivosti a vlastních nápadů při pracovní činnosti a k vynakládání úsilí na dosažení kvalitního výsledku
- poznání, že technika jako významná součást lidské kultury je vždy úzce spojena s pracovní činností člověka
- autentickému a objektivnímu poznávání okolního světa, k potřebné sebedůvěře, k novému postoji a hodnotám ve vztahu k práci člověka, technice a životnímu prostředí
- chápání práce a pracovní činnosti jako příležitosti k seberealizaci, sebeaktualizaci a k rozvíjení podnikatelského myšlení
- orientaci v různých oborech lidské činnosti, formách fyzické a duševní práce a osvojení potřebných poznatků a dovedností významných pro možnost uplatnění, pro volbu vlastního profesního zaměření a pro další životní a profesní orientaci

5.9.1 Člověk a svět práce

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

1. stupeň

PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM

Očekávané výstupy - 1. období

žák

ČSP-3-1-01 vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů

ČSP-3-1-01 pracuje podle slovního návodu a předlohy

Očekávané výstupy - 2. období

žák

ČSP-5-1-01 vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu

ČSP-5-1-02 využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic

ČSP-5-1-03 volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu

ČSP-5-1-04 udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu

KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI

Očekávané výstupy - 1. období

žák

ČSP-3-2-01 zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi

Očekávané výstupy - 2. období

žák

ČSP-5-2-01 provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž

ČSP-5-2-02 pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu

ČSP-5-2-03 dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu

PĚSTITELSKÉ PRÁCE

Očekávané výstupy - 1. období

žák

ČSP-3-3-01 provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování

ČSP-3-3-02 pečuje o nenáročné rostliny

Očekávané výstupy - 2. období

žák

ČSP-5-3-01 provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování

ČSP-5-3-02 ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny

ČSP-5-3-03 volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní

ČSP-5-3-04 dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu

PŘÍPRAVA POKRMŮ

Očekávané výstupy - 1. období

žák

ČSP-3-4-01 připraví tabuli pro jednoduché stolování

ČSP-3-4-02 chová se vhodně při stolování

Očekávané výstupy - 2. období

žák

ČSP-5-4-01 orientuje se v základním vybavení kuchyně

ČSP-5-4-02 připraví samostatně jednoduchý pokrm

ČSP-5-4-03 dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování

ČSP-5-4-04 udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni, uplatňuje zásady správné výživy

2. stupeň

PRÁCE S TECHNICKÝMI MATERIÁLY

Očekávané výstupy

žák

ČSP-9-1-01 provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň

ČSP-9-1-02 řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí

ČSP-9-1-03 organizuje a plánuje svoji pracovní činnost

ČSP-9-1-04 užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku

ČSP-9-1-05 dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím; poskytne první pomoc při úrazu

DESIGN A KONSTRUOVÁNÍ

Očekávané výstupy

žák

ČSP-9-2-01 sestaví podle návodu, náčrtu, plánu, jednoduchého programu daný model

ČSP-9-2-02 navrhne a sestaví jednoduché konstrukční prvky a ověří a porovná jejich funkčnost, nosnost, stabilitu aj.

ČSP-9-2-03 provádí montáž, demontáž a údržbu jednoduchých předmětů a zařízení

ČSP-9-2-04 dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostní předpisy; poskytne první pomoc při úrazu při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím; poskytne první pomoc při úrazu

PĚSTITELSKÉ PRÁCE, CHOVATELSTVÍ

Očekávané výstupy

žák

ČSP-9-3-01 volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin

ČSP-9-3-02 pěstuje a využívá květiny pro výzdobu

ČSP-9-3-03 používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu

ČSP-9-3-04 prokáže základní znalost chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty

ČSP-9-3-05 dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu způsobeného zvířaty

PROVOZ A ÚDRŽBA DOMÁCNOSTI

Očekávané výstupy

žák

ČSP-9-4-01 provádí jednoduché operace platebního styku a domácího účetnictví

ČSP-9-4-02 ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti a orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů

ČSP-9-4-03 správně zachází s pomůckami, nástroji, nářadím a zařízením včetně údržby; provádí drobnou domácí údržbu

ČSP-9-4-04 dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy a poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu elektrickým proudem

PŘÍPRAVA POKRMŮ

Očekávané výstupy

žák

ČSP-9-5-01 používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče

ČSP-9-5-02 připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy

ČSP-9-5-03 dodržuje základní principy stolování, společenského chování a obsluhy u stolu ve společnosti

ČSP-9-5-04 dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni

VYUŽITÍ DIGITÁLNÍCH TECHNOLOGIÍ

Očekávané výstupy

žák

ČSP-9-7-01 ovládá základní funkce digitální techniky; diagnostikuje a odstraňuje základní problémy při provozu digitální techniky

ČSP-9-7-02 propojuje vzájemně jednotlivá digitální zařízení

ČSP-9-7-03 pracuje uživatelským způsobem s mobilními technologiemi – cestování, obchod, vzdělávání, zábava

ČSP-9-7-04 ošetřuje digitální techniku a chrání ji před poškozením

ČSP-9-7-05 dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy při práci s digitální technikou a poskytne první pomoc při úrazu

SVĚT PRÁCE (závazný pro 8. a 9. ročník s možností realizace od 7. ročníku)

Očekávané výstupy

žák

ČSP-9-8-01 orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí

ČSP-9-8-02 posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy

ČSP-9-8-03 využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání

ČSP-9-8-04 prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel se při veškerých činnostech zaměřuje na rozvíjení a hodnocení klíčových kompetencí žáků.

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k učení

Učitel:

- motivuje žáky k samostatnému pozorování a vnímání reality a řešení pracovních problémů
- vede žáky k aktivnímu vizuálně obraznému vyjádření
- využívá práci s výrobky v dalších pracovních činnostech
- podněcuje žáky k vyjádření svých postojů k vizuálně obraznému vyjádření
- seznamuje žáky s výhodami využívání videonávodů při tvorbě vlastních výrobků
- seznamuje žáky s výhodami využívání konstrukčních návodů při tvorbě vlastních výrobků

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k řešení problémů

Učitel:

- vede žáky k tvořivému přístupu při řešení pracovních úkolů
- podněcuje žáky k dosažení obrazných vyjádření
- vede žáky k vytrvalosti a soustavnosti při plnění zadaných úkolů, k uplatňování tvořivosti a vlastních nápadů při pracovní činnosti a k vynakládání úsilí na dosažení kvalitního výsledku
- podněcuje žáky, aby využívali získaná poznání při vlastní práci

- vede žáky k tomu, aby vyhledávali pracovní postupy a návody (příprava pokrmů, péče o rostliny, práce s drobným materiálem, konstrukční činnosti) v doporučených online zdrojích

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence komunikativní

Učitel:

- navozuje různé modelové komunikační situace (komunikace se spolužákem, učitelem, ostatními dospělými), a tím vytváří příležitosti pro to, aby žáci volili vzhledem k situaci vhodné verbální i neverbální prostředky a aby dokázali respektovat názory jiných (hodnocení výrobku)
- vede žáky k obohacování slovní zásoby o odborné termíny z pracovní oblasti

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence sociální a personální

Učitel:

- vede žáky tvořivě pracovat ve skupině (kolegiální pomoc)
- zadáváním vhodných úloh žákům podněcuje utváření jejich hodnotového žebříčku

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence pracovní

Učitel:

- vede žáky k dodržování hygienických a bezpečnostních pravidel
- zařazováním úkolů různé obtížnosti vede žáky k efektivnímu časovému rozvržení práce
- vede žáky k pozitivnímu vztahu k práci a k odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků práce
- učí žáky orientovat se v různých oborech lidské činnosti, formách fyzické a duševní práce a osvojení potřebných poznatků a dovedností významných pro možnost uplatnění, pro volbu vlastního profesního zaměření a pro další životní a profesní orientaci
- motivuje žáky k zaznamenávání výsledků pozorování přírody a pěstitelských pokusů s využitím digitálních technologií

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence občanské

Učitel:

- pomáhá žákům vytvořit si postoj k práci (různých sociálních skupin i odlišných kultur)

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence digitální

Učitel:

- pomáhá žákům utvářet profesní orientaci a vede je k používání digitálních technologií a digitálních vzdělávacích zdrojů při volbě budoucího povolání a profesní přípravě
- vede žáky k využití digitálních technologií při plánování jejich vzdělávací dráhy (na základě volby budoucího povolání)
- motivuje žáky k tomu, aby využívali digitální technologie k evidování vlastního pokroku a k aktivní práci s osobním kariérovým portfoliem
- zařazuje do výuky aktivity, které motivují žáky k užívání digitálních technologií tvůrčím a inovativním způsobem, k nalézání, porovnávání a vyhodnocování různých variant řešení a k prezentování a sdílení záměrů, postupů a výsledků samostatné i skupinové práce
- motivuje žáky ke komunikaci v týmu při společných úkolech prostřednictvím různých digitálních technologií, k využívání online konferencí a sdíleného virtuálního pracovního prostoru
- vede žáky k promyšlenému využívání vhodných digitálních technologií k samostatné práci i práci v týmech při pracovních činnostech a projektech, motivujeme je k využívání a tvorbě videonávodů
- vede žáky k vědomému utváření digitální identity vzhledem k budoucímu uplatnění na trhu práce, učíme je vnímat, že každou svou akci v digitálním prostředí zanechávají stopu
- vede žáky k vyhledávání a porovnávání dat, např. informace o spotřebičích, parametry přístrojů a strojů atd., pracujeme s databázemi dat jako jsou např. audio-video data, databáze nápadů a námětů nebo 3D grafika (např. databáze 3D modelů)
- seznamuje žáky s bezpečností práce a to zejména při práci s AV technikou, počítačem a počítačem řízeným strojem, v rámci aktivit řeší se žáky hygienu práce a údržbu uvedených zařízení

Předmět: Praktické činnosti**Ročník: 1. - 3.****Časová dotace: 1 hod. týdně**

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Práce s drobným materiálem Vlastnosti materiálu (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, fólie aj.) Jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce	• pozná různé druhy materiálu, jeho vlastnosti a různé způsoby zacházení (3-1-01) • dokáže zhotovit jednoduché výrobky pomocí elementárních dovedností a činností (3-1-01) • naučí se jednoduchý pracovní postup (3-1-02) • podle vzorového výrobku a výkladu vyrobí svůj vlastní výrobek (3-1-02)	Čj Čs M Vv OSV-Osobnostní rozvoj Sociální rozvoj EV-Vztah člověka k prostředí	
Konstrukční činnosti Stavebnice (plošné, prostorové, konstrukční), sestavování modelů Práce s návodem, předlohou, jednoduchým náčrtem Hygiena a bezpečnost práce	• zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi (3-2-01) • sestavuje jednoduché modely dle vlastního rozhodnutí, návrhu, plánu (3-2-01) • sleduje a kontroluje, zda výrobek odpovídá modelu či předloze (3-2-01)	Čj M Vv EV-Vztah člověka k prostředí	
Pěstitelské práce Základní podmínky pro pěstování rostlin, půda a její zpracování, výživa rostlin, osivo Pěstování rostlin ze semen v místnosti Pěstování pokojových rostlin Pozorování rozmnožování rostlin a jeho záznam s využitím digitálních technologií	• pozná jednoduché pěstitelské práce (3-3-02) • naučí se starat o pokojové květiny (3-3-02) • povede si jednoduché kolektivní záznamy, provádí pozorování přírody (3-3-01) • zaznamená výsledky pozorování s využitím digitálních technologií (3-3-01)	Čj, Čs, M, Vv EV-Lidské aktivity a problémy životního prostředí EV-Vztah člověka k prostředí	
Příprava pokrmů Jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování	• připraví tabuli pro jednoduché stolování (3-4-01) • chová se vhodně při stolování (3-4-02)	Čj, Čs, M, Vv OSV-Osobnostní rozvoj Sociální rozvoj	
Rozvoj digitálních kompetencí Tvorba výrobku (pokrmu) podle videonávodu - zkoumání vlastností materiálů, využití vhodných pracovních pomůcek.	• vytvoří zvolený výrobek podle videonávodu		

Předmět: Praktické činnosti**Ročník: 4. - 5.****Časová dotace: 1 hod. týdně**

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Práce s drobným materiálem Vlastnosti materiálu (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, fólie aj.) Pracovní pomůcky a nástroje - funkce a využití Jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce Lidové zvyky, tradice, řemesla	• vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu (5-1-01) • volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu (5-1-03) • opatrně zachází s pracovními nástroji podle návodu (5-1-03) • využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic (5-1-02) • udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce (5-1-04) • poskytne první pomoc při úrazu (5-1-04)	Čj Čs M Vv Hv OSV-Osobnostní rozvoj Sociální rozvoj EV-Vztah člověka k prostředí	
Konstrukční činnosti Stavebnice (plošné, prostorové, konstrukční), sestavování modelů, montáž a demontáž Práce s návodem, předlohou, jednoduchým náčrtem Hygiena a bezpečnost práce	• provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž (5-2-01) • pracuje podle slovního návrhu, předlohy, jednoduchého náčrtu, podle vlastní fantazie (5-2-02) • dodržuje bezpečnost a hygienu práce, dovede ošetřit jednoduché zranění (5-2-03) • dodržuje pořádek na pracovním místě (5-2-03)	Čj M Vv EV-Vztah člověka k prostředí	
Pěstitelské práce Základní podmínky pro pěstování rostlin, půda a její zpracování, výživa rostlin, osivo Pěstování rostlin ze semen v místnosti Pěstování pokojových rostlin Pomůcky, nástroje a náčiní Pozorování rozmnožování rostlin a jeho záznam s využitím digitálních technologií	• provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování (5-3-01) • ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny (5-3-02) • volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní (5-3-03) • dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu (5-3-04) • zaznamená výsledky pozorování s využitím digitálních technologií (3-3-01)	Čj Čs M Vv EV-Lidské aktivity a problémy životního prostředí Vztah člověka k prostředí	

Příprava pokrmů Jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování Základní vybavení kuchyně, příprava pokrmu Výběr, nákup a skladování potravin Technika v kuchyni - historie a význam Hygiena, bezpečnost, první pomoc	• orientuje se v základním vybavení kuchyně (5-4-01) • připraví samostatně jednoduchý pokrm (5-4-02) • dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování (5-4-03) • udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch (5-4-04) • dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni (5-4-04)	Čj Čs M Hv OSV-Osobnostní rozvoj Sociální rozvoj EV-Vztah člověka k prostředí	
Rozvoj digitálních kompetencí Tvorba výrobku (pokrmu) podle videonávodu - zkoumání vlastností materiálů, surovin, využití vhodných pracovních pomůcek Samostatné vyhledání videonávodu, volba vhodného materiálu a pomůcek	• vytvoří zvolený výrobek podle videonávodu • zvolí si výrobek, samostatně vyhledá vhodný videonávod, výrobek vytvoří		

Předmět: Praktické činnosti**Tematický okruh: Práce s technickými materiály****Ročník: 6. - 7.****Časová dotace: 1 hod. týdně**

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Materiál a jeho vlastnosti Druhy materiálu, využití v praxi	žák rozezná základní druhy materiálů a určí jejich základní fyzikální a technické vlastnosti (9-1-02)	Fy – vlastnosti látek a těles OSV – osobnostní rozvoj	
Materiál a jeho zpracování Nářadí a nástroje pro ruční opracování Další pracovní pomůcky Využití digitálních a informačních technologií	- získá základní poznatky o zpracování technických materiálů a způsobech jejich opracování (zvláště dřevo, řezivo, dřevařské polotovary) (9-1-01) - ovládá názvosloví používaného nářadí a nástrojů (9-1-04) - umí využít informace z digitálních technologií - poznatky o zpracování technických materiálů a způsobech jejich opracování pomocí videí	Ze – průmysl ČR OSV – osobnostní rozvoj EV – vztah člověka k prostředí, lidské aktivity z vztah člověka k prostředí	
Jednoduché pracovní operace a postupy Využití digitálních a informačních technologií	- umí použít vhodné nářadí a nástroje nebo jiné pomůcky pro ruční opracování dřeva, kovů nebo plastů (9-1-03) - provádí základní pracovní úkony s materiálem (orýsování, řezání, rašplování, broušení, dlabání, vrtání, pilování, atd.) (9-1-01) - provádí povrchovou úpravu materiálu (lakování, moření, atd.) (9-1-02) - využívá různé způsoby spojování materiálů (lepení, hřebíky) (9-1-01) - umí použít vhodné nářadí a nástroje s použitím informačních a digitálních technologií	Fy – vzájemné působení těles M – racionální číslo, převody jednotek délky a obsahu, základní geom. útvary v rovině, kvádr a krychle, úhel OSV – osobnostní, sociální, morální rozvoj	
Technologický postup a organizace práce Využití digitálních a informačních technologií	- pracovní činnost provádí plánovaně (9-1-05) - volí správný pracovní postup (9-1-05) - správný pracovní postup vyhledá s použitím informačních a digitálních technologií - zaznamenává postup při tvorbě výrobku za využití dig. technologií	OSV – osobnostní rozvoj	
Technická dokumentace a její použití v praxi	- při práci využívá jednoduchou technickou dokumentaci (9-1-04) - sám zhotoví jednoduchý technický náčrt (9-1-04) - dovede určit rozměry, tvar, materiál výrobku (9-1-03)	M – zobrazování základních geometr. útvarů v rovině	
Zásady bezpečnosti a hygieny práce, první pomoc při úrazu	- dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny i zásady bezpečnosti a ochrany zdraví při práci s nářadím a nástroji (9-1-05) - poskytne první pomoc při úrazu (9-1-05)	Př – úrazy a první pomoc OSV – osobnostní rozvoj EV – vztah k prostředí	

Předmět: Praktické činnosti**Tematický okruh: Práce s technickými materiály****Ročník: 8. - 9.****Časová dotace: 1 hod. týdně**

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Materiál a jeho zpracování Nářadí a nástroje pro ruční opracování Další pracovní pomůcky Použití informačních a digitálních technologií	• prohloubí si základní poznatky o zpracování technických materiálů a způsobech jejich opracování a jejich využití v praxi (9-1-01) • získá poznatky o výrobě oceli a dalších kovů nebo slitin (9-1-02) • získá základní poznatky o plastech a dalších technických materiálech a jejich využití v praxi (9-1-02) • informativně se seznámí se strojním obráběním a obráběcími stroji na dřevo a kov (9-1-02) • umí využít informace z digitálních technologií - poznatky o zpracování technických materiálů a způsobech jejich opracování pomocí instruktážních videí	Ze – průmysl ČR, světový trh a mezinár. obchod Ch – složení látek, chem. prvky a reakce OSV – osobnostní rozvoj EV – vztah člověka k prostředí, lidské aktivity a vztah člověka k prostředí	
Jednoduché pracovní operace a postupy Použití informačních a digitálních technologií	• zdokonalí používání vhodného nářadí a nástrojů nebo jiných pomůcek pro ruční opracování dřeva, kovů nebo plastů (9-1-01) • zdokonalí provádění základních pracovních úkonů s materiálem (9-1-03) • seznámí se s dalšími způsoby povrchové úpravy materiálu (9-1-02) • využívá další druhy spojování materiálů (spojování vruty, šroub a matice atd.) (9-1-02) • umí vyříznout vnitřní a vnější závit na malém průměru (9-1-03) • používá posuvné měřítko pro měření délek a průměrů (9-1-02) • umí použít vhodné nářadí a nástroje s použitím názorných videí (videonávodu)	Fy – vzájemné působení těles M – racionální číslo, převody jednotek délky, obsahu, objemu, hmotnosti, základní geom. útvary v rovině, tělesa, úhel, osová souměrnost OSV – osobnostní, sociální a morální rozvoj	
Technologický postup a organizace Práce Použití informačních a digitálních technologií	• pracovní činnost provádí plánovaně, volí a dodržuje správný pracovní postup (9-1-03) • zvládne vytvořit jednoduchý pracovní postup (9-1-04) • správný pracovní postup vyhledá s použitím informačních videí (videonávodu) • zaznamenává postup při tvorbě výrobku na digitální technologie	OSV – osobnostní rozvoj	
Technická dokumentace a její použití v	• při práci využívá jednoduchou technickou dokumentaci, sám zhotoví	M – zobrazování	

praxi	jednoduchý technický náčrt nebo výkres (9-1-04) • seznámí se se základy pravoúhlého promítání (9-1-04) • využívá základních pravidel technického zobrazování (9-1-04)	zákl. geometr. útvarů v rovině, tělesa OSV – osobnostní rozvoj	
Zásady bezpečnosti a hygieny práce, první pomoc při úrazu	• dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny i zásady bezpečnosti a ochrany zdraví při práci s náradím a nástroji (9-1-05) • poskytne první pomoc při úrazu (9-1-05)	Fy – el. proud a napětí OSV – osobnostní rozvoj	

Komentář k učebnímu plánu a učebním osnovám:

- výuka předmětu Pracovní činnosti probíhá v odborné dílně
- žáci pracují s miniaturizovanými dřevoobráběcími stroji, pájkami apod.

Předmět: Praktické činnosti

Tematický okruh: Design a konstruování

Ročník: 6. - 7.

Časová dotace: 1 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Zásady bezpečnosti a hygieny práce, první pomoc při úrazu	• dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny i zásady bezpečnosti a ochrany zdraví při práci s nářadím a nástroji (9-2-04) • poskytne první pomoc při úrazu (9-2-04)	Př – úrazy a první pomoc OSV – osobnostní rozvoj EV – vztah k prostředí	
Materiál a jeho zpracování Nářadí a nástroje pro ruční opracování Další pracovní pomůcky Využití digitálních a informačních technologií	• získá základní poznatky o zpracování technických materiálů a způsobech jejich opracování (zvláště dřevo, rezivo, dřevařské polotovary) (9-1-01) • ovládá názvosloví používaného nářadí a nástrojů (9-1-04) • umí využít informace z digitálních technologií - poznatky o zpracování technických materiálů a způsobech jejich opracování pomocí instruktážních videí	Ze – průmysl ČR OSV – osobnostní rozvoj EV – vztah člověka k prostředí, lidské aktivity z vztah člověka k prostředí	
Technická dokumentace a její použití v praxi	• při práci využívá jednoduchou technickou dokumentaci (9-1-04) • sám zhotoví jednoduchý technický náčrt (9-1-04) • dovede určit rozměry, tvar, počet částí sestavy a materiál (9-1-03)	M – zobrazování zákl. geom. útvarů v rovině OSV – osobnostní rozvoj	
Pracuje s návodem, plánem, programem k sestavení modelu. Orientuje se v daném návodu, náčrtu, plánu. Dodržuje postup po krocích.	• sestaví podle návodu, náčrtu, plánu, jednoduchého programu daný (9-2-01)		
Rozpozná důležité konstrukční prvky konstrukce, odhalí a napraví případné chyby v konstrukci, navrhuje možné konstrukční úpravy. Sestaví daný model, upraví konstrukci, dle potřeby provede demontáž	• navrhne a sestaví jednoduché konstrukční prvky a ověří a porovná jejich funkčnost, nosnost, stabilitu aj. (9-2-02) • provádí montáž, demontáž a údržbu jednoduchých předmětů a zařízení (9-2-03)		

Předmět: Praktické činnosti

Tematický okruh: Příprava pokrmů

Ročník: 6. - 9. ročník

Časová dotace: 1 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Kuchyně základní vybavení udržování pořádku a čistoty bezpečnost a hygiena provozu Potraviny výběr nákup skladování skupiny potravin sestavování jídelníčku Příprava pokrmů úprava pokrmů za studena základní způsoby tepelné úpravy základní postupy při přípravě pokrmů a nápojů organizace práce, časové rozvržení a následnost pracovního postupu Úprava stolu a stolování jednoduché prostírání obsluha a chování u stolu slavnostní stolování v rodině zdobné prvky a květiny na stole Použití digitálních a informačních technologií Tvorba výrobku (pokrmu) podle videonávodu - zkoumání vlastností materiálů, využití vhodných pracovních pomůcek, samostatně vyhledání videonávodu, volba vhodného materiálu a pomůcek	• používá základní kuchyňský inventář (9-5-01) • pečuje o pořádek a čistotu v kuchyni (9-5-04) • bezpečně obsluhuje základní spotřebiče (9-5-01) • dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni (9-5-04) • seznamuje se s jednotlivými skupinami potravin, s výběrem, nákupem a skladováním potravin (9-5-02) • dbá na kvalitu a trvanlivost potravin (9-5-02) • vnímá ceny potravin s ohledem na ekonomickou situaci rodiny • sestaví jednoduchý jídelníček s ohledem na zdravou výživu (9-5-02) • seznamuje se se základními postupy při přípravě pokrmů a nápojů (9-5-02) • připraví jednoduché pokrmy za studena (9-5-02) • seznamuje se se základními způsoby tepelné úpravy pokrmů (vaření, pečení, smažení, dušení) (9-5-02) • připraví jednoduché pokrmy se zásadami zdravé výživy (9-5-02) • organizuje a plánuje svoji pracovní činnost (9-5-02) • dodržuje základní principy stolování, společenského chování a obsluhy u stolu ve společnosti (9-5-03) • dbá na úpravu stolu a zásady při stolování (9-5-03) • zvolí si výrobek, samostatně vyhledá vhodný videonávod, výrobek vytvoří • zaznamenává postup při tvorbě výrobku za využití digitálních technologií	Rv – rodina, ekonomický rozpočet Osobností a sociální výchova – sociální rozvoj - kooperace Osobností a sociální výchova – osobností rozvoj – psychohygiena, kreativita Environmentální výchova – základní podmínky života - vztah člověka k prostředí Osobností a sociální výchova – sociální rozvoj – komunikace Osobností a sociální výchova – osobností rozvoj - seberegulace a sebeorganizace	

Předmět: Praktické činnosti
Tematický okruh: Svět práce
Ročník: 8. - 9. ročník
Časová dotace: 1 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Znaky povolání, druhy a charakter pracovních činností Požadavky kvalifikační, zdravotní a osobnostní Možnosti vzdělávání na středních školách, náplň studijních a učebních oborů, přijímací řízení Nutné předpoklady pro výkon povolání - sebepoznání, sebehodnocení - osobní vlastnosti a schopnosti - osobní zájmy a cíle - testy IQ - zdravotní a tělesný stav - sociální dovednosti Poradenství pro vzdělávání, trh práce Informační základna – volba profesní orientace - úřad práce, IPS	• orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí (9-8-01) • rozliší různé druhy povolání (9-8-01) • vyjmenuje základní druhy pracovních činností (9-8-01) • uvede různé pracoviště a přiřadí používané pracovní prostředky (9-8-01) • seznámí se s požadavky pro výkon daného zaměstnání (9-8-01) • chápe význam pojmu kvalifikace • posoudí své možnosti při rozhodování o volbě povolání (9-8-02) • orientuje se v nabídce středního školství (9-8-03) • uvědomuje si různá zaměření oborů (9-8-03) • je seznámen s účelem a průběhem přijímacího řízení na různých typech škol (9-8-03) • zná charakterické rysy své osobnosti (9-8-04) • posuzuje své předpoklady pro výkon různých povolání (9-8-02) • využívá profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání (9-8-03) • ví, kde se informovat, zná sídlo úřadu práce a pedagogicko-psychologické poradny (9-8-03) • zná zdroje informací pro volbu povolání, orientuje se v nich (9-8-03) • vyhledává nabídky středních škol dle svého předpokládaného profesního zaměření (9-8-03) • zjišťuje studijní nebo učební obory, jejich náplň a podmínky přijímacího řízení (9-8-03) • vyhledává termíny Dnů otevřených dveří, prezentace škol a další propagační materiály (9-8-03)	Vo Vz Osobností a sociální výchova – osobností rozvoj Osobností a sociální výchova – sociální rozvoj Osobností a sociální výchova – morální rozvoj Výchova demokratického občana – občan, občanská společnost a škola Osobností a sociální výchova – osobností rozvoj	beseda se zástupci SŠ beseda se zástupcem ÚP

- Dny otevřených dveří - webové stránky škol - besedy se zástupci škol a firem - exkurze Rozhodování, plánování Vlivy na profesní orientaci Osobní zájmy a cíle, vlastnosti, schopnosti Přijímací zkoušky nanečisto, testy Příhláška, odvolací dopis Životopis, pohovor, inzerát Sebepoznávání, sebehodnocení, Pohovor u zaměstnavatele, komunikace, řeč těla, sociální dovednosti Pracovní právo, práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů Druhy organizací, formy podnikání Úřady práce, problémy nezaměstnanosti Využití informačních a digitálních technologií	• informuje se u zástupců škol a učilišť o podmínkách studia a přijímacího řízení (9-8-03) • orientuje se v nabídce pracovních příležitostí v regionu (9-8-02) • poznává praxi na exkurzi spojené s ukázkou pracovních procesů v různých oborech (9-8-02) • hodnotí svojí volbu z hlediska zájmů, cílů a schopností (9-8-02) • rozhoduje se pro vzdělávání na SŠ nebo SOU (9-8-02) • vybírá si z různých nabídek přijímacích zkoušek nanečisto, využívá nabídek v tisku, na internetu, ve škole (9-8-03) • seznamuje se s přijímacím řízením na SŠ, popř. odvolacím řízením • posuzuje formou testů předpoklady pro výkon daného povolání, úspěšné zvládnutí přijímacího řízení a dalšího studia • zvládne vyplnit přihlášku, ví o možnosti odvolání (9-8-03) • uvědomí si nutnost celoživotního vzdělávání (9-8-03) • v modelových situacích prokáže schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce, napíše svůj životopis, podá inzerát se všemi náležitostmi (9-8-04) • zvládá normy společenského chování při pohovoru, uvědomuje si význam neverbální komunikace (9-8-04) • seznámí se s pojmy pracovní právo, zákoník práce, zaměstnanec, zaměstnavatel, atd. (9-8-04) • chápe význam pracovní smlouvy s jejími náležitostmi (9-8-04) • seznamuje se s různými druhy organizací a formami podnikání (9-8-01) • uvědomuje si rizika spojená s nezaměstnaností a význam pracovních úřadů při zprostředkování práce (9-8-04) • vyhledává na specializovaných portálech informace o vybraných profesích/povoláních a profesních dovednostech, interaktivně se seznamuje s pracovními činnostmi, nástroji a prostředím vybraných profesí • využívá testy, hry a speciální aplikace k sebepoznávání a k hodnocení svých schopností a dovedností • vyhledává informace o tom, jaká kvalifikace (a další vzdělávání) je předpokladem pro vybranou profesi/povolání, orientuje se v online databázích středních a vysokých škol (a kurzů celoživotního učení)	Osobností a sociální výchova – osobností rozvoj Čj – sloh (životopis, inzerát, úřední dopis) Osobností a sociální výchova – sociální rozvoj Osobností a sociální výchova – morální rozvoj Výchova demokratického občana – občan, občanská společnost a škola	exkurze do výrobního podniku beseda se zástupcem ÚP poučení výchovného poradce přednáška, beseda beseda se zástupcem ÚP
---	--	---	--

	• používá vybrané webové stránky a portály pro získání a zpracování informací týkajících se poradenských služeb pro výběr povolání a souvisejícího studia (kariérové poradenství), včetně portálu úřadu práce • sestavuje své osobní portfolio dovedností (kompetencí), zkušeností a úspěchů • využívá digitální nástroje k prezentaci své osoby, svých dovedností a zkušeností v modelových situacích ze světa práce		
--	---	--	--

Pozn.: Výuka tohoto tematického okruhu bude prolínat ostatními tematickými okruhy v rámci praktických činností a zároveň bude realizovaná i v ostatních výchovně vzdělávacích oblastech. Bude využíváno různých forem výuky např. besedy, přednášky, projekty, exkurze, návštěva ÚP, využití internetu, propagačních materiálů, testů, návštěvy SŠ, atd.

Předmět: Praktické činnosti**Tematický okruh: Provoz a údržba domácnosti****Ročník: 6. - 9. ročník****Časová dotace: 1 hod. týdně**

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Domácí účetnictví Ekonomika domácnosti: rozpočet, příjmy, výdaje, platby, úspory Hotovostní a bezhotovostní platební styk Údržba a úklid domácnosti Systém domácích prací, postupy Prostředky a jejich dopad na životní prostředí Odpad a jeho ekologická likvidace Péče o okolí bytu: zahrada Bytové doplňky, dekorativní předměty: praktická lekce Elektrotechnika v domácnosti Elektrické spotřebiče, elektronika, sdělovací technika Funkce, ovládání a užití Ochrana, údržba, bezpečnost a ekonomika provozu Využití informační a digitálních technologií Údržba oděvů a textilií domácnosti Prací a čisticí prostředky Praní, žehlení prádla a ukládání prádla	• používá peníze jako platidlo (používá bankovky a mince, ověří si vrácené peníze, identifikuje bezhotovostní styk) a rozliší základní operace s penězi (platby, bezhotovostní styk) (9-4-01) • posoudí hodnotu peněz (porovná levný a drahý výrobek, kategorizuje produkty) a aplikuje to při nákupu i hospodaření s vlastními financemi (kapesné) (9-4-01) • rozpozná hlavní příjmy a výdaje domácnosti (mzda, platby za teplo, vodu, nájem, platby za telefon, internet...) (9-4-01) • vyjmenuje a stručně popíše obvyklé práce spojené s úklidem a běžným provozem domácnosti v kuchyni, obývacím pokoji, koupelně a vlastním pokoji (9-4-02) • předvede či popíše základní práce v domácnosti i s využitím domácích spotřebičů (9-4-02) • využije pro bezpečné a účelné zacházení s domácími spotřebiči návod nebo doporučení pro práci se spotřebičem (9-4-02) • vybere správnou pomůcku, nástroj, nářadí při péči o domácnost (9-4-03) • dodrží zadaný postup při údržbě oděvů (praní, zašití oděvu, žehlení, ukládání šatů) (9-4-03) • zná a dodržuje základní hygienické strategie a návyky v domácnosti (9-4-04) • dodrží zásady bezpečnosti při domácích pracích (9-4-04) • vyhledává a porovnává data, např. informace o spotřebičích, parametry přístrojů a strojů atd. • vyhledá krátké video nahrávky o použití různých spotřebičů v domácnosti, návody na údržbu přístrojů, návody ošetřování a pěstování zeleniny a ovoce • využívá digitální nástroje k prezentaci své osoby, svých dovedností a zkušeností v modelových situacích v různých oblastech (časosběrné foto a video...) • rozpozná a popíše nebezpečí spojená s elektrickými spotřebiči v	Vz: Rodina, Ekonomický rozpočet OSV: Psychohygiena, Mezilidské vztahy, Kreativita EV: Vztah člověka k prostředí, Základní podmínky života	

Základy technik ručních prací: praktická lekce	domácnosti (9-4-04) • poskytne první pomoc (ošetří drobná zranění, přivolá pomoc při závažnějších poraněních) (9-4-04) • respektuje třídění odpadu, volí vhodné čisticí prostředky • seznamuje se se základními technikami ručních prací, • vytvoří jednoduché bytové doplňky a dekorativní předměty • pečuje o zahradu a okolí bytu		
---	---	--	--

Předmět: Praktické činnosti**Tematický okruh: Využití digitálních technologií****Ročník: 8. – 9.****Časová dotace: 1 hod. týdně**

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Základní funkce digitální techniky Počítač a periferní zařízení (skener, tiskárna, tablet, dig. fotoaparát, videokamera, 3D tiskárna) Základní pojmy – jednotky informace, paměť počítače Diagnostika a odstraňování problémů Software – typy licence Péče o digitální techniku Hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy při práci s digitální technikou První pomoc při zasažení el. proudem a úrazu	• ovládá práci s digitálními zařízeními – pc, tablet, tiskárna, 3D tiskárna, skener, fotoaparát, videokameru (9-7-01) • ví, jak postupovat při problémech s digitálním zařízením (9-7-01) • umí propojit počítač s digitálním zařízením (9-7-02) • zná záznamová média, principy záznamu, jejich velikost (9-7-01) • dodržuje pravidla pro využívání softwaru podle licence (9-7-03) • využívá mobilní technologie (smartphone) pro informace k cestování, obchodování, vzdělávání, zábavu (9-7-01, 9-7-03) • ošetřuje a šetrně pracuje s digitální technikou (9-7-04) • dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy při práci s digitální technikou (9-7-05) • poskytne první pomoc při úrazu a zasažení el. proudem (9-7-05)	EV – Vztah člověka k prostředí (fotografie)	
Úprava fotografie Práce s digitálním fotoaparátem Programy pro úpravu fotografií např. Zoner Photo Studio, Corel Draw, ... a další – prostředí programu	• ovládá základní funkce programů pro úpravu fotografií např. Zoner Photo Studio, Corel Draw a další dostupné freeware programy • provádí úpravy fotografie – ořez, srovnání horizontu, úprava kolinearity, perspektiva, odstranění červených očí, klonovací razítko, úprava barvy, jas, kontrast, odstranění vad obrázku,... • tvoří koláže	MV – prezentace fotografií	
Úprava videa Programy pro úpravu videa - např. Pinnacle Studio – prostředí programu Úprava videa – střih, efekty, přechody, titulky, zvuk Internet, cloudová úložiště Služby internetu Sdílení dat	• ovládá základní funkce softwaru na úpravu videa (9-7-01) • používá software k sestřihávání filmu, vložení efektů, přechodů, titulků, zvuku (9-7-01) • aktivně využívá el. poštu, zná princip hypertextových odkazů, využívá vyhledávače, překladače, ukládá data z internetu • využívá on-line komunikaci (9-7-03) • sdílí data v cloudu	MV – práce v realizačním týmu	

Výuka probíhá zpravidla v dvouhodinových blocích jednou za 14 dní.

Předmět: Praktické činnosti**Tematický okruh: Pěstitelské práce a chovatelství****Ročník: 6. – 9.****Časová dotace: 1 hod. týdně**

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Bezpečnost a hygiena práce Hygiena a bezpečnost při práci Pěstitelství základní podmínky pro pěstování – půda a její zpracování, výživa rostlin ochrana rostlin a půdy zelenina – osivo, sadba, výpěstky podmínky a zásady pěstování pěstování vybraných druhů zeleniny okrasné rostliny – základy ošetrování pokojových květín pěstování okrasných dřevin a květín květina v exteriéru a interiéru (hydroponie, bonsaje), řez jednoduchá vazba, úprava květín ovocné rostliny – druhy ovocných rostlin, způsob pěstování, uskladnění a zpracování léčivé rostliny, rostliny a zdraví lidí koření – pěstování vybrané rostliny léčivé účinky rostlin, rostliny jedovaté rostliny jako drogy a jejich zneužívání alergie Chovatelství – chov zvířat v domácnosti, podmínky chovu, hygiena a bezpečnost chovu; kontakt se známými a neznámými zvířaty využití digitálních a inf. technologií	• dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu (9-3-05) • rozlišuje půdní druhy a půdní typy (9-3-01) • rozliší základní druhy zeleniny (9-3-01) • pozná běžné léčivé byliny (9-3-01) • pozná základní druhy koření (9-3-01) • jmenuje nebezpečné jedovaté rostliny, umí je poznávat (9-3-01) • pěstuje a využívá květiny pro výzdobu (9-3-01, 9-3-02) • pěstuje a pečuje o zeleň v okolí školy (9-3-03) • pečuje o okrasné dřeviny v okolí školy (9-3-02, 9-3-03) • pozná vybrané druhy ovocných rostlin (9-3-01) • zná podmínky chovu domácích zvířat (9-3-04, 9-3-05) • používá vybrané webové stránky a portály pro získání a zpracování informací • využívá digitální nástroje k prezentaci své osoby, svých dovedností a zkušeností v modelových situacích v oblasti pěstitelství a chovatelství (časosběrné foto a video...)	EV - základní podmínky života	

5.10 Doplnující vzdělávací obory

Do RVP ZV se zařazují Doplnující vzdělávací obory, které nejsou povinnou součástí základního vzdělávání, jeho vzdělávací obsah pouze doplňují a rozšiřují. Doplnující vzdělávací obory je možné využít pro všechny nebo jen pro některé žáky jako povinný nebo povinně volitelný vzdělávací obsah.

V současné době nezařazujeme do výuky žádný doplňující vzdělávací obor, v případě pozdějšího zařazení bude jeho náplň v příloze ŠVP.

5.11 Přehled volitelných předmětů zařazovaných podle zájmu žáků

Zařazení volitelných předmětů do učebního plánu školy sleduje individuální rozvoj žáka podle jeho zájmu a prohlubování vzdělání v jím zvolené oblasti. Nabídka předmětů kopíruje jednotlivé vzdělávací oblasti školního plánu. Žák si vybere předmět, který bude navštěvovat z aktualizované nabídky pro daný školní rok na období celého školního roku, popřípadě bude předmět pokračovat do dalšího ročníku. Počet volitelných předmětů vypsanych vedením školy ve školním roce je závislý od počtu žáků v daných ročnících, materiálně technického zabezpečení a personálního zabezpečení. Uplatňujeme zásadu nabídky předmětů z co největšího počtu oblastí.

- Sportovní hry
- Seminář z českého jazyka
- Seminář z matematiky
- Cvičení z matematiky
- Anglická konverzace
- Cvičení z anglického jazyka
- Německá konverzace
- Zeměpisné praktikum
- Přírodovědné praktikum
- Výtvarný ateliér
- Zdravověda

Obsahová náplň volitelných předmětů

Sportovní hry

Cílem tohoto předmětu je prohloubit význam základních sportovních her (jako kopaná, košíková, házená a volejbal), ale i her méně frekventovaných (florbal, softbal, lakros, korfbal apod.) a to jak po stránce teorie a taktiky, tak i po stránce herní a strategie. Naučit žáky nejen základům těchto her, individuálním dovednostem v jednotlivých sportovních hrách, týmové spolupráci a dodržování pravidel fair play, ale i je vést k organizování a řízení utkání dle základních pravidel u těchto jednotlivých sportů.

Seminář z českého jazyka

Cíl semináře: prohloubení, doplnění a rozšíření jednotlivých výstupů a kompetencí v rámci oboru Český jazyk a literatura. Žáci, kteří se rozhodnou pro studium na středních školách, si budou moci v semináři rozšířit a doplnit základní výstupy z hodin Čj a literatury, vyzkoušet jiné, náročnější a samostatnější formy práce. Důraz bude kladen na samostatné řešení problémů, prezentování výsledků samostatné nebo skupinové práce, společné hodnocení jednotlivých výstupů.

Seminář z matematiky

Předmět má za cíl shrnutí, prohloubení a rozšíření jednotlivých očekávaných výstupů oboru matematika v úzké vazbě na další přírodovědné obory. Volba předmětu by měla být žákem provedena s orientací na další vzdělávací dráhu. Žáci si budou moci vyzkoušet samostatnější a náročnější formy práce, jako např. práci na projektu, řešení konstrukčních úloh na počítači, vytváření tabulek a grafů v Excelu a práci s náročnějšími výukovými programy.

V 9. ročníku je předmět zaměřen na dokonalé procvičení a rozšíření základních znalostí a dovedností získaných v oboru matematika jako povinného předmětu v 9. ročníku.

Cvičení z matematiky

Předmět je zaměřen na dokonalé procvičení, prohloubení a upevnění dovedností získaných v oboru matematika s důrazem na aplikační úlohy popisující běžné situace života a praxe. Žáci budou více využívat prostředky výpočetní techniky (kalkulátory, výukové programy na PC).

V 9. ročníku je předmět zaměřen na dokonalé procvičení a upevnění základních znalostí a dovedností získaných v oboru matematika jako povinného předmětu v 9. ročníku.

Anglická konverzace

Tento předmět prohlubuje znalosti nabyté při běžných hodinách anglického jazyka. Orientuje se na schopnost úspěšně komunikovat v běžných situacích, rozšiřuje slovní zásobu frekventovaných slovíček a frází. Základem je párová nebo skupinová práce s maximálním důrazem na ústní projev. Nebudou hodnoceny znalosti, ale míra zapojení do činností v hodině a minimalizace používání mateřského jazyka.

Cvičení z anglického jazyka

Volitelný předmět je určen pro žáky, kteří pociťují obtíže ve zvládnutí učiva a tempa běžné třídy. Znalostní úroveň je přizpůsobena konkrétní skupině žáků s cílem dobře si osvojit, doučit nebo jen připomenout již probrané učivo. Obsahově z velké části tedy předmět koresponduje s učivem předmětu anglický jazyk. V hodině budou zahrnuty všechny základní dovednosti - poslech, mluvení, psaní a čtení. Cílem je především vedení žáků ke zvládnutí cvičení (speaking activities) podporujících užití daného jazykového jevu v ústním sdělení.

Německá konverzace

Výuka je zaměřena především na rozvíjení komunikačních schopností žáků pomocí mluvení a poslechu. Žáci zvládají běžné jazykové situace, hovoří na jednoduchá témata, rozumí čtenému a psanému textu, vyhledávají informace v různých materiálech. V hodinách konverzace si žáci zdokonalují dorozumívací schopnosti a schopnosti v oblasti porozumění. Žáci komunikují na odpovídající úrovni, umí naslouchat promluvám jiných lidí a vhodně na ně reagovat, zapojují se do diskuse. Využívají informační a komunikační prostředky a technologie pro komunikaci s okolním světem. Získané dovednosti uplatňují ve spolupráci s ostatními.

Zeměpisné praktikum

Cílem předmětu je shrnutí, prohloubení a rozšíření jednotlivých očekávaných výstupů oboru Zeměpis s důrazem na rozvoj praktických dovedností. Součástí předmětu jsou i praktická cvičení v terénu. Volba předmětu by měla být žákem provedena s orientací na další vzdělávací dráhu.

Seminář ze zeměpisu

Cílem předmětu je shrnutí, prohloubení a rozšíření jednotlivých očekávaných výstupů oboru Zeměpis v úzké vazbě na další přírodovědné obory. Volba předmětu by měla být žákem provedena s orientací na další vzdělávací dráhu.

Přírodovědné praktikum

Předmět úzce souvisí se všemi předměty vzdělávacího oboru *Člověk a příroda* a zejména s průřezovým tématem *Environmentální výchova*. Je zaměřen na komplexní rozšiřování a prohlubování učiva vzdělávacího oboru Člověk a příroda. Klade důraz na prožitkové poznávání přírody (přírodovědné vycházky, práce s přírodinami, vlastní badatelská práce), je zaměřen na budování a rozvíjení pozitivního vztahu k přírodě a vytváření postojů, které jsou v souladu s principem trvale udržitelného rozvoje. Předmět je realizován formou přírodovědných vycházek, badatelské činnosti, krátkodobých projektů, skupinové práce a prožitkových her.

Výtvarný ateliér

Předmět bude zaměřený na doplnění a prohloubení výtvarných dovedností a znalostí učiva 7. – 9. ročníku ze vzdělávací oblasti Člověk a umění se zaměřením na výtvarné soutěže a regionální akce. Součástí předmětu budou návštěvy Podbrdského muzea, které nabízí výstavy (nejen regionálních umělců). Formy, techniky a náměty, stupeň obtížnosti volí učitel podle školních projektů, možností žáků i školy. Některé tematické okruhy průřezových témat mohou procházet napříč vzdělávacími oblastmi v průběhu celého roku. Průřezová témata budou využita i v podobě samostatných projektů.

Zdravověda

Základem vzdělávacího obsahu předmětu Zdravověda je vzdělávací obsah předmětu Přírodopis (Biologie člověka) pro 2. stupeň ze vzdělávací oblasti Člověk a příroda. Rozvíjí průřezové téma - Osobnostní a sociální výchova. Předmět rozšiřuje znalosti o stavbě lidského těla, rozvíjí a zdokonaluje dovednosti získané při laboratorních pracích zaměřených na nácvik předlékařské 1. pomoci. Předmět Zdravověda je začleněn do rozvrhu formou jedné vyučovací hodiny každý týden .

Další předměty budou zařazovány do přílohy ŠVP.

Předmět: Sportovní hry – volitelný předmět

Ročník: 9.

Časová dotace: 1 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Košiková Volejbal Kopaná Florbal Házená Pálkovaná Softbal	• zdůvodní význam míčových her pro navazování a upevňování vztahů mezilidských kontaktů • rozpozná, která hra je vhodná pro určitý věk, pro prostředí a pro počet hráčů • dovede objasnit základní rozdíly mezi jednotlivými druhy sportovních her (kolektivní, individuální, míčové, síťové, pálkovací apod.) • ovládá základní pravidla základních kolektivních her (kopaná, košíková, házená, volejbal, florbal, softbal) • má povědomí i o dalších netradičních hrách (např. korfbal, ringo, hokejbal, lakros aj. – dle zaměření vyučujících) • zvládá základní individuální herní činnosti jednotlivých her • při hrách spolupracuje s ostatními členy týmu • dovede zvolit vhodnou herní taktiku pro jednotlivé hry • zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché závody či turnaje • zpracuje naměřená data a informace a podílí se na jejich prezentaci	OSV kooperace a kompetence komunikace morální rozvoj – řešení problémů, rozhodování VDO pravidla hodnocení pravidla komunikace MV tvorba mediálního sdělení práce v realizačním týmu	

Předmět: Seminář z českého jazyka – volitelný předmět

Ročník: 9.

Časová dotace: 1 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Tvarosloví	• procvičuje učivo o slovních druzích • procvičuje pravopisné jevy	OSV - sociální rozvoj VMS -objevujeme Evr. a svět Z - zeměpisné názvy	
Význam slov	• rozpozná slova jedno a mnohoznačná, tvoří řady synonym, antonym, pozná homonyma, dokáže vysvětlit přenos významu na základě metonymie a metafor. Běžně používá sousloví a rčení		
Slovní zásoba a tvoření slov Stavba slova	• tvoří odvozená slova pomocí předpon i přípon, rozumí zkratkám a slovům zkratkovým, pozná slova složená • rozliší kořen, předponu, příponu, slovotvorný základ a základové slovo • utvrzuje si pravopis		
Zvuková stránka jazyka	• utvrzuje si učivo týkající se hláskosloví, spisovné a nespisovné výslovnosti, zvukové stránky slova a věty		
Skladba Skladba věty jednoduché Skladba souvětí	• určuje v textu základní a rozvíjející větné členy • určuje druhy podmětu a přísudku • procvičuje pravopis shody přísudku s podmětem • rozlišuje větné členy holé, rozvité a několikanásobné, přístavkový vztah • rozlišuje věty jedno a dvojčlenné, větný ekvivalent • užívá správně interpunkci v textu • provádí rozbor složitějších souvětí, určuje druhy vedlejších vět a významové poměry • dokáže graficky znázornit stavbu složitějších souvětí		
Komplexní jazykový rozbor	• provádí komplexní jazykový rozbor daného textu		

Předmět: Seminář z matematiky – volitelný předmět**Ročník: 9.****Časová dotace: 1 hod. týdně**

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Lomené výrazy Lomený výraz Výpočty s lomenými výrazy Úprava složených lomených výrazů	- řeší příklady s více početními výkony - pracuje se složeným lomeným výrazem		
Rovnice a soustavy dvou lineárních rovnic o dvou neznámých Rovnice s neznámou ve jmenovateli Slovní úlohy (s procenty, o pohybu, na spol.práci) Soustava dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými Slovní úlohy řešené soustavou rovnic Nestandardní aplikační úlohy a problémy	- řeší rovnice s neznámou ve jmenovateli - vyřeší soustavu 2 rovnic o 2 neznámých metodou dosazovací nebo sčítací - diskutuje o počtu řešení soustavy dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými - řeší slovní úlohy z praxe pomocí soustav dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými (formuluje a řeší reálnou situaci pomocí soustav rovnic) - užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací	F – řešení úloh Ch – směsi EV – základní podmínky života, lidské aktivity a problémy životního prostředí – slovní úlohy řešené rovnicí nebo soustavou, nestandardní aplikační úlohy s problémy	volba optimální metody řešení; práce ve správném logickém sledu
Funkce Lineární funkce Kvadratická funkce Nepřímá úměrnost	- vyjádří danou funkci tabulkou, rovnicí i grafem - sestaví tabulku a sestrojí graf funkcí - řeší graficky soustavu dvou lineárních rovnic - užívá probrané funkce při řešení úloh z praxe	D – René Descartes – odkaz myslitelů F – síly, skládání sil	příklady závislosti z praktického života; rozvoj kauzálního myšlení, postupná schopnost zobecňování a abstrakce; aplikační úlohy z praxe
Podobnost. Goniometrické funkce Využití podobnosti, plány a mapy	poměr podobnosti využije k výpočtům délek stran geometrického útvaru	Z – podobnost - měřítko mapy	využití ICT k řešení úloh

Goniometrické funkce a jejich užití	- rozdělí a změní úsečku dané délky v daném poměru - užívá poměr podobnosti při práci s plány a mapami - užívá funkce sinus, kosinus a tangens ostrého úhlu při výpočtech v pravoúhlém trojúhelníku a při řešení úloh z praxe - užívá tyto funkce při výpočtech objemů a povrchů těles		
Jehlan, kužel, koule Jehlan Kužel Koule Slovní úlohy a praktické příklady	- žák užívá základní vlastnosti jehlanu, kužele a koule při řešení úloh - vypočítá povrch a objem jehlanu, kužele a koule ve složitějších případech - k výpočtům používá kalkulačtor - užívá goniometrické funkce při výpočtech - vyhledá potřebné informace pro práci v tabulkách, literatuře - řeší slovní úlohy a reálné příklady z praxe	Př – obecná krystalografie Z – Země jako rotační těleso, poledníky, rovnoběžky, práce s globusem	rozvoj zručnosti, přesnosti a trpělivosti, konstrukčního a kombinačního myšlení; rozvoj prostorové představivosti
Základy finanční matematiky Využití v rodinném hospodaření Převody měn	- řeší konkrétní problémy z praxe - umí převádět měnu	VMS - měna	mince a bankovky, platební karty; Internet – měna a její kurzy; rozvoj podnikatelských schopností a strategického myšlení

Předmět: Cvičení z matematiky – volitelný předmět**Ročník: 9.****Časová dotace: 1 hod. týdně**

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Lomené výrazy Lomený výraz Výpočty s lomenými výrazy	- určuje podmínky, za kterých má daný lomený výraz smysl - zkrátí a rozšiřuje lomené výrazy - sčítá a odčítá dva až tři lomené výrazy - násobí a dělí dva lomené výrazy		
Rovnice a soustavy dvou lineárních rovnic o dvou neznámých Rovnice s neznámou ve jmenovateli Slovní úlohy (s procenty, o pohybu, na spol.práci) Soustava dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými Slovní úlohy řešené soustavou rovnic	- vyřeší za pomoci ekvivalentních úprav rovnice se zlomky a závorkami - řeší jednoduché lineární rovnice s neznámou ve jmenovateli - řeší slovní úlohy z praxe vedoucí k jednoduchým lineárním rovnicím a rovnicím s neznámou ve jmenovateli - vyřeší soustavu 2 rovnic o 2 neznámých metodou dosazovací nebo sčítací - řeší jednoduché slovní úlohy z praxe pomocí soustav dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými	F – řešení úloh Ch – směsi EV – základní podmínky života, lidské aktivity a problémy životního prostředí – slovní úlohy řešené rovnicí nebo soustavou,	volba optimální metody řešení; práce ve správném logickém sledu
Funkce Funkce – definiční obor a množina hodnot, graf Přímá úměrnost Lineární funkce – vlastnosti, graf Kvadratická funkce $y = x^2$ Nepřímá úměrnost	- určí definiční obor funkce a množinu hodnot funkce - vyjádří danou funkci tabulkou, rovnicí i grafem - sestaví tabulku a sestojí graf funkce přímé a nepřímé úměrnosti, lineární funkce a základní kvadratické funkce ($y = x^2$) - pozná, zda funkce je rostoucí nebo klesající	D – René Descartes – odkaz myslitelů F – síly, skládání sil	příklady závislosti z praktického života a jejich vlastnosti; rozvoj kauzálního myšlení, postupná schopnost zobecňování a abstrakce; aplikační úlohy z praxe

Podobnost. Goniometrické funkce Podobnost útvarů v rovině, poměr podobnosti Dělení a změna úsečky v daném poměru Využití podobnosti, plány a mapy Funkce sinus, kosinus, tangens Výpočty v pravoúhlém trojúhelníku	• určí poměr podobnosti • poměr podobnosti využije k výpočtům délek stran geometrického útvaru • sestrojí rovinný obraz podobný danému • rozdělí a změní úsečku dané délky v daném poměru • užívá poměr podobnosti při práci s plány a mapami • určuje hodnoty těchto funkcí pomocí tabulek nebo kalkulátoru • užívá funkce sinus, kosinus a tangens ostrého úhlu při výpočtech v pravoúhlém trojúhelníku	Z – podobnost - měřítko mapy	využití k řešení úloh prostředků výpočetní techniky
Jehlan, kužel, koule Jehlan – vlastnosti, výpočty Kužel – vlastnosti, výpočty Koule – vlastnosti, výpočty	• žák vysvětlí pojmy a základní vlastnosti jehlanu, kužele a koule • vypočítá povrch a objem jehlanu, kužele a koule s užitím vzorce v jednoduchých případech • k výpočtům používá kalkulátor	Př – obecná krystalografie Z – Země jako rotační těleso, poledníky, rovnoběžky, práce s globusem	rozvoj zručnosti, přesnosti a trpělivosti, konstrukčního a kombinačního myšlení;

Předmět: Anglická konverzace – volitelný předmět**Ročník: 9.****Časová dotace: 1 hod. týdně**

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Slovní zásoba a komunikační dovednosti Sociální komunikace Kultura Zaměstnání Příkazy a zákazy Každodenní situace a problémy Nejužívanější výrazy Směry a umístění	- domluví se v běžných situacích v komunikaci s vrstevníky za užití vybraných nejfrekventovanějších frází - vyžádá si jednoduchou informaci - pojmenuje některá povolání, rozumí nabídce pracovní příležitosti (např. inzerát), sestaví jednoduchý formální dopis v reakci na nabídku práce - orientuje se ve slovní zásobě světa filmu, vytvoří jednoduchou recenzi k filmu nebo divadelní hře - popíše trasu a polohu, rozumí instrukcím o směru cesty - seznámí se se samostudijními dovednostmi při rozšiřování slovní zásoby - odvodí pravděpodobný význam nových slov z kontextu textu - rozumí obsahu jednoduchých textů některých autentických materiálů, v textech vyhledá známé fráze a odpovědi na otázky - rozumí jednoduché a zřetelně vyslovované promluvě a konverzaci - stručně reprodukuje obsah přiměřeně obtížného textu, promluvy a konverzace - používá dvojjazyčný slovník, vyhledá informaci nebo význam slova ve vhodném výkladovém slovníku, používá překladače	OSV- Seberegulace MV – Fungování a vliv médií ve spol. OSV – Rozvoj schopností sebepoznávání	dovednosti pro učení se slovíček
Fonetika Mezinárodní fonetická abeceda (IPA) Anglické samohlásky a dvojhlásky Anglické souhlásky	- čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu - rozlišuje grafickou, zvukovou a foneticky symbolickou podobu slova - přečte fonetický zápis probíraných slovíček v IPA, přečte fonetický zápis neznámých slovíček v kombinaci českých písmen a IPA - orientuje se ve fonetických symbolech samohlásek a souhlásek, označování jejich délky a přízvuku ve slovech v IPA		
Reálie Známé osobnosti Historické události Turisticky zajímavá místa	- seznámí se s některými známými (historickými) osobnostmi anglicky mluvících zemí a jejich životem - jednoduše popíše vybranou historickou událost anglicky mluvící země - sestaví stručný popis vybraného turisticky zajímavého místa anglicky mluvící země, včetně informací o způsobech vyžití	VEGS	

Ročník: 9.

Ročník: 9.

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Slovní zásoba a komunikační dovednosti Sociální komunikace Kultura Zaměstnání Každodenní situace a problémy Nejužívanější výrazy	- jednoduchým způsobem se domluví v běžných situacích v komunikaci s vrstevníky za užití vybraných nejfrekventovanějších frází - vyžádá jednoduchou informaci - pojmenuje některá povolání, rozumí nabídce pracovní příležitosti (např. inzerát), sestaví jednoduchý formální dopis v reakci na nabídku práce - seznámí se se samostudijními dovednostmi při rozšiřování slovní zásoby - odvodí pravděpodobný význam nových slov z kontextu textu - rozumí obsahu jednoduchých textů v učebnici a některých autentických materiálů, v textech vyhledá známé fráze a odpovědi na otázky - rozumí jednoduché a zřetelně vyslovované promluvě a konverzaci - stručně reprodukuje obsah přiměřeně obtížného textu, promluvy a konverzace - používá dvojjazyčný slovník, vyhledá informaci nebo význam slova ve vhodném výkladovém slovníku, používá překladače	OSV- Seberegulace OSV – Rozvoj schopností sebepoznávání	dovednosti pro učení se slovíček
Skladba, časy Opakování přítomné časy Minulé časy Předpřítomný čas Trpný rod	- písemně a gramaticky správně tvoří oznamovací věty v přítomném čase prostém průběhovém, minulém čase prostém a průběhovém - rozlišuje prostý a průběhový čas u přítomného a minulého času a správně je užívá v jednoduchém sdělení - tvoří otázky a přítomném a minulém čase, vyžádá si jednoduchou informaci - písemně, gramaticky správně tvoří a obměňuje věty v předpřítomném čase - rozlišuje použití přítomného času jednoduchého a perfekta - rozumí ději krátkého textu v přítomném a předpřítomném čase - rozlišuje rod činný a trpný - tvoří věty v trpném rodě v přítomném a minulém čase prostém		

Tvarosloví Způsobová slovesa Slovesa – přičestí sloves Příslovečné fráze s for a since Stavová slovesa Frázová slovesa	• správně používá slovesa can, must, have to, should • tvoří přičestí vybraných sloves • správně používá příslovečné fráze s předložkou for a since při tvoření vět v předpřítomném čase • rozlišuje stavová slovesa od dějových, používá správný tvar (prostý nebo průběhový) těchto sloves v přítomných časech • seznámí se s rozšířeností použití frázových sloves a anglickém jazyce, rozumí některým vybraným frázovým slovesům a odvodí význam některých nových v textu		
Fonetika Mezinárodní fonetická abeceda (IPA) Anglické samohlásky a dvojhlásky Anglické souhlásky	• čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu • rozlišuje grafickou, zvukovou a foneticky symbolickou podobu slova • přečte fonetický zápis probíraných slovíček v IPA, přečte fonetický zápis neznámých slovíček v kombinaci českých písmen a IPA • orientuje se ve fonetických symbolech samohlásek a souhlásek, označování jejich délky a přízvuku ve slovech v IPA		
Reálie Znamé osobnosti Historické události Turisticky zajímavá místa	• seznámí se s některými známými (historickými) osobnostmi anglicky mluvících zemí a jejich životem • jednoduše popíše vybranou historickou událost anglicky mluvící země • sestaví stručný popis vybraného turisticky zajímavého místa anglicky mluvící země, včetně informací o způsobech vyžití	VEGS	

Předmět: Německá konverzace**Ročník: 9. ročník****Časová dotace: 1 hod. týdně**

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Tematické okruhy In der Wohnung In der Stadt Beim Arzt Wir fahren ab Reisen hlubší osvojení cizího jazyka volná reprodukce přečteného nebo vyslechnutého textu zpracování zadaného či volného tématu s využitím slovníku a dalších jazykových příruček původní jednoduché materiály ze země studovaného jazyka rozvíjení konverzačních schopností dramatická improvizace rozšíření slovní zásoby práce se slovníkem	- vyjmenuje jednotlivé části bytu, pojmenuje základní zařízení bytu - pojmenuje stavby ve městě a popíše směr cesty, představí město, ve kterém žije - vyjmenuje základní výrazy k tématu zdraví a nemoc, jednoduše popíše návštěvu u lékaře a průběh nemoci - vyjmenuje jednotlivé části oblečení, určí oblečení k různým příležitostem - seznamuje se s možnostmi cestování - cíle, ubytování, způsoby dopravy, ceny - postihne hlavní smysl sdělení včetně důležitých detailů - stručně reprodukuje obsah přiměřeně obtížného textu - porozumí úryvkům autentických textů převážně informativního charakteru, snaží se odhadnout význam nových slov - běžně používá cizojazyčné slovníky a jazykové příručky - orientuje se v základních reáliích, a to i v porovnání s reáliemi mateřské země - písemně, gramaticky správně tvoří a obměňuje jednoduché věty a krátké texty	ČJ – gramatické učivo Z – zeměpisné poznatky Osobností a sociální rozvoj – osobností rozvoj – rozvoj schopností a poznání Osobností a sociální rozvoj – sociální rozvoj – komunikace Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – objevujeme Evropu a svět Multikulturní výchova - multikulturalita - etnický původ Mediální výchova – tvorba mediálního sdělení	

Předmět: Zeměpisné praktikum – volitelný předmět**Ročník: 9.****Časová dotace: 1 hod. týdně**

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Úvod seznámení s učivem Topografie Práce s mapou a buzolou Práce s mapou místní krajiny Měřítko mapy Turistické a pochodové značky	- určuje světové strany na mapě a v terénu - orientuje v terénu mapu, pracuje prakticky s mapou a buzolou v terénu - orientuje se podle význačných objektů v krajině - určuje podle mapy v terénu orientační objekty a své vlastní stanoviště - provádí měření vzdáleností na mapách - čte s porozuměním pochodové a turistické značky v mapě	MKV – kulturní difference - etnický původ	
Azimuty	pracuje s pochodovým úhlem – azimutem, pohybuje se v terénu podle azimutu	MKV – kulturní difference - etnický původ	
Náčrt pochodové osy Určování a odhad vzdáleností a výšky	- pořizuje náčrty pochodové osy - odhaduje vzdálenosti a odhaduje výšku určených objektů v terénu		
Pobyt a pohyb v přírodě Příprava výletů – práce s turistickými mapami, internetem Topografické hry v přírodě	- aplikuje při cvičeních v terénu a při zeměpisných exkurzích v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v terénu - pracuje aktivně s turistickými mapami, provádí měření vzdáleností na mapách, vyhledává základní údaje z map - hodnotí postupy a výsledky svých prací, vhodně je prezentuje	MkV – princip sociálního smíru a solidarity	
Ekoškola – odpady, energie, voda, prostředí školy, doprava	- rozvíjí porozumění souvislostem v biosféře, vztahům člověka a prostředí a důsledkům lidských činností na prostředí - napomáhá rozvíjení spolupráce v péči o živ. prostředí na místní úrovni - přispívá k vnímání života jako nejvyšší hodnoty - vede k pochopení významu a nezbytnosti udržitelného rozvoje jako pozitivní perspektivy dalšího vývoje lidské společnosti - podněcuje aktivitu, tvořivost, toleranci, vstřícnost a ohleduplnost ve vztahu k životnímu prostředí		
Jízdní a letové řády	- pracuje s porozuměním s jízdními a letovými řády v tištěné i elektronické podobě, pořizuje přiměřenou dokumentaci z výletů a cest včetně náčrtků, fotodokumentace a videosnímků - jedná a chová se v krajině podle zásad osobní bezpečnosti	EV – ekosystémy - lidské aktivity a problémy životního prostředí - vztah člověka k prostředí	

Předmět: Přírodopisné praktikum – volitelný předmět

Ročník: 9.

Časová dotace: 1 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Základní ekologické pojmy	orientuje v základních ekologických pojmech (populace, diverzita, biom, ekosystém)	EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí, udržitelný rozvoj	
Biotické a abiotické podmínky	porovnává různé typy přizpůsobení různým životním podmínkám		
Ekosystém les	- rozlišuje přírodní a umělé ekosystémy, na příkladu lesa pochopí potravní řetězec - porovnává druhové bohatství jednotlivých pater - vysvětlí, proč listy opadávají a proč se zbarvují	EV – ekosystémy	
Krajina přírodní / kulturní	- vysvětlí pojem kultivace - uvádí příklady zásahů člověka do krajiny (kladné i záporné) - analyzuje tyto zásahy, hodnotí jejich význam a důsledky - vysvětlí pojem půdní reakce, dává do souvislostí pH a rostlinné druhy		
Biomy – život v jednotlivých klimatických pásmech Mírný pás, typy ekosystémů Ekosystém louka	- rozlišuje jednotlivé typy biomů a uvede příklad typických organismů - na konkrétním příkladě ekosystému vysvětlí základní vztahy a zhodnotí důsledky narušení ekosystému	EGS – důsledky globálních problémů lidstva EV – problém pH půdy deštné pralesy a důsledky jejich ubývání	
Ohrožené druhy rostlin a živočichů Systém ochrany přírodního bohatství Národní parky, CHKO Český ráj Význam organizace UNESCO Zoologické zahrady – ano či ne	- uvede příklad ohrožených druhů a posoudí důvod ohrožení, navrhne řešení - seznámí se s CHKO Český ráj a je schopen pohovořit o zajímavostech a významu CHKO	EGS – problémy třetího světa, boj o vodu EGS - světová organizace UNESCO	

Předmět: Výtvarný ateliér
Ročník: 9.
Časová dotace: 1 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Kresba	užívá různé druhy linií a prvků v ploše, používá výtvarnou zkratku, umí zjednodušovat, vybírá prostředky podle charakteru a účelu kresby, využívá znalosti při tvorbě školního kalendáře	D - umělecké slohy Pč - Svět práce - lidová tvořivost Z - krajina, horizont. Vz - prevence zneužívání návykových látek.	
Malba	umí vyjádřit děje a události, krajiny a zátiší, prohlubuje si znalosti o barvě, kombinuje je i s jinými technikami, aplikuje dovednosti při práci ve výtvarných soutěžích a projektech	OSV- kreativita EV- lidské aktivity a problémy živ. prostředí	
Materiál a prostor	používá různé materiály, poznává jejich vlastnosti a zvládá jejich využití při práci s prostorem		
Plocha a její řešení	vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření, prohlubuje si dovednosti při výrobě dekorativních předmětů, přání, využívá barevného a světlostního kontrastu, používá raznice	OSV- kreativita (originalita, citlivost, schopnost vidět věci jinak)	
Příprava výtvarných panelů	připravuje a zhotovuje panely pro výstavy, aktivně se podílí na instalaci		
Návštěvy výstav	navštěvuje výstavy v Podbrdském muzeu, učí se rozumět výtvarným dílům	MkV- lidské vztahy	

Komentář:

Techniky, okruhy a formy práce stejné jako ve výtvarné výchově.

Každoroční výtvarné projekty: Vánoce, Jaro a Velikonoce, Den Země, Den dětí, projekt spojený s kulturou a historií města Rožmitál, Drogy a závislost, Ochrana člověka za mimořádných událostí...

Jednoroční školní výtvarné projekty

Předmět: Zdravověda – volitelný předmět**Ročník: 9.****Časová dotace: 1 hod. týdně**

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Úvod, seznámení s učivem Postup při poskytování první pomoci Ohlášení úrazu a zranění, telefonní čísla lékařské služby 1. pomoci Opěrná a pohybová soustava Ošetření ran Obvazová technika Druhy krvácení, zastavení krvácení Šok, protišoková opatření Polohování a přeprava zraněných	• zajišťuje poskytování laické předlékařské první pomoci • zná telefonní čísla lékařské služby • zabezpečuje u zraněného základní životní funkce • postupuje tak, aby zmírnil poranění a poškození • procvičuje stavbu a funkci opěrné a pohybové soustavy • rozlišuje základní druhy obvazů, nacvičuje správné a rychlé přiložení obvazů, nacvičuje ošetření povrchových ran • pozná druh krvácení, poskytne první pomoc při krvácení • poskytuje první pomoc při šoku • nacvičuje polohování a transport zraněného	OSV - osobnostní rozvoj - sebepoznání a sebepojetí	
Poranění kostí a kloubů Zlomeniny Podvrtnutí a vykloubení	• provádí znehybnění končetiny při podezření na zlomeninu pomocí dlahy • rozlišuje typy zlomenin, nacvičuje znehybnění zraněných kloubů		
Zástava dýchání, umělé dýchání z plic do plic Zástava srdeční činnosti, nepřímá masáž srdce	• na resuscitační loutce předvede umělé dýchání z plic do plic a nepřímou masáž srdce		
Popáleniny, poleptání, omrzliny Poranění mozku, páteře a míchy Bezvědomí, stabilizovaná poloha Poranění břicha a hrudníku	• rozlišuje typy poranění kůže a nacvičuje jejich ošetření • pozná příznaky poranění mozku, páteře a míchy, předvede na spolužákovi stabilizovanou polohu		
Vybavení domácí lékárny	• podle dostupných pomůcek předvede vybavení domácí lékárny		

5.12 Přehled nepovinných předmětů zařazovaných podle zájmu žáků

Nepovinné předměty jsou vyučovány nad rámec povinné týdenní hodinové dotace. Jejich nabídka může rozšířit výběr činností, o které mají žáci zájem. Nepovinné předměty lze doplnit z nabídky volitelných předmětů.

Náboženství

Předmět náboženství rozvíjí a podporuje základní předpoklady křesťanského životního postoje a jednání. Je nabízen žákům všech ročníků na prvním i druhém stupni. Vyučování má časovou dotaci 1 hodinu týdně.

Environmentální výchova

Předmět úzce souvisí se všemi předměty vzdělávacího oboru *Člověk a příroda*. U žáků bude podporovat vědomí odpovědnosti za životní prostředí. Zapojí žáky do rozhodovacích a posuzovacích procesů běžného života. Bude podporovat vědomí odpovědného a šetrného jednání v každodenních situacích, též připravenost sám něco udělat. Bude rozvíjet spolupráci v péči o životní prostředí na místní, regionální úrovni. Povede k vnímavému a citlivému přístupu k přírodě a přírodnímu a kulturnímu dědictví. Bude rozvíjet porozumění souvislostem v biosféře, vztahům člověka a prostředí a důsledkům lidských činností na prostředí, pěstovat návyky nezbytné pro každodenní žádoucí jednání občana vůči prostředí a podněcovat aktivitu, tvořivost, toleranci, vstřícnost a ohleduplnost ve vztahu k přírodě. Bude podporovat angažovanost v řešení problémů spojených s ochranou životního prostředí.

Předmět: Náboženství
Ročník: 1. – 5. ročník
Časová dotace: 1 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Prohlubování vztahu mezi zkušeností a duchovním rozměrem osobnosti žáka Porozumění principům křesťanské etiky	- žák umí jednoduchým způsobem hodnotit své jednání ve shodě se svým svědomím - žák je povšechně citlivý k ztišení a naslouchání - žák umí vyjádřit vlastními slovy, že život je jako cesta, na které může být křesťanství orientačním bodem.	OSV – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, vztahy k druhým lidem OSV – rozvoj základních rysů kreativity	
Zcitlivění pro křesťanské slavnosti a svátky	- žák umí reprodukovat vlastními slovy biblické události zvěstování a narození Ježíše, vysvětlí princip navigační technologie - žák umí rozlišit aktivní a pasivní přístup k životu - žák je schopen reflexe svého pohledu na lidské utrpení a smrt a spojí si ji prostřednictvím událostí křížové cesty s křesťanským pohledem na smysl lidského utrpení	Život a funkce rodiny → Člověk a jeho svět Slavení svátků → Člověk a jeho svět: OSV – chování podporující dobré vztahy	
Porozumění biblickým příběhům	- žák umí reprodukovat základní události Ježíšova života - žák vnímá souvislost příběhu o cestě do zaslíbené země s cestou svého života. - žák umí přiřadit vybrané prvky biblické události k učení církve	Zeměpisné zvláštnosti - Člověk a jeho svět Základní literární pojmy → Jazyk a jazyková komunikace	
Znalost základních tezí křesťanského učení	- žák je otevřený poznávat, že život je dar, který může prožívat ve společenství církve - žák umí vyjmenovat Ježíšovy výroky „Já jsem...“	OSV – péče o dobré vztahy, dobrá organizace času, uvolnění - relaxace	
Výchova v duchu křesťanské spirituality	- žák formuluje modlitbu vlastními slovy, umí modlitbu Otče náš a umí jednoduše vysvětlit její jednotlivé části ve vztahu ke svému životu - žák umí vyjádřit radost z toho, že může druhému dávat a sám být obohacen - žák umí vyjmenovat části mše svaté	Mezníky v životě člověka → Člověk a jeho svět MKV – poznávání vlastního kulturního zakotvení	

Předmět: Náboženství
Ročník: 6. – 9. ročník
Časová dotace: 1 hod. týdně

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Prohlubování vztahu mezi zkušeností a duchovním rozměrem osobnosti žáka Porozumění principům křesťanské etiky	- žák si je vědom existence konfliktů vypadajících z lidského pohledu jako neřešitelné - žák umí reflektovat vlastní zkušenosti konfrontace s pomluvou - žák má být připraven s vědomím vlastní jedinečnosti přijmout své místo ve skupině - žák umí ocenit potřebu životních vzorů	OSV – co o sobě vím MV – výrazové prostředky a jejich uplatnění pro vyjádření či zastření názoru a postoje i pro záměrnou manipulaci	
Zcitlivění pro křesťanské slavnosti a svátky	- žák umí pojmenovat rozdíl mezi pašijemi a křížovou cestou - žák umí vysvětlit událost narození Ježíše - žák se umí konfrontovat s vlastní vinou a s vědomím skutečnosti, že Ježíš Kristus zemřel za naše hříchy - žák umí sdělit vlastní názor na situaci, kdy se člověk po uznání viny setkává s odpuštěním	OSV – dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému VDO – angažovat se a být zainteresovaný na zájmu celku	
Ekumenický rozměr křesťanství a mezináboženský dialog	- žák umí obhájit historicitu Ježíše, vyložit argumenty víry a Kristova učení, pojmenovat společné základy víry - žák rozumí rozdílům a společným prvkům v učení světových náboženství a postoj vzájemné tolerance vnímá jako základní zásadu vlastního jednání.	Holocaust → Dějepis Rozmanitost kulturních projevů → Výchova k občanství	
Znalost základních tezí křesťanského učení	- žák umí reprodukovat vyznání víry jako akt důvěry k Bohu - žák umí vysvětlit, proč věda a víra nestojí v rozporu - žák umí zdůvodnit, proč není evoluční vývojová teorie překážkou víry v Boha	Vývoj živočichů, fylogeneze a ontogeneze člověka → Přírodopis	
Výchova v duchu křesťanské spirituality	- žák umí z pohledu křesťanské naděje vysvětlit větu, že život je silnější než smrt - žák ve svém životě aplikuje jednotlivé oblasti křesťanské spirituality	Vnitřní svět člověka → Výchova k občanství	

Předmět: Environmentální výchova

Ročník: 3. - 9.

Časová dotace: 1 hod. za dva týdny

Učivo	Konkretizované výstupy pro žáka	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata	Poznámky
Interakce příroda – společnost Společenské (sociální) prostředí a jeho vztah k přírodnímu prostředí Využívání přírodních zdrojů a energií Globální civilizační, environmentální a ekologické problémy lidstva Udržitelnost života – celosvětový mezinárodní environmentální program a politika Ochrana životního prostředí: ochrana přírody, chráněná území přírody Nástroje ochrany přírody a životního prostředí, instituce a organizace ochrany přírody a životního prostředí	• objasní komplexnost a globálnost působení antropogenních vlivů na krajinu a na životní prostředí a lokalizuje na příkladech poškozování složek krajiny ve světovém, kontinentálním či v lokálním měřítku i poškozování životního prostředí podle jednotlivých aktivit v hospodářských sektorech a odvětvích • zhodnotí přírodní zdroje z hlediska jejich vyčerpatelnosti a obnovitelnosti • objasní nerovnoměrné rozmístění a využívání přírodních zdrojů a energií ve světě a posoudí nebezpečí nedostatku přírodních zdrojů s ohledem na další vývoj a rozvoj potřeb lidské společnosti • zhodnotí na příkladech vliv kvality přírodního prostředí na zdravotní stav obyvatelstva, na tvorbu životního stylu i na celospolečenské klima • objasní na příkladech narušení společenského prostředí, jejich příčiny v lokálním, regionálním a v globálním měřítku a posoudí vliv složení a struktury společenského prostředí na chování lidí • vyhodnotí společné a rozdílné aspekty v životním prostředí měst a venkova • posoudí příčiny a následky globálního poškozování životního prostředí • osvětlí faktory udržitelného života, resp. rozvoje lidské společnosti a hlavní zásady ochrany přírody a životního prostředí platné pro každého člověka • objasní na konkrétních příkladech funkce a role velkoplošných chráněných území přírody • objasní funkce a vyjádří svými slovy, co každý občan může udělat pro zlepšení a rozvoj životního prostředí	EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí, udržitelný život (rozvoj) společnosti, vztah člověka k prostředí, životní styl, prostředí a zdraví, možnosti a způsoby ochrany zdraví	

6. Hodnocení žáků a autoevaluace školy

6.1 Hodnocení žáků

Nedílnou součástí výchovně vzdělávacího procesu ve škole je hodnocení žáků. Hodnocení žáků je běžnou činností, kterou učitel vykonává průběžně ve výuce (ale i mimo ni) po celý školní rok.

Cílem hodnocení je poskytnout žákovi zpětnou vazbu, prostřednictvím které získává informace o tom, jak danou problematiku zvládá, jak dovede zacházet s tím, co se naučil, v čem se zlepšil a v čem ještě chybí. Hodnocení žáka vychází ze stanovení jasných cílů a konkrétních kritérií, jimiž lze žákovu činnost a její výsledky poměřovat, na jejichž základě může i žák hodnotit svou práci. Nedílnou součástí hodnocení musí být konkrétní návod, jak má žák postupovat, aby přetrvávající nedostatky odstranil.

Hodnocení nesmí být zaměřeno primárně na srovnávání žáka s jeho spolužáky, mělo by se soustředit i na individuální pokrok každého žáka, respektive na hodnocení naplnění předem stanovených požadavků. Součástí hodnocení žáka ve škole je též hodnocení jeho chování a projevu. Celkově však hodnocení nesmí vést ke snižování důstojnosti a sebedůvěry žáka.

Jedním z hlavních cílů pedagogické práce obecně by se mělo stát oslabování vnější motivace žáků – motivace prostřednictvím známek. Naopak by mělo docházet k posilování motivace vnitřní, která je podporována navozováním potřeb žáků, navozováním vhodných sociálních vztahů (klimatu ve třídě), žákovým vlastním (sebe)hodnocením.

6.1.1 Pravidla pro hodnocení a klasifikaci žáků

Hodnocení žáka (žakových výsledků) spočívá v naplňování očekávaných výstupů v jednotlivých vzdělávacích oborech, respektive vyučovacích předmětech, a současně získávání klíčových kompetencí.

Klíčovou roli mezi všemi evaluačními činnostmi zaujímá hodnocení a klasifikace žáka učitelem. Volba metod a forem evaluace je plně v kompetenci učitele. Při výběru vhodné formy hodnocení by měl vyučující vždy zvážit i její „motivační dopad“ na žáka a brát ohled na individuální vloh a vlastnosti žáka.

Součástí hodnocení je i sebehodnocení žáků, jejich snaha posoudit nejen svoji práci, ale i vynaložené úsilí, osobní možnosti a rezervy. Žák si tak sám vytváří zpětnou vazbu, učí se kritickému sebehodnocení a hodnocení svých spolužáků. Učitel by měl všude, kde je to vhodné, vytvářet pro tyto evaluační formy dostatečný prostor. Žák provádí své vlastní sebehodnocení do žakovské knížky 2 krát během školního roku.

Velmi cenným nástrojem pro hodnocení práce žáků je žakovské „portfolio“. Jedná se o shromažďování materiálů různého druhu tak, aby dokumentovaly stav vědomostí a dovedností žáka, případně úroveň osvojení jednotlivých kompetencí ve vzdělávání. Žáci mohou po dohodě s vyučujícím do svého portfolio zařazovat i osobní záznamy o úspěších v mimoškolní činnosti. Výhoda portfolio spočívá v tom, že do něj nejsou zařazovány žakovy nezdary. Dokumentování žakovského pokroku přispívá k udržení jeho vnitřní motivace k učení.

6.1.2 Způsoby hodnocení žáka

Ve všech ročnících bude používáno hodnocení pomocí klasifikace. V průběhu procesu učení bude žákovi přispívat k rozvoji kompetence k učení hodnocení formativní. Na doporučení ŠPZ může být žák hodnocen slovně. V prvním ročníku bude vždy součástí vysvědčení za 2. pololetí slovní vyjádření v podobě dopisu od vyučujícího. Tento dopis dá dítěti ucelenou zpětnou vazbu o dosažení osobních pokroků při osvojování konkrétních dovedností, vědomostí a návyků bez srovnávání s ostatními žáky.

Základem hodnocení žáka je tradiční pětistupňová klasifikace. Vyučující je povinen dodržovat platné právní předpisy a vnitřní normy školy (zejména školní řád), které upravují pravidla pro klasifikaci.

Slovní hodnocení může být použito v souladu s platnými právními předpisy pro hodnocení některých předmětů u žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními.

Podrobně jsou pravidla hodnocení žáků rozpracována ve školním řádu, který je přílohou ŠVP Klíč do života.

Školní řád obsahuje:

- Zásady hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a chování ve škole a na akcích pořádaných školou
- Komisionální a opravné zkoušky
- Zásady a pravidla pro sebehodnocení žáků (autoevaluace)
- Způsob získávání podkladů pro hodnocení
- Hodnocení prospěchu a chování
- Zásady pro používání slovního hodnocení
- Způsob hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
- Způsob hodnocení žáků cizinců
- Výchovná opatření

6.1.2.1 Základní pravidla pro použití klasifikace

- Znamka z vyučovacího předmětu nezahrnuje hodnocení žákova chování.
- Klasifikováno bude pouze učivo probrané, vysvětlené, procvičené a zopakované s náležitým časovým odstupem, aby ho mohli žáci pochopit.
- Při prověřování učiva bude kladen důraz ne na encyklopedické znalosti, ale na využití vědomostí v praxi.
- Učitel vyváženě hodnotí vědomosti, dovednosti, postup, práci s informacemi, úroveň komunikace a tvořivost žáka.
- Při ústním zkoušení je dán prostor pro sebehodnocení žáka a spolehodnocení třídy.
- Testy a prověrky budou zařazovány po probrání, procvičení a zopakování určitého tematického celku, žáci budou seznámeni s okruhy otázek a termínem testu či prověrky.
- V případě nepřítomnosti žáka ve škole bude dán chybějícímu žákovi dostatek času na doplnění učiva, jeho pochopení a procvičení, teprve poté bude vyzkoušen.
- Hodnocena bude také aktivita žáka v hodinách, při práci ve skupinách, aktivní, samostatný a dobrovolný přístup k vyučování (samostatné referáty, prezentace, příprava soutěží pro ostatní apod.).
- Významným prvkem procesu učení je práce s chybou, žák má právo udělat chybu, uvědomění si chyby je příležitost naučit se to lépe.
- Žák může v průběhu klasifikačního období zakolísat v učebních výkonech pro určitou indispozici.
- Výsledná známka není stanovena na základě průměru, protože jednotlivé práce mají různou míru důležitosti, přihlíží se i k systematické práci po celou dobu klasifikačního období.
- Žáci jsou seznámeni s požadavky na hodnocení pro jednotlivé klasifikační stupně.
- Zákonní zástupci žáka jsou pravidelně a prokazatelně informováni o prospěchu a chování a mají možnost smluvit si konzultaci s vyučujícím.

6.1.3 Kritéria hodnocení žáka

Kritéria hodnocení žáka představují soubor obecně platných pravidel stanovených školou pro jednotlivé způsoby hodnocení ve vyučovacích předmětech. Jsou zpracována tak, aby zohledňovala individuální rozdíly žáků a aby odrážela společné výchovné a vzdělávací strategie školy. Obecná kritéria jsou rozpracována pro hodnocení v jednotlivých vyučovacích předmětech. Stanovení kritérií pro hodnocení výstupů je nutné i pro žáky samotné. Podle těchto kritérií mohou hodnotit práci svou i svých spolužáků.

V následující části jsou uvedena kritéria pro hodnocení činností, které jsou využívány ve většině předmětů a které často hodnotí žáci sami.

6.1.3.1 Kritéria pro hodnocení skupinové práce

1. Podíl na práci skupiny
 - a) účastnil se na práci skupiny
 - b) diskutoval ve skupině
 - c) pracoval s informacemi
2. Držení se tématu
 - a) postupoval podle instrukcí
 - b) snažil se držet se tématu
3. Aktivita zaměřená na rozvoj myšlenkové činnosti
 - a) přicházel s podnětnými myšlenkami a nápady
 - b) ovlivnil rozhodování ve skupině
 - c) komunikoval o problémech
 - d) uváděl alternativní řešení
4. Spolupráce ve skupině
 - a) vyjadřoval se pozitivně o členech skupiny
 - b) uznal práci ostatních
 - c) snažil se zapojit ostatní do spolupráce
 - d) směřoval práci skupiny k cíli
5. Komunikace
 - a) mluvil jasně a srozumitelně
 - b) komunikoval s ostatními
6. Celkový přínos skupinové práce
 - a) práce ve skupině byla přínosem
 - b) práce ve skupině mi pomohla při řešení problému víc, než při samostatné práci

6.1.3.2 Kritéria pro hodnocení referátu

- zdroje informací (každý referát by měl čerpat minimálně ze dvou zdrojů – internet, encyklopedie,)
- podíl samostatného zpracování daného tématu
- zajímavost
- forma a kvalita zpracování, vhodná délka
- doprovodný materiál (obrázky, CD, video)
- kvalita přednesu (vysoce ocenit ústně sdělený referát)
- úroveň používání spisovné češtiny, odborných názvů a cizích slov
- dovednost vyjádřit přiměřeně svůj názor na věc či problematiku
- ohlas referátu u ostatních spolužáků (reakce na případné dotazy spolužáků, vyvolání diskuze, umění argumentace, objasnění termínů, schopnost vyslechnout názor druhých ...)

Referát je jednou z mnoha činností žáka, která slouží jako podklad pro klasifikaci žáka na vysvědčení. Referát má výuku obohatit, ne opakovat již známé, má zaujmout spolužáky. Při jeho zpracování žák prokáže dovednosti při vyhledávání, shromažďování a zpracování údajů, fakt a informací.

6.1.3.3 Kritéria pro hodnocení projektů

Prezentace, samostatná tvůrčí práce:

- správnost obsahové náplně
- úroveň zpracování
- nápaditost, vlastní přínos
- včasné zpracování, samostatnost
- estetická úroveň
- dodržení doporučeného rozsahu
- prezentování práce ostatních

6.2 Autoevaluace školy a její evaluační činnosti

Vysvětlení pojmů:

Autoevaluaci lze vymezit jako vlastní plánovitou hodnotící činnost s pravidelně se opakujícími aktivitami, která je zaměřena na hodnocení práce školy za účelem zjištění kvality vzdělávání v rámci realizovaného vzdělávacího programu. Ve školní praxi představuje autoevaluace soubor pravidelně se opakujících evaluačních aktivit zaměřených na sebehodnocení školy.

Evaluace jako činnost představující systematický sběr a analýzu dat poskytuje škole informace potřebné pro zlepšení fungování jejího školního vzdělávacího programu a umožňuje jí lépe vnímat a uvědomovat si žádoucí změny, které by mohly přispět ke zvýšení efektivity programu.

Pokud má ve škole dojít k zefektivnění vzdělávání, musí škola věnovat velkou pozornost autoevaluaci výchovně vzdělávacího procesu jako celku. Nutností je vymezení oblastí, cílů, kritérií, nástrojů a časové rozvržení evaluačních činností. Hlavním cílem autoevaluace je poskytování nezbytné zpětné vazby vedení školy o tom, jak se daří naplňovat stanovené vzdělávací záměry a cíle. Současně je i hodnocením celkové kvality školy a hodnocením kvality ŠVP.

Za úroveň výchovně vzdělávacího procesu a za výsledky vzdělávání zodpovídá ředitel školy. Ředitel školy a jím pověřené metodické orgány (metodické sdružení) odpovídají především za zhodnocení úspěšnosti žáků v dosahování očekávaných výstupů jednotlivých vzdělávacích oblastí, a to především na konci 1., 2. a 3. vzdělávacího období ŠVP. Cíle, předmět hodnocení, obsah, formy a metody by měly zohledňovat i vytyčené vzdělávací priority školy (dlouhodobé, střednědobé, roční ...). Preferovanou evaluační formou jsou standardizované testy (vypracované školou k tomuto účelu), které umožní porovnat úspěšnost žáků v ročníku (třídě, mezi spolupracujícími školami apod.). Škola může využít i vhodných standardizovaných evaluačních testů institucí, které se evaluací školních vzdělávacích programů zabývají (SCIO, KALIBRO, ČŠI, MŠMT ...). Evaluační role vyučujícího daného vzdělávacího předmětu spočívá zejména v hodnocení úspěšnosti žáků při dosahování dílčích kompetencí v průběhu vyučovací hodiny (za čtvrtletí, pololetí atd.).

Jedním z nejvýznamnějších aspektů práce školy, který se zároveň obtížně hodnotí, je výuka. Je vhodné, aby její součástí byla autoevaluace učitelů. Součástí procesu autoevaluace učitele je vytváření portfolia obsahujícího například práce žáků, výstupy z realizovaných projektů, hodnocení žáků v soutěžích, záznamy z jednání s rodiči, záznamy ze vzájemných hospitací, záznamy z jednání metodického sdružení atd. Hodnocení práce učitelů se nesmí opírat pouze o ojedinělé hospitace, ale i o informace, jak učitelé výuku plánují, jaké si stanovují výukové cíle, jak vyhodnocují jejich naplnění, jak hodnotí úspěšnost žáků při dosahování dílčích kompetencí v rámci evaluace školy.

Některé aspekty školy budou vyhodnocovány na základě prostého posouzení pracovníky školy. Například při pravidelných řízených rozhovorech pracovníků s vedením školy, skupinových diskusích. Jiné aspekty hodnocení školy budou sledovány na základě shromažďování žákovských prací, dotazníků zadávaných žákům, rodičům, zřizovateli, ale i pedagogickým pracovníkům.

Nedílnou součástí autoevaluace školy je zpětná vazba ze strany rodičů a ze strany svého zřizovatele. Škola proto bude opakovat zjišťování vzdělávacích požadavků rodičů a zřizovatele zejména formou dotazníků a anket.

Pro potřeby autoevaluace bude škola využívat i jiné hodnotící zprávy (např. Inspekční zprávu ČŠI apod.).

6.2.1 Oblasti autoevaluace

- soulad realizovaného vzdělávacího programu s ŠVP ZV a s RVP ZV
- vyhodnocování souladu rozsahu a obsahu výuky s učebními osnovami v ŠVP
- soulad formulovaných a využívaných výchovných a vzdělávacích strategií
- vyhodnocování dosahovaných výsledků každého žáka ve vztahu k učebním osnovám
- podmínky ke vzdělávání, individuální vzdělávací potřeby
- průběh vzdělávání, výuka
- podpora školy žákům, spolupráce s rodiči, vliv vzájemných vztahů školy, žáků a rodičů na vzdělávání
- vyučovací a školní klima

- hodnocení žáků
- výsledky vzdělávání žáků
- řízení školy, personální práce, kvalita vzdělávání pedagogických pracovníků
- práce učitelů
- úroveň výsledků práce školy vzhledem k materiálním, technickým, ekonomickým a hygienickým podmínkám

6.2.2 Cíle, kritéria, nástroje autoevaluace a časové rozvržení evaluačních činností

Evaluační činnosti (cíle, kritéria, nástroje), kterými škola zjišťuje úroveň kvality vzdělávání a hodnotí dosažené výsledky žáků, se zpracovávají na každé vzdělávací období v písemné podobě formou plánů evaluačních činností a aktivit. Na úrovni vzdělávacího předmětu je zpracovává vyučující daného předmětu, zpravidla jako součást svého tématického časového plánu výuky. Na úrovni vzdělávací oblasti je zpracují vedoucí metodických sdružení, ředitel školy vypracuje plán evaluačních činností na úrovni školy jako součást ročního plánu činnosti školy (ev. jako součást plánu kontrolní a hospitační činnosti). Evaluační činnosti přesahující období jednoho školního roku budou zpracovány v dlouhodobém plánu autoevaluace školy. Základními časovými horizonty pro souhrnné hodnocení úrovně vzdělávacích oblastí jsou zpravidla jednotlivá čtvrtletí školního roku a ukončené 1., 2. a 3. vzdělávací období ŠVP.

Evaluační činnost školy bude vždy řádně vyhodnocena a poté budou navržena vhodná opatření na korekci popř. další doplnění ŠVP.

Hodnotící nástroje autoevaluace:

- výroční zpráva o činnosti školy
- analýza školní dokumentace a žákovských prací
- analýza výsledků vzdělávání
- hospitační a kontrolní činnost vedení školy
- porady, pozorování, rozhovory s pedagogickými pracovníky
- rozhovory se žáky a se zákonnými zástupci žáků
- protokoly a záznamy o provedených kontrolách a inspekční zprávy
- statistické vyhodnocení údajů školní matriky – program Bakaláři
- zápisy z pedagogických rad, provozních porad, třídních schůzek
- úspěšnost absolventů v přijetí do SŠ
- žákovské srovnávací testy
- dotazníková šetření a ankety
- SWOT analýza
- schránka důvěry
- hodnocení a podněty žákovského parlamentu
- prohlídka prostor a vybavení školy
- výsledky inventarizace majetku
- hospodářská dokumentace (plnění závazných ukazatelů rozpočtu, rozbor hospodaření, výsledky inventarizace majetku), aj.

6.3 Hodnocení v jednotlivých předmětech:

6.3.1 Český jazyk

I. stupeň

Obecné zásady hodnocení:

Učitel:

- přistupuje ke každému žákovi individuálně
- hodnotí jeho pokrok
- uplatňuje pedagogický takt
- je přiměřeně náročný
- dbá, aby hodnocení bylo pro žáky motivující
- respektuje věkové zvláštnosti žáka
- přihlíží k tomu, že žák mohl v průběhu klasifikačního období zakolísat v učebních výkonech pro určitou indispozici
- poskytuje žákovi zpětnou vazbu a návrhy dalšího postupu
- vede žáky k sebehodnocení a sebekontrolě
- vede žáky k práci s chybou
- hodnocení neurčuje na základě průměru, ale přihlíží k systematické práci po celou dobu klasifikačního období
- seznamuje žáky s požadavky na hodnocení pro jednotlivé klasifikační stupně
- oznamuje žákovi výsledek klasifikace, zdůvodňuje ji, poukazuje na klady a nedostatky
- pravidelně a prokazatelně informuje zákonné zástupce žáka o prospěchu v Čj

Podklady pro hodnocení a klasifikaci

- soustavné sledování výkonů žáka
- připravenost na vyučování
- zkoušky písemné, ústní, praktické
- ochota a zapojení žáka v předmětu (v aktivitě, referátech, projektech, prezentacích)
- účast na soutěžích
- reprezentace školy

Vybrané práce mohou být součástí žakovského portfolia.

Kritéria hodnocení

- zvládnutí výstupů v jednotlivých ročnících v rámci individuálních možností dítěte
- úroveň klíčových kompetencí
- úroveň komunikačních dovedností
- schopnost řešit problémové situace
- schopnost vykonávat činnosti smysluplně
- řešit předpokládané problémy tvůrčím způsobem
- míra aktivity, zodpovědnosti a tolerance, kterou žák projevuje
- samostatnost, iniciativa, spolupráce ve skupině
- pravidelnost a pečlivost plnění úkolů

1. ročník – hodnocení má v 1. ročníku kladný motivační charakter. Hodnotí se aktivita, snaživá práce, žák se povzbuzuje. V průběhu 1. pololetí jsou žáci průběžně hodnoceni pomocí motivačních symbolů – razítka, samolepky, hvězdičky, ze kterých se citlivě přechází na známky, zdůrazňuje se kladná motivační úloha pěkných známek.

2. – 5. ročník – hodnocení má kladnou motivační úlohu. Od 3.ročníku pokračuje plynulý přechod na běžnou klasifikaci. Doplnňovací cvičení, samostatné práce do sešitu, diktáty hodnotíme:
1 – bezchybné, téměř bezchybné

- 2 – žák se dopustí drobných nebo větších chyb ojediněle
- 3 – žák se dopustí drobných nebo větších chyb častěji
- 4 – žák se dopustí drobných nebo větších chyb často
- 5 - žák neovládá učivo – podstatné chyby

Při hodnocení uplatňujeme individuální přístup, zohledňujeme žáky s vývojovými poruchami učení.

II. stupeň (6. – 9. ročník)

Při celkovém hodnocení bude uplatněna rovnocennost všech tří složek jazykového vyučování: mluvnice, slohu a literární výchovy

Gramatika:

V každém ročníku minimálně 4 kontrolní diktáty hodnocené podle stupnice:

klasifikační stupeň	chyby	
	hrubé	ostatní
1	0	0 - 2
2	1 - 2	0 - 3
3	3 - 4	0 - 4
4	5 - 6	0 - 6
5	7 a více	0 - 8

- Průběžně: - pravopisná cvičení, doplňovačky, prověrky po probrání, procvičení a zopakování určité kapitoly učiva
- jazykové rozbory
 - ústní zkoušení
 - aktivita v hodinách
 - plnění domácích úkolů

Nejdůležitější známky: kontrolní diktáty

Sloh:

4 písemné kontrolní slohové práce za rok hodnocené především po stránce stylistické, ale přihlédnuto bude i k pravopisu a úpravě

- Průběžně: - mluvní cvičení
- aktivita v hodinách
 - vlastní tvorba navíc, účast v soutěžích
 - plnění zadaných slohových prací

Literární výchova:

- referáty o přečtené knize
- recitace
- scénky – dramatizace
- kvalita čtení
- aktivita v hodinách
- testy z pojmů literární teorie
- samostatné referáty či prezentace
- práce s textem, rozbor přečteného textu

6.3.2 Cizí jazyk - anglický, německý

Kritéria hodnocení:

- šířka a hloubka zvládnutí očekávaných výstupů pro jednotlivé ročníky
- schopnost užití poznatků (řešení problémové situace, reálná komunikační situace – kompetence k řešení problémů)
- schopnost používat jazykové prostředky k dorozumění (kompetence komunikativní)
- schopnost efektivně komunikovat ústně i písemně
- míra snahy zapojení do skupinové práce (kompetence sociální a občanská)
- schopnost samostatného řešení problému (kompetence k učení)
- včasné odevzdání domácí práce (kompetence pracovní)

Formy ověřování znalostí:

- písemné testy (různé formy: překlad, doplňování, křížovky, přiřazování, diktát, atd.)
- ústní zkoušení na přesnost (např. slovíčka) a plynulost (např. vyprávění)
- domácí úkoly
- projekty – písemné zpracování určitého tématu
- průběžné sledování žáků při práci

Základní pravidla pro hodnocení:

- klasifikuje se jen dostatečně probrané a procvičené učivo
- v případě nepřítomnosti žáka mu bude ponechán čas na doplnění učiva, poté bude klasifikován
- žák je předem informován o pravidlech klasifikace, bodovém hodnocení cvičení v testech
- zadání úkolu v testech je pro žáka srozumitelné
- vždy je umožněno nahlédnutí do klasifikované a opravené práce
- učitel archivuje všechny vypracované testy min. po dobu klasifikačního období

Sebehodnocení:

- u žáků je rozvíjena schopnost autoevaluace jak při posuzování svého pracovního výkonu, tak při testování

6.3.3 Matematika

I. stupeň

1. ročník

Hodnocení v 1. ročníku má kladný motivační charakter. Žák získává různé motivační symboly (razítka, obrázky, samolepky, aj.) za aktivitu. Hodnoceny jsou vybrané úkoly v pracovním sešitě a procvičování numerického počítání. Toto hodnocení probíhá přibližně v 1. pololetí. Později může být uplatňováno též jako doplňující hodnocení společně se stupnicí od 1 do 5 (stupněm 4 a 5 hodnotíme jen výjimečně).

2. – 5. ročník

Je hodnocena aktivita a práce v hodinách, zvládnutí výstupů ŠVP, samostatnost a iniciativa. Hodnotíme stupnicí od 1 do 5. Hodnocení úloh s numerickým výpočtem je závislé na počtu správně vypočítaných příkladů. Hodnocení slovních úloh se opírá o samostatnost, správnost početní operace, bezchybný výpočet, správně formulovanou odpověď.

Základní pravidla pro hodnocení a klasifikaci žáků :

- Učitel hodnotí a klasifikuje pouze učivo probrané a dostatečně procvičené. Žák má možnost a dost času k naučení, procvičení a zažití učební látky.
- Přihlíží se ke snázivosti a pečlivosti žáka, k jeho individuálním schopnostem a zájmům.

- Stupeň prospěchu se neurčuje na základě průměru známek za příslušné období.
- Písemné práce jsou žákům oznamovány včas, aby měli dostatek času se na ně připravit.
- Kontrolní práce budou zařazovány po probrání, procvičení a zopakování učiva po určitém tematickém celku a ke konci čtvrtletí z učiva za toto období.

Způsoby získávání podkladů pro klasifikaci

- tématické práce – hodnocení pomocí bodů
- čtvrtletní – hodnocení pomocí bodů (4 krát za školní rok od 3. třídy)
- desetiminutovky, testy
- ústní a písemné zkoušení
- další aktivity
 - aktivita při výuce
 - samostatnost a iniciativa
 - dovednost komunikovat a spolupracovat ve skupině
 - pravidelnost a pečlivost plnění úkolů
 - stupeň chápání matematických souvislostí
 - pečlivost a čistota rýsování, grafická úprava písemností
 - připravenost na vyučování (pomůcky, domácí úkoly apod.)
 - zapojení do matematických soutěží
 - řešení úloh na PC

II. stupeň (6. – 9. ročník)

Hodnocení se bude vztahovat především k dosahování očekávaných výstupů formulovaných v učebních osnovách matematiky, a současně s tím i k utváření téměř všech klíčových kompetencí, zvláště pak kompetence k učení, kompetence k řešení problémů a kompetence pracovní.

Základní pravidla pro hodnocení a klasifikaci žáků:

- učitel vyváženě hodnotí a promítá do klasifikace osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, samostatnost a tvořivost žáka, kvalitu myšlení, především jeho logiku
- významným prvkem procesu učení je práce s chybou; žák má právo dělat chyby – uvědomění si chyby je příležitost naučit se to lépe
hlediska:
 - žák chybu samostatně najde a opraví
 - žák najde chybu po upozornění a samostatně ji opraví
 - žák chybu nenajde, po poukázání ji samostatně opraví
 - žák chybu nenajde a opraví ji jen s pomocí
- učitel hodnotí a klasifikuje pouze učivo probrané a procvičené; žák má možnost a dostatek času k naučení, procvičení a zažití učební látky.
- při celkové klasifikaci přihlíží učitel k věkovým zvláštěnostem žáka i k tomu, že žák mohl v průběhu klasifikačního období zakolísat v učebních výkonech pro určitou dispozici
- přihlíží se i ke snaživosti a pečlivosti žáka, k jeho individuálním schopnostem a zájmům
- stupeň prospěchu se neurčuje na základě průměru a klasifikace za příslušné období
- čtvrtletní a tematické práce jsou včas oznámeny, aby žáci měli dostatek času se na ně připravit a budou zařazovány po probrání, procvičení a zopakování učiva po určitém tematickém celku a ke konci čtvrtletí z učiva za toto období

Možné způsoby získávání podkladů pro klasifikaci:

- povinné čtvrtletní práce – hodnocení pomocí bodů (procentuálně), 4 krát za šk. rok
- tematické práce - hodnocení pomocí bodů (procentuálně), po probrání tematického celku
- testy, desetiminutovky, ústní a písemné zkoušení
- další aktivity
 - řešení problémových úloh

- samostatná a skupinová práce
- práce v hodinách, práce na tabuli
- řešení úloh na PC – výukové programy, Cabri Geometrii, Excel
- snaha a zájem, iniciativa, zapojení do matematických soutěží, pravidelnost a pečlivost plnění úkolů
- připravenost na vyučování (pomůcky, domácích úkolů, apod.)
- vyhledávání informací a práce s nimi
- grafická úprava písemností, dovednost při rýsování

6.3.4 Informatika

Základem hodnocení je praktická činnost v hodinách.

Hodnotí se:

- ovládání digitálních zařízení
- schopnost ukládat soubory a provádět operace se soubory
- využití internetu k řešení úkolů, sdílení dat, on-line komunikaci
- bezpečná práce s digitálním zařízením, osobními údaji
- schopnost algoritmizace a programování
- schopnost využití aplikací pro práci s daty a další činnosti
- schopnost využití počítače jako komunikačního a informačního prostředku
- tvořivý přístup při úpravě vlastních fotografií a videa, návrhů pro tisk na 3D tiskárně
- tvořivý přístup při řešení zadaných úkolů
- schopnost samostatné tvůrčí práce i schopnost práce ve skupině
- prezentace své práce ve skupině

6.3.5 Prvouka, přírodověda a vlastivěda

Hodnotí se :

- stupeň ovládnutí výstupů
- aktivita - přístup žáků v hodinách a jejich zapojení se do různých činností
- snaha podle možností žáků, vlastní iniciativa
- samostatná práce - umět zadaný úkol, či práci zpracovat samostatně
- skupinová práce - umět komunikovat, spolupracovat a tvořit ve skupince žáků, hodnotit svou práci i práci ostatních
- pravidelnost a pečlivost plnění úkolů

Kontrola znalostí:

- ústně formou zkoušení
- písemně malými testy
- doplňování do pracovního sešitu
- schopnost zpracovat dané téma jako referát, vyhledávání informací a práce s nimi
- vedení sešitu
- tvůrčí aktivita a samostatnost

6.3.6 Dějepis

Podkladem učiteli pro klasifikaci žáka příslušnou známkou na vysvědčení jsou zejména tyto žakovy činnosti:

1. **Ústní zkoušení** – žák v ústním projevu prokáže znalost a pochopení učiva. Nejedná se však o „odřikávání“ textu, žák popisuje, objasňuje, vysvětluje, demonstruje, porovnává, formuluje závěry, argumentuje, dokáže podpořit svůj názor, zhodnotit určitý problém apod.
2. **Písemné zkoušení** a) větší, souhrnné testy za určité období (např. prověří zvládnutí daného tematického celku nebo kapitoly)
b) menší prověřující faktografii i souvislosti, vztahy apod., jak se

- žák orientuje v právě probírané kapitole, tematickém celku)
3. **Samostatná práce** – přímo v hodině, různé křížovky, osmisměrky, doplňovačky, práce s textem zaměřená na získávání a třídění informací, samostatné poznámky, řešení zadaného problému, rekapitulace minulé hodiny apod.
 4. **Referáty** – mají obohatit výuku, ne opakovat již známé, zaujmout spolužáky
 - jsou přiměřeného rozsahu (nepřehltnout detaily)
 - důraz na kvalitu zpracování (výběr informací, zdroj informací)
 - kvalita přednesu (vysoce ocenit ústně sdělený referát)
 5. **Aktivita** – při vyučování (reakce, souvislosti, nápady apod.)
 - tvorba prezentací na PC
 - úroveň dějepisného poznámkového sešitu (obohacený o nákresy, výstřižky, fotografie, informace z médií apod.)
 - účast na dějepisných olympiádách, regionálních soutěžích apod.
 6. **Spolupráce** – ochota a schopnost pracovat v týmu
 - osobní účast na práci ve skupině
 - spolehlivé plnění zadaných úkolů
 - samostatnost

S výše uvedeným způsobem hodnocení v dějepisu je žák seznámen na začátku každého školního roku.

6.3.7 Výchova k občanství

Výchova k občanství je zaměřena především na vytváření postojů, formování vlastních názorů a uplatňování získaných vědomostí v občanském životě.

Hlavní kritéria hodnocení spočívají v těchto oblastech:

1. Schopnost samostatné i týmové práce
 - samostatné zpracování úkolu ve vyučovací hodině nebo doma, jednotlivcem nebo týmem
2. Dovednosti při vyhledávání a zpracovávání údajů a informací
 - výběr a zpracování aktuálních zpráv, jejich přednesení a diskuse o nich
 - shromáždění a zpracování údajů formou referátu, pracovního listu, prezentace apod.
3. Dovednost vyjádřit svůj názor k dané problematice
 - diskuse, argumentace, dodržování pravidel diskuse, schopnost naslouchání, schopnost zaujmout stanovisko
 - aktivita při vyučování
4. Znalost učiva a využití znalostí při řešení úloh
 - písemné testy (2 – 4 během školního roku)
 - řešení problémových a situačních úloh

6.3.8 Fyzika

Podkladem pro klasifikaci budou zejména tyto žákovy činnosti :

- **aktivita** v jednotlivých vyučovacích hodinách (zájem, reakce na podněty, samostatnost, spolehlivost při plnění zadaných úkolů, úroveň poznámkového sešitu apod.)
- **tematické prověrky za určité období** - písemné prověření daného tematického celku po opakování probraného učiva
- **ústní zkoušení** – žák v ústním projevu prokáže znalost a pochopení učiva v souvislostech, vysvětluje, demonstruje, porovnává, argumentuje, dokáže zhodnotit svůj závěr, zhodnotit určitý problém
- **laboratorní práce** – žák dle zadání správně připraví sestavu lab. práce, s dostatečnou přesností změří a zaznamená fyz. veličiny, výsledky zpracuje a vyvodí závěry měření, příp. chyby měření.

6.3.9 Chemie

Podklady pro klasifikaci:

1. zkoušení (ústní, písemné) – minimální počet známek (3 známky za pololetí)
2. aktivita v hodinách (křížovka, vedení sešitu, prezentace, samostatná a skupinová práce,)
3. laboratorní práce

6.3.10 Přírodopis

Podklady pro klasifikaci:

1. zkoušení (ústní, písemné) – minimální počet známek (3 známky za pololetí)
2. aktivita v hodinách (křížovka, vedení sešitu, prezentace, samostatná a skupinová práce,)
3. laboratorní práce

6.3.11 Zeměpis

Podklady pro klasifikaci:

1. zkoušení (ústní, písemné) – minimální počet známek (3 známky za pololetí)
2. aktivita v hodinách (křížovka, vedení sešitu, prezentace, samostatná a skupinová práce,)
3. práce s buzolou (6.ročník), práce s atlasem (6. – 9. ročník)

6.3.12 Hudební výchova

I. stupeň (1. – 5. ročník)

Podklady pro klasifikaci:

- aktivita a zapojení žáka při hodině
- znalost základních poznatků z hudební teorie vzhledem k věku a schopnostem dítěte
- vnímavý poslech hudby, rytmu a pohybu
- individuální (kolektivní) zpěv

2. stupeň (6 – 9. ročník)

Podklady pro klasifikaci:

- vztah k předmětu
- aktivita v hodinách
- zpěv
- doprovod na rytmické nástroje
- zápis not
- znalost hudebních pojmů a hudebních značek
- vnímavý poslech hudby, rozpoznání skladeb, nástrojů, hudeb. skupiny
- hudební slohy
- vědomosti ze života hudebních skladatelů
- vědomosti o hudebních dílech
- referáty
- vědomosti o hudebních skupinách, zpěvácích, žánrech hudby

6.3.13 Výtvarná výchova

I. a II. stupeň (1. - 9. ročník)

Hodnotící hlediska :

- aktivní přístup k tvořivé činnosti
- osobitý tvůrčí přístup (představitivost, individualita projevu, originalita)
- samostatná tvořivá práce

- pracovní zaujetí, snaha dosáhnout cíle, dokončení práce
- materiální příprava
- talent a jeho využití

6.3.14 Výchova ke zdraví

V 7. ročníku je průběžně hodnocena:

- aktivita a práce v hodinách
- dovednost komunikovat a spolupracovat ve skupině
- vyhledávání informací a práce s nimi (referáty, křížovky, osmisměrky, doplňovačky)
- samostatnost a iniciativa (časopisy, knihy, INTERNET)
- stupeň ovládnutí výstupů – formativní hodnocení
- vedení sešitů

V 9. ročníku se v hodnocení navíc promítá:

- originalita nápadu při práci ve skupinách
- vyjádření vlastního názoru
- práce s chybou
- sebehodnocení - netýká se jen hodnocení vlastní práce, ale podílí se na hodnocení práce jiných

6.3.15 Tělesná výchova

I. stupeň (1. – 5. ročník)

Hodnotící hlediska:

- aktivita při hodinách
- zájem o cvičení
- snaha o dosažení co nejlepšího výkonu vzhledem k individuálním schopnostem
- spolupráce při hrách a soutěžích
- dodržování herních pravidel
- ohleduplné a sportovní chování
- pravidelná příprava na hodiny (cvičební úbor a obuv)

II. stupeň (6. – 9. ročník)

Podklady pro klasifikaci:

- aktivita a dobrovolný přístup k daným tělovýchovným činnostem v průběhu celého období (nejen kvantita, ale i kvalita provedení)
- snaha o maximální možný osobní výkon a jeho zlepšování dle somatických předpokladů žáka
- spolupráce a ochota při různých týmových aktivitách
- pravidelnost připravenosti na jednotlivé vyučovací hodiny (cvičební úbor, obutí apod.)
- aktivní zapojení při různých organizačních činnostech v jednotlivých hodinách
- aktivní zapojení do dalších tělovýchovných činností v průběhu pololetí (soutěže, reprezentace školy apod.)

6.3.16 Praktické činnosti

I. stupeň (1. – 5. ročník)

Hodnotící hlediska:

- snaha, samostatnost
- pečlivost, trpělivost
- tvořivá činnost, originalita projevu
- svědomitá příprava pomůcek na vyučování
- snaha zvládnout a dokončit samostatně zadaný úkol
- podíl na společné práci ve skupině

- dodržování pracovního postupu a bezpečnosti

Při hodnocení budou zohledněny individuální schopnosti, dovednosti, talent a zájem žáka o předmět. Bude přihlédnuto, jak žák dodržuje pracovní postup, bezpečnost a hygienu práce.

II. stupeň (6. – 9. ročník)

Těžištěm hodnocení bude úroveň osvojení pracovních dovedností a návyků, které žáci získávají v přímých praktických činnostech.

Do hodnocení je zahrnuto:

- zájem, snaha, aktivita a tvořivý přístup k zadaným úkolům
- získání základních teoretických poznatků nutných pro danou činnost
- zvládnutí pracovních dovedností s nářadím, nástroji a dalšími pracovními pomůckami
- volba správných pomůcek a materiálu
- osvojení jednoduchých pracovních činností a postupů nutných pro běžný život
- pečlivost, přesnost, trpělivost, schopnost komunikace a spolupráce, vzájemná pomoc
- dodržování pracovního postupu, organizace práce
- dodržování bezpečnosti a hygieny práce
- individuální zvláštnosti žáka

Podklady pro hodnocení:

- vybrané pracovní operace nebo dílčí části úkolu
- úkol jako celek
- práce skupiny
- podíl na práci skupiny
- snaha, zájem, účast na soutěžích
- referáty, vyhledávání informací